

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

EVEREST

Mata Hari

DANS EDEN CASUS & JEAN-RENÉ PALLAS

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

U N U T U L M A Y A N K A D I N L A R

JEAN RENÉ PALLAS

Jean-Ren  Pallas yazarın takma adıdır. Casusluk ve uluslararası sorunlarda uzman olan yazar aynı zamanda Fransa'da yüksek düzeyde bir devlet görevlisi. Pallas, bu isim altında Şimdiye kadar yasak olan birçok gizli dosyayı kitaplaŐtırdı. Yazar gerçek adıyla da biyografiden gizli hatıralara ve polisiye romanlara kadar birçok kitap kaleme aldı. Pallas, görevleri gereği dünyanın birçok ülkesinde bulundu. Ortadoğu'da gözlemci olarak birçok kuruluŐta Fransa'yı temsil etti. Hayatını uluslararası politikaya adadı.

YÜKSEL ONARAN

Zonguldak'ta doğdu. Türkiye'nin ilk televizyona çıkan spikerlerinden olan Yüksel Onaran, Dame de Sion'u bitirdi. Paris Sorbonne'da Fransız edebiyatı okudu. *Le Monde* gazetesinde çalıştı. Türkiye'de çeşitli gazetelerde görev aldı. Sayıları yüze  laŐan  eviri kitapları mevcut. Birçok kuruluŐ ve dernekte aktif görev yapıyor.

Jean-Ren  Pallas
MATA HARI

Türkçesi: Yüksel Onaran

Unutulmayan Kadınlar 7

Mata Hari

Jean-René Pallas

Kitabın Özgün Adı

Mata Hari

Fransızca'dan çeviren: Yüksel Onaran

Yayına hazırlayan: Halil Gökhan

Kapak tasarımı: Utku Lomlu

Dizgi: Çiğdem Dilbaz

© Albin Michel, 1983

© 2004; bu kitabın Türkçe yayın hakları

Everest Yayınları'na aittir.

Birinci Basım: Temmuz 2004

ISBN: 975 - 289 - 158 - 6

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık

Tel: (212) 674 97 23

Faks: (212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI

Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL

Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76

Genel Dağıtım: Alfa, Tel: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00

e-posta: everest@alfakitap.com

www.everestyayinlari.com

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

GİRİŞ

15 Ekim 1917, saat beş kırk. Hafif bir sis, hareketli, belli belirsiz bir sabah sisi, Vincennes'nin, koruluğun, şatonun, hendeklerin üzerinde hâlâ dalga dalga geziniyor. Cartoucherie'nin kaldırımına döşenmiş yolunda, çok uzaklarda sadece nal seslerinin bozduğu sessizliğin içinde, ıslak bir ağacın üstünde bir kuş ansızın ötmeye başlıyor.

“Cesur ol, rahibe...”

Kafile halinde son buluşma yerine götürülen siyahlı kadın, refakatçisini, onun elini tutan ve başında yanları kanat gibi açılmış bir başlığı olan solgun rahibeyi sözleriyle yatıştırıyor:

“Cesur ol, rahibe...”

Cesaret! Yaşam çok açık ve çok yalın olacak. Islak otları çiğ-

nemek, utanarak kısık sesle birkaç kelime mırıldanmak için birkaç dakika daha olacak; ve bir kadını öldürecek olan bu adamların ifadesiz suratları... Sonra bir gök gürültüsü, bir yaylım ateşi ve elveda, her şey bitmiş olacak. Daha sonra sonsuza kadar hayal kurabileceğiz.

“Sizi burada bırakıyorum rahibe. Artık tek başıma devam edeceğim...”

Rahibe Agnès, az sonra ölecek olan bu çok güzel kadının elini daha kuvvetli, çok daha kuvvetli sıkıyor.

“O kadar çok isterdim ki...”

“Sus rahibe... Gidiyorum...”

Saat beş kırk dört... Az sonra ölecek olan kadın birden yalnız kalmak istiyor. Ve yapacaklarından dolayı yüzleri sararan bu bıyıklı cellatların bakışları, katiller, onların suç ortakları, arkada duran, susan veya titreyen herkes, ondan faydalanmış insanlar, bütün bunlar o kadar uzak ki. O şimdi sadece bir müzik sesi duyuyor. Önce hemen hemen hiçbir şey, küçük bir şarkı, bildik, çok bildik, gözlerini yaşla dolduracak kadar bildik birkaç nağme.

“Ağladığımı zannetmelerini istemiyorum.”

O zaman gözyaşlarını tutuyor. Eliyle saçlarını arkaya atıyor. Müzik gitgide daha belirginleşiyor; ağır ve duygulu... Bütün anılar şakaklarına akın ediyor ve ağzından bir isim çıkıyor:

“Vadim...”

Oradan iki bin kilometre uzakta, büyük Rus ovasında, sonbaharın bu ilk günlerine kadar olağanüstü biçimde korunmuş olan ekinler, başka hasatların yapıldığı dönemde rüzgârın etkisiyle hafif hafif dalgalanıyor. Güneş şimdiden tepede ve genç kadının ismini söylediği kişi, o da kendi kaderine doğru yol alıyor.

“Yanına geliyorum yoldaş...”

O da yüksek sesle konuşmuştu. Fakat hangi yoldaşa sesleniyor, hangi ölüme? Ova o kadar sarı ve gökyüzü o kadar mavi ki! Teğmen Vadim İvanoviç Maznof'un üniforması da öyle çarpıcı

bir beyazlıkta ki, ölümün onu bulmaması mümkün değil! Buğdayların içinde hızlı adımlarla ilerleyen bir çetecinin tüfeği şimdiden onu izliyor.

Orada da bir kuş ötüyor. Gökyüzüne, çok yükseklerle çıkmış bir tarlakuşu bu... Semaya ilişmiş, sesleniyor, soluğu kesilinceye dek sesleniyor. Ve Mata Hari'nin tek aşkı, âşığı Vadim İvanoviç Maznof gözlerini ona doğru kaldırıyor. Gözleri kamaşıyor...

Islak bir çalıllığa saplanmış son bir gül gibi duran Vincennes kuşu -bir karatavuk- hâlâ ötüyor. Onun ötüşü, son anlarını yaşayan Mata Hari'nin müziğine karışıyor.

Bir gün Astruc, “Sen delisin! Bu bir vals!” demişti. Barbar bir rahibe vals ezgisiyle dans edebilir miydi? Fakat Mata Hari gülümsemişti: “Ya ben valsi seviyorsam?” Radji'nin çaldığı bu üç zamanlı alışılmamış Hint müziğini, bir zamanlar büyük bir aşk acısı yaşayan Messenger onun için bestelemişti.

Zabıt kâtibi Thibault yaklaştı. Üstünde mavi bir asker ceketi var, kırmızı kepi hafif kabarık, pantolonu buruşmuş. Adeta dövüşmüş gibi... Mata Hari onu fark ediyor ve birden bundan da kuş gibi, otların kokusu gibi ve şatonun üstündeki dağılmaya yüz tutmuş kocaman bulut gibi haz duyması gerektiğini düşünüyor. Bunu sindirmesi lazım; gözleriyle, kalbiyle ve belleğiyle... Ona bırakılan bütün zaman, bu üç dakika; bu iki dakika. Ah! Nefes almak...

“Üçüncü Savaş Konseyi'nin kararıyla; Zelle adlı bu kadın casusluktan dolayı ölüm cezasına çarptırılmıştır.”

Zabıt kâtibi Thibault boğazını temizledi.

Zelle, Margaretha Zelle, bu kendisiydi. Son kez genç kızlık adı söylenmişti. Ağlamak istiyordu.

Şimdi Vadim, bir fındık dalıyla, üstüne kapanıyormuş gibi görünen ağır buğday başaklarını aralıyor. Toprağın kokusunu, tanelerin kokusunu, tarlaların sonunda, bir zamanlar kendisine

ait olan evin etrafında açık yeşil güzel bir kuşak oluşturan kayın ağaçlarının kokusunu içine çekiyor.

“Onu tanıyor musun?”

Çeteci, bir parmağı tetiğin üstündeyken, arkadaşına sormuştu.

“Kamptan bir subaydır herhalde...”

“Bu saatte, tek başına buralarda ne işi var? Deli mi bu!”

Vadim gülümsüyor. Bembeyaz üniformaları içinde babalarından da sert görünen, çünkü Kutsal Rusya’yı iç ve dış düşmanlara karşı savunma görevini başarıyla yerine getirebileceklerini göstermenin tek yolunun bu olduğunu düşünen ve dünyanın kaderini süvari kamçılarının ucunda tuttuklarına inanan Plessey karargâhındaki arkadaşlarını, hepsini nasıl da zevkle ele verecekti!

Gülümsüyor ve adımlarını yavaşlatıyor. Sabah henüz başlıyor.

Bununla birlikte iki dakikayı biraz geçmişti. On iki kişilik avcı mangası koşar adımlarla gelip hükümlünün karşısındaki yerini alıyor. Baldırlarına çarpan kılıcıyla, ateş emrini vermek üzere atanmış başçavuş bekliyor. Az sonra ölecek olan genç kadının önünde bir papaz acele acele bir şeyler yapıyor. Ona hâlâ ne söylemeye çalışıyor? Daha şimdiden orada olmayan ona? Ama yine de papaz konuşuyor, fısıldıyor, onu yüreklendiriyor. Genç kadın ona bakmıyor bile. Gözlerini kocaman açmış, dudaklarında bir tür gülümseme; bu dünyada hâlâ umduğu son sevinç anlarını kendisine getirecek olanın sözcükler olmadığını biliyor. Üstelik karşısındaki insanlar sabırsızlanıyor. Sadece bir dakika daha. Onu ölüme hazırlamayı nihayet bitirdiler mi? Papaz kollarını indiriyor, işi bitti. Kendisini darağacına bağlamak ve gözlerini bantla kapatmak isteyen jandarmaya, kadın “hayır” diye işaret ediyor, bu hiçbir işe yaramaz. Onlara, kendisini öldürecek olan askerlere, çocuk olan ve kendisini sevebileceklerini düşündüğü askerlere sonuna dek bakacak, onları görmeden.

“Nişan al!”

Çalılıktaki kuş ötüyor, delicesine ötüyor ve nihayet sis kalkıyor. Bir anda çekilen, güzel bir tül gibi...

Tarlakuşu yükseliyor, daha yukarıya yükseliyor. Tepede güneş parlıyor, buğdaylar yavaşça eğiliyor. Rüzgâr dindi. Beyaz üniformalı subay üç adım, iki adım daha atarken, sadece bu şarkı duyuluyor.

Çeteci soruyor:

“Ateş edeyim mi?”

Soluğu hızlanıyor. Şimdiye kadar hiç kimseyi öldürmedi. Alınının boncuk boncuk terlediğini hisseden arkadaşı -on altı yaşında ve bir gün önce askerlerin ormanda tecavüz ettiği bir sevgilisi var- dudaklarını hafifçe kımıldatıyor:

“Haydi!”

“Ateş!”

Sert ve yoğun tek bir yaylım ateşi içinde on iki silah sesi yankılandı. Aynı anda patlayan on iki silah ve bu kadının, Paris’in en güzel kadınının yan tarafında büyük kırmızı bir leke... Kadın dizleri üstüne düştü. İşte bitti. Kuş sustu. Vincennes üstünde, orman ve çayırların üstünde, iç karartıcı tepelerin, emir üzerine öldüren askeri birliğin üstünde, artık sadece sessizlik var. Herkes soluğunu tutuyor. Operanın şu final sahneleri, sonrasındaki sessizlikte kimsenin ilk alkışlayan olma cesaretini gösteremediği şu dokunaklı sahneler akla geliyor. Buradaki de aynı bekleyiş, tek bir silah atışıyla, son atış, son öldürücü darbeye aniden bozulan aynı sessizlik. Genç kadının, o çok sevdiğimiz kadının başı, parçalanmış olarak otların üzerine düşüyor.

Aynı anda, subayın vücudu, kol ve bacakları açılmış büyük beyaz bir şekil gibi, sapsarı ve dolgun buğdayların içine düşüyor. Kalbinde aynı kırmızı leke... Onu öldüren delikanlı hemen hemen bir çocuk; yerinden kalkmakta tereddüt ediyor. Bir insanı öldürmek böyle bir şeymiş demek? Gökyüzüne iğnelenmiş

gibi duran tarlakuşu, artık seçilemeyen bir nokta sadece. Vadim İvanoviç Maznoŕ'un dudaklarında bir damla kan ve aynı zamanda hafif bir gülümseme var. Üç yıl önce, Vadim bu kadınla tanışmıştı; üç yıl boyunca onu ararken kaybetmişti ve 1917 Ekim ayının bir sabahı, bütün dünyada fırtınalar koparken, Marne'da ve Somme'daki birliklerde askerler dipçiklerini havaya kaldırırken, aynı kurşunlarla öldürülen o ve kadın nihayet buluşmuşlardı.

Onları öldürmüşlerdi.

MATA HARI

Önce Notre-Dame’ın çanları çaldı. Kulelerde birbiri ardına çarpan tokmaklar sevinçten başınızı çatlatacak derecede var gücüyle çınliyordu. Üç yüz metre ötede Saint-Gervais’nin daha hafif, daha neşeli çanları onlara cevap veriyor ve bu arada devreye giren Saint-Germain-l’Auxerrois’nın ağır çanı, kilise zango-cunun halatlar içinde kıpırdandığını görüp kendi kendine, “Büyük çanı değiştirdiler mi acaba?” diye soran piskoposluk üyesi Lepreux’yü şaşırtacak derecede net bir biçimde çınliyordu.

Halk sokaklara dökülmüş, üç renkli kurdeleleri, kokartları kasıla kasıla taşıyordu. Balkonlara da bayraklar asmışlardı ve şehrin en dar anayollarında başlarını göğe kaldıranlar sevinçle dalgalanan üç renkten başka şey görmüyorlardı.

“Ee yakışıklı, şimdi onları hallettik mi?”

Küçük kahvenin terasındaki kız, üstü madalyalarla dolu aske-re içki uzatıyordu.

“Haklarından geldik, yavrum... Artık sataşamayacaklar.”

Çanlar çalıyor, bayraklar dalgalanıyor, insanlar şarkılar söylüyor, bağırıp çağırıyor, birbirlerine sesleniyordu. Bu bir bayramdı, şenlikti; bu 11 Kasım 1918’di ve az önce mütareke imzalanmıştı.

Doğu Garı’nın peronunda, elinde valizi, kısıcık kesilmiş saçlarıyla çocuk görünümündeki üniformalı bir delikanlı etrafına bakınıyor ve artık hiçbir şey anlamıyordu. Bir gece önce, yaralandığı, iyileştiği, tekrar cepheye yollandığı, kırık kalçasını dindirebileceği bir masada geri hizmeti yapmak için, siperde ko-kuşmayı göze alarak geri döndüğü Sainte-Menehould ve Beau-lieu-en-Argonne’dan ayrılmıştı; fakat başında, kafatasında, kalbinde topun ve kurşunun gürültüsü devam ediyordu; trende geçirdiği son gece sürekli uğultular duymuştu, sonra konvoy Châlons-Sur-Marne yakınlarında, kırım ortasında durunca bir sessizlik olmuştu. Engin, korkunç, boğucu bir sessizlik... Tahta sıralara yığılmış arkadaşları, bitkin kişilere has, derin bir uykuya dalmıştı, fakat o uyumamış, yavaş yavaş aydınlanan günü seyret-mişti. Yeşil ve solgun, ufuktaki koruların sınırında şimdiden pembeleşmeye başlayan günü...

“Teğmen, sen uyumuyor musun?”

Hiç yıkanmamış vücutların ve şaraplı nefeslerin pis kokusuyla dolu ılık loşluğun diğer ucundan bir ses gelmişti. Üçüncü sınıf vagonların kompartımanlarına, ilk kafiyele onar kişilik grup-lar halinde sıkıştırılmıştı.

“Teğmen, uyumuyor musun? Sence bu kez gerçekten son mu?”

Konuşan onbaşıydı; kötü anılarla dolu, pis sakallı onbaşı ko-nuşurken öksürüyordu... Kastettiği, bu seyahatin son olup ol-madığı, trenin, havan mermisi parçalarıyla dolu ve son bir bom-

banın etrafı yangın yerine çevireceği bu ovada son kez durup durmadığıydı... Fakat yüz çizgileri ve hareketleriyle bir çocuğa benzeyen teğmen omuzlarını kaldırmıştı...

“Bizler için son olsa bile, başkaları için son olmayacaktır... Şana bunu söyleyebilirim onbaşı...”

Onbaşı hiçbir şey söylememişti. Uzaklardan yine çok boğuk bir patlama, tek bir patlama sesi gelmişti. Sonra devam eden aynı korkunç sessizlik içinde tren yeniden hareket etmişti.

Ve Paris’te çanlarla karşılanmışlardı; bu inanılmaz, beklenmedik, ürkütücü bir şeydi. Kasım 1918’de savaş sona ermişti.

Teğmen, garın peronunda acelesi olan bir ambulans görevlisinin ağzından haberi öğrendiğinde:

“Bu imkânsız!” diye haykırmıştı.

Şimdi gördüklerinden dolayı sarhoş bir halde, rasgele sokaklarda yürüyordu. Kızlar yanına gelip ona sarılıyordu; bazıları kumaş parçalarını, üç renkli hasseleri sallıyordu. Ona çiçekler, şarap kadehleri sunuyorlardı. Fakat gidecek hiçbir yeri ve bekleyen kimsesi olmayan teğmen, caddeler boyunca yürümeye, sokak köşelerinden dönmeye ve şurada burada verilen kadehleri içmeye devam ediyordu... İçini garip bir mutluluk kaplıyordu. Garip, çünkü onun içindeki her şey hüzne, kaygıya dönüktü. Kot 344’te veya Chemin des Dames’da, on kez ölmek istemişti. Dokuzunda kurtulmuş, onuncusunda ilk yarasını almıştı. Ama bunu da atlatmıştı. Ve altı hafta süren hastane ve nekahet döneminden sonra, cephenin en göz önündeki ölüm çukurlarından birine, Beaulieu-en-Argonne’daki karargâha gitmek için gönüllü olmuştu.

“Bu olanaksız oğlum. Yoksa Paris’i bir daha görmek istemiyor musun?”

Kader arkadaşları nihayet anlamıştı. Genç teğmenin hiçbir beklentisi yoktu. Fakat onlar -kader arkadaşları- orada kalırken, kendisi, ikinci defa yaralanmış olan genç teğmen, Tanrı’nın bü-

t n mucizelerinin birleşmesiyle kanlı kıyımdan kurtulmuş ve sonunda bütün  anların çaldığı Paris'e bugün dönmüştü.

Hausmann Bulvarı'yla Tronchet Sokağı'nın köşesinde birdenbire ayıldı ve:

  Mutlu olmam için hiçbir neden yok,  dedi içinden.

Karşısında rengârenk şenlik fişeklerinin ışıltısı içinde, Madeleine Kilisesi alev alev yanıyor gibiydi. Flamalar, amblemler, şeritler ve Paris'e özgü kiliselerin Yunan  slubu sütunları üzerinde görülen kelebek kanatlı hotozlarıyla Alsacie'lı kadınlar... Bu kez, kararlı adımlarla Malesherbes Bulvarı'na yöneldi.

Astruc' n yaşadığı otelin yüksek pencereleri, onun bah em diye tanımladığı ve aralarında sadece bir  imenlik bulunan Monceau Parkı'na bakıyordu. Dışarıda, parkın yollarında küçük bir  ocuk  etesi savaş oyunu oynuyordu. Karton bir tüfekle, kumdan yapılmış Alman'ı büyük bir neşeyle öldüren bu çocukların içinde kaç tane yetim vardı?

Astruc dışarı bakmak için yukarıya kaldırdığı perdenin ağır eteğini yerine bıraktı.  n nde, yerde oraya buraya saçılmış gazeteler vardı... Yaşlı hizmetçisi Signorelli artık salonu toparlamaya teşebbüs bile etmiyordu. Kitaplığa gelince, o, sahiplerinin rasgele raflardan çekip aldığı ve yazı masasının bir köşesinde, Voltaire stili bir koltuğun lal rengi kollarında veya sadece şarap lekeleriyle dolu İran halısı üzerinde gelişigüzel bırakıp unuttuğu, yaprakları karıştırılmış ya da sadece açılmış kitapların oluşturduğu devasa bir karmaşaya dönüşmüştü.

Bütün odaların hemen hemen her tarafına iğnelenmiş veya konulmuş fotoğraflarda, çerçevelerde, mobilyaların, duvarların üstünde, evin her yerinde görülen bu dağınıklıkla tek başına ilgilenen bir kadın vardı... Esmer, koyu renkli gözleri olan bir kadın; kulaklarında çoğu zaman armut şeklinde kocaman elmas küpeler olan kadın ilgileniyordu. Her kapı köşesinde, büyük ve küçük salonun duvarlarında, kitaplığın raflarında, odaların loşluğuna ka-

dar her yerde yaşıyor gibi görünüyordu: Orada yaşıyordu. Fakat bu kadın ölmüştü. Bu oydu, bir yıl kadar önce, Vincennes burcunun gölgesinde onu öldürmüşlerdi. Bu kadın Mata Hari'ydi.

Astruc, zilin çaldığını duymadı. Signorelli, teğmen Desvilliers'nin geldiğini haber vermek üzere onu hayal âleminden çıkardığında, aniden uyanmış ve nerede olduğunu bilmeyen bir insan gibi davrandı:

“Desvilliers mi?”

Anımsamaya çalışıyordu. Desvilliers... Desvilliers... Bir an duraksadı, sonra birdenbire hatırladı. Desvilliers, evet... Hiç umut kalmadığı halde, son günlerinde Mata Hari'yi kurtarmaya çalışmış olan şu genç subay. Ani bir hareketle döndü.

“Onu içeri al.”

Hemen sonra, sabahtan beri Paris sokaklarında dolaşan teğmen, artık yaşlanmış, iki büklüm olmuş -sadece birkaç ay içinde-, kendisine bir bardak porto şarabı doldururken eli titreyen adamın karşısına oturmuştu.

“İçelim, zafere içmek lazım...”

Sesinde çok büyük bir bezginlik vardı: Ölümünden kurtarmayı başaramadıkları kadının yere düştüğü 1917 Ekim ayının o sabahından beri Desvilliers'nin de içini kemiren, aynı yararsız tasa, aynı sıkıntı, aynı yorgunluktu.

“İçelim, mademki bu gece herkes eşekler gibi midelerini dolduracak...”

Herkes. Kanla, gözyaşıyla, korkuyla geçmiş bin beş yüz altmış günün sonunda, bugün, bu akşam, bu gece, bunu takiben bütün hafta ve yurtseverlik coşkusuyla, gelecek aylarda, nihayet yeniden kavuştukları umudun verdiği neşeyle bu zaferi kutlayacak olan herkes...

“Her şeye rağmen, bunu kutlamak hakları, değil mi?”

Astruc bir kadeh daha dolduruyordu, Desvilliers hâlâ içiyordu. Dışarıda, parkta, savaş oyunu oynayan çocuklar borazan çalıyordu.

“Sonuçta, buna *hemen hemen herkesin* hakkı var...”

“Hemen ~~hemen~~ herkes,” derken sesi kısılmıştı... Desvilliers başını sallıyordu... Hemen hemen herkes, evet...

Bununla birlikte diğerleri, katiller, onlar da bunu şampanyalarla kutlayacaktı. Astruc’ün yüzü, kinini belirten bir ifadeyle aniden değişmişti:

“Onları kafamda o kadar iyi canlandırıyorum ki,” diye mırıldandı.

Evet, hepsi insanın kafasında o kadar iyi canlandırılabilirdi ki... Düşünmeden öldürebilmenin mutluluğu veya daha da kötüsü, tamamen rahat ve şimdiden unutmak üzere olan bir vicdanın görüntüsü...

“Onları kafamda o kadar iyi canlandırıyorum ki...” diye tekrarlardı Astruc.

Tam da o sırada, karısı ve çocuklarının arasında, bir kadeh şampanyayı kafaya diken şu general. Mavi gözleri fıldır fıldır dönüyor; bıyığı titriyor... Ufak tefek yankılar sayesinde üretilmiş ve *L’Illustration* ile *La Baïonnette*’in bizim için hikâyelerini yazdığı şu çizgi kahramanların bir sureti adeta. Belki hâlâ hayatta olan ve asil büyükbabaların güçlü ve temiz kişiliğine tam anlamıyla inanan torunlarını fazla üzmemek için, ona Manessy diyeceğiz. O, Milli Savunma Bakanı’ydi ve bir alçaktı. Tanıklık etme ve sadece Mata Hari ile ilgili bildiklerini söyleme vakti geldiğinde -ve o kadar az şey biliyordu ki-, Manessy dediğimiz kişi hasta numarası yapmaya kalkıştı. Kışla bulgur ve çamaşır suyu koktuğu, ama avluda dayanılmayacak derecede bir soğuk olduğu zaman, alaydaki herhangi bir askerin yaptığı gibi...

“Mata Hari? O kimdi, peki?”

Bu akşam da, dürüst eşinin ve üç kızının ıslak öpücük yağmuru altında bu soruyu kendine sormaması normaldi. Mata Hari? O da diğerleri gibi, ona âşıktı; işte hepsi bu...

“Diğer herkes gibi!” dedi, acı bir ifadeyle Astruc.

Fakat Manessy onu, kutsal dansözü neredeyse unutmuştu: İngilizler gibi bağırıyorlar: Hip! Hip! Hip! Hurra! Çünkü savaş sona eriyor. Ama bu son olmayacak ve dün nasılsa, yarın da bizim yerimize başkalarını öldürtmeye hazır birileri olacak.

Eski Milli Savunma Bakanı Manessy, Saint-Sulpice Meydanı'nda yaşıyor.

Oradan çok uzaklarda, kentin dış mahallelerinde, dünyanın öbür ucunda, Yüzbaşı Bouchardot da diğerleri gibi savaşın sona ermesini kutluyor. Bouchardot -herhangi bir isme benzeyen bu ad neden olmasın?- yaklaşık bir yıl önce Mata Hari'yle ilgili davanın ilk soruşturmasını yürütmüştü. Bu akşam annesiyle beraber, pek tabii, çünkü onu, kendisine diğer bütün kadınlar konusunda kutsal bir korku aşılayan kadını -neredeyse kutsal bir dehşet-, annesi olacak o kutsal kadını asla terk etmedi. Pierre Bouchardot biraz yorgun, çünkü son ana kadar insanları öldürttü ve önünde daha bir sürü iş var; savaş bitti, fakat cezaevleri çapulcularla ve üçkâğıtçılarla dolu, ama onlara ne yapacağını çok iyi biliyor! Gözlerini Madam Alfred Bouchardot'ya doğru kaldırıyor.

“Görüyor musun anne, savaş bitti, fakat ortalıkta hâlâ dolaşp duranlar var...”

Demek istediği, casuslar ya da casus kadınlar... Darağacına yollamaktan en çok zevk aldığı kadın casuslar... Mağrurlar, güzeller, aldaticılar; gizemli bakışları, zarif vücutları olan şu kadınlar. Aslında sahip olamadığı bütün kadınlar! Bu onun, Bouchardot'nun onlara sahip olma tarzı. Göbeğe on iki kuşun sıkılır ve bir daha bundan bahsedilmez. Onun da bıyığı zevkten titriyor.

“Sen görevini yapıyorsun oğlum. Seninle gurur duyuyorum!”

Ve Ladoux; Saint-Germain Bulvarı'ndaki bürosuna kavuşan Yüzbaşı Ladoux, arkadaşlarıyla birlikte casusluk ve karşı-casusluk hizmetlerinin birbirine karıştığı, dalaverelerin çevrildiği,

kavgaların edildiği, izlerin sürüldüğü güzel bir dönemin sonunu hafif bir özlemle kutluyor. Mata Hari de onun tuzacağına düşenlerden: Kurbanlarıyla kedi fare oyunu oynamaktan zevk alan, zayıf Yüzbaşı Ladoux... Üstelik o, orduya asker alan çavuş kılığına giren bu karşı casus örgütü şefi, bu işi o kadar çok yaptı ki bir gün o da kendisini yargıçların karşısında bulacak. Kavgacılık ve çok fazla dalavere çevirmekle suçlanacak. Fakat o bundan da yakasını kurtaracak; çünkü Manessy'ler ve diğer Bouchardot'lar onun imdadına yetişecek.

“Pis herifler...” diye mırıldanıyor pis sakallı Astruc.

Ve ondan daha kötü görünen Desvignes (çünkü o gece uyumamıştı ve zevk düşkünü, tabansız ve kadınların gözünde neşeli bir hovarda da olsa, altmış üç yaşında, uykusuz geçirilen bir gece her şeye rağmen insanın yüzünde izler bırakabilir), Mata Hari'nin peşindeki âvcıların zafer çığlıkları attıkları dönemde, Madrid'de askeri ataşeydi. Desvignes, Ritz Oteli'nin geniş ıssız koridorlarında duruyor ve orada, az önce kapadığı kapının yanında, ayakta -beyaz keten çarşafların içinde Arjantinli bir kibar fahişe-, geçiriyor. Sofuca, çılgınca geçiriyor. Elinde boş bir şişe, gerçek bir dansöz -hâlâ nasıl bir özlem?- yerine koyduğu sahte bir markizin yatağına kendini bırakmış yorgun bir vücudun duyabileceği bütün hazlarla geçiriyor. Şimdiye kadar hiç zor durumda kalmamış yakışıklı ihtiyar Desvignes, tam bir zevk düşkünüdür. Altmış küsur yaşında doyuma ulaştı ve kendi kendine bu durumun daha da süreceğini söylüyor. Üstelik vücuduyla ezdiği fahişenin vücudunda tunç rengi yansımalar var. Bir zamanlar Madrid'de sahip olmayı başaramadığı şu kadının da... Fakat onu hâlâ anımsıyor mu? Zilzurna sarhoş, kirli ve tıraşsız Desvignes, şık Desvignes, hâlâ canlı ve genç Desvignes, bu 11 Kasım 1918 gününde lekeli çarşaflar içinde bol bol uyuyacak.

Bir başka yatakta, bir başkası daha -ona Dumet diyeceğiz-mütarekeyi kutluyor. Bir yatak? Hiç kalkamayacağı bir yatak,

Çünkü birkaç güne kadar bu adam ölecek. Seksen iki yaşında, artık güzel olmayan elleriyle bir şampanya kadehini kaldırıyor. Oğullar, erkek torunlar, torunların oğulları; Lyon’lu büyük soylu bir ailenin tamamı etrafında toplanmış. Oğullar, torunlar... Kısacası, geriye kim kalmışsa. Somme’den veya Verdun’den geriye dönmüş olanlar.

“Gelecek yıl, göreceksin büyükbaba...”

Büyükbaba Dumet’nin dudaklarının kenarından salya akıyor. Onu, Mata Hari’yi, delice arzulayan ve vakti geldiğinde göz önünden kaybolmasını bilen biri daha. Bu kadının kaderi onu öldürmeye karar vermiş yedi erkek arasında oynanırken, o Paris’ten uzakta ve yorgundu. Sessiz müzesinin salonlarında, Bamiyan’daki buddhaların ve Gobi’nin ötesinde, büyülü Yun-gang mağaralarından kaçan kanatlı tanrıçaların arasında, yaşlı koleksiyoncu belki de bu taşların arasında dans etmiş ilk kadının hayalini anyordu. Onu ilgilendiren sadece bu kadındı. Diğeri, maceraperest, kurşuna dizilmiş olan diğeri onun umurunda değildi. Bir aşğın eliyle, bir Khmer asparasının pembe kumtaşından göğsünü okşuyordu.

“Hiçbir kadın bana onun kadar güzel görünmedi...”

Ve şimdi -sadece bir yıl sonra- ağız yarı açık, Chagny-sur-Sa-ne’daki büyük evde bağırsıp duran torunlarının arasında Emile Dumet’nin salyası akıyor. Yine de ne güzel bir gün, kutladığımız!

Dumet, Bouchardot, Desvignes, Ladoux, hepsi de birer aşık ve cellat. Peki ya Lenoir? Ya Girard, ya Malvy -o da bakan-, ya Victor? Ah! Onların yerine ölenlerin anısına, daha çarpıcı olsun diye kırk bin bucaktan alelacele toplanmış birkaç havan topu, bir horoz, bir Fransız askeri heykeliyle birlikte dikecekleri “kurukurikulu” anıtın taşı üstüne kazınacak isimler onların isimleri değil. Onlar kurumlanıyor ve çenelerini daha yukarı kaldırıyor. Barres, Paris’te, Lyon’da, Marsilya’da, Bordeaux’da, her yerde

gizli köşelere saklanmış milyonlarca dengini selamlıyor. Fakat yaşamları Mata Hari'nin yaşantısıyla çakışmış herkes gibi, onlar için de bu bir bayram. Neşeyle hıçkırıyorlar. Sevgili Desvignes'nin kalın geçirtisi gibi!

Desvignes'nin geçirdiği, Dumet'nin ağzından salyaların aktığı, Ladoux ve Manessy'nin caka sattıkları şu anda, bu baylardan birinin kendi başına sıktığı kurşundan bahsederek, Epinal bölgesinin ve sonunda rahatlamış, bayraklarla donatılmış bir Fransa'nın bu güzel görüntüsünü gölgelemeye cesaret edilebilir mi? Evet doğru, bu kişinin bir Alman olduğu doğru...

Bu facianın bir başka oyuncusu: Kieffert, Alfred Kieffert, denildiğine göre Mata Hari'nin patronlarından biri. O macerasına konulan son noktayı kabul edememişti. Başında kara bir delik ve etrafında kıpkırmızı pis kan birikintisi. O sonunu kendi elleriyle çizmişti.

“Yine de, diğerleri gibi, pis herifin biri,” diyor homurdanarak Astruc.

Desvilliers gözlerini kapatıyor: Bu şiddetli coşku ve sevinç anında, belki de sadece Astruc ve kendisi, yüreklerini parçalayan bir geçmişi eşeliyordu. Çünkü onlar gibi geçmişi hatırlayan milyonlarca insan, kahraman ve şerefli ölümler, Fransa için öldükleri söylenen ölümler için ağlıyordu. Katledilen genç ve güzel kadını anımsayan yalnız ikisi, yaşlı emprezaryo ve genç teğmen kalmıştı.

Astruc anlatmaya başlıyor:

“Bununla birlikte onu ilk gördüğümde, olacakların hiç farkında değildim...”

Alma mahallesinin o garip otelinde, ipekçi Dumet'nin -du-daklarında bir titremeye son şampanyasını içen Dumet'nin ta kendisi- Asya sanatları şerefine bir tür mabet veya sadece bir müze yapmak istediği o otelde olmuştu bu.

O zamanlar Dumet'yi kim tanıyordu? Lyonluydu, diğerleri nasıl bankacılıkla uğraşıyorsa, o da ipekçilik işine girmişti, Pa-

ris'e pek gelmezdi, fakat gönlündeki tutkuyu, Labit'lerin, Camondo'ların, Cernuschi'lerin ve diğer Ennery'lerin tutkusunu keşfetmişti: Doğu tutkusu. Zaten Uzakdoğu moda olmuştu o sıralarda. Goncourt kardeşler; baygın konteslere Outamaro ve Hokusai'yi tanıtıyor, Pierre Loti, *Aziyadé*'sini yayımlıyordu. Dumet tanınan biri değildi ama çok parası vardı ve biraz da seyahat etmişti. Bu büyük işadamları bazen sizi de bu tutkulara ortak eder... Begram'ın biraz cüretkâr fildişinden yapıtıyla operada dans eden küçük bir balerinin çıtı pıtı baldırı, hayal gücü geniş olanlar için eşdeğerdedir. Bu nedenle Emile Dumet, Paris'e tümüyle bu tutkuya adanmış bir müze hediye etmeye karar vermişti. Çok işlek bir mahalle olduğu için, Trocadero'nun iki adım ötesine, çok büyük anıtsal merdivenleri ve gereksiz sütunlarıyla yuvarlak biçimli bir yapı inşa ettirmişti. Fakat Bodhisattva ve yılan-kralların görüldüğü kutsal salonlarda, yalnız birkaç araştırmacı ve orada bulmayı düşündükleri günlük kokuları tarafından çekilmiş birkaç meraklı dolaşıyordu. Bunun üzerine zengin Lyonlu 1904 yılının ortalarında önemli bir karar aldı.

“Garip bir şekilde kaleme alınmış bir kart almıştım,” diye homurdanıyor Astruc. “Y... Meydanı'ndaki evinin Hint tarzı yeni salonlarının dekorasyonunun açılışı nedeniyle, kutsal Vesta rahibesi Mata Hari, Emile Dumet ve konukları için dans edecek tir...”

O devirlerde Paris'in kaymak tabakası altı yüz kadar kişiden oluşuyordu ve hepsi de benzer davetiyeler almıştı. Bu kartları bir omuz silkişiyile çöp sepetine atmaları işten değildi. O sıralarda Madam Caillavet, Hoche Caddesi'ndeki malikânesinde davetler düzenlerken, Halévy'lerin kızı, Bizet'in dul eşi Madam Strauss'un salonlarında Marcel Proust, Charles Haas'la buluşurken, nereden geldiği bilinmeyen Dumet isimli adamın davetine niye gitsinlerdi? Söylemiştik, Dumet pek tanınmıyordu. Fakat tutkusu onu için için kemiriyordu. Ve bu yüksek Paris'in göz önündeki üç yüz zevk düşkünü yine de daveti kabul edecekleri cewa-

bını verdiler. Ve böylece, Emile Dumet bir akşamda onların arasındaki yerini aldı, Mata Hari ünlendi ve Astruc ona âşık oldu.

“Hiçbir geceye benzemeyen bir geceydi,” diye devam ediyor, o geceyi asla unutamayan Astruc.

Bununla birlikte her şey sözle anlatılmaz bir karmaşa içinde başlamıştı. Davetini kabul edenlerin niteliği karşısında şaşırان Emile Dumet, her şeyin çok güzel olduğunu söyleyen konuklar arasında gidip geliyor ve ev sahibi dışında herkesin birbirini tanıdığı bu gece toplantılarından birinde kaybolmuş ve şaşkın görünüyordu. Robert de Montesquiou mavi bir not defterinin üstüne mısralar yazıyordu; Laure Haymann, Madam Crécý ile sohbet ediyordu; şu sevgili Boni, öğleden sonranın ortalarına kadar süren bir uykudan nihayet uyanabilmişti; öngörüldüğü gibi banker olan Bibiche lakaplı Bischoffein, kıskançlıkla, önce Cheigné, daha sonra da kısaca ‘Guermantes ismini alan Laure de Sablé ile konuşan Bertrand de Fénélon’ya bakıyordu. Dumet’nin, bu kaymak tabakanın içinde şaşırان ilk kişi olduğunu anlamak zor değildi. Herkesin kâğıttan sandığı, ama aslında gerçek tropikal çiçeklerden yapılmış -Dumet tam bir yıl Lyon’daki seralarında onları yetiştirmişti- kordonların birleştirdiğı sütunlar arasında yükselen küçük sekinin bulunduğu tarafa arada sırada göz atıyordu. Orada, kırmızı bir perdenin arkasında bir hazırlık yapılıyordu... Ve Dumet kendi kendine, bu olay kendisini tarihe geçirmeye yetecek mi sorusunu soruyordu.

Tanımadıkları bir beyefendinin evine gelmekte geciken son davetlilere gelmeleri için kırk beş dakikalık bir süre daha tanıyarak, 1893 yılı Chandon ve Moët kasalarının tüketildiğı bir saatlik bir bekleyişin sonunda, bir Çin gongu üç defa çaldı ve yavaş yavaş sessizlik çöktü. Yuvarlak salonun büyük sütunları arasına oturtulan tahta bir tiyatro sahnesinde, bronzdan yapılmış dört Hint tanrıçasının arasında, taşralı sanayicinin küçük silueti göründü.

Güzel bir söz için ruhunu satabilecek bir edebiyatçı olan Jean Lorrain yüksek sesle:

“O kim? Metrdotel mi?” diye sormuştu.

“Bu sirkın ortasında mı? Çok komiksiniz Bay Loyal!” diye fı-sıldamıştı etrafındaki hazırcevap kadınlardan biri, renkli tüylerle bezenmiş hotozlarını taşıyan iki düşesi göstererek.

Emile Dumet kendinden pek emin olmayan bir ses tonuyla söylev havasındaki konuşmasına başlamıştı bile.

Fakat kimse bir şey duymuyordu ve sanayici, onu görmeden önünden geçen üç yüz davetlisinin dikkatini çekmek için iki kolunu yavaş yavaş oynatıyordu.

“Dostlarım...” diye geveliyordu... “Dostlarım...”

“Bu penguen konuşmasını bile beceremiyor!” dedi kahkahayla, Jean Lorrain’e eşlik eden saçları boyalı yakışıklı delikanlı.

Fakat şair bir bakışıyla onu susturdu. Bu asil topluluğun en kötü fikirli olanları bile sıraları gelince dinlemesini bilirlerdi.

Dumet sonunda konuşmaya başlayabilmişti.

“Dostlarım, bundan sonra benim müzem olacak bu yapının açılışında hepinizin hazır bulunmasını istedim. Hepinize geldiğiniz için teşekkür ederim. Çünkü siz olmadan, içinizden biri olmadan, bu... -Dumet güler gibi yaptı, fakat bu, sözcüklerinin gerçek değerini bilenlerin alaycı gülüşüydü- içinizden bir kişi bile eksik olsaydı, bu tören yarı başarılı sayılırdı, yani benim için yarı başarısızlık olurdu.”

Onu göreceli bir sessizlik içinde dinlemeye koyulanlar tekrar sohbetlerine başlamışlardı – bunun için mi rahatlarını bozmuşlardı? Bir nutuk ve bir hatip için mi? Bu sırada salonun ışıkları söndü. Ansızın yanan meşaleler titrek gölgelerini sahneyi çevreleyen kumtaşından Hariharaların, Vişnuların ve kızıl yansılar yayan büyük Avalokitesvaraların üzerine yolladı.

Tek telli, uzun, tahta bir enstrümanın arada bir duyulan kaçamak nağmeleriyle birlikte, bir sitarın pike notalarından oluşmuş bir müzik duyulmaya başladı. O andan itibaren salonda il-

gi arttı. Zaten konuşmacı susmuştu ve perde kalkıyordu.

“O zaman ne mi gördük?”

Gene bir sessizlik. Sitarın notalarının usulca harekete geçirdiği, vahşi, görkemli, bakır kırmızısı, oynak bir sessizlik. Sonra meşalelerin dumanı ve günlüklerin buharları içinde, altın beneklerle kaplanmış kızıl yansılar olan bir ışık dalgası tülleri aydınlattı. Ve orada ipeklerin, hareli kumaşların arasında, önce çok yavaş, dalgalı bir hareket içinde sallanan, yüzü hâlâ gölgede kalan bir kadının hayal edilemeyecek kadar kusursuz vücut hatları belirliyordu. Sırayla başının üstüne yükselen veya ufka uzanan eller, havaya gizemli şekiller çizen yarı kıvrılmış parmaklar. Mata Hari ilk kez dans ediyordu. Kalçalarının üstünde hafif ve şeffaf bir tül dalgalanıyordu, göğüsleri bronzdan küçük kupalarla desteklenmişti. Bu metal parçaların ve bu ipek şifonların dışında, genç kadın çıplaktı ve orada bulunan herkes büyülenmiş bir halde nefesini tutuyordu.

Astruc fısıldıyor:

“O gün iç âlemimde neler olduğunu bilemezsiniz.”

Desvilliers az önce yaktığı sigaradan uzun bir nefes çektikten sonra onu büyük cam küllüğün içinde söndürüyor. Ansızın onu da aynı heyecan sarıyor.

“Sanırım anlıyorum.”

Görüntüler, iç ezici sarmaşıklar gibi, gitgide daha belirgin, gitgide daha canlı... Mata Hari'nin yüzü, yuvarlak salonun sü-tunlarından birinin üst kısmına gizlenmiş bir projektörün ışığıyla okşanarak yavaş yavaş karanlıktan çıkıyordu. O maskeler arasında bir maskeydi. Tunçlar ormanında bir tunç... Kırmızı kum-taşından Hariharalar ve Avalokitesvaralar gibiydi. Ama bütün Budist tapınağı dansözün etrafında kıskanç ve dikkatli bir koruyucu gibi yükseliyordu: Arabası ve yedi atıyla Surga; flüt çalan Krişna; hem haşin, hem yumuşak başlı, hem kadınsı Şiva ve nihayet iblis-manda karışımı saldırgan Durga. Fakat onların meydana getirdiği çemberin ortasında, o ana kadar salonu kaplayan

burjuva düzenine çıplaklığıyla meydan okuyan, yüz hatları tamamen hareketsiz olan o kadın duruyordu.

“Diğerleri sadece vücudunu görüyorlardı, bense yüzüne bakıyordum. Makyajı çok karışıktı... Gözleri siyah, yeşil ve altın rengi kalemlerle çizilmiş üç çizgiyle belirginleştirilmişti, kıpkırmızı bir rujla boyanmış dudakları da aynı şekilde yaldızlı pullarla süslenmişti. Rengi açılarak şakaklarına doğru uzanan koyu bir gölge elmacık kemiklerini ortaya çıkarıyor ve iki kırmızı taş şakaklarındaki etin içine işlenmiş gibi görünüyordu. Bakışına gelince...”

Ezici bakışlar, sisli ve hayallerle buğulanmış bakışlar, içlerine soruların ve yıldızların serpildiği bakışlar... Rahibe ve kurbanın gözleri. İbadetinin ortasında dans eden, kendini herkesin bakışına sunan Mata Hari, orada bulunan herkesin kalbinin derinliğine bakıyor gibi görünüyor, bununla birlikte kimseyi görmüyordu.

“Hiçbir şey, ne sözcükler, ne bir resim, ne de özellikle ölü bir fotoğraf bu bakışı anlatabilir...”

Bu görüntüler...

Tunçtan tanrıların ortasında ışık saçan, dört yaldızlı kollu bir Şiva Nataraja'nın şiddetli parıltıları önünde, kendinden geçerce-sine, aniden yere kapanan Mata Hari... Mata Hari'nin kaderi, bu güzelliği...

Astruc açıklıyor:

“Unutamadığım bir görüntü daha var. Belki de daha çok acı verdiği için unutamadığım bir anı. Bir yanma, parçalanma hissi...”

Dansı sona erince sahneden inen, bütün kadınlardan daha güzel ve daha çıplak olan bu kadının görüntüsü. O erkek sürüsü... O açgözlü ve iğrenç ihtiyarlar, o bankerler, o bakanlar, o dökümevi sahipleri... Ona doğru uzanmış kollar... Ve o, dört taraftan etrafını çeviren adamların arasında ayakta duran o...

“Bu vücudun ve bu yüzün güzelliği karşısındaki çirkin davranışları bana aniden dayanılması zor bir edepsizlik gibi göründü.”

Tebessümler, nemli eller, kulağa fısıldanan sözler ve şimdiden edilen vaatler, en utanç verici öneriler...

“Yaşlı kurt sürüsü içinde kaybolmuş bir dişi ceylan...

İlk o zaman anlamıştı. Mata Hari’nin yazgısı bu adamlardı, pusuda bekleyen, sürekli onu izleyecek ve onun için kavga edecek bu şişko ve göbekli adamlar.

Astruc’ün bakışında kararsızlık okunuyor: O gece, o, Alma Mahallesi’nin yuvarlak binasından aceleyle ayrılmıştı; aniden kendilerine benzemekten korktuğu bu ihtiyarların yanında bir saniye daha kalamazdı.

Monceau Parkı’na bakan oteline yürüyerek dönmüştü. Hava yüzüne çarpıyordu; soluğu kesilen bir yüzücü gibi zor nefes alıyordu.

“Asla inanmazdım...

Hiçbir şeyi görmüyordu. Ne Courcelles Bulvarı üstünde veya Monceau Parkı’nda Ledoux’nun yuvarlak binasının sütunlarının yakınlarındaki geç kalmış yayaları, ne yanından geçen fayton sürücülerini, ne de çoğu zaman günün ilk ışıklarında kollarında biraz huzur bulduğu, ama şimdi ona birdenbire hantal ve yaşlı görünen Madeleine’deki fahişeleri.

“Evet başka bir adam olmuştum, anlıyor musunuz?”

Elli yıl boyunca, kimseye bağlanmadan kadından kadına koşan, karşılaştığı şu dansözlerin, çalgılı gazino veya müzikhol şarkıcılarının, bir kontrat peşinde koşan şu kızların, belki de sadece gecenin sonunda bir kontrat elde edebilmek amacıyla sevdiği, her zaman çekip giden o, ilk kez durma gereksinimi duyuyordu.

Eve döndüğünde, her gece acı ve benzersiz zift tadını almadan edemediği saf malt viskisini geri çevirdi. O dönemde de

evin kâhyası olan ve her gece olduğu gibi kendisini bekleyen Signorelli hiçbir şey anlamadı.

“Beyefendi kendilerini iyi hissetmiyor mu?”

Astruc yanıt vermeden başını sallamıştı. Hemen derin bir uykuya dalmak için kendini yatağına atmıştı. Sıkıntılı bir uyku...

Ve bütün gece rüyasında Mata Hari’yi görmüştü. Tun-Huang ve Angkor’a ait olarak yaratılmış mabetler, Bamyân’ın yüksek mağaraları, Birmanya’nın taşlı cangıllarının unutulmuş labirentleri arasında, bir kadın vücudu, yaldızlı bakır bilezikleri olan çıplak bir bronz heykelin dolgun hatlarını gözler önüne sermek için tek tek düşen tüllerin ağır hareketiyle, dalgalanıyor, eğiliyor, yükseliyor ve geri çekiliyordu.

Uyanır uyanmaz, kurtların görüntüsü tekrar aklına gelmiş -bu kez bunlar, kent ormanında kaybolan küçük bir kızın üstüne saldıran akbabalardı- ve Astruc o zaman genç kadına âşık olduğunu anlamıştı. Fakat aynı zamanda, ona, bu aşkı asla itiraf edemeyeceğini de biliyordu.

“Kurtlar, anlıyor musunuz? Akbabalar...

Mata Hari’nin kaderi...

“Hemen ertesi sabah onu görmeye gittim...

Mata Hari, o zamanlar Saint-Lazare Garı yakınlarındaki Taïtbout Sokağı’nda, yeni inşa edilmiş bir otelin ikinci katında, küçük bir dairede yaşıyordu. Astruc, kendinden emin olmayan bir tavırla, düğmeye birçok defa kuvvetlice bastığı halde, önce, zil sesine cevap veren olmamıştı. Sonra koridorda kayar gibi gelen ayak sesleri, kapının arkasında hafif bir sürtünme duymuş ve buruşuk ipek bir sabahlığa sarınmış esmer bir kadın ona kapıyı açmıştı... Yüzü uykulu, gözleri kızarık ve şiş, boynuna dolanmış saçları darmadağınaktı.

“Bayan Mata Hari’yi görmek istiyordum.”

Esnesini bastıran genç kadın hemen cevap vermemişti. Sadece birkaç saniye sonra, Astruc aradığı kadının karşısında durduğunu anlamıştı...

“O, nasıl söylemeli, çok değişikti. Belki biraz daha ağır, biraz daha güçlü ve aynı zamanda daha kırılgan. Fakat onda özellikle beni bir anda allak bullak eden çekingen, kararsız bir şey vardı.”

Allak bullak... Evet buydu. Yuvarlak binadaki küçük müzenin sahnesinde çıplak dans eden Mata Hari’nin güzelliği, onu kuşkusuz heyecanlandırmıştı, fakat az önce uykudan uyandırılmış, çok şaşkın, çok zayıf görünen bu kadın, onu hayatı boyunca hiç olmadığı kadar etkilenmişti. Karar verenin ve harekete geçenin kendisi olmasını -ki buna “Amerikan usulü” diyordu- bir şeref sorunu haline getiren uyanık emprezaryo, becerikli arabulucu Astruc, başına gelenleri anlamıyordu... Öyle ki onu dairenin içine sürükleyen, belki de onun bu şaşkın haliyle eğlenen genç kadın olmuştu...

“Buyurun bir fincan kahve için. Bu ikimize de iyi gelecektir.”

Yine de sonunda ona neden bu kadar erken geldiğini açıklayabilmişti. Aşktan söz edemediğı için -Astruc ona asla aşktan söz etmeyecekti-, işten bahsetmişti. Gösteri düzenleyicisi, sahne ve müzikhollerin sihirbazı olan Astruc o zaman kendini rahat hissetmiş ve fuar çığırkanlarına has doğal çene yeteneğıyle konuşmaya başlamıştı:

“Dün gece sizi gördüğümünden beri sadece bir şeyi düşünüyorum: Yeteneğinizi. Olağanüstü bir yeteneğiniz var, biliyor musunuz? Şu halde bu yeteneğin bir altın madeni gibi işlenmesi gerek. Akla uygun bir şekilde. Amerikan usulü... Bu sabah burada olmamın nedeni de bu.”

Kendini toparlamıştı ve dansöz, gerçekten şaşırmış gibi görünmeden onu dinliyordu.

“Kısacası size önerim çok basit. Atlantik’in öbür tarafında yeni bir kelime ortaya atıldı: Emprezaryo. Aslında Amerikalılar bir şey icat etmedi, bu çok eski bir sözcük, ama yine de onları affediyorum çünkü bu kelime size Amerikanvari bir öneride bu-

lunmama izin veriyor. Sizin emprezaryonuz olacağım ve sizi bir yıldız yapacağım.”

Astruc küçük bir kahkaha atıp açıkladı:

“Amerikalılar ‘star’ diyorlar!”

Mata Hari önce cevap vermeden tebessüm etmiş; sonra da sıkıntılı bir biçimde omuz silkmişti.

“Kahve yapıyordum, benimle birlikte bir fincan kahve için, ben de bu arada ne demek istediğinizi anlamaya çalışayım.”

Bir an ortadan kayboldu. Mutfaktan tencere ve akan musluğun sesi geliyordu, Astruc, Vişnu ile bronz bir asparasın aşklarından doğan gayri meşru kızın mutfakta bir şeyler yaptığını görmenin yine de tuhaf bir deneyim olduğunu düşündü. Ve birkaç dakika sonra, genç kadının yaptığı koyu kahveyi içerken düşüncelerini açıklıyordu.

“Dünyanın neredeyse her yerinde konserler, gösteriler düzenliyorum. İnsanlar burnumun iyi koku aldığını söyler; dün gece, bana sizin dans sanatında yeni ufuklar açabileceğinizi söyleyen gene burnumdu. Bir yol çizmek. Bir tür sembol olmak. Fakat bunu tek başınıza başaramazsınız veya kaybolursunuz. Sizce birinin arka çıkması, öğüt vermesi gerekiyor... Buraya sizin için bunu yapmayı önermeye geldim...”

Astruc lavanta kokulu kareli büyük bir mendille alnını kuru-larken ona bakıyordu. İçinden düşünüyordu: “Şu anda şişko ve sıradan biriyim, fakat bir işadamıyım, öyle değil mi?” O zaman ansızın artık kendisine ait olmayan bir ses tonuyla devam etti:

“Kuşkusuz bensiz de devam edebilirsiniz. Şurada burada dans ederek. Peki ya sonra? Oysa ben size bir kariyer öneriyorum.”

Genç kadın şimdi onu muzip bir tebessümle dinliyordu. Güneylilere has davranışları ve kaba halleriyle bu şişko adam hoşuna gitmişti. Öyle ki Astruc kahvesini ve konuşmasını bitirince, genç kadın bu kez gülerek omuz silkmişti.

“Fakat hakkımda hiçbir şey bilmiyorsunuz! Hatta benim kim olduğumu bile!”

Astruc yerinden kalktı, şapkasını şimdiden eline almıştı.

“Bana her şeyi anlatacaksınız. Bir saat sonra gelip sizi alacağım.”

Olduğundan daha kendinden emin görünmeye çalışarak -kalp atışlarını hızlandıran şu heyecan da vardı- Taitbout Sokağı'ndaki küçük otelin iki katını indi.

“O andan itibaren, onun kaderiyle benim kaderim çaresiz bir şekilde birbirine bağlanmıştı.”

Bir saat sonra, sarı ve yaldızlı ipek elbisesini giymiş, yüzüne hafif bir makyaj yapmış, gözlerini sadece ince mor çizgilerle belirginleştirmiş olan Mata Hari kapısını yeniden Astruc'e açıyordu.

“Nedenini bilmiyorum ama size güveniyorum,” diyordu ona başından beri.

Kapının önünde bir araba bekliyordu. Astruc dansöze arabanın kapısını açtı, sonra da şoföre onları Versailles'a götürmesini söyledi.

“Konuşmak için bir banliyö yolu üzerindeki Panhard ve Levaşor'dan daha sakın bir salon bulamadım henüz... Orada, en azından, kimse bizi rahatsız etmez!”

Koyu renkli camın öbür tarafında, yoldan gelip geçenler gerçekdışı bir dünyada hareket ediyor gibi görünüyordu. Yaşlı, kirli ya da yorgundular; burası ise -bu kabarık deri yastıklı rahat araba- ikisinin, emprezaryo ve dansözün evreniydi; ansızın ona bundan böyle hayatını düzenleyeceği kapalı bir dünya gibi görünüyordu.

Théâtre-Français'nin meydanından geçerken, Astruc sonunda: “Sizi dinliyorum,” dedi. “Bana her şeyi anlatın.”

Ve Mata Hari hayatını anlatmaya, yani efsanesinin ilk ipliklerini dokumaya başladı.

“Malang yakınlarında, Cava ormanlarında ve Hollanda hükümdarlığının gölgesinde doğdum...”

Sesi şimdiden bir musiki gibiydi.

Güneşin yaktığı büyük çıplak kumsallar üzerindeki yağmur mevsiminin, muson rüzgârlarının ahengiyle, hayatla ölümün birbirine karıştığı bu toprak parçasının bunaltıcı, bol ve nemli sıcakları, ormanın çığlıkları, kokular. Mata Hari'nin yüzü, konuştukça, erkeklerin belleklerinde şekillenmiş bir öykünün sıcak, pullu ve koyu renkleriyle aydınlanıyordu.

Mata Hari'nin babası İngiliz'di; Hint ordusunda görev yapan ve genç bir esirle evlenebilmek için iyiliksever Kraliçe Victoria'nın hizmetinden ayrılmış bir binbaşydı. Bir kaplan avı için misafir olduğu adanın kralına ait avluda onu fark etmiş ve bir görüşte âşık olmuştu. Kendisinden otuz yaş küçük olan genç kadın kutsal dansçılardandı, yani arkadaşlarıyla birlikte, krallığın doğusundaki bir mabette gece ve gündüz yanan meşalenin sönmemesini sağlıyordu. Kısacası bir Vesta rahibesiydi; fakat onun şimdiye kadar karşılaştığı, kadifemsi ıslak tenlere ve faziletin düğün sepetinde olduğuna inanan babalara sahip olan bütün Albionlu kızların yapamadığını yapmış, zarif vücut hatlarıyla askerin sert kalbini çalmayı başarmış, çocuk yaştaki bir Vesta rahibesiydi.

Mata Hari çok ciddi bir ifadeyle:

“Annemle babamın evliliğinin nasıl olduğunu tahmin edemezsiniz,” dedi. “Gerçek bir aşk evliliği...”

Cava kralı en güzel esirlerinden birini vermeyi önce reddetmiş ve sonra altmış tüfek karşılığında bunu kabul etmişti. Sheffield'de imal edilmiş ve Lahey hükümetini, ülkede isyanın büyüdüğüne ve krala, bu isyana karşı koyabilecek gerçek araçlar sağlanması gerektiğine ikna etmek amacıyla, on Hollandalı tarım işletmecisinin öldürülmesinde kullanılacak olan, İngiliz yapımı yepyeni altmış silah. Pazarlık, güney denizlerinde amaçsızca dolaşan Pettersen adında biri aracılığıyla gerçekleşmişti, o da bu durumdan yararlanıp başka bir Vesta rahibesini baştan çıkarmış ve onu, mabedin hazinesiyle birlikte alıp götürmüştü.

“Rahipler babamı tanrıların öfkesini üstlerine çekmekle suç-

ladı. Annem beni dünyaya getirirken ölünce, babam da az kalsın buna inanacaktı!”

Bu efsanevi babadan, şefkat ve cinle yoğrulmuş bu nazik subaydan söz ederken, Mata Hari gözlerini kapıyordu. Onu çok yumuşak ve dünyanın en güzel duygularıyla dolu biçimde tasvir ediyordu. O ata biner ve polo oynardı, fakat aynı aşırı zarafetle, golf, briç ve cin ramiyle de ilgilenirdi.

“Akşamları ormanın kıyısındaki evimizin verandasına oturur -çünkü Binbaşı Henry karısının öldüğü ülkede yaşamaya karar vermişti, kral da ona tahtın askeri müşavirliği gibi tımturaklı bir unvan vermişti-, birlikte ormandan gelen sesleri dinlerdik. Bir yabankedisinin bağıırışı, kırmızı bir baykuşun haykırışı veya çok uzaklarda, çok yükseklerde, ateş kırmızısı tüyleri ve koyu altın rengi bir gerdanı olan Battambang bülbülünün ötüşü.”

Ay ışığı, ahşap evin yükseldiği alanı aydınlatırdı. Ormanın sınırında, hizmetçilerin, erkeklerin, kadınların, çocukların kulübeleri vardı. Özellikle kendi yaşıtı kızlar, ona, yani Mata Hari’ye -Cava dilinde Mata Hari “Şafağın gözü”, yani Güneş anlamına geliyordu- annelerinin ve onlardan da önce anneannelerinin danslarını gösterirdi. Verandanın mavimsi loşluğunda, ay ışığı altında dans ederler ve Binbaşı Henry, kızının siyah saçlarını okşayarak piposunu içerdi.

“Bu mutluluktu, anlıyor musunuz ve ben zaman zaman kendime bu güzel, bu hoş mutluluk asla bitmeyecek diyordum.”

Buna rağmen bu mutluluğun da bir sonu olmuştu. Hem de yakıcı, kanlı bir son... Evlenirken binbaşıya tüfekleri temin etmiş olan maceraperest Pettersen, adanın kuzey kısmına yerleşmiş ve orada, tahtının güvenliğini sağlamak için kendisine ihtiyacı olan kralın üniformaları ve bayrağı altına sığınarak, tarım işletmelerine zarar veren, seyyahlardan haraç alan bir Malezyalı korsanlar çetesi kurmuştu. Eski ittifaklarından dolayı, bu olaylara uzun süre göz yummak zorunda kalmış olan binbaşı, birkaç cinayet daha işlenince duruma el atmaya karar vermişti. Âdet yerini bul-

sun diye üç dört Malezyalıyı öldürtmüştü. Bununla birlikte Pettersen'in kendisiyle anlaşmıştı, zira yaşlı asker barışçı bir adamdı. Bir cin şişesinin önünde ateşkes imzalanmıştı. Sonra dosdoğru eve gelmiş ve maceraperestin kurduğu pusuya düşmüştü. Onun boğazı kesilmiş, özel hizmetçileri kazığa oturtulmuştu. Mata Hari'ye gelince...

"Ne yaşadığımı hayal bile edemezsiniz..."

Mata Hari'nin sesi Astruc'un kulağında bir nefes gibivdi.

Versailles'a gelmişlerdi. Araba daha yavaş ilerliyordu, önlerinden akıp giden kent, kentin katı düzeni, klasik yapılarının art arda dizilişi, genç kadının nefes nefese betimlediği şiddetle öyle büyük bir tezat içindeydi ki Astruc, Mata Hari'yi diğerlerinden farklı kılan şeyi daha iyi anlıyordu.

"Anlattığı şeyler, onun yaşamını hayal etme biçiminden başka bir şey olmasa bile mi?"

Astruc gülmeye benzeyen küçük bir tebessümle:

"Özellikle bu yüzden!" dedi. "Bu altın ve kan renklerini hayal edebildiğimizde, uygarlaşmış dünyamızdan o kadar uzağız ki..."

Versailles ve Armes Meydanı; şato güneşin altında parlıyordu.

"Bilemezsiniz," diye tekrarladı Mata Hari. "Size anlatsam bile..."

Aynı boğuk ses ve Astruc'un gerçek rengini henüz ayırt edemediği şu aksanla, onun efsanesi olan şu geçmişi anlatmayı sürdürmüştü:

Onu iğfal ettikten sonra, katil korsan Jon Pettersen, Mata Hari'yi, annesi ile aynı duruma düşürmüştü. Onu bir esir haline getirmişti. Yalnız Binbaşı Henry'nin karısı güzel Suba, tapınakta bir tanrıya hizmet ederken, küçük Mata Hari, sefih ve hayasız korsanın kendisi gibi korsan korumalarıyla çevrili, deniz kıyısındaki evinde, haydutun canavarca isteklerini yerine getirmek zorundaydı.

“Ta ki şu güne kadar...”

Hiçbir heyecan göstermeyen tepkisiz bir sesle, Mata Hari, bir gece Jon Pettersen’in yanına nasıl sessizce süzöldüğünü ve kalbine hançeri nasıl sapladığını anlatmıştı. Yüzüne ve eline fişkıran kanlarla, kırmızı pis bir çamura bulanana Mata Hari, o doğmadan önce, annesinin hizmet ettiğı tapınağı sığınmıştı.

“şiva mezhebini ve danslarını orada öğrendim...”

O uzun el hareketleri, parmak uçlarının birbirine çarpışı, o muhteşem kalça hareketleri, oynak omuzların üstünde sabit duran o yüz – tütsü, mirra ve ılık vanilya kokuları içinde, arkadaşlarının, büyüleyici ayinlerin küçük rahibelerinin ve aynı zamanda ikiyeüzlü ve ahlaksız rahielerin arasında, bir başka esaret şekli olan bir hayatın onur kırıcılığı...

“Fakat o bin yıllık Hindistan’ın içinden Paris’e nasıl geldiniz?”

Mata Hari gülümsemişti, bu da onun öyküsünün bir parçasıydı.

“Çok acelecisiniz dostum... Size dostum diyebilir miyim? Ama artık dönelim isterseniz? Kendimi birden çok yorgun hissettim.”

Araba geri dönmüş ve tekrar Paris yoluna girmişti, ama Mata Hari artık hiç konuşmuyordu. Koltuğunun köşesine gömülmüş olan Astruc onu seyrediyordu. Taitbout Sokağı’ndaki otelin önüne geldiklerinde, genç kadın ona, onunla gelmemesini işaret etti.

“Yakında görüşürüz dostum. Teşekkür ederim.”

şimdiden kaybolmuştu.

“Paris sokaklarında yürüyerek eve döndüm,” diye mırıldanıyor Astruc.

Rüzgârda uçuşan tüyleriyle, *Chantecler*’in Faisane’ı rolündeki Madam Simone’un devasa portresi altında oturan Desvilliers, arkasına yaslanmış, onu gerçekten dinlemiyordu. O da anılarına

ve hayallerine gömülmüştü. Hepimizin bir anısı vardı ne de olsa, değil mi? Yavaş yavaş içtiği şark tütününü onu başka hayallere götürüyordu.

“Eve döndüm,” diye mırıldanıyor Astruc. “Yolda etrafıma bakınıyordum. Paris artık sadece, bütün kadınlara edepsizce bakan, benim gibi şişko, çirkin adamlardan oluşmuş gibi görünüyordu. Bulvarların kaldırımları üstünde, gece yürüyüşleri için aydınlatılmış vitrinler boyunca, kapı sundurmalarının daha da karanlık köşelerinde veya omnibüslerin kapılarında, sadece bakışlardaki parıltı, kalın ve nemli dudaklar, titreyen bıyıklar göze çarpıyordu. Ve ben bir görüşte derinlemesine keşfettiğim bu genç ve güzel kadının karşısında, herkesin aynı iğrenç nöbeti tuttuğunu düşünüyordum. Sonra kapının camında kendi yansımamı gördüm ve içimden onlara benzediğimi düşündüm... Ve o zaman utandım.

Astruc, tanımadığı bu kadının ona neden dostum diye hitap ettiğini bir an bile merak etmemişti; onun bu kelimeye verdiği anlamın dünyanın bütün mahremiyetleri ve bütün sırlarıyla dolu olduğundan bir an bile kuşku duymamıştı. Ama onun gözünde -o ne isterse istesin- bir dosttan başka bir şey olamayacağını da yine bir an bile aklından çıkarmamıştı. Bu yüzden de, daha sonraları, kendi evinde veya onun evinde, Monceau Parkı’nın yollarında ya da Taitbout Sokağı’ndaki o iç karartıcı dairenin o hüznünlü odasında, uzun monologlar boyunca, genç kadın bütün Paris’in tapacağı kutsal dansöz olmadan önce yaşadığı yılları anlatmaya devam ettiğinde, onu hep bir dost olarak dinlemişti.

“Tapınaktan nasıl mı ayrıldım?” diye devam etmişti Mata Hari, hıçkırığa benzeyen kuru bir kahkaha atarak. “Ah! Çok basit. Annemin başına gelen benim de başıma geldi.”

Bir adam gelmişti, kralın bir misafiri; kral onu sarayının avlusundaki kutsal kutlama törenine davet etmişti. Mabedin Vesta

rahibeleri dans ediyordu ve İngiliz oradan geçerken onu fark etmişti. Armatördü, her şeyi alıp satıyordu: Öykü neden başlamasındı? İngiliz mitralyözler hediye etmişti, birkaç Hollandalı öldürülmüştü ve o Mata Hari'yi yanına alıp oradan gitmişti.

“Ama yanlış anlamayın... O iyi, yumuşak, yaşlı ve benim mutlu olmamı isteyen bir adamdı. Sert silah taciri kabuğunun altında, çok şefkatli bir adam vardı.”

Bu MacLeod, onu hayatının boş yere akıp gittiği mabetten çekip almakla kalmamış, onu Asya'dan da koparmıştı. Onu Avrupa'ya götürmüştü ve oğullarının gemiden yabancı bir kadınla birlikte indiğini gören Protestan ailenin bütün itirazlarına rağmen, İskoçya'nın batı kıyısındaki küçük bir kilisede onunla evlenmişti. Bu kadının, herkesin göz diktiği bir mirası onun elinden alacağından kimsenin kuşkusu yoktu.

“Fakat her şeye rağmen mutluluk anları da oluyordu. Sakin, tekdüze, sorunsuz ve umutsuz bir mutluluk. Kendimi babamla yaşıyormuş gibi hissediyordum, zaten Andrew de beni bir baba gibi seviyordu. Bana her şeyi gösteriyor, her şeyi öğretiyordu. Bazen sabah erkenden ata biniyor ve fundalıklar boyunca uzun gezintilere çıkıyorduk. Tropik kuşağın ağır ikliminden, şiddetli fırtınalardan, üstünüze yakıcı bir şap gibi oturan, sizi saran ve engelleyen, sizi kendisiyle birlikte nehirlerle dönüşen derelere, denize dökülen ırmaklara sürükleyen, yoğun ve neredeyse kokulu yağmurdan başka bir şey tanımayan ben, başka bir yağmuru, yüzümü kamçılayan, canlı bir yağmuru keşfediyordum. Ve rüzgârı, eğreltiotlarını ve fundalıkları... Kocamla ben siste, ince yağmurda, karda -evet karda!- veya güneş altında saatlerce ata binerdik ve ben her zaman o kadar mutlu, o kadar huzurluydum ki...

Mata Hari bu şekilde geçip gitmiş ayları hatırlarken, bakışları sabit ve çok koyuydu ve Astruc, genç kadının İskoçya'da tatmış olduğu bu huzuru anlayabiliyordu.

“Peki, onu seviyor muydunuz?”

Mata Hari duraksamıştı.

“Onu sevmek mi? Aştan bahseden kim? Size sessizliği ve huzuru anlatıyorum... Orada, Fort William’da, babamın verandasında gibiydim, ormandan gelen sesleri dinlediğimiz veranda. Kendime hiç soru sormuyordum.”

Zaten, yaşantıları çalıhorozu avlarıyla, ocak köşesinde geçen uzun geceleriyle, kepçeyle yenen *haggi* ile, MacLeod’un yarım bardak içtiği saf malt viskisiyle sadece İskoçya’dan ibaret değildi. Asya’dan kesin olarak vazgeçen kocası, yılda iki kez, kaplıca kürü yapmak üzere Almanya’ya gidiyordu. Üç oda hizmetçisi Mata Hari’nin bavullarını hazırlamasına yardımcı oluyor ve bir gece, buhar huzmelerinin karıştığı sislerin içinde, birbirine şeklen hiç uymayan çift Londra istikametine giden Flying Scotsman’e biniyordu. Oradan başka bir tren onları Douvres’a götürüyordu ve işte bu maceraydı.

Mata Hari anımsıyordu

“Tropikal iklimin yağmurlarından başka bir şey görmemiş biri olarak, İskoçya fundalığındaki fırtınalar karşısındaki şaşkınlığımı anlatmıştım. Peki ya kıta üzerinde geçirdiğimiz aylar, orada sürdürdüğümüz yaşam, ona ne demeli?”

Önce Paris, kuşkusuz, Paris ve ışıkları, yepyeni Trocadéro ve MacLeod’un bir yabancı olarak deliler gibi tıkındığı bulvar kahveleri; sonra başka sihirli trenler, başka büyülu vagonlar, İsviçre, Almanya...

“Ve Wiesbaden.”

“Ah! Wiesbaden! Elmaslarla kaplı kadınların ve bana öldürücü bakışlar atan bu kadınlardan daha genç olan yakışıklı subayların arasında, elektrik ampulleriyle çiçek kordonlarının altında, yaşlı âşıklar gibi dans ederdik!”

Yakışıklı subaylar... Mata Hari’nin bakışı aniden yeni bir ışıkla parlamıştı. Beyaz üniformaların, yaldızlı apoletlerin ve kışlaların soğuk sabahlarında ütüyle kıvrıdıkları o bıyıkların vals... Metz’te, Coblenç’te veya Ratisbonne’da ıslak sokakların kaldırım taşları üzerinde atların nal sesleri; subayların omuz kordon-

larının parlacağı dumanlı oyun salonları... Üniformaların hışırtısı, kalplerin ilişkisi...

“Pis kokular yayan bir nehrin kıyısındaki tahta bir barakada yaşayan biri için, Wiesbaden’deki baloların ne anlama geldiğini tahmin edemezsiniz.”

Ormanın şiiri, gençliğinin büyüğü, Mata Hari bunları aniden unutmuş gibi görünüyordu. Kuşkusuz, danslar ve ateş tanrıçaları olmuştu, peki ya yakışıklı bir subayın bakışı? Beyaz bir üniforma?

“Peki şu MacLeod, onu her şeye rağmen seviyordunuz değil mi?”

Astruc öğrenmek için çırpınıyordu. Öğrenmek, daha çok öğrenmek! O zaman Mata Hari’nin bakışında çok temiz, çok uzak ve dalgın bir ifade belirdi.

“Size söyledim: Sessizlik ve huzur...”

Ve daha sonra İskoçya’da, bir akşam, bir buçuk litrelik saf malt viskisini içtikten sonra, MacLeod topraklarındaki birkaç çalılıhorozuna gecedan pusu kurmak istemişti. Tek başına fundalıklara gitmişti. Bütün gece kar yağmış ve günle birlikte, güneş nihayet kendini göstermişti.

“Onun cansız vücudunu getirdikleri zaman gördüğüm o yaldızlı, solgun ve mavi, sarı ve mavi ışığı asla unutmayacağım. Vücudu atın üstüne atılmıştı ve onun etrafında toplanan ve gürültülü bir şekilde ağlayanların gözlerinde öyle bir sevinç vardı ki... Sonunda beni kapıya koyabileceklerdi...”

Ve bu oldu. İhtiyar MacLeod vasiyet hazırlamamıştı ve Protestan kilisesinde ağırbaşlı bir törenle evlendiği kadın, eline bez bir çanta tutuşturularak, bir at sürücüsü eşliğinde en yakın gara postalanan melez bir esirden başka bir şey değildi artık.

“Oradan ayrılmadan önce yanıma mücevher almadığımdan emin olmak için çantayı karıştırdılar.”

Mata Hari’nin sesi daha da boğuklaşmış, bir hıçkırıyla örtülmüş gibiydi.

“Garip, az önce aşktan söz ettiniz. Evet, belki de onu, bu yaşlı adamı bir şekilde sevmiştim. Ve uzun bir süre, onu toprağa gömerlerken yanında olamadığım için acı duymuştum...”

Bununla birlikte bir zamanlar, Mata Hari ondan bahsederken, dolandırıcıya dönüşmüş ve ülkesine geri dönmüş bu yaşlı İskoçyalının gerçekte acımasız bir savaşçı, kaba bir ayyaş olduğunu söylerdi. Sol omzundaki küçük koyu lekeyi gösterir ve bunu, yanan bir puronun ucuyla kocasının yaptığını anlatırdı. Bu da Mata Hari’nin efsanesi olacaktı. Başkalarının onun geçmişi diye adlandıracağı bir öykünün bin bir çeşitlemesinden biri. Fakat o anda, kendisini mabetten ve Şiva rahiplerinin ellerinden kurtaran kişinin ölümünü anlatırken içini çekmişti:

“Ondan sonra işler daha da zorlaştı.”

Sonra Paris’e gelişi ve ilk tanışmalar – etrafındaki ilk erkekler...

Mata Hari bunları Astruc’e Monceau Sokağı’ndaki dairesinde anlatmıştı. Astruc, kariyeriyle ilgilenmesini kabul ettiği için, tüm masrafları üstlenerek, onu otelinin iki adım ötesindeki bu sokağa yerleştirmişti. Robert de Montesquiou’nun himayesindeki genç bir dekoratör, Doğu tarzı bir salon düzenlemiş ve Astruc, Mata Hari için onun gençliğinin dekorunu oluşturacak elden düşme eski eşyalar toplamak amacıyla bütün antikacı ve eskicileri dolaşmıştı.

“Çünkü siz ona, onun efsanesine inanmıştınız?”

Dalmış olduğu uyuşukluktan çıkan teğmen Desvilliers, herkesin kaderini çizerek olan bu karşılaşma hikâyesini yarıda kesip Astruc’e beklenmedik bir soru sordu. Astruc küçük bir kahkaha attı.

“Siz kutsal dansöz Mata Hari’ye, ormanın bülbüllerine âşık olan, mabedinden koparılan Mata Hari’ye, İskoçyalı bir lordun karısı olan Mata Hari’ye inanmadığınızı mı söylemek istiyorsunuz?”

“Ben bu kadını seviyordum ve ona inanmaya gerek duymuyordum.”

Fakat Astruc eliyle bir hareket yaptı.

“Kim efsanelere inanmaya gerek duyar? Onların bize anlatılmış olması yeter...”

Dolayısıyla, Astruc’ün onun etrafında dikkatle, kılı kırk yararcasına kurduğu dekor, ancak, dansözün Hindistan’da geçirdiği yıllarda içinde yaşadığı dekor olabilirdi. Ve orada, sahte Kinnara’lar ve bronzdan Gandharva’ların önünde, Song’un kopya edilmiş resimleriyle Tibet tomarları arasında, Mata Hari bu yeni dostuna keşfedilmeden önceki mutsuz yıllarının hikâyesini anlatmıştı.

“Bir aralık günü Paris’e geldim.”

Her yeri ıslatan ince yağmur, rüzgâr, fırtınalar ve tersine dönmüş şemsiyeler. İskoçya’nın büyük fırtınalarını heyecanla anlatan Mata Hari’nin karşısına birdenbire Avrupa gezegeninin en iç karartıcı yüzü, tekdüzeliği ve çamurlu kaldırımları çıkmıştı. Fakat Paris...

“O dönemde Paris’in benim için ne anlama geldiğini bilemezsiniz! Size Wiesbaden’i anlatmıştım. MacLeod beni oraya götürür ve diğerleri dans ederken, valslerin ahengiyle başım dönerdi. Fakat sadece içinden geçtiğimiz Paris! Daha önce hiç görmediğim şeyler. Vitrinler ve restoranlar, herkesten çok daha iyi giyinmiş güzel kadınlar ve onlara hizmet eden erkekler.”

Bacaklarını sergiledikten sonra ve geri kalan yerlerini göstermeden önce, bakımlı kadınların ortolan ve havyar yediği Maxim’s’deki nitelikli yemekler ve Bois Caddesi’nin faytonlarıyla, 1900 tarihli bir Paris kartpostalı için gerekli bütün klişeler, bütün basmakalıplar.

“Benim gibi, var olmayan bir ülkede yaşamış olan biri, birdenbire, var olmayan başka kentlerin hayalini kurmaya başlar.”

Fakat Mata Hari yanılısmalarından çabuk kurtulmuştu. Ortolanlar onun için üstüne peynir sürülmüş kocaman bir ekmek

dilimiydi; onun Maxim's'i, geçimsiz bir kadının ona kiraya verdiği çatı katındaki odaydı ve yakışıklı beyler, taze et peşinde koşan pezevenkler kfilesiyle eşdeğerti.

Sokaklarda, tavan aralarında ve birkaç kuruş için poz verdiği resim atölyelerinde dolaşmış durmuştu.

“O sırada, ilk kez...”

Mata Hari gözlerini yere indirmişti.

“Evet, o günlerde.”

O günlerde, ilk defa çıplak görüldüğü o karanlık yıllarda... Onu bütünüyle sarsan hüznü dolu, acı bir gülüş.

“Kutsal dansöz! Vesta rahibesinin kızı, İskoçyalı lordun, sefalet içindeki ressam bozuntularına üç kuruş için kalçalarını açtığı karısı!”

Astruc onun elini tutmuş, genç kadın buna ses çıkarmamıştı.

“Fakat onlardan daha kötüler de vardı. Sizi Pereire Bulvarı veya Villiers Caddesi'ndeki eskiçağdan kalma alçak tavanlı atölyelerine getirten zengin ressamlar da vardı.”

Neogotik şapellerde veya merdivenin arkasındaki Mağribi banyoları ve renkli camlarıyla sahte Tac Mahal tarzı türbelerde yaşayan bu beyler ve onların ufak tefek zevkleriyle ilgilenen ağzı sıkı zenci bir uşak: Onlar resim yapmakla yetinmiyorlardı, onlar...

Mata Hari, Astruc'ün gözlerinin içine bakmıştı:

“Fakat iyi para ödüyorlardı!”

Astruc sonraki aylarda olup bitenleri kolayca tahmin edebiliyordu. Ressamdan ressama, geçici âşıktan geçici arkadaşına, geçici arkadaşından zengin bir dostına...

“Beni tesadüfen Dumet'yle tanıştıran, Guillaumet oldu.”

Öğrencilerinin hazırladığı büyük tuvaler üzerine, büyük bir titizlikle dönemin kadınlarının dolgun ve pembe vücutlarını resmeden ünlü ressam Guillaumet...

“O beni çok zayıf buluyordu! Onun tipi değildim, bana en ufak, en masum bir teklifte dahi bulunmamıştı.”

Mata Hari gülümsüyor. Onu, sadece uzun boylu sarışın kızlardan hoşlanan şu Guillaumet'yi seviyordu...

“Guillaumet, Dumet'nin arkadaşıydı, Dumet, galerisini açmak için fikir arayışı içindeydi ve böylece, neredeyse tesadüfen...”

Emile Dumet'yle ilk karşılaşma, sanayicinin çalışma masasını yerleştirdiği, müze olacak o yuvarlak salonda gerçekleşti... Geniş bir astragan pelerine sarınmış olan Guillaumet, Mata Hari'yle birlikte gelmişti.

“Dostum, size gerekli olan şey bende!”

Kırmızı tanrıçaların ve Hint ilahelerinin ortasında... Dumet, profilden kendi heykellerinden birine benzeyen bu kadına bakmıştı. Anlamıştı.

“Bildiğim kadarıyla modellik yapıyorsunuz, değil mi?”

Mata Hari başını sallamıştı.

“Çıplak poz veriyorum, öğrenmek istediğiniz bu muydu?”

Yaşlı bay -Guillaumet ne kadar geniş ve sakallıysa, o da, o kadar kuru ve tüysüzdü- gülümsememişti. Dumet pek gülümsemezdi: Kendini Doğu sanatına veren Lyonlu bir ipekçinin gülümsemekle kaybedecek pek vakti yoktu.

“Dostum Guillaumet bana sizin dans ettiğinizi söyledi.”

Mata Hari'nin yüzü, bundan böyle gençliğini her hatırladığında alacağı ciddi ifadeye bürünmüştü.

“Cava'da, Malang yakınlarında bir tapınakta yetiştirildim.”

O zaman, güzelliğin tadıyla içi kemirilen yaşlı sanayici, genç kadına altın iplerle dokunmuş bir kumaş, hafif, neredeyse şeffaf bir peştamal, sarı metalden birkaç bilezik, bir kolye, bir zincir uzatmıştı.

“Yandaki odada üstünüzü değiştirin ve bana yapabildiklerinizi gösterin.”

Mata Hari bir an bile tereddüt etmemişti. Rulo halinde kıvrılmış resimlerin, bronz maskelerin ve kitapların yığılı olduğu küçük karanlık bir odaya girmişti. Ve orada, zamanla daha mükem-

mel hale getirilerek tören kostümü olacak kıyafeti ilk kez giymişti. Bir rafın üstünde ipek bir iplikle birbirine bağlanmış iki küçük gümüş kupa vardı; bunları da kuşanınca, üstün yeteneğinin son darbesi gerçekleşti. Sanki sürekli ilahe kılığına giriyormuş gibi, peştamalı beline bağlamış ve küçük kupaları göğüslerinin üstünde sabitleştirmişti. Bir ayna vardı, kendisine bakmıştı: Altın ve gümüşle kuşanmış, ellerinde altın kelepçelerin yerini tutan takılarla, yeniden Cava ormanlarının içindeki esire dönüşmüştü.

Hâkim oldukları Hint tanrıçaları apsaraslara göre fazla Yunan stili görünen sütunların bulunduğu yuvarlak salona döndüğünde, genç kadın sadece birkaç hareket yapmıştı -o uzun kol hareketleri, parmak uçlarının birbirine çarpışı, o muhteşem kalça hareketleri...- ve gördüklerinden büyülenen Emile Dumet monoklünü düşürmüştü.

“Dumet’nin hazırladığı gece büyük bir zaferdi,” dedi Mata Hari, Astruc’e kocaman bir tebessüm göndererek. “Dumet, Paris tarafından kabul edildi; ben de, sanıyorum... ben de kendimi etrafımdaki şu adamlarla birlikte buldum. Gerisini biliyorsunuz.”

“Ama ben gerisini anlamıyorum,” diye belirtiyor Desvilliers.

Bu kez sarhoş. Yerinden kalkıyor ve sendeleyerek yürüyor. Pencereden, gökyüzüne atılmış büyük, mavi şenlik fişekleri görülüyor. Körüklü bakır gramofonun üstünde bir plak dönüyor. Müzik çok uzaktan geliyor, turnakla çalınan bir sitarın tellerinin yüzeye çıktığı, hafifçe okşanan deri takımların ve sadece dokunulan bakırların halesi içinde kayboluyor.

“Gerisini hiç anlamıyorum...” diye tekrarlıyor Desvilliers.

Bir bardak konyak daha içiyor ve şişeyi arkasına atıyor. Mata Hari’nin dans ettiği müzik bütün salonu kaplıyor ve dışarıdaki sevinç çılgınlıkları şenlik fişeklerinin gürültüsünü bastırıyor. Evet savaş sona erdi, ama yaralı teğmenle yorgun menajer için, Mata Hari ölmedi.

Bahçenin ortasında, beyaz badanalı ve alçak bir ev uzanıyordu. Geceleri, rüzgâr kayın ağaçları içinde uğulduyor ve Vadim İvanoviç Maznof, çocukken, ritimleri, beyaz ağaç kabuklarına sürtünen yaprakların ritmiyle oynayan şiirler ve şarkılar yazıyordu. Bazen yatağından kalkıyor, alevi titreyen bir lambayı yakıyor ve orada, ayakta, biraz kaçık bir teyzeden kalan -o teyze de yazardı!- bir yazı takımının başında, incecik küçük yazısıyla sayfalarca, sayfalarca şiirler yazıyordu.

“Bu gece yine mi uyumadın!” diyordu sabah oğlunun kızarmış gözlerini gören albay eşi.

Fakat o hiçbir şey söylemiyor ve hocasının sabırla birçok kez tekrar yaptığı Fransızca veya aritmetik dersinde uyumamak için

çok sert bir fincan kahve içiyordu.

“Fakat siz ayakta uyuyorsunuz Vadim İvanoviç!” diye bağı-
rıyordu sonunda yaşlı Jdanov, öğrencisinin her zamankinden
daha dalgın olduğunu görünce.

Sonra, söyleyecek bir şeyi kalmayınca, kitapları ve defterleri
kırıyordu.

“Haydi, Vadim İvanoviç, en iyisi siz bana bu gece yazdıkla-
rınızı okuyun!”

Ansızın uyanan ufaklık koşa koşa gidip şiirlerini getiriyor ve
durmadan evini, kayın ağaçlarını ve bir gün, sonsuza kadar ken-
disiyle yaşamak için çıkıp gelecek olan güzel yabancıyı anlattığı
yüz kadar basit mısrayı abartılı bir vurguyla okuyordu.

“Sen âşıksın, Vadim İvanoviç!”

Aradan on beş yıl geçmiş, küçük çocuk büyümüştü, isteme-
den gittiği Harp Okulu’nda geçirdiği uzun yıllar boyunca
omuzlarında teğmen şeritleri yer almıştı, fakat hâlâ geceleri kal-
kıp şiir yazıyordu.

“Sen âşıksın Vadim! Bu yüzünden okunuyor!”

Kuzeni Sergey Aleksandroviç, uzun boyuyla ona üstten ba-
kıyordu. Fakat Vadim İvanoviç omuz silkiyordu.

“Evet, doğru, âşığım. Long-Pré’deki çiftçinin kızına! Ona
delicesine âşığım, onu samanların içine atmaktan ve sonra anne-
min, general dayımın ve yedi kuşak öncesine kadar bütün Maz-
nof’ların itirazlarına rağmen, onunla Smerdograd’daki papazın
önünde evlenmekten başka hayalim yok. Tanya’yı ölecek kadar
seviyorum.”

Tanya’nın mavi gözleri, başının üstünde topladığı kalın saç
örgülerinin altında kıpkırmızı yanakları vardı. Fakat Sergey, al-
tın sarısı tarlaların ortasında -her yerde buğdaylar şimdiden sarı
mumlar gibi yükseliyordu- bir saman çöpüyle oynayan kuzeni-
ne bakıyordu.

“Tanya’yı, komşumuz Boulgakov’ların yeğeni Nadya’dan

daha fazla sevmediğini sen de çok iyi biliyorsun. Ama ben senin kimi sevdiğini biliyorum.”

“Kimi, söyler misin bana bunu?”

“Sen Parislilerin karşısına çıplak çıkan Mata Hari isimli dansözünü seviyorsun.”

Sergey cümlesini bitirmemişti ki kuzeni yerinden fırladı.

“Bunu sana kim söyledi? Böyle saçma bir şeyi söylemeye nasıl cesaret edersin?”

Sakin bir şekilde gülümseyen güçlü Sergey’in karşısında, zayıf ve sarışın Vadim kıpkırmızı kesilmişti.

“Kızma Vadim. Benim de sevgililerim var, fakat onlardan kimseye söz etmiyorum.”

Vadim ağırlığı altında çatırdayan olgun buğdayların ortasına yeniden oturmuştu.

“Hiç görmediğin bir kadını sevmenin ne olduğunu bilemezsin Sergey.”

Vadim haklıydı. Sergey bilemezdi. Dahası bu aşkın her ikisinin de kaderini belirleyeceğini nasıl tahmin edebilirdi?

Vadim İvanoviç Maznof’un odası Mata Hari’nin şanına layık bir müze değil, bir sığınaktı. Duvarın her santimetrekaresi, bütün ülkelerin bütün dillerinde basılmış gazetelerden kesilmiş makaleler, resimler, afişlerle kaplanmıştı. Özdeş baskıları yapılmış yağlıboya portreler, canlı ifadesi vermek için usta bir elle düzenlenmiş anlık resimlerle yan yana bulunuyordu. En renkli görüntülerin, birbirine benzeyen tebessümlerin çevresinde, annesinin resimlerinin önüne koyduğu gibi, çiçekler ve küçük ampuller vardı.

Annesi odasına her dalışında bağıırıyordu.

“Utanmıyor musun Vadim İvanoviç? Zamanını bu ahlak dışı gravürlerin arasında hayal kurarak geçirmeye utanmıyor musun? Babası vatani uğrunda ölen biri olarak, bütün gününü pencereleri kapalı bir odada koltuğuna gömülmüş vahşi müzikler dinleyerek geçirmeye utanmıyor musun?”

İsyankâr bir kazağın kılıcı albay olan eşinin başını uçurduğundan beri simsiyah giyinen, bıyıklı ve iriyarı Maria Aleksandrova Maznof, oğlunu bir kahraman yapmayı düşlerken, onu ancak, hiç görmediği bir kadının hayaliyle yaşayan melankolik bir delikanlı haline getirmeyi başaramıştı.

“Nasıl bu hale geldim?”

Vadim gülümsüyor ve bu mabede soktuğu kuzeninin şaşkınlığıyla alay ederken bir sopayla oynuyordu.

“Bu hale nasıl geldim? Artık bunu bilmiyorum bile. Aslında, evet, her şeyi daha en başından çok iyi hatırlıyorum. General dayımın cüzdanında sakladığı küçük bir fotoğraf vardı ve onu yere düşürmüştü. Mata Hari’nin çıplak bir fotoğrafı, annemin görürse ‘korkunç’ diye tanımlayacağı resmi dayım hemen yerden atmıştı. Fakat ben onu görmüştüm ve benim yürekli general dayım, bana işbirlikçi bir bakış atmaktan kendini alamamıştı. Öyle ki daha sonra meyve bahçesinde bana resmi göstermişti... Ben on yedi yaşındaydım ve o an kalbimde bir şeyler olmuştu. Sonra...”

Daha sonra bu, on yedi yaşında yaşanan şu imkânsız aşk hikâyelerinden biri olmuştu -dansözle harp okulu öğrencisi arasında binlerce kilometrelik mesafe-, ama şu farkla: Bu hikâyeye devam etmişti ve yıllar geçmesine rağmen -Vadim şimdi yirmi üç yaşındaydı- bu aşk coşkusundan, şiddetinden hiçbir şey kaybetmemişti.

“Paris’e gideceğim, anlıyor musun? Artık kararlıyım. Onu göreceğim ve o da beni sevecek.”

Sergey gülümsüyordu: Kuzeninin gençliği, saflığı onu eğlendiriyordu. Vadim’den sadece birkaç ay büyük olmasına rağmen, kendini o kadar yaşlı, ondan o kadar uzakta hissediyordu ki... Vadim bir kadını düşlüyordu; o ise yeni Rusya’yı düşünüyordu.

“Benimle alay ediyorsun ha? Bana inanmıyorsun?” diye karşı çıkıyordu, vatani için ölen albayın oğlu.

“Hayır, dostum, sana inanıyorum! Yani aşkına inanıyorum. Ama gerisi, Paris’e gitmen, Mata Hari’nin seni sevmesi...”

Bir saat önce evin önündeki buğday tarlalarında olduğu gibi, Vadim yanakları alev alev tekrar ayağa kalkmıştı.

“Bana inanmıyorsun ha? Pekâlâ, bak işte şuraya yazıyorum, bir ay içinde Paris’te olacağım ve Mata Hari beni sevecek!”

Sonra kuzeninin gittikçe daha alaycı olan tavrı karşısında, o da alaycı bir kahkaha atmıştı.

“Hadi, endişelenme! Sana bunu laf olsun diye söylemedim. Aksine, çok iyi düşündüm. General dayım yarın bize geliyor. Aylardır tavsiye ve torpil masallarıyla kafamı ütölüyor. Bana iltimas yapmak, Milli Savunma Bakanı’na benden söz etmek ve beni savaşın dışında, aranılan, ne bileyim, parlak bir subay yapmak istiyor... Madem savaşın dışında bir subay, ona sığınağımın Paris olmasını söyleyeceğim. Paris’teki Rusya Büyükelçiliği’nde bir yerde, tozlu bir büroda benim için askeri bir ataşelik görevi vardır elbette!”

31 Ağustos 1913. Ertesi gün, kayın ağaçları altındaki evin büyük tarlasında son kez -kaç yaz için?- buğday biçilecek ve Vadim İvanoviç Maznof dayısına, General Massin’e açılacaktı; Mata Hari ise, saat altı buçukta, sosyete erkeği ve güzel kadın meraklısı Ferdinand de Girard’ın Champs-Elysées Meydanı’ndaki otelinde düzenlediği ve üç yüz kişinin çağrıldığı özel bir davette dans edecekti.

“Ben Mata Hari’yi ilk kez o gün gördüm,” diye belirtiyor Desvilliers.

“Rahatlayın dostum, onu 1913 Eylül ayının birinci günü ilk kez gören tek kişi siz değilsiniz.”

Astruc’ün bakışları birden ciddileşti. Kafasında aniden bir görüntü -başka bir görüntü, başka bir yüz- canlanmıştı. Glenn. Glenn Carter. Gazeteci, pilot, boksör ve âşık, Amerikalı. Fakat Desvilliers anlamıştı.

“Carter mı?”

“Carter, evet...”

Glenn Carter’ın anısı, çünkü o başka bir aşk hikâyesinin tam ortasıydı...

O kaçınılmaz anın öncesinde büyük bir gazete olan *Paris New Yorker*’ın yazı işleri bürosunda, ağzında sigarasıyla iriyarı bir Amerikalı, dahası o yıllardaki bir Amerikan filmiinde bile olmayacak kadar Amerikalı bir gazeteci, geri dönüşü olmayan noktayı koyarak *O.K., boys! That’s it* diyecekti. O zaman yer de sarsılsa, imparatorluk da çökse, bütün cumhuriyetlerin devlet başkanları çılgın katillerin, fanatiklerin veya kıskanç âşıkların kurşunuyla da öldürülse, Fransa’da yaşamayı seçmiş olan ama her şeye rağmen aralarındaki köprüyü korumak isteyen Amerikalı bohemler ve finansörler için basılan bu haftalık gazetenin sayısında artık tek satır bile değiştirilemezdi.

“Köprüymüş! Kimi kandırıyorlar?” diye bağınyordu Reginald A. Berkeley, ona gazetesinden bahsedildiğinde. “Onlar ancak Opera civarında, ne fazla, ne az, iki kilometrelik bir alanda kimin kiminle yattığını merak ediyorlardır!”

Zaten baş muhabiri ve politika yazarı Glenn Carter da -Carter’ın Millet Meclisi’ne, Dışişleri Bakanlığı’na ve bulvar üzerindeki bütün tiyatrolara girme izni vardı- mesleğini çok iyi tanımlıyordu.

“Paris bir şölendir, masada yiyenler kadar, kırıntıları toplayanlar da vardır.”

Ve Glenn Carter masasını seçecek kadar bolluk içindeydi, artık tek derdi her akşam seçim yapmak zorunda kalmaktı. Bu nedenle, öğleden sonra saat üç sıralarında, R.A. Berkeley’in *O.K.*’inden önceki genel hayhuyun içinde gitmek zorunda olduğunu söylediğinde, kimse şaşırmamıştı. *Paris New Yorker*’ın genç sekreterleri dirsekleriyle birbirlerini dürterek:

“Bir kadınla buluşacaktır, mutlaka,” diyorlardı.

Fakat Glenn Carter, şapkasını başının tepesine oturtmuş, şimdiden onları selamlıyordu:

“Daha iyisini söyleyemezsiniz, güzellerim.”

Capucines Bulvarı’ndaki binanın son derece modern merdivenlerini inerken patronuyla karşılaştı.

“Önemli bir iş peşindeyim,” dedi yanından geçerken.

Sonra cebinden buruşuk bir kâğıdın yarısını çıkartıp:

“Mata Hari bu gece Richard Strauss’ın ‘Yedi Tül Dansı’nı yapacak,” dedi. “Jo Wright’ın da bizzat salonda hazır bulunacağı söyleniyor.”

Birkaç dakika sonra, minik Bugatti BC 7 marka arabasının büyük motoru ağzına kadar dolu bir kazan gibi homurdanıyordu. Mata Hari, *Salomé* ve *Electra*’nın bestecisine beş yıldır onun müziği eşliğinde dans etmesine izin vermesi için yalvarıyor ve Hollywood’un en tanınan direktörlerinden biri olan Jo Wright, sırf Mata Hari’yi görmek için Paris’e geliyordu. Bu kaçırılması gereken çifte fırsattı; dansöz bütün ateşiyle parlayacaktı ve Glenn Carter bunu görmek istiyordu.

“Beni nasıl buluyorsunuz?”

Genç kadın bir kelimelik, sadece bir kelimelik yanıtı merakla bekliyordu...

“Büyüleyici.”

“Başka?”

“Hayranlık uyandırıcı.”

O şu kelimeyi, adamın telaffuz etmediği kelimeyi duymak istiyordu ve hâlâ soruyordu:

“Başka?”

“Yüce.”

O zaman hayal kırıklığı, neşe ve parıltıyla bağırıyordu.

“Sen de herkes gibi ‘güzel’ diyemez misin? Sadece güzel!”

Çin’den veya Gobi’den getirilmiş fantastik kaplan, *khimaira* ve aslan motifleriyle bezeli büyük bronz aynanın karşısında, Ma-

ta Hari elini uzun saçlarının içinde gezdirirken, dizlerinin üstünde fildişi topuzlu bastonuyla, alçak ve yayvan bir koltuğa oturmuş olan ziyaretçisinin aynadaki aksine bakıyordu.

“Sen de herkes gibi kısaca ‘güzel’ diyemez misin?”

Astruc -çünkü bu oydu- tebessümle cevap verdi:

“Diğerleri bunu sana gün boyu söylüyor meleğim! İzin ver de senin önünde ‘güzellik’ sözcüğünü kullanmayan tek kişi olma ayrıcalığı bana ait olsun.”

Aradan beş yıl geçmişti, emprezaryo sözünü tutmuş ve dansöz bir yıldız olmuştu. Taitbout Sokağı’ndaki apartmanda yaşayan ufak tefek genç kadın kabuğunu kırmış, kanatları çıkmıştı ve adı artık ayaklarına serilen tüm Paris’in gökkubbesinde parlıyordu. Mata Hari bütün bunları ve daha da fazlasını ona borçlu olduğunu biliyor ve ona karşı hiçbir hareketin, hiçbir sesin aksini söylemediği bir sevgi duyuyordu.

“Sen bir tanesin, biliyorsun...” diyordu bazen ona.

Astruc acı bir gülümsemeyle karşılık veriyordu:

“Bir tane, evet...”

Düşünüyordu, onunla yatmayan tek kişiydi kendisi. Fakat bundan dolayı herhangi bir ıstırap duymuyordu. Kendi kendine bu durumun çok daha iyi olduğunu söylüyordu. Diğerleri, âşıklar, onu kanatları altına alanlar gelip geçiyordu; yalnız o, evet yalnız o kalıcıydı. Bu yüzden de asık suratlı eski dostu, yalancık-tan sert, sevgisini sinsi ve alaycı bir kabuk altında gizleyen seven dostu oynamayı bir onur sorunu yapmıştı. Onu -güzelliğiyle!- ilgili belli iltifatlarla boğmayı da bu nedenle reddediyordu.

“Büyüksün, çok büyüksün, yeteneklisin, bazıları seni büyüleyici buluyor; bazıları hayranlık uyandırıcı, bazıları da, ne demiştim, yüce buluyor; fakat güzel, hayır... sana bunu söyleyemem!”

Genç kadın neşeli bir kahkahayla aniden ona döndü. Aralarında çok eski bir şaka, alışıldık bir davranış biçimi olduğu hissediliyordu; çünkü bir tartışma, belki de bir surat asma nedeni

olabileceği için, anlaşmalı bir göz kırpmayla söylenmiş bu sözcükler, artık gerçek anlamlarından sıyrılmış, derin, dostça bir anlaşmanın birer işaretiydi.

“Biliyor musun bazen kendime Paris’te senin kadar kaba başka bir emprezaryo var mı diye soruyorum.”

Ama Astruc başını sallıyordu.

“Daha kaba mı? Bilmiyorum. Müşterilerine karşı daha dikkatli, bundan kuşkuluyum.”

Mata Hari’nin yüzü aniden ciddileşti.

“Lütfen benim için ‘müşteri’ kelimesini kullanma...

Sonra tekrar aynasına döndü.

Bütün Paris’in hayal ettiği bu geceye hazırlanmasına yardım etmek için iki kadın etrafında dört dönüyordu. Radji ve Camille’di bunlar, biri esmer, biri sarışın.

Üç yıldır hizmetinde çalışan Radji gerçek yaşını göstermiyordu. Bu kara ve ciddi küçük kız, danslarına eşlik etmesi için Pondichéry’den getirtilmişti. Radji’nin bir sitarın telleri üzerindeki parmakları, Mata Hari’yi bazen kendinden geçiren sihirli bir gösteriydi. Radji’nin vücudundan daha ince, ama aynı zamanda daha kuvvetli bir silüet düşünülemezdi. Bununla birlikte hiç konuşmuyordu. Sesinin tonunu duyanlar pek azdı. Fakat bazen Mata Hari’yle yaptığı uzun konuşmalara şahit olanlar, onun dilinin, dansözün bir zamanlar Cava’da, babasının verandasında, gecelerine huzur verdiğini söylediği Battambang bülbülünün, kızıl pırıltılarla renklenmiş, çok derin ve hüznünlü ezgisi olduğunu biliyorlardı.

Camille’e gelince, başlığının her tarafından fişkıran kıvrıkcık saçları, bir süvari subayının iki eliyle kavrayabileceği incecik belli ve düşük çenesiyle tam bir Parisli oda hizmetçisi örneği, belki de arketipiydi.

“Belleville’de doğdum, böyle bir doğum yeri insanın karakterine işliyor,” diyordu onu dinlemek isteyenlere.

Şu anda her ikisi de, uzun bakır aynanın önünden ayrılıp,

dokunarak çalışan kör bir kuyumcu tarafından Pernambouc'ta işlenmiş altın aynanın başına giden Mata Hari'yi süslemekle meşguldü.

Her zamankinden daha ciddi görünen Radji, hanımının yüzüne kutsal makyajın ilk çizgilerini -koyu toprak rengi, gözkapakları üstüne mor çizgiler- çizerken, Camille de genç kadının giyeceği siyah ve bronz renkli kadifeden pelerini, Chantilly yapımı işlemeli ipek örtüsünü ve altın yaldızlı, uzun süet eldivenleri eliyle parlatıyordu.

“Beni güzel bulduğunu söylemeye cesaret edemiyor!” diye mırıldandı Mata Hari, Radji bir gravürü boyayan minyatür sanatçısı gibi çalıştığı için, neredeyse dudaklarını kıpırdatmadan. “Ben! Güzel değilmişim! Şu erkekler deli Camille’ciğim!

“Hepsi mi?”

Camille bir sokak çocuğu gibi gülmüştü.

Astruc cevap veriyordu:

“Hepsi, Camille’ciğim, hepsi. Fakat Mata Hari’nin aşkı onları delirtiyor!”

Mata Hari belki yanıt verecekti ama üst dudağına bir billur parlaklığı vermeye çalışan Radji’nin sol eli onu sımsıkı tutuyordu. O da gözlerini semaya çevirmekle yetindi. Onunla dostları arasında -çünkü Radji, Camille ve Astruc en yakın dostlarıydı-, bazen uzun süren nedensiz sıkıntı dönemleri olsa da, sürekli bir eğlence, bir neşe hali vardı ve bu neşe, çevresindeki seçkin kişilere ve hayranlarına yansıttığı ciddi, hatta soğuk görüntüyle tuhaf biçimde çelişiyordu.

“Mata Hari’nin aşkı...” diye tekrarladı Astruc içinden.

“Onun nasıl bir enerjiyle dolu olduğunu bilemezsiniz,” diye belirtiyor şimdi kısık sesle Astruc. “Uzun süre cömertçe verilmiş çıplak pozlar, sahne elbiseleri ve gösterilerden ibaret de olsa, yaşamının her anında nasıl bir yaşama arzusuyla dolu olduğunu tahmin edemezsiniz.”

Bankerlerin, dolgun cüzdanlı güzel kadın meraklılarının ve çevresinde koşuşturan sorguçlu kadınların idolü olan Mata Hari'den başka bir Mata Hari tanımamış olan Desvilliers -ömrünün sonuna gelen, her şeyin sona ereceği 1917 yılının o devasa kara deliğine giren Mata Hari'yi tanımadan önce- doymak bilmeden dinliyor. Astruc, onun için, dansözü hayal eden herkes için hatırlamaya devam ediyor

Bu boş ve sevimli şakalaşma anlarında, genç kadını boğan bütün kaygılar bazen yok oluyor gibiydi. Ek bir dansın öncesinde, altın bir aynanın önündeki şu uzun makyaj sahnesi...

“Aşk neye yarar? Yenilir mi? Harcanır mı?”

İlk renkli maske -bronz ve koyu toprak rengi- Mata Hari'nin yüzüne yerleştirilmişti ve Radji şimdi onun üstüne yaldızlı çizgiler çizmekle meşguldü, ama küstah bir kız çocuğuna dönüşmüş olan dansöz sualler soruyordu.

Astruc homurdandı:

“Aşk mı? Bilmediğin şeyin sözünü etme!”

Emprezaryonun sesinde aniden boğuk bir hüznün belirdi. Mata Hari yapmacık bir tavırla kabul ediyormuş gibi göründü.

“Doğru, bilmiyorum.”

“Öğrenmek de mi istemedin?”

Genç kadın yüzünü hafif de olsa kımlıdatmak istedi, ama Radji tek parmağının tek hareketiyle onu belli bir açıda tutuyordu.

“Öğrenmek mi, ben?” diye güldü Mata Hari sesli bir biçimde ve neşeyle. “Öğrenmek mi, ben? Fakat ben çok meşgulüm, sevgili dostum Astruc... Öyle değil mi Radji, benim zamanım yok?”

Radji'nin tebessümü bir yanıt değildi; şimdi hafifçe yüzünü okşayan ve ona ağzını açtıran Battambang bülbülünün kanat çırpışıydı ancak...

Mata Hari devam ediyordu:

“Görüyor musun? Radji de benim gibi düşünüyor: Benim vaktim yok!”

“Ve vakit nakittir.”

“Acımasız olma Astruc. Ona söylesene Camille, bana karşı acımasız olmasın.”

Artık yapacak işi olmayan Camille konuşmaya katılmak için fırsat kolluyordu:

“Bu doğru Bay Astruc. Hanımefendi bu sabah biraz hüzünlü.”

“Sen mi hüzünlüsün? Hiç bu kadar başarılı olmamıştın, etrafında hiçbir zaman bu kadar erkek olmamıştı!”

Mata Hari aniden, neredeyse umutsuz biçimde ciddi bir ifadeye büründü.

“Bütün bu erkekler, evet, haklısın. Neşeli olmalıyım değil mi?”

Kabarık cüzdanları, üç parmak yağ ve dolu midelerin üstüne giyilmiş kolalı yeleklerin cebinden sarkan saat köstekleriyle şişko beylerin valsini, bu orta yaşlı adamların kırçıl saçlarını, sararmış dişlerini, sarkık ellerini de unutmamak gerek... Mata Hari'nin Mata Hari olduğu, Dumet ve ortaklarının evindeki o geceden beri onun etrafında yaptıkları şu ronde dansını da unutmamak gerek, değil mi? İsimleri anımsayalım: Manessy, Scipion, vikont de Barjac, marki de Mergerie, baron Dupont, baron Durand, baron Duvide, baron Durien... Bankadaki hesaplarını, av köşklerini, Auteuil'deki bekâr evlerini ve Passy'deki küçük yaldızlı otellerini hatırlayalım. Hepsini toplayıp dar çerçeveli rüyalarının açık saçık ahlaksızlığıyla çarpalım ve bunu geri kalana bölelim, işte Mata Hari'nin o geceden sonra olduğu şey buydu...

“Fakat neden? Neden?” diye itiraz etti, bu öyküyü anlayabilmek için bütün zamanını vermeye hazır olan Desvilliers.

O zaman Astruc ona ilk anahtarı, cevabın başlangıcını verdi.

“Neden mi? Çünkü o bir kadındı ve onlar -düzeltiyor- ve biz erkeğiz.”

Camille tam hanımına şu kendisine özgü, hoş ve zekice yanıtlardan birini verecekti ki -etraftaki erkek sayısı arttıkça, benim neşem artar, neden bilmiyorum; ama onlar, diğerleri, tam tersine bu kadar çok sayıda olmak onların canını sıkar!- giriş kapısının zili çaldı. Genç kız hemen sustu.

“Camille git bak... Kimseyi beklemiyorum ve kimseyi görmek istemiyorum.”

Az önceki neşeli ve şakacı Mata Hari birdenbire hüzünlü bir kadına dönüşmüştü.

“Ve gazetecileri! Özellikle gazetecileri!”

Astruc ona bakıyordu. Bu buhranları çok iyi tanırdı.

“Küçük salonda seni şimdiden Miss Jones’un beklediğini söyleyebilirim.”

Camille şimdiden küçük salonun içinden geçiyor, bir saati aşkın bir süredir orada bekleyen Amerikalı bir kadın gazeteciye vaktinin henüz gelmediğini işaret ediyor, holdeki kapıyı açıyor ve karşısında kocaman kırmızı bir gül buketiyle, Glenn Carter’ı buluyordu.

“Hanımefendi yoklar,” dedi en baştan, temkinli davranarak.

Fakat Amerikalı bir parmağını dudaklarının üstüne koydu.

“Yalan söylemeyi hiç beceremiyorsunuz! Orada bekleyen bir meslektaşımı görüyorum. Miss Jones’u, bir hiç için yerinden ayrılmayacağını bilecek kadar iyi tanırım.”

Camille onu dikkatle inceledi. Otuz yaşlarında, genç bir adamdı; geniş omuzları, güçlü çenesi, sporculara özgü yanık bir teni, mavi gözleri vardı. Fakat Camille en fazla sinemanın baştan çıkarıcı aktörlerini hatırlatan ince bıyıklarından hoşlanmıştı...

“Gazeteci misiniz?”

“Öncelikle gazeteci, ayrıca Amerikalı, çılgın pilot ve son olarak belki âşık.”

Elindeki buketi bir bayrak gibi uzatırken, Camille gülmesini tutamıyordu.

“Tek bir kişi için bunlar biraz fazla. Burada bekleyiniz.”

Glenn Carter elindeki buketi bırakmadan etrafına göz attı. Modern resimler, Gervex'in pembe çıplakları, Boldini'nin beyaz çıplakları. Ve özellikle çıplak omuzlarıyla Mata Hari'yi temsil eden kırmızı topraktan bir büst. Yarı açık dudaklarının hareket-sizliğinde, ziyaretçiyi allak bullak eden bir şehvet -aynı zaman-da bir soru, bir sesleniş- vardı. Fakat Camille geri gelmişti bile.

"Tam düşündüğüm gibi. Âşık fazla geldi."

"Peki gazeteci?"

Miss Jones'a doğru kaçamak bir göz kırttı.

"Şu tarafta bir gazetecimiz var zaten!"

Camille aldığı emirlere uyması gerektiğini biliyordu. Dolayısıyla, Amerikalıyı yavaşça açık kalmış kapıya ve oradan da sahan-lığa doğru iterek ilerliyordu. Fakat Glenn gülerek diretiyordu. Verdiği ayakkabı cilasını istemeyenlere parlatıcı fırçalar öneren bir bakım ürünleri temsilcisi gibi, kendini pazarlamaya devam ediyordu.

"Peki Amerikalı? Ya pilot? Onlara ihtiyaç duyulmadığından emin misimiz?"

"Noel'den sonra uğrayın. Hanımefendi özellikle ilkbaharda seyahat eder. Amerika, uçaklar, kimbilir? Belki şansınız güler."

Camille kapıyı hemen hemen kapatmış olmasına rağmen, ga-zeteci hâlâ soruyordu:

"Peki, şu Strauss'un müziğiyle dans? Bu doğru mu?"

"Bu akşam davetliyseniz; gelir görürsünüz..."

Kapıyı tamamen kapatmadan önce, Carter'ın ardında bırak-maktan vazgeçtiği buketin içinden bir gül alabilmişti.

Mata Hari'nin hazırlığını tamamladığı makyaj odasına dö-nerken:

"Yazık!" diye düşündü. "Bu genç Amerikalı her şeye rağmen çok hoştu!"

Bütün heyecanı yatışan Glenn Carter, kırmızı halılarla döşe-li mermer merdivenleri ağır adımlarla inmişti. Şu ana kadar onu

buraya getiren yalnızca gazetecilik merakıydı. Fakat şimdi, genç kadının parfümünün ağır rayihasının doldurduğu bekleme salonunda, dudakları sanki kendisiyle konuşuyormuş gibi duran pişmiş toprak büstün önünde, birdenbire, hiç tanımadığı bir duyguyla karşılaşmıştı: Bir tür sıkıntı, aynı zamanda bir baş dönmesi: Boşluğun çağırısı.

Sokağa varınca, artık gereksiz olan buketi spor arabasının arkasına attı ve direksiyonun başında bir süre hareketsiz kaldı.

“Ben ancak çok daha sonra, benim düşünemeyeceğim kadar çok sevebilen, sevmeyi bilen bu çılgın ve sakın Amerikalının nereden geldiğini öğrendim.”

Glenn Carter’ın öyküsü hem çok sıradan, hem de çok garipti. Bostonlu zengin bir aileden, Amerika’dan önce Yeni İngiltere’yi yaratan şu seyyahların soyundan geliyordu. İki yıl evvel ölen babası, ona Wall Street’te son derece önemli, ama genç adamın hiç ilgilenmediği bir iş bırakmıştı. Şöyle ki Robert G. Carter’ın cenaze merasiminin ertesi günü, oğlu, Bacon Hill’deki evinden, yemyeşil bahçeler ve pembe tuğlalardan oluşmuş, şehre hâkim mahallesinden ayrılmıştı. Annesi ona kalması ve aile şirketini eline alması için yalvarmıştı, ama boşuna, genç adam sadece onu alnından öperek:

“Affedin beni anne, fakat şu an için yapmam gereken başka işler var,” demişti.

Glenn Carter, hukuk eğitimi aldığı Harvard’da, daha şimdiden boks yapmaya ve Massachusetts First National Aero-Club’un küçük uçaklarını kullanmaya başlamıştı. Onu havada veya ring üstündeki serüvenlerinden birine giderken gören babası, ona ne zaman kitaplarını ve sınavlarını unutup unutmadığını sorsa, Glenn hemen şu yanıtı veriyordu:

“Beni affedin baba, fakat yapmam gereken başka işler var...”

Aynı ay içinde hukuk doktorasını, pilotluk brövesini almış ve Boston’un aşağı mahallelerinden birinde düzenlenmiş bir boks maçında ilk nakavtını yapmıştı.

Annesi:

“Peki ya genç Cabot ile yapmanı düşündüğümüz şu evlilik?” diye son kez üstelediği zaman, genç adam sadece omuz silkmiş -Protestanlığın softalığına gömülmüş sıska Cabot’un sadece görüntüsü bile Atlantik’i aşması için yeterliydi- ve tekrarlamıştı:

“Affedersin anne, ama şu anda yapmam gereken başka işler var...”

İki ay sonra, *Paris New Yorker* gazetesine spor muhabiri olarak giriyor, Pigalle’daki bir boks maçından, Neuilly’deki akşam yemeğine koşuyor, içkiyi sek içiyor, herkes tarafından beğeniliyor, birden fazlasının gönlünü çeliyor, fakat buna rağmen, Seine Nehri’ne, Alma Meydanı’na ve Grand Palais’nin renkli pencerelerinin şişkin yuvarlaklıklarına hâkim modern bir binanın tepesinde bir tür keşiş hayatı sürüyordu.

“Sportif bir keşiş.”

Astruc başını sallıyor. Her zaman kendine sorduğu sualdi bu.

“Evet. Bir tür keşiş. Mata Hari ile tanışana kadar, Glenn Carter’ın tek bir macerasını bile duyan olmamıştı.”

Camille’in Amerikalıyla arasında geçen konuşmayı nakletmesi sona erince, Mata Hari şu sonuca varmıştı:

“Mutlaka çok genç olmalı!”

Gene gülüyordu. Camille’e ve elinde tuttuğu güle bakarak “Bu kız pek hoş!” diye düşündü. Aynı zamanda, onu davetsiz misafirlerden bu kadar ustaca kurtaran Camille gibi birini bulduğu için şanslı olduğunu da düşünüyor ve ona aynadan gü-lümsüyordu.

“Kımıldamayın!” dedi Radji melodik sesiyle.

“Radji de olağanüstü,” diye düşündü sonra, keyfi iyice yerine gelmişti.

“Mutlaka çok genç,” diye tekrarladı.

“Benim gibi yaşlı tilkileri mi tercih edersin?”

Astruc ve koca göbeği, Astruc ve sakalı, Astruc ve yeleği ve köstekli saati, diğerleri gibi; fakat Astruc ve tebessümü, iyi kalbi.

“Sen farklısın... Seni sevebilirim!”

O zaman Astruc kocaman bir kahkaha attı:

“Tanrı seni işitsin ve bizi korusun!”

Böylece, yavaş yavaş, üzerinde durmaya değmez gibi görünen, bununla birlikte görüldüğünden çok daha önemli olan karşılıklı eleştiri formundaki bir konuşmanın ritmiyle, Mata Hari’nin yüzü Radji’nin usta parmakları altında kutsal maskesine kavuşuyordu.

Ansızın döndü. Makyajı bitmişti.

“Beni nasıl buluyorsun?”

Astruc az kalsın “güzel...” diyecekti, fakat son anda kendini tuttu ve sadece:

“Hiç bu kadar iyi olmamıştın,” dedi.

Altın ve bronz; bakır kızıklarının ve incilerin sınırsız alaşımı; somurtan ve gülen, biçimli dudaklar... Bunlar Astruc’ü ağlatacaktı.

“Şu M. Wright beni güzel bulur mu dersin?”

“Ben özellikle senin ondan hoşlanacağını umuyorum.”

Mata Hari odanın içinde gidip geliyor, aynaya doğru dönüyor ve görüntüsüne gülümsüyordu. Camille hâlâ Amerikalının buketinden aldığı gülle oynuyordu: Mata Hari onu eline aldı ve saçlarının arasına ilaştirdi. Radji somurttu.

“İşin uzmanına bakılırsa, bu son ayrıntı pek doğal değil,” diye belirtti Astruc.

Ama Mata Hari gülü bir iğneyle tutturuyordu.

“Onu saçıma takıyorum, şimdi ayrıntı dediğin şey daha doğal görünüyor, değil mi?”

Astruc saatine bakıyordu...

“Meleğim, sanırım artık acele etmen gerek... Geç kalacaksın. Üstelik yanda seni bekleyen şu kadın gazeteci de var.”

Mata Hari'nin yüzü asıldı.

“Ah! Gazeteci... Doğru.”

Yeniden ciddileşmişti. Sanki bir çırpıda deri değiştirmiş ve sahneye çıkmaya hazırlanan sanatkar derisini giymişti.

“Gazeteci hanım, doğru. Pekâlâ, haydi gidelim... Ama onunla sonra konuşacağım...”

Dairenin içinde bir hareketlenme, bir koşuşturma oldu; kapılar çarptı -şimdiden iki üç kez dımbırdatılmış bir sitar- ve Mata Hari, eskortuyla birlikte -Astruc, Camille, Radji ve onlara katılan Miss Jones; gazeteci ilk sorusunu sormak istediğinde, onasusmasını işaret etmişlerdi- binanın ağır mermer ve yalancı mermer süslemeleri olan büyük merdivenlerden inip, kapının önünde bekleyen inci grisi kıyafeti içindeki şoförün kullanacağı büyük bir otomobile atladı. “Aslında, şoföre bir başörtüsü taktırmalıydım, daha alışılmadık bir şey olurdu,” diye düşündü Astruc, arabanın kapısını kapatırken.

Arabanın bütün pencereleri açılmıştı, herkes susuyordu. Gazeteci sonunda konuşmaya karar verdi:

“Artık sorabilir miyim, şu M. Wright...”

Fakat Astruc onu hemen susturdu.

“Şşt... Henüz değil. Hele burada hiç değil. Mata Hari, her törenden önce mutlaka derin düşüncelere dalar.”

O da, her ikisinin yıllar boyunca iyice özümledikleri kutsal sır oyununu oynuyordu. Sonra genç kadının yüzünü seyre daldı. Her şeyin rahatlık, yaşlı Avrupa ve şatafatla eşanlamlı olduğu bu modern ve kapitone arabanın içinde gerçekten garip bir şeyler oluyordu. Mata Hari'nin son derece hareketsiz yüzü, altın ve bronzun yanık rengi altında geriliyor, hatları sertleşiyor ve Astruc'ün tam karşısında duran, konturları gecenin aydınlığı içinde silinen bu maske, ansızın, taş dansözlerin, Bârâbudur ve Lara Jongrang'ın şu diz çökmüş ilahelerinin, tüm ruhları ve bedenleriyle ayakta dua eden şu Târâ'ların maskesine dönüşüyordu. Ma-

ta Hari dua eden bir yontuydu. Dua ediyormuş gibi çok hafif hareket eden, neredeyse somurtan, kalın dudaklara varıncaya dek... Ve Astruc birdenbire kendine, bu genç kadının yaptığı şeye, bu danslara, bu yakarışlara, bu dualara gerçekten inanıp inanmadığını sordu. Onu keşfettiğinden beri, kadının olağanüstü bir biçimde yerine getirdiği, neredeyse tanrısal bir çağrıdan esinlenilmiş şu kadın rolünün, başkalarında uyandırdığı inanca kapılacak kadar, içine işleyip işlemediğini soruyordu. Üstelik bu tuhaf duyguyu -endişe mi?- geçmişte birkaç kez daha hissetmişti, fakat her defasında aniden dünyaya dönen Mata Hari'nin büyük bir kahkahası onun kuşkularını dağıtmıştı. Ama bu gece, bir Amerikan gazeteleri zinciri adına ona soru sormaya gelmiş Miss Jones adlı şu yabancıнын karşısında, genç kadın, yaklaşık bir saat sonra kendilerinden geçecek eğlence düşkünlerinin önünde -ve bu Astruc'ü allak bullak ediyordu- yapacağı şeye her zamankinden daha fazla dalmış gibi görünüyordu.

“Haydi, o kadar da kaygılanacak bir şey yok,” diye mırıldandı Astruc, bir elini Mata Hari'nin dizlerine uzatıp onu rahatlatmak için hafifçe vurarak.

Mata Hari aniden başını kaldırdı, resimli kitaplardan almış olduğu o donmuş maske kayboldu ve Astruc'e ölçülü bir şekilde göz kırptı.

“Ben kutsal bir dansözüm değil mi?”

Ansızın böyle kaba bir alay; böyle bir küstahlık! Bu söz Astruc'ün içini rahatlatmıştı.

Ferdinand de Girard'ın, Champs-Elysées Caddesi'nin alt tarafında bahçe kimliğini kaybetmemiş bir arazinin köşesine kurulmuş olan oteli, otuz yıl kadar önce, seks ve dans şeytanı tarafından çarpılmış yüksek sosyeteden bir banker tarafından, yüz kadar arkadaşıyla paylaştığı ve boş zamanlarında balerinlik yapan çok sevdiği bir metresin şerefine yaptırılmıştı. Ve o beylerin bilgece yaşlanmış ve soylu biçimde göbeklenmiş oğulları, basa-

maklı sekiyi koruyan üç yapraklı nilüfer şeklindeki sundurmanın altında, inci grisi altı mermer basamağın ve şimdiden hazır ol durumuna geçmiş şef garsonların beyaz ipek eldivenleriyle parlattığı bakır tırabzanların önünde koşuşturuyorlardı.

“Yüksek sosyete...” diye mırıldanıyordu görevinin başına geçen saygılı bir garson.

“Olsa olsa şehirli ve köylü,” diye yanıtlıyordu bezgin olanı.

Şehirli, köylü veya yüksek sosyete. Her ne olursa olsun, ceketli beylerin, Poirer’ten alınmış elbiseleri içindeki kadınların ağzında tek bir isim vardı: Mata Hari’nin ismi.

Bir çığırkanın davetlilerin isimlerini bildirdiği bekleme odasının yanında, Ferdinand de Girard sinirliydi ve parmakları farkında olmadan mobilyaların, Rupert Carabin’in onun için özel olarak çizdiği kadın göbeği şeklindeki kabartıları üzerinde oynuyordu.

“Dostum, endişelenmeniz için hiçbir neden yok, Mata Hari’li geceler Paris’in en başarılı geceleridir,” diyerek onu rahatlatmaya çalışıyordu bir arkadaşı.

Fakat Gerard sadece hafif bir tebessümle karşılık veriyordu. Yüksek sosyeteden insanların evlerinde, Astruc tarafından, Amerikanvari bir emprezaryonun kusursuz sanatıyla düzenlenen bu gecelerin başarıyla sonuçlandığını o da biliyordu. Ve Richard Strauss’un, bu kutsal törenlerin sonucunda, dansözün o gece onun olay yaratan *Salome*’indeki “Yedi Tül Dansı”nı yapmasını kabul etmesinin bu başarıyı artıracaklarını da biliyordu. Kendisine genç adam ölçüleri vereceğini boş yere umduğu korsesi içinde ölecek kadar daralan, yerinde duramayan Ferdinand de Girard’ı asıl endişelendiren, gecenin *sonunda* olacak olanlardı. Fakat bu konuda da, kibar arkadaşı onu rahatlatmıştı.

“Kaygılanmayınız Ferdinand. Mata Hari anlaşmalarına her zaman uyar. Anlaşma bütün bir geceyi kapsıyor değil mi? Paris’te herkes çok iyi bilir ki, geceler, davetliler gece yarısına doğru terk etse bile, şafağın ilk ışıklarına kadar sürer...”

Ferdinand de Girard duymak istediği sözleri kendisinden esirgemeyen, bu Paris gece yaşantısı erbabına minnettar bir bakış fırlattıktan sonra, gülümseyerek -çok hafif-, kendisine doğru gelen önemli bir misafire doğru atıldı.

“Sevgili baron, varlığınıza şeref verdiniz...”

Sonra ahlak kaygısı taşımayan para babası, fakat başarılı borsacı, baron Victor ona arkasını dönünce, arkadaşına doğru eğildi:

“Bu adamı burada görmekten hoşlanmıyorum. Korumam altındaki kadında gözü olduğu söyleniyor.”

Muhatabı küçük bir kahkaha attı:

“Korumanız altındaki kadın ha! Korumanız altındaki kadın! Ne kadar iyisiniz! Her şeye rağmen, burada, sizin dediğiniz gibi, onu... koruyacak çok kişi var.”

Bu kez açıklama ev sahibinin hoşuna gitmemişti, ona sırtını döndü.

O sırada baron Victor, fethettiği ülkelerde yürüyen bir generalin özgüveniyle kalabalığı yararak ilerliyordu.

Önemli kişiliğiyle olmasaydı da, baron Victor inatçılığı ve açgözlülüğüyle Ferdinand de Girard’dan daha fazla saygı uyandırırđı. Çünkü “baron” Victor -unvanını tırnak içinde belirtmek gerek- hem inatçı, hem açgözlü, hem de utanma duygusundan yoksundu. İki metreye yakın boyuyla, tuhaf biçimde mavi yansılar olan yağlı ve parlak siyah çember sakalıyla devasa bir yontuya benziyordu. Çıkıntılı burnu ve neredeyse alnını kaplayan kalın kaşları ona acımasız bir dev havası veriyor, kalın dudakları da buna ıslak bir şehvetperestlik katıyordu. Fakat Victor, söylenen o ki, zengindi. Parasını son derece hesaplı bir biçimde harcarken, onu daha verimli hale getirmesini de biliyordu. Bu nedenle, Ferdinand de Girard’ın davetlileri korkuyla karışık bir saygıyla ona yol açıyorlardı.

“Sevgili baron! Hoş geldiniz!”

Yabancı aksanlı bir adam ona yaklaşmış, elini sıkıyordu. O da en az Victor kadar iriyarı, neredeyse onun kadar uzun boyluydu

ve el sıkışmaları, her ikisindeki kasıtlı hava, alçak sesle söyledikleri kelimeler; bu karşılaşmadaki her şey, bir fuar meydanındaki iki at cambazının imzalamış olacağı bir anlaşmayı akla getiriyordu. Hangi sürü için?

Fakat biri sürü sahibiydi, şivesi garip olan diğeri ise sadece bir tüccar. Bu yüzden de iki adam arasındaki konuşma sadece birkaç saniye sürdü.

“Her şeyden önce ağzınızın sıkılığına güveniyorum Zelle... diye mırıldandı baron ve konuştuğu kişinin yanından ayrıldı.

“Bana tamamen güvenebileceğinizi biliyorsunuz...” dedi diğeri neredeyse bağırarak.

Baron kalabalığın içinde kaybolmuştu bile.

İriyarı bankerin Zelle diye hitap ettiği kişi büfeye doğru ilerlerken:

“Karşılığını ödediğiniz takdirde, bana güvenebilirsiniz,” diyordu içinden. “Ve şu anda en fazla ödeyen siz olduğunuza göre...”

Zelle, daha önce içtiği birayla karıştırdığı birkaç kadeh konyağın ardından, ağırlaşan adımlarla, arkasında Fransız stili kıyafetler içinde şef garsonların koşuşturduğu uzun masaya yaklaştı.

“Bir şampanya!” diye seslendi kendine doğru gelen garsona göz kırparak.

Şampanyadan nefret etmesine rağmen, herkesin içinde kendisini idare etmek zorunda olduğunu biliyordu. Büfeye dirseklerini dayayıp etrafına bakındı. Avrupa’nın her tarafında olan bu sosyete gecelerinin yorgun hayhuyu içinde, koca göbekli, favorili ve keçi sakallı insan kalabalığına, kuru pasta yığınlarına, içleri meyve veya kremayla doldurulmuş mazgallı şatolara, kılık değiştirmiş meyvelere ve beyaz örtülerin arkasında pusu kuran kibar dullara baktı. Légion d’honneur madalyalarıyla dolu iki bay, ellerinde birer şampanya kadehi, konuşuyorlardı. Şişman adamın kendilerine doğru geldiğini görünce, bu kalburüstü topluluk içinde az da olsa bir nüfuzu olanlara gösterilmesi gereken

saygıyla, sustular. Biri bakan, diğeri milyoner bir senatördü: Zelle, sadece bir Hollandalıydı, fakat bu kez onlar için efendi oydu.

“Bu gece bize olağanüstü bir gösteri vaat ediliyor ha?”

Bakan Manessy’nin gözleri parlıyordu. Senatör Demarcy’nin ağzı sulanıyordu.

“Bana onun her zamankinden daha fazla soyunacağını söylediler.”

Fakat Zelle esrarengiz görünmekten hoşlanıyordu:

“Beyler, sürprizi size bırakıyorum,” dedi

Daha sonra hantal yürüyüşüyle uzaklaştı. Söyleşilerine tekrar başlayan, cumhuriyetin bu iki seçilmiş, Mata Hari’nin -mademki O, oydu- güzelliklerinden bahsetmeye devam etti. Edebe aykırı konulara düşkün ihtiyarların bir kenara çekilip konuştukları eski itiraflardı bunlar...

“Birkaç yıl önce, bu küçüğün beni... tahrik etmediğini söylemiyorum...”

“Haydi, sevgili bakanım, olduğunuzdan daha alçakgönüllü davranmayı bırakın! Hepimiz biliyoruz ki...”

Fakat Manessy eski sırdaşına sesini alçaltmasını işaret ediyordu.

“Rica ederim! Ben evli bir adamım. Üstelik görevlerim var...”

Her düğmesi tehditkâr bir kartal şekli taşıyan koyu yeşil bir üniformanın içindeki bir subaya yandan bakıyordu.

“Ayrıca galerinin içinde biraz dolaşsak iyi olur. Bazı karşılaşmalardan kaçınmak istiyorum da.”

Senatörün koluna girmeden önce yabancı subaya tekrar bir göz attı. Evet, doğru, gümüş düğmeli, yeşil üniforması Alman ordusunun üniformasıydı.

Meraklıların yoğun etkinliği, bu kadının çevresindeki erkeklerin ilk günden beri devam eden uğursuz dansı...

Paris'teki Alman Büyükelçiliği'nde ikinci askeri ataşe olan Kieffert, Manessy'nin hareketini fark etmiş, Almanca mırıldanıyordu:

“Bu Fransızlar için, sanatın sınırları olduğunu söyleyebiliriz.”

Arkadaşı Schön yanıtladı:

“Bizim için yok mu?”

“Siz de çok iyi biliyorsunuz ki sizin ve benim gibi insanlar için sınırlar yoktur! Bizim sanatımız tam da bu sınırları yok saymaktan ibarettir.”

Kieffert'in yardımcısı Schön gençti, yüzü bir kılıç darbesiyle yarılmış Prusyalı bir şubaydı; buna karşın ellili yaşlarına giren Adolph Kieffert'in hem yumuşak, hem ciddi, hoş bir yüzü vardı. Belki de kurbanlarının yaralarından bıçağı çekmeden önce gözyaşı döken şu katillerin yüzü.

“Ama ben de bu büfeden uzaklaşmak istiyorum: Zavallı Manessy haklı, burada karşılaşmamayı tercih ettiğim kişiler var.”

Biraz kenarda, iki davetlinin arasına sıkışmış, monokllü kısa boylu bir adam -ona Lenoir diyeceğiz- iki Alman'ın söylediklerinin tek kelimesini bile kaçırmıyor gibi görünüyordu.

“Hepsi oradaydı!” diyor Astruc, önde duranların dönüp baktığı Mata Hari'nin ve Camille, Radji ve Jones'dan oluşmuş kadınlar kafilesinin önünden, sekinin basamaklarını, inci grisi mermeri ve camdan nilüfer şeklindeki sundurmayı geçerken, etrafını çeviren insanları hatırlayarak. “Hepsi oradaydı, yüksek sosyete takımı, gözü doymazlar, akbabalar, her tür maceraperestler, kibar fahişeler, hovardalar ve eşcinseller. Sanki birkaç hafta içinde ölüm yürüyüşünün başlayacağına inanıyorlardı...”

Desvilliers'nin sesi çok uzak, eski bir düşün derinliklerinden geliyor:

“Peki ya siz, siz bu etoburların içinde değil miydiniz?”

Astruc'ün yüzünde hafif bir gülümseme belirdi:

“Hepimiz taze etle besleniyorduk. Önemli olan, kurbanlarımızı iştahımızın utancından kurtarabilmek. Benim iştahım...”

Eliyle bir hareket yaptı. Etlere olan açlığını gidermekten vazgeçeli o kadar uzun zaman olmuştu ki.

“Ayrıca, vahşi hayvanların arasında, her şeye rağmen birkaç dost yüze de rastlanabiliyordu.”

Gelelim Glenn Carter’a...:

Pilot gazeteci hâlâ Mata Hari’nin dairesinin holünde yaşamı boyunca ilk kez duyduğu heyecanın etkisi altındaydı, fakat bunun asla kurtulamayacağı bir hastalığın ilk işareti olduğunu henüz bilmiyordu – aşk hastalığının. Kapıcılardan birine rüşvet vererek içeriye girmeyi başarmıştı ve barın önünde ayakta dururken, hem saf, hem sert, her şeyi öğrenmek için yanıp tutuşan Amerikalı bir muhabirin karikatürü gibiydi.

“Dostum Varlov, size Mata Hari’yi şimdiye kadar hiç görmediğimi söylesem, bana vahşi bir yerliymişim gibi davranırdınız değil mi?”

Muhatabı da bir yabancı; büyükelçilik sekreteri, bir Rus.

“Siz Amerikalılar, hepiniz az çok vahşisiniz, bunu çok iyi biliyorsunuz!”

Varlov ona bir şampanya kadehi uzatıyordu.

“Beklerken her zaman bunu içiniz, bu sizi çökmekte olan Avrupa’mızın havasına sokacaktır. Ve en azından diğerlerinin yaptığını yapmamaya çalışınız.”

“Nasıl yani?”

“Ona âşık olmak, tabii ki!”

Glenn omuz silkti ve elinde tuttuğu şampanya kadehini, burbon olmamasına üzülererek kafaya dikti.

“Benim için tehlike yok, otuz üç yaşından önce âşık olmaya yemin ettim.”

“Neden otuz üç? Öğrenebilir miyim?”

Glenn yüzünü buruşturarak ikinci kadehi de içti, kuşkusuz bu şampanyadan hoşlanmamıştı!

“Pekâlâ, şöyle açıklayayım, yirmi iki, çok küçük bir yaş! Kırk dört de, ilk kez kendini bırakmak için biraz geç bir yaş...”

“Peki, siz şimdi kaç yaşındasınız?”

Amerikalı bir an düşündü.

“Hay aksi şeytan! Bunun farkında değildim. Üç gün sonra doğum günüm ve tam otuz üç yaşında olacağım.”

Aynı ekşi suratla üçüncü kadehini içmeye hazırlanırken, bir sekinin kurulduğu salonun yan tarafında bir hareketlenme oldu.

“Başlıyor mu?”

“Siz öyle sanın! Mata Hari beklemenin zevkini uzatmayı çok iyi bilir. Tüm sanatının zevkine ulaşmak için onu görmeye hazır olmak gerekir. Bu kadar gürültü yapansa onun emprezaryosundan başkası değil.”

Gerçekten de Astruc, dansöz için loca haline dönüştürülmüş küçük odadan çıkıyor ve giriş kapısına doğru endişeli bakışlar atıyordu. Onların önünden geçerken, Varlov onu selamladı.

“Hayrola Astruc, çok kaygılı görünüyorsunuz? Oysa bu büyük bir gün...”

Astruc hâlâ kapıya doğru bakıyordu.

“Evet, dostum, endişeliyim. Amerika’dan özellikle Mata için gelen şu Joseph Wright... Her şeye rağmen onsuz başlamak istemezdim... Fakat Girard sabırsızlanıyor.”

Alnını kurulayarak bir solukta konuşmuştu. Sustuğunda, Rus diplomat bundan faydalanıp ona Carter’ı takdim etti. Kaygılı görünmesine karşın, Astruc gülmeye başladı.

“Ah! Tamam! Siz şu gazeteci pilotsunuz!”

İki adam el sıkıştı. Hem sinirli, hem homurdanan, hem ki-bar, hem kurnaz emprezaryo ile kararlı gazeteci Glenn Carter arasında o an bir şey, bir akım -kısaca, sevgi, dostluk gibi bir şey mi?- geçmişti. Ve bundan böyle iki erkek Mata Hari için yan yana savaşıyorlardı.

Astruc devam etti:

“İzninizle, hole kadar gidip kapıcıları uyaracağım... Bu aşağı tabakada, uşaklar efendilerinden de züppe; gerektiği gibi davetiye göstermezse, Wright’ımı kovabilirler!”

Glenn onun ağır ve hantal adımlarla büyük hole doğru uzaklaştığını gördü.

“Şu Fransızlar kesinlikle çok tuhaf memeliler...” diye düşündü.

Neşeli bakışları, ruhunun derinliklerindeki vahşi yerlinin değilse de, Yeni İngiltere’nin Huron yerlisinin şaşkınlığı ve neredeyse masum merakıyla ışıldıyordu.

Bekleyiş on beş dakika daha uzadı, sonra yeni bir hareketlenme oldu, salonun eşğinde elinde bir puro, şehir kıyafeti içinde bir adam belirdi. Birdenbire rahatlayan Astruc -*Hollywood yapımı* Amerikalı yapımcı kostümüyle gelen kişi Joseph Wright’dı artık işareti verebilirdi. Gösteri başlayacaktı.

“Şimdi sevgili Glenn, her şeye hazır olun. Kalbinizin uçup gitmesini istemiyorsanız onu iyi tutun!”

Glenn altıncı veya yedinci kadehini içmeye hazırlanırken, davetlilerin beklediği salonun yan tarafında gürültüler arttı, sonra herkes sustu. Sitarın acı nağmesi yükseldi, ışıklar yavaş yavaş söndü, seyirciler yerlerini aldı. Bir projektör sahneyi yaldızlı bir ışığa boğuyordu.

“Ben de gördüm, Ferdinand de Girard’ın arkadaşlarını mutlu etmek ve aynı zamanda ertesi gün kendine mutlu bir adam olduğunu söyleyebilmek için düzenlediği Mata Hari’nin bu dans gösterisini ben de gördüm,” diye belirtiyor Desvilliers.

Çünkü anıların halkasına girme sırası ona gelmişti. Savaş bite-
li üç-beş gün oluyordu ve Monceau Parkı’nda 11 Kasım’da yakılan kandiller sönmüştü. Sokaklarda hüküm süren neşe, var gücüyle çalan çanlar, yine de soylu ve kahramanca buldukları ölüm-

lerle dolu dört yılın sona erdiğini görenlerin delicesine sevinci de dağılmıştı. Artık hesap yapılıyordu. Belki gelecek olanların dönüşü bekleniyor ve onların döndüklerini görememekten korkuluyordu. Belediyelerde şimdiden listeler düzenleniyordu. Yarın veya gelecek yıl, kasabaların meydanlarında devrilmiş dört havan topuyla çevrili horoz yontusu veya Fransız askeri heykelinin altındaki beyaz mermere altın harflerle bu listeler kazınacaktı. Üç gün? Beş gün, mütareke? Sevinç saati çoktan geçmişti, şimdi gözyaşı vadisine giriliyordu. Fakat Astruc de, Teğmen Desvilliers de bir parka bakan bu salondan bir yere kılmıdamadı. Onlar için, hesap görülmüştü. Her ikisinin de sevmiş oldukları bir ölü vardı.

“Dediğim gibi, o gün oradaydım, o salonda...”

Bu gösteri öncelikle bir ayındı; Dumet’nin galerisinde gerçekleştirilmiş olan ilk gösteri bunun sadece bir taslağı, kaba ve beceriksiz bir tekrarıydı. O gece Glenn Carter ve Desvilliers’nin ilk defa gördüğü şey bir tür tamamlanıştı. Yavaşça özümlenmiş bir hareket zinciri içinde, birbirine kavuşmuş iki parmağın en ufak işaretine dek, her devinim, tek grameri güzellik olan bir dil gibiydi.

“Yeniden keşfedilmiş bir Doğu’nun şaşırtıcı ve inanılmaz büyüü...” diyordu kendi kendine ihtiyar Dumet, bu büyüünün yıllara mal olan oluşumuna şahit olduğu halde.

“Bir Sogourou tapınağında, yasaklanmış heykellerin örtülerini yalnız benim için açan bir brahman geliyor aklıma,” diye ya-nıtlıyordu -o da kendi kendine konuşarak-, Tu Fu’nun üç şiiri-nin ince ustalığına sahip sonelerin yazarı, esrarkeş ozan.

“Ya şu el, sadece, şu uzanan el...” diye içini çekiyordu ha-remleri keşfeden Doğu âşığı bir ressam, “ya... şu yavaş kalça ha-reketleri!”

Kendilerinden geçmiş yakışıklı ihtiyarlar, büyülenmiş ban-kerler, asla üç ayda bir yenilenmeyen poliçelerle yüklü sanayici baronlar, hepsi alçak sesle konuşuyordu. Ve sesleri, gerçek estet-

lerin, saf g z ll k  şıklarının, sanatçıların, delilerin ve kuralları hiçe sayanların seslerine karışarak birbirini yanıtlıyordu.

Dans devam etti:     yüz kişi bu   siz dakikalar boyunca nefeslerini tutmuş, p r dikkat seyrediyordu... Desvilliers açıklıyor.

“ lk kez bir kadının ve çıplak bir vücudun mutlak g z lliği beni doğrudan doğruya etkiliyordu!”

Desvilliers büyülenmişti. Bir anda  şık olmuştu. Glenn de, Amerikalı da, yemin etmesine rağmen o da  şık olmuştu – son-
suza dek... Varlov’un kolunu tutmuştu.

“Bu kadın...”

Ah! Ondan söz etmek, ona bakmak, onu arzuyla seyretmek ve sonra bunu söylemek...

Glenn Carter da hissettiklerini tarif edemiyordu. Buna rağmen, “Bu kadın...” diye başlamıştı. Ve sonra susmuştu, tütsü kokuları ve müzik başını döndürüyor ve o, bu kadının her şeyini, üstten olağanüstü pürüzsüz, körpe ve diri bir parçanın taştığı, iki altın kupayla desteklenmiş şu göğüsleri, herkesin kendini hizmetk arı olarak düşlediği ideal bir tapınağın şu sütunlarını, şu bacakları ve nihayet şu göbeği, hepsinin arzularının d ğ m  olan, ortasında bir yakutun parladığı şu göbeği arzuluyordu, bu, arzunun da ötesinde bir şeydi.

Dans devam etti, müzik de... Sonra Mata Hari’nin gecenin o büyük anında, dansını sadece rüyalarımızda gördüğümüz *Sa-lome*’nin müziği eşliğindeki dansına başlamadan önce sadece bir i  çekecek kadar zaman olmuştu. Ve bu kez tam bir kendinden geçiş...  st ndeki yedi şeffaf t l  yavaş yavaş ve tek tek çıkarıp attı; sarındığı mavi dumanlar ve yaldızlı ışıklar solduk a, vücudu daha da  ıplaklaştı. O, aşkın kasılmalarından geçmiş barbar bir tapınak rahibesiydi.

Richard Strauss’un müziğinin ağır ahengi bu insanların kulaklarına, hızlı atan bir nabız, yürekte gelen bir rüzgâr gibi çarpıyordu.

“Renginiz sararıyor Glenn,” diye fısıldadı Varlov.

Fakat ne Glenn, ne Desvilliers, ne de bezgin Astruc, ilgisiz gibi görünmek isteyen Varlov’un söylediğini duymuştu. Hepsi nefeslerini tutmuş bekliyordu.

“Renginiz sararıyor Glenn...”

Varlov söylediğini tekrarlamıştı, fakat Glenn’in eli Rus diplomatın kolunun üstünde daha çok kasıldı.

“Bu kadın...” diye tekrarladı.

Dudakları titriyordu.

O sırada, bir balo salonunun III. Napoléon tarzı kubbesi altında, müzik hızlandı. Birkaç telli çalgı ve uyum içinde titreşen bin enstrüman varmış gibi çınlayan bir avuç bakıra indirgenmiş bir orkestranın büyük vahşi çağrıları... ve tek bir hareketle, son tül de havalandı. Mata Hari ilk kez çıplaktı. Tam olarak, kesin olarak, sözle anlatılamayacak kadar çıplaktı. Son tül düştü -onunla birlikte bir ihtiyar da düştü, haklı olarak yıldırımla çarpılmışa dönmüş bir banker beyin kanaması nedeniyle yere yığıldı fakat onu kim fark etti?- ve Mata Hari, sadece bir an, çırlıçıplak doğruldu, onları arzudan titretecek kadar. Fakat dans sona ermişti, bir perde indi ve ışıklar acımasızca yeniden yanarak zevkten kendilerinden geçmiş üç yüz çehreyi aydınlattı. Bazı dudakların kenarında biraz salya vardı.

Glenn Carter farkına varmadan bıyıklarını sıvazlıyordu.

Daha sonra hücum başladı. Herkes kulislere -kulisler: koyu kırmızı bir soyunma odası- koşmak ve kendilerini büyüleyen bu ilaheyi kutlamak istiyordu. Fakat şallara sarınmış olan Mata Hari kimseyle görüşmeyi kabul etmiyordu. Kapının suratına kapandığı ilk kişi, Glenn oldu.

“Yirmi dakika! İzin verin de yirmi dakika dinlensin...” dedi Astruc etrafındakilere, küçük odaya giden dansözün izlerken.

O sırada, adının Zelle olduğu söylenen iriyan Hollandalı, Glenn’i iterek gelince, girişi koruyan sırmalı kıyafetli görevli karşı çıktı:

“Geçemezsiniz!”

Fakat dudaklarının arasında bir puroyla yüzünü dönen Zelle:

“Bu da ne demek! Kiminle konuştuğunuzu biliyor musunuz siz?” deyince, görevli hemen kendini topladı:

“Özür dilerim Bay Zelle...”

Bunun üzerine iriyarı adam içeri girdi. Glenn Carter, Varlov’a doğru eğildi:

“Kim bu Zelle? Âşığı mı?”

Varlov omuz silkti:

“Hayır dostum. Babası!”

Bir anda Glenn sarsıldı. Artık hiçbir şey anlamıyordu.

Daha sonra, haftalar sonra, Glenn Carter, bu basit, neredeyse pasaklı, en azından hırpani ızbandutun, aniden tutulduğu kadının babası olduğunu öğrendiğinde duyduğu şaşkınlığın bir tür yıkılış olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Sanki birdenbire, Şiva tanrıçalarının saltanat sarayından, pezevenklerin -tam karşılığı buydu- arasına düşmüştü. Çünkü Mata Hari’nin babası, Adam Zelle tam da... bu değil miydi?

Fakat Amerikalı daha şaşkınlığını atlatamadan, Varlov açıklamaya devam ediyordu.

“Evet, dostum, kokulu tarikatların tanrıçası, Hollandalı bir şap kacıdan doğmuş. Delhi’nin yeni sırlarından biri... Neden olmasın?”

Buna rağmen bir efsane vardı: Hint ordusunun eski savaşçısı ve Cava’nın ortasındaki bir tapınaktan çekip aldığı esir karısı? Fakat Varlov, arkadaşının heyecanlandığını görünce onu dostça dürttü:

“Haydi! Daha başka şeyler de duyacaksınız! Mata Hari’nin yaşantısı görüldüğünden çok daha basit aslında. Bunu anlamak için satır aralarını okumak yeterli.”

Şu anda, şiddetin yine de eksik olmadığı, büyük güzellik anlarını izleyen şu uzun ateşli yorgunluk anlarındayız. Mata Hari'nin günlük yaşantısından bir sahne. O, korku içinde, gücünü yitirmiş ve etrafında, her gün yeni bir savaş içinde birbiriyle mücadele eden erkekler. İşte bu savaşın birkaç ânı...

Çok solgun ve alnı terden boncuk boncuk olan genç kadın, çevresinden ayrılmayan maiyetiyle birlikte -Astruc, Radji ve Camille- odada dinleniyordu. İriyari Zelle fırtına gibi odaya dalmış, aynı anda beşinci kişi, Mata Hari'nin avukatı, uzun bir ölüm gönderme hikâyesi olan bu öykünün sonunda adını sık sık duyacağımız Bernard Clunet de gelmişti.

“Acaba gerçekten sadece avukatı mıydı?” diye soruyor Desvilliers, aradan geçen onca aydan, Mata'nın ölümünden sonra aniden tekrar kavuşulmuş... bir kıskançlıkla.

Fakat bu kez Astruc omuz silkiyor:

“Sizce ne olabilirdi? Hepimiz oradaydık, Mata'nın etrafında. Önemli olan bu...”

Astruc buna rağmen o geceyi bir nevi tiksintiyle anımsıyor:

“Fakat o gün önemli olan özellikle Zelle'ydi. İğrenç Zelle ve dalavereleri...”

Çirkin erkeklere has ekşi kokuları, tütün ve ardıç likörü kokan hırpani kostümüyle, gevşek ve pörsük et yığınınından ibaret vücuduyla, iriyari ve uyuşuk Zelle'nin görüntüsü. Kızı olduğu söylenen genç kadının yakasını bırakmayan, onu kollarıyla saran, kulağına eğilip bir şeyler fısıldayan Zelle. Her yerde ortaya çıkan, can sıkıcı, ağzı kalabalık ve şişko Zelle – ve bu adamın, yaratmak için aylarını, yıllarını verdiği şeyi bir anda yok edebileceğini bilerek pusuda bekleyen Astruc. Zelle yıkım çalışmasına başlamıştı bile.

“Bu kızı entipüften Strauss'larınızla bitirdiğinizi görmüyor musunuz? Sanki bundan başka yapacak işi yok!”

Astruc hemen yanıtlamıştı.

“Ben Mata'nın bunun için yaratıldığına inanıyorum, anlıyorsunuz?”

Fakat diğeri purosundan derin bir nefes çekerek homurdanıyordu.

“Ve siz sevgili bayım, sizin neye inandığınız umurumda değil, anlıyor musunuz?”

Her an olan bu savaştan birkaç kırıntı. Ona çoktan arkasını dönmüştü bile. Astruc tam cevap verecekti ki, Mata elini onun elinin üstüne koydu:

“Lütfen Astruc, sen bana M. Wright’ından söz et. Hakkımda ne düşünüyor?”

Zelle, Wright, Mata Hari, erkekler ve iktidar... Mata’nın rengi yavaş yavaş yerine geliyor ve yarı uzandığı berjerden doğruluyordu. Astruc, bir köşede sinirli bir şekilde sigara içen Zelle’nin varlığını neredeyse bir anda unutmuştu.

“Wright mı? Çok etkilenmiş, meleşim. Senin cazibenle büyülenmiş: Kazandık!”

Çünkü Astruc için gecenin amacı şuydu: Hollywood’un para babasını, Mata Hari’nin sinema için yaratıldığına, filmin jeneriğinde ve şimdiden yedinci sanat diye adlandırılan şeyin onuruna, neredeyse her yere kurulmuş şu barok stili tapınakların tepesinde yer alacak Mata Hari adının, başarıyla, milyonlarca seyirciyle ve daha fazla dolarla eşanlamlı olduğuna ikna etmekte.

“Onu kolayca fethettin, meleşim!”

Bir sinema filminde oynama düşüncesi Mata Hari’nin hoşuna gidiyordu kuşkusuz, ama aynı zamanda onu korkutuyordu da.

“Bütün bunlar beni endişelendiriyor, biliyorsun.”

Bu projelerin kendi planlarını engelleyebileceği düşüncesiyle, açıkça hoşnutsuz görünen Adam Zelle homurdanmaya devam ediyordu.

“Sinema! Madem bu kafadasınız, neden aya bir füze gönderilmesin!”

Fakat Clunet, Astruc’ün coşkusunu daha da ileri götürüyordu.

“Kendisiyle henüz konuşmadım, fakat en azından diyebiliriz ki parasal bakımdan iş sağlam. Avukatını çok iyi tanırım.”

Daha fazla dayanamayan Zelle onlara döndü.

“Ben de konuşabilir miyim? Yoksa konuşma sürem başlamadan bitti mi?”

Sonra Mata Hari’ye doğru eğilerek onu sertçe sarstı. İki üç gündür o da bir proje üzerinde düşünüp duruyordu ve artık bunu açıklaması gerekiyordu. Emreden, düzenleyen ve özellikle satmayı bilen birinin ses tonuyla:

“Bu akşam seni tanıştıracığım beyefendiye nazik davranarak beni memnun etmeni istiyorum,” dedi. “Baron Victor, bu isim senin için bir şey ifade ediyor mu?”

Clunet başını salladı:

“Banker Victor. Victor ve oğlu. Tüm Avrupa’da şubeleri ve dünyanın birçok yerinde ortaklıkları var.”

“Banker Victor, evet, daha ne olsun!” diye devam etti Zelle. “Ve söz konusu olan, baba Victor... Bana göre banker Victor, dünyanın bütün sinemalarına bedel, anlıyor musunuz?”

Mata Hari gözlerini kaldırdı:

“Peki, bu gece beni evine sürüklediğin Girard...”

“Girard, o bu gece. Zürih’te, Basel ve Cenevre’de birkaç ticari işletme. Londra’da bir bankanın dörtte bir hissesi. Hepsi bu. Sevgili Girard sadece bu geceye değer, fazlasına değil. Sabah ola, hayır ola.”

Bunun üzerine Zelle purosuyla mavi yuvarlak bir duman yaptı ve en sessiz ıhaliyle çekip gitti.

“Mata Hari’nin hayatı bu muydu?” diye soruyor Desvilliers.

“Evet, buydu...” diye yanıtlıyor Astruc.

Her gün herkesin birbirini yediği bir yaşamdan sahneler...

“Bu insanlar çok iğrenç!” diye homurdanıyordu Glenn Carter, sonunda bir burbon şişesini ortaya çıkararak.

Gazeteci için, Adam Zelle'nin, babalık ve pezevenklik rolünü aynı anda oynayan bu şişko Hollandalının aydınlatıcı bir portresini çizen Varlov şampanyada kalmıştı. Ama o da Carter gibi şimdiden çok içmişti.

“Haydi dostum! Amerikalı genç gazetecinin, en eski Avrupa'nın en eski mesleğini bilmeyecek kadar saf olduğuna inandıramazsınız beni.”

Carter sarardı. Duymak istemediği kelimelerdi bunlar.

“Susun! Mata Hari bir dansözdür, bir sanatçı. Onu gördünüz...”

Fakat Varlov omuz silkiyordu.

“Dansöz, sanatçı, ne isterseniz o! Aslında haklısınız. Şahsen ben onu sadece dans ederken gördüm. Sonra bir söylence de var, değil mi? Bir efsane! Efsaneleri bozmamak gerek... Rusya'nın aziz çarının altın yaldızlı efsanesi lanet olası bir darbe aldığı için, biz Ruslar uçurumun kenarına geldik. Haklısınız Carter! Haydi, efsanelere içelim! Gerisi ayın karanlık yüzü ve bu da bizi ilgilendirmiyor!”

Carter'ın bakışları titriyordu. Ansızın bütün benliği bu kadına karşı şiddetli bir arzuyla doluyordu... Ve bu kadın için diyorlardı ki... Bardağını bir dikişte bitirdi:

“Efsaneye!”

Mata Hari'nin, davetlilerin arasına karışmadan önce Miss Jones'la yaptığı görüşmenin de, bu efsanenin oluşmasında önemli bir katkısı oldu, çünkü ertesi pazar, üç dört milyon Amerikalı, Birleşik Devletler'in her yerinde yayımlanan üç yüz gazetede bu söyleşiyi okuyacaktı. Ve Mata Hari, onlar için, uzun ve boş bir günü kaplayan, uzaklardaki prenses, Doğu'nun yıldızı ve Paris'in kraliçesi, bir anlık ışık olacaktı...

“Herkesin hayran olduğu Mata! O gece kısaca hayranlık uyandırıcıydı...”

Rolünden sıyrılmayı başaramayan, açık renkli ipek giysiler

içinde ve düşünceli Mata'yı yeniden görmek. Onu hatırlamak... Astruc'un elleri titriyor... Zelle odadan çıkmıştı; her zaman ölçülü olan Clunet de ayaklarının ucuna basarak çekilmişti. Camille işleriyle meşguldü ve Radji, hanımının kendisine verdiği ruhtan başka ruhu olmayan küçük mahlûk, halının üstünde bağdaş kurmuş oturuyordu; Miss Jones'un soracağı alışılmış sorulara, Mata Hari'nin de bir o kadar alışılmış yanıtlar vermesi bekleniyordu.

"Bitkinsin tabii..." diye başladı Astruc.

"Kesinlikle."

"Kendini fazla yoruyorsun, bunu biliyorsun."

Astruc'un sonsuz şefkati...

"Kendimi fazla yormuyorum, söylediğin gibi, sadece dans ediyorum."

"O halde fazla dans ediyorsun... Zelle haklı. Çok yoruluyorsun ve buna sebep de benim."

"Belki de başka türlü yapamıyorum."

"Biliyorum. *Elinde* değil."

Bir sessizlik oldu. Miss Jones içeri girdi ve röportaj başladı.

"Bir pazar günü doğdum, bir pazar öğle vakti," diye mırıldandı Mata Hari bir şarkı mırıldanır gibi. "Şiva ve Radhomawa, Radhomawa ve Rahula..."

Gözleri yarı kapalıydı ve Davidoff'un Cenevre'de onun için özel olarak ürettiği hafif afyonlu, sarı tütünlü, küçük sigaralardan birini yakmıştı. Bakalit gözlüklerinin arkasındaki basık profiliyle genç kadın gazeteci not alıyordu, çılgınca not alıyordu.

"Annemi, ilk kez Cava'nın doğusundaki Sranigor tapınağında dans ederken gördüm. Oraya akşamdan götürülmüş ve ben onun tapınağın bir kanadından içeri girip gözden kaybolduğunu görmüştüm. Ansızın meşaleler yandı ve karanlığın içinden, dört bir yandan yüzleri tülle örtülü rahibeler çıktı."

Kelimelerin zenginliği, imgelerin çağrışımı, kendisi için kuruladığı bu hayatın ağır ezgisi. Onu doğurduktan hemen sonra ölmüş olduğu halde, hareketleri ve güzelliğini hayalinde canlandırdığı annesinin kutsal danslarına dek her şeyini anlatan baş döndürücü Mata Hari.

“Evet, herkesin hayran olduğu Mata Hari...” diye açıklıyor beş yıl sonra onu unutmayı başaramayan Astruc. “O gece ben de hayatımda, etrafı onu bunaltan erkeklerle çevrilmiş ve bu sahte locanın sahte sessizliği içinde sahte bir yaşantının söyleşisini yapan Mata’dan başka bir kadının izini saklayamayacağımı anlamıştım.”

Öyle ki gazeteci kadın yüksek sesle ve eksik bir Fransızcayla sorulmaması gereken soruyu sorduğu zaman:

“Peki, babanız olduğunu söyleyen şu Zelle?” soruyu hemen onun yerine yanıtlayan, Astruc olmuştu:

“Vasisi, küçük hanım. Sadece yasal vasisi.”

Astruc, Mata Hari için ilk kez yalan söylemiş ve genç kadının yüzünde bir acı belirmişti.

Gecenin devamı daha önce olanların tutarlı bir sonucuydu. Oyunun kuralına göre oynanması için, bütün parçalar yerli yerinde ve bütün tanıklar oyuna uygun giysiler içindeydi. Aman-sız ve umutsuz bir oyun... Herkesin yerinin önceden ayrıldığı, her şeyin siyah ve beyaz olduğu, çok basit ve şeytani bir satranç oyunu. Oyunun basit piyonları, onlar için tam bir saat dans etmiş olan dansözün çevresinde aşağı yukarı aynı süre boyunca dönüp duran, yağlı veya cılız, huysuz, hırçın, göbekli, sarı veya kırmızı suratlı, iki üç yüz ihtiyardı. Manessy, Dumet, Duvide ve Durien kraliçenin tutkunuydu. Herkesten farklı olarak, kulağa küçük bir kelime fısıldama hakkına sahiptiler, çünkü onlar “eskilerdendi.” Sıralarının gelmekte gecikmeyeceğini düşünerek bir kenarda duran ve bu sanal satranç oyununun atları olabilecek olan Alman Kieffert ve ortağı... Amerikalı Joseph Wright

-ilk hamle- heyecanını belirtti ve dansözle birlikte yapmak istediği şu filmde söz etti; Astruc bunu beğendi. Sonra nihayet Zelle araya girdi. Genç kadının “babası”, eski bir at cambazı ustasıyla, ona milyonlarıyla birlikte baron Victor’u takdim etti. Bu ikinci hamleydi, devasa ve acımasız bir hamle... Ama onunla birlikte bütün parçalar yerlerini bulmuştu ve bu parti de, eski harflerle üstüne “Mata Hari sizin için dans edecek” diye yazılmış, kenarları yaldızlı, beyaz karton davetiyelerle çağrılmış fraklı konukların koşuşturduğu bütün partiler gibi sona erebilirdi. Çünkü Mata Hari dans etmişti...

“Bununla birlikte o gece farklı bir şey oldu,” diye bağlıyor Astruc.

Ne olmuştu? Mata Hari, Glenn Carter’la tanışmıştı. Ah! Ama bu çok kısa sürmüştü. Genç Amerikalı, çok meşgul şehvet düşkünleri ve işe yaramaz aylaklar kalabalığını yarmış, sonra da topuğunu yere çarparak dansözün önünde eğilmişti.

“Genç bayan, sizinle hiç tanışamayacağımı düşünüyordum. Gerçekten olabilirdi de...”

Bu, saygın ihtiyarların arasına aykırı düşüyordu. Bu nedenle Ferdinand de Girard, Victor ve diğerleri, Mata Hari’yle aralarına girmeye cesaret eden bu kendinden emin davetsiz misafire kızgınlıkla gözlerini dikmişlerdi.

Çevresi fazla kalabalık olan ve bitkin görünen Mata Hari, onun elini bile öpmeyen ve sonunu getiremediği bir cümlede dolambaçlarında kaybolduğu için kendisiyle alay eden bu ince siyah bıyıklı adama bakıyordu. O gençti, diğer hiçbirine benzemiyordu. Genç kadın gülümsemeye başladı.

“Kim olduğunuzu öğrenebilir miyim?”

“Adım Glenn Carter, gazeteciyim...”

Mata Hari bu kez gerçekten gülümsedi:

“Anlıyorum,” dedi hatırlayarak. “Amerikalı pilot ve belki aşık?”

Genç kadın gülüyordu, fakat Glenn'in yüzü "âşık" kelimesiyle birlikte aniden bozuldu.

"Bundan bahsetmeyelim, isterseniz? Ben isterdim ki...

Devam edecekti fakat Girard, Victor ve Zelle gözlerini ondan ayırmıyordu.

"Sevgili dostum, eğer izin verirseniz...

Şimdiden sürüklenmeye başlayan Mata Hari genç adama baktı.

"Ben isterdim ki..." diye tekrarladı Glenn.

Fakat Zelle veya Girard genç kadının koluna girmişti. Onlardan kaçamazdı. Kalabalığın içinde şimdiden uzağa; aynı kirli balmumu maskeli diğer adamlara doğru götürülüyordu.

Az sonra Ferdinand de Girard, Mata Hari'ye özel dairesinde koruduğu birkaç eski tabloyu göstermeyi öneriyor ve şimdi neler olacağını bilen konuklarının önünde, genç kadını merdivenlere doğru sürüklüyordu: Bu kez gece gerçekten bitmişti.

Glenn Carter yakışıklıydı, gençti, ama Mata Hari dönüp ona bakmamıştı.

"İşte, hepsi bu," diyor Astruc. "Daha sonra halkanın içine başka bir genç adam girecek, ama bu kez Mata Hari dönüp bakacaktı ve bu son olacaktı. Ama yine de, Ferdinand de Girard'ın evinde daha tatlı bir yel esmişti.

Glenn Carter'ın yolu Mata Hari'nin yoluyla kesişmişti ve Amerikalı için olduğu kadar genç kadın için de bu karşılaşma, ölene kadar sürecek bir dostluğun başlangıcı olacaktı.

"Bir dostluk mu?" diye soruyor ikinci defa, o gece kendisi gölgede kalmış olan Desvilliers.

"Çok soru soruyorsunuz dostum. Dostluk, aşk, sevgi veya sadece bir bakış... Bazen tek bir bakış da yeter biliyorsunuz... Fakat ben Glenn'i hatırladığımda, 'dostluk' kelimesini kullanmaktan hoşlanıyorum. Onun içinde öyle dingin bir güç vardı ki... Eğer Mata isteseydi..."

Ama kader bunun başka türlü olmasını istemiş olmalıydı, Glenn'in ismi Mata Hari'nin yaşamına altın harflerle kazınacak olsa da, kısa süre sonra orada başkasının adı parlayacaktı ve bu kez ateşten harflerle...”

“Sonunda dönüp bakacağı genç adamın...”

O geceye çok benzeyen bir başka gece... Aynı maskeler, aynı isimler – bununla birlikte sonunda bir patlama, bir tutkunun yürek parçalayan gürültüsü.

“Vadim İvanoviç Maznof, evet: Onu benim kadar siz de tanıyorsunuz.”

Paris sahnesine ve Mata Hari'nin yaşamına girmeye hazırlanan Vadim İvanoviç Maznof, Saint-Petersburg'daki bir sarayda Milli Savunma Bakanlığı'nın bürosunda sırasını bekliyordu. Sınırlı ve kendinden emindi, odanın öbür ucunda onun gibi bekleyen hafif süvari teğmenine bakmıyordu bile. Ağır gümüş zincirli bir odacı, nihayet ölçülü adımlarla ona doğru ilerledi.

“Ekselansları sizi kabulé hazırlar...”

Vadim İvanoviç Maznof ayağa kalktı; kalbi sıkışmış, nabız atışları hızlanmıştı. O anda hakkında neye karar verilecekti?.. Altın kartallar, marokenle kaplı karton kutuların içinde saklanan belgeler ve eski kartlarla dolu bir odaya giriyordu...

“Teğmen Maznof?”

Vadim Maznof, annesinin, ürkütücü albay eşinin, İmparatorluğun sınırlarında herhangi bir yerde, Japonlarla, Avusturyalılarla, Prusyalılarla veya Türklerle savaşması için sevgiyle diktiği beyaz üniforması içinde, ince ve beyaz yüzüyle hazırola geçti.

“Emrinizdeyim Ekselans...”

“Size Vladivostok'ta önerdiğimiz görevi kabul etmediğinizi görüyorum. Dayınız General Boulgakov sizin Paris'e atanmanız için ısrar ediyor.”

Vadim İvanoviç Maznof kızarmıştı:

“Temenni ederim ki...”

“Sizin temennileriniz beni ilgilendirmez.”

Sol kolu bir Japon havan topu mermisiyle kopmuş, koltuğuna gömülüş küçük ihtiyarın, bakanın sesi kuru ve sertti.

“Sizin temennileriniz beni ilgilendirmez teğmen, fakat general dayınızın istekleri benim için çok önemlidir. O, Mançurya’da benim hayatımı kurtardı. Dolayısıyla Paris’e gideceksiniz... Sadece babanızın anısına layık olduğunuzu göstermeye çalışın!”

Albayın, evet... Bütün çocukluğunun, bütün gençliğinin üstünde dolanıp durmuş olan şu kayıp hayalet. Peki, Albay Maznof, Paris salonlarında o da çapkınlık yapıyor muydu? Vadim annesinin sitemlerini şimdiden duyuyordu, ama artık nabızı yaşılamıştı. Rahatlamıştı.

“Emrinizdeyim, Ekselans...”

Tekrar selam verdi. Görüşme sona ermişti. Kusursuz bir hareketle geri döndü ve son bir selamdan sonra odadan çıktı.

Bekleme odasında, Paris’teki görevi elinden aldığı ve şimdi onun yerine Vladivostok’a hareket edecek olan Teğmen Şuski ona nefret dolu bir bakış fırlattı ama Vadim da buna gülüp geçti.

Vadim İvanoviç Maznof, savaş alanlarını görmeyecek olan beyaz üniforması içinde mutluydu. Paris’e gidecekti. Ve Mata Hari, bu kez dönüp bakacaktı. Milli Savunma Bakanı, yaşlı Mareşal Vassiliu, tek bir cümleyle, 1917 yılının bir ekim sabahına kadar durmayacak bir düzeneği harekete geçirmişti.

Doğal olarak, bundan sonraki aşama, Mata Hari'yle Vadam'in karşılaşmasıydı.

Monceau Parkı'na bakan salonda, yeni bir dünyanın başlangıcı bile olmayan yılın, şu 1918 yılının son günleri yaşanıyordu. Kuşkusuz hâlâ coşkulu anlar vardı. Tekrar kavuşulan Metz Meydanı'nda -Ey Barrès, silecek misin yaşını?-, Poincaré mareşallik اساسını General Petain'e veriyor, sonra çok yakından izlediği eski düşmanı Clemenceau'yu kucaklıyor: Bu bir hezeyan, yaşasın uzlaşan Fransa diye bağırılıyor. Doğal olarak *Te Deum*'lar ve sevinçler de olacak, fakat listeler uzuyor, hesaplar tekrar gözden geçiriliyor ve sayıları her geçen gün artan ölümler diğer ölümlere ekleniyor. Sonra kinler, rekabetler, birbirlerinin karşısına dikilip

birbirlerine yumruk gösteren partiler.

“Ama bu bizi ne ilgilendirir, ha, biz diğerlerini?”

Olanları unutmak istemeyen Astruc, Desvilliers’ye evine yerleşmesini önerdi. Parka bakan küçük bir çalışma odasını yatak odası haline getirdi. İki adam şimdi hararetle yazıyor, tasarıları ortaya çıkıyor...

Başlangıçta giriştikleri işin farkında değillerdi. Karşılıklı anılarını anlatıyorlardı. Sonra yavaş yavaş akıllarına yazma fikri geldi.

“Her şeyi açıklamak lazım, değil mi?”

Astruc müydü bu soruyu soran? Yoksa Desvilliers mi? Her şeyi açıklamak, evet, her şeyi anlatmak. Tanıklık etmek. Ve böylece her biri sırayla kalemi eline aldı. Çocukların savaş oyunu oynamaktan vazgeçmediği bahçeye bakan salonun sessizliği içinde, gerçek hikâyeyi anlatmaya başladılar. Şu tanıdıkları kadının, öldürülerek ellerinden alınmış olan şu kadının hikâyesini.

Önce hâlâ hayatta olanları sorguya çekmeyi, sualler sormayı, anılarını tanıklarla desteklemeyi düşündüler... Acaba Manessy veya Bouchardot konuşur muydu? Yoksa sadece korkularından arınmak veya zehirlerini kusmak için mi konuşurlardı? Ve böylece sonunda baş başa kalmaya karar verdiler. Çünkü aslında her şeyi sadece kendileri biliyordu.

“Fransa’mızı yok etmek isteyen yılanların hesabına çalışan şu sefih ve ahlaksız kadın,” diye yazıyordu, bir dönem Paris şehrinde komutanlık yapmış ve bu unvanla “infaz”da hazır bulunmuş olan Albay X. Ne biliyordu Albay X? Heyecan yaratmayı amaçlayan bir basında, olayları kendine göre yorumlayan ve, “Artık güzel bile değildi, ölüm karşısındaki sözümona cesareti de yaptığı şarlatanlıklarının sonuncusu oldu,” diye yazan gazeteci Y ne biliyordu? Ne biliyordu ve buna nasıl cesaret ediyordu?

“Sanırım artık yapabileceğimiz tek şey bu,” diyor Desvilliers. “Kendim için de olsa bile, çünkü ben de anlamak istiyorum.”

Genç teğmenin bakışı: Anlamak, daha fazla sevebilmek için anlamak.

“Daha sonraki aşama,” diye devam ediyor Astruc, “Mata Hari’yle Vadim’in karşılaşmasıydı. Fakat yerinde duramayan subayın görevinin başına geçebilmesi için bir ay gerekmişti. Ve bu bir ay içinde, pek çok şey olabilirdi!”

Bu bir ay içinde, gerçekten de bir şeyler oldu. Glenn Carter nihayet Mata Hari’nin hayatına girmiş, baron Victor bütün haklara sahip olarak yaşamına yerleşmişti ve sinema yapımcısı az kalsın onu ikisinin de elinden alacaktı. Fakat kader bekliyordu...

Böylece Glenn’i şimdiden tanımışlardı. Korkusuz, sitemsiz, sportif tavrı, eşsiz bıyığı ve tüvid kıyafetleriyle, Carter, Mata Hari’yi kurtaracak kişi olabilirdi. Ve az kalsın bu gerçekleşiyordu... Başka bir aşk araya girmese...

Ferdinand de Girard’ın evindeki geceden sonra, Glenn Carter şehrin içinde dolaşıp durmuştu. O saatlerin sisli anılarıyla, Seine Nehri’ne kadar inmiş ve korkuluğun üstüne tünemişti. Aşağısında, ağaçların yanında âşıklar öpüşüyor ve tanınmayan nişanlılar, beklenmedik âşıklara solukları kesilene dek kendilerini veriyorlardı. Daha sonra Latin mahallesinin sokaklarında yine insanlarla karşılaşmış, kadınlara rastlamıştı. O seviyordu, evet, diğerleri sadece önünden kayıp gidiyordu. Varlov’un alay ettiği bu aşk benliğinin derinliklerinde patlıyor, yüreğini parçalıyordu ve o, sert iklimli ülkesinden gelen sert ve dinç, sportif adam, bir kadını sevdiği ve bu kadının isminin Mata Hari olduğu dışında hiçbir şey anımsamıyordu. Mata Hari geriye dönüp ona bakmamıştı ama...

Kendini müziğin hâkim olduğu barda buldu. Orada da genç kızlar vardı, kendilerini sunan kızlar. İçlerinden biri ona doğru ilerledi:

“Dans eder misin Amerikalı? Burada Amerikalıları severiz biz...”

Carter bir an kendini bıraktı. Kızın vücudu solgun ve yumuşaktı, yüzünü yalayan saçlarının küle benzer bir kokusu vardı. Daha sonra midesinde bir bulantı hissetti ve ondan ayrıldı.

“Gitme yakışıklı, sana söylemiştim, kovboyları severiz biz!”

Fakat o bara dönmüş, içiyor, içiyordu... Kız o zaman anladı. Biliyordu. Nasıl? Ancak sahte bir kucaklaşma kadar devam eden hüzünlü dans sırasında ucuz fahişeye söylemiş miydi yoksa? Kız ansızın ona doğru döndü; ağzı bozuktu ve dudaklarından pislik akıyordu.

“Haydi, git bakalım, boynuzlu! Senin Mata sadece morukları sever; senden hoşlanmasına yetecek kadar mangırın yok!

Amerikalı elinde bir kadeh tutuyordu.

Kız tekrarlıyordu:

“Boynuzlu! Boynuzlu!”

Adam elindeki kadehi onun suratına fırlatmak, ona vurmak, bağırmak istedi. Fakat çam yarması kılığındaki görüntüleri hiç de hoş gitmeyen iki kadın satıcısı ona doğru geliyordu.

“Uslu dur bakalım! Yoksa sana terbiye nedir öğretiriz Amerikalı.”

Kendini kaldırımın üstünde buldu ve bir zamanlar Angeline adlı küçük bir modacıyı sevdiği -ama bunu tamamen unutmuştu- bir kapı sundurmasının köşesinde uzun uzun kustu.

Kısacası hayat devam ediyordu.

Mata Hari evinde hazırlanıyor. Günün baronu, Ferdinand de Girard’ın yanından sabah geç saatte ayrılmıştı. Arabada kalbini bomboş, başını ağırlamış hissetmişti. Birdenbire, her gün, gecesinin son erdiği her sabah bu saatlerde olduğu gibi içinden ağlamak gelmişti. Bir an, tanrıça maskesinden eser kalmamış olan yanaklarının üstünden yaşlar akmıştı. O sadece çok yalnız bir kadındı.

Evine gelmiş ve kendini, onu soyan, yıkayan, kokulara boğan Camille’in ellerine bırakmıştı. Kirlenmiş vücudunun çok berrak, köpüklü, güzel kokulu suyun içinde yavaş yavaş yeniden canlandığını hissetmişti. O dans, tamam. Fakat o adamlar, o yüzler, o okşayışlar... mazide kalmıştı. Poirer’nin -yine o- onun için tasar-

ladığı uzun sabahlığı üstüne geçirmiş ve uzun olduğu kadar geniş de olan yatağına, asla kimsenin bozmadığı biricik savaş alanına dönüştüren beyaz ipek yastıkların arasına kendini bırakmıştı.

“Hanımefendi iyiler mi?”

Camille’in tebessümü, Hanımefendi’ye hazırladığı yasemin çayı, ılık tostlar ve dut reçeli... Rahatlatan ve zamanı silen Camille.

“Bunlar bitince Hanımefendi kendini daima daha iyi hissediyor.”

Ve yavaş yavaş Mata Hari gücünü yeniden topluyor; gücüyle birlikte, herkese meydan okuyan şu gülümsemesine de yenisinden kavuşuyor.

Camille soruyor:

“Nasıldı?”

“Nasıl olabilir ki sevgili Camille, nasıl olmasını istersin, her zamanki gibi korkunç!”

İsim söylememek, özellikle isim söylememek. O zaman Camille’in elleri hanımının ensesine uzanıyor ve yavaşça masaja başlıyor. Öyle ki öğlende, elinde Camille için bir demet menekşeyle gelen Astruc, Mata Hari’yi bırakmış olduğu gibi buluyor. Karşı koyan, şaka yapan, başkalarıyla dalga geçen ve kendisine gülen Mata Hari.

“Şu magazin yazarı beylerin yazdıklarına bir bak meleğim!” diye haykırıyor Astruc yatağın üstüne bir tomar gazeteyi atarken.

Her birinde, sosyete haberleri sütunlarında, Mata Hari ve dansları, Mata Hari ve Strauss ile ilgili uzun yazılar vardı. *La Presse* gazetesi, “Bir buluş” başlığını atarken, *Le Gaulois*, “Çıplaktan daha çıplak, Mata Hari, yeni Salome, aklımızı başımızdan alıyor...” diye yazıyordu.

“Çok nazikler...”

Mata Hari mutlu; üç yıl sonra aynı gazetelerin aynı abartılı anlatımlarıyla onu çamurun içinde sürükleyeceğini nasıl tahmin edebilirdi?

“Fakat biliyorsun Wright’ın tasarısı gerçekleşirse, ismini artık sosyete sütunlarında değil, sanat sayfalarında görecekler.”

“Eskiden olduğu” gibi diye de ekleyecekti. Fakat Mata Hari dudaklarını ısırdı. Astruc’ün cümlesini bitirmesine gerek kalmadan, anlamıştı. Eskiden, Dumet ve Grévin Müzesi, Zambelli’nin yuvarlak binası veya Garnier sarayındaki ilk dans gösterileri zamanında, ondan bahsedenler müzik eleştirmenleri, tiyatrocular veya dansçılardı. O, Ryan ve Howden’in *Le Réve*’inde, George W. Bing’in bir müziği eşliğinde dans ederken görülüyor ve bütün gazeteler, okurları arasında büyük bir ürpertinin dolaşmasına aracılık ediyordu. Olympia’da, salonu yirmi kez dolduruyor ve her gece bir gazeteci ona ait yazılar yazmak için orada gösteriyi izliyordu. Madrid’deki Kursaal’da, *aficiomadolar*’dan oluşmuş bir seyirci topluluğu ona *oley*’ler eşliğinde çiçekler fırlatıyordu. Monte-Carlo’daki *Le Roi de Lahore*’da, Puccini ve Massenet saygılarını sunuyor ve ona çiçek sepetleri gönderiyordu. Evet, bu gerçek bir sanatçının gerçek şöhreti idi ve onun başını biraz döndürüyordu... Fakat günlük âşıklar, geçici koruyucular gitgide daha açgözlü olmuş -Victor’lar, Girard’lar, köpekbalıkları...- ve Mata Hari’nin kariyeri yavaş yavaş yüksek sosyetenin o meşhur gecelerine doğru kaymıştı: Artık soğukkanlı bir kadın, fakat yüreğinde sıkıntılarla... Bir gösteriyi izleyen bir balo, iyi para ödeyen bir işkadını, ondan daha iyi ödeyen dolandırıcı kocası ve sonra her şeyi anlatmak için siper almış dedikodu yazarı. Bir balo daha, özel bir konakta geçirilen bir gece, çok sürtünmeden parlamış mermerlerin yarattığı baş dönmeleri... O dönemde, Mata Hari salonlarda ne kadar çok boy gösterirse, dedikodu yazarlarının o kadar çok kurbanı oluyordu. Cömert koruyucusunun adı ve sahte köşkünün adresi açıklanıyor, ama şöyle böyle seyredilen dansı ve müziğinden hiç bahsedilmiyordu.

Astruc yeniden söze başladı:

“Göreceksin, her şey eskisi gibi olacak...”

“Biliyorum,” diye mırıldandı yine de Mata Hari.

Bunun üzerine Astruc atıldı:

“Bak meleğim, seninle konuşmam gerekiyor.”

Ve konuştu. Aylardır yüreğinde taşıdığı, içini kemiren her şeyi, sevdiği ve hayran olduğu kadının yüzüne fırlattı. Artık bu gösterilerden, bu davetiyeli gecelerden kesin olarak vazgeçmesini, bankerlerle ve ortaklarıyla ilişkisine son vermesini, kısacası artık kendi rolünü, ebediyete kadar üzerine kazınmış olan rolünü, sadece sanatına adanmış mabetlerde dans edebilen ve başka hiç kimseye benzemeyen dansöz rolünü oynaması gerektiğini söyledi.

“Operanın yöneticisi Gheusi’yle konuştum biliyor musun? Seninle bir gala düzenleme konusunda o da benimle hemfikir. O *Lakmé*’yi önerdi. Emma Calvé şarkı söyleyecek ve sen de, tabii ki, dans edeceksin.”

Astruc düş kuruyordu. Dansa dönüşen dansı, kendini bu kez gerçek izleyicilere sunan Mata Hari’yi düşünüyordu.

“Sonra gençler var... Tahmin edemezsin, seni gençler keşfedecek, onların yerine...”

Benim gibi ihtiyar tilkilerin, şu içi geçmiş çağanozların yerine, demek istiyordu.

“Anlıyor musun? Amerika’nın sana kapılarını açması için, filminin başarılı olması yeterli. New York, Hollywood! Onların beklediği tek şey, görüntünün kalıcı kılacağı gerçek bir sanat...”

Mata Hari’nin dizleri dibinden ayrılmayan Radji susuyor, Camille ise ellerini çırpıyordu.

“Ah evet, hanımefendi! Ben hep Amerika’ya gitmeyi düşledim!”

Astruc hayallerini daha da süsleyerek anlatmaya devam edecekti, ama kapı çaldı. Camille’in yüzü asıldı.

“Gidip kapıya bakayım, efendim.”

Rüya bitmişti.

Ve bu rüyanın diğer yüzü: Devam eden yaşam. Adam Zelle’nin gelişi. Arkasında mavimsi bir duman bırakan kötü koku-

lu purosu, yakasına ilıştirdiği karanfil, soluk gri renkli redingotuyla, rüküş bir adamın abartılı ve kaba girişi.

“Bak hele, gelmişsiniz bile?”

Gölünç kıyafetli adam kendinden emin bir biçimde Astruc’ü süzdü. Sonra, Astruc ayağa kalkmaya davranırken:

“Sizi kovmadım, en azından, hatırladığım kadarıyla,” dedi.

Fakat Astruc sadece masanın bir köşesine Joseph Wright’ın kontratını bırakmıştı.

“Tek yapman gereken bunun altını imzalamak...

Camille’e küçük bir öpücük kondurdu, Radji’nin yanağını okşadı ve kendisini Zelle’yle birlikte Mata Hari’nin önünde görürnce, aklına Suzanne ve iki ihtiyarın klasik tabloları -Véronése, Rembrandt ve diğerleri- geldi.

“Aslında ben de onun kadar iğrencim,” diye geçirdi içinden.

Fakat Astruc daha kapıyı bile kapamamıştı ki, Zelle, Camille’in kendisine getirdiği kahveyi bir dikişte içerek salaş bir sirkte eğitilmiş köpekleri oynatan biri gibi parmaklarını şaklatmıştı.

“Haydi, çabuk ol, dışarıya çıkacağız.”

O andan itibaren görüntü bulandı... Mata Hari, yarı çıplak bir halde yerinden kalktı ve gözünü üzerinden ayırmayan, gerçek bir erkek gibi gülümseyen bu babanın önünden geçerek tuvalet masasına gitti.

“Bu anlar ne zaman aklıma gelse midem bulanır,” diye açıklıyor Astruc, boğazı düğümlenerek.

“Çünkü bu Zelle...”

“Zelle, evet...”

Gömleği yere düşen Mata Hari onun önünde gidip gelirken, alçak ve yayvan koltuğunda oturmaya devam eden Zelle. Bu kursuz vücut, hiçbir şeyi gizlemeyen sabahlık, Camille’in arkadan kopçaladığı korse, minicik beyaz bir taftanın ancak tutabil-diği göğüslerin karşısında, Zelle’nin içinde *her şeye rağmen* yükselen heyecan.

“Mata’nın da heyecanı, belki...

Mata babasına doğru dönüyordu; çözülmüş saçları yüzünün her iki tarafından çıplak ve güzel omuzlarına düşüyordu. Camille'in uzatacağı çorapları henüz giymemişti; kalın dudakları aralanan bu adamın karşısında, o da kendisini allak bullak eden bir tür rahatsızlık hissediyordu.

"Çok eski zamanlardan beri..." diye itiraf edecekti daha sonra Glenn'e.

Zelle'nin soluğu kesiliyordu. Elini uzatıyordu.

"Gel bakalım biraz..."

Camille kıpırdamadan onlara bakıyor ve Mata Hari babasına doğru üç adım atıyordu. O zaman, bu babanın eli yavaşça uyluklarına değiyordu. Zaman durmuştu. O anda olup bitenler, Astruc'ün hayal edebileceği hiçbir şeye benzemiyordu. Zelle'nin eli Mata'nın baldırlarında dolaşüyor, sonra yukarı, daha da yumuşak hareketlerle kalçalara çıkıyordu. Zaman duruyordu. Odayı kaplayan iki soluk, birbirinin içinde boğulan iki bakış vardı.

"Aptal!"

Zelle'nin öfkeli çılgılığı. Kristal bir şişeyi elinden düşüren Camille büyüğü bozmuştu. Şişenin parçaları odanın dört bir tarafına saçılmış ve kendine gelen Mata Hari geri çekilmişti. Zelle'nin eli havada kalmıştı.

"Ne aptal bir kız bu! Elli franklık bir parfüm!"

Fakat ikisi de aniden daha rahat nefes alıyor ve Mata Hari, ansızın şakaklarından terler aktığını fark ediyordu.

O sabahtan itibaren, Glenn Carter hücumu geçmeye karar vermişti.

"Seni yemeğe götürüyorum," demişti Adam Zelle kızına.

Ve eklemişti:

"Seninle konuşmam gerekiyor", fakat Mata Hari, babası olacak bu adamla birlikte olmaktan birdenbire o kadar mutluydu ki -evet, bu mutluluk muydu?- bunu önemsememişti.

Böylece inci grisi büyük bir limuzin onları moda olan resto-

ranlardan birine götürmüştü: Görmekten çok görülmek için gidilen yerlerden biri. Ve Adam Zelle'yle kızının oraya girişi çok görkemli olmuştu.

“Bayan Mata Hari’nin masası lütfen! Şef!”

Davudi bir sesle, Zelle sihirli kelimeyi söylemişti.

Üç metrdotel ve yardımcıları onların önünde eğilmiş ve sonra etrafta dört dönmeye başlamıştı. Uzakta, bir sekinin üstünde, sadece kadınlardan oluşmuş bir orkestra Respighi’den parçalar çalıyordu. Mata Hari’nin gelişini fark eden orkestra şefi bir işaret yapmış ve kadınlar, Messenger’nin Mata için bestelediği ve istek üzerine Doğu ezgileri taşıyan müziği çalmaya başlamıştı: Radji’nin sitar ezgisi. Mata Hari’yle babası kış bahçesinin kenarında onlar için ayrılmış masaya doğru ilerledi. Glenn Carter’ın -istihbarat kaynakları olan gazeteci- iki adım ötelere oturduğunu ve onları daha iyi görebilmek için arkasını döndüğünü kim fark edebildi?

“Ama... birini mi bekliyoruz?”

Mata Hari, üç servisi ve erotik külahlar gibi dikilmiş üç kollu peçeteyi görmüş ve sesinde, hayal kırıklığını belirten bir tonlama olmuştu. Babayla kızın gezintisi sona ermişti.

“Sana bir sürprizim var,” diye mırıldandı Adam Zelle purosunu bırakmadan. “Yeterince yalnız kaldık, öyle değil mi?”

Sonra, içki servisinden sorumlu garson elinde bir şişe şampanyayla yaklaşmıştı.

“Haydi! İki üç yudum iç de rengin yerine gelsin. Çok solgun görünüyorsun!”

Mata Hari başını sallıyordu. Kendine geliyordu.

“Hayal kırıklığına uğradım. Hepsi bu.”

Onun önünde çıplakken hissettiği ve hâlâ karnını buran şu heyecan.

“Ne istiyorsun yavrucuğum? İş iştir.”

“İş konusu açılmışken, Astruc, şu M. Wright’la bu sabah tekrar görüşmüş.”

Evet, genç kadın artık iyice kendine gelmişti. Bu dünyada paradan başka neden söz edilebilirdi? Fakat Zelle'nin sesi kesti-rip atan bir tondaydı.

“İş iştir; fakat Astruc'ün işleri Astruc'ü ilgilendirir, benimkiler beni. İşte söz konusu olan iş de geliyor. Ve seni son derece ilgilendiren iş, rica ederim buna inan!”

Şef garsonun masalarına kadar getirdiği iriyarı adam, baron Victor'du. Mata Hari anlamıştı. Babası -çünkü Zelle onun babasıydı, bunu belirtmeye gerek var mı?- bir kez daha onu satışa çıkarıyor ve en fazla teklif edene veriyordu.

Pusuda bekleyen Glenn, banker Victor'u tanımıştı. Delice planında hiç olmadığı kadar kararlıydı, az önce yaktığı sigarayı sinirli bir hareketle söndürdü.

Pazarlık çabuk sonuçlandı; ama yine de paraya fazla değinilmedi, çünkü baronun ödeme gücü çoktu. Fakat baron uzun süreli bir anlaşma imzalamak istediğinden, bazı ayrıntıları kesinliğe kavuşturmaya çalışıyordu.

“İsterse dans edebilir, kuşkusuz, fakat ben her seferinde ona kesinlikle eşlik etmeliyim. Diğer taraftan, bu küçük gece gösterileri de perdenin inmesiyle birlikte sona ermelidir.”

Kısacası koşullarını ortaya sürüyordu. Zelle merakla onu dinliyordu, ikisi de yarışircasına puro içiyorlardı: Aralarında duran genç kadının yüzü ifadeşizdi, yumruk yemiş gibiydi. Birdenbire içine girilmez, anlaşılmaz olmuştu. Kutsal adaların ilahesi...

“Her halükârda,” diye belirtti baba, “imzaladığı anlaşmalar dışında, Mata kesinlikle özgürdür.”

Kendisinden söz ediyorlardı, fakat genç kadın başka yerlerdeydi. Victor her şeye açıklık getirmeye çalışıyordu.

“Peki, arkadaşınız Girard? Sanırım onunla da iş yapıyorsunuz.”

“Girard mı? Haydi canım! Mantıklı olalım. O, maymun iş tahlının biridir, değil mi Mata?”

Mata Hari'nin gömüldüğü sessizlikten çıkabilmesi için Zelle'nin soruyu iki kez tekrarlaması gerekmişti.

“Girard, evet... Maymun iştahlı.”

Şu mor damarlı ihtiyar boynu, ansızın -kabaca- ıslanan kuru dudaklar... Maymun iştahı!

Fakat Victor, artık yaptığı işten emin devam ediyordu.

“Kış- Nice’de geçirmeyi tasarlıyorum. Çok hoş bir şehirdir. Tepede bir villam var... Hem orada bir gazino da var, cıvıl cıvıl bir hayat, balolar... Ne dersiniz?”

Şimdi Mata’ya hitap ediyordu. Ve müstakbel sahibinin özel mülkü olarak, Mata, duygusuz bir sesle yanıtlıyordu.

“Evet, Nice’i severim... Villalarını, gazonunu, balolarını...”

Alkolün etkisiyle baron Victor canlanmaya başlıyordu. İskemlenin üstünden kolunu genç kadının omzuna koydu.

“Sizi temin ederim ki sıkılmayacaksınız!”

“Ben hiç sıkılmam.”

Aynı duygusuz ses. Ve ellerini ovuşturarak Zelle:

“Pekâlâ, mükemmel! Anlaşacağımızı biliyordum!”

Glenn Carter, oynanmakta olan ahlak dışı komediyi sezmiş gibi, yarı yarıya arkaya dönmüş, onlara bakıyordu. Fakat müdahale etmemek için -bu nedenle gelmişti çünkü- kendini zor tutuyordu.

O sırada Mata Hari’nin sesi yükseldi. İlk kez soru soruyordu:

“Çevirmem gereken bir film olduğunu biliyor musunuz?”

Fakat Victor’un bilgi kaynakları sağlamdı. Zelle, “Bu önemli değil, palavracı Astruc’ün bir fikri sadece,” diyerek kızının sözünü kesmeye yeltenince, baron hoşnut bir ifadeyle gülümsedi ve ekledi:

“Mata’nın bir sinema filminde oynayarak oyalanmasını neden engelleyeyim? Yeni fikirlere her zaman açıgımdır. Hatta bu konuyla bizzat ilgilenmek isterim.”

Ve Zelle şimdiden elini öne uzatıyordu:

“Mata’nın işleri Mata’yı ilgilendirir. Koca burnumu bir daha bu işlere sokmamaya çalışacağım.”

Tam o sırada Glenn ayağa kalktı. Orkestraya bir işaret yaptı ve orkestra vals çalmaya başladı; sonra Glenn elinde bir gülle Mata Hari'nin masasına yaklaştı.

“Dans eder misiniz?”

“En azından cesur olmadığınızı söyleyemezsiniz.”

Strauss'un bir valsidi ve Glenn partnerini kendine doğru bastırıyordu: Onun kokusunu, belini ilk kez keşfediyordu.

“Size ne söylememi istersiniz? Fidyeye almak amacıyla sizi kaçırdığımı mı?”

Genç kadın cevap vermedi. Kalktığı masada, Zelle, Victor'u engellemiş olmalıydı.

“Rica ederim, burada rezalet çıkarmayın.”

Ve bu Bois restoranında, yaşlanmaya başlamış kadınlar ve jigoloların Arjantin tangoları ve polkaların ahengiyle birbirlerine meydan okuduğu değişmez çay saatinden önce kimsenin çıkmayı göze alamadığı dans pistinde, Mata Hari çılgınca dönerken, Glenn onun kulağına fısıldıyordu:

“Çok sıkılmış görünüyordunuz!”

“İşten konuşuyorduk.”

“Can sıkıcı işler, onlardan söz etmeyelim.”

Glenn'in bileği güçlüydü. Otuz yaşındaki bir erkeğin bütün gücüyle, onu kendine sımsıkı bastırıyordu. Ve Mata Hari, bu yakınlıktan aniden başının döndüğünü hissediyordu.

“Çok güzelsiniz...”

“Çok özgün bir iltifat değil bu.”

Genç kadın kendini toparlamıştı ve neşeli görünmek istediği zamanlara özgü şu neşeli kadın gülüşüyle, şu kusursuz gülüşle gülüyordu.

“Özgün değil belki, ama cüzdanımın kenarından değil, kalbimin derinliklerinden geliyor.”

Mata Hari uzaklaşmak için bir hareket yaptı.

“Bu hiç de gülünç değil.”

“Özür dilerim. Ama etrafınızdaki bu erkeklerin hayatınızı, güzelliğinizi, sanatınızı berbat ettiğini görmeye dayanamıyorum. Sizi boğuyorlar ve sadece sizi oburca tüketmek için oradalar.”

Tetikte duran Mata Hari’nin yine aynı gülüşü:

“Peki ya siz? Siz beni tüketmek istemiyor musunuz?”

Glenn onu kendine biraz daha güçlü çekti; Viyana vals, Strauss ve Viyana ormanları, müzet ezgilerine dönüşüyordu.

“Ben mi? Pek tabii... Fakat ben Amerikalı, gazeteci ve pilot olduğumdan ve özellikle meteliğim olmadığından, benimle büyük bir tehlikeye atılmazsınız.”

Mata bir kakhaha attı. Fakat bu kez numara olmayan, gerçek bir kakhahaydı.

“İşte! Güldünüz! Bu sabah için sizden daha fazlasını istemeyeceğim.”

“Bu sabah mı?”

“Tabii ki bu sabah. Çünkü bu akşam da olacak.”

Mata Hari tekrar güldü. Sinema aktörü bıyığı, boksör vücuduyla, sağlam bir inançla sergilediği (ama genç kadının çok kolay kırılacağını düşündüğü) özgüveniyle, şu Glenn onu eğlendiriyordu.

“Bu akşam mı? Siz hiç bir şeyden kuşku duymaz mısınız?”

Genç adam duraksadı:

“Herhangi bir akşam demek istiyorum...”

“Bunu tercih ederim.”

Genç adam ona baktı, ansızın ciddileşmişti.

“Ben de, kabul ettiğinize göre...”

Bu kez gülüşü daha da gerçektir. Ve şaşkın.

“Ben mi kabul ettim?”

Amerikalının aynı ciddiyeti... Genç kadın düşünmüştü: Aynı kaygısız inanç...

“Fakat, evet: Buna ben tanığım...”

Birkaç dakika daha dans ettiler. Mata Hari, artık tam bir ya-

bancı olmayan bu erkeğin kollarına bu kez kendini tamamen bırakıyordu, sonra müzik sustu.

“Sizi beylerin yanına götüreyim artık.”

Şimdi gerçekten ciddi idi. Fakat Zelle ve Victor’un oturduğu masanın yanına geldiğinde ve genç kadının sandalyesini çekerek onlara doğru eğildiğinde, alaycı tarzına yeniden kavuşmuştu. Victor yumruklarını sıkıyordu.

“Bırakın, o sadece bir çocuk...” dedi Zelle, göbekli barona.

İçinden de kendini rahatlatmak için, “Mata çocukları sevmeyiz,” diyordu.

Zaten Glenn Carter, son bir selam verdikten sonra aralarından çekilmiş, Mata Hari dalgın haline geri dönmüş, kısacası her şey tekrar yoluna girmişti.

O zaman, borsacı, banker ve büyük toprak sahibi Victor, ne de olsa fazladan bir yatırımdan başka bir şey olmayan dansözün kolunu sımsıkı tutmuştu.

“Her şey ayarlandı, tatlım. Bu sinema filmi biter bitmez, benimle birlikte Nice’e geleceksiniz.”

Ve böylece, ertesi akşam, baron Victor kolunda Mata Hari’yle birlikte Opera’ya görkemli bir giriş yapabiliyordu. Madam Vally, Wolf-Ferari’nin eseri *Les Joyaux de la Madone* ile sahneye ilk adımını atıyordu. Ve Vanni Marcoux, büyük Vanni Marcoux onun yanında şarkı söylüyordu. Baron Victor kışlık karargâhını kurmuştu.

Üç gün sonra konumunu belirleme sırası Glenn Carter’a gelmişti. Fazlasıyla serbest tavrıyla, Amerikalı, kendisini bekleyen Mata Hari’nin kapısını çalmıştı. Daha sonra o geceyi Astruc’e anlatan Mata Hari olmuştu.

“Tahmin edemezsin Astruc, benim iyi kalpli Astruc’üm, kendimi bambaşka bir gezegendeymişim gibi hissediyordum.”

“Bununla birlikte istemedin...”

Astruc “kendini sevgiye kaptırmak istemedin” demek isti-

yordu. Fakat genç kadının yüzü gerilmişti:

“Elimde değildi, anlıyor musun?”

Yakasinda küçük papyonu, mavi pamuk gömleği ve kareli tül-
vid kostümüyle, Carter, saat tam dokuzda damlamıştı. Mata Ha-
ri'nin üstünde Patou'dan çiçekli ve uzun kuyruklu bir elbise, için-
den ipek dalgaların geçtiği bir pelerin ve kısa süre önce ortadan
kaybolmuş bir âşğın verdiği antika mücevherler vardı. İkisi de
birbirine bakmıştı, fakat rahatsız görünen Mata Hari olmuştu.

“Giyimim fazla abartılı, değil mi?”

“Eğer gazetecilik mesleğimi yapıp kıyafetinizi betimlesey-
dim, Arkansas'ın en ücra köşelerine varıncaya dek bütün Ame-
rikan kulübelerinde insanlar zevkten titrerdi diye düşünüyö-
rum.”

“Fazla abartılı, değil mi?”

Genç adam onun elini tutuyordu.

“Güzelsiniz, hepsi bu!”

Mata Hari'nin arkasında, holde, elleriyle kahkahasını tutma-
ya çalışan Camille duruyordu.

“Yine de çok hoş bir erkek!”

Genç kadın, iki hareketle işlemeli pelerinini çıkarmış ve onun
yerine daha sade ve açık renk bir manto giymişti ve bu haliyle
Mata Hari, Glenn Carter'ın bütün gece Montparnasse ve Pa-
ris'te dolaştıracığı genç kadına şimdiden daha çok benziyordu.

“Bambaşka bir gezegende gibiydim,” diye tekrarlamıştı Ma-
ta Hari.

“Kabul etmek gerekir ki...” diye açıklıyor Astruc, “Mata Ha-
ri'nin Paris'i, o dönemde sadece Champs-Elysées, Bois Cadde-
si, Faubourg'taki birkaç otel, Auteuil'deki köyler ve içki âlemle-
rine elverişli Montmartre'a hep birlikte yapılan baskınlardan iba-
retti. Ha bir de küçük günlük alışverişler için gittiği Capucines
Bulvarı, Royale Caddesi ve Paix Sokağı -Vendôme Meydanı di-
yecektim- vardı. Ama hepsi buydu.”

Bu yüzden de kendini bir anda Akademi’de veya Bullier bahosunda bulmak...

Önce Vavin kavşağındaki küçük bir lokantada ilk kadehlerini içmişlerdi.

“Küçük bir kadeh beyaz şarap, içinde azıcık Dijon cassis’i olacak. Bunu biliyor musunuz?”

Genç kadın başıyla hayır diyordu: Bilmiyordu, her şeyi öğrenmek istiyordu. Yan masalarda, bütün Parislilerden daha Parisliymiş gibi, Parisli Amerikalıya, Glenn’e dostça selam veren kadın ve erkekler oturuyordu. Beyaz şarap-cassis’ten bir yudum alır almaz, içine bir başka şeyin tadı nüfuz etmişti.

“Efsaneye göre, içine gül yaprakları yatırılmış şampanyadan başka bir şey içmemelisiniz.”

Genç kadın başını geriye attı.

“Lütfen benimle alay etmeyin. Beni Madam Isadora Duncan’la karıştırıyorsunuz! Fakat siz bana öncelikle benimle çıkmakta neden bu kadar ısrarlı davrandığınızı söyleyin.”

Glenn şaşırmış göründü.

“Bunu anladığınızı sanıyordum.”

“Ben asla bir şey anlamam. Çok zeki değilimdir...”

“Peki, o zaman, bu çok basit, size âşık oldum.”

“Böyle, bir anda mı?”

“Bir anda evet. Fakat size bundan söz etmeyeceğim. Bunu daha sonra konuşuruz. Önce siz bana kendinizden bahsedin.”

“Kendimden mi?”

Sesi çatlamıştı.

“Evet kendinizden...”

“O zaman, belki de ilk defa, konuştum...” diye açıklıyordu Mata Hari Astruc’e.

Sonra düzeltecekti:

“Seninle konuşmama gerek yoktu. Sen zaten biliyordun.”

Astruc yine de soracaktı:

“Peki, neden o?”

“Çünkü birden bunu istedim, hepsi bu...”

Böylece gerçeği anlatmıştı: Mata Hari’nin gerçek yaşamını, gerçek geçmişi. Gece uzadıkça, Montparnasse’taki küçük lokantadan yine Montparnasse’taki bir birahaneye, birahaneden bir halk balosuna ve bu balodan sokaklara, rıhtımlara, sonra, çok daha sonra tekrar gelecekleri Seine Nehri’ne, Paris içinde dolaştıkça gözlerinin önünden bir bir geçecek diğer görüntüler, diğer anıları, efsanenin saklı yüzünü...

“Babam, evet babam...” diye söze başladı Mata Hari.

Hint ordusuna mensup subayın silikleşen yüzü. Kuşkusuz, daha sonra bir subay hayatına girecekti, ama o bir koca olacaktı – ve nasıl bir koca!

“Babam, tanıdığınız kişi, Hollanda’da, Leeuwarden’de şapkacılık yapıyordu.”

“Fakat Hindistan, vahşi orman, tapınak, kutsal danslar?”

“Bekleyin, bırakın da size her şeyi anlatayım.”

Şapkacılık yapan Adam Zelle’nin devasa görüntüsü. Şehrin tam göbeğinde, Orange-Allee’de küçük bir mağaza. Müşterinin her giriş çıkışında çalan çanlı bir kapı, kapının her iki tarafında bir vitrin ve her vitrinde bir şapka: Tek bir şapka. Öne doğru çıkmış göbeği, yeleşimin ceplerine soktuğu başparmakları ve ağzının ortasında, dişlerinin arasında sönmüş purosuyla, kapının eşiğinde ayakta duran o göbekli ve iriyarı şapkacının silueti; tarçın, biber ithalatçıları ve peynir satıcılarından oluşan kentlilerin beğenisine sunulmuş iki şapka – biri hafif tüylü bir melon, diğeri aynanın ışıklarını yansıtan koyu renkli ipek bir silindir şapka. Kendisinden ve işinden memnun olan, müşterilerinin karılarının ayak bileklerine, daha da ötesi, çiçeği burnunda genç kızların tomurcuklanan göğüslerine, tombul müşterilerinin kendileri kadar tombul karılarının memelerine göz ucuyla bakan Adam Zelle...

“Buna karşın onu seviyordum, biliyor musunuz? Çünkü anem vardı...”

Bir an susuyor. Başka ıslanmış masalar, başka ışıklar ve başka bakışlarla karşılaşmadan önce, bu küçük kafede son bir cassis'li beyaz şarap içiyorlar...

“Size annemden çok fazla söz etmeyeceğim...”

Kocasının sapıklıkları nedeniyle, fiziksel olarak hasta olacak derecede kıskanç olan uzun ve zayıf bir kadın. Sarı ve sivri suratı, sarı dişleri, kuru ve sinirli parmakları vardı ve kızından nefret ediyordu.

“Babamın bana çok erken yaşta yönelttiği bakışları yakalamıştı...”

Okuldan eve birkaç dakika geç geldiği için, küçük Margarethe'nin -“Benim gerçek adım Margarethe'dir, bunu bilmiyor muydunuz?”- yediği dayakların anısı. Annesinin tokatları, kuşkusuz veya babasının dizine yatırıp kucını pataklaması...

“Bir şekilde onu, babamı yine de seviyordum.”

Çünkü dayaktan sonra, babası onun kaçmasına izin veriyordu.

“Annen bir şey bilmesin oldu mu kızım...”

İçinde gizli bir şefkat vardı. Ve küçük Margarethe kaçıyor, koşuyor, koşuyordu...

“Babam kendini zenginmiş gibi göstermek isterdi; iki köstekli saati vardı, fakat ben diğerlerine, hakiki zenginlere imrenerek bakardım! Binlerce anıdan biri: Elsa'nın doğum günü anısı. Elsa'yı çok iyi anımsıyorum...”

Elsa mahallenin küçük soylu ailesinin kızıydı. Bir bahçenin ortasında büyük kırmızı bir evde yaşıyordu ve on iki yaşının şerefine bir doğum günü partisi düzenlenmişti. Bütün arkadaşları davetliydi, Margarethe'nin arkadaşları da, ama Margarethe, Elsa'nın dostları arasında değildi. Bu yüzden de o, birazdan kendisi de saydam porselen fincanlarla kremalı şokolasını içecekmiş gibi ya da en azından kendine o izlenimi vermek için en güzel pembe elbisesini giyip bahçenin demir parmaklığının önünde, beyaz bir gül ağacının gölgesinde beklemiş ve içi içini kemirmiş-

ti. Gerçekten davet edilen küçük kızların gülüşlerini, onlara dans ettiren bir kemanın sesini ve sonra Elsa'ya hediye olarak verilen küçük beyaz bir keçinin çektiği tahta bir arabanın bin bir küçük gümüş çanının billurumsu hafif müziğini duymuştu.

“O küçük çanları, bilemezsiniz! Arabayı ve beyaz keçiyi o kadar çok istiyordum ki, ağlamamak için tırnaklarımı avuçlarıma geçiriyordum...”

Öyle ki bütün kızlar -civıldaşarak kaçan serçelerin uçuşu gibi- yemek için kırmızı tuğlalı eve çağrıldığı zaman, bahçenin kapısını yavaşça itmişti; araba orada, ağaçlı yolun ortasındaydı, yıkanmış, sabunlanmış ve büyük bir gül ağacına bağlanmış olan küçük keçi de çimenlerin üstünde otliyordu.

“Bir an bile tereddüt etmedim. Arabaya bindim, küçük şirin kamçıyı aldım ve beni önce ağaçlı yola, sonra da Leeuwarden sokaklarına götüren hayvanın sırtına hafifçe vurdum.”

Üstünde en güzel elbisesi vardı; herkes ona bakıyordu, o bir prenesti... Babasının müşterileri neşeyle onu durduruyor ve o da açıklıyordu: Evet, şapkacı babasının bir armağanıydı bu. Sol kulağına beyaz gül ağacından kopardığı gülü iliştiirmişti ve güzel olduğunu biliyordu.

“Bir saat, belki iki saat boyunca her şeyi unuttum. Bu arabanın ve küçük keçinin bana ait olduğuna ve annemin Elsa'nın anesi kadar iyi ve güzel olduğuna gerçekten inanmışım.”

Fakat Leeuwarden'in tek polis memuru, herhangi bir çocuk hırsız gibi onu önüne katarak şapkacı dükkânına götürmüştü ve babasının kıcına vurduğu tokatlar bu kez...

“Vuruyor, vuruyordu, çok kuvvetli vuruyordu ve o gün ilk defa onun bana vururken ne hissettiğini anladım, bir çeşit zevkti bu.”

Üstelik şapkacı babasının tokatlarından annesinin tokatlarına geçtikten sonra, hıçkırarak ve utançla kaçıp odasına sığındığında, babası arkasından gelmiş ve onun yüzünü okşamıştı.

“Benim küçük kızım... Zavallı kızım...”

Yüzünü, boynunu, omuzlarını okşamıştı...

“Minik yavrum, bebeğim...”

Küçük kız gözlerini kapıyor ve kendini bırakıyordu. O yakışıklı bir prens bekliyordu; o gelince, onu tehdit edecek veya dövecek kimse kalmayacaktı...

“Şu erkekler, şimdiden... çevrenizde... diye belirtiyor Glenn.

“Şu erkekler, evet.”

Akademi’ye geldiler. Bu, garsonların balesi, vestiyer ve tuvaletçi kadınların büyük vals, dostların polkası, ozanların, ressamların ve açlıktan ölecek kadar yoksul olanların mazurkasıydı. Derisi çatlamış bir banketin üstünde, Modigliani günün on beşinci apsentini içiyor ve o güne kadar hiçbir şey yazmamış olan yazarlar bir gün keşfedecekleri yasak kitabın hayalini kuruyordu. Oda devrimcilerinin yanında, ceplerinde bir kama veya bir tabanca taşıyan devrimciler de vardı; ve Mata Hari, Glenn’in kolunda kendini uzaklardaki bir akvaryuma dalmış gibi hissediyordu. Erkeklerin saçlarının uzun, hafif gri ve biraz parlak olduğu, hepsi birer küçük kıza benzeyen aşırı makyajlı kadınların bulunduğu ve onun tanımadığı bir evrendi bu...

“Evet, işte böyle,” diyecekti daha sonra Astruc’e. “Hepsi gençti... O kadar genç ki...”

İlk önce dikkatini çeken, bir pişmanlık gibi yüzüne çarpan bu gençlikti.

“İlk kez, korkunç bir keskinlikle, beyaz yelekleri altında servete ya da göbeğe ve bunların rengini belirginleştirmek için herhangi bir Légion d’honneur nişanına ihtiyaç duymayan erkeklerin bulunduğu bir dünyanın var olduğunu anlamıştım.”

Glenn’in arkadaşları masalarına gelmeleri için onlara işaret etmişti. Şair Pierre ve kız arkadaşı Renée.

“Ben bir modelim. Akademi ressamı modeli...” diye belirtmişti Renée.

Mata Hari, Paris'te aklıktan süründüğü yılları anımsadı. Bu, aynı Paris'ti, ama onun göremediği Paris; çünkü o, gerçek vatanına dönüşecek olan o güzel otellerin parlayan büyük avizelerinin kristallerinde ışıldayan diğer Paris'i düşlüyordu. Büyük terzilerin, büyük restoranların, tanınmış hanımların ve kibar fahişelerin Paris'ini.

“Evet, meteliğim yok, fakat yirmi yaşında, kendi kendime dedim ki hiçbir zaman paraya gerçekten ihtiyacım olmayacak; bugün otuz yaşındayım ve düşüncemi hâlâ değiştirmiş değilim...”

Pierre Andrieux'nun -şair- sesi ciddi ve yumuşaktı. Glenn onun “kübist şiirler” yazdığını söylemişti; Mata Hari bunun ne anlama geldiğini bilmiyordu; fakat içinden Pierre Andrieux'nun kübist şiirlerini okumaktan zevk alacağını geçirmişti. Bir anda, bir gecede ne kadar çok şey için istek duymuştu.

“Adınızın Mata Hari olması size ne kazandırıyor?” diye sormuştu şair.

Hazırlıksız yakalanan genç kadın cevap verememiş ve Pierre Andrieux devam etmişti:

“Bazen kendiniz olma arzusu duymuyor musunuz?”

Dört bir yandan ona saldıran arzular. Kulaklarında uğuldayan kalabalığın gürültüsü ve bir caz orkestrası – caz band diyorlar.

Fakat o konuşmak, her şeyi anlatmak için oradaydı. Böylece, Pierre ve Renée yemeğe gitmek için uzaklaştığında, Mata Hari gerçek hayatını anlatmayı sürdürdü: Parlak yıldızın karanlık yüzünü...

“Şu erkekler, evet... On beş yaşında, beni bir yurda gönderdiler. Yurdun sahibi, Wybrandus Haanstra adında bir adamdı!”

Haanstra, yirmi kadar genç kızı barındıran derme çatma, uzun, gri binanın bir bölümünde ablasıyla birlikte yaşıyordu. Resmi olarak Yunan ve Latin dilleri öğretmeni idi. Ablası matmazel Josépha da, kurumun müdiresi ve başöğretmeni olarak iki önemli unvana sahipti. Genç kızlara ne mi öğretiyorlardı?

Pek bir şey değil: Biraz Latince, biraz Fransızca, birkaç matematik kavramı ve görgü kuralları. Fakat Haanstra çok geçmeden Margarethe'ye başka türlü bakmaya başlamıştı.

“Bana asla bir şey söylemedi. Ama beni izliyordu. Beni sadece izliyordu, koridorlarda, merdivenlerde... Hep çok uzaktan, yanıma yaklaşmaya cesaret edemedi.”

Sınıfta Margarethe, istemeden ve özellikle hak etmeden en iyi notları alıyor; arkadaşları da bıyık altından gülüyorlardı. Fakat Haanstra, ona bütün derslerden on üzerinden on verdiği için çok mutlu görünüyordu.

“Wybrandus Haanstra yaşlıydı kuşkusuz.”

Mata Hari başını eğdi:

“Yaşlıydı, evet...”

Gizli aşkının öksesine yakalanmış, şişman, hantal ve kaz kafalıydı.

“Düşünebiliyor musunuz, ablası beni bizzat istemeye geldi,” diye ekliyor Mata Hari.

Glenn irkildi:

“Yine de bunu istemiyordu herhalde...”

Mata Hari başını sallıyor.

“Hayır. Ama o benimle evlenmek istiyordu ve bana bunu kendisi teklif edemiyordu. Böylece, bunu kabul etmediğimi söylediğim zaman, bana en ufak bir soru soramayacak kadar afallamış olan şişko matmazel Josépha bana hakaret etmeye başladı. Benim küçük bir fingirdek, bir civelek, kardeşine öpücükler gönderen bir fahişe olduğumu söyledi. Daha ne bileyim...”

Ve şişko matmazel Josépha -ağır ter kokulu büyük kare yatağın kırmızı yorganı altında kendisi kadar şişko kardeşinin acılarını dindirdiği hayal edilir-, reddedilen talibin ablası da onu cezalandırmıştı:

“Küçük fahişe! Küçük çirkef! Hiç! Bir hiçsin sen!”

On beş yaşındaki Margarethe'nin o güne kadar işitmediği kelimelerdi bunlar.

Genç kız; Haanstra yatılı okulundan ayrılırken, zavallı M. Wybrandus eski küçük kare pencerenin arkasında ağlıyordu...

“Ondan sonra,” diye mırıldanıyor Mata Hari, “Lahey’deki amcam Taconis’in evine gittim, aynı şey oldu...”

Pierre ve Renée dönmüşlerdi. İşkembe ya da paça çorbası içmiş, soslu sucuk ya da domuz yahnisi yemişlerdi; duyduğu bira ve ucuz parfüm kokusu Mata Hari’yi heyecanlandırmıştı. Çok çabuk ve çok sağlam bir dostu haline gelmiş bu yabancının, Glenn’in ona karşı duyduğu ilginin şimdi onu heyecanlandırdığı gibi...

“Bunları neden size anlatıyorum bilmiyorum,” diye özür diledi. “Sizi tanımıyorum bile.”

“Hayır, beni tanıyorsunuz! Beni görüyor ve beni tanıyorsunuz. İçim dışım aynıdır benim. İlk bakışta iyi bir insan, sonra yine iyi bir insan, her zaman iyi bir insan...”

“İyi bir insan”, Glenn Carter’ın tebessümü de “iyi”ydi ve Mata Hari’nin benliğini yeni bir sıcaklık dalgası sarıyordu.

“Mata, artık size söylemek istiyorum...” diye başladı Glenn. Ama Mata bir parmağını onun dudağının üstüne koydu.

“Şşt! Daha sonra.”

Daha sonra, Closerie des Lilas yakınlarında, Saint-Michel Bulvarı’nın yukarısında düzenlenen Bullier balosuna dans etmeye gittiler. Bu kez oradaki valsler gerçek vals; polkalar gerçek polkaydı. Mata Hari hafif bir gülüşle:

“Kendimi sizin yanınızda çok iyi hissediyorum!” dedi. “Geçen günkü Strauss’u düşündüğüm zaman...”

Fakat Glenn Carter yeniden ciddileşmişti.

“Mademki benim yanımda iyisiniz Mata, mademki kendinizi burada, şu anda, arkadaşlarımla yanında mutlu hissediyorsunuz, bu adamlar niye? Niçin bu yaşantı?”

Mata Hari tekrar bir parmağını onun dudaklarının üstüne koydu.

“Bundan söz etmeyelim, olur mu?”

Pierre ve Renée, birbirini seven veya sever gibi görünen başka onlarca Pierre ve Renée’nin arasında dans ediyordu. Mata Hari devam etti.

“Her şeyi bilmeniz lazım, anlıyor musunuz? Örneğin küçük bir ilanla, kendimi Hindistan’da bulduğumu biliyor musunuz?”

Hayat onu faka bastırarak kendi efsanesine yaklaştırıyordu. Glenn’in buna inanmadığını belirten gülüşü.

“Benimle dalga mı geçiyorsunuz.”

“Asla!”

Lahey veya Leeuwarden’de hayat boğucu, hava solunamaz hale gelmişti. Ondan nefret eden annesi sonunda ölmüş ve komşuları kötü niyetli bir sevinçle, genç kızın bu ölüm gününde pencereleri ardına kadar açıp gün boyu piyano çaldığını yaymışlardı. Babası ölümden sonra evin içinde dört dönüyor ve kızına gitgide daha keskin bakışlar atıyordu.

“O sıralarda MacLeod adında bir yüzbaşıyla tanıştım...”

“Ah! MacLeod, sizi esaretten kurtaran iyi yürekli ihtiyar... Nihayet...”

Ama Mata Hari bir sigara yaktı. Bu kez afyonlu tütünü seçmişti, çünkü karanlık ve derin anıların içine dalacaktı. Başını salladı.

“Evet, gazetelerin dediği gibi, gerçek Mata Hari’nin örnek yaşamının tam öyküsünde, MacLeod adını korudum. Ama değiştirmedığım tek gerçek buydu.”

Çünkü *Les Nouvelles du jour* gazetesine, “Hollanda Hindistanı’nda görev yapan izinli subay, evlenmek amacıyla iyi huylu bir kızla tanışmak istemektedir” şeklinde bir ilan veren Rudolph MacLeod, efsanede söylendiği gibi, ne İskoçyalı, iyi kalpli bir lord, ne de Hint askerlerini öldüren, bıyıkları havada uçuşan, ele avuca sığmaz bir teğmendi. İngiliz adına rağmen, otuz yıllık sömürge yaşantısı ve alkolden bozulmuş cildiyle, elli yaşını aşmış bir Hollandalıydı.

“Amsterdam’daki bir Amerikan barında karşılaştık. İlk günler, onun yakışıklı olduğunu bile düşünmüştüm...”

Ve aniden, kimseye bir şey söylemeden -sadece yasal onayını almak için babasına haber vermişti- Margarethe Zelle evlenmişti...

“İlk geceden itibaren her şey korkunçtu.”

Genç kadının yüzü geriliyor. Ellerini açık olarak masanın üstüne koyuyor; parmakları hafifçe titriyor ve Glenn, ansızın bu elleri tutmak ve ah! onları sıkmak, sıkmak istiyor... Mata Hari’nin profiline bakıyor. O, yeniden Patna’da, Mathura’da tapınakların alçak kabartmaları üstünde dans eden, bakır renkli elmacık kemikleriyle, karanlık tanrıçaya dönüşüyor. Gözlerinde tek damla yaş görülmeyen Mata Hari için için ağlıyor.

“Bu korkunçtu... Size anlatamam.”

Etrafında dönüp duran bütün o erkeklere rağmen, Margarethe bakireydi; aileyi de, arkadaşları da istemeyen kocasının, kısa bir dini törenden ve bir genelevin altındaki kır kahvesinde kafayı çektikten sonra onu götürdüğü liman otelinin dar yatağına uzandığında, bakireydi. Kır kahvesinde, açık bluzları ve kopçaları çözülmüş korseleriyle kızlar gelip geçiyor ve MacLeod’un gözleri -ve bazen elleri de- onlara takılıyordu; bir yandan da genç karısına mavi sulara açılıp gidecekleri Cava cennetinin büyüülü öyküsünü anlatıyordu.

“Göreceksin, plajın kenarına inşa edilmiş çok büyük ahşap bir evde yaşıyorum. Seninle ilgilenecek bir düzine hizmetkârın olacak ve geceleri, tepende, en hafif esintide hışırdayan ağaçların arasında kuşlar öyle güzel ötecek ki, onları dinleyebilmek için uykudan vazgeçtiğine kendin bile şaşıracaksın.”

Alkol, ardıç likörü ve rom, çiçek hastalığı nedeniyle yüzü çukur çukur olan MacLeod’u neredeyse şair yapmıştı. Ama sonra onu üst kata sürüklemek, itmek gerekmişti, çünkü o kadar çok içmişti ki bacakları artık onu taşıyamıyordu ve o, yatağın üstünde elbiseleriyle birlikte ve enlemesine sızmıştı.

“Gece yarısına doğru uyandı ve o zaman...

Fakat alkol aşka ihanet eder; yüzbaşı istediği kadar küfredip terlesin, sonunda tekrar yatağın üstüne yığılmıştı. Kuvvetli bir tokat yiyen -ne de olsa belki de suç ondaydı: Aşağıda, kırmızı genelevdeki kızlar onda arzu uyandırabiliyordu!- Margarethe yataktan kalkmıştı, hâlâ bakireydi. Fakat dövülmüş, aşağılanmış, kirletilmişti.

“Odayı saran o koku...

Gözlerini kapıyor:

“Gelin, dans edelim.”

Üstüne talaş atılan pistte, sevgililerinin kollarında -âşık, öğrenci ve muhabbet tellalları- sıcağın terleyen kadınların tatlı ve ekşi kokuları içinde, kendini yeni bir vals -ahengine bırakmıştı. Çok yakınındaki bu erkek vücudu ona güven veriyordu. Çiftin iki adım ötesinden, Renée ve Pierre geçiyor ve onlara gülümsüyordu – ve belini saran Glenn’in sağlam ve güçlü kolu: O anda her şeyi unutmak o kadar kolaydı ki.

“Üzüntüyle, hastalıkla ve bunları izleyen kırılmış bir onurla geçen yılları unutmak...”

Gerçekte sular altında kalabilecek bir kulübeden başka bir şey olmayan deniz kıyısındaki ahşap köşkü unutmak; sadece üç şişko orospudan ibaret olan hizmetkârları ve MacLeod’un -bu cennete doğru yol alan yağlı ve pis gemide ona nihayet sahip olabilen MacLeod!- bu hizmetçilerden yaptığı ve evin önünde tavuklar ve domuzlar gibi çamur içinde sürünen, pasaklı ve sürekli ağlayan piç sürüsünü unutmak! MacLeod’un içtiğini ve dayak attığını unutmak; tenleri onunkinden biraz daha koyu olan bu kadınlarla onu aldattığını unutmak. Sarhoşlukları izleyen sarhoşlukları ve her sabah evin içinde dalgalanan kusmuk kokusunu unutmak. Bir yatak veya bir kanepede uzanmış olarak bulduğu kızları unutmak ve Mata onları bastığında, MacLeod’un alaycı ve meydan okuyan bakışlarını unutmak.

“Çok sonra, gazeteye ilan verenin, kendisi değil de, onunla

dalga geçmek isteyen bir arkadaşı olduğunu öğrendim. Bu çok uzun süren aptalca bir şaka, bir çocuk şakası ve sonunda onun da katıldığı bir oyundu. O benimle canı sıkıldığı için, izinde olduğu için evlenmişti... Ve evine, adasına dönünce beni hiç affetmedi.”

Fakat MacLeod, Margarethe’yi aslında ilk gecenin o küçük düşürücü yenilgisinden, acımasız savaşçı erkekliğine gelen zardan ve içler acısı, hazin başarısızlığından dolayı affetmiyordu ve üç yıl boyunca ona bunu ödetecekti.

Dans pistinin kenarındaki masalarına dönmüşlerdi. Karşılarında, Renée ve Pierre öpüşüyordu. Ama anlattığı öykü genç kadının kalbini parçalayan korkunç bir itirafa, bir anda üstüne çöken büyük bir acıya dönüşmüştü. Sesi bile kısılmıştı.

“Bu şekilde geçen üç yıl... Sonra -sesini daha da alçaltıyor- bir gece, babası gidip bir doktor getiremeyecek kadar sarhoş olduğu için, menenjitten ölen küçük bir çocuk. Gözyaşlarıyla, ısıtıpla ve utançla geçen üç yıl...”

Muson rüzgârlarının başladığı bir gün toprağa verilen küçük ceset... Gökyüzünden sel gibi akan yağmur Malezyalı mezar kazıcıların kürekleriyle attığı toprağı hemen alıp götürüyordu. Bütün bunların onun yüzünden olduğunu düşünen ve bu yüzden de Margarethe’yi hiç affetmeyecek olan kocanın yüzü nefretle gerilmişti.

Mata Hari sustu: Bu konuda daha fazla konuşamayacaktı. O zaman Glenn ona yavaşça sordu:

“Peki ya dans? Bütün bunların neresinde? Öğrenmiş olduğunuz bu hareketler, bu ayinler?”

Glenn onu bu hastalıklı düşlerden, aklına gelen ve midesini bulandıracak derecede ağır kokan bu anılardan çıkarması gerektiğini anlamıştı. Genç kadın başını salladı.

“Ah! Çok basit! Bir gün tesadüfen bir tapınağa girdim. Çirkin ve şişman yaşlı birkaç rahibenin kutsal danslarını gördüm ve eve dönünce, hizmetkârlardan birine -ki o da kocamın metresiy-

di- gördüklerimi anlattım. O biraz sitar çalabiliyordu. Ve işte dans etmeyi böyle öğrendim.”

Hayal kurmak: Mata Hari hayal kuruyor ve dans ediyor. Vücudu bir sarmaşık gibi kıvrılıyor ve elleri boşlukta yitik melodili ezgiler çalıyor. Anılarımızda, konturları silinmiş sepya boyalı bir kartpostaldan bir Hint rakkasesi fırlıyor. Bir bakışıyla erkekler kendilerini yerde buluyor; bir hareket daha, ve bu kez para ödüyorlar. O sırada, çok eski zamanlara ait kutsal raks ayinleri de, balta girmemiş ormanlarla çevrili tapınakların yanında devam ediyor. Dumet, Manessy, Guillaumet, Messenger, bu kadını bir rüyaya dönüştüren herkes, onun her hareketine, her raksına yiyecekmiş gibi bakıyor. Neticede onları sarhoş eden bir afyon, iyi cins ve sert bir şarap gibi bu.

“Danslarım mı?” diye tekrarlıyor Mata Hari, bu defa her şeyi açıklıyor. “Danslarım mı? İçler acısı üç çirkin ve şişman kadın bana sitarın nağmelerine uyarak kalçalarımı nasıl kıvracağımı öğretti. İşte hepsi bu!”

Paris’e hafif bir yağmur yağıyor. Hemen hemen bir çiy gibi, çok yumuşak ve hafif bir yağmur; damlalar ıslatmıyor bile. Glenn, Mata Hari’yi gördüğü ilk geceden sonra yaptığı gibi, şehirde dolaşiyor; fakat bu kez kolunda Mata Hari var ve bu karanlık sokaklarda birlikte yürüyorlar, Montparnasse’ın karışık kalabalığından ayrılıp Saint-Sulpice, Saint-Germain-des-Prés etrafındaki daha sakin mahallelere gittiler... Furstenberg Meydanı’nda, nereden geldiği belli olmayan bir kör, sabahın dördünde, yanan sokak lambalarının altında akordeon çalıyor.

“Allah rızası için; baylar, bayanlar...”

Koyu camlı gözlüklerin arkasında parlayan bir bakış... Akordeoncu, Messenger’in yapay Doğu melodisini çalmaya başlarken, Mata Hari gözlerini indiriyor.

“Onlardan nasıl kurtulabilirim, bazen...”

Çünkü onlar orada, iki adım ötede, Faubourg’un soylu evle-

rinde, şişman eşlerinin yanında uyuyor ve yarın yine dört bir taraftan ona saldıracaklar...

“Biliyor musunuz Glenn, çok küçükken, beyaz zırlı bir atlı hayal ederdim.”

Gölüyor, ama hüzünlü bir gülüş.

“Üstümde kareli bir kostüm var, fakat bunu halledebiliriz... diyor Glenn Carter gülerek.

Onun gülüşü de artık pek neşeli değil. O zaman genç kadına doğru eğiliyor. Seine Nehri'nin kıyısındalar ve dirseklerini rıhtımın korkuluklarına dayayıp aşağıya, var olmayan renkleri önüne katıp sürükleyen suya bakıyorlar.

“Mata, eğer isteseydiniz...”

Genç kadın onu susturmak için elini kolunun üstüne koyuyor:

“Rica ederim...”

Bu kez Glenn yine de üsteliyor.

“Rica etmesi gereken benim... Anlamanız lazım.”

“Anlamak istemiyorum... Yapamam... Yapmamalıyım.”

Mata, Glenn'in yanında taş korkuluğa dayanmaya devam ediyor, fakat susmasını, şiddetle onun susmasını istiyor.

“Böyle o kadar iyiyiz ki. Neden her şeyi berbat edelim?”

Glenn ona doğru dönüyor ve şimdi ona ciddi bir ifadeyle bakıyor.

“Sizi sevdiğimi söylemem her şeyi berbat etmek anlamına mı geliyor?”

Mata Hari de onun kadar ciddi:

“Bunu tekrarlamak berbat edebilir.”

Sonra, Paris içindeki yürüyüşlerine devam ettikleri zaman -ben buna akıntıya kapılma diyorum-, yine ilk konuşan, genç adamın koluna -o sarsılmaz güce- artık bütün ağırlığıyla asılan Mata Hari olmuştu.

“Glenn size nasıl söylesem, bu akşam, aylardır, belki de yıllardır olmadığım kadar mutlu oldum. Bu akşam kendimi iyi his-

settim. Evet, işte bu: İyi hissettim. Sizinle konuştum ve konuştukça, perdelerin teker teker düştüğünü gördüm. Kendimi gördüm, gerçekte olduğum gibi, kendimi görmekten her zaman korktuğum gibi gördüm; fakat ilk defa çok korkmadım. Bana yardım ettiniz Glenn ve bunu asla unutmayacağım. Ben mutlu oldum Glenn, mutlu...”

Sesinde sanki bir hıçkırık vardı. Théâtre-Français Meydanı’na gelmişlerdi. Musset’nin yontusu, gölgesinde çılgınca öpüşen âşık çifte göz kulak olduğu gibi, onlardan da gözlerini ayırmıyordu ve Mata Hari bir arabaya işaret etti:

“Şimdi beni evime götürür müsünüz?”

Astruc özetliyor:

“Glenn Carter, Mata’ya evine kadar eşlik etmişti... Genç kadının isteği üzerine, onu kapının önünde bırakmıştı, ama yine de bir şekilde içeri girmişti. Kalbin merdiveninden değilse bile, belki servis merdiveninden, fakat oradaydı ve orada kalacaktı.”

Kırmızı halı ve gösterişli geliş bir başkası içindi: Vadim; nihayet Paris’e gelmiş beyazlar içindeki subay. Mata Hari’nin oynadığı sinema filmi, onun sahneye çıkmasına vesile olmuştu.

“Acaba bu sinema konusu Mata Hari’nin ilgisini gerçekten ne kadar çekmişti...?”

Filmi seyreden Desvilliers, aşkın tuzaklarına düşmüş bir serüvenciye oynayan Mata Hari’nin anlamı belirsiz tebessümünü, yüzünü tanıyordu. Fakat Astruc soruyu duymazdan geldi.

“Eğer başka filmler de çevirseydi, belki her şey çok daha farklı olurdu. Fakat onlar ona fırsat bırakmadı...”

“Onlar” dediği, diğerleriydi, erkekler, Zelle ve Victor’dan, Mata’nın çevresinde dolanan Adolph Kieffert’e ve kuşkusuz, yolunun üstündeki her şeyi silip süpürecek olan Vadim’e kadar, bütün erkekler.

Oysa Mata Hari’nin tek filmi olarak kalacak bu filmin bütün

ayrıntıları çabucak ayarlanmıştı. Baron Victor işin parasal kısmıyla yükümlüydü. Joseph Wright, temsil ettiği Hollywood film endüstrisinin bütün yetkileriyle gelmişti, Mata Hari'nin teveccühüne gelince, o da muazzamdı. Üstelik sinema tarihinin henüz başlangıç dönemi olan o dönemde, film çekmek çok basit bir işlemdi; bir manivelayı döndüren bir kutunun arkasında biri; onun yanında, alnına düşmüş siperliği ve elinde megafonuyla emir yağdıran bir diğeri; bir projektörün yerini değiştiren üç dört salopetli mekanikçi ve bu kalabalığın önünde platin saçlı bir sarışını öpen bir jön.

“Hem öpüşebilmek de gerekiyordu...” diye belirtiyor Desvilliers.

Mata Hari biliyordu.

“Fakat Victor şimdiden oranın hâkimi ve efendisiymiş gibi davranıyor ve bu da her şeyi zorlaştırıyordu.”

Astruc yanındaki konyak şişesine doğru elini uzattı. İlk kez eli titriyordu.

“Başından beri, milyoner barona dayanmak zordu...”

Çekimin yapıldığı sete habersiz geliyor, her şeye söyleyecek bir laf buluyor, en küçük ayrıntıyı eleştiriyor ve serüvenci kadının âşığı rolünü oynayan zavallı Gabriel Vergy'e öldürecekmiş gibi bakıyordu. Glenn'in ise gözünün yaşına bakmıyordu.

“Bu Amerikalıyı çok sık görüyorsunuz!” diye bağırıyordu bir sabah, yine haber vermeden genç kadının makyajını yaptığı ve locası niyetine kullandığı küçük odaya girip.

Önceki akşam, Mata Hari, Glenn'le birlikte, Montparnasse'ta Renée ve Pierre'le karşılaştıkları şu küçük kahveye bir kadeh içki -bir kadeh beyaz şarap-cassis!- içmeye gitmişti. Genç kadınla Amerikalı gazeteci arasındaki ilişki artık sıcak bir dostluk temeli üzerine oturtulmuştu. Glenn kuşkusuz Mata Hari'yi seviyordu, fakat bu konuda konuşmamaya dikkat ediyordu, bunun farkında olan Mata Hari de anlamak istemeyen kadın rolünü oynamıyordu. Sık sık buluşuyorlardı; genç kadın sıcak ve

müşfikti, Glenn de senli benli arkadaş rolünü oynuyordu; birlikte çok mutluydular.

Koruyucusunun gelişiyile birlikte, Mata Hari gözlerini aynadaki aksinden ayırmadan konuşmaya başladı:

“Beni takip ettirdiğimize göre, o kahveden çıkıp doğru evime gittiğimi de iyi biliyorsunuzdur, sayın baron.”

Genç kadın ilk kez sesini yükseltiyordu; sanki Glenn’in yaşamındaki varlığı ona bir tür cesaret veriyordu. Fakat banker tehditkâr bir tavra bürünmüştü:

“Siz de anlaşmalarımızı zedeleyecek en ufak engeli hoşgörüyü karşılamayacağımı çok iyi biliyorsunuz.”

Aynı tonda devam edecekken, Gabriel Vergy içeri girdi. Kapının eşiğinde durdu:

“Özür dilerim... Rahatsız ettim,” dedi.

Tekrar dışarı çıkmak üzereyken, duraksadı. Victor, bulunduğu yerden Mata Hari’ye hitap ettiği aynı ses tonuyla:

“Tabii ki beyefendi, rahatsız ediyorsunuz,” yanıtını verdi.

Mata Hari yerinden kalktı.

“Hiç de değil... Aksine iyi ki beni almaya geldiniz sevgili Gabriel, az kalsın saati unutuyordum.”

Ve Victor’a hiç bakmadan küçük odadan ayrıldı. Astruc özetliyor:

“Bunlar önemsiz şeyler gibi görünüyor, ama aslında küçük de olsa çok anlamlı sahnelerdi... Mata Hari, ilk kez boyun eğmenin dışında, başka yolları deniyordu.”

Desvilliers’nin gözleri odanın karanlığına takılıp kalıyor: Genç kadının portreleri. Onun o çıplak resimleri – şu çocuksu, vahşi, bitkin silüetler. Yağlıboya, karakalem, pastel boya portreler. Sonra yan yana dizilmiş onlarca fotoğraf. Ağır saçlarını eliyle aralayan Mata Hari... Joseph Wright’ın filminde -tek filmi!- tam beline oturmuş üniformasıyla bir subaya görmeden bakan Mata Hari. Bu Vadim olabilirdi -şimdiden-, fakat hayır, bu,

1916'da Marne'da ölen Fransız aktör Gabriel Vergy'in yüzü...

“Demek her şey çok çabuk gelişti...”

Bir Bulgar prensesin, her milletten ve her ordudan subayların kollarında, Polonyalı bir şairin aşkını aradığı akıl almaz bir serüvenin dört makarası kutulara koyulduğunda, baron bunların şimdilik yeterli olduğuna karar vermişti.

“Bu birinci bölüm olacak,” diye açıkladı Joseph Wright. “Diğer üç bölümün finansmanı konusunda size garanti veriyorum, fakat önce sonucu göstermek istiyorum.”

Sert yatırımcı kabuğu altında, Ernest Victor kuşkusuz bir akbabaydı -hem de en yırtıcı türünden!- fakat aynı zamanda çevresini şaşırtma, gösteriş ve yalancı parlaklık konusunda sonradan görmelere has, özel bir yeteneği de vardı. Sinema yapımcılığı denen bu çok yeni endüstriyle ilgilenen Fransız işadamlarının ilklerinden biri olması nedeniyle, içinden gurur da duymuyor değildi; başından beri onu kıvrandıran şu arzu, sinemada bütün Paris'in önünde Mata Hari bombasını patlatma arzusu da bundan ileri geliyordu.

“Sadece biri, hiç değilse biri onu, o olduğu için sevseydi... diyor Desvilliers, Astruc'ün sözünü keserek.

Astruc omuz silkiyor:

“Boşuna yorulmayın, sevgili dostum, bunu hepimiz biliyoruz. Hiç kimse Mata Hari'yi sevmeyi beceremedi.”

“Kimse mi?”

Hâlâ sarhoş olan şişman adamın titreyen bakışları ansızın muhatabının bakışlarıyla kenetleniyor. Sanki gerçeği itiraf etmeden önce bir an tereddüt ediyor.

“Hiç kimse, hayır. Carter dışında tabii...”

Rivoli Sokağı'ndaki otel odasında veya hemen hemen kendisi gibi aylak başka Amerikalılarla birlikte takıldığı şu kulüplerden birinde, sevdiğini unutmak için bazen sabahlara kadar içki içen Carter...

Carter, bir gece, onu bu aşktan kurtarmaya çalışan İngiliz kız arkadaşına itiraf etmişti:

“En zoru da ne biliyor musun, en zoru onun beni *çok* sevdiğini bilmek. *She likes me so much!*”

Bir erkek gibi at binen ve Gloucestershire ve Galler ülkesinin sınırlarında bin hektarlık bir orman arazisine sahip olan Sheila ismindeki İngiliz kız ona hüzünle bakıyordu.

“Peki sen, beni hiç sevmeyeceğine emin misin?”

Zengin ve aynı zamanda çok güzeldi; bakire olduğunu ve Glenn’in onu kolları arasına alacağı güne kadar bakire kalacağını haykırıyordu.

“Eminim meleşim, bunu istemediğimden değil, *elimde olmadığından,*” diye yanıtlıyordu Glenn.

Seine Nehri’nin kıyısında Mata Hari’nin kendisine sarf ettiği kelimeler. Desvilliers sorusunu tekrarlıyor:

“Çünkü size göre Carter’ın aşkı onu kurtaracak tek...

Astruc onun sözünü kesiyor:

“Tek aşktı, evet, onu yazgısından kurtarabilecek tek aşktı.”

Mata’nın kaderi şimdilik sadece bir filmi tamamlamaktı. Film bir cuma günü bitti, o cumayı izleyen salı gününden itibaren de, onu izleme zahmetine girmek isteyen herkese gösterilmeye hazırды.

Bütün Paris’in seyrine sunulacak bu gösteriden bir gün önce, Vadim İvanoviç Maznof başkente geldi. İlk işi büyükelçiliğe gitmek oldu; ikinci işiyse, uğruna bu uzun yolculuğu yaptığı rakkaseye her bukette on üç gül olmak üzere on üç buketten oluşan çok büyük bir demet göndermekti. Demetin üstüne tek bir cümleyle birlikte kartını iliştiirmişti: “Sırf sizinle görüşmek umuduyla Saint-Petersbourg’tan geliyorum.”

Elçiliğin baş sekreteri Varlov onun bu özgüveni karşısında şaşırıp sormuştu:

“Fakat siz... siz onu tanıyor musunuz?”

Vadim'in yanıtı bütün saflığını yansıtıyordu.

“Onunla tanışmak için kendime kırk sekiz saat verdim.”

Varlov her halükârda kuzeni Sergey olmadığı için, Vadim şu cümleyi eklemeye cesaret edememişti: “Ve onun tarafından seilmek için.”

Fakat Varlov gülümsedi. Bu aşırı özgüvende insanı yumuşatan bir şey vardı.

Mata Hari de çiçekleri aldığı anda gülümsemişti. Camille yanında, ertesi akşamki gösteri için davetiyeleri yazmakla meşguldü. Ernest Victor bu işi sekreterlerine yüklemek istemişti de, Mata Hari ısrar etmişti.

“Lütfen dostum, bu beni eğlendiriyor...

Banker adına davet edenin kendisi olması konusunda da ısrar etmişti. Victor, her şeyin istediği gibi olup olmadığını kontrol etmek için, Laffitte Sokağı'ndaki bürosuyla dansözünü yerleştirdiği Hoche Caddesi'ndeki özel malikâne arasında gidip geliyordu. Aşırı derecede sinirliydi. Aslında bir gece içinde, becerikli yatırımcı unvanı kadar, gerçek sosyete erkeği sanını da kazanmak istiyordu.

Mata Hari yüz altmış dokuz gül karşısında:

“Ancak Ruslar bu kadar çılgın olabilir!” diye bağırmişti.

Arbanville'den Zwimmermann'a, Dışişleri Bakanlığı'ndaki herkesin ismini özenli bir yazıyla özel karton kâğıtlara yazmıştı, yorulmaya başlıyordu.

“Belki de çok hoş bir adamdır, bu Rus,” diye yanıtladı Camille, hülyalı.

Sonra Ernest Victor'un odada olmayışından faydalanarak, hanımına bir göz attı:

“Onu da davet etmeye ne dersiniz?”

Mata Hari, Camille ile aynı düşüncede olduğunu belirten bir gülümsemeyle:

“Neden olmasın?” dedi. “Ne de olsa davetliler arasında başka Ruslar da var!”

Gerçekten de Varlov'u şimdiden davet etmişti. Ve bütün kaderinin bağlı olacağı kartona kendi elleriyle yazmaya başladı:

Mata Hari,

Rus Büyükelçiliği'nde yardımcı askeri ataşe olarak görev yapan bay Vadim İvanoviç Maznof'u baron Ernest Victor'un malikânesindeki Şark Maceraperesti adlı filmin galasına davet etmekten mutluluk duyar.

Sonra dilinin ucuyla zarfı yalayıp kapadı: Zarflar atılmıştı.

Artık kendini öyküye tamamen kaptırıp içmekten vazgeçmiş gibi görünen Astruc açıklıyor:

"O geceyi asla unutmayacağım... Oysa her şey çok normal başlamıştı."

Konuklar belirtilen saatte gelmişlerdi: Davetlere alışık olanlar, sadık olanlar, eski koruyucular... Manessy, Malvy, Mergerie, şimdiden oldukça sarhoş olan ve ondan kurtulmayı başaramayan Dumet'nin koluna asılan Adam Zelle, sevgili Clunet, ressam Guillaumet, onun müziklerini besteleyen Messenger ve ona, çağın en büyük seslerine olduğu kadar hayran olan büyük şarkıcı Emma Calvé. Ve dansözün sadıklar ve kendisini taparcasına sevenler arasında saydığı herkes: Dışişleri Bakanlığı, kordiplo-matik üyeleri, -Varlov'lar...-, ordu kurmaylarının büyük bir kısmı, pek çok hükümet üyesi ve daha da şüpheli, kaygı verici kişiler: Her zaman pusuda olan müfettiş Lenoir ve son olarak Kieffert, yardımcısı Schön'la birlikte gelen Adolph Kieffert. Her şeyi kendi tarzına göre çözecek olan Kieffert.

Zaten kendini gösteren ilk kişi de o oldu. Manessy genç kadını bir Bulgar diplomatla tanıştırtırken, Alman yanlarına geldi, bakanın kendisini tanımazlıktan geldiğini anlayınca da, gürültülü bir şekilde öksürdü. Ve Manessy, o zaman, istemeden de olsa onu Mata Hari'ye tanıttı.

“Alman Büyükelçiliği’nden, komutan Kieffert...

Prusyalı topuklarını şaklattı.

“Hanımefendi, yıllardır bu geceyi bekliyordum.”

Sonra aşırı bir nezaketle elini öpmek için eğildi ve o zaman, onun yanında bulunan Astruc, Alman’ın yüzünde birden büyük bir acıma parıltısı olduğunu fark etti. Sanki oynanmakta olan oyunu sezmişti...

“Bu adamın, gerçek bir adam olduğunu anlamıştım... Fakat Mata Hari’nin çevresinde o kadar çok insan vardı ki üzerinde fazla durmadım.”

Carter da oradaydı. Kırmızı güllerle süslenmiş salonun son sıralarında Varlov’un yanına oturmuş, etrafı gözlemliyordu. Sevdği kadının etrafındaki bu yeni yaşlılar balesi onu bir nevi tiksindiriyordu.

“Peki siz?” diye sordu Desvilliers birdenbire:

Astruc’ün bezgin bir ifadeyle:

“Uzun zamandır duygularımı tahlil etmiyordum,” dedi.

Dolayısıyla herkes randevu yerindeydi. Yalnız Vadim geç kalmış, gösteri başladığında gelmişti – ve bunun yine de bir önemi vardı.

Dumet Müzesi veya Ferdinand de Girard’ın malikânesinde olduğu gibi, salon yavaş yavaş karanlığa büründü. Önce fısıltılar duyuldu, sonra sessizlik. O zaman Astruc, perdenin açılmasıyla birlikte ortaya çıkan beyaz ekranın önünde ilerledi ve gösteriyi tanıtmak için, orada bulunanlara birkaç laf etti.

“... Ve şimdi, sihirli perde ilk kez hayallerimizdeki kadının yüzüyle ışıldayacak: Mata Hari’nin yüzü,” diyerek konuşmasını bitirmek üzereydi.

Ve sözlerini henüz bitirmişti ki salonun derinliklerinden bir gürültü geldi. Fısıldamalar, konuşmalar duyuldu.

“Susunuz!”

“Sonunu bekleyemez miydiniz?”

Aniden konuşması kesilen Astruc sesin geldiği yöne baktı. Uzun boylu beyaz bir silüet, Mata Hari'nin bulunduğu ilk sıraya ulaşabilmek için koltuklar arasında ilerliyordu. Ve adam yaklaştıkça, gürültü artıyordu.

“İnanılır gibi değil!” diye cıyak cıyak bağırdı tiz bir ses. “Ayaklarımın üstünden geçiyor.”

Sonunda başını çeviren Mata Hari, Vadim ile yüz yüze geldi. Neden olduğu karışıklığın farkında olmayan genç adam, şimdiden ilk görüntülerin belirlediği ekranın ortasında, dansözün önünde neredeyse hazır ol pozisyonunda duruyordu.

“Hanımefendi, ben teğmen Vadim Maznof, sırf sizinle...

Önceki gün kartvizitine yazdığı cümleyi kelimesi kelimesine tekrarlamak üzereyken, bir el omzunu kavıyordu. Bu Ernest Victor'un eliydi.

“Hayatınızı birazdan anlatırsınız beyefendi.”

Başka sesler -başka eller- onu susturmak için bankere katılmasaydı, Vadim İvanoviç Maznof kuşkusuz konuşmasına devam edecekti. Mata Hari bu arada onun âşık delikanlı bakışını ve altın apoletli, uzun ve beyaz subay silüetini fark edebilmişti. On dört yaşındaki küçük Margarethe Zelle'nin beklediği beyaz şövalye... Ürperdi. Fakat sözde üniformalı Rus şimdiden geri dönüyordu. Gelirken olduğu gibi dönerken de pek çok ayak ezerek salonun arka taraflarına gitti. Sonra gene sessizlik... Ve Messenger'nin sessiz görüntüler üzerine doğaçlama olarak çaldığı piyano eşliğinde film başladı.

“Büyü...” diye mırıldandı Astruc.

Desvilliers'nin yüzündeki ifade donup kalmıştı.

Vadim son sıraya, çıkış kapısının yanına, onu Glenn'le tanıştıran hemşehrisi Varlov'un yanına gitmişti.

“Görüyorum ki,” diye belirtti Amerikalı kısık sesle, “siz de benim kadar çalgınsınız.”

Vadim perde üzerinde geçen görüntülerden bir tekini bile

kaçırmıyordu. Bakışlarını çevirmeden yanıtladı.

“Kuşkusuz sizden daha çılgınım bayım.”

Hepsi buydu. Glenn de, Vadim de bunun üzerine tek kelime etmediler. Fakat bu karşılaşmada olan en olağanüstü şey, aynı kadına âşık olan Vadim Maznof’la Glenn Carter’ın, filmin başında birbirlerine sadece bir cümle söylemiş olmalarına rağmen, ekranın üstünde “Son” kelimesi belirttiğinde, birdenbire dünyanın en iyi arkadaşları olmalarıydı.

Yine de önemsiz bir film gösteriminden sonra, ışıklar tekrar yandığı zaman, kuşkusuz sadece bir çocuk olan Vadim yeniden saldırıya geçmişti. Bununla birlikte, Mata Hari’nin etrafında yaşlı maskeler ve onların yapışkan iltifatlardan oluşmuş her zamanki çember şimdiden iğrenç nöbetini almıştı.

“Hanımefendi, bu akşam seyrettiğimiz olağanüstü bir şeydi...” diye düşüncesini açıklayan bir Türk Ortaelçi Mata Hari’ye kartını uzatırken imalı sözler mırıldanıyordu.

Filmin gösterimi sırasında ortadan kaybolan Zelle, yarım şişe konyak içtiği büfeden dönmüş, alnını kuruluyor ve kuvvetli bir sesle bağıırıyordu:

“Kızım! Ne hoş değil mi! Tek kelimeyle muhteşem, gayet iyi görünüyor. Sinemada, her şey gerçek yaşamdan bile daha gerçek görünüyor!”

Ondan kibarca uzaklaşıyorlardı. Dansözün yanında duran ve ondan gözünü ayırmayan Ernest Victor ise oynamak istediği rolü oynuyordu: Her şeye hâkim olma rolünü. Can sıkıcı bulduklarını uzaklaştırıyor, buna karşın bir bakanın veya bir Danıştay üyesinin karşısında sürekli gülümsüyordu.

“Dostum Manessy, bu fikrimi nasıl buldunuz? Sinema, işte gelecek!”

Vadim tekrar yaklaştığında, iriyarı, göbekli, siyahlar giymiş olan korkunç Victor göğsünü şişiriyordu.

“Hanımefendi, az önceki davranışımı bağışlamanızı rica ede-

rim. Gösterinin başlayacağını anlayamadım. Kendimi tekrar takdim etmeme müsaade edin: Rus İmparatorluğu ordusundan teğmen Vadim İvanoviç Maznof.”

Genç ve sarışındı, beyazlar giymişti... Mata Hari'nin aklından neler geçti? Çocukluğunun hayali. Filmin başında hissettiği anlık duygu, çok eski aşkların anısı gibi yüreğini sarıyordu. Genç adamı bir an inceledi, sonra bakışları birdenbire uzaklara daldı. Bir sessizlik oldu.

“Zaman durmuştu sanki,” diye açıklıyor Astruc. “Mata'nın davranışı öyle garipti ki hepimiz önemli bir şeyler olduğunu hissettik.”

Fakat genç kadın üstüne çöken büyüğü uzaklaştırmak ister gibi bir anda omuz silkerek gülmüştü:

“Ah evet! Gül buketlerini gönderen kişi...”

Belki hiçbir şey olmamış gibi davranmak istemişti. Belki de Mata Hari olacak şeyleri tahmin ediyor, korkuyor ve bunu durdurmak, reddetmek istiyordu. Fakat Vadim, soğukkanlı bir tavırla devam ediyordu:

“Daha önce de yazdığım ve az önce size tekrar söylemeye çalıştığım gibi, sırf sizinle tanışmak umuduyla Rusya'nın içinden...”

Birden susmuştu. Bir kez daha, Ernest Victor'un bileği omzunu kavırıyordu ve bu defa felaket patlak veriyordu.

“İzin verir misiniz beyefendi, sizin de söylediğiniz gibi, sanırım kendinizi tekrarlıyorsunuz.”

Vadim aniden kurtuldu:

“Hiçbir şeye izin vermiyorum beyefendi. Henüz bitirmedim.”

İnsanlar -yaşlı maskeler, yaşlı çağanozlar, yorgun ihtiyarlar, ki bu hepimizdik- yaklaşmıştı.

“Hayır beyefendi, bitirdiniz! Hem de tamamen bitirdiniz!”

Durumu kavrayamayan Vadim, Mata Hari'ye bakarak başını salladı.... Neredeyse gülüyordu.

“Bu bey hiç doğru hareket etmiyor.”

“Doğru davranmayan sizsiniz bayım!”

Ve suratında patlayan tokat Vadim’in gülüşünü kesin bir şekilde sona erdirdi.

“Önce hiçbir şey anlamadım,” dedi Astruc... “Vadim kılını kıpırdatmadı. Hiçbir şey söylemedi. Hiçbir şey yapmadı. Olduğu yerde donup kaldı.”

Bir karşılık vermesi, bir açıklama istemesi bekleniyordu; fakat güzel beyaz üniforması içinde hakarete uğramış olan yakışıklı Rus subay taş kesilmiş gibiydi. Etrafında herkes bekliyordu. Her şeye rağmen cevap vermeyecek miydi? Yaptığı hareketten belki kendisi de korkmuş olan Ernest Victor nefesini tutuyordu. Fakat Vadim, şimdi beti benzi atmış bir halde, hâlâ susuyordu.

Sessizlik devam etti. Sonuçta genç adamın cılız, donuk sesi yükseldi.

“Üzgünüm...”

Bunu Mata Hari’ye söylüyordu, sesi zor duyuluyordu ve söyleyebildiği tek şey buydu. Daha sonra tek kelime etmeden geri dönmüştü; omuzları düşmüş, önünde ikiye ayrılan kalabalığı yararak kapıya yönelmişti.

“O bir korkaktı, değil mi?” diye soruyor Desvilliers.

Fakat Astruc başını sallıyor:

“Bir korkak mı? Belki... Ama sadece bir korkak değil. Veya o zaman her şey çok kolay olurdu.”

O sırada Vadim İvanoviç, olayı şaşkınlıkla izleyen Glenn’le Varlov’un bulunduğu salonun arka taraflarına gelmişti. Onları neredeyse görmeden geçecekken, Glenn’in sesi yükseldi:

“Bu kaba adamın yaptığını yanına bırakacak değilsiniz herhalde?”

Glenn öfkeli ve her türlü savaşa hazırdı. Hem sonra Victor ve ortaklarına karşı duyduğu şu kin... Fakat aniden mesleğinin

ve ülkesinin şerefini düşünen Rus diplomat Varlov, Amerikalıya engel olmuştu.

“Siz durun. Bu olay beni ilgilendirir.”

Hemşerisini kolundan tutmuş, onu sarsıyordu, onunla bir çocukla konuşur gibi konuşuyordu.

“Vadim, bu adama cevap vermelisin.”

Maznof sadece başını sağa sola salladı, istemiyordu, yapamazdı. O zaman Varlov, Ernest Victor’un yanına gitti. O da Vadim kadar solgundu.

“Beyefendi,” diye bağırdı bankere. “Teğmen Maznof, benim sekreterlik yaptığım Rus elçiliğinde ataşedir, bu akşamdan itibaren tanıklarımı kabul edebilirsiniz.”

Sonra topukları üstünde dönüp orayı terk etti; artık herkes biliyordu, birinin sonu olacaktı...

Peki, o zaman Mata Hari ne yaptı? Kimsenin tahmin edemeyeceği, daha önce hiç yapmadığı bir şeyi. Koştı. Salonlarda, koridorlarda, hollerde koştı; bir erkeğin arkasından koştı. Ernest Victor onu tutmaya çalıştı: “Tatlım, sizi uyarıyorum, eğer gidermeniz...” Fakat Mata onu duymuyordu. Vadim İvanoviç holde vestiyerden paltosunu aldığı sırada, ona yetişti, bağırdı:

“Teğmen! Durun! Beni beklemenizi istiyorum.”

Genç adam ayakta duruyor, omuzlarına attığı gri renkli kaputunun ve beyaz üniformasının içinde daha da solgun görünüyordu; genç kadın da nefes nefese onun önünde duruyordu.

“Niçin? Niçin?”

Mata Hari ne yaptığını bile bilmiyordu; içinde olup bitenleri, ancak daha sonra, gece, akşamki olayları düşündüğünde anlayacaktı. Şu anda sadece, nefesi kesilmiş bir halde, bir genç kız gibi titreyen uzun boylu subaya soruyordu.

“Niçin?”

Genç adam ona baktı, dudakları mosmordu.

“Yapamam... Anlamıyor musunuz? Yapamam.”

Sonra daha boğuk bir sesle:

“Korkuyorum...” dedi.

Bir süre karşı karşıya durdular; birbirlerine bakıyor, fakat bir şey söylemiyorlardı. Daha sonra dişlerini sıkarak ve sert bakışlarla Varlov geldi.

“Gel!” dedi arkadaşına sadece. “Eve gidelim.”

Teğmeni oradan götürmek istiyordu, fakat Mata Hari yine onlara engel oldu.

“Durun beyefendi. Ben sadece bilmek istiyorum.”

Bunun üzerine Vadim İvanoviç biraz daha kararlı bir sesle genç kadına yanıt verdi.

“Bildiğim tek şey, dünyanın öbür ucundan gerçekten sizin için geldiğim.”

Sessizlik, sonra hafif hüzünlü bir gülümsemeyle cümlesini bitirdi:

“Sadece bunun için!”

Bu kez Varlov’un eli omzunu daha sıkı kavramıştı.

“Teğmen Maznof, artık gitmeliyiz.”

Mata Hari acı dolu küçük bir çığlık attı.

“Durun! Sizi tekrar görebilecek miyim?”

Ama bu kez, sesinde büyük bir acıyla, Varlov yanıtladı:

“Korkmayın... Artık o dövüşmeyecek.”

İki adam çekip gitti ve Mata Hari, şimdiden terk edilmiş bir Diane’a meydan okuyan bir Cupidon heykelinin bulunduğu siyah beyaz mermer salonun ortasında tek başına ayakta kalakaldı.

Bununla birlikte bir adam ona bakıyordu. Bir kapının aralığına saklanmış ve her şeyi görmüştü. Çok yakında onun da saati gelecekti, bunu biliyordu. Bu kişi, Paris’teki Alman elçiliğinde atışe olan Adolph Kieffert’ti, ama özellikle Avrupa’daki Alman karşı-casusluk servislerinin şefiydi.

Biraz ötede biri daha onu gözetliyordu: İç karartıcı ve tatsız müfettiş Lenoir.

“Ve o akşam, baron Victor’un köşkünde olup bitenler hepimizin yaşamını değıştirdi,” diye mırıldandı Astruc.

Bir çırpıda konyak şişesini aldı ve art arda iki kadeh doldurup tek dikişte içti. Ama sesinde sert bir ifade vardı.

“İlk andan itibaren bu Maznof’tan korkmaya başladım.”

Desvilliers’in bakışı da neredeyse arkadaşınıninki kadar sertti.

“Fakat Glenn Carter ondan nasıl nefret etmedi?”

İki eliyle havayı döven Astruc’ün bu hareketinde bir tür ylgınlık vardı.

“Glenn kimseye benzemezdi. Belki de sadece bu insanı bu kadar sevebildiği için.”

Daha sonra sesinde bir tür öfkeyle:

“İlk andan itibaren, evet... Ben Vadim İvanoviç Maznof’tan nefret ettim,” dedi.

Desvilliers pencereye gitti. Çocukların gülüşleri. Çok genç bir kadın, tekerlekli büyük bir bebek arabasını itiyordu. Kumral saçları düzgün bir biçimde ortadan ayrılmış ve iki yana yatırılmıştı.

“Belki her şey o kadar basit değildi...”

“Gerçekten de her şey o kadar basit değildi...” diye tekrarladı Astruc sadece.

Kuşkusuz her şey o kadar basit değildi, ama yine de her şey acımasız bir senaryoya göre gelişmişti.

Mata Hari, sadece Camille ve Radji’nin onunla birlikte binmesine izin verdiği büyük arabasıyla konağına giderken, Vadim İvanoviç Maznof odasına kapanıyor, sekreter Varlov da düello-suna hazırlanıyordu. İkisi de herkesin gözünden kaçan bir kade-re doğru hızla yol alıyordu.

“Bu delilik değil mi Camille?” diye tekrarlıyordu Mata Hari.

Mata âşıktı, çılgınca, delice bir korkağa âşıktı.

“Bu çılgınlık, evet... Fakat belki de sadece bu yüzden...”

Vadim odanın içinde bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu. Fa-

ciayı haber alan büyükelçi, kont Denizof, ondan dairesinden ayrılmamasını istemişti. Beyaz üniforması içinde, şimdi yanakları kıpkırmızı olmuş, ağlıyordu. Tek başına.

Varlov'a gelince, artık son olduğunu düşündüğü şey için son hazırlıklarını yapıyordu. Tanıklarını çağırıyor, mektuplar yazıyordu... Sabahın beş buçuğunda, Aleksey Andreoviç Puşkov ve prens Podgorni, baron Victor'un konutuna gidiyordu. Lambaların soluk yeşil ışığıyla aydınlanan sokakta iki araba bekliyordu.

Saat altıda, sanki başka bir ölüm saatinin genel provası yapılmış gibi, iki araba Vincennes ormanları içindeki bir açıklığa doğru hareket ediyor ve saat altı kırk beşte, sekreter Varlov kalbine isabet eden bir kurşunla yere düşüyordu; Vadim'in yerine o öldürülüyordu.

Kendisini hiç tanımayan Mata Hari için.

Üç saat sonra, Kont Denizof, Vadim İvanoviç Maznof'un ilk trenle Moskova'ya gitmesiyle bizzat kendisi ilgileniyordu.

Mata Hari'nin kapısını çalan ilk kişi Glenn Carter oldu. Genç kadın çoktan kalkmış ve giyinmişti, çok solgun görünüyordu.

"Ne oldu?"

Heyecandan titreyen bir sesle, Glenn ona dün gece ve sabahın erken saatlerinde olan olayları anlattı. Mata Hari tepki göstermedi.

Varlov'un öldüğünü ve Vadim'in gittiğini öğrendiğinde, sadece:

"Biliyordum," dedi. "Bunu biliyordum, çünkü başka türlü olamazdı."

Sonra büyük bir öfkeyle:

"Ah! Onların hepsinden, oyunlarının kurallarından, şeref kurallarından, korkaklıklarından o kadar nefret ediyorum ki."

Glenn sinirli bir şekilde sigara içiyordu. İlk kez sessiz kalan Camille durmadan kahve dolduruyor ve Amerikalı her defasında bunları bir dikişte içiyordu. Bir süre sonra, Glenn cebinden bir zarf çıkardı.

“Trene binmeden önce, Vadim İvanoviç Maznof sizin için bu mektubu bıraktı.”

Acele etmeden -sanki yine her şeyi *biliyormuş* gibi- Mata Hari mektubu okudu, sonra onu katladı, zarfın içine koydu ve yazı masasının çekmecesine soktu.

Glenn sordu:

“Ee?”

“Beni sevdiğini söylüyor,” dedi genç kadın kendinden emin bir ses tonuyla.

“Peki, siz Mata? Sizi böyle hiç görmemiştim.”

Genç kadın bir şezlonga oturmuştu; Glenn ona yukarıdan bakıyor ve “sanki küçük bir kız çocuğu” diye düşünüyordu.

“Bilmiyorum... Tek bildiğim, şimdi benim için her şeyin değiştiği. Ve onun için her gün kaygı duyacağım.”

Glenn, Mata’nın karşısındaki bir koltuğa kendini bıraktı.

“Ah! Mata... Ne karışık işler bunlar...”

İçini çekti, sonra:

“Ne yapacaksınız?” diye sordu.

Genç kadın yarı uzanmıştı, fakat Glenn onun ne düşündüğünü tahmin edebiliyordu. O zaman, yine kendinden emin bir biçimde ve Vadim’in mektubunu okumadan önceki nefret dolu ses tonuyla konuşmuştu:

“Ne mi yapacağım? Bilmiyorum. Tek bildiğim onların hepsinden, koca göbeklerinden, köstekli saatlerinden, rozetlerinden ve şeref diye adlandırdıkları acımasızlıklarından nefret ettiğim.”

Onlar... Onlar... Onlar: Hepsi. Bizler. Çevresini saran ve ona daha iyi sahip olabilmek için ona dans ettiren herkes. Onu ezmek için.

“Ah! Onlardan o kadar nefret ediyorum ki...

Glenn anlıyordu. Şu anda karşısında duran bu kadının içinde olup bitenlerin geri dönüşü olmadığını anlıyordu. Mata şaşırtıcı bir bilinçle, yaşamında o güne kadar olan her şeyin farkına varıyor ve bu yaşantıdan nefret ediyordu.

Büyük olasılıkla, evin içinde, çok uzakta çınlayan zil sesi de bunu hızlandırmıştı. Camille kapıyı açmaya gitti, sonra döndü...

“Babanız, hanımefendi...”

Genç kadının kaşları çatılmıştı...

“İşte paylarını almaya gelenler!” diye fikrini belirtti Glenn.

Vücudunun tek hareketiyle, Mata Hari ona doğru döndü.

Ve bağırdı.

“Onları görmek istemiyorum!”

Bu bir seslenişti, yaralı bir hayvanın çığlığı.

Daha sonra öfke, şiddetli bir kızgınlık.

“Onları görmek istemiyorum!”

Buna karşın, Adam Zelle dişleri arasındaki purosuyla oradaydı.

“Ama hayır, güzelim! Hayır, beni göreceksin! Zor zamanlarda ihtiyar babaya her zaman ihtiyaç duyulur. Bir baron giderse, on tanesi gelir. Sana çok başarılı, mükemmel bir dükkân buldum.”

Babasının, hayatının, kendi varlığının korkunç bayağılığı, Mata Hari’nin midesini bulandırıyor. Kusmak istiyordu.

“Beni artık rahat bırakacak mısın sen?”

Glenn tepkisizce bakıyordu. Mata’nın içinde yükselen öfkenin onun tek kurtuluşu olduğunu hissediyordu. Ve Mata hâlâ bağıırıyordu:

“Artık dayanamıyorum! Anlamıyor musunuz bunu, artık dayanamıyorum? Artık sizi görmek istemiyorum, asla, asla tekrar başlamayacağım, anlıyor musunuz?”

Radji, dehşete kapılmış, neler olduğunu anlayamayan küçük bir hayvan gibi, sahibinin yatağına sığınmıştı. Zelle, purosunu elinde şaşkın şaşkın duruyordu. Sadece Glenn anlamıştı. Oda etrafında dönüyordu, aşkı betimleyen gravürler ve sahte Çin doğramaları, paravanlar, yepyeni yalancı mermerler, bütün bu ipekler, altınlar, parfümler...

“Sizi bir daha asla, asla görmek istemiyorum!” diye tekrarlıyordu Mata Hari.

Son anda haberlere yetişen Astruc'ün gelişi de hiçbir şeyi de-
ğiştirmedi:

“Seni bile sevgili Astruc, iyi yürekli Astruc... Seni bile... Ar-
tık dayanamıyorum. Kimseyi görmek istemiyorum, anlıyor mu-
sun?”

Ama o sırada Mata Hari'nin öfkesi dinmişti. Artık sakindi,
fakat her şey kararlaştırılmıştı, kararı kesindi ve ne yaptığını çok
iyi biliyordu.

“Seni bile, benim yaşlı Astruc'üm. Artık dayanamıyorum...

Öyle ki Adolph Kieffert geldiğini haber bile vermeden oda-
ya daldığı zaman, Mata Hari her tür taşkınlığa hazırды.

Alman mahcup denilebilecek bir ifadeyle:

“Sizden özür diliyorum,” dedi. “Kapıya vurdum ama kimse
cevap vermedi.”

Diğerleri şaşkınlıkla bakıyordu. Mata Hari'nin öfkesi iyice
yatışmıştı. Bir anda sakinleşmişti. Kendinden ve belki olacaklar-
dan emindi.

“Bana bir öneride bulunmak için geldiğinizi sanıyorum be-
yefendi, sizi dinliyorum...”

Kieffert etrafındakilere sıkıntılı bir bakış attı.

“Bu beylerin önünde yapabilir miyim bilmiyorum...

Mata Hari ona acı bir gülümsemeyle cevap verdi:

“Ah evet, yapabilirsiniz bayım! Sıkılmayın. Konuşun. Dedi-
ğiniz gibi bu beyler ailedendir.”

Alman bir an duraksadı, fakat Mata Hari bakışıyla onu yü-
reklendiriyordu.

“Pekâlâ, hanımefendi, size benimle Berlin'e gelmenizi teklif
etmekten şeref duyuyorum. Size l'Apollo de la Kaiserstrasse'ta
bütün bir sezon için anlaşma teklif ediyorum. Ücretinizi bizzat
siz belirleyeceksiniz.”

Berlin'in en büyük müzikholü. Aynı zamanda bir efsane. Bir
sessizlik oldu. Fakat Mata Hari'nin sert sesi hemen sükûneti
bozdu.

“L’Apollo mu? Neden olmasın? Bu iyi bir fikir değil mi?”

Diğerlerine doğru dönüyor ve onlara meydan okuyordu. Fakat Astruc, Zelle ve Glenn susuyordu.

“Bu ülkede kalmam için hiçbir neden yok artık. Fakat sizi uyarmalıyım, çok pahalıyımdır,” diye devam etti Mata Hari.

Kieffert eğildi:

“Bazen çok zengin olabiliriz...”

Bunun üzerine Zelle patladı:

“Fakat yapamazsınız. Buna hakkınız yok...”

Hiddetten kuduruyordu... Ona cevap veren yine kızı olmuştu.

“Beyefendi neden yapamazmış? Şimdiye kadar, senin de söylediğin gibi, onların hepsi ‘yapabildi!’”

“Hakkınız yok... Hakkınız yok... Ben onun babasıyım ve onun çıkarlarını savunurum.”

Zelle şimdi kekeliyordu. Kieffert ona doğru döndü.

“Kızınızın söylediklerini duydunuz beyefendi. Fakat mademki bir çıkar meselesi bahis konusu, bunu da öyle ele alınız. Sekreterim öğleden sonra gelip sizinle ayrıntıları belirler. Acaba üç yüz bin frank sizin için yeterli bir miktar mı? Umarım öyledir, çünkü size fazladan tek bir metelik bile vermeye niyetim yok.”

Üç yüz bin frank: Zelle sadece bu rakamları duymuştu. Ve öfkesi bir anda dinmişti. Kieffert şimdi Astruc’e yöneliyordu.

“Size gelince bayım, ki siz onun empozaryosunuz...”

Fakat Astruc onu susturdu:

“Para bahis konusu değil. Mata Hari istediği yere gitmekte serbesttir.”

Sadece Glenn hiçbir şey söylememişti. Kieffert ve sonra diğerleri gidince, genç kadına yaklaştı. Yüzünde yorgun bir ifade vardı; kendini bitkin hissediyordu.

“Sanırım her şeyi anladım Mata...”

Genç kadın aynanın karşısına oturmuştu: Yüzü, dans ettiği

zamanki bronz durağanlığına yeniden kavuşmuştu.

“Teşekkür ederim Glenn, siz benim dostumsunuz...”

Sonra daha alçak sesle:

“Anlıyorsunuz değil mi, burada kalamazdım?”

Amerikalı sadece belirtti:

“Yine de bu Alman...”

Fakat kadın onu susturdu:

“Ne yapabilir? Bu gece yeni bir sayfa açıldı ve asla geriye dönmeyeceğim.”

Uzun süre, onun arkasında, ayakta duran Glenn onun mak-
yajını tamamlamasını seyretti. Sanki bir maskeydi. Tunçtan bir
kalemle bütün hatlarını çiziyordu. Bundan böyle tamamıyla ya-
bancı olması ve efsanesiyle bütünleşmesi gerekiyordu. Bu hem
bir merasim, hem de bir gidişti. Hiçbir şey söylemeden, Glenn,
yavaş ve neredeyse ritüel hareketleri inceliyordu. Kalbi büyük
bir acıyla eziliyor, fakat aynı zamanda ona kavuşamayacağını da
biliyordu. Mata makyajını bitirince, ona doğru döndü. Gözle-
rinden iki damla yaş akıyordu, fakat bunlar binlerce yıllık ıstıra-
bın törpülediği bir tunç üzerindeki iki yağmur damlası gibiydi.
Glenn onu selamladı ve çıktı.

Sadece Camille’e aynı akşam gerçeği anlatmıştı:

“Anlıyor musun, başıma gelen o kadar alışılmadık, hayal
edebileceğimden o kadar farklıydı ki, buna alışmam birkaç saati-
mi aldı. Fakat şimdi her şeyi apaçık görüyorum...”

Kendini bir kanepeye bırakmıştı, yüzünün aksini gönderen
tuvalet masasının üzerindeki hafif eğik Venedik aynasının tam
karşısına...

“Anlıyor musun, birdenbire aşkın ne olduğunu bilmediği-
min farkına vardım. Hayatımda ilk kez âşık oldum, bu bana çok
acı veriyor, korkunç derecede üzgünüm, fakat aynı zamanda
olağanüstü derecede de mutluyum...”

Aynadaki bakışı, endişeli, huzursuz ve yıllardan beri olduğu

gibi itaatkâr -özellikle itaatkâr!- bir kadının bakışı değildi artık; bu Carter'a gideceğini haber verdiği bu sabahki maske, de değildi. Bu, geri dönmeme kararı almış bir kadının bilinçli bakışıydı.

“Hayatımda ilk kez bana ihtiyacı olan biriyle karşılaştım. Gerçekten ihtiyacı olan biriyle... Diğerleri beni milyonlarıyla, unvanlarıyla veya madalyalarıyla baştan çıkaracağını sanıyor. Oysa o genç Rus'un küçük sevimli yüzü ve güzel üniformasından başka hiçbir şeyi yok. Fakat korkuyor; yaralandı, aşağılandı... Artık ondan başka bir şey düşünemiyorum.”

Aynaya son bir kez baktı. Camille'den ziyade kendisiyle konuşuyordu ve söyleyecekleri çok önemliydi.

“Beni bu aşktan ayırdılar: Benim için artık hiçbir şeyin önemi yok. O halde perdeyi çekiyorum. Hiçbir şey, hiç kimse önemli değil... Özellikle geçmiş yok. Bana olanları anımsatacak tek bir yüz görmek, tek bir isim duymak istemiyorum. Mutluyum, fakat umutsuzum. Bir gün belki aşkımı yeniden görürüm. Ama şimdilik sadece gitmekle yetineceğim...”

Camille anlamıştı; başını eğdi. Gerçekten de üç gün sonra Mata Hari Berlin'e gitmek üzere Paris'ten ayrılıyordu.

Ve Astruc güçsüz bir el hareketiyle bitiriyor:

“Bu bir intihar değildi, çünkü hâlâ umutluydu; fakat yine de bu, Mata Hari'nin ilk ölümüydü.

Tek bir kaprisiyle kalpleri alabora eden ve milyonlar ödettilen kibar fahişe-dansözün sonu.

Savaşın sona erdiği 11 Kasım'dan bu yana iki ay geçmişti. Paris'te yaşam şimdiden eski haline dönüyordu. Geri hizmet askerleri başlarını kaldırıyor, zafer kutlamaları devam ediyor, Navarre ve Fransa'da kırk bin bucağa dikilmiş kırk bin kahramanlık anıtının tepelerine yerleştirilen horozlar her zamankinden daha fazla ötüyordu. Elbette geri dönen naaşlar, içi toprak dolu tabutlar ve sonra topallar, çolaklar, körler ve zehirli gazla öldürülenler de vardı; fakat özellikle yavaş yavaş eski haline dönen yaşam vardı. Bayraklar tek tek içeri sokuluyor, dükkânlar açılıyor ve unutmaya çalışılıyordu. Sonunda nefes alabilen bu yiğit insanlar için olduğu kadar, hesaplarını yapan ve bu hesaplara göre paçalarını fazla zarar görmeden kurtaran bu şişko baylar

için de, Mata Hari artık tamamen kötü bir anı!

Versailles’da, yeni haritaların zerine Avrupa aceleyle yeniden çizilirken ve yakında Sevr ve Trianon’da son anlaşmalar imzalanacakken, Avrupa titriyor. Berlin’de isyan patlamak üzere; Rosa Luxemburg son çağrılarını kaleme alıyor, fakat kasaplar şimdiden bıçaklarını biliyor.

Astruc önüne saçılmış kğıtların, notların, gazete kuprilerinin karşısında sadece:

“Bütün bu ölümler, bu kin, bu ıştıraplar bu noktaya gelmek için mi!” diye söyleniyor.

Mata Hari’nin Kieffert adlı bir yabancıyla gitmek için terk ettiğ i kişilerin isimleri, şimdi büyük mavi bir defterin içinde yer alıyor.

“Gidip hepsini bulmalı, görmeli, sorular sorulmalı... diye öneriyor Desvilliers yeniden.

Astruc omuz silkiyor. Neye yarar? Her yerde, olanların üstüne perde çekilirken, kim hatırlamaya kalkışma cesaretini gösterir? Bir tür yılgınlık çöküyor üstüne veya daha doğrusu, birlikte giriştikleri bu araştırmanın onları l anıları karıştırmaktan başka bir yere gtrmeyeceğ i duygusu.

“Savaş sona erdi, artık.”

Hâlâ parka bakan bu kütüphanenin içindeler; çalışma masasını ve diğ er masayı kaplayan mecmualar, magazinler, arşivler yığ ını birdenbire ona gereksiz görünüyor. O sırada Desvilliers’nin sesi canlı bir hatıra gibi yükseliyor.

“Sizin, sizin de onlar gibi unutmaya hakkınız yok biliyorsunuz.”

Bir tür yanma hissi. Fakat Astruc doğrulanıyor. Birdenbire hem devasa, hem yaralı görünüyor. Hâlâ kkremek isteyen yaşlı ve yorgun bir aslan gibi.

“Haklısın evlat. Devam etmeli.”

Kütüphanesine doğru gidiyor ve oradan bir kurdeleyle bağ lanmış, sarı kaba kumaşlı bir dosya çıkartıyor:

“Savaşın ilanı Mata Hari’yi Berlin’de yakaladı. Ve bu da bir rastlantıydı.”

Görüntüler kaçıyor, kayıyor, sürekli değişiyor, ancak ana hatlarıyla çizilebiliyor.

Sözgelimi hayvanat bahçesi ve Hofjäger’den fazla uzak olmayan bir parkın kenarında bulunan, fakat ne sokağın, ne de gerçek ev sahibinin adının hatırlandığı şu büyük ev: Mata Hari’nin şimdiden bir tutsak gibi yaşadığı ev...

Hiçbir yaza benzemeyen o yaz sıcağında, parkın beyazlaşmış ve kurumuş çıplak yolları, pencerelerde parmaklıklar, kapalı perdeler...

Kendisine tahsis edilen ve narçiçeği renginde ağır duvar kaplamaları olan dairenin içinde, koyu renk üniformalı askerlerle yaşlı kadın portreleri önünde, genç kadın, bir aşağı bir yukarı gidip geliyordu.

“Sevgili Camille, korkarım sen de benim kadar sıkılıyorsun!”

Paris’ten aceleyle ayrılan hanımına -o bunu ondan istemediği halde- eşlik eden Camille, etrafında gelişen olaylar tamamen normalmiş gibi davranıyordu.

“Hayır, efendim! Hem dinleniyoruz, fena mı? Bu bazen insana iyi gelir...”

Mata Hari ise her şeyin tamamen normal olmadığını bile farkında değildi.

Normal olmayan şeyler, kapalı perdelerden ve demir parmaklıklı pencerelerden ibaret değildi. Koyu renkli kalın halıların bütün gürültüleri boğduğu bu büyük evdeki sessiz gidiş gelişlere ne demeliydi? Ya şu Kieffert’in hizmetkârı Hans’a? Bazen giriş kapısını, her zaman acele eden ve zemin kattaki çalışma odasına girip kaybolan ziyaretçilere aralardı. Peki, Mata Hari ve Camille’in girmeye hakkı olmadığı ve her zaman kilitli olan o oda neyin nesiydi? Yirmi yaşından beri gülümsemeyi unutmuş olması gereken ve boynuna kadar kapalı siyah ipek elbisesiyle benzer

davranışlar sergileyen şu kâhya kadın kimdi? Ya Kieffert, ifadesiz suratı, ağır hareketleri, fakat pusuda bekleyen bakışları, acı bir kıvrımla bükülen ağzıyla şu Kieffert kimdi? Peki Mata Hari gerçekten hiçbir şeyin farkında değil miydi?

Camille başını sallıyordu: Hanımı bir şey görmüyordu, ama o bakıyor ve dinliyordu.

“Hayır hanımefendi, ben sıkılmıyorum,” diye tekrarlıyordu. “Dinleniyorum. Bazen hiçbir şey yapmamak insana iyi gelir!”

Camille dinleniyordu, belki, ama etrafı da inceliyordu...

Mata Hari’nin Berlin’deki yaşantısının ilk haftaları, yine de, yarı uyanık görülmüş, bir tür kâbus gibiydi. Ortadan kaybolmuş bir adamı delicesine seviyordu; onu ilgi ve sevgiye boğan, fakat kendisinin pek dikkate almadığı başka bir adamın peşinden buralara gelmişti. Bir uyurgezer gibi, kendisini olayların akışına bırakıyordu. Kuşkusuz L’Apollo’daki temsilleri bir zafer olmuştu, bir zamanlar Paris’te olduğu gibi Berlin’de de herkes ondan söz ediyordu ve bu onu fazlasıyla duygulandırmıştı. Dansları sona erince büyük alkışlar kopmuş ve bütün şehir önünde eğilmeye gelmişti. Bir grandük evlenme teklifinde bulunmuş, genç bir müzisyen onun için intihar edeceğini söylemiş, yaşlı bir üniversite öğrencisi kılığındaki Kronprinz de Sans-Souci’de ona bir villa önermişti. Basın çok eski şöhret yıllarının abartılı ifadelerine tekrar kavuşmuştu; onun için, büyücü, tanrıça, fakat öncelikle sanatçı, profesyonel, dansçı diyorlardı; bu sıfatlar bir zamanlar onu sevince boğardı. Fakat hakkında yayımlanan her yazının arkasında, satır aralarında, her zaman, Mata Hari’yi Fransızlardan kaptıkları için gizleyemedikleri bir memnuniyet okunuyordu.

“Pişman değilsiniz ya?” diye sorardı bazen Kieffert.

“Hayır,” diye yanıtlardı Mata Hari ifadesiz bir yüzle. “Bana istediğim her şeyi verdiniz, değil mi?”

Café de l’Europe veya Belvedere’ye yemeğe gitmeden önce,

locasındaki ateş renkli kanepenin arkasına dayanıp hayranlarını beklerdi.

Sonra sezon bitti; Kronprinz daha savaşçı hayaller kurmuş, kendisine evlenme teklif eden grandük, Krupp ailesinden bir kızla evlenmiş ve genç müzisyen intihar etmemişti. Mata Hari gözden, gönülden uzaklaşmış, fakat yine de Berlin'den ayrılmamış, sonra da zamanla unutulmuştu. O zaman bir parka bakan büyük gri binanın kapıları birer birer kapanmış ve dansöz sessizliğe gömülmüştü. Tek arkadaşı, sevmediği, fakat buraya kadar peşinden geldiği bir adamın tuhaf, kaygı verici ve buna karşın nazik silüetinin yanında, ortadan kaybolan sevdiği adamın yakasını bırakmayan anısıydı.

Vadim'den, Saint-Petersburg'a döner dönmez gönderdiği mektuptan sonra bir daha hiçbir haber alamamıştı. Bu, adamın onu sonsuza kadar seveceğine yemin ettiği, kendini korkaklıkla suçladığı ve ondan kendisini unutmasını istediği delice ve ölçüsüz bir mektuptu. Ama ona nasıl itaat edebilirdi?

Bu yüzden ona her gün mektup yazıyor, kendi sözcükleri ve şiirleriyle ona aşkını ifade ediyordu. Ve ona kendini olduğu gibi sunuyordu: Alçakgönüllü, dikkatli ve umutlarla dolu... “Geleceğinizi biliyorum ve önemli olan tek şey bu; geri kalan her şey kayıp gidiyor, fakat hiçbir şey beni etkileyemeyecek.” Daha sonra mektupları, ona bizzat kendisinin okuyacağı güne kadar, değerli bir tahta kutunun içine yerleştiriyordu: Vadim uzaktaydı, onun hakkında artık hiçbir şey bilmiyor ve onu gitgide daha fazla seviyordu.

Buna karşılık Kieffert yanında yaşıyor, ama Mata onun hakkında da pek bir şey bilmiyordu. İlk gece, Berlin treninin kompartımanında, yan kompartımanında kalan Kieffert'in eğilerek onu alnından öpmesi dışında...

“İyi geceler azizem. Aldığımız karardan dolayı pişman olmayacağınızı umarım,” diye fısıldamıştı sadece.

“Aldığımız,” demişti. Ve o günden sonra onun âşığı olsa da,

ona karşı derin bir sevgi ve büyük bir incelik göstermekten vazgeçmemişti ve bu da Mata Hari'yi kimi zaman etkiliyordu.

“Belki bu açıklamamı yersiz bulacaksınız,” diye itiraf etmişti birkaç hafta sonra genç kadına. “Fakat benim için çok değerlisiniz ve bu çatı altındaki varlığınız yaşamımı allak bullak etti.”

Başka bir şey söylememişti, ama Mata Hari onun içten olduğunu biliyordu. Öyle ki artık kendine hiçbir soru sormuyor ve sadece, hayatta kalmak için yaşamaya devam ediyordu.

Buna karşılık, kendine sorular soran biri vardı: Küçük Camille. O gözlemliyordu. Eve girip çıkanları gözetlemediği gün yoktu. Savaş olasılığı kesinleştikçe, karanlık ve aceleci kişilerin kaçak ziyaretleri de gitgide sıklaşıyordu. Ve her defasında aynı merasim. Kapı iki defa çalınıyor -birbirine yakın iki çalış: bir işaret- ve metrdotel Hans gidip bizzat kapıyı açıyordu. Hiçbir hizmetkâra bu görevi vermiyordu. Kapının aralığında fısıltılı kısa bir konuşmadan sonra ziyaretçi zemin kattaki geniş salon-kütüphaneye alınıyor ve astarlı ağır kapı, hiçbir ses çıkmayacak şekilde kapatılıyordu.

Neogotik merdivenlerin geniş kafesinin üstünde pusuya yatan ve tahta korkulukların üstüne tüneyen Camille, kimse tarafından görülmemeye dikkat ederek her geleni gözlemliyordu. Odasına veya hanımının dairesine döndüğünde, endişeli görünüyordu.

“Bu evde garip şeyler oluyor!” diye açıklıyordu bazen.

Fakat Mata Hari, büyük konaktaki meraklı rolünü oynayan küçük oda hizmetçisinin endişelerine ilgi gösteremeyecek kadar acılarıyla meşguldü. Üstelik bir gün, Kieffert onu uyarmıştı:

“Hizmetçiniz Camille'in her şeye burnunu sokmasından hoşlanmıyorum. Almanya'dayız ve o bir Fransız. Arkadaşlarımızdan bazıları ondan kuşkulabilir.”

Fakat genç kadın bunun da üstünde durmamıştı. O başka bir dünyada yaşıyordu, öyle değil mi? Hayallerinin, pişmanlıklarının

ve ilgisizliğinin evreni olan kapalı bir dünyada... Ve Kieffert, evin kâhyasıyla, “Beyefendinin bu gece geç saatlere kadar işi olacak, Hanımefendinin akşam yemeği için aşağı inmemesi ve odasına servis yaptırması daha iyi olacak” diye haber gönderdiği zaman, en fazla bir tür öfke duyuyordu.

Siyah bir elbise giymiş ve boynuna, ucunda madalyon olarak Kayser’in bir portresi ve beyaz bir saç tutamının bulunduğu siyah kadife kurdele takmış olan bu Fraülein Hildegarde, zaten, Mata Hari’nin, yaz ortasına kadar soğuk ve rutubetli olan ve kendi haline bırakılan bitkilerin neredeyse evin her yerini sardığı bir parka bakan büyük yemek odasında, onunla baş başa akşam yemeği yemeyi düşünemeyeceği kadar ürkütücü bir görünümdeydi.

“Fakat bu hayata nasıl dayanabildi?” diye birdenbire bağıırıyor Desvilliers. “Şu Kieffert ona gerçek bir tutsak gibi davranmıyor muydu?”

Astruc’un yüzünden belli belirsiz bir gülümseme geçiyor.

“Bu o kadar basit değildi... Size söyledim, Kieffert aynı zamanda ona karşı çok da ilgiliydi ve Paris’te yaşadıklarından, onunla yatmak için para ödeyen bütün bu o erkeklerin kabalıklarından, hoyratlıklarından sonra, bu Mata için aslında bir tür huzur demekti. Hatta belki de Mata, Kieffert’le birlikte olmakta, daha önceki bütün erkeklerle olduğundan daha mutluysa.”

O zaman Desvilliers’nin kestirip atan ve aynı zamanda acı sesi yükseliyor:

“Fakat sonuçta! O da Mata Hari’den faydalandı! Onu bu maceraya atan ilk kişi o...”

Susuyor, söyleyecek kelime bulamıyor, fakat önünde 16 Ekim 1917 tarihli bir gazete görüyor ve o zaman cümlesini tamamlıyor.

“... Kendini kurtaramadığı o maceraya.”

Fakat Astruc ellerinin arasında tuttuğu boş kadehe bakmakla yetiniyor.

“Mata Hari’nin serüveninin tam olarak ne zaman başladığını kim söyleyebilir? Ya da onu buna gerçekten kimin ittiğini?”

Bununla birlikte, her şey 3 Ağustos 1914’te başlamıştı. Önceki gün, Croissant kahvesinde Jaurès öldürülmüş ve böylece barış istemeye cesaret eden son kişinin sesi de susturulmuştu. Daha sonra, 3 Ağustos 1914’de, akşam saat tam yedide, Büyükelçi von Schoen, Fransız Konseyi başkanı Viviani’ye Alman imparatorluğunun savaş ilanını bildiriyordu: Böylece kan, gözyaşı ve acı getirecek dört yıl başlıyordu. Fakat Paris’te olduğu kadar Berlin’de de, kilise çanlarıyla ilan edilen savaşın neşeli ve iç açıcı olması isteniyordu.

“Tam bir kayıtsızlık içinde olan Mata Hari için, bu diğer günlerden farklı bir gün değildi. Bağırış çağırışlar ona kadar geldiği zaman, yazı masasının başına oturmuş, Vadim’e yeni bir mektup yazmakla meşguldü. Şehirden yükselen, bir sevinç çığlığı, neredeyse bir rahatlama çığlığı, şimdiden bir zafer şarkısıydı. Bütün Berlin sokaklara dökülmüş, aynı anda hem mutluluğunu, hem de nefretini haykırıyordu. Nihayet savaşa girmenin derin mutluluğunu ve sabahın köründe, siperlerin çamurları içinde karşılarına çıkacak olanlara karşı duyduğu acımasız nefreti. “Biliyorum, hissediyorum, seziyorum, yakında görüşeceğiz,” diye yazıyordu genç kadın. Fakat dışarıdan gelen çığlıklar yine de başını kaldırmasına neden olmuştu.

“Neler oluyor, Camille? Yaz karnavalı değil bu herhalde?”

Cevap, bir tiyatro repliği gibi kesin ve netti.

“Hayır hanımefendi. Savaş bu.”

“Savaş mı?”

Genç kadının eli anlaşılmaz bir hareketle yarısı dolu sayfanın üstünde havada kaldı. Savaş, evet: Olmaması mümkün değildi. Fakat az sonra yeniden mektubuna daldı: “Şöyle veya böyle, iki-

miz de mutluluk denen řu nadir řeyi bulacađız.” Bu toplumsal kargařanın içinde bile, Mata Hari ařkından bařka bir řey dűřűnműyordu. Ve gerisi, neticede -savař ve ۆlűmler: hayat!- o kadar da ۆnemli deđildi.

ۆyle ki bir sűre sonra, Kieffert kapısını alıp meydana gelen bu yeni durum karřısında ne yapmayı dűřűndűđűnű sorduđunda, onu garip bir laubalilikle yanıtladı:

“Savaş, evet ne olmuş?”

“Eğer arzu ederseniz, h    Paris’e dۆnebilirsiniz, biliyorsunuz,” diye açıklamıştı Alman.

Fakat Mata Hari’nin bakışları kaygısızdı.

“Size sۆylemiřtim Adolph, artık ne o insanları, ne de o şehri gۆrmek istiyorum, ۆzellikle de nefret ettiğim bir şeref kuralına gۆre yaşayan o yapmacık kuklaları...”

Acaba Adolph Kieffert, Mata Hari’nin, orada kalma kararını kendisinin aldıđını anlamasını mı istiyordu? Yoksa daha da karanlık nedenlerle, genç kadının Berlin’i terk etme kararını vermesini mi istiyordu? Bir tűr ۆnsezi mi? Ařır bir kuruntu mu? Kendi hűkűmeti tarafından tutulmuř bir casus olan Adolph Kieffert, yine de duygusal bir erkekti ve Mata Hari’ye karřı duyduđu sevgi gerçekti. Bu yűzden de sesi bir anda ciddileřti:

“Ne olursa olsun Mata, bugűn bu kararı kendinizin, sadece kendinizin verdiđini unutmayın.”

Mata yűzűnű kaldırdı ve onun gۆzlerinin içine baktı.

“Unutmayacağım Adolph. Bundan emin olabilirsiniz.”

Sokakta gűrűltűler artıyordu, sevinç çıđlıkları, savař marřları... Mata Hari hafif titredi ve kۆtű bir kehaneti uzaklařtırır gibi omuzlarını silkti. Yeniden dűnyaya dۆnűyordu.

“Ve řimdi dostum, beni hořnut etmek için ne yapacaksınız biliyor musunuz? Beni gezmeye gۆtűreceksiniz. Hava çok gűzel, biraz hareket etmek istiyorum.”

Kieffert bir an duraksadı. Tam da bu gece, bűtűn Almanya’nın ۆfkesini ve kinini haykırdıđı gece dıřarı çıkmak mı?

“Sizce bunu başka bir güne ertelemek daha doğru olmaz mı? Örneğin pazar günü Potsdam’a gidebiliriz. Orangerie açık olacak, orada bir konser verilecek.”

Fakat Mata Hari ayağa kalkmıştı bile:

“Size söyledim. Savaşa giren bir ülkenin neye benzediğini görmek istiyorum.”

“Sizin bu kadar meraklı olabileceğinizi düşünmemiştim... O halde arabayı hazırlatayım, Untar den Linden boyunca biraz gezebiliriz.”

“Ve o ilk gezintiden, savaşın ilk gününden itibaren, kader ilk kez ona karşı oynadı,” dedi içini çekerek Astruc. “Onca insanın içinde fark edilmişti. Yollarda on binlerce, yüz binlerce Berlinli vardı, ama kader şimdiden onu cezalandırıyordu: Berlin’de yaşayan Amerikalı bir gazeteci onu tanımıştı.”

Tam Luisenstrasse’nin köşesinde, Brandebourg kapısının önünde. Her yere kır meyhaneleri kurulmuştu. Dört ayaklı iskemlelerin taşıdığı tahtaların üzerine fiçılar konmuştu; fırırlı yeşil yün eteklerinin üstüne kalın beyaz önlükler giymiş kaslı Prusyalı kadınların ellerindeki büyük toprak kapların içi ekşi, köpüklü biralarla doluyordu. Aynı şekilde beyaz, siyah ve yeşil kıyafetler giymiş başka kadınlar gelip geçenleri kokartlarla süslüyordu. 70 yılında Fransa’yla, ama aynı zamanda Sadowa’da Avusturya’yla savaşmış olan ihtiyarlar, madalyalar dizisini kasıla kasıla taşıyordu. Alelacele kurulan setler üzerinde borazanlarla birlikte akordeonlar da çalıyordu. Orada bulunan herkes, çiçeklenen yurtseverliğin yeni bir bekâret verdiği meyhane şarkıcılarının bağıra bağıra söylediği Alman halk havaları ve asker marşlarına koro halinde eşlik ediyordu. Kieffert, bu renkli kalabalığın arasından Mata Hari’ye yol açarak onu bu meyhanelerden birine götürdü.

“Pekâlâ, mademki görmek istediniz, işte, görünüz!” dedi boğuk bir sesle, dört ayaklı iskemlelere ve biralara ulaştıklarında.

“Görüyorum, evet...”

Ertesi gün Belçika'ya gidip kendini öldürtecek olan bir genç adam, tahta bir bankta genç kadına yer açarken ona gülümsedi. İsmi Wilhelm'di, gün ağarırken onu alnından vuran o kurşun olmasaydı, şair olacaktı: Son mutlu anısı Mata Hari oldu.

“Sevinç dedikleri şey bu mu?” diye devam etti Kieffert. “Savaşa girilecek, içlerinden kimbilir kaçsı ölecek. Ve bunu kutluyorlar, tıpkı sizde 14 Temmuz'da dans edildiği gibi!”

Mata Hari çevresindeki bu adamlara, kendisine yer vermek için kenara çekilen ve onu gözleriyle yiyen şu çocuğa neredeyse şefkatle baktı. Belki de tam o anda, kalbi onlarla, bu acımasız, açgözlü adamlarla, ama aynı zamanda yakında öldürülecek olan bu şairle birlikteydi ve Fransa'dan, onu salonlarından idare eden ve sevdiği tek varlığı ondan uzaklara yollayan o fraklı adamlardan gerçekten nefret ediyordu.

“Bu alaycılığınızı anlamıyorum, azizim,” diye karşı çıktı Mata. “Bu savaşı siz de istiyordunuz, değil mi?”

“Evet, bunu istiyorduk... (Kieffert düşünceliydi.) Fakat bu geri dönmeyecek olanları düşünmemi engellemez.”

Bankın üstünde, genç kadının yanında oturuyordu, fakat şimdi susuyordu. Tam o sırada olay gerçekleşti. Madalyalarla donanmış ve elinde kocaman bir bira bardağı olan şişman bir adam, Mata Hari ile kadeh tokuşturmak istedi. Ne de olsa güzel bir kadındı ve ortam neşeliydi. Fakat Kieffert onu reddetti.

“Hayır, dostum. Siz sarhoşsunuz!”

“Sarhoş olabilirim, ama bu benim Almanya için kadeh kaldırmamı engellemez! Ve de istediğim kişiyse...”

Kieffert onu itmek için ayağa kalkmıştı bile, fakat Mata Hari onu durdurdu:

“Bırakın onu. Siz söylediniz. 14 Temmuz'da olduğu gibi.”

Ve elinde tuttuğu bardağı sarhoşa doğru uzattı. Amerikalı fotoğrafçı tam bu anı yakalamıştı. Mata Hari, rengârenk madalyaları olan bir Prusyalıyla kadeh tokuştururken durdu ve gazeteci fotoğraf makinesinin deklanşörüne bastı. Üç gün sonra bi-

raz bulanık bir fotoğraf Avrupa’da dolaşıyordu: Mata Hari, Berlin’de düşmanla birlikte Fransa’nın yenilgisine içiyordu!

Kieffert olup biteni anlar anlamaz -gazeteci, fotoğraf...-, tekrar araya girmek istemişti, ama Mata Hari yine onu durdurmuştu.

“Rica ederim! İzin verin de Berlin’de bir kez olsun biri benimle ilgilensin.”

Amerikalı, görüntüyü aldıktan sonra onlara yaklaştı.

“İzin verir misiniz? Tam olarak anlayamıyorum... Siz burada, Almanya’dasınız. Buna karşın Fransız’sınız, öyle değil mi?”

Mata Hari hüzünlü ve acı bir kahkaha atmıştı:

“Öncelikle, benim Hollanda pasaportum var. İkincisi sanat için sınır yoktur. Bunu bilmiyor musunuz?”

Geniş kenarlı, açık renkli bir şapka takmış genç ve güzel bir kadının, Alman bayrakları altında, madalyalı, malûl ve emekli bir Prusyalı askerle kadeh tokuştururken -hangi umutla?- görüldüğü, şu kaba çerçeveli ve hafif titremiş, siyah-beyaz klişe.

“Daha önce de söyledim,” diye açıklıyor Astruc. “Bazı günler kendi kendime soruyorum, acaba o gerçekten baştan aşağı tam bir bilinçsizlik içinde miydi diye!”

O akşam, Hofjäger yakınlarındaki evine döndüğünde, Mata Hari, Camille’in endişesini ilk kez fark etmişti. Fakat bununla gerçekten ilgilenemeyecek kadar dalgın ve kafası meşguldü. Ve ancak çok sonra, Kieffert’e eşlik etmek zorunda olduğu, Latin-Amerika büyükelçiliğindeki yemeğin saatini beklerken, ipek bir juponun altına dantel bir kurdele dikmeye çalışan oda hizmetçisinin küçük endişeli yüzünü hatırlayacaktı.

“Az önce dışarı çıktığımda, bu insanlar beni çok korkuttu... Bağırıyor, şarkı söylüyorlardı... Onlar gerçek birer vahşi,” diye mırıldanıyordu Camille, yüzü gergin bir halde.

Mata Hari gülümsedi: Hüzünlü bir gülümseme kuşkusuz,

ama yine de gülümsedi.

“Sevgili Camille, büyüdüğünde, erkeklerin düğüne gider gibi savaşa gittiğini öğreneceksin: Şarkı söyleyerek. Ve gün ağardığında, gelinin duvağının kırmızı olduğunu görürlerse çok yalık!...”

Fakat Camille karamsardı.

“Pekâlâ, eğer düğüne gidiyorlarsa, Fransa’da, onlara ayrılan gelin hiç de umdukları kadar güzel olmayacak! Hemen kalbin üstünde, yaka iliğinde, büyük kırmızı bir karanfil.”

“Neden böyle şeyler söylüyorsun Camille?”

Genç kız ürperdi.

“Bilmiyorum. Bu Almanlar, yaptıkları şamatayla sinirlerimi bozdular!”

Mata Hari aynada tek dostunun yüzünü yakalamıştı. Bu kışta bir bekleyiş, neredeyse bir korku vardı.

“Hanımefendi, size demek istiyorum ki...” diye başladı genç oda hizmetçisi.

Şimdi sesi ısrarlıydı. Fakat Camille’in ona söylemek istediği şeyi tahmin etmekten çok uzak olan Mata Hari, aynaya bakarak saçlarını düzeltmeye devam ediyordu.

“Evet, Camille...” diye cevap verdi sadece, dalgın bir biçimde.

“Bu adamların yanında başımıza ne geleceği hiç bilinmez. Fakat benim başıma bir şey gelirse... bana...”

Bu kez Mata Hari’nin kahkahası yükseldi: Neşeli, açık...

“Fakât senin başına ne gelebilir Camille’ciğim? Daha doğrusu, evet... Senin gibi güzel bir kızın başına ne gelebilir çok iyi biliyorum!”

Camille hiç gülecek durumda değildi.

“Beni korkutan bu değil. Bunu çok iyi biliyorsunuz efendim. Hayır. Benim düşündüğüm başka bir şey, asla bilinmez... Eğer başıma bir şey gelirse efendim, hemen Paris’e dönmelisiniz. Ve benim adıma Yüzbaşı Ladoux’ya gitmelisiniz. Saint-Germain Bulvarı, 221 numara. Ve ona deyin ki...”

Sesini alçaltmıştı ve bu kez, Mata Hari onu dinliyordu. Metrdotel-başkâhya Hans'ın içeri girip kapının eşiğinde dikildiğini ikisi de duymamıştı.

“Hanımefendi...”

Başkâhya ilerledi ve Camille, kıpkırmızı bir halde birdenbire doğruldu.

“St. Germain Bulvarı'ndaki o kuaföre söyleyeceğim, olmaz ama, gerçekten olmaz! Boyaları tam çöplük! Zaten hiçbir şey kınayla boy ölçüşemez!”

Camille kusursuz biçimde onu aldatmaya çalışıyordu. Kâhyanın yüzü tepkisizdi.

“Hanımefendi... Beyefendi, Hanımefendi rahatsız olmazlarsa, birkaç saniye sonra yukarıya çıkacağını söylememi istediler.”

Hans'ın iç karartıcı ve solgun suratı odanın köşesinde kaybolurken, Mata Hari sonunda Camille'e soruyordu.

“Az önce Ladoux ve kuaför hikâyesiyle ne anlatmak istedin?”

Fakat Camille omuz silkiyordu. Artık konuşmak istemiyordu. Belki de şimdiden çok geçti...

“Hiç... Hiçbir şey: Her zamanki gibi gevezelik ediyordum.”

Zaten Kieffert de şimdiden odaya girmişti. Kaygılı görünüyordu.

“Çok üzgünüm, tatlım. Şu fotoğraf olayından sonra, bizi birkaç gün birlikte görmemelerinin daha iyi olacağını düşünüyorum. İnsanlar hemen dedikodu yapacaktır... Bundan dolayı, bu gece yalnız çıkacağım. Fraülein Hildegarde yemeğinizi buraya getirecek ve ben sizden aşağıya inmemenizi rica ediyorum. Dönüşte, gecenin sonunda birkaç arkadaşımı porto içmeye davet edebilirim. Bunun ne olduğunu bilirsiniz... Erkek muhabbetleri, öyle değil mi?”

Camille'in bakışı birdenbire dondu ve Kieffert'in bakışlarıyla karşılaştı. Birbirlerini tepeden tırnağa süzen iki düşman gibiydiler.

Bu 3 Ağustos 1914 gecesi, böylece, Mata Hari'nin kaderinde ebediyen rol oynayacak birkaç uzun geceden biri olmuştu.

Kieffert'in kendisinden istediği gibi, evin düzeniyle ilgilenen sert bakışlı Fraülein Hildegard'ın servis yaptığı yemeğini odasında yemişti. Daha sonra George Eliot'un İngilizce bir romanından birkaç sayfa okumuş ve soyunup Camille'den saçlarını taramasını istemişti.

Genç kızın domuz kılından yapılmış sık bir fırçayı saçlarının arasından kaydırmasıyla geçen bu dakikalar, onun için her zaman dinlendirici olmuştu. Camille'in parmakları, ensesi ve alnında dolaşırken, Mata Hari gözlerini kapar ve hayal kurardı. Fakat genç kızın endişesi bu sefer o kadar belirgindi ki Mata Hari elinin ucuyla onu durdurdu.

"Artık hiçbir şey söylemiyorsun, Camille. Sana neler oluyor?"

"Hiçbir şey, efendim. Yorgunum, hepsi bu... Bugün beni çok yordu..."

Fırçanın dansözün saçlarındaki hareketi tekrar başlamıştı. Fakat Mata onu yine durdurdu:

"Az önce hikâyelerle aklımı karıştırdığını biliyor musun? Şimdi de ben kendimi rahat hissetmiyorum."

"Ama yo! Bu akşamki yemeğe gidemediğiniz için hayal kırıklığına uğradınız, kötümser fikirlere kapılıyorsunuz, hepsi bu! Şimdi uyuyacaksınız ve yarın her şey yoluna girecek."

Camille'in gülüşü, neşesi, hiçbiri içten değildi.

"Fakat sen, Camille, şu Ladoux?"

Genç oda hizmetçisi onu kesin biçimde susturdu. Bu kez hemen hemen sert bir tonla:

"Bir dostum..." dedi. "Fakat önemi yok. Az önce de söylediğim gibi bugün yorucuydu, yok yere endişelendim."

"Emin misin?"

"Kesinlikle eminim..."

Ama yine de odasına çekileceği sırada, Mata Hari ona seslendi:

“Camille!”

“Hanımefendi?”

Sesinde yine bir bekleyiş vardı. Belki bu kez ona her şeyi anlatabileceğini mi umuyordu?

“Hanımefendi?”

Fakat Mata Hari az önceki konuşmalarını unutmuştu, gene Vadim’den söz etmek istiyordu.

“Belki yarın ondan bir mektup gelir?”

“Belki, evet...”

Camille düş kırıklığı içinde, içini çekti... Ve Mata Hari ışığı söndürmeden önce birkaç dakika daha kitap okudu.

İki, en fazla üç saattir uyuyor olmalıydı ki birden sıçrayarak uyandı. Evin içinden sesler geliyordu, koridorda bir koşuşturma vardı ve bağırışlar. Ve genç kadın ilk defa korktu. Bu korku, onu daha sonra sık sık bitkin düşürecek o büyük kaygıların, o müt-hiş kalp çarpıntılarının ilkiydi. Hemen ışığı yaktı; tam o sırada, kapısına bir ağırlık çarpıyor ve porselen kapı tokmağı oynuyordu. Bir önsezi miydi? O da bağırdı:

“Camille!”

Fakat bir tabanca sesi çılgınlığını bastırmıştı, kapı açıldı ve Camille odanın içinde yere yığıldı. Ölmüştü.

Arkasında elinde bir tabancayla Hans duruyordu. Biraz daha geride, Fraülein Hildegarde’ın da elinde bir silah vardı. Nihayet Kieffert, ev kıyafeti içinde, çok solgun görünüyordu.

Mata Hari’nin dertop olduğu yatağa doğru bir adım attı:

“Hayatım bu kız bir casus gibi bizi izliyordu. Benim kadar sizi de. Fakat Hans bazı şeylerden kuşkulandı...”

Koridorda duran başkâhya ve Fraülein Hildegarde, Kieffert’i çerçevesiyor ve böylece üçü tehlikeli, korkunç ve karanlık bir grup oluşturunuyordu.

“Korkmanızı gerektirecek bir şey yok sevgilim. Fakat artık burada kalamayız. Yarın Berlin’den ayrılıyoruz.”

Aynı saatlerde Alman birlikleri Belçika sınırını geçiyordu; küçük bir devletin tarafsızlığı değersiz bir kâğıt parçasından başka bir şey değildi.

Bunu izleyen aylar o kadar uzun sürdü ki Mata Hari'ye yıllar gibi geldi ve böylece yıllar, o gerçekten farkına varmadan akıp gitti. Birkaç hafta içinde biteceği söylenen savaş hâlâ devam ediyordu. 1915 ve umut; 1916 ve çöküş... Mata Hari çok seyahat ediyordu – Almanya, Avusturya ve Macaristan. Unutmak istiyordu ve valslerle, açık renk üniformalar ve yakışıklı subaylarla, konserlerle, Margareth Siems ve Maria Jeritza'nın, Wagner veya Strauss'un onu ağlatan dramlarında, kendisi gibi mahvolmuş kadın kahramanların şarkılarını söylediği Opera'daki gecelerle sarhoş oluyordu. Kuşkusuz Vadim ona yazmıyordu, fakat genç kadın, bilinçli bir düzensizlikle de olsa, onu kızdırmamaya her zamankinden daha fazla özen gösteren Adolph Kieffert'ten onun haberlerini alı-

yordu. Çünkü geri dönüşü olanaksız olduğu için, hâlâ Alman casusun yanında yaşıyordu ve Kieffert, genç kadının kaderini belirleyeceği gün gelinceye kadar ona göz kulak oluyordu.

Camille'in ölümü, son kopma, kırılma noktası olmuştu. Günlerce ağlamıştı, geceleri Fraülein Hildegarde'ın ciddi suratı ona sakinleştirici iğneler yapmak için üzerine eğiliyordu. Daha sonra -galaların, yemeklerin, sosyetik gecelerin kalabalığı içinde- Kieffert'in baskısıyla içine gömüldüğü o yalnızlık gibi, kendi unutulmuşluğuna gömülmüştü.

Bu süre içinde, savaş kasıp kavuruyordu. Şimdiden kaç milyon insan ölmüştü? Fakat kontes Von Hagen adını alan -maske oyununu iyi oynamak gerekiyordu ve bu takma adı ona Kieffert bulmuştu- Mata Hari, bembeyaz üniformaları içinde dimdik duran subaylarla sabahlara kadar dans etmeye ve gazinoların rulet masalarında binlerce mark kaybedip ertesi gün bir o kadar kazanmaya devam ediyordu. İnsanlar onun çevresini sarıyor, onu övgüye boğuyordu. Kieffert sahneyi izliyordu, fakat Mata Hari, o, hiçbir şey hissetmiyordu.

“Hiçbir zaman o yıllardaki kadar yalnız olmamıştı,” diyerek içini çekti Astruc. “Ama buna rağmen, Prusya monarşisi veya Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun son silahları, barut fiçileri üzerinde kendini kaybedinceye dek dans eden bir dünyayı can çekişen ışıklarıyla aydınlatırken, o ne bir baloyu, ne de bir gece yarısı yemeğini kaçıırıyordu. Gece yaşıyor, gündüz uyuyordu ve başkentten kaplıca şehirleri Carlsbad ve Wiesbaden'e, Marienbad ve Baden Baden'e dek, Vadim'e, sadece ondan söz ettiği uzun mektuplar yazıyordu.”

“Peki o?” diye soruyor Desvilliers.

“Ah! o...”

Astruc, bu hareketiyle, “Vadim, Vadim'di ve sonuna kadar Vadim olarak kalacaktı – yani: hemen hemen sonuna kadar,” demek istiyordu.

“Ah! o... Vadim de kendi kendine genç kadına hâlâ âşık olduğunu söylüyordu, fakat küçük bir çocuk gibi, nedenini bilmeden ve kendini sorgulamadan. Sonra annesinin onun üzerindeki etkisi de devam ediyordu. O sıralarda Vadim, Paris’ten uzaklaştırılmış olsa da, hâlâ general dayısının himayesinde, St. Petersburg’da hayali bir genelkurmayın sekreterliğini yapıyordu; Mata Hari gibi oyun salonlarına gidiyor, kadınlardan kaçıyor ve artık şiir yazmıyordu. Bir gölge haline gelmişti; kâğıtlara sadece umutsuzluk çığlıklarını döküyordu ve çok daha sonra, Paris’te bulunan bir defterde bunların izine rastlanacaktı. Kendi kendine kaderin onu damgaladığını söylüyor, başına gelen bütün felaketlerden annesini sorumlu tutuyor, fakat her seferinde, daha derin bir umutsuzluk gücünü tükettiği veya Mata Hari’nin anısı kafasını daha çok kurcaladığında, gidip tekrar ana kucağına sığınıyordu.”

“Peki gerçekten onu hâlâ seviyor muydu? Ya da onu gerçekten sevmiş miydi?”

Astruc’ün bakışları bu soruyu yanıtlamak için Desvilliers’nin bakışlarını arıyor.

“Artık onu sevdiğini biliyorum. Mata, onun tamamen değişebilmesi için tek şansıydı ve onları mahveden de buydu... Fakat ondan mektup almadan, yaşayıp yaşamadığını bilmeden, onun hiçbir şeyinden emin olmadan, Mata Hari bir şekilde bunu hissediyordu.”

Bu yüzden hâlâ yaşıyordu.

Ve 1916 baharının sonunda bir sabah kendini Wiesbaden’de buldu. Önceki gün, Kursaal’da şafak sökene kadar dans etmişti. Sonra ona zaferlerinden söz eden, fakat onun dinlemediği yabancılarla birlikte bahçenin koruluklarında dolaşmıştı. Kaygan göğüslü mermer Psyche’nin gölgesinde, belki öğrenci bıyıklı bir yüzbaşının kendisini öpmesine izin vermişti ve şafak sökerken, göz çevrelerinde yorgunluktan büyük mavi halkalar oluşmuştu.

“Yaş ilerliyor!” diye bağırıyordu kendisine baktığı aynadaki görüntüsüne.

Fakat makyajını yaparken yanında bulunan Kieffert -bir zamanlar Zelle gibi- buna itiraz etmişti.

“Saçmalamayın Mata, siz her zaman en güzelsiniz. Mata Hari efsanesi bütün savaflara göğüs gerecektir!”

Mata Hari’nin acı gülüşü:

“Beni kim hatırlıyor?”

Kieffert ciddileşmişti.

“Hayal edemeyeceğiniz kadar çok kişi, hayatım.”

Kuşkusuz karanlıkta kaybolan şu siyahlı adamlar, şu gizli bakışlar, sonra şu fişler, yabancıların onunla ilgili hazırladığı ve Lenoirlar’ın ve diğer polislerin, ajanların, muhbirlerin eski dosyalarıyla birleşip tozlu odalarda üst üste yığılan şu raporlar vardı... Fakat Kieffert’in konuşmak istediği şey bu değildi.

“Bakın, size güzel bir sürprizim olduğunu söylesem?”

“Güzel bir sürpriz!”

Aynı hüznü gülüş...

Aynı akşam, Alman, genç kadının odasına girip onu bornozu içinde yatağa yarı uzanmış bir halde bulunca gülümsemişti.

“Ama dostum? Hâlâ hazır değil misiniz? Hani güzel sürprizimiz?”

“Güzel sürpriz! Doğru, unutuyordum...”

Mata Hari acele etmeden kalkmıştı. Bir zamanlar babasının önünde yaptığı gibi, hiç sıkılmadan, fakat hayâsızca değil, Haller Oteli’nin oda hizmetçisinin hazırladığı yavaş yavaş soğuyan sıcak suyla dolu küvetin bulunduğu banyoya ilerlemeden önce, onun önünde bir an çıplak görünmek için bornozunu çıkarmıştı...

“Bir dakika sonra yanınızdayım.”

Kieffert saatine bakmıştı.

“Acele etmeyiniz! Randevumuz saat sekiz buçukta.”

Genç kadın kendini tembelce ılık suya bırakırken, Kieffert küçük bir İsviçre purosunu yakmıştı; Mata Hari’nin odasında iç-

mekte sakınca görmediği tek purolardı bunlar... Çalışma masasının üzerinde genç kadının yazıp da göndermediği bir mektup vardı.

“Rus’unuza bir mektup daha...”

Duvarın öbür tarafından Mata Hari’nin sesi yükseldi:

“Sizi duymuyorum, dostum.”

Kieffert banyonun kapısına kadar gitti. Onu genç kadına bir kucaklamadan çok daha fazla bağlayan bu özel yakınlığın böyle tadını çıkarmak ne karmaşık duygularla sarıyordu içini! Onu, başı arkaya yaslanmış, saçları bir havluyla sarılmış, yaldızlı kuğu boyunlu şatafatlı musluklarıyla beyaz porselen bir küvetin içinde çırılçplak görmek...

“Ne diyordunuz, dostum?”

Adam küvetin kenarına oturmuştu. Aniden bütün planları, çevirdiği dolapları ona gereksiz görünüyordu. Gülümsemişti:

“Hiç... Şu sevdiğiniz adama her gün mektup yazmanızı hem çılgınca, hem de çok güzel buluyorum.”

“Kıskanmıyorsunuz değil mi? Onları yazan Mata Hari; ben-se burada kontes Von Hagen’im, değil mi?”

Kieffert’in neşeli gülümsemesi:

“Her şeyi ne güzel açıklıyorsunuz!”

Mata Hari, küvetin içinde sular ve buharlarla birlikte çırılçplak ayağa kalkarken, Kieffert kendi kendine, oynadığı oyunun yararsız olduğunu söylüyordu. Bu kadının yanında kalması ve onun yanında yaşamaktan başka bir tutkusu olmaması yeterliy-di ve o zaman her şey ne kadar kolay olurdu!

“Bir süredir bu Alman’dan sanki sempatiye benzer bir şeyle söz ediyorsunuz!” diye lafını kesiyor Desvilliers.

Astruc’ün yüzünde apaçık bir hüznün beliriyor.

“Belki de her şeye rağmen çok sempatikti?”

Desvilliers’nin sesi öfkeyle titriyor:

“Gene de Mata Hari’yi bu maceranın içine o soktu!”

Birkaç gün önce söylediği cümleyi neredeyse kelimesi kelimesine tekrarlıyor. Fakat Astruc onun bu açıklamasını omuz silerek yanıtıyor:

“Belki de hepimiz gibi, onun da elinden Mata’yı öldürmekten başka bir şey gelmiyordu...”

“Onu öldürmek mi? Hepimiz gibi mi?”

“Evet, Desvilliers, hepimiz; hatta onu çok seven siz.”

Desvilliers’nin sual soran bakışı uzun süre Astruc’ün üstünde kaldı: Hatta o da, evet.

Wiesbaden’deki Haller Oteli’nin kışlık bahçesi, valsın nağmeleri, sera ağaçlarının hareketli dalları ve kadınların üstündeki parfümlü ipeklerin hışırtısı içindeydi. Trinkhalle’de, topraktan çıkan çok sıcak bir suyun kaynadığı Kochbrunnen’e kadar uzanan bu uzun galeride, rengârenk elbiseli kadınlar, fraklı veya üniformalı erkeklerin kollarında yürüyorlardı. Bu küstahlığın, yıldızların ve madalyaların rekabeti gibiydi. Bir imparatorluğun ışıkları sönüyordu, evet... Bahçeden çok ılık bir rüzgâr esiyordu ve büyük salonda, orkestra *Murmures de la Forêt viennoise*’ı (Viyana Ormanları Fısıltıları) çalıyordu. Bütün müzisyenler kadındı.

“Strauß! Daima Strauss ve gene Strauss,” diye belirtti Mata Hari salona girerken.

“Unutmak gerekiyor hayatım! Savaş sırasında bütün kaplıca şehirleri birbirine benzer: Unutmak isteyenlerin sığınaklarıdır. Ağlamaklı Fransa’ya şarkı söyleten ve dans ettiren Offenbach gibi, Strauss da buranın fon müziğidir.”

Bir metrdotel onlara doğru yaklaşıyordu; önlerinde eğildi ve orkestrayı yöneten kadın -genç ve kızıl saçlıydı- şimdi üç kişilik servis tabaklarının bulunduğu bir masaya oturmakta olan çifte doğru döndü.

“Bu sahneyi daha önce yaşadım izlenimine kapıldım,” diye fısıldadı Mata Hari.

Sandalyesine otururken vals bitti ve Messenger'in müziğinin ilk nağmeleri yankılandı, en şöhretli günlerinde tüm Avrupa'da Mata Hari'yle özleştirilen, Doğu'ya özgü küçük zillerin eşlik ettiği, dünyanın bütün özelemleriyle -kutsal dans, güzellik...- dolu şu eski müzik.

"Bana öyle geliyor ki, kontes Von Hagen'in maskesi düştü," diye belirtti Kieffert.

Fakat Mata Hari gülümsedi. Hatırlıyordu. Eskiden, bunun gibi bir kuş kafesine benzeyen başka bir restoranda kadınlardan oluşan orkestra. Kolunu beline dolayan Glenn'in anısı... İçini büyük bir özlem kaplıyordu. Elindeki çubukla bir düzine kızıdan oluşan grubu yöneten ve arada sırada kendisine doğru dönen, siyah frak içine kolalı gömlek giymiş kızıl saçlı kadına baktı... İnce dudakları vardı, o da gülümsüyordu. Müzik sonunda susunca, yabancı, Mata Hari'nin masasına geldi. Elinde bir gül vardı.

"Réve-Bleu Orkestrası'nın saygılarıyla," dedi sadece, gülü Mata Hari'nin önüne koyarken.

Glenn Carter da o ilk vals sırasında kendisine bir gül vermişti. Bir an bakışları titredi -bir damla gözyaşı mı?- fakat kendini topladı. Çiçek getiren kadın neşeli bir tebessümle onu uzun uzun süzüyordu. Mata da gülümsedi.

"Fransız mısınız? Burada!"

Genç kadın bir kahkaha attı:

"Sanatın sınırı yoktur, biliyorsunuz!"

Bu cümleyi de daha önce duymuştu.

"Adım Martha," diye ekledi genç müzisyen kadın.

Martha yerine dönmeye hazırlanırken, Kieffert'in beklediği misafir, aynı yapmacık metrdotelin peşinden geldi. Fakat o zaman, Martha'yla yeni gelen adam arasında, Mata Hari'nin fark edemeyebileceği kadar hızlı bir şey oldu. Ama Mata yine de görmüştü. Birbirini tanımıyormuş gibi davranan iki dostun veya iki suç ortağının kısa bakışması. Daha sonra iki erkeğin gözleriyle izlediği kadın müzisyen çekip gitti.

“Size arkadaşım Van Damm’ı takdim edeyim,” dedi sonunda Kieffert.

Yeleğini kaplayan saat kösteğiyle, hantal ve çok solgun görünen Van Damm, Mata Hari’nin sağına oturdu.

Konuşma bir anlaşmazlıkla başladı. Kadınlar orkestrası, kırmızı gül, kış bahçesi ve bu müzik: Mata Hari, yeniden hayalle-re dalmıştı. Hatırladığını sandığı çok eski kokular da vardı. Kalın derili Van Damm’ın gelişi bütün bunları aniden yarıda kesmişti. Ve bunun arkasından Kieffert’in ses tonundaki vurgu Mata Hari’nin canını sıkıyordu...

“Dostum Van Damm’la tanışmanızı istiyordum,” demişti, onu koruyucularına takdim eden Adam Zelle’nin sesine benzeyen bir sesle.

Öyle ki Van Damm birkaç giriş cümlesinden sonra asıl konuya girince, Mata Hari şiddetli bir tepki gösterdi:

“Dostum Kieffert,” diye başlamıştı Van Damm, “bazen Paris’i ve orada sürdürdüğünüz yaşamı gerçekten özleyip özlemediğinizi merak ediyor. Size çok basit bir soru sorabilir miyim? Benimle Fransa’ya dönmek ister miydiniz?”

Mata Hari, Kieffert’e döndü, rengi sapsarıydı:

“Artık anladığınızı sanıyordum. Ölünceye kadar vazgeçtiğim bir şey varsa, o da dostunuzun Paris’te sürdürdüğüm hayat diye adlandırdığı şeydir...”

Kieffert’in bakışlarında neşeli bir ifade belirdi ve hemen elini genç kadının elinin üstüne koydu:

“Korkarım beni yanlış anladınız Mata. Böyle bir şey bahis konusu değil. Sizi asla böyle bir pusuya düşürmeyeceğimi bilecek kadar tanırırsınız beni.”

Orkestra şimdi eski bir şarkıyı, Paris günlerinin bir şarkısını çalıyordu, fakat ne Mata Hari’nin, ne de anılarının Paris’i olan bir Paris... *Le temps de Cerises* belki veya kızları öven bir Bruant şarkısı. Ve aralarında yeniden Glenn’in, Montparnasse’taki

dostlarının veya Bullier'nin kendini kaybetmiş dansçılarının yüzünün belirttiği başka anılar üşüşüyordu beynine. Yüzüne yavaş yavaş yeniden renk geliyordu. Vadim'in hayatından geçişi o kadar çok şeyi alıp götürmüştü ki bunların hatırası bile ona ısırap veriyordu.

Kieffert devam etti:

“Hayır, Andrew Van Damm Paris'e yerleşmeyi düşünüyordu ve ben de onunla birlikte Paris'e gitmek ister misiniz acaba diye merak ettim. Art niyetsiz, sadece onunla çalışmak için.”

Van Damm da açıkladı.

“Ben Hollandalıyım, biliyor musunuz, tıpkı sizin gibi. Ve biz savaşı çok yakından takip eden birkaç Hollandalıdan biriyiz. Ama aynı zamanda savaş alanından uzak bölgelerde olup bitenleri de... Özellikle de Paris'te...”

Mata Hari yeniden itiraz edecekti -belki de bu konuşmanın ve altında yatan tehlikelerin ne anlama geldiğini anlamaya başlıyordu- fakat Kieffert onu yine durdurdu.

“İzin verirsiniz dostumuz sonuna kadar anlatsın Mata? Herhangi bir ülkenin herhangi bir çıkarına aykırı hareket etmek söz konusu değil.”

Nazikti, yumuşaktı...

“İtiraf etmek gerekirse, ben silah imal eden bir gurup sanayicinin başındayım,” diye devam ediyordu Van Damm. “Biz her tür silah üretiyoruz ve bunları yüksek bir fiyata ve en fazla ödeyene satmak istiyoruz. Şayet, ilişkileriniz nedeniyle, bizim... olası müşterilerimizin olası gereksinimlerini öğrenmeyi kabul ederseniz, bize vereceğiniz bilgilerin karşılığını fazlasıyla ödemeye hazırız.”

Kieffert devam etti:

“Sizden istediğimiz dışarı çıkmanız, dünyayı görmemiz, kendinizi göstermeniz, arkadaşlarınızla görüşmeniz ve her şeyi dinlemeniz. Arada sırada da Van Damm'la buluşup birbirinize -nasıl desem?- izlenimlerinizi anlatacaksınız.”

Mata Hari allak bullak olmuştı. Ve aynı zamanda hayal kırıklığına da uğramıştı. Kieffert, sürpriz diye diye, sonunda onu başka bir şeyin olacağına inandırmıştı. Ve şimdi tahmin ettiği şey -çok az şey!- onu üzüyordu.

“Ve beni buraya bunun için getirdiniz!”

Kieffert’in sesi birdenbire boğuklaşmış, hatta sertleşmişti.

“Paranın kokusu olmadığını kim söyledi? Barutun kokusu da, parası peşin olarak ödendiğinde, La Paix Sokağı’nın en hoş kokulu parfümleriyle eş değerdedir.”

Mata Hari ilk kez, “bu tam bir Alman” diye düşündü.

“Bu kez beni anlamayan sizsiniz,” diye karşılık verdi. “Size tekrar tekrar Paris’e dönmek istemediğimi söylüyorum.”

“Peki, sürprizim, Mata? Size vaat ettiğim sürprizi unutmuş görünüyorsunuz.”

“Sürprizinizi görüyorum, çok iyi görüyorum!”

O zaman Alman karşı-casusluk örgütünün büyük yöneticisi, fakat ölüme göndereceği kadın ajana âşık olan Adolph Kieffert’in sesi çok yumuşak, hatta bu kez sevecen çıkmıştı.

“Peki, size arkadaşınız teğmen Vadim İvanoviç Maznof’un Paris’e döndüğünü söyleseydim?”

“Üç gün sonra Mata Hari de Paris’e dönüyor ve ben onunla ilk kez konuşuyordum,” diye belirtiyor şimdi Desvilliers.

Perdeleri çekik bir salonun yarı loşluğunda, bu sadece anılarla dolu, boş günlerden başka yarınları olmadan akıp giden yaşamlarının ahengine göre giriştikleri bu iki sesli anlatıya, bu ezgiye katılma sırası Desvilliers’ye geliyor.

“Böylece Mata Hari, Zürich üzerinden Paris’e dönmüştü. Gözlerinizden yaşlar akıtacak kadar güzel, buna rağmen ona bakmayan bir kalabalığın ortasında, bir düzine çanta ve valizle birlikte, Lyon Garı’nın peronunda dikiliyordu.”

Teğmen Desvilliers’nin bakışları parlıyor... Gözyaşları mı? O kadar net hatırlıyor ki. Şöhretinin doruğundayken sadece bir ke-

re dans ederken gördüğü Mata Hari ve 1916 yılının bir sabahı, Paris'te bir gar peronunda tesadüfen karşılaştığı, büyük narin kanatlı bir gece kelebeği gibi, bir adın, sevdiği tek adamın adının belli belirsiz ışığı tarafından çekilmiş bu kadın.

“Kimseye ya da hemen hemen kimseye haber vermeden gelmişti ve yalnızdı.”

Kararını bir anda vermişti. Wiesbaden'e ve sularına, seradaki palmyelerine, yeşil oyun masalarına elveda... Unutmaya elveda! Bir isim, bir umut ona yetmiş ve o zor kararı almıştı. Evet dediğinde, Van Damm ve Kieffert, “olmuştur...” dercesine birbirine bakıyordu. Evet gerçekten de olmuştu... Mata Hari yakalanmıştı, Mata Hari dalıyordu.

“Ben izne geliyordum,” diye devam ediyor Desvilliers. “Sevdiğimi sandığım bir genç kız beni bekliyordu, toplumdan uzakta geçireceğim kırk sekiz saatim vardı, fakat onu gördüm ve her şey değişti.”

Ölümün bir kez daha yenik düştüğü bu büyük kavşağın, yaralıların her yönden akın ettiği, körlerin fal taşı gibi açtıkları gözleriyle artık var olmayan şeyleri aradığı, çolakların var olmayan kollarında var olmayan aşklarına sarıldığı bir garın hayhuyu içinde, hiçbir şey görmeyen kadına doğru yürümüş ve büyülenmiş bir halde onun önünde durmuştu.

“Size yardım edebilir miyim?”

Mata Hari ona bakmıştı.

“Eğer sakıncası yoksa,” diye devam etmişti, “size kendimi takdim edeyim. Teğmen Desvilliers izinde ve emrinizde.”

Genç kadın bir an duraksamıştı.

“Bayım... yani, teğmen... teşekkür ederim. İsviçre'den geliyorum. Bir akrabam beni karşılamaya gelecekti, ama onu göremiyorum. Galiba kayboldum...”

O tekrar eğilmişti, sonra bir hamala çantaları ve valizleri alması için işaret etmişti.

“Nereye gidiyoruz?”

“Louvre Otelinde bir oda ayırttım. İsmim Leydi MacLeod.”

Çıkışın, sokağın, arabaların bulunduğu yere doğru gidiyorlardı, ama koyu giysili bir adam onlara bakıyor ve onları izliyordu.

“İşte bütün olup biten bu,” diye devam ediyor Desvilliers. “Louvre Oteline geldik, kapıcı onu tanıdı, erkekler etrafını sardı ve ben bir anda kendimi kenara itilmiş, uzaklaştırılmış hissettim. O sırada, bana yaklaştı, elimi tuttu ve çok basit, çok beylik, ama bana sözlerin en heyecan vericisi gibi görünen birkaç cümleyle bana teşekkür etti. Onu orada, kendisine dairesinin anahatarlarını veren kapıcının küçük gişesinin önünde bıraktım. Aynı akşam sevdiğimi sandığım ve benim için sonsuz bir şefkati simgeleyen genç kadını buldum. Ve onun bana gösterdiği şefkatten öylesine nefret ettim ki!”

Bu sırada, Desvilliers gider gitmez, Mata Hari kapıcıya doğru dönmüştü.

“Bana mesaj bırakan oldu mu? M. Astruc beni garda bekleyecekti ve onu görmedim.”

Louvre Otelinin kapıcısı Hulot’nun yüzünde, ağız sıkılığıyla eşanlama gelen şu tanımlanamaz gülümsemelerden biri belirdi.

“Herhangi bir mesaj bırakan olmadı, hayır. Fakat bir beyefendi dairenizde sizi bekliyor.”

Mata Hari’nin kalbini saran heyecan. Yoksa bu o muydu? Buruşmuş ipek elbisesini -Kurfürstendamm’da, Hans Zaber’den alınmış olan bu elbise, Poiret’nin geçen yılki bir modelinin eksiksiz bir kopyasıydı- havalandırarak görkemli asansörün işlenmiş demir kafesine koştu; Parisli çocuk yüzlü asansör hizmetlisi ona hayranlık dolu bir mutlulukla baktı. Âşık bir kadının neye benzediğini biliyordu!

Görkemli ve ağır asansör yavaş yavaş ikinci kata çıktı; yiv üzerinde kayan sahanlık kapısı ve kırmızı halılı koridor... Mata Ha-

ri umuyordu! İnaniyordu... Mutlaka Vadim'di... Tekrar kavuşulan Vadim. Kalbi korku ve heyecan içinde çarpıyordu; yine koridor ve dairesinin, odasının kapısı...

“Ah! Sen...”

Salonun eşiğinde birden durmuştu. Onun gelişiyle bile kalkmadığı bir koltuğa gömülmüş olan Adam Zelle, yirmi beş santim uzunluğunda bir puro içiyordu. Daha sonraki sahne kötü bir rüyaya benziyordu. Görüntüler, konuşmalar. Bu odada Vadim'i bulmayı uman Mata Hari yeniden hayır diyecekti.

“Ah! Sen...”

Büyük acı. Ama şişman adam, son derece bayağı biçimde gülümsüyordu.

“Evet, kızım, işte baban... Palas pandıras kızına sarılmaya gelen baban...”

Kızına uzun uzun sarılmak üzere yerinden kalkmadan önce, purosundan bir nefes daha çeken Zelle'nin davranışında küçük bir kıskırtmadan daha fazlası vardı. Fakat Mata Hari kendini ondan kurtarmıştı.

“Paris'te olduğumu nereden öğrendin?”

Başka hiçbir babaya benzemeyen bu babanın neşeli gülüşü:

“Zelle babadan uzun süre bir şey saklanabileceğini mi sanıyorsun?”

Fakat rüyalar âlemindeki gezintisinden aniden yeryüzüne dönen Mata Hari, dumanı dağıtmak için eliyle bir hareket yaptı. Sonra soluk mavi duvar kaplamalı salonu geçerek odasına doğru gitti; babası da onu takip etti.

Bir oda hizmetçisi ondan birkaç saat önce otele gelen iki büyük bavulu açmakla meşguldü. Fakat Mata Hari'nin yüzünde oda hizmetçisine yöneltmediği küçük bir tebessüm belirmişti; babasına döndü:

“Müsaade edersen, üstümü değiştirip biraz rahatlamak istiyorum.”

Bu ansızın başlayan bir kâbustu. Mata Hari bir koltuğa da-

yanmış ayakta duruyordu. Başını sallıyor ve tekrarlıyordu:

“Müsaade edersen...”

Ama eskiden Mata Hari “rahatlarken” yerinden kıpırdamayan Zelle, purosundan bir nefes daha çekiyor ve başını ona doğru çeviriyordu.

“Rica ederim, benim için rahatsız olma...”

Şimdiden bir koltuğa yerleşiyor ve oda hizmetçisini göz ucuyla süzüyordu. Mata Hari kendini tuttu:

“Beni yan tarafta beklemeni tercih ederim.”

Aynı kaba, müstehcen gülüş...

“Bak sen! Şimdi de yaşlı babanın önünde küçük utangaçlıklar ha?”

Yine de omuz silkerek küçük salona dönmüş, fakat kapıyı açık bırakmıştı ve genç kadın üstünü değiştirirken onunla konuşuyordu – nutuk atıyordu.

“Seninle ilgilendiğimi biliyorsun... Elimde tam sana göre bir şey var!... Bir general, yavrucuğum! Dört yıldızlı bir general. Dul, şanslı adam... Başında bulunduğu askerlerin yararına sanat geceleri düzenlemek istiyor – gizlice! Yakışıklı da... Altmış yaşlarında, ama teni küçük bir çocuğun teni gibi... Seni bekliyor... Ona İsviçre’den geleceğini söyledim... Seni danslarından ve dostlarından uzaklaştıran bir hastalıktan söz ettim... Bu onlarla ve gerisiyle yeniden ilişki kurmak için mükemmel bir fırsat olacak.”

Fakat Mata Hari onu dinlememişti. Ya da daha doğrusu bunları fazlasıyla dinlemişti. Yine giyinik biçimde odasından çıkıyordu.

“Sanırım beni anlamadın. Kafana iyice sokman gereken bir şey var: Söylediğin gibi, bütün bunlar -gerisi!- bitti.”

Sesi net ve neredeyse kendinden emindi; aniden kırılmış olan Zelle, hakarete uğramış onurlu adam rolünü oynamaya başlamıştı.

“Umarım şaka ediyorsundur... Bu ülkede geçen acı olaylara

karşı durma tarzın bu mu senin, gülümsemek?”

Onun karşısında, ayakta duran güzel ve üzgün genç kadın başını sallıyordu.

“Hiç de şaka etmiyorum, bunu bal gibi de anladın. Yine dans edeceğim, çünkü dans etmek benim hayatım. Fakat ‘gerisi’, bir daha bundan söz edildiğini bile duymak istemiyorum!”

Bugün onun her şeyi reddetmesine izin veren, Vadim’in hayaliydi.

“Beni bir anda içine soktuğun durumu biraz olsun düşündün mü acaba?”

Adam Zelle kuduruyordu: Öfkeden yüzü kıpkırmızı olmuştu.

“Peki ya sen, beni yıllarca içine soktuğun durumu biraz olsun düşündün mü?...”

Mata Hari’nin sesinde artık her şeyi bilen kişilere özgü bir dinginlik vardı. O zaman Adam Zelle yalvarmayı denedi:

“Fakat ben senin babanım, tatlım.”

“Ve bundan dolayı gurur duyuyorsun!”

Bu kez Zelle tam anlamıyla iğrençleşmişti.

“Senin de titizlik etmediğin zamanlar oldu...”

Mata Hari titredi. Hangi korkunç anıyı canlandırmıştı? O zaman genç kadın bağırdı:

“Sus, bir daha asla bana bundan bahsetme!”

Ona sırtını dönüp bir pencerenin karşısına geçti. Aşağıda, karşısında Théâtre-Français Meydanı ve Musset’nin heykeli. Birbirlerini kaybedip tekrar bulma oyunu oynayan âşıklar. Fakat Zelle ona doğru gelmiş, bir elini şefkatle onun omzuna koyuyordu.

“Kızım...”

Neredeyse ağlayacak olan Mata Hari kendini ondan kurtardı.

“Bırak beni.”

Eğer kapı birdenbire açılmasaydı, belki de Zelle iğrenç hatıralar şantajına devam edecekti... Aniden bir kargaşa oldu ve sah-

ne hızlanıp bir tür kâbusa dönüştü. Gazeteciler geliyordu, bir fotoğrafçı, meraklılar...

“Mata Hari! Sizi tesadüfen holde gördük. Bize dönüş nede-nini açıklamalısınız.”

“Acaba yeni bir kariyerin başlangıcı mı bu?”

Etrafını çeviriyor, onu sorularıyla bunaltıyor, sarsıyorlardı ve birden gürültünün, kargaşanın, çok iyi tanıdığı bu insanların görüntüsüyle çileden çıkan Mata Hari bağırmaya başladı.

“Beni rahat bırakın... Hepiniz beni rahat bırakın... Baba! Bir şeyler yap!”

İğrenç Zelle ona alaycı bir bakış attı:

“Peki ya reklamın, tatlım?”

Fakat diğerleri soru sormaya, istemeve, dilenmeye ve zorla söküp almaya devam ediyor ve Mata Hari yatağın üstüne çökmüş hıçkırıyordu. Ta ki hepsini oradan uzaklaştıran bir ses duyulana kadar...

“Haydi bakalım! Gidin buradan! Başka bir gün gelirsiniz. Mata Hari’nin şu anda çok yorgun olduğunu görüyorsunuz.”

Odaya aniden dalan kişi, bir kez daha Astruc’tü. Fildişi topuzlu bir bastonu tehditle sallıyordu ve davetsiz konuklar geri çekiliyordu.

“Mata Hari sizinle daha sonra konuşacak. Size her şeyi anlatacak. Şimdi burayı terk edin.”

Zelle yerinden kıınıldamıyordu, fakat Mata Hari doğrulmuştu.

“Sen de baba... Daha sonra görüşürüz.”

Adam Zelle öncekinden de kırgın bir ses tonuyla:

“Aylardır kızımı görmüyorum ve o beni kapıya koyuyor!” diyordu.

Adam Zelle ona doğru ilerleyip konuşmaya çalışacaktı, ama Astruc araya girdi.

“Mata dinlenir dinlenmez, size haber verecek.”

Bir kez daha Zelle köpürdü:

“Ben kızım ile konuşuyorum bayım! Bir sirk cambazıyla de-
ğil!”

Fakat Astruc onu yavaşça itiyordu ve soylu babanın, kusur-
suz biçimde taklit ettiği soylu hareketlerle oradan uzaklaşmak-
tan başka çaresi yoktu.

“Elveda, çocuğum! Yorgunluktan sarf ettiğin haksız sözler-
den dolayı çok çabuk pişman olacağını biliyorum.”

“Her şey ondan sonra başlıyordu!”

Bu sahneyi Desvilliers’ye bir bulvar tiyatrosunun komik bir
kahramanlık oyunu söz konusuymuş gibi anlatan Astruc alnını
kuruladı:

“Mata Hari ile yalnız kaldım ve onu sakinleştirmeye çalış-
tım.”

Bir sinir krizinin eşiğindeydi; hıçkırıklarla kesilen bir sesle sü-
rekli aynı kelimeleri tekrarlıyordu. Döndüğünü, fakat dönme-
mesi gerektiğini, üç yıldan beri Vadim’in isminin ateşten harf-
lerle kalbine yazıldığını, fakat aniden korktuğunu, bütün arka-
daşlarının, hatta Paris’in bile onu korkuttuğunu söylüyordu.

“Babasına, rezil Zelle’ye gelince, ondan sadece tiksiniyordu.
Bir tür mide bulantısı. O adamı sadece görmek bile onu hasta
etmeye yetiyordu... Saygısız gazetecilerin gelişinden çok, ağzın-
da bir puroyla oraya yerleşen babasını görmek onu altüst etmiş-
ti.”

Astruc susuyor. Hatırlıyor. Mata Hari’nin hıçkırıklarını, ani-
den allak bullak olmuş yüzünü, gözyaşlarının bıraktığı uzun çiz-
gileri ve o ıslak dudakları; sürekli Vadim’in adının geçtiği son-
suz kelimeleri kekeleyen, o çok tatlı, çok hoş ve o ıslak dudak-
ları...

İki üç fincan koyu kahveden sonra, genç kadın sonunda sü-
kûnetine kavuşmuştu; Astruc onu rahat bir koltuğa oturttu.
Hiçbir şey olmamış gibi davranmaya çalışarak alnını kuruladı.

“Benim zavallı Mata’m! Bu sabah uyanamadım ve treninin geliş saatini unuttum! Affet beni!”

Yeniden kendine gelen Mata bir tek şey için acele ediyordu. Ona soru sormak: Vadim?

“Şu halde? Bir şey biliyorsun...

Astruc tatlı bir tebessümle:

“Kuşkusuz, bir şey biliyorum...” dedi. “Yıldız 36.13’e telefon ederek ona ulaşabilirsin. Altı aydır Paris’te.”

“Ama... ama bana bunu neden hemen söylemedin? Bana bunu neden hemen söylemediler?”

Gülüyordu, tekrar ağlıyordu ve devamını beklemeden telefona koşuyordu.

“Alo? Küçük hanım? Yıldız 36.13’ten M. Vadim Maznof’u bağlar mısınız lütfen. Teğmen Maznof. Teşekkür ederim. Bekliyorum...”

Elleri titriyordu. Bütün kaygılarının tek cevabı oradan gelecekmiş gibi, telefon ahizesinin içindeki sessizliği dinliyordu. Astruc konuşmaya devam ediyordu, fakat Mata Hari artık pek ilgili görünmüyordu.

“Glenn de Paris’te. Onu sık sık görüyorum. Ekseriya senden söz ediyor.”

“Ah! Evet...

Onun söylediğini zor duyuyordu. Bütün ruhu, bütün kalbiyle, yaldızlı bakır aletin içinde devam eden o sessizliği dinliyordu. Telefondaki küçük hanımın tek kelimesiyle yüzü canlandı.

“Meşgul mü? Evet tamam... Tekrar deneyin... Aramayı kesmeyin.”

Ahizeyi yerine koydu ve Astruc’e döndü. Sesi gerçek bir aşk şarkısı gibiydi...

“Ah bir bilsen... Fakat bilirsin... Her şey altüst olmuş gibiydi. Yalnız onu düşünüyordum... Orada, Berlin’de, Wiesbaden’de, her yerde uykuda gibiydim. Bütün bu aylarda, başkala-

rının sözleri, bakışları, hareketleri... Hiçbiri beni etkilemiyor-du... Bu bendim, ve ben değildim, çünkü hep oydu...

Uzun süre konuştu. Sürgünde geçen her anı anımsıyor ve bu sürgüne, Paris'e dönmekten başka bir son düşünemiyordu. Şimdi her şey yeniden başlayacaktı, fakat başka bir şekilde. Telefonun tiz, buna rağmen yumuşak sesi konuşmasını kesti. Yine beti benzi attı ve büyük yatağın yanında duvara asılı alete doğru yürüdü.

"Evet, küçük hanım... Yıldız 36.13, evet. Evet, bekliyorum... Hayır, kesmeyin küçük hanım... Bekliyorum, evet... Ah! Vadim... Sen..."

İşte nihayet olmuştu, birbirlerine kavuşmuşlardı. Ve Mata Hari'nin yüzü, dünyadaki bütün mutlu kadınların yüzü gibiydi.

İki saat sonra, perdeleri çekilmiş, karyolası bozulmuş, ipek beyaz çarşafı zevkle buruşmuş odada -ve Paris'in göbeğinde, Paris'in en büyük otelinde bile olsa, Vadim'e her yerde eşlik eden Rusya ovalarına özgü şu sigilotu kokusu içinde- Mata Hari adıyla anılan Margarethe Zelle ile Rus İmparatorluğu ordusunun teğmeni Vadim İvanoviç Maznof, ilk kez sevişiyorlardı. On ikide hafif bir yemek için kapıya vurulmuş ve onlar cevap vermemişti; saat ikide öğle yemeği için yine kapıya gelinmiş ve onlar yine cevap vermemişti; ne saat beşte çay için, ne de daha sonra, akşam yemeği ve gece yemeği saatinde kapıyı açmışlardı. Sevişmeye ve konuşmaya devam etmişlerdi.

Birbirlerine söyleyebildikleri, uydurulmuş, yaratılmış buna rağmen gerçek sözlerdi. Aşk sözleri ve itiraflar. Öpücükler arasında en gerçek ve en zor itiraflar.

Vadim o ünlü tanışma gecelerinden söz ediyor ve Mata Hari yüzüyle Vadim'in yüzünü okşuyor. Neredeyse anaç olan Mata Hari, Vadim'e acıyor ve onu bir çocuk gibi sallıyor.

"O gece olanları, biliyorsun, asla, asla unutmayacağım. Fakat

hiçbir şey yapamıyordum. Taş kesilmişim.”

Mata Hari’nin yüzü, Mata Hari’nin sesi:

“Ben de asla unutmayacağım. Bir anda, bir bakışta seni sevdiğimi anladım. Senin çok yalnız, kaybolmuş, çaresiz olduğunu hissettim...”

Genç adam birden doğruluyor ve yoğun bir şekilde ona bakıyor.

“Ben bir korkağım değil mi?”

“Ne olacak? Diğerleri güçlü ve kendinden emin. Ama ben onların hepsinden, kendine güvenlerinden nefret ediyorum. Sende sevdiğim şey, zayıflığın...”

Mata ona bunu söylüyor ve genç adam anlıyor. Ama yine de acı bir gülümsemeyle:

“Annem seni duysaydı!” diyor. “Onun tek hayali, bende, bir Japon topunun güllesiyle kopmuş bacağı ve bütün madalyalarıyla albay babamı görmektir. Annem ve onun, fonda Kutsal Rusya’yla birlikte, zafer hayalleri... Bir kolumu ya da bir ayağımı kaybedeyim, ama yarım düzine madalya kazanayım, işte onun tek arzusu bu!”

Mata Hari dinliyor ve gülümsüyor:

“Beni senin madalyasız, ama tek parça halinde olmanı tercih ederim, biliyorsun.”

Daha sonra Mata konuşuyor. Aynanın karşısına oturup anlatıyor. Vadim ise, ayaklarının dibinde, başını onun dizlerine yaslıyor.

“Ya ben!.. Kim olduğumu hayal bile edemezsin... Kutsal bir dansöz mü?.. Hiç de değil! Babam Hollanda’da Leeuwarden’de şapkacılık yapıyordu. On altı yaşında, bir gazete ilanı vasıtasıyla, Hint ordusuna mensup Hollandalı bir subayla evlendim. Onunla birlikte oraya gittim... Beni sürekli dövüyordu...”

Hatıralar akını, fakat onu özgür bırakan hatıralar... Glenn’e -sadece Glenn’e- gerçeği anlatmıştı. Ve Vadim, bunları gerçekten anlamasa bile, ona sımsıkı sarılıyor.

“Zavallı sevgilim, zavallı aşkım...”

Anılar yerlerini kesin olarak gerçeğe, hayata bırakıyor. Vadim İvanoviç ve Margarethe Zelle’nin artık tamamen arınmış olan kalpleri, birbirini keşfeden ve birbirini keşfederken aşkı da keşfeden iki çocuğun kalbi.

Mata Hari devam ediyor:

“Beni sürekli dövüyordu. Artık dayanamıyordum. Onu, kaba kocamı terk ettim ve neresi olursa olsun diyerek yola çıktım... Kendimi Paris’te buldum; orada her işi yaptım... Ah bir bilsen... Annen de benimle gurur duymazdı!”

Vadim ürperiyor:

“Bana ondan söz etme.”

Genç kadının dizlerini kollarıyla sarıyor ve birdenbire tatlı bir huzurla belirtiyor:

“Senin yanında çok iyiyim... Her şeyden uzakta... Ondan uzakta...”

Annesi artık bütün nefretinin, bütün sıkıntılarının nedeni haline geliyor... İtiraf lar diyalogu devam ediyor.

“İhtiyar, kokuşmuş ressam lara poz verdim, müzikhollerde bacak kaldırdım... Dans, *benim* dansım bir rastlantı. Bir gün, Hint danslarını yapacak biraz güzel bir kıza ihtiyaç duyulmuştu. Sonra Dumet ve Astruc’le tanıştım. Ve kendimi bir anda Mata Hari olarak buldum. Mata Hari’nin anlamını biliyor musun? Şafağın Gözü demek, yani Güneş.”

“Benim küçük güneşim...”

Genç adam yüzünü onun dizlerine daha da kuvvetli bastırıyor. Onda her zaman aradığı şeyi buluyor ve Mata Hari, bir çocuk gibi onun başını okşuyor.

“Ah! Sen! Seni çok seviyorum, biliyorsun... Ben ki asla kimseyi sevemeyeceğimi zannederdim... Beni ne hale getirdiğini görüyorsun...”

Ve öpüşmeler, birbirine sarılmalar, okşamalar tekrar başlıyor.

Bütün güçleri, gençlikleri ve aşklarının doymazlığıyla bir çırpıda yuttukları ve ne yazık ki çok kısa sürecek bu ertelenmiş mutluluk anları... Paris'te gece gündüz bir arada yaşayacaklardı! Ama onlara sadece yirmi dört saat verilecekti, çünkü kaderlerinin iplerini ellerinde tutanlar şimdiden onları ayırmaya girişmişti. Şu ya da bu karanlık ofiste siyahlı adamlar; dosyalar, fişler, kartlar ve birbirine umutsuzca -âdeta umutsuzca değil mi?- seven ve tekrar tekrar sevişmek isteyen bu iki büyük çocuğu sürekli gözetleyen casuslar.

Karşılaşmaların, yeniden buluşmaların dansı. Bir zamanlar Glenn'in kendisini getirdiği Montparnasse'taki birahaneye, Mata Hari âşığının kolunda geliyor. Glenn yine orada, küçük model Renée de – ama ne Pierre Andrieux, ne de bir zamanlar orada bulunan sanatçılar, şairler; sefalet içindeki bohemler; kırılğan uzun jigololar var. Savaş hepsini kasırgası içine alıp götürmüş ve sadece eşleri bir fincan çayın veya bir kadeh apsentin karşısında oturup hâlâ nöbet tutuyor. Bacağı bükülmeyen, kolu sarılı yaralıların, birkaç üniformalının ve kadınların işgal ettiği bu büyük birahane, Glenn'in onların arasında olmasının nedeni, Amerikalı olmasıydı ve Amerika bir süreliğine daha tarafsızdı.

Mata Hari, Renée ve Glenn'e:

“Bu inanılmaz!” dedi. “Dördümüzün bütün olanlara rağmen böyle yeniden bir araya gelmesi!”

Montparnasse'ta kendini evinde gibi hisseden Vadim, Glenn'e dostça bir yumruk attı:

“Glenn'le ben birbirimizden hiç ayrılmıyoruz, biliyor musun?”

Glenn ona yumruğunu iade ederken:

“Hatta ona boksı sevdirmeyi bile başardım!” dedi.

“Siz boks da mı yapıyorsunuz?”

Glenn ona dikkatle baktı:

“Tabii... Amerikalı, gazeteci, pilot ve boksör? Bunu bilmiyor muydunuz?”

“Hepsi bu kadar mı?”

“Hayır! Ayrıca tarafsızım. Amerikan tarafsızlığı! Bunun bana ne kapılar açtığını tahmin edemezsiniz! Bütün Paris salonları, gazete büroları... Ve ayrıca güzel kızların yatak odaları!”

Vadim’in gözleri birdenbire ciddileşti:

“Peki ya bunun kapadığı kapılara ne demeli! Çok rahat, güzel bir Amerikan tarafsızlığı! Onun sayesinde, örneğin siperlerin kapıları, ölümün ve pisliğin kapıları sonsuza dek kapalı olacak.”

Ama birden Renée’nin üzgün havasını fark ediyor.

“Ah! Özür dilerim Renée. Çok patavatsızım.”

Mata Hari genç kadına doğru eğiliyor. Ona karşı içinde çok büyük bir şefkat duyuyor, çünkü o da seviyor.

“Arkadaşınız Pierre’den haber alıyor musunuz?”

Bir sessizlik oluyor. Savaş orada, evet, çok yakında... Renée hemen yanıtlamıyor, onun yerine Vadim konuşuyor. Ve bu, aşk ilanları gibi, bir tür nefret ilanı oluyor.

“Savaştan nefret ediyorum, Renée; beni yapmaya zorladıkları meslekten de nefret ediyorum. Bu şiddetten, bu kinden nefret ediyorum. Nefretten nefret ediyorum.”

Mata Hari elini Vadim’in elinin üstüne koyuyor ve sonunda Renée, Vadim’in ilk sözlerini hemen hemen kelimesi kelimesine tekrarlayarak konuşuyor:

“Pierre, Marne’da. Beline kadar çamur içinde. Çamur, pislik ve ölümler...”

“O kadar mutluyum ki Renée, başkalarının acısını unutmuyorum,” diye özür diliyor Mata Hari. “Fakat Pierre’i unutmuyorum.”

Renée’yi küçük bir titreme tutuyor. Ve Mata Hari, onu, bir zamanlar kendisine de giysilerini çıkarttıran, hafif boğuk nefesli yaşlı ressamlardan birinin atölyesinde, çıplak ve donmuş bir halde poz verirken düşünüyor. Renée’nin teni çok soluk ve kemikleri omuzlarından, kalçasından fırlıyor olmalı. Renée’nin küçük düz göğüsleri...

“Bana geçen gün bir şiir yolladı,” diye mırıldanıyor Renée.
“Bir arkadaşının şiiri, savaşıla ilgili:

*Lou'm, sevdiğim, o halde
Birbirimizi dürüstçe ve ölesiye
Severek yaşıyıp
Peri oyunu oynayalım...*

Glenn üçüne de bakıyor ve başını sallıyor.

“Sizi memnun edecekse söyleyeyim: Güzel ve görkemli
Amerikan tarafsızlığının da az vakti kaldı.”

Fakat Mata Hari onu susturuyor:

“Saçmalamayın Glenn. Bu bizim içimizi rahatlatmaz, bunu
çok iyi biliyorsunuz.”

Ve muhabbet, aynı özlemin ahengine uygun biçimde devam
ediyor, uzuyor, canlanıyor ve yavaşlıyor. Anılarının etrafına
oturmuş bu iki kadın ve iki adamın dışında, başka hiçbir şey yok
gibi... Düşler, hayaller.

Fakat onların çevresinde hâlâ bir dünya var. Kuklaların ve ka-
tillerin dünyası. Şiş karınlıların, yağlı göbeklilerin dünyası. Gerçek
hayat. Şöyle ki Mata Hari sonunda yan masalardan birinde otu-
ran Van Damm'ı, gözetleyen ve sinsice izleyen Van Damm'ı fark
ediyor. Van Damm yalnız değil. Bir kadınla birlikte ve bu kadın,
Wiesbaden gazinosundaki orkestra şefi Martha'dan başkası değil.
Gerçek hayat, evet. Böylece hepsi buluşuyor... Mata Hari'nin ba-
kışları titriyor ve Glenn, onun bu şaşkın halini fark ediyor:

“Kim o? Onu tanıyor musunuz? Çok suratsız birine benziyor.”

“Onunla İsviçre'de tanıştım... Hollandalı bir sanayici.”

Mata Hari sesini alçaltıyor. Tekrar kendine geliyor. Fakat
Vadim lafı yapıyor.

“Silah tüccarına benziyor. Onlar ölümlerle semirir biliyor-
sunuz...”

Mata Hari'nin sert, acı gülüşü:

“Tam üstüne bastın.”

Van Damm şimdi ayağa kalkıyor ve çok uzaktan, onların masasına doğru geliyor.

“Kalkalım,” diye uyarıyor Vadim. “Onunla konuşmayı arzu etmiyorum.”

Hemen ayağa kalkıyor. Glenn ve Renée de aynı şeyi yapıyor.

“Nereye gidiyoruz?”

“Nereye olursa. Dans etmeye...”

İki genç adamla Renée uzaklaşıyor, fakat Mata Hari’nin Van Damm ile konuşmaktan başka çaresi yok. Buna rağmen düşünüyor: “Vadim beni yalnız bıraktı, neden?” Bu arada şişman adam ona doğru eğiliyor.

“Arkadaşlarınız benden kaçır gibiydi...”

“Burada olmamalıydınız.”

Van Damm ona göz kırpmıyor: O, Zelle’nin bir gölgesi, ikizi, yansıması olmuştur.

“Paris’te başınızın çaresine nasıl baktığınızı görmek istedim.”

“İşte gördünüz. Dostlarımla beraberim.”

Van Damm daha fazla eğiliyor. Nefesi keskin.

“Dostunuz Maznof’un genelkurmayın yanına istediği zaman çıkabilme izni varmış. Bu ilginç olabilir...”

Fakat Mata Hari başını kaldırıyor:

“Müsaade edin de onların yanına gideyim şimdi... Bizim karşılaşmamızı garip bulabilirler...”

Bir gazete okuyan ve onları rasgele açılmış bir sayfanın üstünden gözetleyen şu diğer adamı görmüş müydü? Lenoir veya şu gizli polislerden biri... Döner kapının yanında, Vadim, Glenn ve Renée onu bekliyordu.

“O işko herif senden ne istiyordu?”

Mata omuz silkti.

“Hiçbir şey. Eski hayranlarımdan biri... Fakat onları terslemeyi öğrendim artık...”

Daha sonra dört arkadaş kendini Glenn'in bir zamanlar genç kadını götürmüş olduğu küçük balo salonunda buldu. Vadim'le Mata Hari dans etti. Glenn ve Renée de onları seyretti...

Eskiden, kendisini seven fakat onun sevmediği Glenn'in kollarında olduğu gibi, Mata Hari bir vals müziği eşliğinde döndü, fakat bu kez sevdiği adamın kollarındaydı. Genç adam ona kısık sesle ve şekfatle:

"Göreceksin..." diyordu. "Seni buğday tarlalarının ortasındaki evime götüreceğim. Kayın ağaçlarıyla çevrilmiş evimi... Ağaçların üstünde esen rüzgârı... Bana tapan köylüleri... Kuze-nim Sergey'i... Oradaki yaşantıyı göreceksin... Evet! Göreceksin..."

Mata Hari dönüyordu. Başı dönüyordu, sözcükler, hayaller. Vadim ona ilk kez kayın ağaçlarıyla çevrilmiş evinden söz ediyordu.

"Kışın Rus ovasını göreceksin. Kar, kırağı ve buzlanan ağaçlar. Bazı sabahlar uyandığımda en ince dal parçasına varıncaya dek, her dalı bir kristal tabakasıyla kaplanmış bulurum. Sarı kış güneşi bu yararsız buz tabakasını eritinceye dek devam eden bir gece mucizesidir bu. Göreceksin..."

Ve Vadim büyük özlemle tekrarladı:

"Kayın ağaçlarıyla çevrilmiş ev..."

Uçsuz bucaksız bir ovanın ufkunda beliren Mata Hari'nin yüzü; sevdiği evin önünde sevdiği kadının yüzü...

Pist kenarında duran Glenn ve Renée onları seyretmeye devam ediyordu. Amerikalı, biraz hüznünlü bir gülüşle:

"Buraya ilk geldiğimde, onunla ben dans ediyordum," diye belirtti. "İşte, dünya böyle yürüyor, meleğim! Ve bu benim hatam değil!"

"Onu seviyorsun değil mi?"

Renée uzun süredir her şeyin farkındaydı. Ve Glenn itiraf etti.

"Deli gibi. Bir hayvan gibi. Bir erkek gibi. Fakat Vadim benim dostumdur."

Abartılı konuşmasından dolayı kendi kendine gülümsedi. O zaman Renée elini onun elinin üstüne koydu:

“Beni şaşırtmaktan ne zaman vazgeçeceksin?”

Glenn hâlâ gülümsüyordu:

“Şaşırmaktan vazgeçtiğim gün...”

Şakağına bir kurşun sıkıyormuş gibi yaptı. Ne de olsa, sevmekten hiçbir zaman vazgeçemediği bu genç kadının yanında, bu gerçek hikâyenin belki de asıl kahramanı oydu?

“Böyle yapma.”

“Haklısın. Dans edelim.”

Fakat Renée başını sallıyordu.

“Yapamam. Pierre gittiğinden beri dans etmedim, biliyorsun.”

Glenn tek dikişte kadehini boşalttı, sonra bir ikinciye; servis yapan garson kırmızı şarap şişesini masanın üstünde bıraktı.

“Şanslı Pierre! Şanslı Vadim! Her şeyi yapabilirler. Seviliyorlar! Fakat ben, ben hiçbir şey yapamam, ben sadece bir tarafsızım!”

Aniden büyük bir keder! Renée tam ona cevap verecekti ki Vadim’le Mata Hari mutluluk saçarak onlara doğru geldi.

“Dans etmiyor musunuz?”

Mata Hari soluk soluğa bir masaya dayandı.

“Renée dans etmemeye söz vermiş...”

“Benimle de mi? Sözler benim için geçerli sayılmaz.”

Mata Hari, üzgün bir gülümsemeyle Glenn’e bakan Renée’ye elini uzattı ve Renee, Mata Hari’nin peşinden dans pistine gitti.

Ve biri sarışın, biri esmer, güzel, heyecan verici, titreyen iki kadın bir süre birlikte dans etti. Erkeklerin öylesine acı çektiği bu kadınlar dünyasında iki kadın. Tuhaf biçimde aniden birbirine benzeyen iki yüz: Aynı zamanda iki kurban. Glenn ve Vadim onlara bakıyordu.

“Çok güzeller,” diye belirtti Vadim.

“Güzel,” diye düzeltti Glenn.

O zaman Vadim elini onun kolunun üstüne koydu:

“Sen benim kardeşimsin, biliyorsun!”

“Ben bir aptalım! Bir tarafsız ve bir aptal.”

Karşılarında, yeniden *Le temps des Cerises* çalıyor ve iki kadın hâlâ dans ediyordu.

“Bu akşamın, dolayısıyla, onlara bırakılan tek günün sonu... diyerek sözünü kesiyor Astruc.

Desvilliers ona bakıyor: Gözleri yaşlarla doluyor. Gözleri: “O ağlıyor, o halde o bir erkek!” diyor.

“Her şey çok kısa sürmüştü...”

Bir günlük âşıklar, Mata Hari’nin oteline birlikte dönmüştü. Gülüyorlardı, mutluydular. Odasına giren Mata Hari çok büyük bir çiçek demeti fark etti. Ve gene güldü:

“Kuşkusuz, beni buldular!”

Kartı okudu: Yaşlı Manessy...

“Milli Savunma Bakanı mı?” diye sordu Vadim.

“Ta kendisi!”

Kartı yırtacaktı, âşığına baktı. Onun gözleri sönüktü, neredeyse bezgin. Kartı yırtmaktan vazgeçti ve, “Her zaman işe yarayabilir,” diye düşünerek onu cebine soktu. Vadim’in yüzünde gergin bir gülümseme belirdi. Onlara beş dakikalık mutluluk kalıyordu.

“Herkesi kıskanıyorum, biliyorsun.”

Genç kadının boğuk, sevgi dolu cevabı. Sevgilisinin üstüne eğildi, öpüştüler ve gülerek çiçek demetinin üstüne devrildiler. Tam o sırada telefon çaldı. Uzun süre çaldı. Sonunda Mata Hari Vadim’den kurtulup telefonu açtı. Bu soluk.

“Evet burada. Veriyorum.”

Vadim onun uzattığı ahizeyi aldı. Rusça birkaç kelime söyledi, sesi ölgündü, sönmüştü. Bitmişti. Konuşmasını nihayet Fransızca tamamladı:

“Evet... Pekâlâ... Orada olacağım.”

Telefonu kapattı ve Mata Hari’ye döndü. Şimdi sesi boğuk, alaycı ve üzgündü.

“Paris’teki görevim sona erdi. Yarın cepheye gidiyorum. Fransız genelkurmayının yanında geçici irtibat subayı olarak. Yeryüzüne iniyorum. Hem de tepeden.”

“Bitti mi, nasıl, böyle bir anda mı?”

“Bir anda, evet...”

Mata Hari hemen onun kollarına atılarak hiç durmadan mırıldanmaya başladı:

“Aşkım, aşkım, aşkım...”

Mata, Vadim İvanoviç Maznof’a Paris’i hemen terk etmesini bildiren emrin kimden geldiğini tahmin ediyor muydu?

Göbekli, şişko ve madalyalı, bakan ya da bakan olmaya uygun adamlardan biri onların geleceğine karar vermişti.

Son saniyeler, son anlar; acele etmeliydiler! Çabuk olmalıydılar! Mata Hari ile Vadim şimdi yan yana yatıyordu. Vadim gözlerini kocaman açmış -kaygılı-, sırtüstü uzanmıştı ve Mata Hari ona bakıyordu.

“Bize tam bir gün ve bir gece bırakmış olacaklar.”

Vadim bir çocuk gibi cevap veriyor:

“İstemiyorum... İstemiyorum...”

Mata Hari düşünüyor. Derin derin düşünüyor, sonra yavaşça ona doğru dönüyor.

“Senden bir şey isteyeceğim. Ciddi bir şey. Fakat hemen yanıtlamayacaksın... Firar etsen olmaz mı?”

Aynı çocuk sesi. Mutsuzluğunun içine kapanmış bir çocuk sesi:

“Yapamam... Yapamam...”

“Bunu düşün... Sadece düşün.”

Ama ansızın Vadim hıçkırıklarla ağlıyor.

“Anlamıyorsun. *Yapamam*... Çünkü firar etmek için cesaret gerekir... Ve ben, ben bir korkağım!”

O zaman, Mata Hari susuyor ve sadece genç adamın alnını okşuyor.

“Yavrum... Benim küçük yavrum...”

Gece devam ediyor... Henüz gelmeyen ve gelmemesi umut edilen son. Vadim hâlâ uyumuyor; Mata Hari sadece uyukluyor. Birdenbire gözlerini açıyor ve ona sokuluyor.

“Uyumuyor musun?”

“Uyuyamıyorum...”

O zaman genç kadın ona doğru eğiliyor. Ve bu kez kendisi, sadece kendisi için yalvarıyor:

“Senden başka bir şey isteyeceğim. Lütfen... Galiba ben uyuyacağım. Sabah gideceğin zaman beni uyandırma, tamam mı? Lütfen... Kollarında uyuyacağım... Bunu yapacaksın değil mi? Bana bunun için söz ver.”

Vadim bir an düşündü, sonra:

“Söz veriyorum... Hadi uyu...”

Sabah. Sabahın erken saatleri. Vadim hazırlığını bitiriyor. Gitmek üzere. Gidecek, fakat sözünden cayıyor. Sahne yavaş, acımasız ve çok gerçek. Vadim sonuna kadar korkak... Korkak. Uyuyan Mata Hari'ye doğru ilerliyor ve onu yavaşça uyandırıyor.

“Mata, aşkım... Beni affet, fakat böyle gidemiyorum. Kaba-hat bende değil. Affet.”

Mata Hari doğruluyor. Ne olduğunu anlıyor. Fakat ne kızabiliyor, ne de üzülebiliyor. O seviyor... Sesi bir soluk, bir okşayış...

“Zıyanı yok... Buradayım sevgilim... Seni seviyorum.”

Vadim açıklamaya, özür dilemeye çalışıyor.

“Seninle bir kez daha konuşmalıydım, anlıyor musun?”

Yine bir soluk, son soluk:

“Anlıyorum... Hadi git şimdi.”

“Döneceğim... Sana söz veriyorum... Affet...”

Vadim genç kadının üzerine eğiliyor, dudakları, onun dudakları üzerinde son kez geziniyor ve uzun beyaz siluet yarı karanlıkta kayboluyor. Mata Hari bir anda yalnız kalıyor. Ve aniden hıçkırıklarla ağlamaya başlıyor; büyük bir çığlık atıyor.

“Hayır!”

Günün ilk ışıkları odanın içine sızmaya başlamış ve genç kadın, çok geç, ancak sabahın ortasında tekrar uykuya dalabilmişti. Yalnızdı, evet ve tuzak üstüne kapanıyordu. Öğlen on ikide, telefonun sesi onu yerinden sıçrattı. Telefonda Van Damm’ın sesi vardı.

“Sizi bu kadar erken saatte rahatsız ettiğim için özür dilerim. Fakat şimdi önünüzde bol zaman olduğuna göre, dostunuz Manessy’ye dün akşam gönderdiği muhteşem gül buketi için teşekkür etmenizi önerecektim... Evet... Görüyorsunuz ki her şeyi biliyorum! Onunla bu hafta sonu yemek yiyebilir misiniz?”

Bitmişti: Mata Hari’nin hayatı olacak anlamsız hayat geri dönüyordu. İsteddiği kadar, “Susun! Beni rahat bırakın!” diye bağırсын, onlarla savaşımayacağını biliyordu. Ne Van Damm, ne de diğerleri, ne susacak, ne de onu rahat bırakacaklardı.

Diğer yandan, Paris’in öbür ucunda, kartonlar, dosyalar, önemsiz kâğıtlarla dolu bir odada, Paris’e geldiği günden beri onu adım adım takip eden biri raporunu tamamlıyordu.

“Özetliyorum: Mata Hari namıyla tanınan bayan MacLeod, ayın yedisinde, sabah saatlerinde İsviçre yoluyla Berlin’den gelmiştir. Dokuzunda Rotterdamlı sanayici bay Van Damm ile görüşmüş ve ayın onunda, bu bay, kadınla tekrar temasa geçmiştir.”

Lenoir -ya da bir başkası- küçük siyah not defterini kapadı. Patronu -biz ona Rémy diyeceğiz, çünkü isme ihtiyacı yok- bir kalemle oynuyordu:

“Bu neyi kanıtlar? Bu Van Damm Alman değil bildiğim kadarıyla?”

Lenoir küçük not defterini pardösüsünün sol iç cebine yerleştirmişti. Her şey orada yazılıydı. Sadece son eksikti.

“Biliyorum. Fakat ben hiçbir şeyi kanıtlamak istemiyorum. Bu kadın fırtınalı bir geçmişe sahip. Almanya’da yaşadı ve ben sadece onu izliyorum. Bu şimdilik basit bir denetim önlemi.”

Düzenek kurulmuştu, ağ açılmış avını bekliyordu.

“Buna rağmen,” diye belirtiyor Astruc, “ben henüz hiçbir şeyin farkında değildim. Sabah geç vakit Mata Hari’yi ziyaret ettiğimde, otel odasında sadece ağlayan bir kadın bulmuştum. Kaybettiği aşkından başka bir şey düşünmeyen bir kadın. Sadece ondan söz ediyordu, fakat aynı zamanda bir nevi dinginliğe de kavuşmuş görünüyordu. Bu adamların şimdiden orada olduğunu ve onu sıkıştırdığını nasıl tahmin edebilirdim ki...”

Genç kadın bir kanepeye yarı uzanmıştı. Gözleri kıpkırmızıydı, parmaklarının arasında ıslak bir mendil parçası tutuyor ve küçük bir kız çocuğu gibi burnunu çekerek onunla oynuyordu. Babası az önce gitmişti; daha doğrusu, bu kez, Mata beş tane yüz frankı suratına fırlatır gibi attıktan sonra, onu kapıya koymuştu.

“İşte elimde kalan bu kadar...”

“Hepsi bu mu? Bu çok az...”

“Daha fazlasını bulursam yollarım. Şimdi beni rahat bırak...”

Şişko herif -Van Damm onun kopyasıydı, ondan biraz daha az kaba, fakat onun kadar bunaltıcı- homurdanarak gitmişti.

“Seni gördüğüme sevindim,” demişti bununla birlikte Astruc’e.

Sonra kendini yatağa bırakmış ve birden hayal kurmaya başlamıştı.

“Biliyor musun, biraz önce, bu sabah, o gittiğinde çok korktum. Bu yeni bir acıydı... o günden beri çok iyi bildiğim şu iç acısı. Ama sonra düşündüm. Kendi kendime savaş sonsuza kadar sürmeyecek dedim. Ve bir gün, belki yakında, o geri döne-

cekti. Beni sevdiğini biliyorum. Bu kez bana bunu o kadar çok söyledi ki sevgisinden kuşku duymam mümkün değil. O halde onu bekleyeceğim. Beni yeni rolümün içinde hayal edebiliyor musun? Bekleyen kadın. Herhalde kusursuz olurum. Kusursuz bir kadın... Kusursuz bir eş.”

Astruc’ün kaşlarını kaldırdığını görmüştü, yine de konuşmasını sürdürüyordu.

“Evet, eş, neden olmasın? Kuşkusuz benden bunu istemedi, ama bunu pek çok kişi istedi ve ben onları reddettim. Onu reddetmeyeceğime göre, neden benimle evlenmek istemesin?”

Bu konuşmadan etkilenmiş olan Astruc hâlâ onu dinliyordu. Mata Hari’nin güveni öylesine tamdı ki, onun içine en ufak bir kuşku düşürmeye hakkı olmadığını hissediyordu. O, artık bu güvenle yaşıyordu. Ve nihayet sustuğunda, önceki gün görüşmeleri alalecele ve gergin geçtiğinden fırsat bulamamış olan Astruc ona uzun uzun baktı. Değişmişti. Bu birkaç yıl yüzünde izler bırakmıştı. Boynu, çenesi kalınlaşmış gibi görünüyordu, fakat aynı zamanda yüz hatlarına bir tür dinginlik de yerleşmişti. Mata Hari onun bakışlarını yakaladı.

“Yaşlanıyoruz değil mi?”

Astruc omuz silkti.

“Doğru! Göbeğimin çevresini fark ettin mi? Yaş affetmiyor, yaşılanıyoruz dediğin gibi...”

“Beni... güzel buluyor musun?”

Cevap vereceği sırada onun gülümsemesini yakaladı. İlk günden beri genç kadınla oynadığı şu eski oyun, ona güzel olduğunu söylemeyen tek kişi olma oyunu. Demek ki Mata bu eski oyuna tekrar başlamıştı.

“Fena... değilsin!”

Bu kez genç kadın içten güldü ve tekrar Vadim’den söz etmeye başlayınca, Astruc onun kuşkusuz kendinde olmadığını düşündü. Tekrar gerçek hayata dönen o oldu.

“Peki, şimdi nasıl yaşayacaksın? Senin için birkaç gala, birkaç

gece düzenlesem kabul eder misin? Paris Mata Hari'yi karşılamaya hazır, biliyor musun?”

Mata ani bir ret hareketi yaptı:

“Geceler mi?”

“Evet geceler... Sonra tiyatrolarda resitaller. Bu herkesi çekecektir eminim.”

“Gerekirse resitaller, galalar... Fakat eskisi gibi geceler, asla!”

Arık ve sonsuza dek vazgeçtiği şeyler.

Fakat Astruc anlamıştı. Onun boy göstereceği tiyatroyu ve ona eşlik etmeyi kabul edecek ünlü piyanisti düşündü sadece. Böylece hayat yeniden canlanıyor, Paris, Paris olarak kalıyordu. Ve Mata Hari, içinden, orada yeniden yaşamaya alışabileceğini geçiriyordu.

“Hem göreceksin: Savaş herkesi o kadar bunaltıyor ki kimse eğlence peşinde koşacak gücü bulamıyor. Bir afişin üstünde senin adını görmek, gazetecilerin, eleştirmenlerin akın etmesine yetecektir.”

“Gerçek dansları görmek için, evet, bir zamanlar olduğu gibi.”

Uzun süre daha konuştular ve Mata Hari, önünde açıldığını gördüğü bu yeni kariyeri yavaş yavaş duyumsuyordu. Daha da iyisi: Dansa dönmenin heyecanı, bir sahne ve seyircilerin görüntüsü ona yavaş yavaş ıstırabını unutturuyordu. Kuşkusuz, Vadim'i kaybetmişti, fakat onu bir kez bulmuştu ve yine bulacaktı. O andan itibaren neredeyse neşeli bir canlılığa kavuşuyordu. Astruc'e gelince, her şeyin onun aşırı bir rahatlıkla belirttiği kadar kolay olmayacağını bilse de, güzel umutlara sahipti. Onun sayesinde Mata Hari sevenlerine kavuşacaktı.

Tam gitmeye hazırlanırken, onu, kuşkulandırması gereken olay oldu. Otelin üniformalı hizmetkârlarından biri kapıyı çaldı ve elinde bir paketle içeri girdi.

“Bunu size vermem istendi hanımefendi...”

Mata Hari bir an duraksadı.

“Bekle ufaklık...”

Sonra saklanma zahmetine bile girmeden, içinde yüzlüklerden oluşmuş kalın bir para tomarı bulunan paketi açtı. O zaman kısa bir çığlık attı.

“Sevgili Astruc, görüyor musun? Şimdilik bunlara, galalarımıza bile ihtiyacım olmayacak! Belki sadece zevk için!”

Daha sonra bu büyük tomarın içinden bir tomar para çıkardı ve onu, üstüne babasının adını ve adresini yazdığı bir zarfın içine koydu.

“Bununla sevgili yaşlı babamın bakımını bile sağlayabilirim! Hiç değilse beni rahat bırakır...”

Sonra zarfı, kapıda bekleyen ve gördüğü paralardan çok kendisine gülümseyen bu kadının silueti karşısında büyülenmiş, açık gri üniformalı çocuğa uzattı.

“Bu da senin için,” dedi zarfın yanına bir yüzlük ekleyerek. “Haydi, acele et!”

Çocuk kocaman bir tebessümle teşekkür edip gözden kayboldu.

Otelin holünde, Van Damm’dan başkası olmayan, köstekli saatli, iriyarı bir adam çocuğu durdurdu.

“Onu istemedi mi?”

Sonra paketin üstündeki adresi okuyunca gülmeye başladı. Her şey yolundaydı. Umduğundan da iyi...

“Haydi, fırla bakayım!”

Ama geçerken, çocuğun dikkatsizce tıktığı cebinden sarıkan yüz frankını almıştı...

O sırada, neşeli ve rahatlamış olan Mata Hari, Astruc’ü iki yanağından öpüyordu.

“Endişelenme, benim ihtiyar Astruc’üm. Bunu kolay atlattırırım artık. Hem bu gece Glenn’le dışarı çıkacağım. Bu beni kendime getirir!”

Daha sonraki günlerde, Mata Hari tam bir bilinçsizlik içinde yaşamayı sürdürdü. Çok geç saatte uyanıyor, sabahın bir bölü-

münü yatağın içinde geçiriyor, sonra kalkıyordu. Vadim'e yazıyor veya ondan gelen mektupları -artık çok sayıda- okuyordu. Öğle yemeği saatinde, dikkate değer bir meslek bilinciyle, Kiefert ve Van Damm'ın kendisinden beklediği şeyi yapıyor ve eski dostlarıyla buluşuyordu: Manessy, Malvy, Dumet, Clunet -avukatı- ama aynı zamanda, arada sırada, ona takdim edilmeyi bekleyen müttefik kuvvetlerinin her rütbeden askerleri ve subaylarıyla. Bu öğle yemekleri sırasında göz kamaştırıcıydı, sorular soruyor, her şeyle ilgileniyordu; fakat kendisine yapılan bütün davetleri ve önerileri reddediyordu. İçinden son derece küçümsemediği bu madalyalı önemli şahısların konuşmalarından yararlanmaktan başka amacı yok gibi görünüyordu. Ve akşamları, neredeyse her akşam, Opera Caddesi'ndeki bir kahvede veya gazetesinin bürosunda Glenn'le buluşuyordu.

Geçen haftalarla birlikte daha da güçlenecek mutlu ve eksiksiz bir dostluğun uzun geceleri... Glenn'in sıcak varlığı... O dostluk anları...

“Ee? Daha iyisin ya?”

Mata Hari gülümsüyor:

“Formumda. Neredeyse mutlu!”

Glenn ona ofisini, yazı işleri bölümünü, etrafında dört dönen kişileri gösteriyor.

“İşte benim krallığım.”

“Peki ya diğerleri?”

Çalışan, yazı yazan, resmi mesajları çözen Amerikalılara bakıyor. O genç ve sert erkeklere, hafif makyajlı, tayyörlü genç kadınlara.

“Amerika demokratik bir ülkedir. Biz Amerikalı olduğumuz kadar birer kralız da aynı zamanda!”

Ve Glenn, Mata Hari'yi arkadaşlarının hayranlık dolu ısıkları eşliğinde alıp götürüyor.

“Bu akşam için size bir sürpriz hazırladım: Bir boks maçı!”

Çok şaşırın, fakat aynı zamanda eğlenen Mata Hari karşı çıkıyor:

“Boks mu? Ne korkunç!”

Elysée-Montmartre’da boks maçı. Pigalle ve fahişeler, çöpçatanlar ve pezevenklerden oluşmuş egzotik dokusu. Salonda beyaz reflektörlerin altında demir kirişlere asılmış iki yüz mumluk çıplak ampullerin sarı ışığı altında beş yüz kişi. Bir haftalığına siperlerin çamurundan kurtulmuş kasketli veya yumuşak şapkalı beş yüz adam. Sevinçlerini ve öfkelerini haykıran beş yüz adam ve onlarla birlikte bağırın bir kadın: Mata Hari.

“Hoşlanıyor musunuz?”

Glenn sesini duyurmak için bağırıyor.

“Hoşlanmak mı? Bayılıyorum!”

Glenn’in eli Mata Hari’nin elini buluyor ve onu kuvvetle sıkıyor.

Ve daha sonra Halles’de, bıyıklı güçlü adamlarla sosyete kadınlarının ortasında soğan çorbası içerken:

“Glenn, şu sıralar size ne kadar ihtiyacım olduğunu bilemezsiniz,” diyor Mata.

Glenn’in tebessümü donup kalıyor.

“Şu sıralar mı?”

Glenn acılı... Fakat Mata Hari onun elini tutuyor:

“Şu sıralar, evet. Fakat daha önce ve daha sonra da... Sizin burada olduğunuzu biliyorum ve endişelerimi unutuyorum.”

“Ağabey yani! İyi bir dost!”

Glenn tekrar gülümsüyor, neredeyse aynı hüznle.

“İyi bir dost, bilmiyorum... Hiç dostum olmadı... Ama ağabey, evet... Hiç sahip olamadığım ağabey...”

“Buna rağmen babanız...”

Mata Hari’nin yüzü aniden asılıyor.

“Bana babamdan söz etmeyin. Öyle günler var ki ondan nefret ediyorum... Fakat ona uzun süre kızamıyorum.”

Glenn anlıyor. Sesini alçaltıyor. Etraflarındaki insanlar yük-

sek sesle konuşuyor. Bir kadın çok yüksek sesle gülüyor.

“Özür dilerim. Fakat bir bakıma ben de çevrenizdeki bütün bu erkekleri kıskanıyorum. Babanız, Astruc, Manessy, geçen gün rastladığımız Hollandalı, bu ihtiyarlar...”

“Vadim’den kıskanmıyor musun?”

Glenn ona bakıyor ve çok sakın bir biçimde cevap veriyor:

“Hayır. Vadim başka...”

“Evet. Vadim başka.”

O zaman Mata Hari onun elini uzun uzun sıkıyor.

“Ah! Glenn, sizin yanınızda o kadar rahatım ki.”

Glenn ancak bu uzun gecenin sonunda konuşacaktı. Mata Hari’ye oteline kadar eşlik etmişti ve ikisi, Musset’nin heykeli-nin ve onun gölgesinde deliler gibi öpüşen âşıkların karşısında, ayakta duruyordu...

“Buraya ilk gelişimizi anımsıyor musunuz? Bu gece olduğu gibi, size eşlik etmişim...”

“Evet...”

“Ve siz bana demiştiniz ki asla...”

Genç kadın onun elini daha da kuvvetli sıktı. Daha sert.

“Evet, asla... Ve şimdi Vadim var... Siz onun arkadaşısınız, öyle değil mi?”

Glenn sadece başını sallaması gerektiğini biliyordu. Bir süre daha, çok kısa bir süre daha onun karşısında durdu, sonra hemen oradan ayrıldı.

“Yarın görüşürüz, Mata...”

Bu da diğer geceler gibi bir geceydi...

Ertesi gün de diğer sabahlar gibi bir sabahtı. Mata Hari Plantes Bahçesi’nde-ydi. Saat on bir otuz; vahşi hayvanların kafesleri taze saman kokuyor. Van Damm, geçen hafta Moulin-Rouge, ondan sonraki hafta Eiffel Kulesi’nin ayaklarında olduğu gibi, bu hafta da burada buluşmak istemişti. Mata Hari yal-

nız, bekliyor. Van Damm aniden ortaya çıkıyor ve onu kolundan tutuyor. Gülümsüyormuş gibi yapıyor ama sesinde dış gıcirtısına benzeyen bir şey var:

“Âşık bir delikanlı gibi peşinizden koşmasam, sizinle buluşma şansım olmayacak...”

Mata Hari kolunu çekiyor ve yan tarafa doğru bir adım atıyor. Yanındaki kafeste kaplan boğuk bir ses çıkıyor, sonra saman demetine patisiyle vuruyor.

“Bana bir randevu verdiniz, ben de geldim, öyle değil mi?”

Fakat Van Damm, Mata Hari’ye kaplanı gösteriyor.

“Şu güzel hayvana bakın, pis kokulu bir biftek artığı için sa-
vaşır! Ama siz bize o kadarını bile sağlamadınız! Sadece dediko-
dular veya gazetelerin ilk sayfalarında verilen çok gizli haberler!
Ama biz sizi Paris’e bunun için getirmedik!”

“Karşılaştığım zorlukları siz de biliyor musunuz?”

Van Damm’ın gülüşü bu kez acımasız.

“Fakat bildiğim kadarıyla bahis konusu zorluk -bu bir yumu-
şatma!- Paris’ten ayrıldı! O halde ne bekliyorsunuz? Nüfuzlu
dostlarınız var, şimdi oyun sırası sizde. Ayrıca eğer Paris sizin
için güvenli değilse, sizi her an Belçika’ya yollayabiliriz. Orada
da önemli şeyler oluyor.”

“Belçika’ya gitmeye hiç niyetim yok, teşekkür ederim! Ayrı-
ca şimdiden pek çok kişiyle görüştüm... Dedğiniz gibi nüfuzlu
kişiler. Ve onlardan öğrenebildiğim her şeyi size aktardım.”

Van Damm’ın gülüşü:

“Az önce de söylediğim gibi değersiz bilgiler. Çerezlik şey-
ler! Hayır, Mata Hari, daha iyisini yapmalısınız, size iyi para
ödüyoruz. Biz de daha iyisini yapabiliriz!”

“Mesele para değil, bunu biliyorsunuz.”

Bu kez Van Damm ona mutlu ve alaycı bir ifadeyle bakıyor.
Genç kadına açıklayacağı şeyler onu eğlendiriyor.

“Ah! Para! Bence onu küçümsemeyin. Öncelikle şunu söyle-
yeyim: Dostunuz Vadim her şeyini yitirmiş.”

Mata Hari hemen anlamıyor.

“Her şeyini yitirmiş mi?”

Fakat diğeri zevkle açıklıyor.

“Bunu bilmiyor muydunuz? İhtiyar kaçık annesi, Rusya’da-ki istikrarsız durumdan faydalanan zengin kentsoylularla birlik-te ticaret yapmanın faydalı olacağını düşünmüş. Dolandırılmış ve aileden kalan evlerini satmak zorunda kalmış.”

Mata Hari’nin bakışlarından aniden bir şey geçiyor: Bir öz-lem perdesi, fakat bu hiç bilmediği bir yere ve zamana ait bir öz-lem.

“Kayın ağaçlarıyla çevrili ev mi?”

Kaplanın kafesinin kapısı açılıyor ve ona öğle yemeği olarak, nihayet kocaman kanlı bir et parçası atılıyor. Kaplan fırlıyor ve eti parçalıyor. Van Damm genç kadında yarattığı etkinin tadını çıkarıyor.

“Evet, kayın ağaçlarıyla çevrili olan ev, dediğiniz gibi. Yakı-şıklı teğmeninizin artık tek kuruşu kalmamış. Meteliksiz, beş pa-rasız, çaresiz.”

Bir sessizlik. Sonra:

“Ama ona yardım etmek sizin elinizde, bunu biliyorusu-nuz...”

Kaplan etten geriye kalanları da parçalıyor. Ağzının kenarın-da kan ve et parçaları.

“Anlıyorum,” diye mırıldanıyor Mata Hari. “Anlıyorum...”

“O andan -çok sıradan bir sabah!- itibaren, Mata Hari için her şey yeniden altüst olmuştu,” diye devam ediyor Astruc. “As-kerlerle, küçük rütbeli veya yüksek rütbeli subaylarla yenilen ye-mekler, Manessy veya diğerk bakan Malvy’le, ertesi gün Van Damm’a veya casuslarından birine “İşte, bakın!” diyebileceği herkesle görüşmeler artmıştı.

Astruc, Desvilliers’ye 1916 tarihli eski bir randevu defterini uzatıyor. Desvilliers rasgele bir sayfayı açıyor.

“17 pazartesi: Binbaşı Kirby ile ayaküstü yemek. Çok meşgul görünüyor: La Flandre; 18 Salı: Manessy, Sağlık Bakanlığı’nda bir değişiklik olasılığından bahsediyor. 19 Çarşamba: General Clauzel...”

Duruyor:

“Bu çok saçma, değil mi?”

“Saçma evet. Ama yine de bu defterin bulunmaması büyük bir şans.”

Bir sessizlik oluyor. Desvilliers, okumaya devam ediyor, fakat içinden: İsimler, tarihler, birkaç basit not – bilgiler mi?

“Van Damm milyonlarla gözünü boyayarak ona istediğini yaptıyordu kuşkusuz; ama aslında o, genç kadınla oyun oynuyordu. Onunla kedi fare oyununu oynuyordu...”

Bu süre boyunca, Mata Hari şehirde her gün daha fazla nefret ettiği adamlarla yemek yemeğe devam ediyordu. Sözcüklerle sarhoş oluyor, imkânsıza inanıyor, Casino de Paris sahnesine çarpıcı olacağını umduğu bir dönüş için hazırlanıyordu. Glenn’in varlığı tek dayanağıydı. Paris içinde birlikte yaptıkları uzun gezintilerden birinden dönüşte, o telgrafi buldu.

Glenn ona yine evine kadar eşlik etmişti. Amerikalı’nın küçük spor arabasında yan yana oturuyorlardı ve Mata Hari onun yanından ayrılmak istemiyordu.

“Artık dayanamıyorum Glenn, tükendim... Bütün bu adamlar...”

İlk defa itiraf ediyordu:

“Peki ama neden Mata? Neden bunları kabul ettiniz?”

Mata Hari onun yanına sokulmuştu.

“Vadim burada değil... Unutmaya ihtiyacım var diyelim.”

Glenn’in kolu omuzlarındaydı. Artık o kadar kırılgan ki omuzları, bütün bu aylar, bu yıllar onu eritmiş gibiydi...

“Ama ben buradayım Mata... Her zaman burada...”

“Biliyorum. Siz olmasaydınız bu hayat çekilmez olurdu.”

Başını bir an Amerikalı'nın omzuna yasladı.

"Ah! Mata... Sizin için çok daha fazlasını yapmak isterdim."

Genç kadın doğruldu. Henüz bilmiyordu ama yukarıda onu bekleyen bir telgraf vardı.

"Haydi Glenn... Siz olmasaydınız ben ne halde olurdum."

Glenn hüzünle gülümsedi.

"Biliyor musunuz, Amerikalı, boksör, pilot ve gazeteci olabilirim, ama aslında ben de çok güçlü değilim!"

Arabanın etrafını dolaşmıştı ve şimdiden ona kapıyı açıyordu.

"Yanınızdayım Mata... Bunu biliyorsunuz."

Uzun bir bakış.

"Teşekkür ederim, Glenn. Kendimi daha iyi hissediyorum."

Başucu masasının üstündeki telgrafta sadece şunlar yazılıydı:

"Teğmen Vadim İvanoviç Maznof Vesoul'da yaralanmış ve Vittel'de hastaneye kaldırılmıştır. Stop. Mektup geliyor."

"Anlamsız davranışlarına o zaman başladı..."

Telgrafi okur okumaz yatağının üstüne yığılmıştı. İki saat, belki üç saat hareket edemedi, hiçbir şey düşünmeden öylece kalmıştı. Daha doğrusu aklında tek bir düşünce vardı: Gidip Vadim'i bulmak. Onu yaralı, belki bir bacağı kopuk, yüzü pansumanlar içinde hayal ediyordu, bir tekerlekli sandalyede şu hareketsiz korkunç mumyalardan biri gibi; o dönemin saf ve aptalca vatansever imgeleminin yaydığı klişeler... Ve kendi kendine sadece, "Orada olmalıyım!" diyordu.

"Bir kadının aşkı, anlıyor musunuz Desvilliers, gerçekten seven bir kadının aşkı, kirli erkek elbiselerimiz içinde bizim hissedebileceklerimizin hiçbirine benzemeyen bir tutkudur. Şöyle veya böyle biz hep kaçırız, esirgeriz, hesap yaparız; küçük hesaplarla uğraşırız. Ama Mata Hari seviyordu. Ve hepsi buydu."

Mata Hari Paris'te uzun süre dolaşmıştı. Bürolardan ofislere, bekleme odalarından yaldızlı lambrili salonlara. Kimse

onun için bir şey yapamıyordu. Üstelik yaralı bir Rus teğmenin yanına gitmek! Başından savdığı âşıkların hangisi ona yardım ederdi?

Manessy, Malvy, Dumet -daha da nüfuzlu olan diğerleri- hepsi kaçmıştı. Veya Manessy gibi, edecekleri yardım için iğrenç koşullar öne sürmüşlerdi. Vittel'e bir seyahat, evet, neden olmasın? Fakat daha önce Passy veya Auteuil'deki bir garsoniyere doğru kısa bir gezinti. İlk günlerin hayranları, koca göbekliler, şişkolar, kaskatı yeleklerinin içinde gerilmiş yaşlı keçiler ilk defa ayaklarının ucuna basarak gizlice geri çekiliyordu. Umutsuz ve bezgin bir durumda olan Mata Hari artık kime başvuracağını bilmiyordu.

Yararsız görüşmeler ve boş yere kendini küçük düşürmelerle geçen üç günden sonra, kendisini birden Saint-Germain-des-Prés Kilisesi'nin çanlarının altında buldu. Perşembe öğleden sonraydı ve güneş parlıyordu. Etrafında kadınlar ve yine kadınlar, ilkbahar denebilecek kadar güzel bir havanın tadını çıkarıyordu. Arada sırada bir üniformalıya rastlanıyordu, hepsi o kadar. Erkeklerin -diğerlerinin, şişkolar, yağlılar, göbekliler, koca karınlılar ve ihtiyarların, geri hizmet görevlileri, bakanlar ve generallerin- şehri olan Paris, bugün yalnız kadınların şehri olmuştu. Kiliselerin çan kulelerinde bütün çanlar çalıyordu: Bu bir düğün içindi ve Mata Hari kalbinin sıkıştığını hissetti.

Nedenini bilmeden, kiliseye girdi. Sahın hafif aydınlıktı; mumların dumanı, günlüğün kokusu bir afyon gibi beynini sardı.

“Ah! Tanrım! Tanrım!”

O ki şimdiye kadar hiç dua etmemişti... Ama yine dua etmiyordu. Üçüncü sütunun tam yanında, sahinin sağında hasır bir iskemleye oturmuş, çok uzaktan, koroyerinin sonundan gelen Latince sözcükleri dinliyordu. Orada, yanan mumların yaldızlı loşluğunda bir gelinliğin beyaz şeklini görüyordu.

“Ah! Tanrım...”

Kendi kendine her şey bitti diyordu. Küçük işçi kız hayalle-

ri, her şeye rağmen aşkın kurtardığı mahvolmuş kadın beklentileri, hepsi mumların dumanında kayboluyordu. Artık elinde hiçbir şey kalmamıştı. Eski anılar aklına geliyordu. Vadim ve güzel üniforması, baron Girard'ın evindeki sahne, aslında diğerlerinden hiçbir farkı olmayan Kieffert. Ve sonra Camille.

Camille... Açıkgoz, işveli küçük oda hizmetçisinin hayaline, Berlin'deki evde bir kurşunla öldürülen cansız Camille'in acı gülümseyişi ekleniyordu.

"Ah! Camille..."

Birden doğruldu. Ölümünden önce Camille'in söylediği birkaç cümle. Eğer onun başına bir şey gelirse... Ladoux adlı bir Yüzbaşı, Saint-Germain Bulvarı... Yerinden kalktı. Günlük kokusu şimdi genzini yakıyordu. Camille'in sözleri, o isim, Yüzbaşı Ladoux, adres, her şeyi anımsıyordu. Kararını vermişti, şu Ladoux'yu görmeye gidecekti. Belki de o...

Bu onun üstüne kapanan son tuzaktı.

Yüzbaşı Ladoux ile görüşmesi tam kırk beş dakika sürmüştü. Kiliseden çıkar çıkmaz, kararlı davranışı ve onlara bir şey hatırlatan yüzüyle şaşırttığı insanlara bakmadan, hızlı adımlarla kattığı Saint-Germain Bulvarı'na girmişti. 221 numaraya gelince, hemen içeri daldı.

Girişte, bir emir eri onu durdurdu. Çok büyük üniforması içinde neredeyse bir çocuk, yirmi yaşlarında bir delikanlıydı bu.

"Yüzbaşı Ladoux'yu arıyorum."

Yanıt hemen geldi. Genç kadın yanılmamıştı.

"Soldan ikinci kat. Koridoru takip edin, soldan üçüncü kapı."

Genç askere aceleyle gülümsedi ve merdivenleri çıktı, kordorda ilerledi. Her şey gri renkli, eski ve tozlu. En pis görüntüsü içinde Fransız yönetimi. Fakat Mata Hari bu ayrıntıları fark edecek durumda değildi. Soldan üçüncü kapının önüne gelince, kapıya vurdu.

Başka bir emir eri -bir başka çocuk- beyaz tahta bir masada

oturuyordu. Önünde hiçbir şey yoktu. Ne bir dosya, ne bir kâğıt, hatta ne bir gazete.

“Yüzbaşı Ladoux, lütfen?”

Çocuk ayağa kalktı, neredeyse hazırola geçmişti.

“Kim arıyordu?”

“Mata Hari. Ama ona beni Camille’in gönderdiğini söyleyin.”

Çocuk hazırol pozisyonundan çıkıp ona bir iskemle gösterdi:
“Oturun.”

Sonra yan odaya geçti. Mata Hari birden tereddüte düşmüştü. Burada ne işi vardı? Neredeyse ayağa kalkıp hemen orayı terk edecekti, fakat emir eri gelmiş ve ona kendisini izlemesini işaret etmişti. Sivil giyimli, sert bakışlı Yüzbaşı Ladoux bir çalışma masasının arkasında oturuyordu. Ani bir hareketle yerinden kalktı ve Mata Hari onun tavırlarını sert ve neredeyse düşmanca buldu.

“Sizin için ne yapabilirim hanımefendi?”

Kırk yaşlarında, parlak yüzlü, adsız bir şahsiyetti. Bugün Ladoux, yarın...

“Camille adı sizin için bir şey ifade ediyor mu?”

“Camille Berlin’de sizin hizmetinizde çalışırken öldürülmüştü. Onun için hepimiz üzülmüyoruz, çünkü o daha önce bizim servisteydi...”

Camille, Fransız hükümetinin gizli bir ajanı: Mata Hari buna nasıl inanabilirdi? Muhatabına baktı. Ona oturmasını bile söylememişti. Kendine bir sandalye çekti.

“Camille’i çok seviyordum. Ölümünden önce bana sizi görmemi söyledi. Bu nedenle buradayım.”

Ladoux yine de hemen hücumla geçti.

“Camille’in evinizde öldürüldüğünün farkındasınızdır umarım...”

“Benim evimde değil.”

Ladoux, Mata Hari’nin savunmaya geçtiğini hissetti. Fakat devam etmesi gerekiyordu.

“Pekâlâ, Camille’in arkadaşınızın evinde öldürülmüş olması,” diye düzeltti Ladoux, “sizi bizim gözümüzde şüpheli kılıyor.”

“Hiçbir şey yapamazdım. Hem Camille, öldürülmeden önce benim odama sığınmaya çalıştı. Bana güveniyordu.”

Adam eliyle bir ret hareketi yaptı:

“Ajanlarımızdan birinin talihsiz ölümünün ayrıntıları için münakaşa edecek durumda değiliz. Sorumu tekrarlıyorum. Sizin için ne yapabilirim?”

Bunun üzerine Mata Hari derin bir nefes alıp konuştu:

“Pekâlâ... Yaralı bir arkadaşımı bulmak için Vittel’e gitmem gerekiyor. Bir izin belgesine ihtiyacım olacak.”

Her şeyi söylemişti, çünkü her şeyi göze almıştı. Fransız su-bayının ince dudaklarında hafif bir tebessüm belirdi.

“Sadece bu mu?! Askeri bölgenin tam ortasında!”

“Bunun zor olduğunu biliyorum. Bu nedenle sizi görmeye geldim.”

Adam ona, “Peki, karşılığında bana ne öneriyorsunuz?” anlamına gelen bir tebessümle bakmaya devam etti.

“Bilmiyorum... Konuşulanları dinleyebileceğimi düşünüyorum... Tanıdıklarım var, biliyorsunuz.”

Mata Hari bir an bile tereddüt etmemişti. Diğerleri ona izleyeceği yolu öğretmişti. Ladoux küçük bir ıslık çaldı ve Mata Hari’nin tanıdıkları -hem de ne kadar!- olduğunu bildiğini belirten bir hareket yaptı. Ama genç kadın devam etti:

“Vitel yakınlarında Fransız komutanlığına bağlı küçük bir Rus birliği var. Şu anda Rusya’da olan olaylar nedeniyle, onları da biraz konuşturabilirim...”

Son tuzak kurulmuştu... Ladoux bir iki defa başını salladı, sonra yerinden kalktı.

“Anlıyorum... Anlıyorum... Bir saniye bekleyin.”

Mata Hari’yi yalnız bırakarak odadan çıktı. Fakat emir erinin bulunduğu bekleme salonuna açılan kapı kapalı değildi ve üni-

formal çocuk gözlerini ondan ayırmıyordu. Aniden karamsarlaşan Mata Hari içini çekti. Ladoux neredeyse hemen geri döndü.

“Pekâlâ. İzin belgenizi alacaksınız.”

Hepsi bu muydu? Bu kadar kolay mıydı? Genç kadın ayağa kalkmak ve belki onun elini sıkmak istedi, fakat kendini tuttu.

“Ah! Bayım... Yani, yüzbaşı. Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.”

Yüzbaşı gülümsemedi: İki tarafı da ilgilendiren bir pazarlığı sonuçlandırmış birinin ciddi ve düşünceli yüzü...

“Bunu, oraya gittiğinizde etrafınızda konuşulanları dinleyerek yapmayı kendiniz önerdiniz diye hatırlıyorum.”

Bitirmişti ve görüşme sona ermişti. Fakat gitmek üzereyken Mata Hari tekrar sordu:

“Size sormak istiyorum... Ajan olmanın karşılığı ödeniyor, öyle değil mi?”

Genç kadının çılgın, akıl almaz açık yürekliliği! Erkeklerin oyununa katılmış, imkânsızı deniyordu!.. Ne de olsa Vadim’in kaybettiği ve onun, sevgilisini tekrar kavuşturmak istediği kayın ağaçlarıyla çevrili ev vardı.

Ladoux’nun yanıtı geldi. Olabildiğince kapalı yanıtı:

“Söylediğiniz gibi, bunun karşılığı her zaman ödenir. Şu ya da bu biçimde. Fakat bahsettiğiniz paraysa, dönüşünüzü bekleyelim ve görelim. Diyelim ki sizi... bir süre denemek istiyorum.”

Mata Hari ona doğru gidip tekrar teşekkür etmek istedi, fakat Ladoux kapıyı şimdiden yüzüne kapamıştı ve genç emir eri şimdi ona bir erkek gözüyle bakıyordu. Titredi ve hızla tozlu merdivenleri indi.

Yalnız kalan Ladoux telefonunu almıştı:

“Bana Askeri Güvenlik’ten Rémy’i bağlayın.”

“Vittel’e yapılan bu yolculuk, Mata Hari’nin yaşamında zamanın dışında, durdurulmuş bir andı. Son... Paris’teki günlerinin tanımlanması güç heyecanıyla döner dönmez içine atılacağı

delice macera arasındaki son parantez.”

Astruc, arkadaşlarının tanıdığı Charente’lı bir bağcının her yıl kasa kasa yolladığı pahalı ve az bulunur 1879 yılı konyağın-
dan bir bardak daha aldı, sonra bir bardak daha... Güldü:

“Bakın, elim artık titremiyor...”

Desvilliers, yavaş yavaş dolan, siyah moleskin kaplı kalın def-
tere aldığı notları inceliyordu, şimdi, özellikle şimdi, tarihleri
hatırlamak, yerleri, isimleri ve yüzleri belirtmek gerekiyordu.

“Mata Hari’nin Vittel’e giderken, Vadim’i bulmaktan başka
niyeti olmadığını biliyorum,” diye devam ediyor Astruc. “Geri-
si, Ladoux’ya önerdiği -veya Ladoux’nun ondan beklediği- şey
sadece bir oyalama, bir göz boyamaydı.”

“Fakat ajan olmanın karşılığı ödeniyor mu diye soran oydu,
değil mi?”

Desvilliers, vardığı noktada, hâlâ bilmek istiyordu, her şeyi
bilmek.

“Yani? Size söyledim. O hesap etmiyordu. Önüne bile bak-
madan yürüyordu, o itiliyordu...”

Bir an tereddüt etti, sonra tamamladı:

“Şu aşk, benim sonunda nefret ettiğim şu aşk tarafından iti-
liyordu...”

Bir gün bir gece süren seyahat boyunca, Mata Hari kendisi-
ne çok genç ve son derece dalgın bir dul havası veren kalın ör-
tülere sarınıp oturmuştu. Onunla kibar bir şekilde konuşmak is-
teyen erkeklere, kendisine yânaşan subaylara basit bir tebessüm-
le yanıt veriyor ve örtülerine daha fazla sarınarak köşesine gö-
mülüyordu.

Troyes’da tren uzun süre bekledi. Düşman topçu kuvvetleri
hatları bombalıyordu ve demiryolu şirketinin görevlileri yolcu-
lardan inip aşağıdaki toprak yığının altına sığınmalarını istemiş-
ti, fakat genç kadın reddetmişti.

“Canınızı tehlikeye attığınızın farkında mısınız?” diye bağır-

mıştı, kendisi de saklanmakta acele eden bir memur.

“Elbisemi tehlikeye atmak istemiyorum...” diye yanıtlamıştı o da, gülümsemeden.

Ve terk edilmiş trende tek başına, kendisinden birkaç yüz metre uzağa düşen havan toplarının, mermilerin sesini -ve arada sırada yaralanan bir insanın çığlığını- dinlemişti.

“Vadim bütün bunları yaşadı, ben de yaşamak istiyorum,” diyordu kendi kendine.

Daha sonra, Macon Garı’nda konvoy durmuş ve Mata bu kez inmek zorunda kalmıştı, çünkü lokomotif değiştiriliyor ve birinci mevki vagonların yerine yük vagonları koyuluyordu. Garın büfesinde bir çorba içmiş ve etrafındaki askerlere bakmıştı. Çünkü çevrede sadece askerler vardı; cepheye dönen, yüzleri ciddi askerler ve birkaç günlüğüne evlerinde giden, onlardan daha ciddi askerler. Burası, bu kez tam bir erkek dünyasıydı. Buna rağmen, yıllar boyunca onu güçleriyle ezmiş tuzu kuruların, göbeklilerin, şişkoların, geri hizmetle savaştan yırtanların değil, burası, yarın, şafakta, belki de ölecek olanların dışı kapalı dünyasıydı. Ve Mata Hari içinden:

“Vadim de burada olabilirdi,” diyordu.

Ah! 1914 Ağustosunun ilk günlerinde, Berlin’de ya da Paris’te şarkılar eşliğinde girilen neşeli savaş, bulvar tiyatrolarının üç renkli kıyafetleri içindeki mahalle kadınlarının vatansever şirirlerle süslediği savaş şimdi ne kadar uzaktı! Burada, yüzlerde sadece kaygı okunuyordu, şarkı söyleniyor ve gülünüyorsa da, bu duyulan korkuyu gizlemek içindi.

Hatları geçmeden önceki son menzilde, birkaç subay onun bulunduğu vagona girip yanındaki tahta kanepelere oturmuştu. Alçak sesle karşılaşacakları şeylerden bahsediyorlardı. Aralarında, Vadim gibi, operasyonların Fransa sahnesinde geçici olarak görev almış Ruslar ve İngilizler vardı. Mata Hari konuşulanları aklında tutuyordu. İçlerinden biri, İskoçyalı bir Binbaşı, Britanya birliklerinin Somme’daki harekâtından bahsediyordu, ama

genç kadının kendisini dinlediğini fark edince sesini alçalttı. Mata Hari'nin içinden gülmek geldi: Demek casusluk böyle bir şeydi! Bir trende ya da restoranda bir masanın etrafında konuşulanları dinlemek ve sonra da bunları anlatmak... Subaylardan biri ona çok kibar bir biçimde aralarında bulunuş nedenini sorduğunda, Mata Hari kocaman bir tebessümle Ladoux'nun kendisine verdiği izin belgesini göstererek yanıt verdi:

“Vittel’e nişanlımı görmeye gidiyorum.”

“Nişanlım” kelimesine dünyanın bütün sevgisini, şefkatini sığdırmıştı. Subay onu selamladı ve arkadaşlarının yanına gideceği sırada, birden duraksadı:

“Acaba siz... şey olabilir misiniz?”

İsim söylemedi, fakat Mata Hari tekrar gülümsedi:

“Hayır, bayım, karıştırıyor olmalısınız...”

Vittel müttefik hastanesi, şehrin en büyük sıcak su kaynaklarının sahibine ait villanın ve onun ek yapılarının içine kurulmuştu. Pavyonlarıyla, yatakhaneleriyle ve özellikle müttefik kuvvetlerin ordularına ait -İtalyanlar, İngilizler, Romenler, Ruslar- onlarca yaralının, içmelerine, yemelerine, saç sakal tıraşı olmalarına yardımcı olan çoğu gönüllü hemşireler eşliğinde, bu öğle sonrasının ılıklığının tadını çıkardığı büyük bahçesiyle, şehir dışında bir şehirdi. Çok çeşitli, ama üstlerinde her zaman, bir sürü madalyanın yanında, bir pansumanın mavimsi beyaz lekesinin, bir maskenin ya da bir bandajın bulunduğu üniformalara doğru yönelen yollarıyla, bu bahçe gerçek dışı bir manzaraydı. Gözleri bir kumaş parçasıyla bağlanmış bazıları, havadaki müziği, kuşların ötüşünü, arkadaşlarının seslenişini ve bandonun *Les Bateliers de la Volga* veya *Roses de Picardie*'yi çalmak için bütün gün nöbetleştirdiği gazinonun büfesinden gelen nağmeleri diğerlerinden daha iyi duyuyor gibi görünüyordu.

Mata Hari, iki yanı ağaçlı, kumlu yolda bir süre tek başına yürüdü. Girişte, bir bekçi ona bir pavyonu tarif ettiyse de orada

kimseyi bulamadı. Vadim gezintiye çıkmıştı. Genç kadın, yarası en ağır olanların yanında daha fazla kalarak ve her defasında en kötüsünden korkarak yaralılar arasında dolaştı. Aradığı kişiyi ancak son yolun ucunda görebildi. Bir taş bankın üstüne, Vosges dağ kütlesi ve göl manzarasının tam karşısına, tek başına oturmuş, sigara içiyordu. Sadece sol kolu askıdaydı. Genç kadın mutluluktan ölebilirdi.

Bu mutluluk bu kez üç gün sürdü. Tekrar tekrar konuşarak geçen üç gün; tekrar tekrar sevişerek geçen üç gün. Mata, Parc Otelinde bir oda tutmuş ve hastanenin başhekiminden, burada kaldığı süre boyunca sevgilisinin kendisiyle birlikte otelde kalması için izin istemişti. Sadece ona -bu asık suratlı ve Belçikalı albaya- gerçek kimliğini açıklamış ve iyi yürekli adam, genç kadının yönetmeliğe ters düşen isteğini tartışmadan kabul etmişti.

Kendilerini nihayet parlak bakır yataklı odalarında bulduklarında, Mata Hari Vadim'in kulağına fısıldadı:

“Görüyor musun, her şey olabiliyor...”

Fakat Vadim üzgündü.

“Her gün seni düşündüm,” diye itiraf etti.

Mata Hari'nin kalbi yerinden fırlayacak kadar hızlı atıyordu.

“Ya ben, ha? Ya ben?”

Onu delice öpüyordu, fakat genç adamın yüzü ciddiyetini koruyordu.

Çünkü Vadim aşırı bir duyumsamazlık içindeydi. Mata Hari'den ayrılışı, sonra annesinin iflası ve nihayet aldığı yara onu derinden etkilemişti. Artık kendini tamamen yalnız, yoksun hissediyor ve korkaklığı -zayıflığı- olarak adlandırdığı şey şimdi ona acımasız bir gerçek gibi görünüyordu.

“Benden hiçbir şey olmaz. Ne senin arzuladığın gibi bir âşık, ne annemin istediği gibi bir subay, ne de benim olmayı düşlediğim gibi bir erkek...”

Bükülemeyen kolunu gösteriyordu. O zaman Mata Hari ona

sarıyor, onu çılgınca öpüyordu ve genç adam yavaş yavaş gülümsüyordu.

“Yavrum, benim küçük oğlum...” diye fısıldıyordu Mata Hari.

Vadim gözlerini kapıyordu. Unutabilmesi için çok az şey yemişti!

“Ama ben unutmadım,” diye belirtiyor Astruc. “Onların bu üç mutlu gününü anlatmayacağım. Bu sizi daha fazla yaralamaktan başka neye yarar?”

Bununla birlikte, savaş bitmeden birkaç gün önce karşılaştığı başhekim Dupré, Astruc’le konuşmuş ve ona genç kadının yaralı sevgilisinin kolunda Vittel gazinosuna nasıl heyecan uyardırıcı, görkemli bir giriş yaptığını anlatmıştı.

“Gençtiler, güzeldiler, ışık saçıyorlardı.”

Eskiden Wiesbaden’de olduğu gibi, valsler çalan küçük orkestranın şefi Mata Hari’yi tanımış ve Messenger’nin müziğini çalmaya başlamıştı. Salonun içinde, her yerden selamlar, yaşa, bravo sesleri, alkışlar. Sonra Mata Hari, Vadim’le dans etmişti. Ve orada her şeyi unutmuştu: Geçmiş, üstüne çöken kaderi ve onu dört bir yandan sıkıştıran o adamları – Van Damm, Ladoux.

“Bembeyaz giysiler içinde dans ederlerken, sevgililer için hazırlanmış bir kartpostaldan çıkmış iki nişanlıya benziyorlardı...”

Vadim üniformasını giymişti; Mata Hari de kalçalarını saran açık renkli ipek bir elbise giymiş ve göğsünün üstünü incilerle örtmüştü. Arkada toplanmış saçlarının arasına küçük pırlantalarla kaplı ince bir taç takmıştı ve tebessümü, bütün Avrupa’da aradığı kişiye sonunda kavuşan âşık bir kadının tebessümüydü.

Daha sonra yine gazinoda, Vadim’in arkadaşlarıyla, onun gibi genç Rus subaylarla birlikte yemek yemiş ve gençlik anılarından, göl kenarındaki büyük beyaz ahşap evlerden ve şafakta kırağı düşmüş çimenlerin üstünde oynayan martılardan konuşmuşlardı.

Bir ara Mata Hari, özlemin, votkanın ve akordeonla çalınan

ezginin etkisiyle daha da duygusallaşmış olan Vadim'e:

“Kayın ağaçlarıyla çevrili evi geri alacağız, göreceksin,” dedi.

Ve Vadim, hâlâ bir çocuk olan Vadim, onun kendisini kandırmayacağını düşündü. Genç kadın, kayın ağaçlarıyla çevrili evi geri alacaktı! Mata Hari bunu fark etti, allak bullak oldu. Gece-
nin sonuna doğru, onlarla birlikte votka üzerine votka içen iki Rus yüzbaşı ve teğmene, niyetini belli etmeyen ilgisiz bir tavır-
la biraz daha açık sorular yöneltti, onlar da ona daha açık yanıtlar verdiler ve o zaman Mata, hiç de fena iş çıkarmadığını düşündü. Küçük pembe bir not defterine, onlara fark ettirmeden, birinin Niemen'de teslim olacağı tümenin, diğerinin ayrılmış olduğu filotilanın adını yazarken, kayın ağaçlarıyla çevrili evi ancak bu yolla geri alabileceğini düşündü.

Daha sonra, kendilerini bakara salonunda buldular. Mata Hari orada oyalanmadan, rulet oynanan salona geçti. Üçüncü masanın krupiyesinin yorgun bir İspanyol çingenesine has güzel gözleri vardı.

“Yüz frank, kırmızıya,” dedi. “Bize uğur getirmesi için. Kırmızı aşkın rengidir...”

Krupiyeye bakmamıştı bile ve kırmızı kazandı.

“İki yüz frank, üç rakama, biri 7 olsun, bu da bana uğur getirir.”

Bakışı bu kez krupiyenin üstünde hafif gezindi. 8 çıktı, yine o kazanmıştı. O zaman çantasını karıştırdı, içinden çıkardığı büyük bir parayı oyunculardan birine verip karşılığında bir sürü fiş aldı.

“21,” diye mırıldandı, gözlerini yakışıklı çingenenin gözle-
rinden ayırmadan.

Top, 21 rakamının siyah gözünde durunca, Vadim'in kolunu kuvvetle sıktı.

“Göreceksin, hiç de kötü başlamadık, kayın ağaçlarıyla çevrili ev...”

Önüne yığılmış fişleri incili çantasının içine koydu ve salon-

dan ayrıldı. Krupiyelere has becerikli ellere sahip çingene alnını kuruluyordu. Vadim ve Mata Hari -neredeysse zengin- bütün gece seviştiler.

Ertesi gün, daha ertesi gün, aynı eğlence devam etti; bir bahçeye benzeyen koruluğun ağaçlı yollarında dolaştılar, kimse oradan ayrılmasın diye yapılmış kır kahvelerinden birinde öğle yemeği yediler. Akşam yemeği için subaylarla buluştular ve Mata Hari, Wiesbaden'dekilerle aynı olan Viyana valsleriyle dans etmeden önce subayları biraz konuşturdu. Büyük oyun salonunun üç numaralı masasında, yine Mata Hari kazanıyordu.

Ertesi gün ve daha ertesi gün de aynıydı. Son günün sonuna doğru, 7, 17 ve 23 rakamlarına oynayıp kazandıktan sonra, Mata Hari bu kez de ilk geceki gibi 21 numarayı seçti.

Küçük top uzun süre döndü. Önündeki yeşil çuhanın üstüne, o ana kadar kazandığı bütün parayı koymuştu, çünkü mutlaka kazanacağını düşünüyordu. Yakışıklı çingenenin dudakları hafifçe kıpırdıyordu. Hangi meleğe veya hangi şeytana dua ediyordu? Ve 21 numara gene kazandı.

“Hanımefendi, benimle gelir misiniz lütfen?... ”

Vadim ortaya çıkana kadar, onu, olmaktan tiksindiği şey haline getirmiş şu şişko erkeklerden herhangi birine benzeyen bir müfettişin eli omzunu tutuyordu.

“Ve rica ederim, rezalet çıkarmayın.”

Bitmişti. Rüya ve bu üç gün bitmişti. Mutluluğu bitmişti.

Gazino müdürünün bürosunda, çok içten dua eden çingene krupiyenin karşısında, Mata Hari'nin bakışları dimdikti.

Ona her şeyi kimin sayesinde kazandığını söyledikleri zaman da:

“Bu beyi tanımıyorum,” demekle yetindi.

Ve bu doğrudu. Vadim’e gelince, o susuyordu, yaralanmıştı.

Çünkü genç kadının kim olduğunu, incili çantasında anlamalı sayıda kart taşıdığını ve bu kartların üstündeki unvanların sayılarından daha da anlamlı olduğunu biliyordu. Gazinonun mü-

dürü olaya göz yumacaktı. Ama Mata Hari oradan giderken kazancının hepsini bırakmak zorunda kaldı. Kayın ağaçları arasındaki evin tam karşılığıydı kazancı. Fakat büronun astarlı çift kapısından geçerken, çingene ona yanaştı ve elini öptü. Şafak sökerken intihar edecekti.

Mata Hari'ye gelince, o da şafak sökerken, Askeri Güvenlik'ten bir müfettiş eşliğinde ve Ladoux'nun casuslarından birinin -ve belki Van Damm'ın emrinde çalışan bir casusun da uzak takibiyle, savaş sona erdikten sonra bile geri dönmesi kesin olarak yasaklanarak Vittel'den ayrılıyordu.

Otel odasında, savaş alanına dönmüş yatağının ortasında, Vadim bir çocuk gibi ağlıyordu.

Vittel'den dönünce, Mata Hari, Paris'te sadece kırk sekiz saat kaldı. Sanki zaman onun peşinden koşuyordu. Artık hiçbir şey anlamıyordu; hiçbir şey düşünmeden, sadece gidiyordu.

“Aşk! Düşünebiliyor musunuz?..”

Astruc bu kez eliyle neredeyse öfkeli bir hareket yaptı. Aşkmış! Sanki bir yüzü, bir vücudu ihtirasla istemenin ne demek olduğunu o bilmiyordu... Sanki sahip olamadan ebediyen ayrılmanın ne demek olduğunu o bilmiyordu. Aşkmış! O sabah, aşktan neredeyse nefret edecekti. Ama yine kendini tutuyor ve ekliyordu:

“Onu son bir kez daha gördüm. Tam yola çıkacağı akşam. Bir şey kutlayacakmışız gibi, Maxim's'de buluşmayı kararlaştırmıştık

– Daha ne olsun! Mata Hari’nin gözleri parlıyordu... Neşeli, ne-redeyse mutluydu. Sanki gamsızlığın ortasında yüzüyordu.”

Etraflarında, gizli, fakat nazik küçük selamlaşmaların, gizli bakışmaların ve gülümsemelerin her daim yenilenen sonsuz et-kinliği... Son kez Mata Hari’yle tanışma cesareti gösteriliyordu. Göbekli ihtiyarlar, başkalarının kaniyla alınmış pis rozetli şişman beyler doyaya eğleniyordu. Ona doğru geliyorlar, elini öpü-yorlardı. Kristallerin ışıltısı, porselenlerin beyazlığı, genç kadı-nın gözlerinin içinde bütün ışıltılarıyla parlayan avizelere yansı-yordu. Âdeta bir tören kıyafeti içindeydi. Astruc onu almak için oteline gittiğinde, valizlerini taşıyan üniformalı uşaklar ve genç görevlilerle çevrilmiş olan Mata Hari, ona bir sosyete balosuna giden süslenmiş bir moda gravürü gibi göründü. Göğsü açık, koyu kırmızı renkli elbisesinin üstünde, bir Girard veya Vic-tor’un armağan ettiği -ve onun yine de sakladığı- kocaman ya-kut bir kolye taşıyordu. Armut şeklinde yontulmuş her taş, kan-dan gözyaşlarını çağırıyordu. Bu sahne giysisi içinde, Mata Hari gülüyor ve küçük bir kız çocuğu gibi eğleniyordu.

“Görüyor musun, ben hep şanslı biri oldum! Ve yine şanslı-yım...”

Gümüş kaşığının ucuyla, Çanakkale Boğazı’ndan bir şilep dolusu ağır yaralıyla birlikte getirilmiş havyarın içindeki inciler-le oynuyordu.

Fakat Astruc pek yiyemiyordu. İlk kez genç kadının soğuk-kanlılığı onu korkutuyordu. Artık biliyordu ya da en azından tahmin ediyordu, korkunç bir şey hazırlanıyordu, fakat tehlike-yi önlemek için kendini tamamiyle güçsüz hissediyordu.

“Şans mı? Neler yaptığını bana biraz daha açıklasaydın, bu şans daha iyi değerlendirebilirdim.”

Genç kadın gülümsedi ve ateşle oynayan küçük bir kız çocu-ğunun esrarengiz havasına büründü.

“Şşt! Bu bir sır! Fakat çok zengin olacağım ve sevdiğim adamlarla evleneceğim.”

“Bütün bunlar, Kutsal Ruh’un yardımıyla ve İngiltere’ye giderek mi gerçekleşecek?”

Çünkü Mata Hari İngiltere’ye gideceğini söylemişti ve Astruc’un onu az sonra Kuzey Garı’na, Dunkerque treninin peronuna götürmesi gerekiyordu. Genç kadın ona doğru eğildi.

“İngiltere’ye gidiyorum, evet... Ama aslında oraya gitmiyorum. Kuşkusuz İngiltere’den geçeceğim, ama oradan başka yere gideğim. Ve bunu kimsenin bilmemesi gerekiyor.”

Astruc şimdi, Mata Hari’nin şöhretli yıllarından beri tanıdığı yaşlı metrdotelin, dansözün dikkatine “tam istediğiniz gibi, birkaç damla armagnac konyağı ve bir ölçek turuncu likörüyle birlikte kömür ateşinde kızartıldı...” diye belirterek önlerine koyduğu bıldırcın kızartmasını farkında olmadan didikleyip duruyordu.

Astruc’un içini kemiren şey kuşkusuz korkuydu. Belli belirsiz bir önseziyle, bu gidişin son gidiş olduğunu hissediyordu. Ama bir şey belli etmemeye gayret ediyordu.

“Benden gizlediğin şeyler var meleğim... Bundan hiç hoşlanmıyorum!”

Genç kadın öyle güzel gülümsüyordu ki!

“Ama hiç de üzgün görünmüyorsun!”

Astruc sıçradı:

“Üzgün mü? Hayır, çünkü seninle beraberim. Fakat endişeli miyim diye sorarsan, evet...”

“Endişeli mi? Ama niçin, Tanrım? Beni birine faydalı veya bir işe yarar ve mutlu gördüğün için mi?”

Sadece bu açıklama bile Astruc’un kanını dondurmaya yetti. Evet, faydalı, fakat ne pahasına?

“Bir işe yaramak mı? Aptallık etme hiç değilse, tamam mı?”

Orkestra usul usul Messenger’nin parçasını çalıyordu; oradaydılar, bir aile çevresi içinde, son derece dost bakışlarla çevriliydiler; Paris’teydiler; fakat Astruc şimdiden başka yerde olduklarını, Mata Hari’nin birkaç saattir hepsini terk ettiğini hissediyor-

du. Genç kadın Astruc'e cevap verirken sakindi, son derece sakin ve ciddi.

“Endişelenme, nereye gittiğimi çok iyi biliyorum.”

Müzik canlanmış, hızlanmıştı; o kadar sık duyduğu, o kadar alışık olduğu bu kısa cümlelerin vurguları bile Astruc'e iç karartıcı geliyordu. İçinde gitgide büyüyen bu önsezi... Metrdotel, dokunmadığı bildircin kızartmalarını geri götürmüştü.

“Sanıyorum, söyleyeceğim çok şey var.”

Fakat hiçbir şey söyleyemiyordu. Konuşan Mata Hari oldu. Ona çevresindeki yüzleri gösterdi.

“Onları görüyor musun? Bütün bu ihtiyarlar, şişkolar, çirkin yaratıklar. Onları daha önce bir kez terk ettim, ama hâlâ eteklerimi çalıyorlar. Onlarla ilişkiyi kesiyorum bu gece, hem de ilelebet. Vadim'in Mata Hari'nin yaşamına girişi yeni bir Mata Hari yarattı. Mata Hari'nin Vittel'de onunla birlikte geçirdiği günler de başka bir Mata Hari'yi yarattı. Bir bilsen, kendimden o kadar eminim ve onların hepsinden o kadar nefret ediyorum ki...”

Gitgide büyüyen bir heyecan benliğini sarıyordu. Garsonun, kadehini bitirir bitirmez doldurduğu Château mission haut-bri-on 1899 şarabı, bu mutluluğunu ve aynı zamanda bahsedeceği şu öfkeyi daha da artırıyordu:

“Hepsi beni kullandı, anlıyor musun? Manessy'ler, Malvy'ler, Victor'lar ve diğerleri. Artık hiçbiri umurumda değil, artık ne onlara, ne de başka bir şeye ihtiyacım var. Paraları mı? Yakında istediğim kadar param olacak. Zengin olacağım, anlıyor musun? Onlara rağmen zengin. Onlara karşın zengin.”

Haklıydı! Daha önce hiç yapmadığı gibi düşüncelerini açıklayan bu kadın, yeni bir Mata Hari'ydi. O artık sadece aşkı, 1913 yılının bir akşamı Paris'te bir salonda yaralanmış aşkı için savaşıyor ve Berlin'de bir turnede, herhangi bir yerde sığınabileceği bir yer arayan âşık kadın değildi. O yepyeni bir yazgının kendisini çağırdığına inanan bir kadındı.

Sesini alçalttı.

“Bu sabah babamı gördüm... Otelime gelip yine canımı sıktı. Her zamankinden daha yaşlı, daha korkunçtu... Üstü başı leş gibiydi. Gömleğinin yakası, kollarının manşetleri griye dönüşmüştü. Hem acidım, hem midem bulandı. Yine kızlarla içeceğini bildiğim halde, ona para verdim. Fakat yüzünden, bakışından, ellerinden, bir an her şeyinden utandım. Bir gün düşünüyorum da, elimden gelirse...”

Sustu. Titriyordu. Başı dönüyordu. Şarap, duman, bu müzik, düşünceler. Kemerinde taşıdığı uzun zincirli, şirin platin saatine baktı.

“Haydi! Acele etmeliyiz! Bu treni kaçırmak istemiyorum...”

Onları Kuzey Garı'na götüren arabada, Mata Hari başını bir süre Astruc'ün omzuna yasladı ve Astruc, son kez, onun yanında kendini ne kadar iyi hissettiğini düşündü. Bu kadın, gerçekten de, onun -diğerleri gibi şişman, yağlı, göbekli olan o- sonsuza dek sevebileceği tek kadındı. Fakat bu kadın gidiyordu ve Astruc onun bu kez ilelebet gittiğini hissediyordu. Bu yüzden de, hiçbir şey söylemeden, bu kısa yolculuğun, bu anların, bu kadının kokusunun, ellerinin içinde tuttuğu ellerinin sıcaklığının tadını çıkardı. Çok kısa bir süre için bile olsa...

Çok kısa bir süre. Araba onları garın önüne bırakır bırakmaz, garların ve savaştın artık korkunç derecede alışıldık ortamı, yaralıların gidiş gelişleri, askeri denetimler ve izinli askerlerle karşı karşıya kaldılar. Fakat Mata Hari hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi görünüyordu. O başka bir yerdeydi. Kırmızı mantosu, elbisine uygun kırmızı şapkasıyla, o şimdiden gitmişti.

Otel görevlilerinden birinin daha önceden getirmiş olduğu bagajları onu bekliyordu. Sayılarını kontrol etti, onların kaydıyla bizzat ilgilendi ve sadece büyük bir seyahat çantasıyla bir şapka kutusunu yanına aldı.

“Bir şapka kutusu mu?”

Hafif esrarengiz bir ifadeyle gülümsedi.

“Evet. Neden olmasın?”

Perona doğru ilerlediler. Kırmızı renkli tülünü yüzüne indirmişti ve elinde, Astruc’ün, onun için Maxim’s’e getirttiği kocaman bir gül demeti vardı. Kan damlalarına benzeyen yakut gerdanlıkla, elbiseyle, şapkaıyla aynı renkte olan kırmızı güller. Dimdik, başı yukarıda, neredeyse geniş omuzları, tülle örtülü yüzüyle, Mata Hari ansızın -şaşırtıcı bir gerçekçilikle- sık sık danslarını yaptığı şu Doğu Hint tanrıçalarından birine benziyordu. Astruc’ün hiçbir ayinini bilmediği yeni bir mezhebin, belki de korkunç bir mezhebin rahibesiydi.

Yanından geçenler dönüp bakıyordu. Adsız siviller, subaylar... Ona dönüp bakmayan tek kişi, gri veya siyah giysili, şapkasını yüzüne indirmiş, herhangi birine benzeyen ve genç kadını haftalardır takip eden şu adamdı. *Gaulois* veya *Le Temps* gazetelerinden birinin içine gömülmüş, başka bir yere bakıyor ama sadece genç kadını görüyordu. Fakat Mata Hari kimseyi görmüyordu.

Vagonun önüne gelince durdu. Düdük sesleri, fışkıran buharlar... Artık dakikaları sayılıydı, Astruc söyleyecek bir şey bulamıyor ve onu kendine doğru çekiyordu.

“Endişelenme, Astruc babacığım, ben nereye gittiğimi biliyorum...” diye fısıldadı kulağına Mata Hari.

Yine düdük sesleri, “Vagonlara,” diye bağırانlar. Kapılar şimdiden kapanıyordu. Astruc’ün kalbi o kadar hızlı çarpıyordu ki bir an, “Kalp krizi belki de bu,” diye içinden geçirdi. Genç kadını göğsüne daha sıkı bastırdı.

“Ben nereye gittiğimi biliyorum,” diye tekrarlıyordu Mata. “Ve dosdoğru oraya gidiyorum... Mutluyum, biliyorsun...”

Bir kapı çarptı. Bitmişti.

Astruc, Kuzey Garı’ndaki o geceye, o inanılmaz güvene, bir kez daha sahneye çıkışa benzeyen o gidişine kadar, Mata Ha-

ri'nin Paris'te geçirdiği kırk sekiz saat içinde neler yaşadığını ancak aylar sonra, o da eksik, budanmış, değiştirilmiş bir şekilde öğrendi.

Önce Vittel'deki günlerinin sona ermesi ve gece vakti aceleyle yola çıkması nedeniyle sarsılmış olan Mata Hari, sessizlik içinde yavaş yavaş ölen veya gürültüyle inleyen yaralılarla dolu bir vagonda -savaş buydu, evet, bu iğrenç şeydi-, son derece yalnız bir yolculuk yaparak Paris'e dönmüştü.

Fakat yolda kararını vermiş ve Saint-Germain Bulvarı'na gidip Ladoux'yla tekrar görüşmek istemişti. Yüzbaşı onu hemen kabul etmişti.

"Son derece soğuk bir biçimde," diye belirtcekti Ladoux daha sonra, olayları kendi yorumuyla anlatması istendiğinde.

Soğukluk mu? İhtiyat ve dikkatlilik mi? Mata Hari hiçbir şey fark etmemişti. Seyahatini aniden sona erdiren olaylara değinmeden -Ladoux'nun bildiği olaylar kuşkusuz, çünkü o ipleri elinde tutanlardan biriydi; çingene krupiyeyi gazino müfettişine kim ihbar etmişti?-, ona Vittel yolculuğunu anlatmıştı. İlk gece, Rus subaylarıyla yaptığı konuşmaları -Müttefiklerin de kendilerine ait sırları vardır, değil mi?- ve orada geçirdiği üç gün, üç gece boyunca topladığı ya da kulağına çarpan diğer bilgileri aktarmıştı. Ladoux ilgili bir tavırla onu dinlemiş, notlar almıştı. Daha sonra Mata bir adım daha atmış ve çok soğukkanlı bir tavırla, ona, emirlerini beklediğini söylemişti.

"Belçika ve Hollanda'da da arkadaşlarım var, onları rahatlıkla ziyaret edebilirim. Onlara ilginç şeyler anlattırmaya fırsat bulacağımdan eminim."

Acaba Van Damm'ın, hatta Kieffert'in adını vermiş miydi? Fransız casus örgütünün yarı resmi bayrağı altında görev alabilmenin acelesi içinde -hem kolaydı, hem de çok iyi para getiriyordu; kayın ağaçlarıyla çevrili evi geri almaya yetecek kadar para, öyle değil mi?- bütün sırları açıklamaya hazırdı. Ladoux bu konuyla da ilgilenmiş görünmüştü, ama yine de karşı çıkmıştı:

“Fakat Belçika’ya böyle giremezsiniz. Düşman saflarından geçmeniz gerekir.”

Mata Hari bilgiççe yanıtlamıştı.

“Bunu biliyorum. Bu yüzden de İngiltere’den geçeceğim. Bundan kolay ne var? Sonra Plymouth veya Portsmouth’tan -ve biraz da şansla, yolculuk boyunca çok fazla mayın olmazsa- taraflı bir gemiyle Anvers’e gidebilirim.”

Bu kez Ladoux gerçekten ilgili görünüyordu. Daha sonra, ifadesinde söyleyeceği şey buydu:

“Bu kadın çok şey biliyordu... Masum olamazdı!”

Fakat Mata Hari masumdu. Hakkında hiçbir şey bilmediği ve onun hayatını mahvedecek bir adama güvenebilecek kadar masumdu. Öyle ki soru bile sormuştu. Bu kez açıkça:

“Size ulaştıracağım bilgiler bir milyon eder değil mi?” diye sormuştu.

Bir milyon; en çılgınca hayallerinin içinden çıkan, fakat Vadam’in ihtiyacı olan şeye çok benzeyen yuvarlak bir rakam... Mata Hari ilk kez hesap yapıyordu. Fakat matematiği çok kuvvetli olmadığından, bir milyon, onun için, akılda tutulması kolay bir rakamdı sadece. Hepsi bu. Neredeyse istemekten daha kolay bir rakam.

Ladoux hemen yanıt vermemişti; sadece başını sallamıştı.

“Bir milyon mu?”

İnce dudaklarında -yine- ince bir tebessüm; fakat Mata Hari’ye göre pazarlık sonuçlanmıştı. Yirmi dört saat içinde seyahatinin bütün ayrıntılarını ayarlamıştı. Diğerleri de -gri elbiseli, siyah elbiseli adamlar, fötr şapkalarını gözlerinin önüne indirmiş adsız adamlar-, o hiçbir şeyin farkında olmadan, ona gizlice yardım etmişlerdi ve böylece, yola çıkmadan üç saat önce, Astruc onu Maxim’s’e götürmek üzere almaya geldiğinde, Mata Hari kendini çok güçlü, kendinden emin ve mutlu hissediyordu...

Bu çılgın seyahatin aşamaları, o sıralar Hollywood sinema stüdyolarında veya Pathé’de çekilmeye başlayan *Fantômas* veya *Les Mystères de New York* adlı şu polisiye dizilerden alınmışçasına gerçekdışı anlardı. Tehlikeli bir şekilde yanabilen bu selüloit bantlarda olduğu gibi, kadın kahraman her dizinin sonunda hayatını kaybetme noktasına geliyor ve sonraki bölümün başında küllerinden yeniden doğuyor gibiydi. Mae West, Musidora... aynı ritim ve efsanelerle, Mata Hari, bunları farkında bile olmadan canlandıracaktı.

Önce Paris’ten Dunkerque’e. O dönemde altı saat süren yolculuk, bu kez sekiz on saat sürmüştü. Vittel yolculuğu sırasında olduğu gibi, lüks tren her garda duruyor, hatta toplar gürlediği ve uzaklarda havan topları patladığında, kuş uçmaz, kervan geçmez kırlarda bile olduğu yere çakılıp kalıyordu. Ama hatlara yaklaştıkça, Mata Hari kendine olan güvenini yine de kesinlikle kaybetmiyordu.

“Kendine güveni o kadar fazlaydı ki bugün bile düşündükçe dehşete kapılıyorum,” diyor içini çekerek Astruc. “Hiçbir şeyin vaat edilmediği ya da kesin olmadığı, ama daha kâğıtlar bile dağıtılmadan kazanıldığına inanılan tozlu bir büroda, kurnaz bir subayla oynanan poker oyununa insan nasıl bu kadar safça hayatını koyabilir?”

Çünkü Yüzbaşı Ladoux’nun kartları hileli, işaretli, korkunç biçimde değiştirilmiş, ustaca boyanmış ve aynı zamanda iğrenç bir dalavereyle yutturulmuştu. Üstelik gömleğinin kolunda bu kartlardan daha çok vardı...

“Ee? Her şey kararlaştırıldığı gibi mi gelişti?” diye sormuştu Van Damm.

Gri elbiseli adam -siyah elbiseli adam- en ufak bir tereddüt göstermeden yanıtladı:

“Her şey mükemmel. Tren sadece on dakikalık bir gecikmeyle hareket etti.”

“Onu takip ediyor gibi görünen başka kimse var mıydı?”

“Her zamanki müşterilerimizden başka kimse yoktu...”

Diğerleri... Ona benzeyen diğerleri... Van Damm purosunu uzun uzun ve özenle yakmıştı.

“Güzel. Şimdi her şeyin kararlaştırdığımız gibi olmasını umalım... Fakat gene de kendime onun bu yolculuğa çıkmasına göz yummakla doğru mu yaptım diye soruyorum.”

Purosundan çıkan yoğun duman dalgası odayı kaplıyordu. Van Damm’ın kartları da hileli, daha da iğrenç bir şekilde işaretli, bu ölüm yolculuğunun sonuna kadar sahteydi.

Bir İngiliz albay, genç kadınla kompartımanını paylaşıyordu; fakat Mata Hari onunla hiç ilgilenmedi. İngiliz iki üç kez onunla konuşmaya yeltendi, ama her seferinde boşuna... Mata Hari içinden ne yapması gerektiğini tekrarlıyor gibiydi. Dunkerque’e gelişi, Plymouth’ta, Anvers’e gitmesi için gerekli kimlik ve belgeleri sağlayacak olan kişiyle gizli bir görüşme... Fransa karşı casusluk teşkilatının kadrosuna alınmış casus Mata Hari artık rolünü ciddiye alıyordu...

Fakat Amiens’da trene binen ve onun kompartımanının önündeki koridorda uzun süre nöbet tutan, sakız renkli bir palto giymiş, kısa boylu adamı fark etmedi. Adamın burnunun üstünde bir kelebekgözlük vardı ve gizlemeye gerek görmeden, elinde *Journal de Genève*’in eski bir sayısını tutuyordu.

Dunkerque’e varmadan biraz önce, genç kadın yerinden kalktı. Seyahat çantasıyla şapka kutusunu aldıktan sonra, özür dileyerek İngiliz subayın önünden geçti. Subay doğruldu, neredeyse hazırola geçecekti. Aynı biçimde, elinde hâlâ çok geniş bir biçimde açtığı gazetesini tutan kelebekgözlüklü adamın önünden de geçti, koridor boyunca yürüdü, bir vagonun, sonra bir vagonun daha içinden geçti. İzlenmediğinden emin olmak için arkasına baktı, vagonun sonunda bulunan tuvalete daldı.

Orada, hemen kırmızı elbisesini, mantosunu ve kırmızı şap-

kasını çıkarıp yerine daha ağırbaşlı ve daha az göze çarpan bir kıyafet giydi. Belden aşağıya genişleyen gri bir elbise, aynı renk bir seyahat pelerini ve tülü indirilmiş siyah bir şapka. Kılık değiştirme işlemi sona erince, aynadaki aksine hoşnut bir bakış attı. Kuşkusuz her şeyi çok iyi düşünmüştü! Daha sonra geldiği gibi tuvaletten gizlice çıktı ve baştaki vagona kadar koridor boyunca yürüdü. Orada, trenin Dunkerque garında durmasını bekledi.

Hemen hemen gün ışıyordu. Peronda aylak askerler kenevir çantalarının üstüne oturmuştu. İngiltere'ye gidecek tek tük yolcular vagonlardan iniyor ve ellerinde bagajlarla, garın büfesinde yer alan kontrol kabinine yöneliyordu. Her şey sakin ve yavaştı – şu halde doğaldı. Ve küçük bir ayrıntı: Mata Hari yere ayak basarken kompartımanını paylaştığı İngiliz subaya çarpmıştı, fakat subay onu tanımamıştı. Mata Hari, yüzündeki tülün arkasından sevinçle gülümsemişti. Koyu renk elbisesi içinde ve neredeyse görünmeyen yüzüyle artık yaşı anlaşılmıyordu.

Ağır ağır büfeye doğru ilerledi ve ilk olay orada gerçekleşti. Bir süredir onun arkasından kısa ve sık adımlarla yürüyen, kelebekgözlüklü, kısa boylu adam ansızın eğildi ve yerden bir şey alıp daha hızlı adımlarla Mata Hari'nin önüne geçti ve ona doğru döndü.

“Özür dilerim, bunu düşürdünüz...”

Olağanüstü belirgin bir İsviçre aksanıyla kekelerken genç kadına bir mendil uzatıyordu.

“Sahi mi? Teşekkür ederim...”

Mata Hari kısa boylu adamla tartışıp da dikkat çekmek niyetinde değildi. Bu sahipsiz mendili mantosunun sol kolunun içine soktu ve peronun yamuk taşları üzerinde bir süre daha seker gibi yürüdü.

Arkasında, İngiliz subay bir sigara yakmıştı. İki adım ötesindeki yük gemisi dalgaların etkisiyle sallanıyordu.

İskele merdivenini tırmanmadan önce, genç kadın başını çe-

virdi. Arkasında hiçbir şey kalmamıştı, ne şehir, ne liman, sadece gri bir sabah sisinin halesi fark ediliyordu. Bu kalın sisin arkasında, Fransa vardı... Ve onun da ötesinde, çok uzakta, Vadim. İcini çekti, daha fazla duraksamadan güverteye çıktı.

“Leydi MacLeod? Sanırım 32 numaralı kamara size ait.”

Güverte görevlisi İskoç şivesiyle konuşuyordu ve yüzünde çiller vardı. Mata Hari’ye ilgisiz bir bakış attı ve onun arkasından gelen İngiliz subaya koridorun diğer tarafındaki 31 numaralı kamarayı gösterdi.

Kamarasına varınca, Mata Hari bavullarını açmaya başladı. Demir almak için geceyi bekleyeceklerini biliyordu, önünde bütün bir gün vardı. Daha sonra, masa görevi gören cilalı maundan yapılmış dar tahta levhanın önüne oturup yazmaya koyuldu.

“Vadim aşkım...”

Yemek saatine kadar yazdı ve hayal kurdu. Kafasında, milyonlarca Fransız frankı, milyonlarca Belçika frankına ekleniyor, kayın ağaçlarıyla çevrili evleri başka kayın ağaçlarıyla çevrili evler izliyor; fakat bütün bunlara Vadim’in tebessümü hâkim oluyordu.

“Ona ihanet ettiğimi anlayınca, şu yaşlı Van Damm’ın suratı çok bozulacak!” diye düşündü.

Öğleyin onu donanma komutanının masasına davet ettiler. Çok yakışıklı ve kibar bir beyefendi olan komutan Langlen, Leydi MacLeod’u tanımıştı. Ona bir sürü iltifatlarda bulundu. Mayınlı bölgedeki deniz trafiğiyle ilgili önemli şeyler anlattı, Mata Hari bunları da kafasına yerleştirdi. İngiliz donanmasının seyrüsefer planları; bu her zaman yararlı olabilirdi! İyi anladığından emin olmak için, komutana mürettebat kabinine kadar eşlik etti ve onunla birlikte deniz haritalarını, olası gece ve gündüz geçitlerini inceledi.

Komutanın iki masa ötesinde, kısa boylu, kelebekgözlüklü adam *Le Journal de Genève*’in aynı sayısını belki on ikinci kez okuyordu; biraz daha ötede, Paris’ten Dunkerque’e kadar Ma-

ta Hari'yle birlikte seyahat etmiş olan İngiliz subay bilmece çözüyordu. Deniz çarşaf gibiydi. Dunkerque tepeleri lombozlardan hâlâ görünüyordu.

“Kamaramda birer kadeh içki içmeye ne dersiniz?” diye sordu komutan, mürettebat kabininden ayrıldıkları zaman.

Fakat Mata Hari çok nazik bir şekilde teklifini reddetti. Birkaç saniye sonra kamarasına dönmüştü; yumuşak moleskin kaplı küçük not defterine duyduğu her şeyi dikkatle yazdı; sonra onun bir kopyasını çıkarıp yüzbaşı Ladoux'ya gönderilmek üzere bir zarfa koydu. Mata Hari'nin casusluk yöntemleri çok basit ve gülünçtü!

“Serüveninin başından beri, tümüyle saf olduğunu gösterecekti,” diye belirtti Astruc boğuk bir sesle. “Ne hareketlerini gizlemek için en ufak bir tedbir almak, ne kimliğini gizlemek -meslek dilinde söylendiği gibi-, ne arkasını sağlama almak, ne de yaptığı işin kanıtını saklamak aklına gelecekti; onu kadrosuna alan son kişi, gerçekte en ufak güvenini kazanamadığı şu Ladoux için yaptığı iş...

“Yine de size bir soru sormam gerekiyor...”

Bir an düşünceye dalan ve kalemi not defterinin üstünde havada asılı kalan Desvilliers, Astruc'ün lafını kesmişti.

“Yine de size bir soru soracağım, Astruc, beni bir bakıma üzse de, bu soruyu sormaktan kendimi alamıyorum. Acaba Mata Hari zeki miydi?”

Astruc aniden öyle büyük, öyle şiddetli bir kahkaha atmıştı ki Desvilliers bundan rahatsız olmuştu.

“Zeki mi, Mata Hari? Fakat zekânın burada ne işi var? Ben size, hayatını kazanmak gibi, kelimenin tam anlamıyla aşkını kazanmak isteyen âşık bir kadından söz ediyorum.”

Erkeklerin ülkesinde, bu vahşi hayvanların arasında, aşkını kazanmaktan başka bir şey düşünmeyen Mata Hari, orada hayatını kaybedeceğini bilmiyordu...

Mata Hari, akşam yemeğini yine donanma komutanının masasında yemişti ve bu kez komutan, her zamankinden daha kibardı. Majestelerinin donanmasının bu yaşlı komutanı için, ihtişamı hâlâ dorukta olan -Mata Hari'ye bakanlar, bu gözleri, bu yüzü, bu endamı unutmazlar- uluslararası kibar fahişeyi gemisine kabul etmek kuşkusuz önemli bir şeydi. Bu nedenle, öğleden sonra maruz kaldığı reddedilmeye rağmen, yerinde duramayan bu ellilik komutan doyasıya eğleniyordu.

“Anılarımı yazıyorum,” dedi konuşma sırasında. “Singapur’u, Horn Burnu’nu, Ümit Burnu’nu ve Tampico’yu gördüm. Yanmış ya da verimli toprakları anlattım. Anılarımda sizden de söz etmek isterdim.”

Mata Hari gülümsüyordu:

“Şu halde, anılarınızda, bahsettiğiniz dünyanın artık tek bir adamın adı ve yüzüyle özetlendiğini düşünen bir kadınla beraber yolculuk yaptığınızı söyleyebilirsiniz.”

Söylemiştik hani: Şu yüce saflık!

Gece on bire doğru, şilep sonunda bütün ışıklarını söndürüp demir aldığı anda, Mata Hari, kamarasında Vadim’e yazdığı ve bitiremediği mektubun üstünde uyuya kalmıştı. Ağır hareket eden motorların sesi ona ninni gibi geliyordu.

Mata Hari’yi uyandıran sessizlik oldu. Her yeri saran, neredeyse dayanılmaz bir sessizlik. Bıçakla kesilecek derecede yoğun sislerden söz edilir. Bu usturayla dilimlenecek derecede yoğun bir sessizlikti. Mata Hari başucundaki lambayı yakmak istedi, fakat küçük sarı ampulün yanmadığını anladı. O zaman ve yolculuğunun başından beri ilk defa, içini bir korku -gerçek bir korku: bir kalp krampı- sardı. Nedenini bilmeden, korktu. Makineler durmuştu, gemi tamamen hareketsizdi ve bütün kabinlerin, geçitlerin ve iç koridorların ışıkları sönmüştü. Bir kibrit yaktı ve saatine baktı. Gecenin üçüydü. Alev titredi ve söndü, aynı anda kamaranın içinde bir çatırtı -ilk gürültü- oldu. Ve he-

men ardından çok uzaktan boğuk bir patlama sesi geldi.

Genç kadın karanlıkta giyindi. Bu sessizliğe, bu karanlığa ve bu korkuya artık dayanamıyordu, dışarı çıkmalıydı. Fakat ıssız koridorlarda -el yordamıyla yolunu bulmaya çalışıyordu-, aynı sessizlik devam etti. Sanki bütün gemi boşalmıştı: Tayfalar, subaylar, yolcular, sanki hepsi sulara gömülmüştü ve o, çarşaf gibi bir denizin üstünde hareketsiz duran hayalet bir gemideydi. Biraz daha yürüdü, ayağı bir basamağa takıldı. Doğru ya, orada bir merdiven vardı... Eliyle tırabzanlara tutunarak ilerledi ve bir kapıya çarptı, kapıyı itti. Boşuna. Bir kilit, bir kapı kolu aradı ama hiçbir şey bulamadı. Bu kez çılgına döndü. Kendini boşluğun içinde kapalı bir kutunun içine hapsedilmiş hissetti. Parmakları, tırnakları hafif yapışkan metalin üstünde gezindi, sonunda metal kapı öne doğru açıldı, deniz havası yüzüne çarptı. Güvertede idi.

Nefes alışını sakınleştirdi. Hafif rüzgârın, geceyi bütün gücüyle -bütün kalbiyle- içine çekiyordu. Fakat orada da aynı sessizlik -halatların arasındaki rüzgârın zor duyulan ıslığı dışında- ve aynı karanlık vardı. Aysız gece, yıldızsız ve karanlık gece, çok uzaklarda, belki şafağın söktüğü bir yerde, belli belirsiz bir solukluğa rağmen, denizi bir kılıf gibi saran koyu karanlık. Ve sonra, daha da uzakta, şu boğuk patlama sesleri. O zaman anladı: Gemi, bir saldırı korkusuyla -denizaltı? başka bir gemi? uçaklar?- gecenin içinde makinelerini durdurmuş tamamen hareketsiz kalmıştı. Daha rahat nefes aldı; demek ki neden buydu... Çizgilerini seçmeye başladığı küpeşteye doğru birkaç adım attı, gözleri yavaş yavaş karanlığa alıştı. Paslanmış demir ve cilası kalkmış tahta korkuluğa ulaştığı zaman, bir anda karşı koyulmaz bir sigara içme arzusu duydu. Çantasını karıştırdı. İnce, çok yassı sigaralar, bir grandükün armasını taşıyan altın bir çakmak ki bir zamanlar...

“Delirdiniz mi? Onu hemen söndürün! Bizi görmelerini mi istiyorsunuz?”

Sıçradı. Gecenin karanlığında yüzünü göremediği bir adam elini omzuna koymuş, onu şiddetle sarsıyordu. Üç kez sigarasını yakmaya çalışmıştı, üç denemede de millerce uzaktan görülmesi mümkün, küçük sarı alev...

“Delirdiniz mi?”

Yanan sigarası, karanlıkta, denizin içinde sona eren bir kavis çizdi. Fakat ona bağırان subay, İngilizce olarak azarlamalarını sürdürüyordu.

“Ayrıca hemen kamaranıza geri dönmelisiniz. Bir düşman denizaltısı... Burada kalamazsınız.”

Mata Hari omuz silkti.

“Artık sigara içmiyorum, kımıldamıyorum da. Ama aşağıda kalamam.”

Subay gene azarladı:

“Nasıl isterseniz. Fakat tüm sorumluluk size aittir.”

İngiliz’in sesi kesildi ve Mata onun yüzünü bile göremeden, ayak sesleri uzaklaştı. Zaman durdu. Mata Hari yavaş yavaş sakinleşti. Seçtiği macerada bu da vardı. Bunu kabul etmesi gerekiyordu.

Zaman böyle geçti. Belki dakikalar sonra, yanında birinin olduğunu fark etti. Ama bu kez korkmadı ve karanlıkta kimin ona bu kadar yaklaştığını görmek için ona doğru döndü.

“Burada çok kaldınız,” diyordu bir ses.

Kelebekgözlüklü, ufak tefek adamın, Alman İsviçresi aksanı. Adam gösterdiği cüretten korkmuş gibi, aniden geri çekiliyordu. Mata onun ne demek istediğini anlamadığı için, içinden sadece gülmek geldi. Sinirli bir şekilde.

“Siz de!”

Ama adam onu çekmeye başlamıştı bile.

“Bu tarafa gelin. Karanlığa rağmen, güvertenin tam ortasında durmamız gereksiz.”

Mata Hari ondan kurtulmak istedi.

“Fakat, bayım, ben sizi tanımıyorum!”

Adam üsteledi. Bulutlardan hafif sıyrılan ay yüzünü aydınlatmıştı. Adamın çekingen bir hali vardı ve ona yalvarıyor gibiydi.

“Ben de sizi tanımıyorum. Ama bugün tanışmamız öngörül-müştü. Bu yüzden sizden rica ediyorum, bu tarafa gelin.”

Güvertenin daha güvenilir bir yerine, halat yığınının yanına kadar onu takip etti. Ve aralarında tamamen tuhaf bir diyalog devam etti, ikisi de birbirlerinin konuşmalarından ya da imala-rından bir şey anlamıyordu.

“Perondaki mendil? O sizdiniz?”

Adam kaygılı görünüyordu.

“Bu sizi şaşırttı mı?”

Mata Hari yeniden gülmeye başladı.

“Hayır, daha çok eğlendirdi... Fakat bu mendil numarası siz-den önce keşfedildi! Yakalarında Légion d’honneur nişanı bulu-nan beyler, bulvarlarda, günde belki on kez cilveli kızlara bu nu-marayı yapar. Beni onlardan biri sanmanıza üzüldüm.”

Diğeri sıkıntılı bir şekilde içini çekti; berbat casusluk mesle-ğini yapan, fakat bunu üzümlere yapan bir casus.

“Doğru, eğleniyor gibi görünüyorsunuz... Şanlısınız. Plymouth’tan sonra nereye gideceğinizi biliyor musunuz?”

“Sanırım evet...”

Adam yine de devam etti, talimatları veriyordu.

“Pekâlâ, plan değişti. İngiltere’de gemiden inmeniz gerek-siz. İspanya’ya doğru devam edeceksiniz. Saint-Sebastien üze-rinden Madrid’e gideceksiniz. Dostlarımız Ritz Oteli’nde sizi bekliyor.”

Mata Hari artık anlamıyordu.

“Fakat Belçika?”

“Ne demek Belçika?”

İlk defa bir yanlış anlamamanın söz konusu olduğu fikrine ka-pıldı. Devam edecekti, bu kez açıklamalar isteyecekti, anlamayı deneyecekti, fakat o sırada bütün ışıklar yeniden yandı ve şilep sarsıldı. Gemi bir saniye içinde yeniden canlanan, yüzen bir şeh-

re dönüşmüştü ve Mata Hari neredeyse büyülenmişti. Makinelerin gürültüsüne, güvertenin ölçülü ışıklarına alışınca kadar, muhatabı ortadan kaybolmuştu. Bu sırada başka bir adam ona doğru geliyordu. Trendeki İngiliz subaydı bu.

“Alarm sırasında burada mıydınız? Bu yapacağınız delilik, hemen kamaranıza dönün.”

Bu bir emirdi, onunla münakaşa etmedi. Tam yedi dakika sonra, facia patlak veriyordu.

Mata Hari, giyinik biçimde, yeniden kuşetine uzanmış, az önce olanları anlamaya çalışıyordu. Tam o sırada, koridordan gelen ayak seslerini duydu. Bir koşuşturma, bağırışlar ve ansızın kapının yanında boğuk bir gürültü. Neden aklına hemen Camille gelmişti? Aynı koşuşturma, aynı bağırışlar. Kapıya vuruluyordu, bu kez kapıyı açtı.

“Mahvolduk! Bizi görmüşler!”

Kelebekgözlüklü adam bir solukta kendini bu küçük hücreye atmıştı.

“Allah aşkına kapıyı kapatın!”

Kadın sürgüyü çekti; koridorda koşuşturmalar devam ederken -ve az sonra kapısına tekrar vurulurken- ufak tefek adam nefes nefeseydi.

“Bizi gördüler. Her şey bitti. Bizi ele geçirmemeleri gerekiyor. Özellikle de sizi.”

Cebinden iki hap çıkarmış, birini Mata Hari’ye uzatıyordu.

“Alın bunu.”

“Fakat?”

Mata Hari hiçbir şey anlamıyordu.

“Yalvarırım alın bunu. Fraülein Hildegarde’ın talimatıdır bu.”

Fraülein Hildegarde... Mata hâlâ anlamıyordu, fakat ufak tefek adamın yüzü korkudan terliyor ve beyaz pastili zorla onun eline sıkıştırmak istiyordu. Kapıya indirilen darbeler bu sırada artmıştı.

“Açın kapıyı, Leydi MacLeod, o adamın sizin yanınızda olduğunu biliyoruz.”

Ansızın beyninde şimşek çaktı. Bu haplar, evet... Bağırıldı: “Hayır!”

Diğeri de bağırıyordu:

“Bunu yapmak zorundasınız!”

Gene kapıya vurulan darbeler. Kilitte dönen bir maymuncuğun sesi.

“Çabuk olun,” diye yalvardı ufak tefek adam.

Yüzü gözyaşları içindeydi ve o anda, genç kadının düşündüğü tek şey, bu adama karşı içinde çok büyük bir acıma duygusu olduğuydu. Fakat adam, zehirli tabletlerden birini şimdiden dudaklarına götürmüştü. Şimdi ağzında drajeyle, yoğun bir şekilde genç kadına bakıyordu.

“Lütfen!”

Dişleriyle kapsülü ezdi. Bir saniye yüzü hareketsiz kaldı. Sonra korkunç bir biçimde suratını buruşturdu ve kütük gibi yere düştü. Kapı açılıyor, komutan Langlen, trendeki İngiliz subay ve tayfalar kamaraya doluşuyordu.

“Götürün şu kadını,” diye bağırıldı İngiliz subay.

Bütün yaşamı boyunca, Mata Hari zaten hep hapisteydi. Leuwardeen’de şapkacılık yapan babasının evinde, Cava’da sahte kocası MacLeod’un çürümüş korkunç kulübesinde, Paris’te çıplak poz verdiği sanatçı atölyelerinde ya da sadece erkekler için dans etmek zorunda olduğu veya kendini çürümeye bıraktığı yaldızlı salonlarda olduğu gibi hapiste... Victor’lar, Dumet’ler, Girard’lar, Zelle ve Astruc’ün kendisi... Erkeklerin zindanı, arzularının kafesi, iyi niyetlerinin, cömertliklerinin veya pıntıllıklarının, kaygılarının kalın parmaklıkları... Boyun eğmek. Öyle ki bir geminin içinde ve minicik bile olsa, kendini ilk defa gerçek bir hücrede bulunca, gerçekten korkmamıştı.

“Hepsi bu...” diye düşündü önce.

Sonra içinden geçirdi.

“Bu ancak bir yanlış anlama olabilir.”

Kendine duyduğu güven o kadar tamdı ki! Üstelik onun önünde ölen şu adamı tanııyordu bile. Sonra hiçbir şekilde onunla buluşacağı söylenmemiştir. Ama gene de Fraülein Hildergarde’ın adını telaffuz etmişti. Kieffert’in “kâhyası” Bir ölü maskesi gibi duygusuz mermer suratlı bu kadının, bu öykünün içinde ne işi vardı?

Komutan Langlen, İngiliz subayla birlikte hücrelerine geldiğinde, artık kendine soru sormuyordu.

“Üzgünüm,” diye başladı komutan. “Olaylar böyle geliştiği için üzgünüm.”

Biraz sıkıntılı görünüyordu, ama Mata Hari ona küçümseyici bir tavırla yanıt verdi.

“Komutan, bu davranışınıza anlam veremiyorum. Beni masanıza davet ettiniz, bana güveninizle şeref verdiniz, hatta bana...

Kusursuz bir çapkına dönüşmüş bu yakışıklı ihtiyarın daha önce imalı sözlerle yaptığı tekliflere değineceği sırada, komutan onu durdurdu:

“Lütfen!”

Komutan artık özür dilemiyordu, sesi sert ve kırıcıydı. Üstelik trendeki İngiliz subay da hemen hemşerisinin yardımına koşuyordu.

“Hanımefendi, konumuz bu değil. Sizi Paris’ten ayrıldığınız andan beri izliyorum, suç ortağınızın trende ve bu gemide olduğundan kuşkulanamız için yeterli nedenlerimiz vardı.”

“Suç ortağım mı? Fakat siz...”

Subay onun sözünü kesti.

“Bu kadarı yeterli. Alarm sırasında güvertede onunla konuşurken yakalandınız, ayrıca bu adam ölmeden önce içinde bulunduğunuz tehlikeye karşı sizi uyarmaya geldi. Plymouth’a yanaşınca kadar hücrenizde kapalı kalacaksınız. Orada, İngiliz karşı casusluk servislerine ifadenizi verirsiniz.”

Yolculuğun geri kalan bölümünü, gemi ambarının dibinde, tek mobilyası yere sabitleştirilmiş bir kuşet olan, duvarları çıplak, küçük bir odada geçirmişti. İki defa kâğıt ve yazmak için -Vadim'e yazmak!- kalem istemiş, ama gemi komutanına emrediyor gibi görünen İngiliz subayı isteğini reddetmişti.

“Peki ya sonra? Belki de mektubunuzun iki buçuk penslik bir pulla Almanya'ya postalanmasını isteyeceksiniz?”

Genç kadın, sevdiği adama yazmak istediğini -çünkü Vadim'in hayali onu bütün benliğiyle meşgul etmeye devam ediyordu- açıklama gereğini bile duymamıştı.

“Talihsizdi, bunun bir talihsizlik olduğunu söylemek gerekir,” diye belirtiyor Astruc, “çünkü başına gelenler, saçma sapan bir yanlış anlamamanın sonucuydu!”

Gemi sonunda Plymouth'a yanaşmıştı, ama ortadaki yanlış anlama hâlâ devam ediyordu. Mata Hari'yi, muhafızlar eşliğinde, İngiltere'nin güney kıyısındaki karşı casusluk servislerini yöneten albay Basil Thomson'un bürosuna götürdüler.

Kendisine eşlik etmekle görevli iki denizci onu hücrelerinden çıkardığında, genç kadın alaycı bir biçimde:

“Bana kelepçe takmayacak mısınız?” diye sormuştu.

Bileklerini uzatıyordu. Muhafızlardan biri -Galler ülkesindendi ve daha yirmi yaşında bile değildi- gülümseyerek özür diledi.

“Bu sadece bana bağlı olsaydı, çoktan özgür bırakılırdınız ve şu anda Londra treninde olurdunuz!”

Nişanlısı, Whitechapel'de Alman bombaları yüzünden ölmüştü ve tutuklu bir kadını sadece düşünmek bile ona ıstırap veriyordu. Bir kadının yazgısı için gözyaşı döken, ama zamanı gelince ve tüfeklerinin namlusunda bir kurşun olunca, kendilerini cesaretlendirmek için silahlarının kuru sıkıyla dolu olduğunu söyleyip, yine de tetiğe basacak olan böyle genç ve duygusal askerlere daha sonra tekrar döneceğiz.

“Gidelim, hanımefendi,” diye mırıldandı genç denizci. “Hiç kuşkum yok, yakında yanıldıklarını anlayacaklar.”

Tahmin ettiği ve ortaya çıkarmak zorunda olduğu gerçeklerden dolayı sıkıntılı, uzun ve zayıf şahsiyet, bir ömür boyu entrikacı rolünü oynamakta teselli bulamayacak başarısız yazar, Britanya casusluk örgütünün ve adaletin yüce simgesi, Sir Basil Thomson olacak Basil Thomson’ın portresi.

“Boşuna inkâr etmeyin hanımefendi, sizinle ilgili her şeyi biliyoruz.”

“Sigara içmeme izin verir misiniz?”

Sözünün kesilmesinden hoşlanmayan Thomson, anlaşılmaz bir el hareketiyle isteği reddetti.

“Sigaram yok. Size diyordum ki...”

“Bende var, teşekkür ederim... Arkadaşlarınızın elimden aldığı çantamı geri verebilirseniz...”

Şark tütününden yapılmış ince ve yassı sigaraların şekerli-acı tadı, biraz yakıcı, hoş kokusu... Bir unutma bulutu. Mata Hari sigarasından derin bir nefes çekti. Artık daha rahat soluk alıyordu.

“Size, buraya gelişinizden ve şu Wiener’le buluşacağınızdan haberdar olduğumuzu söylüyordum bayan. Paris treninde rastladığınız Yüzbaşı Jones sizi gözetlemekle görevliydi. Her şey öngörüldüğü gibi geliştiğine göre, inkârlarınızın sizi hiçbir yere götürmeyeceğini söylemek zorundayım. Ve şimdi açıklamanızı bekliyorum.”

Sigaradan çektiği birkaç nefes, Mata Hari’nin yazgısına olan güvenini güçlendirmişti. İçinde kaynadığını hissettiği, hakarete uğramış sosyete kadınının ses tonuyla konuşmaya başladı:

“Sayın subay, bütün bunlar çok saçma! Tanımadığım bir adam, bir gemide gecenin bir yarısı yanıma yaklaşıyor, kamarama gelip kendini öldürüyor ve beni demir parmaklıkların arkasına atıyorlar! Asıl ben sizden açıklama bekliyorum! Aynı zamanda donanma komutanınızın niteliksiz davranışları için de

özür dileminizi istiyorum. Masasında akşam yemeği yediğim bir adam!”

Bu kez, Thomson önündeki dosyadan karton bir fiş çıkardı.

“Hanımefendi, her şey çok basit. Fraülein Doktor adıyla da bilinen ve bizi, sizin gibi güzel kadınlara boğan Fraülein Hildegarde’in emri altında, Alman gizli servisleri hesabına çalışan, Fraülein X... lakaplı, Clara Benedikt diye biriyle özdeşleştirilmiş bulunuyorsunuz. Münih’ten ayın 19’unda geldiniz, *Queen Ann* gemisinde, iki yanlı çalışan, Wiener adlı bir ajandan talimat alacaktınız. Sizin yanınızda görülen ve kamaranıza sığınan adamdı bu.”

Mata Hari, kül tablası yerine kullanılan teneke bir kutunun kapağında sigarasını söndürdü. Artık hiç gülecek durumda değildi.

“Sayın subay, tam bir komedi içindeyiz. Bir fars bu, bir vodvil! Siz benim kim olduğumu biliyor musunuz?”

“Pek tabii. Siz ünlü Mata Hari’siniz. Fakat Fraülein X... Clara Benedikt ve Mata Hari’nin tek ve aynı kişi olmaması için bir neden yok. Ne de olsa Mata Hari ve Leydi MacLeod aynı kişi değiller mi?”

Mata Hari’nin ses tonu bu sefer kesindi:

“Alaycılığınız pek hoşuma gitmiyor. Ve eminim siz de buna pişman olmakta gecikmeyeceksiniz. Evet gerçekten de ben Mata Hari ve Leydi MacLeod’um, fakat *her şeyden önce* Fransız casusluk servisinin ajanıyım. Size söyleyebileceğim gerçek şu: Ben komutan Ladoux hesabına çalışıyorum.”

Mata Hari’nin tüm saflığıyla yaptığı bu beklenmedik açıklama -insan karşısındaki bir casusa casusluk oyununa girdiğini açıklar mı?- ona şimdi şaşkınlıkla bakan Thomson’ın inancını yine de sarsmıştı.

“Ladoux hesabına mı? Bu hikâye de nereden çıktı?”

Yüce Basil Thomson artık ne söyleyeceğini bilemiyordu. Ona artık sadece yardımcılarından birini çağırmak kalıyordu.

“Howard, Ladoux’ya hemen bir telgraf çekin, Saint Germain Bulvarı.”

Bürosunun dışında birkaç adım atmıştı. Pencereden martı sesleri geliyordu... Mata Hari düşündü. Özgürlük yakındı. Fakat Thomson çoktan dönmüştü bile. Yine de hâlâ şaşkıncı:

“Ladoux’nun cevabını beklerken, size bir oda hazırlatacağım.”

Mata Hari zaferini hiç de alçak gönüllü karşılamamıştı.

“Bakın, bakın! Üslup değiştiriyorsunuz...”

İngiliz, bu kez neredeyse kibarca, önündeki kapıyı açıyordu: Soruşturma sona ermişti.

“Hanımefendi, ben ülkem için çalışıyorum, dediğiniz gibi, siz de kendi ülkeniz için çalışıyorsunuz. Biz müttefikiz ve birtakım önlemler almamı anlayışla karşılayacağınızı umuyorum.”

Mata Hari’yi bürosunun arkasında, biraz iç kısımda kalan küçük bir odaya götürdü; bir divan, bir tuvalet, iki koltuk. Genç kadın, onun iki dosya arasında fırsat buldukça buraya gelip dinlendiğini düşündü. İki soruşturma arasında.

“Buraya yerleşmenin sizi çok rahatsız etmeyeceğini umarım.”

Fakat Mata Hari onunla küçümseyici bir tonla konuşmaya devam ediyordu. Bir rol oynuyordu ve bunu sonuna kadar sürdürmeye niyetliydi.

“Bunların hiçbirisi, yüksek tabakadan bir kadına karşı olan tavrınızı affettirmez. Fakat hiç değilse, postaneye, adıma mektup geldi mi diye bakması için birini gönderme inceliğini göstereceğinizi umuyorum. Aynı biçimde, bir mektup yazmama da izin vereceksiniz sanırım. Hepsini açıp okuyabilirsiniz, saklayacak hiçbir şeyim yok benim!”

Vadim’e mektuplar, tabii ki. Onun afyonu... Thomson genç kadını selamladı ve çekildi. Birkaç saniye sonra, Mata Hari yazmaya başlamıştı bile. “Vadim aşkım. Senden haber alamadım. Ne Paris’te, ne de gemide. Şimdi Plymouth’ta, postaneye gön-

derdiğim ayak işlerine bakan çocuğu bekliyorum. Sana ancak senden gelen mektupları beklerken yaşadığımı söylesem...”

Pencerenin önünde martılar uçmaya devam ediyordu ve Mata Hari, büyük Rusya’nın donmuş göllerinin kıyısında, Vadim’in söylediğine göre, kasabanın haydutları tarafından vurulan bu kocaman beyaz kuşların yaralı melekler gibi düşüşlerini hayal ediyordu. Düşündü: “Ben bir martıyım, bana da ateş edildi, fakat silahı tutan Vadim’di ve ben mutlu düştüm.”

Paris’te, Plymouth’tan gelen telgraf bir bomba etkisi yaratmıştı. Ladoux, Mata Hari’ye hiçbir şey vaat etmediğini biliyordu, ama yine de onun neler yapabileceğini merak ediyordu. Üstelik, Belçika’daki bir casus kendisine yararlı olabilirdi. Fakat onun ağzı sıkı bir ajana ihtiyacı vardı, müttefik servislerin yanında bile olsa, deşifre olmuş bir ajana değil. Bu nedenle hemen tepki gösterdi; onun için, servisinde çalışan casus Mata Hari sayfası sonuna kadar incelenmeden kapanmıştı. İlk günden beri genç kadını gizlice takip eden, iç karartıcı ve karanlık ajan Lenoir’ı karşısında görünce, kendini tutamadı:

“Bu mümkün değil!” diye bağırdı. “İngiliz meslektaşlarımıza kendini yakalatmanın yolunu bulmuş! Onu, Wiener’in ilişki kuracağı şu Clara Benedikt sanmışlar. O da onlara benim için çalıştığını açıklamaktan daha uygun bir mazeret bulamamış!”

Lenoir memnundu. Artık genç kadını çok iyi tanıyordu.

“Ondan kurtulduğunuz için sevinmelisiniz!”

“Bana uğursuzluktan söz etmeyin! Onu artık ne yapayım söyler misiniz?”

“Onu bırakacak mısınız?”

Ladoux omuz silkti.

“Boş verin... Onu serbest bıraktıracam. Orada çürüyüp gitmesi için bir neden yok... Fakat bir daha bu kadından söz edilmesini istemiyorum.”

Lenoir’ın ses tonunda bir zafer ifadesi vardı:

“Görüyorsunuz ki onu izlemekle geçirdiğim bütün bu yıllar boşuna değilmiş.”

Fakat Ladoux sert bir hareketle onu susturdu.

“Aksine. Bütün bunlar hiçbir işe yaramadı. Ve biz ondan asla faydalanamayacağız.”

Evet, onun için, Mata Hari gerçekten bitmişti. Ne yazık ki bunu genç kadına söyleme zahmetine hiçbir zaman girmedim.

Öyle ki Mata Hari kendini yeniden Basil Thomson’ın karşısında bulduğunda, neler olup bittiğini anlamadı.

“Hanımefendi, Paris’ten beklediğim bilgiler geldi. Bu mesele çok acayip, fakat siz özgürsünüz.”

Acayip, bu durum sahiden de acayıpti. Thomson’a bilgi verenler haklıydı. Clara Benedikt adıyla seyahat eden bir kadın, gerçekten de *Queen Ann* gemisiyle Münih’ten -İsviçre üzerinden- gelecek, Wiener adlı İsviçreli bir ajan da Dieppe rıhtımında onu bekleyecekti. Ne var ki bilinmeyen nedenlerle, Clara Benedikt Paris trenine binmemiş ve doğal olarak Mata Hari, Wiener’in kafasında olduğu kadar, gemide onu yakalamakla görevli İngiliz subayın kafasında da, bir karışıklığa kurban gitmişti. Şaşırtıcı olabilirdi ama gerçek buydu. Mata Hari’nin ilk aşamada maskesini indiren gerçek.

Buna rağmen, hiçbir şeyden kuşkulananmayan genç kadın zafarinin tadını çıkarıyordu.

“Size ne demiştim? Bana kırk sekiz saat kaybettirdiniz. Oysa Brüksel’de çok önemli kişilerle görüşmem gerekiyordu.”

Thomson hiçbir açıklamada bulunmadı. Ladoux’nun emirlerini aktarmakla yetindi:

“Üzgünüm, ama bana gelen bilgiler çok açık, artık Belçika’ya gitme zahmetine girmeyeceksiniz. Benden sizi geriye göndermem ve tekrar *Queen Ann*’e bindirmem istendi.”

“*Queen Ann* mi? Fakat sizin *Queen Ann*’iniz nereye gidiyor?”

Yanıt geldi. Komik bir yanıt:

“İspanya’ya. Saint-Sebastien’a.”

Wiener’in açıklamalarına göre de, genç kadının gitmesi gereken yer İspanya’ydı. Aniden gülümsedi.

“Bak sen! İspanya ha!”

Gene gülümsedi, sonra omuz silkti.

“İspanya... Neden olmasın?”

Kaybedeceği oyunun onu mahvetmesi için artık her şey yerli yerindeydi. Berlin’de veya Paris’te, bir başka çalışma odasında, Van Damm’la Kieffert buluşmuşlardı.

Van Damm ateş püskürüyordu:

“Aptal kadın! Kendini nasıl böyle deliğe tıktırır?”

Kieffert’in bir zamanlar genç kadına duyduğu şefkat akla geliyor.

“Wiener’in onu başka biri sanması, Mata Hari’nin suçu değil. Hem İngilizler onu serbest bıraktı.”

Kieffert, Mata Hari’yi aklamak istiyordu... Fakat Van Damm’ın bunu başka türlü anlıyordu.

“Paris’e geri mi dönüyor? Onunla yapılacak bir işim kalmadı.”

“Hayır? Onu tekrar aynı gemiye bindirdiler. Mata Hari’yi Madrid’de bulacağız, var mısınız bahse?”

Van Damm’ın bakışı sabitleşti. Birdenbire pek çok şeyi çözmüş gibiydi.

“Bütün bunlar sizin için bir oyun galiba!”

“Bir bakıma, evet...” diye mırıldandı Kieffert. “Bu bir oyun. Garip bir oyun...”

Kedi fare oyunu. Ne var ki fare güzel, ama yalnızdı. Pusuya yatmış kediler, onlarsa, her yerdeydi.

Madrid, bu savaş yıllarında, kibar fahişelerinin bütün ihtişamları ama aynı zamanda sefaletleriyle birlikte, uluslararası casusluğun gölgesinde ya da ışığında, toplumdan uzakta yaşayan herkesin coşkuyla kaynaştığı bir karınca yuvası, çalkantılı bir arı kovanıydı. Tarafsız İşpanya, dinlenilecek bir sığınak, bir liman, bir buluşma noktası, bir kışlaydı. Orada karşılaşılıyordu, buluşuluyordu, istendiği kadar yaşanabiliyordu – ama çok çabuk ölmek, bir otel odasında birkaç eski giysi ve bir valizden başka hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolmak da olasıydı. Kısacası Zürich veya Berne gibi, Madrid de, kendine göre, bütün Avrupa'nın birbiriyle karşılaşabildiği son büyük Avrupa kentlerinden biriydi. Fakat başkent Madrid'de her şey güpegündüz oluyor-

du. Müttefik veya düşman casuslar, elçiliğe bağlı çalışan birer memurdu ve aynı otellerde, aynı kulüplerde, birbirine komşu masalarda yemek yiyorlardı; daha gizli birkaç bina, şehir içinde daireler veya şehir çevresinde villalar varsa da, buralarda fazla dikkat çekmek istemeyen şu baylar veya bayanlar kalıyordu.

Ritz Oteli bu yerlerden biri değildi. Alman casusluk örgütünün, herkesin gözü önündeki ve diğer ülkelerin casuslarıyla gerektiği kadar dolu genel karargâhıydı. Herkes ne yapacağını bildiği ve diğerlerinin bildiğini bildiği için, kusursuz bir uyum içinde yaşıyorlardı. Burası, şehrin göbeğinde bir istihbarat fabrikası; bu tür işlerde bir tanık rolü bile oynamayan ve orada çevrilen dolaplarla hiç ilgilenmeyen Madridliler dışında herkese açık bir gettoydur. Oysa Ritz'in müşterileri -İtalyanları barındıran Métropole Oteli veya Amerikalıların dansa katılmaya hazırlandığı Savoy Oteli'nin müşterileri gibi- uluslararası barlarda bilinmedik kokteyller içiyor ve vatan için çalıştıkları -hem de çok ağır koşullarda!- evrensel yanılması içinde, başlarını Berlin, Berne veya Washington'da bırakmak için bazen birbirlerini öldürüyorlardı.

Kızıl saçlı, yeşil gözlü ve dudakları tuhaf, neredeyse fosforlu bir kırmızıyla boyanmış bir kadın, her yerde yüksek sesle:

"Elli yıl içinde, 'vatan' kelimesi Avrupa lüğatinden kalkacak," diye haykırıyordu.

Turist veya ciddi işadamı demeyelim de, diplomat kılığına bürünmüş bir grup Alman subay onun etrafını çevirmiş ve kıpırdamadan, onların -katı Prusyalılar ya da kurnaz ama Reich inancısı içinde yetiştirilmiş Bavyeralılar- yüreğini hoplatması gereken aykırı düşünceleri dinliyordu. Çünkü hepsi şu veya bu şekilde ona âşıktı. Ama hepsinin saygı gösterdiği ve hayran olduğu bu kadın, resmi olarak tek bir kişiye aitti. Madrid'deki Alman Büyükelçiliği'nde ikinci askeri ataşe olarak görev yapan yakışıklı Carl Von Hirshenberg'e.

Kızıl saçlar, yeşil gözler ve kırmızı dudaklar. Onu hatırlayacaksınız; o, Wiesbaden'deki kadın orkestra şefi, sanatın sınır tanımadığına inanan, Mata Hari'ye bir gül getiren ve adının Martha olduğunu söyleyen Fransız kadındı.

Genç kadının konuşmasıyla çileden çıkmış gibi görünen ve hiç gülmeyen bir adam sordu:

“Peki vatan kelimesinin yerine ne koymayı düşünüyorsunuz?”

“Güzel bir soru, Herr Lissner. Fakat bunu, Berlin'de veya Zürich'te, sizin gibi karanlık içinde, ama sizinkinden farklı bir ışık için çalışan şu kadın ve adamlara sormalısınız. Siz de biliyorsunuz: Dostlarınız Liebknecht veya Rosa Luxembourg'a.”

“O anarşistlere mi?”

Diğerleri, etraftakiler susmuştu. Martha'yı deliler gibi seven Carl Von Hirshenberg, sevgilisinin tahrik sanatı konusunda ne kadar usta olduğunu düşünüyordu. Ama şu Lissner'i hiç sevmeyişi için, bu durumdan hoşnuttu.

“Ben onlara sosyalist diyorum. Veya devrimci sosyalist. Şeflerinizin raporlarını biraz daha dikkatli okumalısınız...”

Lissner itiraz edecekti, ama Martha ona sırtını dönmüştü bile.

“Gidelim Carl, arkadaşınız birden beni sıktı.”

Kimseye danışmadan ayağa kalkıyordu. Von Hirshenberg onu izledi; etrafındaki diplomat-subay-turistler coşku içinde onu selamladı. Sadece Lissner oturduğu yerden kalkmamıştı. Düşünüyordu: “Sen istediğin kadar dalga geç Fransız, sonunda senin işini bitireceğim...” Bu casuslar yuvasında, Gustav Lissner, pis işler yapan ve kendi adamlarını gözetleyen bir müfettişti. Hiçbiri onu sevmese de -özellikle de küçümseme- ona boyun eğmek zorunda olduklarını bilen herkes ondan korkuyordu. Ama tümüyle ahlaksız olan Lissner, onları daha fazla küçümsüyordu; sert koşullar içinde yetişmiş, fakat zenginlik içinde yaşayan bu iyi aile çocuklarının karşısında, hiçbir zayıf noktası olmadığına inanıyordu. Ama yine de bir zaafı vardı; çirkindi, kadın-

ları seviyordu ve sadece en güzellerini arzulayabiliyordu: Martha Martin -daha anonim bir ad bulabilir miydi?- en güzeliydi ve bu yüzden ondan daha da fazla nefret ediyordu.

Yakışıklı subayının kolunda uzaklaşırken, Lissner ona yine de: “Akşamdan önce beni görmeye gelin,” dedi. “Size söyleyeceğim önemli bir şey var.”

Otelin beşinci katında, Von Hirshenberg’le paylaştığı daireye dönen Martha, şu pis kokulu siyah purolarından birini yaktı; bu koku sevgilisinin midesini bulandırır da, genç adam bunu belli etmeye cesaret edemiyordu.

“Şu herif bende tiksinti uyandırıyor. Ona nasıl dayanıyorsunuz?”

Von Hirshenberg gülümsüyor:

“Biliyorsunuz, en vazgeçilmez adamlar en çirkin olanlardır. Aksi halde ömür boyu ne yaparlardı?”

“Sizi ona karşı yeteri kadar cesur bulmuyorum. Ona sadece katlanıyorsunuz.”

Von Hirshenberg’in değişmeyen tebessümü.

“Biz Prusyalı subaylar, üniforma giymeme koşuluyla, örnek birer korkak olabiliriz, yeter ki bize öyle olmamız emredilsin...”

Madrid’de sadece sivil kıyafetlerle dolaştığı için, âşığının bu açıklaması bu kez Martha’yı güldürdü.

“Siz yazı yazmalıydınız, dostum. Belki roman yazarı değilsiniz; belki hayal gücünden yoksunsunuz ama kinik filozof rolünde çok başarılı olurdunuz.”

Prusyalı devam ediyordu.

“Ayrıca, Lissner’den kurtulma konusuna geri dönersek -on- dan kurtulmanın mümkün olmadığını kabul ederek-, sanırım sizin de onunla bazı ilişkileriniz var.”

Martha’nın gülüşü dudaklarında dondu:

“Mesleki, dostum. Ve inanın bana, bunun için pişmanım.

Fakat Madrid'deki durumumu biliyorsunuz...

Sonra bambaşka bir konuyla devam etti.

"Beklediğiniz şu yeni şefinizle ne zaman tanışıyoruz?"

"Çok heyecanlı görünüyorsunuz dostum. Acaba erkeklere olan ilginiz omuzlarındaki şeritlerin sayısına göre mi artıyor?"

Madrid'deki görev yerine askeri ataşe şefi olarak atanan Von Kappel'in bugün yarın gelmesi gerekiyordu ve Ritz'de herkes onu bekliyordu.

"Saçmalamayın Carl. Ben kendini para karşılığı satan bir kadın değilim, biliyorsunuz. Ve bu konuda, önemli olan şerit sayısı değildir..."

"En azından açık yürekliliğinize hayranım!"

Genç kadın tekrarladı:

"En azından mı?"

Von Hirshenberg ona doğru eğildi:

"Sizden özür dilerim..."

Genç kadının elini öptü ve tam onun önünde saygıyla eğileceği sırada, kapıya vuruldu. Lissner, yanıt beklemeden içeri girmiş, Martha'ya bir işaret yapıyordu:

"Sizi beklediğimi hatırlatırım, matmazel Martin."

Martha ona itaatsizlik edemezmiş gibi doğruldu ve Lissner'e, onu izlediğini işaret etti.

Sonra Von Hirshenberg'e fısıldadı:

"Asıl ben sizden özür dilerim. Sanırım dostumuz Lissner'in benimle kesinlikle konuşması gerekiyor."

"Sizi bu adamın yanında görmekten hoşlanmıyorum."

"Tekrarlıyorum, o yine de sizin iş arkadaşlarınızdan biri, öyle değil mi?"

Von Hirshenberg tekrar gülümsüyormuş gibi yaptı:

"Sevgililer seçilir, ama iş arkadaşları seçilmez."

Martha, Lissner'e sahanlıkta yetişmişti. Merdivenin yanında ayakta duruyor ve bir not defterini inceliyordu.

“Evet? Bana söyleyeceğiniz şu çok önemli şey nedir?”

“Bu gerçekten de önemli, hatta acil; çok gizli ve sizin yetki alanınıza giriyor. Van Damm yeni bir casusun geleceğini doğru-ladı.”

Fransız kadınla Alman casus arasındaki konuşma gerçekten de çok mesleki bir seyir alıyordu.

“Bir ajan daha mı? Fakat sonunda işimizi bozmayı başaracak-lar.”

Lissner, yaratacağı etkinin tadını çıkarmaya hazırlanıyordu.

“Bekleyin biraz, bahis konusu kişi kim biliyor musunuz? Söz konusu kişi dostunuz Mata Hari.”

Martha artık hiç gülecek halde değildi.

“Şaka mı ediyorsunuz?”

Fakat Lissner geçmişte uğramış olduğu hakaretlerin intika-mını almaya kararlı görünüyordu. O da genç kadınla alay edi-yordu. Yine kedi ve fare.

“Haydi matmazel Martha, benim hiç şaka yaptığımı gördü-nüz mü? Mata Hari büyük gayret gösterdi ve kendi girişimiyle Madrid’e ayak basıyor. Kod adı bundan böyle H 21.”

“Zavallı kız! Umarım onu rahat bırakırsınız!”

Lissner ona bakıyordu; genç kadına birdenbire hâkim oldu-ğunu hissediyordu.

“Ben işini yapan herkesi rahat bırakırım.”

Fakat elini genç kadının ensesine koymaya kalkışınca, Mart-ha şiddetli bir şekilde tepki gösterdi:

“İndirin elinizi Lissner. Dediğiniz gibi, iş için tamam, ama geri kalanına ben karar veririm.”

Diğerinin gülümseyişi yapaydı.

“Alman’dan Alman’a fark var, ha? Von Hirshenberg’le bir-likte çalışmıyorsunuz tabii, doğru...”

Martha hiçbir şey söylemedi ve Lissner’i yılışık sırtımlarıyla baş başa bıraktı. Fakat bundan böyle, Mata Hari’nin kaderi bu adamın elinde olacaktı.

Fransız casus Martha sevgilisinin dairesine giderken:

“Zavallı kız,” diye düşündü. “Elini nasıl bir arı kovanına soktuğunu bilmiyor.”

Hayır, Mata Hari bilmiyordu... Ama kuşku duysaydı bile, yolundan dönmezdi, çünkü bir İngiliz hücresinde kısa süre tutuklu kalması onu görevinin önemine inandırmıştı. Ladoux’ya başvurduğu için serbest kalmış olması da ona göre bunun bir kanıtıydı. Gerçeğe aykırı biçimde, Fransız casus örgütünün kurmayının kendisine çok önem verdiğine, onun en etkin ajanlarından biri olduğuna ve aynı zamanda tesadüfen Brüksel’de yapmadığı şeyi Madrid’de yapacağına, çünkü kaderin onu oraya sürüklediğine inanıyordu. Üstelik Basil Thomson’a onu derhal İspanya’ya göndermesi için emir verenin Ladoux’nun kendisi olduğuna da kesin olarak inanmıştı. Akıl almaz bir biçimde ve artık tüm yüreğiyle bütün haklara sahip bir üyesi olduğunu hissettiği bir örgütün itaatkâr görevlisi olan Mata Hari, sadece verilen emirleri yerine getirdiğini sanıyordu. Ve bu nedenle bir tür sevinç duyuyordu...

“Belki de bir işe yarıyor olmaktan kaynaklanan bir duygu...

Astruc yüksek sesle kendi kendine sorduğu bu sorunun yanıtını, Desvilliers’nin yüzüne bakarak çözmek istiyor gibiydi. Ve devamlı not alan delikanlıya gözlerini diken Astruc, bu çocuğun yakışıklı, ince, yumuşak ve çok genç olduğunu düşündü... Kendisi, yeleğinin tam ortasındaki saat kösteğinin süslediği ve diğerlerinininkine benzeyen göbeğiyle yaşlı ve yorgundu. Koca göbek, böylece Mata Hari’yi en ufak bir tereddüt göstermeden, ibret olsun diye, ölüme gönderenlerin rahat vicdanlarının simgesi olacaktı. Astruc kendi çirkinliğinden utandı ve sonra aceleyle ekledi.

“Hem sonra, Vadim vardı. Bütün o parayı, Mata onun için istiyordu.”

“Bütün o para, evet...

Macera, görevi ve yuvarlak rakamla bir milyon. Ve böylece, aynı anda hepsi için -daha ne olsun?- Madrid’e ayak basan Mata Hari, gemideki kelebekgözlüklü ufak tefek adamın sözlerini hatırlayarak dosdoğru Ritz’e gitmişti.

Genç kadın otele varalı daha bir saat bile olmamıştı ki kapısına vuruldu.

Camille’e benzeyen bir oda hizmetçisi -o da Fransız, küçük çilli bir yüz, fakat asık suratlı, somurtkan bir kız- bavullarını yerleştirmesine yardım ediyordu.

“Haydi, kapıyı aç Paulette. Fakat kimseyi beklemiyorum.”

Küçük oda hizmetçisi dolaba asacağı elbiseyi elinden düşürünce, Mata Hari eğilip onu yerden aldı:

“Biraz dikkatli ol bakalım! Bu hassas bir kumaş.”

Fakat kız daha da kaba bir hareketle omuz silkiyordu. Ve sonra kapıyı açıp karşısındaki kişiyi görünce, suratı biraz daha asıldı.

“Leydi MacLeod geldi mi acaba?”

Gelen, elinde bir şemsiyeyle, soluk mavi bir elbise giymiş Martha’ydı.

“Madrid’den geçtiğinizi öğrendim. Size hoş geldin diyen ilk kişi olmak istedim! Beni hatırlıyor musunuz? Ben, Martha... Wiesbaden’de karşılaşmıştık...”

Gülümsüyor ve elini Mata Hari’ye uzatıyordu; Mata Hari şaşkındı, onu içeri aldı.

“Geldiğim şimdiden biliniyor mu?”

Martha bir kahkaha attı.

“Burada her şey bilinir azizem! Uluslararası Madrid büyük bir kasabadır. İzin verir misiniz?”

Yanıt beklemeden alçak ve yayvan bir koltuğa oturuyor ve küçük siyah purolarından birini yakıyordu. İki dakika sonra, iki kadın dünyanın en iyi dostları olmuşlardı.

“Biliyor musunuz, kim olduğunuzu hâlâ anlayamadım?” itiraf ediyor Mata Hari. “Sizinle Paris’te, Wiesbaden’de karşılaştım. Bir gün orkestra yönetiyordunuz, burada da sizi bir Alman subayının sevgilisi olarak buluyorum...”

Şimdi çay saatinde Ritz’in büyük salonlarından birinde oturuyorlardı. Garsonların gidiş gelişleri, pusuda bekleyen güzel kadınlar, servis içi ve servis dışı casuslara casusluk edenler ve en iyi para ödeyene hizmet etmek için hazır bekleyen oda hizmetçileri ve garson kızlar. Fakat onlara getirdikleri pastalar şekerlemelerle süslenmiş, sıcak çikolatalar da Viyana’daki gibi kremalı ve iyi çırpılmıştı.

“Ya siz?” diye karşılık verdi, Von Hirshenberg’in sevgilisi. “Sizin hakkınızda sanki ben daha fazla şey mi biliyorum? Fakat önemli olan, bizim arkadaş olmamız, öyle değil mi? Ve ben sizden hoşlandığımı düşünüyorum!”

Mata Hari’ye doğru eğildi ve onu yanağından öptü. Başka pastalar geliyordu ve Martha, sözlerine devam edebilmek için onlara servis yapan -ah! şu bademli eklerler!- garson kızın uzaklaşmasını bekledi.

“Ve sizi sevdiğim için, bir öğütte bulunmak istiyorum. Tamamen karşılıksız bir öğüt, inanın bana!”

“Evet?”

Mata Hari, küçük bir çöreği ağzına götürürken durdu. Martha’nın sesi ansızın ciddileşmişti.

“Burada kalmayın, hemen Fransa’ya geri dönün. Madrid’de yapacak bir işiniz yok.”

Mata Hari anlayamıyordu. Esrarengiz bir tavırla gülümsedi, gerisini söylemeye gerek görmeden üstü kapalı bir şekilde konuşuyor ve bundan bir tür zevk alıyordu.

“Fransa’da da yapacak bir işim yok. Buna karşılık... belki burada bir işim olur.”

O zaman Martha birdenbire maskesini indirdi:

“İş mi! Zavallı yavrucuğum... Lissner’le karşılaştınız mı?”

“Evet, beni otelde o karşıladı. Fakat siz onu tanıyor musunuz? Yoksa, yoksa siz de mi onunla çalışıyorsunuz?”

“Evet, dediğiniz gibi, ben de onunla çalışıyorum... Fakat eğer onunla karşılaştıysanız, öğütlerim için biraz geç kalmış oluyorum. Ama yine de dikkatli olun. Başınıza bir şey gelsin istemem.”

Devam edecekti fakat arkalarında iki siluet belirdi. Von Hirschenberg ve yanında bir Alman daha: Şu Von Kappel, beklenen askeri ataşe.

Von Kappel elli yaşlarında olmalıydı. Uzun boylu ve dimdikti -göbeksizdi-, başı yukarıda, sarı saçlı ve açık mavi gözlüydü. Von Hirshenberg onlara doğru eğildi.

“Sevgili Martha, sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, ama size Barselona’dan gelen albay Von Kappel’i takdim etmek istiyorum.”

Martha soylu bir kadın edasıyla yerinden kalktı.

“Biz de sabırsızlıkla sizin gelmenizi bekliyorduk, albayım.”

“Hanımefendi...”

Von Kappel onun elini öpmüştü, sonra Mata Hari’ye dönmüştü. Genç kadın, albayın yakışıklı olduğunu ve diğerlerine benzemediğini düşündü.

“Sevgili Mata,” diye devam etti Martha. “Size Alman Büyükelçiliği’nin askeri ataşesi, albay Von Kappel’i ve yine büyükelçilik ataşesi, albay Von Hirshenberg’i takdim edeyim. Beyler, bu bayan da Mata Hari adıyla bilinen Leydi MacLeod. Madrid’de geçireceği birkaç gün boyunca bize mutluluk verecektir.”

Albay, Mata Hari’ye baktı. Genç kadın, bakışlarını yere indirme ihtiyacı hissetti. Bu çok hızlı oldu. Hemen ortaya çıkan şiddetli bir gerilim. Eğer Vadim olmasaydı... Fakat hayır, Vadim vardı. Bu yüzden de Alman’ın gözlerinin içine baktı.

“İzninizle ben de size Madrid’e hoş geldiniz demek istiyorum, çünkü buraya sizden iki saat önce gelmiş olmalıyım.”

Von Kappel’in, Mata Hari’ninki gibi hareketsiz ve gergin

yüzü, bir an ifadesiz kaldı -düşünüyordu, “Bu kadın...”-, sonra kocaman bir tebessümle aydınlandı.

“Umarım, akşam yemeğini bizimle birlikte yeme şerefini bize bahşedersiniz. Dört kişi olacağız ve eminim çok iyi anlaşacağız.”

Şimdiden geri çekiliyordu, Von Hirshenberg onu götürüyordu:

“Azizim. Bana söyleyecek çok şeyiniz olmalı. Bu hanımlarla daha sonra buluşuruz...”

Martha, beyaz hinturması ağacından yapılmış koltuğuna kendini bırakmıştı.

“Geri adım atılamayacak kadar geç olmasından korkuyorum Mata. Allah’a şükür, bu Von Kappel de benim Von Hirshenberg’im gibi iyi bir insana benziyor. Kendimizi savunmak bize düşüyor artık.”

Dairesine döndüğünde -küçük Paulette, asansör kapısından odasının kapısına kadar gözleriyle onu izledi- Mata Hari, casusluğun kuşkusuz çok heyecanlı bir macera olduğunu, bu meslekte çok yakışıklı erkeklerle karşılaşabileceğini ve Almanlar hesabına çalışsa da, Martha Martin’in kendisi için çok iyi bir arkadaş olacağını düşündü.

Oysa Mata Hari Fransa hesabına çalışıyordu. Veya o öyle sanıyordu... Bu yüzden de -bütün saflığıyla- Madrid’de, ilk önce, Fransız askeri ataşesini ziyaret etmesi gerektiğini düşünüyordu. Ataşenin isminin Desvignes olduğunu, komutan ve bekâr olduğunu notlarının arasına yazmıştı.

“Savaşta her şeye katlanmak gerekir!” diye mırıldandı, onu büyükelçiliğe götüren arabadan inerken.

Açık mor renkli, modası geçmiş, eski ve çok ciddi bir elbise giymişti, makyajı alışılmadık biçimde ölçülüydü ve kalın bir tül gene gözlerini örtüyordu.

Çağın dönüm noktasında yeniden keşfedilmiş bir gotik sanat

şaheseri -modern sanatın doruğu, kısacası- olan büyükelçiliğin kapısının önüne gelince, bir an duraksadı. Ya şu Desvignes denilen adam, Ladoux tarafından onun geleceğinden haberdar edilmediyse? Ama bu durumun ona verdiği zevk -evet bu gerçekten bir zevkti- kuşkusunu dağıttı ve kendinden emin adımlarla elçiliğe daldı.

“Komutan Desvignes, lütfen...”

Öğleden sonra dörttü ve elçilikte herkes hâlâ uyuyordu. Kirli bir yakanın üstüne gelişigüzel yerleştirilmiş zinciriyle -sıcak ülkelerde Fransızlar biraz derbeder olurlar; Madrid’in yazları da kavurucudur- yarı uykulu bir odacı ona bir iskemle gösterdi:

“Biraz beklerseniz...”

Önündeki alçak masanın üstünde, *L’illustration*’un eski sayıları atılmış duruyordu; genç kadın, içine gömüldüğü dergide, büyük bir hoşnutlukla, Fransa’dan ve hayatından geçmiş bir mihracenin şerefine Deauville’de dans ederken çekilmiş bir fotoğrafını gördü. Gülümsedi, ne çok zaman olmuştu... Zenginlik ve haz -başkalarının haz diye adlandırdığı şey- içinde geçen ve bir vakitler kendisine ait olan bu hayat, ansızın ona çok boş geliyordu.

Komutan Desvignes, çalışma odasının bir köşesini kaplayan bir kanepeye uzanmış, kestiriyordu. Yani hayaller kuruyordu, milyonların ve iyi bir servetin hayalini kuruyordu. Amirlerinin de açıkça söylediği gibi, kadın peşinde koştuğu için Saumur’dan sonuncu çıkmış süvari subayı Desvignes, ordudan mümkün olduğu kadar uzakta kariyer yapmayı bir onur sorunu haline getiren şu askerlerden biriydi. Sakınımla, karşı casusluk örgütü safalarında yer almış -buradaki ölüm oranı, özellikle de 14 Ağustos’ta, Somme’dakiyle kıyaslandığında, daha düşük düzeydeydi- sonra da kolay zenginliği tatma hevesiyle elçilikte ataşelik görevini üstlenmişti. Brüksel veya Madrid’de büro yaşamı, Mont-de-Marsan’da garnizon yaşamından daha iyiydi. Bu nedenle, ya-

muk zincirli odacı, ona kendisini görmek isteyen biri olduğunu haber vermeye geldiğinde, Desvignes homurdandı ve gözlerini kapadı.

“Şu anda çalışıyorum...”

Odacı ona doğru eğildi. Nefesi soğan kokuyordu.

“Çok güzel bir bayan, komutanım.”

Subay bir sıçrayışta ayağa kalktı; birkaç saniye sonra, kendisine iki kuşak arasında -gençlikten de, emeklilikten de aynı dercede uzak- bulunan, kırmızı suratlı, göbeği öne fırlamış bir askerin aksini yollayan aynanın önünde üniformasını düzeltiyor ve bıyıklarını tarıyordu. Karnını içine çekti, belini dikleştirdi -Dro-uot Sokağı’ndaki Vacherin’den aldığı şu korseler çok kullanışlıydı- ve odacıya döndü:

“Daha ne bekliyorsun Balzac, onu içeri alsana?”

Cebi delik odacı, Vautrin ve Rubempré’nin babasının adını taşıyordu ve insanlık komedisinin onun için pek gizli bir tarafı yoktu. Buradaki bütün kadınlar ahlaksızdı; erkekler de onlardaki bu ahlaksızlıktan memnundu. Dolayısıyla ayaklarını sürükleyerek çıktı ve Mata Hari’yi getirmeye gitti:

“Komutan Desvignes sizi kabul etmeye hazır, hanımefendi.”

Fakat Desvignes onu karşılamaya geliyordu.

“Sevgili hanımefendiciğim, sizi çok beklettik, özür dile-rim...”

Aynı akşam Mata Hari, Desvignes’yle birlikte, uluslararası fakat ucuz- turizm ve kesinlikle sahte egzotizm konusunda uzmanlaşmış bir restoranda yemek yiyordu. Lambaların ışığı kısılarak restorana hafif bir loşluk verilmişti ve Madrid’in işçi mahallelerinde doğmuş gerçek sahte çingeneler, torero kıyafeti giymiş yorgun garsonların “Oley” sesleri içinde, kastanyetleriyle fandango dansını yaparken puro üreten işçileri canlandırıyor-du.

“İşte,” diye fısıldadı Desvignes ona doğru eğilerek -o da anasonla karışık soğan ve sarmısak kokuyordu; genç kadınla buluş-

madan önce iştahı açılın diye yarım düzine baharatlı çerez yemişti-, “bana açıklayacağınız şu büyük sırrı burada daha rahat konuşabiliriz.”

Mata Hari’nin kim olduğunu biliyordu ve bundan dolayı heyecanlanıyordu.

Mata Hari gülümsedi. Yaratacağı etkiyi iyi ayarlamak için durumunu hemen açıklamak istememişti. Önce bir sigara yakmış ve tüm saflığıyla konuşmaya başlamıştı:

“Çok basit komutan. Ben gizli servislerden Yüzbaşı Ladoux için çalışıyorum ve buraya size hizmet etmeye geldim.”

Desvignes bütün sırları dinlemeye hazırды. O, üzüntülü bir dulun imdadına koşmayı veya karşılığı ödenmesi koşuluyla, güzel bir kadına nişanlısını bulması için yardım etmeyi umuyordu. Fakat bu kez, kırmızı suratının üstünde monoklünü az kalsın düşürecekti.

“Açıklayın, hanımefendiciğim, açıklayın...” derken dili dolıştı.

Ve Mata Hari açıkladı. Basil Thomson’ın yanında gösterdiği aynı açık yüreklilikle her şeyi anlattı. Vittel’deki görevini, Belçika projesini, Plymouth’tan dönüşünü ve Madrid’e gelişini. Konuşması sona erdiğinde, Desvignes şaşkınlıktan donmuştu. Fakat onun gibi bir adam her çareye başvururdu. Bu nedenle iskemlesini genç kadının iskemlesine yaklaştırdı: Neden şansını denemesindi?

“Şu insanlar her şeye rağmen çok garipler! Bana hiçbir şey söylemiyorlar!” diye mırıldandı en profesyonel tavrıyla: “Böyle yöntemlerle nasıl ciddi biçimde çalışabiliriz?”

“Ben de bu nedenle yapılacak en doğru şeyin sizinle temasa geçmek olacağını düşündüm.”

“Ve çok iyi yaptınız. Çok iyi yaptınız... Sizin gibi güzel bir kadının bizim karanlık entrikalarımıza karışması! Uzun süredir size hayranım biliyor musunuz?”

İstem dışı bir hareketle -düşünceli görünmek istiyordu!-

genç kadının dizini okşamaya yeltendi. Fakat Mata Hari hemen tepki gösterdi.

“Komutan! Komutan! Ben çalışmak için buradayım...

Desvignes, aceleyle ve kötü niyetini belirtecek bir ustalıkla elini çekti.

“Ama çalışıyoruz! Neden özel bir büro tuttum sanıyorsunuz?”

Daha sonra, adam içinden, “Onun ilk andan itibaren benimle alay ettiğinden hiç kuşum yok,” diye geçirmiş olmalıydı. Mata Hari oturduğu yerde doğrulmuştu. Neredeyse hazır ola geçecekti.

“O halde, emirlerinizi bekliyorum!”

Desvignes, ona bir görev vermekten çok, başka bir şeyi düşünüyordu. Düşünceli biçimde bıyığıyla oynadı.

“Emirler... Evet... Emirlerim...”

Mata Hari, bu sırada gayretkeşlik gösterisinde bulunuyor ve devam ediyordu:

“Dün akşam Von Kappel’le tanıştım, yeni Alman askeri ataşesi. Belki onu...”

Fakat Desvignes eliyle tekrar dizini okşayınca, “Komutan!” diye bağırdı. Sonra yine devam etti:

“Size Von Kappel ile karşılaştığımı anlatıyordum. Belki onu... Komutan! Ne yapıyorsunuz! Siz kibar bir beyefendisiniz, lütfen! Evet... Belki onu konuşturabilirim.”

Ansızın Desvignes saldırıya geçmenin dolaylı bir yolunu bulduğunu düşündü. İronik olmasını istediği bir tavır takındı.

“Sevgili bayan! Eğer Von Kappel’i veya şu aptal Almanlardan herhangi birini, onlara küçük lütuflarda bulunmadan konuşturmayı umuyorsanız, korkarım ki hizmetlerinizin bana büyük bir faydası dokunmayacak!”

O zaman Mata Hari’nin aklından neler geçti? İçini korkunç bir kuşku kapladı. Evet ya?.. Fakat Vadim’i düşünmeliydi. Muhatabının gözlerinin içine bakmadan, başını dimdik kaldırdı.

“Komutan, şu ana kadar bu tür durumlardan sakınmayı hep başardım.”

Ama diğeri hâlâ üstünlüğü ele geçirdiğine inanıyordu. Hem alaycı, hem de babacandı:

“Peki dediğiniz gibi, şimdiye kadar ne yaptınız hanımefendi? Hayır... Oyunu kurallarına göre oynamayı kabul etmek gerek. Aksi halde, bazı durumlarda, neden kadınlara başvurmak zorunda kalalım ki?”

Eli tekrar Mata Hari’nin dizinin üstündeydi. Bu bir komedi-ydi. Kaba bir güldürü. Fakat genç kadın kendini toparlamıştı.

“Sizden rica ediyorum komutan. Sözünü ettiğiniz oyunu sizinle oynamam gerekmiyor. Siz Von Kappel değilsiniz.”

Desvignes şaşkınlıktan donup kalmıştı. İçinden kızmıştı da:

“Çıplak bir dansöz olarak, fazla çekingen davranıyorsunuz.”

Fakat şimdi adama o ders veriyordu:

“Sizin de söylediğiniz gibi komutan, biz çalışıyoruz. Von Kappel’den bilgi almaya çalışacağım ve bunları size ulaştıracam. Sanırım bu bilgileri Yüzbaşı Ladoux’ya sizin iletmeniz daha iyi olacaktır; özellikle de ondan talimatları siz alırsınız.”

Yerinde duramayan subay bu kadından hiçbir şey elde edemeyeceğini anlamıştı. Gururu derinden incinmişti ve o andan itibaren, bütün davranışlarını bu hınç, bu öfke yönlendirdi. Mata Hari’nin fark edemediğı şakacı bir ses tonuyla:

“Tamam,” dedi. “İletirim...”

O zaman, Mata Hari, önemli bir karar almadan önce enikonu düşünmüş gibi sesini alçaltarak:

“Bu akşam, Albay Von Kappel’le yemek yiyeceğim,” dedi.

Mata Hari, Madrid sokaklarında yürüyerek döndü. Komutan ona oteline kadar eşlik etmeyi önermişti, fakat Ritz, üniformalı bir Fransız subay için önerilecek bir yer değildi, bu nedenle fazla ısrar etmemişti. Genç kadını oraya arabayla götürmek istemişti, ama Mata bunu da reddetmişti.

“Madrid geceleri tehlikeli bir şehirdir, biliyorsunuz...”

Kadın ona doğru dönmüştü. Neredeyse bir meydan okumayla:

“Tehlikeli olan, benim hayatımdır, komutan,” dedi.

Yürümek istiyordu. Yakışıklı ihtiyarların iç bulandırıcı keskin kokularının, ucuz bir İspanyol soylusu peşinde koşan İtalyan ya da Alman turist kadınların solgun yanaklarını kaplayan pudra kokularına karıştığı, yabancıların gittiği bir restoranın çürümüş, kokuşmuş havası yerine, gerçek bir kentin havasıyla ciğerlerini doldurmak. Uсталıkla ayarlanmış ter ve kir yerine, gerçek kokuları duymak, maskeleri değil, gerçek İspanyollar’ı görmek istiyordu. Hem düşünmeye de ihtiyacı vardı: Desvignes’nin sözleri -“Şu aptal Almanlar’ı konuşturmayı umuyorsanız... aklından çıkmıyor, Vadim’in bembeyaz ve çok güzel -ama çok uzak, az kalsın ağlayacaktı, kendini zor tuttu- hayaliyle birleşiyordu. Bu anıları lekelemek? İşi öyle gerektirdiği ve sonuçta o, ikisinin mutluluğu adına çalıştığı için, Vadim’e ihanet etmek? Göreviyle ilgili düşüncesi artık o kadar eksiksiz, o kadar mutlak ki, şu geceyi yaşayan Madrid gözlerinin önünden geçip gittikçe, Mata Hari görevini başarıyla yerine getirmek için her şeyi yapmaya hazır olduğunu anlıyordu.

Yanından şekiller, silüetler, gölgeler, yüzler geçiyordu... Onu arzu eden erkekler, arzularını müstehcen sözlerle açık açık söylüyordu. Onların hareketlerini, sözlerini anlıyordu, çünkü hepsi sadece birer erkekti, art düşüncesi olmayan, hesapsız, dalaveresiz, çok şişkin bir yeleşin üstünde kalın bir saat kösteği olmayan gerçek ve ham erkeklerdi. Mata Hari, duydukları ani arzunun, sadece onun kulağına müstehcen bir cümle fısıldamaktan ibaret olduğu bu erkeklere neredeyse şefkatle bakıyordu.

Uzaktan, bilinmedik bir mahalleden gelen gitar seslerini duydu. Kalabalık ilgisizce geçiyordu; müziğin geldiği yöne doğru ilerledi. Canlı ve neşeli bir şarkıydı bu ve yarattığı sevinç, şimdi gölgelerin kaynaştığı sokaklarda keyifle yankılanıyordu.

“Bu müziği bilmiyor musun?” diye sordu penceresinin önündeki demir pervaza dayanmış bir kadın.

Hayır, bilmiyordu. Bu bir serenattı, bir seguedil, bir flamenko. “Sahiden bilmiyor musun?”

Ona bu soruyu soran adam, geniş kenarlı, siyah şapkasının altından gülüyordu. Sanki bütün bu yabancılar ona sesleniyor, onu kışkırtıyor, ona bir tuzak kuruyorlardı. Fakat Mata Hari hâlâ yürüyordu. Onun bu yürüyüşüne katılanlar, artık sadece sıcak ve karanlık silüetlerdi. Göğüsleri çıplak bir kadının saçlarını tarrayan bir kadın vardı; daha ötede, uzun favorili, siyah saçları ensesinde atkuyruğu şeklinde toplanmış bir adam elindeki sopayla bir kızı dövüyordu; daha da ötede, bir kız, kolları arasında eriyip biten bir âşığı duvara dayıyordu. Saçlarında ülkelerine has tülден örtüler taşıyan kadınlar dolaşıyor, bazıları bir güneş şemsiyesi tutuyor ve bir *maja*, bir *maja*’nın önünde eğilen kibar bir erkeğe bakıyordu. On-yirmi gitarın cızırdattığı müzik şiddetleniyordu; kentin bu kısmını boğuk bir homurtu sarıyordu; suratlar daha gülünç, daha biçimsiz, daha yapmacık bir hal alıyor; maymun-adamların salyası akıyor, kusuyorlar, kulaktan kulağa konuşuyor veya birbirlerini boğazlıyorlardı.

“Hâlâ hatırlamadın mı?”

Şakakları zonklıyor, üstüne büyük bir yorgunluk çöküyordu. Bu müzik, bu maskeler... Bir çıkmaz sokağın sonuna gelmişti. Bu kez Goya’nın canavarları zincirlerinden kurtuluyor ve müzik böğrünü bir yara gibi acıtıyordu. Elbette! Bu, onun müziği idi; Mata Hari’nin müziği, aniden şiddetlenmiş ve şimdi bütün flamenkolardan ve seguedillerden sıyrılmış olan, çılgın çalgıcıların parmakları altında coşkulu, ahenkli, vurgulu müziği. Birden durdu, taş kesildi. O zaman bir yayılım ateşi gibi bir şey oldu. *Dos de Mayo*’nun kurşuna dizilenleri, kolları çarmıha gerilenleri, tam önünde yere düştüler. Nefes alamıyordu, bir duvara dayanmalıydı, gözünün önünden siyah bir tül geçti.

Kendine geldiğinde, bomboş bir sokakta yalnızdı. Ne bir

yüz, ne de bir ayak sesi vardı; gece sessizdi. Bildiği caddelere, sokaklara dönebilmek için uzun süre yürümesi gerekti. Bir kâbusun içinden geçmişti fakat kararını vermişti. Adımları ağırlaşmıştı, şimdi yere daha kendinden emin basıyordu. Derin derin soluyordu. Oradan geçen bir taksiye seslendi ve odasına döndüğünde kendini yatağa atıp derin bir uykuya daldı.

Bir sonraki günün sabahı, şafakta, Mata Hari, Von Kappel'in yatağında uyanıyordu. Önceki gün neler olduğunu sadece belli belirsiz hatırlıyordu. Alman subay ona karşı çok nazikti; evet, ne kaba davranmış, ne de acele etmişti. Her şeye karar veren oydu – sadece ö. Fakat nasıl? Nasıl bir sohbetten sonra? Artık hiçbir şey bilmiyordu. Yüreğinin derinliklerinde, kendi kendine sadece orada yaşanan ve daha sonra yaşanacak olanların hiçbir önem taşımadığını ve onun, bir zamanların göbekli, koca karınlı, yağlı erkeklerinden daha fazla değeri olmadığını söylemek istiyordu.

“Uyumuyor musunuz?”

Sabah güneşinin ince ışıkları şimdiden panjurlardan içeri sızıyordu. Sokaktan gelen gürültüler, çöp arabası ve kaldırım taşının üstünde yorgun bir atın ayak sesleri... Yanındaki adam ona doğru dönmüştü.

“Dinleniyorum...”

Erkek, bir dirseğinin üzerinde doğruldu ve ona baktı.

“O kadar güzelsiniz ki, Mata... Neden?”

Biçimli profili, dudaklarının dolgun yumuşaklığı, omuzlarının ve göğsünün kavisi... Genç kadın onun sorusunu tekrarladi:

“Neden?”

“Evet, neden... Neden burada, benimlesiniz... Neden bu mesleği yapıyorsunuz?”

Mata Hari'nin boğazı düğümlendi. Von Kappel biliyor muydu? Yine de saçlarını arkaya atarak gülümsüyormuş gibi yaptı. Onu kandırması gerekiyordu veya en azından gerçeğin sadece bir kısmını söylemesi... Bunu yapması gerekiyordu, yoksa...

“Bu mesleği niye mi yapıyorum? Çünkü arkadaşınız Lissner beni bu işe soktu...”

Genç kadın nefesini tutuyordu. Prusyalı elini onun omzuna koydu.

“Lissner benim arkadaşım değildir Mata. Ve onu hiç sevmem...”

Von Kappel’in eli uzun ve inceydi. Yüzük parmağında bir elmasla süslenmiş ince altın bir yüzük vardı. İçini çekti:

“Böyle tanışmış olduğumuz için üzgünüm. Fakat isterseniz, bu aramızda hiçbir zaman bir sorun olmayacaktır.”

Panjurlardan sızan güneş ışıkları genişlemişti ve odanın duvarlarında muntazam sayılabilecek şekiller çiziyorlardı. Beyaz sıva üzerinde siyah çizgiler; bunlar bir cezaevinin demir parmaklıklarıydı.

O günden sonra, Mata Hari’nin hayatı, Von Kappel’in odasıyla Desvignes’nin bürosu ya da özel mekânları haline gelen iki kutup arasında geçti. Kalbinde aynı iç acısı, ama aynı serinkanlılıkla ikisi arasında gidip geliyordu. Onu bayağı iltifatlara boğan kısa boylu, şişko Fransız komutandan hoşlanmadığını biliyordu, buna karşın katı ve ağırbaşlı bir Protestanlığın demir korsesi içinde, sert ve soğuk karakterli Alman için gerçek bir yakınlık duyuyordu.

“Başka türlü olurdu, anlıyor musun...” diyordu Martha’ya. Senli benli konuştuğu Martha, onun her gününü birlikte geçirdiği en iyi arkadaşı olmuştu. “Eğer Vadim olmasaydı, her şey başka türlü olurdu...”

Kappel’e karşı şefkate benzer bir şeyler hissettiğini söylemek istiyordu. Bir şezlonga rahatça uzanmış olan Martha, bir kamyşla buzlu bir limonata içiyordu.

“Her şeye rağmen tuhaf bir iş yapıyoruz!”

Mata Hari, kuşkusuz ona hiçbir zaman, Kieffert, Van Damm ve Lissner’den başka patronlarla iş yaptığını açıklamamıştı, dolayısıyla Martha, ikisinin de aynı cephede çalıştığına inanıyordu: Ritz Oteli ve Berlin ajanları. Bu nedenle, Mata Hari, casusluğun

en basit uygulamalarını bile yavaş yavaş edinilmiş bir ihtiyatla gerçekleştiriyordu. Bir konuşmayı fark ettirmeden dikkatle dinlemek, büronun içinde ortada duran kâğıtlara göz atmak, kulak kabartmak... Von Kappel de belki çok değerli olmayan belgeleri, dosyaları odasında dikkatsizce bırakarak, Mata Hari'nin işini adeta kolaylaştırıyordu. Desvignes, onun getirdiği belgeleri kuşkuyla bir tebessümle alırken:

“Bak sen, bak sen!.. Yine büyük sırlar!” diyordu.

Fakat Mata Hari her seferinde onu neredeyse sıkıştırarak, “Peki Ladoux, Ladoux’dan haber alıyor musunuz? Benim için yeni talimatlar var mı?” diye sorunca, adamın yüzü asılıyordu. Ağzındaki puroyu çiğniyor ve boşluğa bakıyordu.

“Yeni bir şey yok. Haber olmaması, iyi haberdur: Çalışmanızdan memnun, işte hepsi bu.”

Ve Mata Hari gidince, bıraktığı kâğıtlar, aldığı notlar uzun süre orada, açıkta, komutanın yazı masasının üstünde kalıyordu. Desvignes dışları arasından mırıldanıyordu:

“Küçük fahişe! Onun şu Alman’la yattığını düşününce!”

Mata Hari şimdiden Ritz’e dönüyor, kapıcıya Vadim’den beklediği fakat hiç gelmeyen mektubu soruyor, küçük hizmetçinin, şu asık suratlı Paulette’in esrarengiz bakışları altında odasına çıkıyor, sonra da, daha sonraları suç ortakları diye adlandırılacak Von Kappel, Hirshenberg ve Martha’yla buluşuyordu. Ve her gün bir önceki güne benziyordu. Vadim’den hâlâ mektup yoktu; Madrid’deki günleri, hiç sönmeyen bir yaz güneşinin altında, yapış yapış ve boş geçen uzun bir tatil görünümünü alıyordu ve yazın, bir deniz kıyısına nasıl yerleşilirse, Mata Hari de casusluğun içine öyle yerleşiyordu.

“Ama bazı şeyler için artık geri dönüş imkânsızdı.”

Astruc uzun süredir ilk kez kendine yeniden içki almıştı. Dışarıda yağmur yağıyordu; burada kış devam ediyordu... Desvillers cevap vermedi... Kendini bildi bileli öncülük eden, arayan,

mücadele eden Desvilliers, beklemekten başka bir şey bilmeyen bir kadının bu boş günlerini gözünün önüne getirmekte zorlanıyordu. Ağzı şimdiden yapış yapış olan Astruc devam etti:

“Bunun olması gerekiyordu, öyle değil mi? Vadim... Vadim’i, sevgili korkak Vadim’i!”

“Pis herif!” diye geçiriyor içinden.

Sahneyi kafasında öyle iyi canlandırıyor ki... Sevgilisi Paris’e gittikten sonra genç adamın kaldığı Vittel, hastane, nekahet dönemi, bir şezlongda ağır geçen öğleden sonraları, bir gazetenin, bir mecmuanın sayfalarını çeviren Vadim ve yanında annesi, eski haklarına kavuşmuş, ürktücü, korkunç albay eşi.

“Biraz uyumayı deneseydin. Yarın Paris’e gidiyoruz, yorulacaksın!”

Bunları söylerken yere düşen kaşmir örtüyü alıp genç adamın dizlerini örtüyor. Fakat oğlu cevap vermiyor. O zaman, albay eşi içini çekiyor:

“Gene o kız! Her gün bir fırsatını bulup sana mektup yazıyor. Ama unutma, bana onu bir daha görmeyeceğine söz verdin. Ve bir Maznof’un sözü sözdür. O maceracı...”

Kıskanç bir annenin yağdırdığı lanetleri durdurmaya çalışan Vadim’in bezgin hali:

“Anne, rica ederim. Zaten yorgunum. Hem uyumam gerektiğini siz söylediniz...”

Genç adam gözlerini kapıyor. Uzaklara dalıyor ve annesi kendi kendine homurdanıyor:

“O sürtük seni az daha ordudan kovduracaktı. Sadece soyunmayı bilen şu Messalina... Üstelik, kumar oynayan. Ve hile yapan!”

Vadim’in boş bakışları... Bu kez cevap vermiyor.

Ve canlı, yakıcı, kasıp kavuran nefret duygularıyla Astruc de homurdanıyor:

“Pis herif!”

Çünkü Madrid’de zaman geçiyor, geçiyordu... Ve hiç bir şey olmuyordu.

Akşamları, gözde restoranlarda, Castillian veya Paco'da yenilen yemekler... Mata Hari sadece kan kırmızısı bir gülün aydınlattığı siyah elbiseler giyyordu; karşısındaki Martha ise, su yeşili veya opal grisi elbiseler içindeydi. Aralarında, kendilerini sımsıkı saran frakları veya üniformaları içinde, yakalarında bir karanfille iki subay -ve etraflarında, bekleyen, gözleyen, nöbet tutan, izleyenlerden oluşmuş kalabalık- vardı. Güzeldiler ve herkes onlara bakıyordu.

O tarihten sonra, zamanı ve mekânı değişmiş, başka bir yerde gibi görünen geceler... Ama bu boş sözler, manevralar ya da gülünç davranışlar ve her gece devam eden boş zaman dilimlerinden bıkan Mata Hari yavaş yavaş isyan ediyordu.

Çevresinde durmadan ateşle oynanıyor, bir yanardağın tepesinde dans etmeye devam ediliyordu; fakat o artık bundan hoşlanmıyordu. Buna rağmen, ona hayran olanlar, zekâ ve espri yarışına giriyorlardı.

İçlerinden biri, onun hoşuna gitme arzusuyla, zekânın yarıştığı bir konuşmada “aşk” kelimesini ortaya attığında:

“Hölderlin der ki, sevgili Mata Hari,” diye belirtiyordu Von Kappel. “Beşiğin güvenliği içinde yaşamamanın bir zamanı olduğu gibi, aşkın da bir zamanı vardır. Fakat hayatın kendisi bizi oradan atar.”

Bu kez Flamenco'da oturuyorlardı. Masanın üstündeki şarap Champagne'dan, havyar İran'dan geliyordu. Von Hirshenberg arkadaşını susturdu:

“Kuşkusuz doğru, ama Novalis daha da ileri gidiyor ve diyor ki: ‘Sevdiğin kişiyi her yerde görürsün, her yerde onun benzerini görürsün.’ Şu halde Novalis için aşk, görsel bir yanılsamadan başka bir şey değildi!”

Mata Hari aniden gülüyor. Evet, onlar kesinlikle başka yerdedi...

“Alıntılarınızla benim aşk hakkındaki düşüncemi değiştiremezsiniz. İzin verirsiniz buna bir Fransız şairin tek bir dizesiy-

le yanıt vereceğim. Verlaine bir yerlerde şöyle yazmış: ‘Sevmek için yanıp tutuşuyorum. Zayıf yüreğim delice çarpıyor.’ Verlaine gibi, ben de size sadece bunu söyleyebilirim.”

Mata Hari’nin sesi heyecandan kısılmış gibiydi. Fakat o da bu saçma oyunu oynuyordu. Diğerleri gibi. Boş yere konuştukları için artık söylenicecek sözün kalmadığı bütün bu gecelerde, aralarında olup biteni anlayan tek kişi Martha’ydı. Aniden sesini yükseltti.

“Arkadaşlar, arkadaşlar! İçinde bulunduğumuz durumun farkında mısınız acaba? Avrupa her geçen gün savaşa daha fazla dalyor. Her Allah’ın günü, Fransızlar, Almanlar, İtalyanlar veya Senegalliler, her renkten, her ülkeden tamamen yasal biçimde on binlerce insan ölüyor ve biz, iki Fransız ve iki sağlam Prusyalı, burada, tarafsız kent, Madrid’deyiz.”

Mata Hari onun sözünü kesmek istedi:

“Benim Hollanda pasaportum var!”

Fakat Martha devam ediyordu:

“Verlaine ve Hölderlin’den alıntılar yaparak aşktan söz eden iki Prusyalı, bir Fransız ve Hollanda pasaportu olan -eğer bu da ha uygunsa- Hintli bir rakkase!”

Von Kappel, eliyle genç kadının küçük siyah purosundan çıkan dumanı uzaklaştırıyordu.

“Ne yapmamızı isterdiniz? Acımasız savaşçılar gibi mi davranalım?”

Martha’nın sözleriyle aniden ayılan Mata Hari:

“Neden olmasın,” dedi. “Martha’yla ben fahişeler gibi davranmıyor muyuz?”

Bir sessizlik oldu. İçlerinden en akli başında olan Martha gülüyormuş gibi yaptı.

“Mata’cığım,” dedi. “Biraz fazla içtin, ne dediğini artık bilmiyorsun.”

Von Kappel elini onun omzuna koydu:

“Üstüne gitmeyiniz Martha. Mata bu gece hüznü, beklediği mektup hâlâ gelmedi.”

Mata Hari aniden sertleşen bir ifadeyle ona baktı:

“Bir mektup beklediğimi nereden biliyorsunuz?”

Prusyalının eli şimdi onun omzunda...

“Biliyorum işte... Fakat bu nedenle size kızmıyorum Mata. Aksine size teşekkür ederim. Büyük Mata Hari’nin masamda olması benim için bir onurdur.”

Genç kadın adama baktı. Evet, onu gerçekten seviyordu... Fakat içindeki şu büyük sessizlik... Hemen ayağa kalktı.

“Çok nazıksınız Alfred. Sizden özür diliyorum... Sanırım otele döneceğim... Rahatsız olmayın... Yarın görüşürüz.”

Ve genç kadın gitmişti.

“Şu sıralar arkadaşınız her zamankinden daha kaygılı,” diye belirtti Von Hirshenberg.

Von Kappel hiçbir şey söylemiyordu.

Mata Hari’nin isim dediği şey de zaten bu gecelere o denli benziyordu ki... Onlarca kez tekrarlanan sözler, aynı diyaloglar, kavurucu bürosunda Desvignes’nin aynı kaba imaları...

“Anladığım kadarıyla, şu Töton benden daha şanslıymış!”

Mata Hari omuz silkiyordu:

“Komutan, yalvarırım size, ciddi olalım.”

Sonra kendisi gene aynı soruyu soruyordu:

“Yüzbaşı Ladoux’dan hâlâ bir haber alamadınız mı?”

Diğeri, kendisine bir kez daha hayır dendiği için, buz gibi bir tavırla:

“Hâlâ bir şey yok,” dedi.

Genç kadın aniden endişelenmişti:

“Ona buraya geldiğimi haber verdiniz ama değil mi? O zamandan beri...”

“Elbette yavrum, elbette...”

Ama yine de, Mata Hari, bu kaygı rüzgârının üstüne her zamankinden daha fazla çöktüğünü hissediyordu.

“Anlamıyorum... Beni neden böyle talimatsız bırakıyor...”

Her Şeye rağmen kendini toparlıyordu.

“Neyse, elimde birkaç bilgi var. Çok müthiŐ Şeyler değil, ama gene de...”

“Söyleyin, neler?”

Genç kadın çantasından bir not defteri çıkartıyordu, aceleyle karalanmıŐ notlar. Askeri ataşe omuz silkti:

“Ve bunu yazarak saklıyorsunuz!”

“Neden? Olamaz mı?”

Desvignes ŐaŐkına dönmüştü:

“Hayır ocuğum olmaz. Veya bazı hilelere baŐvurulur... Ne bileyim, görünmez bir mürekkep mesela...”

Sonra genç kadının söyledikleriyle yine de ilgileniyormuŐ gibi görünüyordu.

“Söyle bakalım, neymiŐ bu devlet sırları?” demişti, hemen aynı alaycı ve yapmacık babacan tonuyla.

Mata Hari’nin gündüzleri, içinde yükseldiğini hissettiği sıkıntıları gecelerinden daha fazla gidermiyordu.

Bir sabah, Fransız Büyükelçiliği’nden ayrılırken -Ladoux’dan da, Vadim’den de haber alamadan- gözleri, paçavralar içinde, yarı çıplak dama oynayan ve gelip geçenlerden para isteyen iki kız çocuğuna takıldı; o sırada bir arabanın uzaktan onu izlediğini fark etti. nce aynı Şekilde hafıf zgn ve uyuşuk gezinti yürüyüŐünü sürdürdü, sonra arabanın onu izlemeye devam ettiğini görünce, adımlarını hızlandırdı. YürüyüŐünü iyice hızlandırmıştı ki araba ona yetiŐip onun önüne geçti, içeriden bir sesin ona seslendiğini duydu:

“Bin!”

İrkildi. Arabanın camında Şimdi bir yüz görünüyordu ve bu, Martha’dan başkası değildi. Mata Hari kendini arabaya attı, onun yanına oturdu.

“Beni ne kadar korkuttun biliyor musun?”

Daha sonra soluk alıp açıklama yapmak istedi.

“Sadece vizemi almaya gelmiştim. Fransa’ya dönme durumu olursa diye...”

“Mata, sana hiçbir şey sormuyorum. Ben sadece senin -yani çok fazla!- tedbirsiz hareket etmeni istemiyorum... Von Kappel çok hoş bir insan, bunun farkındasın, fakat Lissner korkunçtur.”

Mata Hari itiraz ediyordu:

“Başıma ne gelebilir ki sence? Ben de senin gibi yapıyorum. İstediyim kişiyle yatıyorum. Hepsi bu!”

Mata güçlü, maceraperest kadını oynuyordu. Casusu! Ama Martha aldanmamıştı.

“Gerçekten mi? Sen gerçekten istediğın kişiyle mi yatıyorsun? Otele dönelim, bunları sonra konuşuruz. Donmuşsun...”

Aylardır devam eden şu yakıcı yaz sıcağında, Mata Hari gerçekten de titriyordu. Martha birden ona sarıldı ve dansöz, yorgun başını arkadaşının omzuna yasladı.

Bir süre sonra, iki genç kadın Mata Hari’nin odasındaıdı. Mata hâlâ titriyordu.

“Sana ne iyi gelir biliyor musun? Bir banyo...”

Martha, çok yumuşak hareketlerle, onun soyunmasına yardım etti: İki kadın arasında yavaş yavaş çok büyük bir sevgi ve yakınlık oluşuyordu. Beyaz ve mavi karolu banyoda, kokularla dolu -sandal ağacı, am, siğilotu...- buharlar yükseliyordu. Biri küvetin içinde, çıplak; diğeri, üstünde gömlekle ona usulca masaj yapan, iki kadın... Artık birbirlerine her şeyi anlatıyorlardı. Ya da hemen hemen her şeyi.

“Sen delisin bunu biliyor musun?”

Mata Hari gözlerini kapıyordu. Desvignes’nin karşısında hissettiğı şu sıkıntı. Fakat yavaş yavaş sakinleşiyordu.

“Neden deliymişim? Aşık olduğum için mi?”

Arabada, başını arkadaşının omzuna yasladığında, Vadim’den söz etmişti.

“Senin mesleğinde, aşık olunmaz şekerim.”

“Vadim’i görseydin, anlardın... Hem sanki sen hiç kimseye

aşık olmadın.”

Martha'nın masaj hareketleri daha sevecen, daha yumuşaktı... Gülüyordu.

“Ah! Benim vaktim yok. Kieffert, Van Damm, Von Hirshenberg, işsiz değilim görüyorsun.”

Fakat bir süredir daha az mutsuz, daha az üzgün ve daha az yalnız olmasına rağmen, Mata Hari'nin pek gülesi yoktu.

“Bir zamanlar benim için aynı şeyler olmadı mı sanıyorsun? Sadece yaşlılar. Kendi kendime onlarla hiç değilse tehlikeye girmiyorum derdim. Kendimi kaptırmazdım... Sonra babam vardı.”

Zelle'den söz edince, o çok iyi bilinen, neredeyse boğuk, karamsar ses tonu... Yeniden titriyor ve Martha'nın eli onun boyununun kıvrımında duruyor.

“Onu, babanı çok mu seviyordun?”

“Çok mu, evet... Belki de onun yüzünden...”

Fakat ansızın Mata Hari'nin sesi aydınlanıyor.

“Sonunda Vadim geldi ve gerisi uçup gitti!”

Martha'nın bakışı bir noktada sabitleşiyor. Düşünüyor: Bütün bu adamlar ve bu kadar büyük bir aşk! Her şeyin yumuşayıp gevşediği bu banyonun sıcaklığında, önünde çıplak duran Mata Hari, küçük güçsüz bir kıza benziyor. Fakat âşık bir kıza. Ve çok seven... Martha onu seyrediyor: Öyle güzel ki...

“Biliyor musun, sana imreniyorum...”

“Hadi canım... Von Hirshenberg yakışıklı bir adam.”

“Von Kappel de öyle.”

Von Kappel kelimesi bir anda bu rüyayı bozuyor. Mata Hari başını sallıyor. Gerçek dünyaya geri dönüyor.

“Evet. Von Kappel çok nazik. Beni de seviyor...”

Mata küvetten çıkıyor. Mavi, yanardöner ışığın içinde, esmer ve pırlıl pırlıl ayakta duruyor. Buharlar. Bu yumuşak kadınların ılıklığı; alında, göğüslerin üstünde inci gibi parlayan su damlacıkları... Von Kappel ve Madrid, Ritz ve casuslar balesi, bu solgun ışığın içinde yeniden kayboluyor. Martha'nın masajı sona

eriyor; Martha yeniden ürperiyor, ama bu kez hazdan...

“Ellerin ne kadar yumuşak...”

Martha şaşkın... Yeniden gülüyor.

“Yumuşak olan senin tenin... Tam bir küçük kız çocuğu teni.”

Fakat Mata Hari sadece aşkını düşünüyor:

“Çok garip. Vadim’in teni benimkinden de yumuşaktı. Asıl onun cildi, küçük bir kız çocuğunun teni gibiydi.”

“Onu dünyadaki herkesten çok seviyorsun değil mi?”

“Dünyada her şeyden çok, evet. Onun için ne olursa olsun yaparım.”

Ne olursa olsun yapardı. Bu delice oyunu oynardı. Aynı anda, Vadim gözlerini kapıyor ve annesine evet diyordu. Ne olursa olsun yapardı: Desvignes’lere, dünyada nefret ettiği bütün şu erkeklere meydan okurdu. O sırada Vadim az önce aldığı mektuba bakıyor -yüzüncü mü? iki yüzüncü mü?- ve annesi mektubu elinden söküp alıyordu. “Hayır olamaz! O sürtüğün sana yazdığı pislikleri okuyarak kendine daha fazla zarar vermeyeceksin!” Ne olursa olsun...

Martha, Mata Hari’yi bornoza sarıyor. Banyodan çıkıp odaya geçiyorlar. Sevgilisini sonsuza dek sevecek olan dansöz, birdenbire, büyük bir bitkinlikle kendini yatağa bırakıyor.

“Ne olursa olsun,” diye tekrarlıyor Martha onun yerine.

Ve bu genç, güzel, terk edilmiş kadına bakıyor, sonra düşünüyor: “Ne yazık...”

Mata Hari gözlerini kapıyor. Birkaç saniye sonra uykuya dalacak. Neredeyse her şeyi konuştular. Neredeyse... Casus Mata Hari uyuyacak.

O sıralarda, Paris’te, âşık Mata Hari’nin yazgısı konuşuluyor. Bir kahvede: Montparnasse’taki aynı kahve, her zamankinden daha ıssız, neredeyse hiç erkek yok. Bugün, orada bulunan, sadece iki kişi: Vadim, Glenn’in karşısında, içinde bulunduğu ka-

rışık durumu anlatıyordu. Vittel'den dönmüştü, fakat hâlâ annesinin gölgesinde yaşıyordu. Yorgunluk, hastalık, zayıflığı... Yazgısını kabul etmiş, boyun eğmişti ve bıyıklı annesine Mata Hari'den vazgeçeceğine dair söz vermişti. Kutsal ikonalar ve kadife yastığın üzerine sıralanmış yıldızlı nişanların, merhum babası albayın madalyalarının üzerine yemin etmişti.

“Fakat gene de onu çok seviyorsun! O olmadan bir saniye bile yaşayamayacağını bana kendin söyledin.”

Glenn anlamıyor. İtiraz ediyor, bu deliliğe inanmayı kabul etmiyor; o ki Mata Hari için hayatını verirdi -o ki... ama zamanı gelince onun ne yapacağını göreceğiz-, Vadim'i sarsmak, onu uyandırmak istiyordu. Vadim gözlerini kapıyor.

“Bunu çok iyi biliyorsun, onu seviyorum! Ve ondan başkasını sevmedim. Fakat her şey çok zor... Sonra annem var.”

Vadim, Mata Hari'yi bir deli gibi sevdi, özellikle bir çocuk gibi. Onunla tanışmak için Avrupa'yı katetti, görgü kurallarına aldırmadı, bulunduğu ortamın ve soyunun bütün ahlak değerlerini hiçe saydı ve sonra bir anda pes etti. Annesi tarafından ezilen, ortadan kalkmış bir hanedanlığın son zayıf torunu, güçsüz Vadim... Glenn ansızın bağıyor:

“Sen küçük bir çocuk musun? Ne yani? Hep annesinden bahseden küçük bir çocuk...”

Vadim tamamen umutsuz görünüyor. Omuz silkiyor.

“Kendimden ne kadar öğrendiğimi bir bilsen. Ama bunu biliyordum, sen de biliyorsun, başından beri biliyorsun: Ben bir korkağım.”

Bu kez Glenn dayanamıyor. Yerinden kalkıyor, masanın üstüne birkaç bozuk para atıyor.

“Bir de kendi kendine acıyorsun! Mata her gün sana Madrid'den yazarken ve seni beklerken!”

Glenn, Astruc'le karşılaşmış, ondan Mata'nın Paris'ten ayrıldığını öğrenmişti ve o da, nedenini bilmeden, en kötüsünden korkuyordu. Madrid ve kendi üstüne kapanan tuzak.

O zaman Vadim neredeyse bağırmaya başlıyor: Glenn'in anlamasını! Hissetmesini! Görmesini!

“Fakat ben Madrid’e gidemem! Anlamıyor musun? *Yapamam!*”

“Yapamam” kelimesini üzerine basarak söyledi. Sonra sesini alçaltarak:

“Oraya, benim yerine sen gitmek ister miydin?” diye sordu.

Glenn arkadaşına üzülererek baktı. Küçümseme yoktu, sadece büyük bir acıma duygusu.

“Zavallı Vadim... Sanırım sana kızmak yerine, daha çok acı-mak gerek. Astruc’ün anlattıklarından bir şey anlamadım, fakat Mata’nın başını ne tür belalara soktuğunu kim bilebilir!”

Sonra bu kahveden, bu perişan çocuktan, akıntıya kapılarak yüzen bir Paris’in erkeksiz âleminde ayrılıp büyük adımlarla oradan uzaklaştı. Ve ilk kez -ilk ve son kez- arkadaşı olan bu Vadim’den söz ederken, Astruc’ün lafını kullandı:

“Pislik herif!”

Bununla birlikte, Madrid’de, Mata Hari’nin yararsız bekleyişinin günleri artık sayılıydı. Mata Hari bir casus muydu? Pekâlâ, evet, o casusluk yapıyordu: Notlar, mesajlar, oradan buradan toplanan kelimeler, hepsi Fransa için, değil mi? Ve bütün bunlar, bu hareketler, bu notlar, bu görüntülerin hızı şimdi artıyor, eski fotoğraflar ve bunları karıştırma ritmi birden hızlanıyor. O yıllara ait, belki de kesik kesik görüntülerden oluşmuş bir film. Etrafı şu kuklalarla, erkeklerle çevrilmiş, her şeyini yitirmiş mağ-ceraperest Mata Hari.

Elinde bir şemsiyeyle otelinden çıkıyor. Madrid’de hava çok güzel, güneş tepede. Onu uzaktan izleyen bir adam, ona yaklaşıyor. Lissner bu, melodramın haini.

“Size eşlik edebilir miyim? Herhalde Fransız Büyükelçiliği’ne gidiyorsunuz?...”

Genç kadının şemsiyesi dimdik.

“Fransız Büyükelçiliği’ne mi? Neden, boğa güreşi olamaz mı?”

Mata Hari adımlarını yavaşlatmıyor, fakat Lissner vazgeçmiyor.

“Çünkü boğa güreşçilerinin arasında komutan Desvignes yok, aksi halde uzun zamandan beri size orada rastlarırdı!”

Genç kadın, başı yukarıda, ona bakmadan yürümeye devam ediyor.

“Komutan Desvignes’den tamtamına bilgi alabilmek için, evine gidiyor olmam fikri aklınıza hiç gelmiyor mu?”

Yakası kirli bir gömlek ve siyah bir takım giymis olan casus-polis kaşlarını kaldırıyor.

“Söylediğiniz gibi, eğer bilgi aldıysanız bile, ben bunlardan pek faydalanmadım.”

Mata Hari’nin sesi küçümseyici:

“Albay Von Kappel ile yeterince yakınım, size gelme ihtiyacı duymayacak kadar yakın...”

“Pekâlâ, ben de tam size bundan sonra işlerinizi benimle yapmanızı rica edecektim. Bunlar, Von Kappel’i ilgilendirmez. Sizden düzenli raporlar bekliyorum.”

Lissner’in sesi buyurgan:

“Herhalde bütün bunları size yazılı olarak vermemi ve postayla göndermemi istemezsiniz!”

“Ne gerekiyorsa sağlayacağım.”

“Görünmez mürekkep, mesela?”

Bu kez Mata Hari gülmek istedi. Belki de ilk defa casus rolünü oynarken kendini seyrediyor ve kendi kendine gülüyordu. Bu resimler, bu klişeler; diğeri istifini bozmadan devam ediyor.

“Görünmez mürekkep, neden olmasın? Ben de sizden arkadaşınız Martha’ya buluşmalarımızdan söz etmemenizi rica edeceğim.”

“Bildiğim kadarıyla, Martha sizin hesabınıza çalışıyor!”

Mata Hari acı acı alay ediyor, üsteliyor; Lissner homurdanıyor.

“Bu sizi ilgilendirmez. Size yaptığınız işin karşılığında ücret ödeniyor. Siz paranızı alıyorsunuz, fakat ben hiçbir şeyin geldiğini görmüyorum.”

Adam sokağın ortasında duruyor, genç kadını kolundan tutuyor. Fakat Mata Hari sert bir hareketle kendini kurtarıyor.

“Fransız Büyükelçiliği’ne gitmeme izin verseydiniz, tahmin ettiğiniz gibi, belki bir şeylerin geldiğini görürdünüz.”

Mata Hari, tek kelime etmeden, başını çevirmeden, büyük adımlarla oradan uzaklaşıyor. Lissner, güneşin kavurduğu sokakta tek başına kalakalıyor.

Keşke sadece Lissner olsaydı! Fakat başkaları da, soru soranlar, dosyaları inceleyenler, muhbirler de vardı... Paris’te, Ladoux iki iş arkadaşıyla birlikte evrakları inceliyordu. İkisinin de yüzleri ifadesiz, bakışları boştu. Onlar hiçbir şey ya da hiç kimse değildi, sadece birer figürandı.

“Lizbon’dan haber var mı?”

“Tam bir sessizlik. Brezilya’dan bile daha sessizler!”

Ladoux her şeyi kısaca gözden geçiriyor: Piyonların konumlarını kontrol ediyor.

“Peki Madrid?”

“Orası da sakın... Dostunuz Mata Hari hâlâ orada.”

Ladoux omuz silkiyor.

“Ha o! O hesapta yok... Peki Desvignes?”

“O fazla konuşmaz. ‘Haber olmaması, iyi haberdır,’ sistemine göre çalışır.”

Ansızın önemsizmiş gibi görünen soru ortaya atılıyor:

“Pekâlâ, söyleyin bakalım, bulduğunuz şu ünlü casus H 21’in kimliği saptandı mı?”

Diğeri, şefi gibi omuz silkiyor.

“Desvignes’nin bu konuda en ufak bir fikri yok. O sadece golf oynuyor ve kızların peşinden koşuyor!”

Buna rağmen Mata Hari, Desvignes'nin bürosuna bu kez çok heyecanlı, konuşkan, neredeyse mutlu geldi.

“Sanırım bugün elimde ilginizi çekebilecek bir şey var! Dün akşam, Von Kappel ile Hirshenberg benim yanımda epey konuştular.”

Desvignes, sadece, genç kadının anlattıklarıyla ilgileniyor gibi görünmek için eline bir kâğıtla bir kalem alma zahmetine giriyor.

“A! Öyle mi? Bu defa neler anlattılar?”

Mata Hari'nin yanakları zevkten pespembe; bu sabah görevini yapıyor ve bunu çok iyi yaptığını düşünüyor.

“Bir denizaltı hikâyesi... Biraz bekleyin... Fas'ta gerçekleşecek... Almanlar oraya asker çıkarmaya niyetliler. Bir denizaltıyla... Ama bu haber hiç de ilginizi çekmiş gibi görünmüyor?”

Desvignes'nin gerçekten dinleyebilmesi için, hava fazla sıcaktı.

“Aman, boş ver! Almanlar bir denizaltıyla Fas'a çıkarma yapmaya başlarsa, yapacağım tek şey Toulon'a dönüp emekliliğimi istemek olacaktır!”

Pembe kentin kıyısındaki pembe çiftliği ve çiftçi kadının on altı yaşındaki kızı... Mata Hari sinirleniyor.

“Bana inanmıyor musunuz? Ama bu doğru! Bunları Ladoux'ya iletceksiniz değil mi?”

“Hayır, tabii ki size inanıyorum! Elbette bunları Ladoux'ya iletceğim! Diğerleri gibi... Aksi halde sizi dinlemezdim.”

Bir kâğıdın üstüne bir şeyler çiziktiriyor gibi yapıyor. Sonra kalemmini bırakıyor ve gözlerini Mata Hari'ye çeviriyor. Çapkın erkek rolü oynamaktan hâlâ vazgeçmedi.

“Ah! Mata! Küçük Mata Hari... Güzel kadınlar için ancak bir oyuncak olan saçma sapan denizaltı hikâyeleriyle coşacağınıza, güzel kadınlardan hoşlanan yürekli bir Fransız komutanıyla niçin biraz daha fazla ilgilenmiyorsunuz?”

Fakat Mata Hari son düşüncesizliğini yapacaktı. Bu kez geri dönüşü olmayan bir düşüncesizlik. Ama yine de oyuna devam ediyor:

“Komutan, kibar görünmeye çalışacağınıza, onlar için çalıştığımıza inanmaları için diğer tarafa verebileceğim herhangi bir küçük bilgiyi benden esirgemezseniz daha iyi edersiniz.”

Hiçbir şeyin farkında olmayan Desvignes omuz silkiyor ve homurdanıyor:

“Kuşkusuz yavrucuğum, benim için çok güvenilirsiniz. Benden size ne vermemi istiyorsunuz?” Dosyaların, planların, karton zarfların darmadağın bir şekilde durduğu masanın üstünü karıştırıyor ve içinden birini çekip Mata Hari’ye uzatıyor.

“Alın... Onları bununla oyalarsınız. Çanakkale Boğazı’nda iptal edilmiş bir harekâtın ayrıntılı planları. Masamın üstüne nasıl geldi Allah bilir, bunlarla bir işim yok benim!”

Mata Hari daktiloyla yazılmış kâğıdı aldı ve onu dörde katlayıp çantasına yerleştirdi. Küçük not defteriyle birlikte. Kimbilir? Belki görünmez mürekkep...

“Teşekkür ederim... Ve özellikle, Ladoux’dan bir haber alır almaz...”

Genç kadın gitti ve Desvignes, üstüne Mata Hari’den “bilgiler” diye karaladığı kâğıdı küçük bir top yapıp uzaktan çöp sepetine nişan aldı.

“Fas’ta Alman denizaltıları! Daha neler! Bir de kendini bir şey sanan şu kız!”

Zaman daralıyor; kuklalar teker teker dansa katılıyor: Mata Hari’yi sevebilecek olan Von Kappel, ayaklarının ucuna basarak sessizce çekip gidiyor. Madrid’i terk etmesi gerekiyor; genç kadının omuzlarını kavıyor! Ona bakıyor...

“Yavrucuğum, sizden ayrılmak canımı sıkıyor.”

“Ben de gitmenizi istemiyorum.”

Doğru söylüyor. Madrid’de tek başına, Von Kappel’siz, kendini kaybolmuş hissediyor. Fakat adam onu ikna etmeye çalışıyor.

“Uzun süre ayrı kalmayacağız. Berlin’e gidip geleceğim ve

beni tekrar karşınızda bulacaksınız. Size çok güzel bir armağan getireceğim.”

“Armağanların beni ilgilendirmediğini çok iyi biliyorsunuz.”

“Ah! Küçük kız... Küçük kız... Sizi neyin ilgilendirdiğini bilmek isterdim! Ve bu iri siyah gözlerin arkasında neyin gizlendiğini anlamak...”

Subay iki eliyle genç kadının yüzüne dokunuyor. Onu sevmek, evet... Sevebilirdi. Sadece o veya Glenn gibi, Desvilliers gibi, Astruc gibi biri. Mata Hari, Von Kappel’in elini tutuyor:

“Çok iyisiniz, dostum.”

Von Kappel sorusunu tekrarlıyor:

“Peki siz Mata, siz kimsiniz?”

Böylece her şey hızlanıyor...

Gece. Von Kappel’in dairesi ıssız, karanlığa gömülmüş. Gölge oyunları, siluetler: Her şey çok belirgin, çok net... Orada biri var, bir şey arıyor. Ansızın bir lambadan sızan bir ışık huzmesi belirliyor. Bir sürtünme, tutulmuş bir soluk. Henüz hiçbir şey fark edilmiyor. Fakat başka bir soluk, karanlığın içinde birinci kişiyi izleyen ikinci bir kişinin varlığı seziliyor. Hareketler şimdi çok yavaş – çok belirgin, bir tür siyah beyaz film adeta. Işık demeti Von Kappel’in yazı masasına yaklaşıyor. O zaman çekmeceleri karıştıran, çekmecelerden birini zorlayan Mata Hari fark ediliyor. Oyunu sonuna kadar oynayacak o halde...

Bu sırada ikinci gölge yaklaşıyor ve bir el aniden Mata Hari’yi tutuyor. Lissner bu. Boğuk bir çığlık. Mata Hari kendini kurtarıyor ama diğeri onu tekrar yakalıyor. Üstüne çullanıyor. Sessizce boğuşuyorlar. Mata Hari kuvvetli. Fakat Lissner sonunda ona üstün geliyor. Genç kadını yere deviriyor.

“Bunu yapacağından emindim, küçük sürtük!”

Adam bağırıyor, onun kulağına fısıldıyor. Kadını altına alıp dizleriyle sıkıştırarak kulağına fısıldamaya devam ediyor.

“Kurtulmak istiyorsan, rahat durmalısın.”

Lissner'in istediği bu: Ona, kendisine meydan okuyabilen bu muhteşem kadına sonunda sahip olabilmek. Fakat Mata Hari yalvarıyor. Yakarıyor... Yine bir erkek... Bütün bu erkekler.

“Bırakın beni... Bırakın beni.”

Lissner onun üstüne daha fazla eğiliyor. Eli şimdiden yüzünde, kopan düğmeler, etek, jüponlar, Mata Hari'nin bacağı ve yüreğini oynatan bu korku, içinde yükselen, yükselen bu korku, ta ki... bir silah patlayıncaya dek. Lissner cansız yere düşüyor.

“Çabuk gel. Bir şeyin yok. Kalk.”

Ateş eden Martha'dan başkası değil. Elinde hâlâ dumanı tüten bir silah var. Lissner'in gövdesi Mata Hari'nin vücudunun üstünde, kolları bacakları iki yana açılmış. Ansızın kanlı bir hale gelen bir melodramın içindeyiz. Kuklalar, oyuncaklar ve ölüm!

“Acele et... Ayağa kalk.”

Martha, Lissner'in gövdesinin altında ezilen Mata Hari'yi kendisi çekip kurtarıyor; genç kadın ayağa kalkıyor ve arkadaşının kollarına atılıyor.

“Oh! Martha! Martha...”

Martha onu şefkatle -şu şefkat, banyo, köpükler, çıplak vücut- bir an kendine doğru bastırıyor ve sonra onu hızla oradan uzaklaştırıyor.

“Gel, acele et. Bizi burada bulmasalar iyi olur.”

Birkaç saniye sonra sahne sona eriyor. Martha, Mata Hari'ye odasına kadar eşlik ediyor. Bir kez daha genç kadının yatmasına yardımcı oluyor. Mata Hari hıçkırıyor.

“O herif... O iğrenç herif...”

“Haydi... Haydi... Geçti artık... Her şey bitti. Sakin ol.”

Martha her şeyi biliyor. Başından beri, Berlin'den beri, Weisbaden ve Paris'ten beri... Kaderin ördüğü iplikler düğümünün ortasında belki sadece o var. Fakat hiçbir şey yapamıyor, hiçbir şey söyleyemiyor. Kollarında hıçkıran Mata Hari'nin alnını okşayabiliyor sadece.

“Fakat ne diyeceğiz? Ben ne anlatacağım?”

Martha'nın sakinleştiren eli.

“Söylenecek, anlatacak hiçbir şey yok. Sen hiçbir şey bilmiyorsun; hiçbir şey duymadın; odandaydın.”

Daha sonra, bir anneye, bir ablaya yakışan hareketlerle, ona bir bardak su ve yatıştırıcı bir ilaç veriyor.

“Haydi, Lissner için endişelenme. Herkes ondan nefret ederdi. Herhangi biri de onu öldürebilirdi! Sen, sen şimdi uyu. İç şunu.”

Bir casusun ruhuna dua. Mata Hari gözlerini kapıyor, hıçkırıkları yavaş yavaş dinliyor, soluğu düzene giriyor ve uykuya dalıyor.

“Minik kız! Minik kız,” diye mırıldanıyor Martha, onun yanında. “Minik kız, sen çılgınsın, öyle de güzelsin ki.”

Sonra daha kısık bir sesle:

“Hepsinin nesi var? Neden bizi böyle sürekli rahatsız ediyorlar?” diye soruyor.

Hepsi: Erkekler.

Martha bir süre uyuyan genç kadına bakıyor. Sonra da ayaklarının ucuna basarak sessizce odadan çıkıyor.

“Hepsinin nesi var?”

Ama yine de Glenn vardı. Umutsuz, âşık, ilgili Glenn Carter. Her gece onunla birlikte içki içen, roman olacak hayaller kuran Paris'teki Amerikalı arkadaşlarına şunu söylüyordu:

“Elbette! A, B'yi sever. B, C'yi sever. Fakat C sadece kendisini sever. Klasik Fransız tragedyasının en temel kurallarıdır bunlar! Fransa'da yaşamayı seçip de, bu kuraldan kurtulmamı nasıl beklersiniz?”

Her gece amaçsızca dolaştığı bu barlarda, bu birahanelerde Glenn'e şefkatle veya arzuyla bakan pek çok kadın vardı, fakat o sadece başını sallıyordu:

“Hayır... Yapamam...”

Mata Hari'nin sözcükleri! Ve Glenn, güçsüz Glenn gecenin,

hayatın, Paris'in içinde akıntıya kapılmış gidiyordu.

Öyle ki Mata Hari ile konuşmak, ona açıklamak için Madrid'e yaptığı bu seyahat son umuduydu.

Lissner'in ölümünün hemen ertesi günü Madrid'e geldi. Dansöz henüz uyuyordu; gözlerini açtığında onu, yatağının kenarına oturmuş halde buldu.

"Ah! Glenn! Bu olamaz!"

"Evet, Mata, benim..."

Genç kadın yastıklarının üstünde yarı doğrulmuştu; gözleri uyumaktan şişmişti. Ve ağlamaktan...

"Ah! Glenn! Haftalardan, aylardan sonra..."

Bağcıkları çözülmüş geceliğinden, omuzu, göğsünün başladığı kıvrım görünüyordu. Glenn allak bullak olmuştu.

"Buradayım, Mata. Geçti artık..."

Mata Hari'nin içine gömüldüğü felaketi anlamış gibiydi. Ve şimdi genç kadının ellerine kavuşan, onu okşayan, sakinleştiren, onun elleriydi...

Aynı gün, Martha, Mata Hari'yle buluştuğunda, kulağına sadece şunları fısıldamıştı:

"Arkadaşına hafif bir zehirlenme geçirdiğini söyledim. Çok endişeli görünüyordu."

Mata Hari yataktan kalkmıştı. Omuzlarına attığı sabahlığı, açık bıraktığı saçlarıyla, konsolun üstündeki oval aynanın karşısında kendine, boş bekleyişlerle geçen şu günlerin izini taşıyan yorgun yüzüne bakıyordu. Düşündü: "Bir zamanlar Berlin'de, Wiesbaden'de..."

Aynı yoksunluk duygusu. Kuzey Garı'ndan ayrılışını anımsadı: Ne kadar uzun zaman olmuştu! O günden beri içine girdiği küçük hırsız-polis oyunu artık onu eğlendirmiyordu. İcini çekti. Aynada, arkasında duran ve kendisine bakan genç oda hizmetçisi Paulette'in de yüzü görünüyordu. Ansızın arkasına döndü.

“M. Carter buradalar, sizinle görüşmek istiyorlar hanımefendi.”

“Ona biraz beklemesini söyle. Hazırlanacağım.”

Bugün sadece onun için, birdenbire herkesten fazla önem kazanmış Glenn için, güzel olmalıydı.

Glenn geldiğinde, Mata Hari açık renk bir elbise giymiş ve yanakları çok solgun görüldüğünden, koyu bir makyaj yapmıştı.

“Sizi yalnız bırakıyorum, çocuklar,” demişti Martha odadan ayrılmadan önce, bir abla tebessümüyle. “Yalnız sizden rica ediyorum Glenn, onu fazla yormamaya dikkat edin. Daha tam olarak iyileşmedi.”

Bunun üzerine Glenn, Mata Hari’nin elini tutmuş ve hiçbir şey söylemeden onu otelin dışına sürüklemişti.

“Mata Hari’nin yaşamı,” diye belirtiyor Astruc boğuk bir sesle, “dolu bir ajandanın mutluluk sayfaları gibi, arada sırada -hemen sökülüp alınan- kısa mutluluk veya huzur anlarıyla kesilmiş boşluk, ilgisizlik ve yalnızlıktan ibaretti. Glenn Carter’ın Madrid’de oluşu da bu huzur anlarından biriydi. Düşünün...”

Mata ile Glenn sokaklarda yürüdüler. Bir zamanlar Paris’te birlikte yaptıkları gibi, fakat bu kez Mata Hari yeni bir iç sıkıntısının ağırlığını taşıyordu. Lissner, dün gece, içine atıldığı bu şeytan oyunu...

“Korkuyor muydu?” diye soruyor Desvilliers.

“Korkuyordu, evet, öyle sanıyorum...”

Buna rağmen güneşle yıkanmış caddeler, gölgelerle ıslanmış sokaklar boyunca yürüdüler. Akşam saat beş kalabalığı. İnsanlar gülümsemelerine, göz kırpmalarına yansıyan bir hayranlıkla Mata Hari’ye bakıyor ve onun koluna giren Glenn içinden, ikisini böyle gülümserken, ıslıl ıslıl dolaşırken gören bütün bu insanlar bu kadının kendisine ait olduğunu düşünebilirler diye geçiriyordu. Ve bundan bir tür sevinç duyuyordu. Mata... olabilirdi, evet... Ve hafif ona doğru dönüp profiline baktığı za-

man, genç kadını, içinde bulunduğu mutsuzluğa rağmen, ihtişamının doruğunda olduğu o eski günlere oranla çok daha güzel buluyordu.

Bir pastanenin terasında nugalı -turrónlu- ve çikolatalı kocaman bir dondurma siparişi verdikten sonra, Mata Hari sonunda soruyu sordu.

“Peki Vadim? Vadim’i gördünüz mü?..

Glenn çok sert bir kahve içiyordu. Fincanın yanında, bir bardak su, küçük bir kaçık ve etrafta, her yerde, diğer masalarda, hiçbir beklentileri yokmuş gibi görünen adsız çiftler, adsız bir mutluluk; onun mutluluğunun bu kadar geçici olduğunu düşününce... Vadim? şu anda onunla ilgili hiçbir şey söyleyemezdi. Bu yüzden yalan söyledi:

“Vadim çok daha iyi Mata. Sol kolunu neredeyse eskisi gibi kullanmaya başladı.”

“Peki, mektuplarımı niçin yanıtlamıyor? Çıldırıyorum, biliyorsunuz...”

Yalan söylemek Glenn’i üzüyordu. Bu adam hakkında, bu kadına yalan söylemek. Başını eğdi.

“Hâlâ çok zayıf. Aldığı yara onu ruhsal yönden çok sarstı. Ve sonra Paris’ten alelacele ayrılmanız da hiç iyi olmadı...”

Fakat genç kadının anlayamadığı ve asla anlayamayacağı şeyler vardı. Bu nedenle Mata Hari, Glenn’in son kelimelerine takıldı:

“Buna gerçekten inanıyor musunuz, sizce benim gidişim... Ama o halde geri döneceğim... Sizinle birlikte geri döneceğim. Yarın... Bu gece... Hemen.”

Mata Hari coşuyor, heyecanlanıyor, ayağa fırlamak istiyordu. Elleri titriyordu. Az kalsın şapkasını da düşürecekti. Fakat Glenn onu durdurdu.

“şu anda mı, şu yorgun halinizle mi? Arkadaşınız Martha’ya sizi yormayacağıma söz verdim, birkaç gün bekleyelim.”

O zaman, Mata Hari aniden hayal kurmaya başladı. Bir anda sakinleşti. Ve ümit etti:

“Ah! Glenn! Glenn! Bu çok iyi olacak. Evet... Bekleyeceğim. Ve tamamen kendimi toparlayınca, şu Paris trenine birlikte bineceğiz.”

Glenn hiçbir şey söylemedi. Boğazı düğümlenmişti, ne diyeceğini bilemiyordu. Utanç duygusu, şu tedirginlik...

Daha sonra, başka bir kahvede, bir restoranda, belki bir sürü çocuk ve bıyıklı dadılar eşliğinde iriyarı geveze kadınların onlarca büyük kremalı pastayı yuttuğu bir pastanede, yine aynı şekilde. Mata Hari onları taklit ediyordu, eski neşesine kavuşmuştu ve şimdi kendisini saran bu mutluluğa şaşıyordu.

“Özgürlüğünün bu son haftalarında,” diye belirtiyor Astruc, “Mata Hari, bir anda kahkahadan gözyaşına geçebiliyordu...”

Bu kez, Mata Hari gülüyordu:

“Sizi burada görmek inanılmaz bir şey Glenn... Çok uzaklarda, başka bir gezegendesin, her şeyi unutuyorsun ve sonra bir anda evine geri dönüyorsun. Bu harika bir şey...”

Glenn’in kim olduğunu tekrarlamak lazım. O, Mata Hari’nin karşısına çıkan tek şanstı. Genç adam ona baktı.

“Ah! Mata, Mata, sizi kremalı pasta yerken seyretmek ne kadar hoş.”

Sonra gene de öğrenmeye çalışıyor:

“Peki, bu süre boyunca Madrid’de ne yaptınız, söyleyin bakalım? Her şeyden, çevrenizden uzakta...”

Fakat Mata Hari hiçbir şey söyleyemiyor. Birdenbire bütün tasalarından kurtulduğunu hissediyor; önemli olan da bu. Bu yüzden, o sorular soruyor, merak ediyor.

“Avrupa savaşa girdi, Glenn. Ve Madrid, bir bakıma herkes için bir barış limanı. Sonra burada yapacağım işler de var. Ama siz anlatın, başka ne haberler var? Malvy ne âlemde? Ya şişko Manessy?”

“Malvy’nin sıkıntıları var, fakat Manessy’nin rahatı yerinde. Bakanlık görevini kaybetti ama ömür boyu sürecektir sabık bakan rütbesine erişti. Bu da ona ciddi bir hava verdi!”

“Peki ya Clunet, Mergerie, Dumet? Yaşlı Dumet, benim yerime başka bir kutsal dansöz bulmadı mı?”

Görüntüler, yüzler, anı kırıntıları...

“Bana kalırsa yıllar geçtikçe, Dumet daha fazla Opera’nın küçük dansçılarıyla ilgilenecek. Clunet’ye gelince, hâlâ bir düristlük örneği... Yani müşterisi olmayan bir avukat.”

Sesini aniden alçaltıyor.

“Peki ya babam? Ona çok sert davrandım...”

“Siz kendinizi suçlamanızı gerektirecek hiçbir şey yapmadınız Mata. Onun size yaşattığı hayat korkunçtu.”

“O babamdı...”

Zelle’nin daha eski, başka bir hayali. Neredeyse yumuşak bir Zelle, bu kez... Neredeyse sevecen. Mata Hari tek hareketle bu hayali uzaklaştırıyor.

“Ne yazık ki evet... O iyi değil, biliyorsunuz. İçiyor. Çok içiyor...”

Glenn birden bu hüznün bulutunu dağıtmak istiyor. Başka bir konudan söz etmek... Dostlar, geçmiş zaman, eski zaman.

“Fakat Pierre Andrieux’dan sana iyi haberlerim var. Onu anımsıyor musunuz? Montparnasse’taki şair! Yaralanmıştı; tam da onun için gerekli olan şey: Sizi hemen sevgilinizin kollarına götürecek küçük bir yara. Cepheden harika şiirlerle döndü. Hatta birinde sizden bahsediyor.”

Bulut dağılıyor. Mata Hari üçüncü kremalı pastasını yerken, gülüyor. Dudaklarının kenarı beyaz bir bıyıkla çevriliyor.

“Çırpılmış krema gülüşünüze ne kadar yakışıyor...”

Mata Hari gene gülüyor, sonra tekrar ciddileşiyor.

“Gülüyorum. Fakat Vadim’i düşünüyorum. Onun aldığı yarayı.”

O zaman, konuyu bir kez daha değiştirmek için başka bir şey yapamayan Glenn, kendinden söz ediyor.

“Ya beni Mata? Sizi ilk gördüğüm gün bende açtığınız ve o zamandan beri kapanmayan yarayı düşünmüyor musunuz?”

Mata Hari başını, onu seven, ama kendisinin asla sevemeyeceğini bildiği adamın omzuna yaslıyor; yine de onun oradaki varlığı...

“Glenn, Glenn, mutlu olmayı o kadar çok istiyorum ki.”

Ve daha sonra, Glenn’in kendisini götüreceği bir boğa güreşinde, Mata Hari yine Paris’teki boks maçının kalabalığını, çığlıklarını, bağırışlarını buluyor. Yine Glenn’in dostluğu, sıcaklığı. Onun kolunda, neredeyse mutlu görünüyor. Lissner’in, Desvignes’nin, belki de Ladoux’nun adamları, karanlıkta dolanıp duruyor; onları fark etmiyor. Kâbuslarının biçimsiz hayaletlerinden uzakta, sıcak ve hareketli bir Madrid gecesi...

Mademki o soruları yanıtlamak istemiyor, o halde Glenn konuşacak. Bir sokağın köşesindeler; şiddetli, rahatsız edici, uzaktan gelen bir ezginin yükseldiği pis kokulu, fakat gösterişli bir çıkmaz sokak. Glenn duruyor ve genç kadını kolundan tutuyor.

“Mata, benden hiçbir şey saklamadığınızdan emin misiniz? Delice şeyler yapmadığınızdan?”

Fakat kendine olan güvenini yeniden kazanan Mata Hari onu sürüklüyor.

“Ben ne yaptığımı biliyorum, Glenn. Aptalca bir şey yapmıyorum.”

O zaman Glenn içini çekiyor... Artık daha fazla susamayacağı için, onu, itiraflara uygun, karanlık bir sokakta yer alan Chico’ya götürüyor.

“Pekâlâ, bu akşam ben konuşacağım. Size söyleyeceğim önemli şeyler var.”

Şimdi aynı müzik, aynı uzak danslar, fısıltılar, seslenişler... Glenn’in yirmi yaşında, Madrid ve Asor Adaları üzerinden Atlantik’i geçtiği yıl geldiği Chico’da, kadınlar siyah ve kıvılcık, vahşi ve hırpani; kadın kokularıyla karışık çok ağır ter kokuyorlar ve erkekler, gençler, hepsi de yürekleri sevgi dolu birer hayduda

benziyor. Siparişleri Chico'nun kendisi alıyor.

“Bol buzlu bir sangria.”

Sangria deyip geçme. Chico'da, sangria, turistler için bir meyve çorbası değil, çok kuvvetli, çok sert, aklınızla birlikte hayallerinizi de alıp götüren bir alkoldür. Mata Hari'nin eli sinirli bir biçimde masanın üstünde oynuyor.

“Benimle konuşacaktınız Glenn. Bana önemli şeyler söyleyecektiniz...”

Glenn, güzelliğiyle kendisine acı veren bu kadına bakıyor. Onu üzeceğini, Mata'nın acı çekeceğini biliyor; onun da içini yakan bu acıyı şimdiden biliyor: O büyük aşk... Nefes alıyor ve bildiklerini açıklıyor: Vadim ve gömülen aşkı, albay eşi annesi, korkaklığı. Mata Hari susuyor; yüzü geriliyor, dudaklarını, dişlerini sıkıyor; ağlamaması, özellikle ağlamaması gerekiyor!

“Üzgünüm Mata, size bunları söylemek zorunda kaldığım için, ölesiye sarhoş olmayı isteyecek kadar üzgünüm...” diye bitiriyor, asla yalan söylemeyen Glenn.

Fakat Mata Hari yanıt veremiyor. O zaman Glenn açıklıyor, daha fazla anlatıyor ve artık Mata Hari her şeyi biliyor.

“Bu çok korkunç...”

Genç kadın başını öne eğiyor. Glenn, dünyada hiçbir şey için ona bu acıyı vermek istemezdim, diye düşünüyor. O zaman bahaneler arıyor, akla yakın nedenler bulmaya çalışıyor.

“Bu onun sizi sevmediğini göstermez Mata, tam aksine... Onun sadece sizi düşündüğünü biliyorum... Ama onu siz de benim kadar tanıyorsunuz, o zayıf biri... Fazla iradesi yok... Sonra annesi de var...”

Genç kadın titriyor:

“Annesi benden nefret ediyor, değil mi?”

“Daha da kötü... O sizi, sadece bir kadının başka bir kadını kıskanabileceği gibi kıskanıyor.”

Mata Hari dişlerini biraz daha sıkıyor. Kapalı dudaklarının arasından mırıldanıyor:

“Hiçbir şey söylemiyorum. Ağlamıyorum. Fakat haykırılacak bir durum bu!”

Glenn ona doğru eğiliyor, bir koluyla omuzlarını sarıyor.

“Oh! Mata... O kadar isterdim ki...”

“Kimse bir şey yapamaz...”

Glenn, gerçek kendisinin de yüreğini parçaladığından, ilk kez yalan söylemeyi deniyor:

“Fakat onu Paris’te göreceksiniz... Eminim onunla konuşarak...”

“Paris’e dönmek istemiyorum... Artık yapamam...”

Mata ıstırabının içine gömülmüş, başını sallıyor. O zaman, sesini yükselten Glenn oluyor. Madrid’de yaşanan bu günlerin sonunda, genç kadını daha beter şeylerin beklediğini düşünüyor.

“Fakat burada daha fazla kalmamalısınız Mata... Bu delilik... Ne yaptığınızı bilmiyorum, ama bunun hiç gereği yok.”

Mata Hari iki eliyle kulaklarını tıkıyor. Bunları duymak neye yarar?

“Hayır, Glenn, *artık yapamam.*”

Mata Hari otele dönmüştü ve kısa bir süre için odasına gelen Martha onun saçlarını okşuyordu.

“Zavallı yavrum...”

Bu kez Mata Hari ağlıyordu.

“Bu gözyaşları Vadim için, değil mi?” diye sordu, her şeyi bilen Martha.

“Evet, Vadim için...”

Uzun süredir tuttuğu hıçkırıklar onu tamamen sarsıyordu.

Oradan birkaç metre ötede, Glenn Carter, bu gece yaptığı itiraflardan sonra, artık bir kadını asla sevmeyeceğini düşünüyordu.

Son akşam gelmişti, Glenn’in Madrid’de kalışının son akşa-

mi. Üç gün boyunca konuşmuşlardı. Üç gün boyunca sokaklarda dolaşmışlardı. Gene üç gün boyunca Mata Hari, üzerinde hayatının oynandığı şeytani satranç tahtasının piyonları birer kukla, olsa olsa kralın -ya da kraliçenin, onun artık olmadığı kraliçenin- soytarılarıymış gibi yaşamıştı. Glenn düşünüyordu: “Artık bitti, onun için bir şey yapamıyorum.” Bir bakıma, bu üç günün sona ermesi için acele ediyordu. Ama yine de, son gün, siyah faytonun önünde giden matem koşumları içindeki bir atın ağır yürüyüşüyle, üstü açık arabayla şehrin içinden geçerken, ikisi de kendini şimdiye kadar hiç olmadıkları bir halde bulmuştu. Mata Hari artık ağlamıyordu.

“Uyuşturucu kullanmış gibiyim... Yapay bir uyku içindeyim... Sanki her şeyi unutmuşum. Başımda...”

“Bir anda çok güçlü göründünüz...”

Genç kadın güldü: Güçlü mü? O mu?

“Bunun mümkün olamayacağını düşünüyorum. Yarın siz yalnız gideceksiniz, fakat bir gün ben de geleceğim. Zamanla Vadim de her şeye rağmen bu kadından kurtulmayı öğrenecektir... Bu belki de sadece birkaç haftalık bir iştir... Hiçbir şey söylemiyorsunuz?”

“Size bakıyorum...”

Onu başka hiç kimsenin sevmediği kadar seven bu adam...

“Bana kızıyor musunuz?”

Glenn yine kendinden bahsediyor... İkisinden bahsediyor.

“Hayır... Aramızda olan -ya da daha doğrusu olmayan- şey ne sizin hatanız, ne de benim... Buna kismet deniyor... ya da hayat.”

Gece çok yumuşak. Aşırı sıcaklar azalıyor. Yakında kış gelecek, hareketsiz Madrid’de, başka şiddet gösterilerinin başladığı mevsim. Fakat şu anda -dinlenme dönemi- sanki her biri yavaş yavaş yeniden soluk almayı, beklemeyi öğreniyor. Rüzgâr bile dindi -kendisiyle birlikte tozlu sıradağların kumunu getiren güney rüzgârı- ve Mata Hari’yle Glenn’i beşik gibi sallayan araba onları birbirine yaklaştırıyor, gitgide daha fazla yaklaştırıyor.

“Birden kendimi çok huzurlu, çok rahat hissettim, sanki bütün sıkıntılarım... Ah! Glenn, öyle çok isterdim ki...”

Genç adam onun elini tutuyor.

“Hiçbir şey söylemeyin!”

Düşünüyor. Evet. Bu, son gün, bir şefkat anının, bir sevgi davranışının çok kolay olabileceği bir gün. Fakat bu son gün dışında, herhangi bir zamanda da her şey olabilirdi. O zaman, Glenn bu eli daha da kuvvetli sıkıyor.

“Hiçbir şey söylemeyin.”

Ve araba karanlık gecenin içinde ilerliyor. Bir ara, arabacı dönüp arkasına bakıyor. Sakalı yorgun bir şair sakalına benziyor.

“Devam ediyor muyuz hanımefendi, beyefendi?”

“Ediyoruz...”

Ay yükseliyor. Evler çıplak ve beyaz. Sona eren hazanla birlikte, gecenin sesleri de azalıyor.

Ve Mata Hari, Glenn’in içinden geçen, onu yaralayan, onu delip geçen duyguyu fark ediyor. O da onun elini sıkıyor.

“Olabilirdi, yine de.”

Karanlığın içinde, ikisi yan yana...

“Olabilirdi, evet...”

Sonra susuyorlar.

Glenn gitti, yeniden yaşamaya başlamak gerekiyordu. Fakat bu kez Mata Hari başaramıyordu. Üstelik Paris’te, Berlin’de ve hatta Madrid’de, pek çok kişi kendi kendine, onun oynadığı oyunla -her şeyin simsiyah veya bembeyaz olduğu delice bir oyunun, bir satranç tahtasının üzerinde gökkuşağı renginde bir piyon olan Mata Hari’nin kararsız hareketleriyle- ilgili sorular sormaya başlıyordu...

“H 21? Onun hakkında daha fazla bir şey öğrenebildiniz mi?” diye soruyordu Ladoux iki iş arkadaşına.

İçlerinden biri, genç ve ne yaptığını bilmeyen biri başını sallıyordu.

“Sanırım bir ipucu buldum...”

Gizemli bir havaya bürünmüştü. O sırada Ladoux, gözünün önünde, üstünde kodlu numaraların, isimlerin bulunduğu kâğıdı buruşturup top yapmıştı.

“Alman dostlarımız anlamsız gizemcilik oyunları ile canımızı sıkıyor.”

Desvignes de, her gün gördüğü, fakat kim olduğunu bilmediği bir H 21’in getirdiği haberleri, kendi kendine hiç soru sormadan, çöp sepetine atmaya devam ediyordu.

O sırada, Van Damm Almanya’da bir yerde, çalışma masasına oturmuş -önünde Avrupa haritası- Kieffert’in açıklamalarına itiraz ediyordu.

“Hayır, dostum. Bu kadarı fazla, bu çok fazla – ama yetmez, yetmez! Yine de yakında pes demek zorunda kalacağım sanırım!”

Kieffert onun karşısında oturuyordu; yüzü çökmüş, zayıflamıştı; mor renkli torbalar gözlerini daha da kırışık gösteriyordu. Kendi kendine sormaya başladığı soruların yanıtını, ancak 11 Kasım 1918’te, Paris’te eğlencelerin düzenlendiği, Berlin’de gözyaşlarının döküldüğü, son bir silahın patladığı gün verecekti. Son bir silah sesi.

“Hiçbir şeyden emin değilsiniz. Ve hiçbir şey bunu onun yaptığını kanıtlamıyor... Üstelik Lissner’in pisliğin teki olduğunu siz de biliyorsunuz.”

Fakat Van Damm masasının üstündeki kâğıda bakıyordu. O, kâğıdı buruşturmayacaktı, onu top yapmayacaktı!

“Ne olursa olsun, bu kadının bize iletebildiği şeylerin hiçbir işe yaramaması da can sıkıcı! Çanakkale Boğazı’nda yapılması planlanan harekât gerçekleşmedi! Üstelik ondan alabildiğimiz en kesin bilgi de buydu.”

Kieffert ayağa kalktı: Beli bükülmüştü ve gitgide şefi duruma gelen casusunun odasını ağır adımlarla terk etti.

“Yine de sizden düşünmenizi istiyorum Van Damm. Kimse böyle mal gibi ortada bırakılmaz.”

Fakat diğeri onu durdurdu.

“Dinleyin dostum. Korumanız altındaki kadının gönül hikâyeleri artık beni eğlendirmiyor. İhtiyacımız olan, âşık bir kadın değil, beyni olan bir kadındır.”

Kieffert’in bezgin görünüşü; yaşlı adam yürüyüşü.

“Bir zamanlar âşık bir kadın bulduğunuz için çok mutluydunuz ama...”

“Dediğiniz gibi, o bir zamanlardı. Artık bitti...”

Biten serüven, biten umutlar, biten bekleyiş... Glenn Carter’dan ayrılan Mata Hari, çok küçük bir odada daireler çizerek uçan ve bir lambanın camına çarpıp kanatlarını kıran bir gece kelebeğiydi. Bir anda üstüne çöken şu devasa yorgunluk... Glenn artık orada değildi ve o yapayalnızdı.

“Gitmesine izin vermeyecektin,” diye belirtiyor Martha.

Genç kadın yine de kendini savunuyor:

“Fakat sen de, sen de mi anlamıyorsun, bunu *yapamazdım*.”

Yüzü daha solgun, ama esmerlere özgü bir solgunluk: Yeşilimsi mermer görünümünde. İçlerine bakmadan mecmuaları karıştırıyor.

“Burada kalmamalıydın.”

Mata Hari omuzlarını kaldırıyor.

“Nereye gidecektim? Paris’e mi? Ne yapmaya...”

Bugüne kadar giriştiği işlerin hiçbirinin bir işe yaramadığını düşünüyor. Desvignes’in bürosunda, siyahlar giymiş oturuyor, umutsuzca soruyor:

“Fakat denizaltılar? Denizaltılar konusunda ne dediler?”

Karşısındaki adam piposunu yakıyor; gözlerini yuvarlaklaştırarak ona bakıyor:

“Hangi denizaltılar?”

“Nasıl hangi denizaltılar? Fas’a çıkarma yapan Alman deni-

zaltıları, size daha önce bildirmiştim... Haber verdiniz mi... Paris'e?"

Korkunç bir kuşkuya kapıldı. Fakat Desvignes piposundan nefes çekiyor ve gülümsermiş gibi ağzını yayıyor.

"Elbette... Elbette... Her şey not edildi, kayda geçti..."

O halde, bu sessizlik niye? Vadim susuyor. Ladoux susuyor.

"Pekâlâ, Ladoux'dan haber yok mu? Ondan hâlâ talimat bekliyorum."

"Yeni bir şey yok. Ama bir şey alır almaz..."

Haftalardır aynı yanıt. Ve yaşlı subayın aynı girişimleri, genç kadının içinde keşfettiği zaafı -kimbilir, belki?- faydalanma girişimleri.

"Bütün bu denizaltı ve Alman hikâyelerinin yerine, daha başka şeyler düşünmelisiniz. Emin olun ki istesenez..."

Fakat Mata Hari hemen yerinden kalkıyor... Başını yavaşça sallıyor:

"Hayır."

Desvignes yanıtı biliyor. Hafif kasılarak gülümsüyor. Bu kadının başına ne gelirse gelsin, artık hiç umurunda değil!

"Nasıl isterseniz," diyor.

Kapılar birer birer kapanıyor.

Berlin'e yaptığı seyahatten nihayet dönen Von Kappel de Mata Hari için artık hiçbir şey yapamıyordu. Otele gece gelen Von Kappel, Lissner'in yerine atanan genç ve altın dişli Beck onu görmeye geldiğinde, odasına çıkmış dinleniyordu. İki adam ancak on dakika birlikte kaldılar. Von Kappel, Beck'ten de en az Lissner kadar nefret ediyordu. Ama casus yanından ayrılır ayrılmaz, Von Kappel oda hizmetçisini çağırdı.

"Leydi MacLeod'a söyleyin uyandığında beni görsün."

Mata Hari uzun süredir uyanıktı, yatağına uzanmış, gözlerini boşluğa dikmiş öylece duruyordu. Genç oda hizmetçisi Paulette omuz silkmişti.

“Söylediğim, hanımefendi içindir efendim! Ben sadece mesajı iletirim. Ve mesaj, albayın hanımefendiyi beklediğidir efendim.”

Mata Hari sadece:

“Çok yorgunum,” demişti.

Demek ki Martha, Von Kappel’e olayı anlatmıştı. Martha, öğle saatinden biraz önce onun odasına girdiği zaman, dağınık çarşafların içinde, üstünde aldığı bir sabahlıkla, onu hâlâ bitkin bir halde yatarken bulmuştu.

“İyi değilsin ha?”

“Hayır. Çok iyi değilim.”

Von Hirshenberg’in dostu, Van Damm’ın ve Kieffert’in metresi küçük bir puro yaktı. Çok sert bir koku ve arkadaşının üstündeki dumanı dağıtan elleri...

“Ben de öyle, çok iyi haberlerim yok...”

“Biliyorsun, bulunduğum durum! Neyse, anlat haydi.”

Martha ayağa kalktı ve gelip yatağın kenarına, arkadaşının yanına oturdu.

“Üzgünüm şekerim. Fakat konu gene Lissner’in ölümü. Sanırım Berlin’de sonunda bazı kuşklar oluştu. Olay Von Kappel’in odasında oldu; Von Kappel’in Madrid’de bulunmadığı bir sırada. Ve sen Von Kappel’in metresisin, anlıyor musun?...”

“Anlıyorum, evet. O halde? Yargılanıyorum, beni ölüme mahkûm ediyorlar ve sen de cinayetle suçlanıyorsun?”

Mata Hari’nin cümlesinde sert bir alaycılık vardı... Martha yine de gülümsedi.

“Saçmalama. Sadece senin Madrid’i terk etmen isteniyor.”

“Fakat nereye gideceğim? Beni yine nereye göndermek istiyorlar?”

Mata Hari’nin sesinde öyle bir umutsuzluk vardı ki...

“Nereye istersen. Fakat ben senin yerine olsam, Amerika’ya giderdim.”

“Amerika’ya asla gitmeyeceğimi çok iyi biliyorsun...”

Mata Hari başını yavaşça, umutsuzca sallıyordu. Acaba Martha anlamış mıydı? Ona biraz daha yaklaştı:

“Her halükârda, Paris’e dönme. Sana yalvarırım...”

Fakat Mata Hari gülümsedi, anlayamayan bir çocuğa gülümser gibi.

“Vadim Paris’te, öyle değil mi?”

Artık bitmişti. Von Kappel’in bütün kibarlığı, hatta bütün sevgisi artık boşunaydı. Mata’ya Berlin’den bazılarının uğursuzluk olarak nitelendirdiği, çok koyu bir mücevher, iri bir yakut yüzük getirmişti. Mata Hari yüzüğü parmağına kendisi taktı.

“Bu kovulan hizmetçiye verilen bir armağan mı?”

Prusyalı onun elini tuttu:

“Siz hiçbir zaman hiç kimsenin hizmetçisi olmadınız, Mata.”

Genç kadın ona bu kez neredeyse neşeli bir gülümsemeyle baktı; şaşkınlıkla dolu bir neşe...

“Belki, fakat size her şeyimle hizmet ettim, değil mi?”

Adam onun elini iki elinin arasına aldı; parmaklarınızın içinde hâlâ çırpınan, fakat onun için artık hiçbir şey yapamadığınız şu küçük yaralı kuşları bilirsiniz.

“Ne kadar üzgün olduğumu bilemezsiniz Mata... Fakat Paris’e dönmek aslında o kadar da kötü değil.”

“Evet, aslında kötü değil...”

Von Kappel parmaklarını açtı, el çekildi. Adam içini çekti.

“Fakat bu olayların içinde ne işiniz vardı Mata? Kendinizi neden mahvettiniz?”

“Peki, sizin yaptığınız nedir dostum?”

Von Kappel’in hüzünlü gülümseyişi: Mata Hari’ninkiyle aynı.

“Ama siz bir sanatçısınız! Bense bir subay: Ben dans edebileceğimi iddia ediyor muyum?”

“Artık ben de fazla dans etmiyorum!”

“Paris’te, yine dans edersiniz.”

Bu “Ağustos Böceğiyle Karınca”nın hikâyesiydi: O halde, şimdi de dans edin! Bir fablın sonu.

“Doğru... Dans edeceğim...”

Von Kappel içini çekti.

“Zannediyorum ki... Sizi bir daha göremeyeceğim...”

“Ben de öyle düşünüyorum.”

Son kez kan kırmızısı yakutu taşıyan eli öpmek için ona doğru eğildi.

“İyi şanslar Mata.”

Doğrudu ve topuklarını şaklattı.

Son tren... Madrid garında, Mata Hari’nin aylardır tanıdığı diğer garların canlılığı yoktu. Peronda sadece, casus olabilecekleri gibi diplomat da olabilecek veya casus-diplomat olabilecekleri gibi diplomat-casus da olabilecek birkaç ciddi beyefendi, Paris treninin iki vagonunun yerlerini almasını bekliyordu. Yere oturmuş üç aylak hamal kâğıt oynarken, köpek sürüleri gibi çökmüş bir çingene topluluğu, verecekleri birkaç peseta karşılığı, gardaki memurlardan birinin, nereye gittiği belli olmayan vagonlardan birine gizlice girmelerine yardımcı olacağını umuyorlardı. Ve hepsi buydu. Yer yer bir sırığın ucunda sallanan bir lamba, zayıf bir ışık...

“Çok iç karartıcı,” diye mırıldandı Mata Hari, Martha’nın onu gara getirmek için tuttuğu arabadan inerken.

Dunkerque’e gitmek üzere ayrıldığı Kuzey Garı’nı, elinde buketiyle kendisine eşlik eden Astruc’ü anımsıyordu. Martha ona cesaret vermeye çalıştı.

“Haydi! Her şeye rağmen Vadim’e kavuşacağını düşün!”

“Her şeye rağmen, evet...”

Tren gara giriyordu. Önlerinde, vagonlar manevra yapıyordu. Orada bekleyen ciddi beylerden biri Mata Hari’yi başıyla selamladı.

“Kim o, onu tanıyor musun?”

“Hiçbir fikrim yok...”

Mata Hari arkadaşının elini sımsıkı tutuyordu. Von Kappel gibi konuştu:

“Bir daha görüşebileceğimizi sanmıyorum!”

Fakat Martha itiraz etti:

“Neden böyle şeyler söylüyorsun?”

Şimdi etraflarındaki canlılık biraz daha artmıştı. Hamallar kartlarını yerine koymuş, tren boyunca yürüyen birkaç yolcuya yaklaşıyordu.

“Haydi, Martha, burada ayrılalım.”

“Hiç değilse sana kompartımanına kadar eşlik edeyim.”

Mata Hari kabul etmedi.

“Gereği yok. Ben ki yolculuklardan her zaman hoşlanmışımdır, birdenbire bu seyahati çok hüzünlü buldum! Beni yalnız bırakman daha iyi olur...”

“Allahısmarladık, Mata...”

“Allahısmarladık, Martha...”

İkinci vagonun dört numaralı kompartımanı soğuk kül ve sönmüş puro kokuyordu. “Tanrım,” diye düşündü Mata Hari. “Bütün bunlar nasıl sona erecek?”

Aynı saatte, Paris’te, Mont-Thabor Sokağı’nın arkasında bir yerde, bir ıtriyaçı deposuna dönüştürülmüş gizli bir büroda, iki adam bir mesajı çözüyordu.

“Şuna bak! Madrid, ünlü H 21’lerinin nihayet İspanya’yı terk ettiğini bildiriyor...”

Çok sert bir kuşetin üstüne uzanmış olan Mata Hari, “Madrid-Paris ekspresi hiçbir zaman lüks bir tren olamadı,” diye düşündü. Trenin sallantılarının ahengiyle uyukluyordu.

Mata Hari, Paris'e gelir gelmez işlerin kötüye gittiğini hissetti...

Astruc ayağa kalkıp çift pencerenin karşısındaki deri ve maundan yapılmış dosya dolabına gitti. Her rafta gene dosyalar, gene notlar... Mata Hari'nin tutuklanmasından sonra elde edebildiği ilk belgelerdi bunlar, öğrenmek istedi. İptal edilmiş randevular, ertelenen görüşmeler; birkaç gün içinde, bütün kapılar kapanmıştı.

“Sanki anlamışlardı: Gemiye ilk önce fareler terk eder...

Fareler: Manessy'ler, Dumet'ler, Malvy'ler, Guillaumet'ler, Mergerie'ler ve Paris'in diğer bütün Baron Victor'ları.

İlk günün sabahı, gene de umut işaretleri vardı. Mata Hari,

17. Bölge’de, Prony Sokağı’ndaki küçük bir otele yerleşmişti. Lissner’in ölümüyle birlikte, Hollanda’dan düzenli olarak gelen banka havaleleri kesilmişti; Madrid’den ayrıldığında cebinde sadece birkaç bin Frank vardı. Dolayısıyla Ritz ve hatta Louvre Oteli dönemi artık bitmişti! Burada, dördüncü katta, avluya bakan tek bir oda kiralamış ve odaya tek bir bavulla bir el çantasını çıkartmıştı.

“Sizi daha önce bir yerlerde gördüğümü sanıyorum Hanımefendi,” diye belirtmişti otel sahibi.

Genç kadın cevap vermemişti, ama doldurduğu fiş iki saat sonra Lenoir’ın veya Ladoux’nun masasında olacaktı. Bununla birlikte, Mata Hari çoktan Neuilly yolunu tutmuştu bile; çünkü Glenn Carter ona genç subayın annesiyle birlikte orada yaşadığını söylemişti. Şimdi daha rahat, neredeyse mutluydu. Ve her halükârda neşeli... Vadim’i görmesi yeterdi, öyle değil mi? Ve her şey eskisi gibi olurdu.

“Mata Hari’nin, en kötü zamanlarda bile, yıldızına olan inancı gerçekten inanılmazdı,” diye fısıldıyor Astruc.

Ev sakin ve aydınlıktı: Bir bahçenin ortasında ağaç dalları arasında bir villa. Terasta, verandanın altında bir şezlong ve şezlongun üstünde bir kitap vardı: Puşkin’in Rusça bir romanı. Mata Hari’nin kalbi çok kuvvetli çarpmaya başladı. Kitabın yanında sarı bir hasır şapka ve dışarıda, kış ağaçlarının üstünde kuşların ötüşü: Adeta bir ilkbahar havası... Bir anda kendini, Paris’ten on bin kilometre ve binlerce verste* uzakta, buğday tarlalarıyla kayın ağaçları arasında hissetti. Ağaçlar yüksek ve dikti: Evet, bu oydu, kayın ağaçlarıyla çevrili ev...

“Birini mi arıyorsunuz?”

İrkildi. Taşralı ev sahibi görünümündeki yaşlı bir kadın saplı gözlüğünün arkasından onu inceliyordu.

“Teğmen Maznof, lütfen.”

*) Verste: Eski bir Rus uzunluk ölçüsü birimi. 1 verste: 1067 metre (ç.n.)

Ev sahibinin dudakları kıvrıldı:

“Teğmen dışarı çıktı. Hanımefendi Maznof da evde değiller.”

Mata Hari bir an duraksadı:

“Belki bekleyebilirim...”

Ev sahibi kadının dudaklarının kıvrımı düşmanca bir ifade aldı.

“Yalnız kadınları kabul etmiyoruz, bayan. Burası saygın bir evdir.”

Kendisine kapıyı gösteren bu kadının karşısında, aniden bütün gücünü kaybeden, yalnız Mata Hari’nin güzelliği...

“Teğmen Maznof’a bir ziyaretçisinin geldiğini söylerim.”

Mata Hari orada kalamazdı. Kuşkusuz şaşırmıştı, ama yine de soğukkanlılığını kaybetmedi. Çantasından çıkardığı Leydi MacLeod adını taşıyan küçük bir kartın üzerine otelinin adresini yazdı.

“Eğer iyi niyetinizden yararlanmak gibi olmazsa, sizden bu kartı Teğmen Maznof’a iletmenizi istesem...”

Ev sahibi, edebe aykırı bir şey söz konusuymuş gibi, kartı parmaklarının ucuyla aldı.

“İyi akşamlar, bayan.”

Şimdiden eğilip Mata Hari’ye sırtını dönüyordu ve birkaç saniye sonra, paslı demir parmaklık genç kadının arkasından tekrar gıcırdıyordu. Mata’nın bütün neşesi gitmiş ve kış ortasındaki bu bahar havası tekrar aralık ayının en hüznümlü sabahlarından birine dönüşmüştü.

Mata Hari otele dönüp bekledi. Odasına soğuk bir yemek getirtti; soyunmadan yatağına uzandı ve ancak gece yarısını geçince, uyumaya karar verdi.

“Eve geç dönmüştür,” diyordu kendi kendine.

Fakat ertesi gün de hiçbir haber yoktu. Mata Hari gene bütün gün odasından çıkmadan bekledi.

Uzaktan onun bütün hareketlerini gözetleyenler genç kadının ne yaptığını anlamaya çalışıyordu.

“Ne yapıyor?” diye soruyordu, kendisine kibar süsü veren monokllü bir adam.

“Otelden dışarı çıkmıyor.”

“Dışarıyla hiçbir teması yok mu?”

Monokllü adamın muhatabının kim olduğu önemli değildi; işçi, dükkân sahibi ya da polis kılığına girmiş biri, ne fark ederdi?

“Yok, sadece bir kez Neuilly’e gitti.”

Ama hâlâ Vadim’in onu görmeye geleceğini uyan Mata Hari niye dışarıya çıksındı ki?

Üç gün ve üç gece süren bekleyiş ve iç sıkıntısından sonra nihayet anladı. Vadim gelmeyecekti. Glenn’in anlattığı şeyler doğruduydu; Vadim artık onu görmek istemiyordu. O zaman ve ancak o zaman ağlayacaktı.

“O sırada, Marsilya’da, Folies-Bergères için bir turne düzenlemekte olduğumu düşününce!” diye belirtti Astruc, ağzında sönmüş bir puroyu çiğnerken.

“Peki, Glenn Carter?”

“Glenn Amerika’ya gitmişti, ancak on beş gün sonra geri dönebilecekti. Hayır, Mata Hari bu kez yalnızdı, umutsuz biçimde, kesin olarak yalnız.”

Ve umutsuz biçimde, kesin olarak yalnız olan Mata Hari, nihayet dördüncü günün sabahı otelden çıktı. Odasından ayrılmadan önce tuvalet masasının aynasındaki aksine bir göz atmıştı. Bu yorgun ve şişkin yüzlü, gözlerinin altında torbalar oluşmuş, dudakları hafif kalınlaşmış kadın o muydu? Kendi kendine: “Bu olanaksız!” dedi. “Aynaya bakıp da kendini tanımayan başka insanlar var mıdır?” Başında altın tacı, çıplak kalçaları, altın kupalarla desteklenmiş göğüsleri, pürüzsüz, esmer teniyle, herkesin beğenisine sunulmuş dansözün anısı... O zamanlar, gözleri öyle yakıcı, öyle farklı, öyle parlak bir ışıltıyla parlıyordu ki...

Dışarıda yağmur yağıyordu. Ona artık soluk aldirmayacak ince, hafif, pis bir kış yağmuru: Onu uzaktan izleyen işçi veya polis kılığına girmiş adamı nasıl fark edebilirdi?

Doğrudan Saint-Germain Bulvarı'na gitti. Kararını vermişti. Ladoux ile konuşması gerekiyordu. Sundurmanın altında aynı tepkisiz görevli; Mata Hari onu tanımıştı; o bir çocuktur.

“Birini mi arıyorsunuz?”

Vadim'in ev sahibesinin cümlesi. İçinden ona gülümsemek geldi: Bir çocuk!

“Yüzbaşı Ladoux'yu.”

Daha önceki ziyaretlerinde yaptığı gibi dosdoğru yürümeye devam edecekti, ama genç asker onu durdurdu:

“Burada Yüzbaşı Ladoux diye biri yok!”

“Ne demek, Yüzbaşı Ladoux diye biri yok? Fakat ben buraya en az on kez onu görmeye geldim.”

Bu çocuk yanıliyordu; az kalsın onunla dalga geçecekti.

“Hangi servise bağlı?” diye ekledi nöbetçi.

“Fakat servisi...”

Genç kadın etrafına baktı ve sesini alçalttı:

“Tabii ki, ikinci şubeye!”

Asker neşeli bir kahkaha attı.

“Yanıldığınızı görüyorsunuz! Burası, levazım sınıfı genel merkezi...”

Asker ona küçük bakır bir levhayı gösteriyordu: Fakat genç kadın yukarı çıkmakta ısrar edince, bir çavuşu çağırmak zorunda kaldı. Çavuş da askerin sözlerini doğruladı. Mata Hari'ye “hanımefendiciğim” diye hitap etti ve bir kolunu beline dolayarak ona kapıya kadar eşlik etti.

“Hanımefendiciğim herhalde biri sizinle dalga geçmiş. Burası levazım sınıfı genel merkezidir ve hep öyle oldu. İkinci şubenin şu beylerinin, tabirden dolayı özür dilerim, sizin ve benim gibi başlarını sokacak doğru dürüst bir yerleri oldu mu sanki!”

Mata Hari, Saint-Germain Bulvarı'nda tek başına kaldığı zaman, artık hiçbir şey anlamadığını fark etti. Ve ikinci kez korktu.

“Daha sonra, size söyledim, fareler...

Astruc’un yüzü duyduğu tiksintiği ifade ediyordu ve Desvilliers, bu fareleri, kafasında çok iyi canlandırabiliyordu...

Auteuil’de, Manessy’nin özel malikânesi. Bir pencerenin arkasında duran bir adam perdeyi araladı.

“Bu, o kadın...” diye mırıldandı Ampir stili bir yazı masasının önünde oturan şişman adama.

Adam homurdandı.

“Félicien’in haberi var.”

Mata Hari’ye kapıyı açan, sarı-siyah çizgili yelekli oda hizmetkârı Félicien...

“Sayın bakan mı? Fakat bakan Paris’te değil hanımefendi. Hükümetten ayrıldığından beri, güney sahillerinde istirahat ediyor. İlkbahardan önce gelmez...”

Mata Hari, Noel’e inanmayı unutmuş ince bir aralık sonu yağmurunun altında, çamurlanmış eteklerini kaldırarak Auteuil’den ayrıldı.

“Başka yerlerde de aynı şey olacak...” diye açıklıyor Astruc.

Alma yakınlarındaki Dumet’nin evinde de, Madam Dumet’nin kendisi pembe mermer merdivenlere gelip bu sokak fahişesini gönderecekti... Kavuşmuş kolları, ıslık çalar gibi sesiyle onu baştan aşağıya süzecekti.

“Buralarda yeteri kadar göründünüz, küçük hanım, artık gidebilirsiniz!”

Bürosunda saklanan Dumet, konuşulanları duymamak için kulaklarını bile tıkamamıştı.

“Fakat ne olmuştu?” diye soruyor Desvilliers. “Her şeye rağmen, altı ay önce Paris’i terk ettiği zaman, Mata’nın dostları vardı, kendisine salonlarının kapısını açan dostları?”

Astruc ağır adımlarla tekrar kalkıyor. Kırmızı deriyle kaplı çekmecelerin içi dosyalarla, fişlerle dolu klasör dolabını açıyor...

“Buradaki bilgilere göre, İspanya’dan döndükten sonra Mata Hari’nin peşini bırakmayan adamlar, bir incelik göstererek

-bunu başka türlü adlandıramayız, öyle değil mi?- onun önemli mevkilerdeki pek çok dostuna, bundan sonra onu görmekten kaçınmanın uygun olacağını bildirmişlerdi. En azından bir süre için...

Bu nedenle, Manessy ve Dumet'den sonra, Malvy, Mergerie ve Guillaumet, bütün diplomatlar, akademisyenler ve özenle parlatılmış üç dört yıldızlı generaller, böyle durumlar için özel olarak eğitilmiş uşaklarına, "Ne yazık ki beyefendi evde değil," dedirtiyorlardı. Ve yavaş yavaş, Mata Hari'nin içindeki korku sürekli bir kaygıya dönüşüyordu. İspanya'dan döndüğünden beri yorgun olan Mata, artık iyice bitmişti. Ama kapılar kapanmaya devam ediyordu. Kurmayın bürosundan kibarca kovulmuştu. İkinci şube mi? Ama bu şube, son derece gizli görevlerde ve sadece kendi aralarında çalışan küçük profesyonel bir ekipten oluşuyordu. Bir kadının hizmetlerinden asla faydalanmazlardı! Ladoux'ya gelince, onu kimse tanıımıyordu. Mata'nın soruşturduğu herkes onun adını duyunca kaşlarını kaldırıyordu. Böyle birinden söz edildiğini hiç duymamışlardı! Hatta Mata Hari'nin ısrarına şüpheyle bakılıyor ve Ladoux'nun servisleriyle hiçbir ilgisi olmayan bazı istihbarat servisleri, bu çok güzel ve ümitsiz kadının gizli servislerin hayaletleriyle ne pahasına olursa olsun temas kurmaya çalışmasının nedenlerini merak etmeye başlıyordu. Daha sonra Mata Hari, bu davranışlarından dolayı da suçlanacak ve bunlar, suçluluğunun bir kanıtı olarak görülecekti.

Bir zamanlar ona çok yakınlık gösteren bir genel sekreterin yardım etmeyi reddettiği Dışişleri Bakanlığı'nda, Mata Hari, İspanyol sorunlarıyla ilgilenen servislere mensup herhangi biriyle görüşmeye de çalışmıştı. Desvignes'le temas kurması gerekiyordu. O, en azından kendisine yardım edebilir, Madrid'deki çalışmasını onaylayabilir ve onun için kapalı kapıları tekrar açabilirdi. Fakat Dışişleri Bakanlığı'nın büroları da ona kapalıydı. Büyük bir mağazanın çocuk giysileri bölümündeki bir manken kadar yakışıklı genç bir sekreter, çok nazik bir şekilde onu kabul

etti, dinledi, hatta birkaç not alır gibi yaptı, ama genç kadın gider gitmez kâğıdı masasının çekmecesinin içine attı. Dışişleri Bakanlığı da, Ladoux'nun servisleri tarafından durumdan haberdar edilmişti...

“Fakat Ladoux bu işin içinde değil miydi? O neredeydi?”

Ladoux'nun kuşkuları vardı, sadece kuşkuları... Madrid'deki adamları ona Mata Hari'nin Ritz Oteli'yle elçilik arasındaki gidiş gelişinden söz etmişti, ama aynı zamanda Avrupa'daki karşı casusluk örgütlerinde casus H 21'le ilgili bir söylenti yayılmaya başlamıştı. Ladoux da, daha kapsamlı bilgilerin gelmesini beklerken ihtiyatlı davranıyordu. Saint-Germain Bulvarı'ndaki elçiliğin Grenelle Sokağı'ndaki adresi bilinmeyen bir binaya taşınması da ona bu anlamda fazlasıyla yardımcı olmuştu.

Şubatın ikinci haftası da böylece akıp gitti. Eşik aşındırmalar ve bekleyişler. Gündüzleri, durumlarını tehlikeye atabileceği kişilerin reddiyle karşılaşan Mata Hari, akşamları, Montparnasse'a, eskiden Vadim'in takıldığı kahvelere ve birahanelere gidiyordu. Fakat akşamları ve geceleri de, gündüzleri kadar boştu. Bu boşluk, Renée'ye, Pierre Andrieux'nün sevgilisi, artık Paris'te görülmeyen genç Renée'ye kadar uzanıyordu. Yorgunluk, acı ve verem yüzünden güçsüz düşen Renée, Salpetrière'deki bir hastane yatağında can çekişiyordu. Kahvelerde hâlâ tek tük rastlanan üniformalar da yaralıları, sakatlara ve körlere aitti. Çevresinde oluşan sessizlik duvarı yüzünden Mata Hari'nin şimdiden parçalanmış yüreği, bir iğneyle omuza tutturulmuş boş bir gömlek kolu veya bükülemeyen bacağıyla gök mavisi kıyafetleri içindeki bu adamların donuk bakışlarıyla daha da eziliyordu. Onlara acılarını unutturmaya çalışmak için etraflarında dört dönen kadınların gülümsemelerine bile neredeyse kayıtsız kalan bu adamlar, bir Ambassadeur veya bir bira bardağı karşısında saatlerce vakit geçiriyorlardı. Mata Hari, savaşın korkunçluğunu -bu adamların belleklerinde çamur, siperler, top mermi-

leri, vb. vardı- ilk defa tüm çıplaklığıyla görüyordu. Bu nedenle, muhabbet tellallarından, savaş kaçaklarından, eskiden gönüllerini fethettiği adamlara benzeyen -ne acı zaferler...- şişman ve yağlı beyefendilerden sakınarak, bütün gece tek başına orada kalıyor ve gözlerinin altındaki mor halkalar gitgide daha gri ve daha keskin bir hal alıyordu.

Yalnız bir akşam yemeğinin ağzında bıraktığı kötü tat ve karamsar ruh haliyle, bu boş gecelerden birinden oteline döndüğünde, Glenn'in bıraktığı mesajı buldu. Amerikalı dönmüştü, mutluluktan neredeyse bayılacaktı. Tarih 12 Şubat 1917'ydi.

“Ah! Glenn. Beni her zaman siz kurtarıyorsunuz...”

Bu defa kendini onun kollarına bırakmış, başını omzuna dayamış ağlıyordu.

“Bu hayat, Glenn, yaşamakta olduğum bu hayat... İçine gömüldüğüm ve çıkamadığım bu hayat...”

Genç kadının odasındaydılar. Onu, koruyucularının özel malikânelerinde, şatafatlı otellerde tanıyan, yaşadığı malikânele-
rin kadife ve muare yataklarını, saksılar içindeki palmiyelerin gölgesini, şu baş döndürücü mermer ve yalancı mermerleri hatırlayan Amerikalı, Mata Hari'nin o günden sonra aldığı yolu hesaplıyordu. Basit ceviz bir konsol, onun üstünde oval bir ayna ve bakır bir karyola... Mata Hari durumu fark etti:

“Evet... Şu sıralar çok param yok.”

Genç kadın içini çekti ve onun kollarından ayrıldı. Bir zamanlar Glenn Carter'ın sadece sevgisi ve şefkati onu kurtarmaya yetebilirdi, ama bunun için artık çok geç olduğunu biliyordu. Bu aşka hayır diyeli uzun zaman olmuştu.

“Dolaşalım biraz, ister misin?”

Onunla konuşabilmesi için, kimsenin bilmediği herhangi bir yerde onunla yalnız kalması gerekiyordu. Ve böylece eski bir sokak fenerinin zayıf ışığıyla aydınlanmış bulvarların adı sanı bilinmeyen restoranlarından birinde, elini sürmediği bir akşam ye-

meğinin önünde ona her şeyi anlattı. Berlin'i, Paris'i, Vittel'i, Ladoux'yu, aynı zamanda Kieffert'i, Van Damm'ı, Von Kappel'i, Lissner'in ölümünü, Fas'a çıkarma yapan Alman denizaltılarını ve Çanakkale Boğazı'ndaki harekât planlarını...

O konuştuğça, Amerikalının beti benzi atıyordu. Onun sözünü kesmemek için dudaklarını ısırıyor ve masanın üstündeki elleri ekmek kırıntılarıyla oynuyordu. Genç kadın konuşmasını bitirince, Glenn önce sustu. Uzun süre. Sonra başını salladı.

"Peki, bütün bunlar neden Mata? Neden?"

Mata Hari, kötü günlerine has, üzüntülü ve hemen kaybolan gülümsemesiyle:

"Neden mi?" diye tekrarladı. "Gerçekten nedenini öğrenmek istiyor musunuz Glenn? Sadece Vadim'in evini tekrar satın alabilmek için! Ladoux bana bir milyon vaat etmişti, bir kuruş bile görmedim; Almanlar da topu topu yüz bin Frank ödediler!"

Glenn başını ellerinin arasına aldı. Şu halde, hiç kimseyi sevmeyeceği kadar sevdiği bu kadın, kendisini uzun zaman önce terk etmiş bir adam için hayatını -hayatından da fazlasını- tehlikeye atmıştı.

"Peki, şimdi ne yapabilirim Glenn? Ne yapmam gerektiğini bana söyler misiniz?"

Mata ellerini büküyordu; birkaç saniye önce onun düşündüğü gibi, Glenn de içinden elini uzatmasının yeterli olabileceğini geçiriyordu. Bir hareket, belki, hafif bir dokunuş... Fakat doğrudur; onun için de artık çok geçti.

"Beni dinleyin Mata. Anlattıklarınız çok önemli. Tahmin edemeyeceğiniz kadar önemli. Bir deliler dünyasında yaşıyoruz; deliliklerini tatmin etmek için en delilerin barut, top ve mermi kullandığı bir dünya. Neler olabileceğini asla bilemezsiniz."

Şimdiden kapanmış kapılar, yerlerinde bulunmayan dostlar, reddedilmeler, aşırı nazik hizmetçiler ve ortadan kaybolan Ladoux. Her şey çok açıktı.

“O halde?”

“Pekâlâ, otelinize döneceksiniz ve dinleneceksiniz. Yarın birlikte bana anlattığınız her şeyi yazılı olarak kayda geçireceğiz. Ben bunu bizzat Milli Savunma Bakanlığı’na götüreceğim. Tanrı’ya şükür, benim hâlâ oraya giriş iznim var...”

Garsonu çağırdı, hesabı ödedi ve genç kadını oradan götürdü:

“Biraz yürüyelim, isterseniz...”

Yağmur dinmişti ve bir kez daha -son kez!- Glenn ve Mata, Paris sokaklarında dolaşacaklardı. Ama bu kez bu bir savaş ve hüznün Paris’iydi. Bütün ışıklar karartılmış, sokak lambaları söndürülmüştü. Sadece ay ışığı vardı, uzaklara, doğuya, Almanya’ya, cepheye doğru giden gri bir bulut yığınının arasından onları aydınlatan ilkdördünün belli belirsiz ışığı...

Yanlarından gölgeler geçiyordu; çıplak, boş, beyaz yüzler. Bakışsız erkekler, gölgesiz kadınlar. Onlar, bir ömür boyu, hayatlarından hiç çıkmamış erkek ve kadınların hayalleriydi. Mata Hari onları çok iyi tanıyordu, Glenn de tahmin ediyordu; Lado-ux diye birinin olmadığını söyleyen Saint-Germain Bulvarı’ndaki genç nöbetçiden, Berlin’de öldürülen Camille’e veya kendisine ihanet edecek olan Ritz Oteli’nin küçük oda hizmetçisi Paulette’e kadar hepsini tanıyordu. Sokakları ve kaçınılmaz olarak tekrar geldikleri Seine Nehri’ni süpüren bir batı rüzgârı esmeye başlamıştı. Yağmur yüklü bulutların köpüklü ve düzensiz kocaman şekillerini onların üstüne daha da hızlı sürükleyen bir rüzgâr... Bu bulutlar, gölgelere gölgeler veren ve onları daha da koyu bir gölge içinde kaybeden şu büyük ilkdördünün üstüne art arda çekilmiş perdelere benziyordu.

“Ah! Glenn... Bana ne oldu?”

Genç adam onun kolunu tuttu, fakat artık bir şey söylemiyordu. Ona ne diyebilirdi ki? Daha keskin, daha belirgin başka gölgeler onları uzaktan izliyordu. Onlar her zamanki adamlardı, iş-

lerine dört elle sarılmış ve her gece olduğu gibi, bu gece de -belki de son gece- Mata Hari'nin peşinden ayrılamayan adamlar...

“Ah! Glenn...”

Louvre geçitlerinin altında, ışıkları sönmüş, perdeleri çekilmiş, siyah bir araba, az kalsın onlara çarpıyordu. Arabanın içinde, küçük yastıklara yaslanmış, elinde açılmamış bir kitap ve cebinde çok tatlı ve çok hafif beyaz bir tozla dolu gümüş kutusuyla, Vadim İvanoviç Maznof hüznünlü bir içki âleminden sonra, Neuilly'deki evine dönüyordu. Dudaklarında hâlâ yeraltındaki bir eğlence kulübüne kadar takip ettiği kızıl saçlı bir fahişenin iğrenç tadı vardı... Orada, ayakta, karanlığın içinde...

“Ah! Glenn...”

Otele dönen Mata Hari, hemen ve uzun zamandan beri ilk kez rüyasız bir uykuya daldı. Ertesi gün öğle vakti, Glenn, her şeyi açıklayan mektubu kaleme almak için genç kadının yanına geldi.

Yazma işlemi sona erdiğinde, Amerikalı elinde mektupla ayağa kalktı.

“Hazırlanmak için otele uğrayacağım, sonra da yola çıkmadan önce bunu gerekli yere teslim edeceğim. Sadece bu mektup sizi başınıza gelebilecek en kötü şeyden koruyabilir.”

“Yola çıkmadan önce mi? Hazırlanacak mısınız? Fakat neye hazırlanacaksınız? Nereye gidiyorsunuz?”

Glenn gerçekten de gitmekten bahsediyordu. Mata Hari'nin içinde yankılanan bir başka gök gürültüsüydü bu. Mata Hari anlamıyordu. O zaman Glenn ona doğru eğildi.

“Savaş tahmin edemeyeceğimiz kadar hızlı geliyor. Çok yakında Amerika da savaşa girecek. Ve ben bir yedeklik dönemi için New York'a çağrıldım; Paris'e sadece işlerimi ayarlamak için geldim.”

Mata Hari şaşırıp kalmış, yıldırımla vurulmuşa dönmüştü; ona bakıyordu.

“Fakat... ben?”

“Yakında Astruc gelecek. Bu sabah ondan haber aldım. Burada olduğunuzu biliyor ve sizinle ilgilenecek.”

Akşamüzeri saat altı sularıydı. Mektubun yazılması altı saat sürmüş ve bu süre boyunca sadece bir kez ara vermişlerdi, o da odaya getirttikleri yemeği hızlı hızlı atıştırmak için verdikleri bir yemek molasıydı. Ve şimdi Glenn gidiyordu.

“Bordeaux ve Madrid üzerinden, Lizbon’a kadar uçakla gideceğim. Oradan, tarafsız bir gemi beni Amerika’ya götürecekt.”

Mata Hari’nin yüreğini yeniden bir kaygı kaplamıştı. Bugüne kadar onu rahatsız eden veya bir hayvan gibi izini süren iç sıkıntılarından hiçbirine benzemeyen bir kaygıydı bu. Ansızın, şimdiye kadar olanların hiçbirinin bir daha olmayacağı duygusuna kapıldı. Bu sondu. Boşluktu. Birkaç dakika sonra, Glenn çıkıp gidecekti ve bu onun üstüne kapanan son kapı olacaktı. Sondu, evet. Ürperdi.

“Peki ya birbirimizi bir daha hiç göremezsek?”

Glenn gülmeye başladı.

“Nedenmiş o? Sizi aklayan mektup elimde. Ve ben havacılıkta bir asım, bunu unutuyorsunuz! Okyanusları baştan sona katetmek, artık bir pirenin sıçrayışı kadar kolay! Yakında döneceğim, göreceksiniz...”

Birkaç dakika, birkaç saniye daha...

“Size New York’tan yazarım.”

Gitmişti. Kapı, arkasından kapanmıştı. Günlerden 13 Şubat’tı. Dışarıda, dünkü batı rüzgârı gerçek bir fırtınaya dönüşmüştü.

Diğerlerine, son noktayı koymaktan başka bir iş kalmamıştı. Mata Hari yatağın üstüne uzandı ve yine bekledi. Fakat bu akşam neyi beklediğini bilmiyordu. O sırada Glenn valizlerini almak için hızla otele dönüyordu; ama makine uzmanı Fred sinir-

li bir şekilde sigara içerek onu bekliyordu. Hava koşulları hızla kötüye gidiyordu ve en kısa zamanda havalanmak gerekiyordu. Mata Hari'nin mektubu ceketinin cebindeydi. Glenn üstüne deri bir mont geçirdi ve eline bez bir çanta alıp çıktı.

“Bourget Havalimanı'na, acele olarak...”

Taksi Paris içinde hızla yol alıyordu. Mata Hari odasında uyukluyordu. Grenelle Sokağı'nda, Ladoux beklediği kanıtları almış, Kriminal Servis'ten komiser Priollet'yi aramıştı: “Hareket etmekte özgürsünüz.” Sonra da dinlenmek için odasına çekilmişti. Priollet ajandasına göz attı: Ertesi sabah güneş yedi kırk dokuzda doğuyordu. Adamlarına saat yedi otuzda gelmelerini emretti ve o da yatmaya gitti.

İkinci roller ve figüranlar ortadan kaybolmuş, 12 Şubat 1917'yi, 13 Şubat'a bağlayan gece, bu facianın bütün gerçek aktörleri için yeni bir kâbusa dönüşmüştü. Mata Hari uyuyordu. Kaçak çalışan Madridli bir doktorun verdiği afyonlu bir ilaçtan birkaç damla almak için iki defa yataktan kalkmıştı, ama onu uyutmayan kalp çarpıntılarını dinlemek bilmiyordu.

“Tanrım, kötü bir şey olmasına izin verme...”

Çünkü artık her şeyden korkuyordu. Glenn Carter'a gelince, Mata Hari'nin yazılı itirafını Paris'te, ceketinin cebinde bıraktığını hatırladığında, şimdiden Toulouse üstündeydi ve küçük uçağı çok şiddetli bir fırtınanın içindeydi. Bir an bile duraksamadı ve makine uzmanına:

“Dönüyoruz,” dedi.

“Bu fırtınada mı? Kalan benzinle?”

Makinist karşı koymak istedi, fakat Glenn uçağın komutanıydı, diğeri ona ancak itaat edebilirdi. Uçak, rüzgârın dalgalandırdığı mısır tarlalarının üstünde uzun bir kavis çizdi ve Paris'e doğru uçmaya başladı. Ve Melun üzerinde, yıldırım çarpması sonucu koruluğa çakıldı. Dört saat sonra, Komiser Priollet ve beş adamı Mata Hari'nin kaldığı odanın kapısına vuruyordu.

“Kanun namına, açın kapıyı!”

Mata Hari, üstünde geceliği, dağınık saçları ve uykusuz bir geceden dolayı çökmüş yüzüyle, hiçbir şey anlamadan, diğerleri gibi karnının üstünde uzanan bir saat zinciri olan ve onun kaderini belirleyen bu iriyarı ve şişko adamın kırmızı suratına bakıyordu.

Paris'in kuzey mahallesinin ortasında bulunan Saint-Lazare Cezaevi'nin altı metre yüksekliğinde ve dört metre genişliğinde ki zamanla kararmış zeytin yeşili kapısı, kadınları yutmaktan başka tutkusu olmayan kocaman bir canavarın ağzı gibiydi...

Birdenbire, akıllı ve disiplinli bir subay olarak, kendisinin de masum olmadığını düşünmeye başlayan Desvilliers:

“Ya biz?” diye soruyor.

Fakat Astruc, ondan çok uzakta, Mata Hari'nin üstüne kapanan baş döndürücü yüksek merdivenler, taban kapıları ve koridorlardan oluşmuş Piranesi'ye özgü evrenin içinde kaybolmuştu.

“Ya biz? Biz de onu yiyip bitiriyorduk, her birimiz kendimize göre...”

Oraya giren herkes, fahişeler veya hırsızlar, çocuk katilleri, evlat katilleri, üvey analar, caniler veya zavallı harcanmış kızlar -casuslar!- bu kocaman ağzın aynı kuru ve boğuk gürültüyle kapandığını işitiyordu. Sonra daha insancıl boyutlarda bir başka kapıyı geçince, tutuklulara yapılan berbat aşı merasimi... İki asker ve iki rahibe bir ter ve toz kokusu içinde çalışıyorlardı. Rahibeler, üstlerinde kalabileceğini sandıkları birkaç hırpani giysiyi de çıkarmak zorunda kalan kadınlara bakmadan onların çırlıçıplak sayımını yapıyordu. Tembel öğrenciler kadar özenli polis memurları da, bu sırada, mürekkep lekeleriyle dolu sicil defterinin üzerine mor mürekkeple ve bir sürü imla yanlışıyla birlikte bu kadınların isimlerini yazıyor, bir yandan da bıyıklarının arkasına sığınarak bu kadınlar hakkında yakası açılmamış espriler yapıyordu.

Bir zamanlar gri renkli olan küçük tahta bir kapı, neşeli bir ifadeyle küçük çamaşırhane diye adlandırılan yere açılıyordu. Orada da iki asker ve iki rahibe vardı. Tutukluların şehir giysilerini yönetmeliğe uygun kıyafetlerle değiştirdiği soyunma odası, sadece basit tahta bir bölmeyle, çamaşır suyu kokan kümes gibi yerden ayrılıyordu. Yönetmeliğe uygun kıyafet, aba elbiseyle *sararau*'dan ibaretti: Geniş gri etek, siyah önlük, siyah bluz ve siyah bone...

Bu ikinci işlemden sonra, tutuklular, bir parmaklıkla aniden kesilen dar ve uzun bir koridora giriyordu. Hapishane buradan sonra başlıyordu. Kokular da öyle. Çamaşır suyu diyorlardı. Ama sadece o değil, amonyak mı, idrar mı, kusmuk mu? Yoksa tahta kapların içinde dolaştırılan dışkı mı? Çamaşırhanelerin ağır kokuları ve her zaman lahana, lahana ve lahanaların kaynadığı mutfakların daha da şiddetli ve mide bulandırıcı kokuları... Kapak taşlarıyla döşenmiş koridorlar, başka koridorlara, başka parmaklıklara ve tekrar başka koridorlara açılıyor. Her kapı açılışında, hapishanenin gitgide daha derinlerine iniliyor.

Kulak verin, dinleyin: Önce hiçbir şey yok. En fazla uzaktan

gelen bir homurtu... Daha sonra kulaklar bu garip sessizliğe alışınca, yavaş yavaş seslerin bileşenlerini ayırt etmeye başlıyor. Kışın kaynayan kazanlar; yıl boyunca çamaşırhanenin kazanları doğal olarak; ama özellikle susan seslerin ardı arkası kesilmeyen mırıltısı; tutulan hıçkırıklar; bunaltan kaygılar... Saint-Lazare Cezaevi'nin mide bulandırıcı derinliklerine inildikçe, kadınlar hapse atıldığından beri, oraya hapsedilmiş binlerce kadının iniltileri, kadınlar var olduğundan beri, zincire vurulmuş milyonlarca kadının gözyaşları, ağlamaları yüreğinizi parçalıyor, sizi sağırlaştırıyor, sersemleştiriyor.

“Uzun koridorlar”, yani cezaevi bedeninin dikey kesitleri. Sonra hücre kapılarının yan yana sıralandığı “numaralı” geçitlerin açılışı kemerler. Rakamların ve harflerin kazındığı kirli taşlardan, içyağından ve talaştan oluşmuş, Piranesi'ye özgü bir dünya. Yoksa suçla çiçek hastalığının yan yana olduğu, iyi yıkanmamış çarşafların cerahatle kaplı olduğu, döşeme taşlarının üstünde, lağımlara dönüşmeden önce çamur yatakları olan kanallara kadar idrarların aktığı eski zamanların Dante'ye özgü cehennemi demek daha mı doğru olur?

“Biliyorum,” diye mırıldanıyor Astruc. “Abartıyorum. Ama. Mata Hari'nin numarası 729, hücre numarası da 97'ydi. Bunu hiç unutamıyorum.”

“Bunu bağışlayamıyorum,” ya da daha açık biçimde, “kendimi bu yüzden bağışlayamıyorum” demek istiyor. Çünkü Mata Hari tutuklandığı sırada, o Marsilya'da gereksiz bir kontrat görüşmesi yapmaktaydı.

Cezaevinin kapısı üstüne kapandığında, genç kadın hiçbir şey anlamamıştı. Bir yanlışlık vardı. Bu bir hatadan başka bir şey olamazdı. Milli Savunma Bakanlığı'na her şeyi yazılı olarak açıklamıştı. Üstelik düşünüyordu: Kieffert ve Van Damm'a yaptığı birkaç küçük yardım, Ladoux ile Desvignes'ye yaptıklarının yanında devede kulak kalırdı. Vittel'e gitmişti; Belçika'ya gitmek

için gönüllü olmuştu; Basil Thomson'a kafa tutmuştu ve Madrid'deki gizli servislere bol bol bilgi vermişti. İngiltere'de daha önce bir yanılığın kurbanı olmuştu ve şimdi karşılaştığı durum da aslında Plymouth'da yaşadığının bir tekrarından başka şey değildi. Kısacası Mata Hari, ülkesinin adaletine hâlâ güveniyordu!

Buna rağmen, aşı işleminden itibaren, ona sanık muamelesi yapılmıştı.

“Burayı imzalayacaksınız!”

Gri renkli tahta bir masanın arkasında oturan rahibeler, diğer mahkûmlara sadece ilgisiz bir bakış atarken, onu tepeden tırnağa incelemişlerdi, o da onlara gülümsemişti. İdarenin büyük yararına, mahkûmların yiyeceklerinden tasarruf ederek Légion d'honneur nişanına layık görülmüş, Saint-Lazare'ın levazım müdiresi, bıyıklı rahibe Saint-Edme'ye de gülümsemişti. Rahibe bu çok özel mahkûmu görmek için küçük çamaşırvhaneye kadar gelmişti.

Genç kadının her şeye rağmen kendisine yönelttiği gülümsemeye yanıt vermek istermiş gibi:

“Sürtük...” diye mırıldanmıştı rahibe dişlerinin arasından.

Ama Mata Hari hepsine gülümsemişti, hatta kendi koridorunun bölüm şefi, rahibe Charlotte'a bile. Rahibe Charlotte'a göre bütün mahkûmlar öncelikle ahlaksız, sonra tehlikeli ve ondan sonra kadın, yani insandılar. Tam bir bilinçsizlik içindeki genç kadın, bu kötü rastlantının, oynadığı oyuna biraz daha ilginçlik kattığını düşünüyordu.

Hapishanenin müdürüyle görüşmesi de tam bir komedi havası içinde geçti. Yargıç ona önce yüksek sesle tutuklanmasının nedenlerini okumuştü.

“7 Ağustos 1876 Hollanda doğumlu, 1.75 cm boyunda, Palace Oteli'nde ikamet eden, okuma yazma bilen, Protestan dininden, Mata Hari namıyla anılan, Zelle kızı Margarethe, kendi çıkarlarını korumak amacıyla, düşmanla işbirliği yapma ve casusluk suçundan dolayı sanık durumunda bulunmaktadır.”

Mata Hari onu pek dinlememişti. Pencereden bakıyordu. Demir parmaklıkların ötesinde ağaçlar görünüyordu ve o, kayın ağaçlarını düşünüyordu, Saint-Lazare’da kalışının onu Vadim’in evine yaklaştıran bir aşama olduğunu içinden geçiriyordu.

“Duydunuz mu?”

Genç kadın sıçradı. Yargıç okumasını bitirmişti ve müdür, masasının üstüne eğilmiş ona soruyordu.

“Duydunuz mu?”

Genç kadın tekrar gülümsedi ve dünyaya, bu odaya, diğerleri gibi onu bunaltmak isteyen bu adamların karşısına geri döndü.

“Çok iyi duydum, fakat bütün bunlar yanlış. Saçma ve yanlış. Zaten -gizemli bir havaya büründü- en geç yarın, gerçek ortaya çıkacak.”

Her şeye rağmen, bu kadar güzel -ve özellikle bu kadar ünlü!- bir kadının karşısında olmaktan rahatsızlık duyan müdür boğazını temizledi.

“Şimdi sizi hücrenize göndermek zorundayım. İstedığınız bir şey var mı?”

Mata Hari onun gözlerinin içine baktı:

“Evet. Avukatıma telefon etmek ve güzel bir banyo yapmak isterdim. Adamlarınız bu sabah banyo yapmama bile fırsat bırakmadılar.”

Hazırlıksız yakalanan cezaevi müdürü önce yanıt vermedi. Bir Saint-Lazare tutuklusu banyo yapmak istiyordu! Sonra başını salladı:

“Avukatınızla görüşebilirsiniz... Bana onun telefon numarasını verin. Banyoya gelince...”

Bakışları görüşme sırasında orada bulunan rahibe Charlotte’un bakışlarıyla karşılaştı. Rahibe, böyle bir istek karşısında afallamış gibi görünüyordu, ama müdür omuz silkti. O da rahibe Charlotte’tan ve onun mahkûmlar için duyduğu nefretten nefret ediyordu.

“Banyoya gelince, rahibe Charlotte idari bölümde banyo yapmanızı sağlayacaktır ”

“Fakat Sayın Müdür...

Rahibe Charlotte itiraz etmek istedi, ama müdür onu susturdu. Ne de olsa, Saint-Lazare’ın patronu oydu. Ve orada Mata Hari’ye kötü davranıldığına ilişkin tek laf edilmesine izin veremezdi.

“Bayan Mata Hari için banyoyu hazırlatacaksınız,” diye tekrarladı.

Bu kez itiraz edilmedi. Ama bütün aşk ve masumiyet düşlerine karşın, Mata Hari, cezaevi yönetiminin kadro dışı memuru, Eugène Baquier’nin, kurumunun yazılı veya yazısız bütün kanunlarını kendisi için çiğnediğinin farkında bile değildi. Sadece avukatıyla konuşurken, bakışı koyu renkli bir kadife gibi yumuşamıştı.

“Alo... Sevgili Clunet... Ben Mata... Başıma çok tatsız bir olay geldi... Evet. Hemen Saint-Lazare’a gelmeniz gerek... Evet cezaevi... Hayır, ciddi bir şey değil ve bunun fazla uzun süreceğini sanmıyorum...”

Telefonu kapadı. Gözlerinin koyu renkli kadifesi siyaha dönüşüyordu; geceyi uykusuz geçirmişti ve birdenbire kendini çok yorgun hissetti.

Ancak hücresinin kapısı üstüne kapanıp sürgüsü çekildiğinde korkmaya başladı. Ah! Hayır, bu tam bir korku değildi, olsa olsa küçük bir kaygıydı. Plymouth’ta kapatıldığı beyaz ahşap mobilyalı küçük odanın denize bakan bir penceresi vardı. Badanalı duvarları çay ve pipo tütününü kokuyordu. Fakat Saint-Lazare’daki hücre... Oysa Baquier, tutuklusunun cezaevinde rahat etmesini istemişti. Duvarlar temiz sayılabilirdi; kırmızı karelerle döşeli zemin süpürülmüştü, bir pencereden çok mazgal deliğine benzeyen, çok yüksekteki demir parmaklıkların arasından gökyüzünün küçük bir dilimi görünüyordu. Fakat orada,

gerçekçi bir piyese -*Düşmüş kız veya Saint-Lazare'da!*- uygun bu dekorda ilk kez bir kaygı hissetti: Ya suçsuzluğu kabul edilmezse?

Cezaevi müdürüyle görüşmesini izleyen saatler korkunç olmuştı. Rahibe Charlotte, demir gibi bileğiyle onu kolundan tutmuş ve kocaman bir anahtar demetini sallayarak önden giden, daha da kıllı bir rahibenin peşinden onu yeniden koridorlara sürüklemişti. Önlerinde, zorla çalıştırılan tutuklular, gardiyanlar ve diğer rahibeler kuşkulu bakışlarla onlara yol veriyordu. Banyoya gelince, rutubetten benek benek olmuş, duvar sıvaları yer yer dökülmüş bir banyoda yıkanması için suyu hazırlamışlardı. Rahibe Charlotte, ona mümkün olduğu kadar ılık su ikram etmeyi bir onur sorunu yapmıştı.

Mata Hari, cezaevinin çamaşırlarını yıkamak için kullanılan bir sabunu çıplak omuzlarında kaydırırken:

“Yazıklar olsun,” diye homurdanıyordu rahibe. “Yazıklar olsun! Fransa’ya ihanet eden basit bir kız!”

Mata Hari banyo teknesinden titreyerek çıkmıştı. Giyinmesine yardım eden ve büyük bir içtenlikle gülümseyen iyi yürekli genç rahibe olmasaydı, Glenn Carter’la son görüşmesinden önce kafasına üşüşen bütün karamsar düşüncelere tekrar kapılırdı.

“Haydi! Hanımefendi,” dedi ona genç rahibe Agnès. “Üzülmemelisiniz! Bütün bunlar bir hatadan başka bir şey olamaz!”

Hata, o da aynı kelimeyi söylemişti. Mata Hari, birden ona sonsuz bir minnet duydu. Fakat rahibe Charlotte gözlerini onlardan ayırmıyordu.

“Çabuk olun, rahibe Agnès. Buraya bu kızla gevezelik etmek için gelmediniz.”

Rahibe Agnès hatadan bahsediyordu; rahibe Charlotte, Mata Hari’ye kız diyordu. Genç kadın tekrar titredi. Ve bu yüzden, dualarındaki kutsal ilaheler kadar güzel olan bu kadının ne zaman çıkacağını bilmediği bir hücreye girdiğini görünce kalbi sıkışan rahibe Agnès, hücrenin eşiğinde durup içini çekti:

“Öyle güzelsiniz ki, hanımefendi... Ben, onların söylediği hiçbir şeyi yapmadığınızı biliyorum... Sadece size bakmak bile bunu anlamak için yeterli. Korkulacak bir şey yok, haydi!”

Lille’in banliyölerinden birinde doğmuş, babası tarafından dövülmüş, on altı yaşında çalışması için bir kahveye yerleştirilmiş olan rahibe Agnès, erkeklerin adaleti nedir biliyordu ve bu nedenle, kurtuluşunu kadınlar için dua edip onlara merhamet etmede bulmuştu. Mata Hari yine gülümsemişti, fakat bu kez tebessümünü teşekkür etmek içindi.

“Ah! Evet, rahibe... Kalbimin derinliklerinde biraz korkuyorum, biliyorsunuz!”

Hücrenin kapısı kapanırken garip bir şekilde gıcırdamıştı. Bir şarkı gibi...

“Bu sırada, Mata Hari’nin tutuklanma haberi, çok çabuk yayılmıştı.”

Salonun halısı üzerinde, Astruc 14 Şubat 1917 tarihli gazeteleri açıyor; hepsinin de birinci sayfasında dansözün kaderiyle ilgili haberler var. “Yüksek tabakadan bir kadın casus.” “Başarılı bir kariyerin sonu.” “Paris’ten Berlin’e, Berlin’den Paris’e.” Ve her haberin altında, üstünde, yanında savaşla ve cephedeki harekâtla ilgili başka haberler var. Yukarıdan gelen emirler doğrultusunda bilgi vermek isteyen “iyi” basın... Çünkü söz konusu olan, bu kıyımlardan sonunda tiksinti duyan kişilerin, Caillaux’nun, Victor Basch’ın, Charles Gide’in ve şimdiden diğer “değerli profesörler”in gizli barışseverliğine karşı, Clemenceau’nun arkasında birleşen tüm Fransa’nın barış değil, zafer istediğini göstermek. Bu yüzden de ölümler, saldırılar, borazanlar yan yana diziliyor ve Mata Hari’nin “ihanesi”, bir utanç sütununda, dört tarafı çerçevelenmesi ve üstünde durulması gereken önemli bir haber olarak görülüyor.

“Sonraki aylarda olanları anlamak istiyorsanız,” diye açıklıyor Astruc, “bunu iyice kavramanız gerekiyor.”

O andan itibaren, yakın veya uzak, herkesin tepkisi Mata Hari'yi gittikçe çemberine aldı. Korku, kaygı, korkaklık. Daha önce, Milli Savunma Bakanlığı'ndan ona karşı mesafeli olmanın daha iyi olacağı haberi geldiğinde -evde olmadıklarını söyleten Manessy ve diğerleri...-, bunu ikinci kez tekrarlatmamışlardı. Fakat şimdi bu beyler korkuyordu. Bir kadınla yatan ve onu unutmak isteyen şişman, göbekli, tuzu kuru beylerin korkusu da hiç görülecek bir şey değildi.

Özel malikânesinde, kırmızı kadifeden ağır perdelerin arkasında, sabık bakan Manessy, sabah *Figaro*'sunu açıyor.

“Bu olamaz!”

İrkildi: Demek ki doğrudu, bu kız cezaevindeydi. Eşi hanımefendi eğiliyor ve o da omzunun üstünden gazeteyi okuyor.

“Sana söylemiştim! En azından düşüncesizce bir şey yapmadığını umarım. Yani onarılamayacak bir şey?”

Manessy kahvaltısını yapıyordu. Bu söz üzerine, özenle yağlanmış ve hâlâ ılık olan ayçöreğini elinden düşürdü.

“Ağzını hayra aç!”

Dumet'nin evinde de aynı sahne, Malvy'nin ve Mergerie'nin evinde de... Her yerde, imparatorun kurtuluşu için çabalayan eşler yanı başlarında ve bu beylere Paris dışında birkaç gün geçirmelerini öneriyorlar.

“Vaize'ye, çocukların yanına gidip birkaç gün onlarda mı kalsak, ne dersin?” diye salık veriyor Dumet'nin eşi.

Yaşlı koleksiyoncu başını sallıyor. Heykellerinin önünde dans eden genç kadını, taş şekillerin ortasındaki esmer rakkaseyi anımsıyor.

“Acaba sence de benim yapmam gereken...”

Son sıçrayış. Bir hıçkırık gibi! Fakat eşi öfkeden titriyor:

“Sence yeteri kadar şey yapmadın mı? Ve ben de yeteri kadar tahammül göstermedim mi?”

1913 yılının güzel bir akşamı, Mata Hari'nin, ömür boyu se-

vebileceği tek erkeği tokatladığı için terk ettiği Baron Victor, “Ezelden beri, örümcek, karanlıkta ağını örüyordu...” diye başlık atan *Gaulois* gazetesini buruşturup top haline getiriyor. Fakat bu hareket yine de onun hoşnutluğunu gösteriyor.

“Küçük sürtük! Alman dostuyla birlikte bir dalavere çevirdiğinden emindim.”

Mata Hari’nin, Kieffert’le birlikte Berlin’e gittiğini unutmamıştı. Fakat bunu hatırlayan tek kişi o değildi... Bütün genelkurmay dairelerinde, Grenelle Sokağı’ndaki gizli servislerde, Saint-Dominique Sokağı’ndaki karanlık ofislerde, tarihler karşılaştırılıyor, kıyaslamalar yapılıyor. Hazırlanan örnek mahkeme için her şeyin eksiksiz olması gerekiyor...

“Şimdi anlıyor musunuz?” diye soruyor tekrar Astruc.

Hayran kalınacak bir titizlikle, son kez gözden geçirilen dosyalar, eksiklikleri tamamlanan son haberler, alevlenmiş basına kelimesi kelimesine yanıt veriyor...

Le Figaro, Le Gaulois, L’Illustration... Bu açık saçık hakaretler dalgası ve sancaklarla taşınan meçhul askerin korkunç, fakat kesinlikle mavi-beyaz-kırmızı maskesi: Büyük kentsoyluların *önceden* görkemli bir şekilde çıplak gördüğü bir kadının gösterişli vücudunun ağırlığı ne kadar eder? Her gün diri diri gömülen bir araba dolusu asker ölüme gönderilirken, şimdi sıra kurbanda, zaferde, Fransa’dadır.

“Anladım, gerçekten,” diye mırıldanıyor Desvilliers.

Yüzü çok solgun... Sol bacağı kaskatı. Bedeninde şu görkemli ve anlamsız ölüme gidişlerin izini taşıyor! Fakat pek çok arkadaşı bu yolculuktan geri dönememiş!

“Bu, çalışmaya başlamış acımasız bir düzenektir...”

Bununla birlikte onu hâlâ düşünmek isteyenler de vardı... Neuilly’de, aile pansiyonundaki odasında, Vadim altüst olmuştu. Yatağına devrilmiş, ilk satırından son satırına kadar hepsini okuduğu gazetelerin dağınıklığı arasında boğuluyordu.

“Gitmeliyim... diye mırıldanıyordu. “Oraya gitmem lazım...”

Fakat orada da bir kadın vardı. Bizi diğer kadınlardan, şeytan ruhlulardan, serüvencilerden kurtarmak için yanımızda olan şu kutsal kadınlar, anneler ve eşler: Gerçek kadınlar...

“Sen deli misin? Bu kızın sana yaptığı onca şeyden sonra?”

Mata Hari ona ne yapmıştı? Sesi sert bir hıçkırığa benziyordu.

“O bana ne yaptı?”

“Mesleğin! Paris, Vittel, bu onursuzluk...

Aynı hıçkırık, tam anlamıyla umutsuz hıçkırık:

“Of! Anne! Benim onurumdan söz etmeyin...

Sonra, bir an süren sessizlik:

“Oraya gitmeliyim. Onu görmem gerek. İşte benim onurum budur.”

Fakat Albay Mazno’ın eşi, işlenmemiş bir suçun uydurma intikamının korkunç karikatürü gibi, uzun zayıf vücuduyla, oğluyla kapı arasına dikilmişti.

“Pekâlâ, önce cesedimin üstünden geçmen gerek, oğlum! Cesedimin üstünden! Şayet bu maceracı kadını bir defa daha görmek istersen!”

Şimdiden ayağa kalkmış olan Vadim kendini tekrar yatağın üstüne atmıştı.

“Böyle bağırmayın anne. Bekleyeceğim.”

Vadim son bir kez canlandı. Neredeyse onu tekrar düşünecekti. Fakat bir kez daha, başını önüne eğdi.

Sadece bir kadın Mata Hari için savaşmaya hâlâ cesaret ediyordu: Bu Martha’ydı. Şifreli resmi yazılardan durumu öğrenmiş ve acele olarak Madrid’den gelmişti. Berlin’den Wiesbaden’e ve İspanya’da, neredeyse sevme noktasına kadar geldiği Alman subaylarının kollarına kadar, hizmetlerini hiçbir zaman esirgemediği ve bir zamanlar âşığı olan cumhuriyetin yüce kişilerinden birinin bürosuna dalmıştı.

“Dostum, bu mesele bana çok saçma geliyor. Mata Hari’yi tanırım, yürekli bir kızdır. Madrid’de ne yaptığını da çok iyi biliyorum: Hiçbir şey. O bir sineğe bile zarar veremez.”

Diğerlerinin “Sayın Başkan” diye hitap ettiği adam, Ampir stili bürosunda, maun rengi bir konsolun üstündeki kibirli Marianne’in mermer büstünün altında dalgın -zayıf- bir tebessümle:

“Sevgili Martha,” dedi. “Söylediğiniz gibi suçsuzsa, adli soruşturma bunu ortaya çıkaracaktır. Hatta dava bile açılmayabilir. Fakat ben bu işe karışmak istemiyorum ve size de bunu yapmayı yasaklıyorum...”

Martha yine de onunla tartışmıştı.

“Size itaat etmeyeceğimi çok iyi biliyorsunuz.”

“Siz de bana itaat etmemenin olanaksız olduğunu biliyorsunuz.”

Genç kadın gülümsemişti.

“Siz ve ben... Bu, çok eskilere dayanıyor...”

Fakat muhatabı ciddiye.

“Bahis konusu olan siz ve ben değiliz, aylardır yaptığınız işler; bunları tehlikeye atmaya hakkınız yok. O kıza gelince...”

“Zavallı kızın şansı yokmuş, hepsi bu.”

“Sayın Başkan” diye hitap edilen adam, onu bir süre daha dinlemiş ve sonra ona, bir sigara uzatmıştı.

“Yaşadığımız devirde, ondan daha da az şanslı çok insan var.”

Martha anlamıştı. Savaş: Evet. Başkalarının ölümü bir kez daha örnek olarak gösteriliyordu. Çok şey yapabilecek güçte olan, fakat hiçbir şey yapamayan bu adamla olan dostluğuna rağmen, Mata Hari ve bizzat Martha’nın aleyhindeki dosyalar üst üste yığılıyordu...

O gün 12 Şubat, saat on yediydi...

Ertesi gün soruşturma başlayacaktı. Mata Hari, saat dokuz buçukta, Horloge Rıhtımı’ndaki dar bir büroda Yüzbaşı Bouc-

hardot ile görüşecekti. Bir mayının patlaması sonucu yaralanmış olan istihkâm sınıfı subayı Bouchardot'nun bir bacağı kesilmek-ten kıl payı kurtulmuştu, fakat yarası çok korkunçtu. Bouchardot Paris'e dönmüş ve askeri mahkemelerin hizmetine atanmıştı. Kırk beş yaşlarında, geniş gövdeli, hafif topallayan, mesleğinden nefret etmesine rağmen, ona dört elle sarılan bir adamdı; tıpkı bütün dünyadan, amirlerinden ve özellikle kadınlardan nefret ettiği gibi. Belki de bunun nedeni asla iyileşmeyecek olan şu yaraydı...

Sabah, on üç hafta boyunca Mata Hari davasının soruşturmasını yürüteceği Horloge Rıhtımı'ndaki bürosuna gitmeden önce, tıpkı Vadim'in annesi Bayan Maznof gibi, onun zayıf olduğunu bildiği için daha da kıskanç bir itinayla onun üzerine düşen annesiyle aralarında bir konuşma geçmişti.

“Yavrucuğum, hiç değilse kiminle işin olduğunu bildiğini umarım!”

Bouchardot, yağlı ekmeğini sütlü kahve dolu fincanına batırıyordu.

“Biliyorum anne...”

Belki de içinden bütün kadınlardan daha güzel bir kadınla diyordu... Fakat Bayan Bouchardot, oğlunun en gizli düşüncelerini bile okumasını öğrenmişti.

“Bu kadının tehlikeli olduğunu da biliyorsun. Birden fazla adamı parmağında oynattığını da...”

“Biliyorum, anne...”

“Ve seni de elde etmeye, sana da sahip olmaya çalışacağını da...”

İkinci bir ekmeğe yağ sürmekte olan Yüzbaşı Bouchardot birden durdu. Annesinin sözleri içinde hangi tuhaf duyguyu uyandırıyordu? “Onu elde etmeye” kalkışacak olan bu kadın. Kalbinde bir tür kasılma hissediyordu. Mata Hari ya gerçekten onu da “parmağında oynatmaya” çalışırsa? Annesine, yağlı ekmeğe, soğumakta olan sütlü kahveye bakıyordu ve ansızın dü-

şünüyordu -cılınca, saçma, gülünç bir düşünce!- bütün Paris'in taptığı bir kadının onu parmağında oynatmasına izin vermek, belki de çok hoş, tatlı ve sıcak olurdu. O ki patlayan bir mayın onu ömür boyu engelli hale getirmişti. Yerde sürüdüğü bacağı, evet...

"Beni dinliyor musun, yoksa hayal mi kuruyorsun?"

İrkildi:

"Seni dinliyorum, anne. Sadece söylediklerini düşünüyor-dum..."

Aceleyle kahvaltısını bitirmişti, daha sonra kalbinin derinliğinde hâlâ, onu ansızın ele geçiren şu şaşırtıcı kaygıyla bürosuna doğru yönlendi. İlk randevusuna giden âşık bir erkek gibi... Acaba Mata Hari onu bir erkek olarak görecekti miydi?

Fakat Mata Hari ona özel bir ilgi göstermemişti. Bouchardot, ona göre, kendisi için çizilen tuzaklarla dolu yaşantısının aşınmış satranç tahtası üzerinde, onun karşısına yerleştirilmiş yeni bir piyondan başka bir şey değildi. Kaçınılmaz gelişmenin gerçekleşmesine daha kırk sekiz saat vardı.

Çünkü kırk sekiz saat daha, Mata Hari kafa tutmaya devam edecekti. Yaptıkları korkunç hatanın farkına varacaklarına ve onu bin bir özürle serbest bırakacaklarına öyle kuvvetle inanmıştı ki!

Bouchardot'nun bürosu ufacıktı ve Conciergerie'nin bir iç avlusuna bakıyordu. Pencere, çıplak ve gri bir duvara açılıyordu. Soruşturma kuralları, sanığın avukatının sadece bu ilk sorguya katılabileceğini öngörüyordu. Daha sonra her şey, Çavuş Baudoin adlı bir zabıt kâtibinin önünde, sadece Mata Hari ile Bouchardot arasında oynanacaktı. Fakat belki de her şeyi belirleyen bu ilk sorgu olmuştu; çünkü savaşta yaralanmış olan mutsuz yüzbaşı, bu kadından belli bir ilgi bekliyordu ve Mata Hari bunu ondan esirgemişti.

Cezaevi müdürü gibi Yüzbaşı Bouchardot da, görüşmeye

boğazını temizlemekle başladı; sonra 21 Haziran'a kadar devam edecek -yani tam tamına dört ay ve bir hafta- ritüel başladı.

Bouchardot hemen sordu:

“MacLeod'un eşi Margarethe Zelle'siniz öyle mi?”

Mata Hari başını kaldırdı. Adam şu bakışı, şu ilgiyi bekliyordu, fakat bakış gelmiyordu.

“Bütün dünyanın önünde, öncelikle Mata Hari'yim.”

Bouchardot'nun kalbi çarpıyordu.

“Müzikhhol sanatçısısınız.”

Kafasından görüntüler geçiyordu. Klişeler, stereotipler: Karşısında, şu ansızın savunmasız, olağanüstü güzel ve çıplak kadın.

“Ben kutsal dansözüm. Danslarım bin yıllık geçmişi olan bir sanattır ve ben geleneği sürdürüyorum.”

Bouchardot şimdiden anlamıştı. Diğerleri -onun önünden geçen ve kendisine bakmayan bütün kadınlar- için olduğu gibi, bu kadın için de, o yaşamıyordu. O zaman, Mata Hari'ye, sonra da Baudoin'a umutsuzca baktı ve pencereye doğru gitti: Çıplak duvar. Bundan böyle bütün sorgular sırasında ayağa kalkacak, durmadan yürüyecek, sert, kendinden emin ses tonuyla konuşacak ve hiçbir merhamet duygusu ona erişemeyecekti.

“Neyle suçlandığınızı biliyorsunuz. Bu konuda ne diyorsunuz?”

Mata Hari'nin beklediği de buydu.

“Suçsuzum. Zaten Milli Savunma Bakanı'nın elinde, ona önceki gün gönderdiğim ve son iki yıllık faaliyetlerimi bütün ayrıntılarıyla anlatan bir mektup var.”

Genç kadın, kaderinin -hayatının? Ama hayır, hayatı olamaz: Mata Hari öldürülemez- bu mektuba bağlı olduğunu düşünüyordu.

Bouchardot şaşırılmış göründü.

“Gerçekten mi? Bir mektup? Baudoin, not aldınız mı? Pekâlâ, bu mektubu araştıracağız...”

Adamın bütün heyecanı dinmişti. Boş umutlara, anlamsız

umutlara kapılmış olabilirdi. Ama bundan böyle işini katı yürekle yapacaktı. Mata Hari'nin de diğer kadınlardan farkı yoktu.

“Bu mektup,” diye devam ediyordu Mata Hari, “önceki akşam, bir arkadaşım, Amerikalı gazeteci Glenn Carter tarafından Saint-Dominique Sokağı'na bırakıldı.”

Bouchardot başını salladı:

“Bunları not edin Baudoin. Bu mektubun araştırılmasıyla siz ilgileneceksiniz.”

Sonra sorgu devam etti. Sorular, yanıtlar; bütün bu haftalar boyunca sürecektir olan hiç değişmeyen şeyler. Tam üç saat sonra, Bouchardot genç kadının karşısına oturdu.

“Bugünlük bu kadar... Ekleyeceğiniz bir şey var mı?”

“Hayır yok. Sadece yarından itibaren bu yanlış anlamının düzeleceğini umuyorum...”

Bouchardot yeniden kalktı. Korkunç biçimde -tam anlamıyla korkunç biçimde- rahatlamıştı.

“Sizi tekrar Saint-Lazare'a göndereceğim.”

Clunet tek kelime söylememişti. Gerçekleşecek olayların güçsüz tanığı olarak, Mata Hari'ye doğru gitti.

“Dostum,” dedi. “Diğer sorgulamalara katılmama izin verilmediğini biliyorsunuz. Fakat sanırım Yüzbaşı Bouchardot'ya güvenebilirsiniz. Namuslu bir adama benziyor.”

Fakat şu anda, kaderini ellerinde tutan adama yöneltebileceği bir bakışı -bir kadının bir erkeğe bakışı- yoktu. Mata Hari, soruşturma subayını büyük bir ilgisizlikle görmezlikten geldi ve sadece, Clunet'nin ellerini ellerinin içine alarak sıktı.

“Ben özellikle size güveniyorum. Ve masumiyetime. Bu mektup her şeyi aydınlatacaktır...”

Bouchardot'nun yüzü mermer gibiydi. Clunet, avluda bir arabanın beklediği genç kadının alnına küçük bir öpücük kondu.

Conciergerie ve Seine Nehri'nin önündeki kaldırımların üstünde, avukat, onu bekleyen Astruc'ün yanına gitti.

“Ne haber?”

“Şu Bouchardot saf birine benziyor. Ama ellerinde adaletin terazisiyle, Vincennes’de bir meşe ağacının altında bağlanmış uyuz bir eşek kadar kötü olabilir.”

Mata Hari’nin avukatı Georges Clunet, hem müşterisi, hem de şefkatle sevdiği dostu olan genç kadının hayatını kurtaracak tek şansını niye kullanmadığını anlamamıştı. Oysa tek bir tebesümü yeterli olabilirdi.

Mata Hari, hücresinde genç rahibe Agnès’i bulmuştu.

“Ah! Rahibe Agnès! Tekrar burada olmak ne güzel! Oralara ne pis koktuğunu bilemezsiniz. Şu askerler korkunç!”

Bu sırada küçük rahibe, tutukluya karşı beslediği hayranlıkla ve onun kendisine ihtiyacı olduğunu anlayanın verdiği zevkle, Mata Hari’nin etrafında dört dönüyordu.

“Mutfaktan sizin için bir tavuk kanadı aşırdım. Çok seveceksiniz, göreceksiniz. Sonra biraz da sütlü pirinç aldım. Sizinle ilgilenebilmekten öyle mutluyum ki – çok onur duyuyorum diyecektim! Fakat yapabildiğim o kadar az ki. Siz Hindistan’da iken, sanırım her şey çok farklıydı...”

Onun efsanesiyle büyülenen küçük rahibe ondan bunu anlatmasını istiyordu ve Mata Hari, son kez anımsadı. Eski kelimeler, klişeler, başkaları için uydurduğu anılar. Ve ansızın, bu akşam, bir kez daha -küçük rahibe için olduğu kadar, kendisi için de- sihirli süreci yeniden canlandırmak istiyordu. Bakışı o zaman ciddileşti.

“Evet, bu çok farklıydı. Anlıyor musunuz? Altı hizmetkârım vardı. Sadece benimle ilgilenen, köyden gelmiş altı kız. Biri saçlarımı fırçalıyordu, diğeri yüzümü boyuyordu, üçüncüsü banyomu hazırlıyordu. Diğerleri, dans ettiğim zaman müzik aletleri çalıyordu. Ah! Rahibe Agnès! Sevgili rahibe Agnès! O zamanki yaşantım nasıldı bilemezsiniz...”

Ve rahibe Agnès, büyülenmiş bir halde, efsanesinin içinde,

onun yaşamı haline gelecek kadar derinliğine var olan şeyleri düşleyen Mata Hari'yi dinliyordu. Ansızın ortadan silinen fakat yeniden canlandırmaktan zevk aldığı bir yaşam...

Efsanevi geçmişî olan bu şiiri okumayı bitirince, Paris'teki uçarı yaşantısını, aşklarını da anlattı; küçük rahibe de onu uzun uzun dinledi. Son olarak rahibeye Vadim'in yakışıklılığını, sevgisini, hiçbir zaman göremediğı kayın ağaçları arasındaki evi anlattı. Bu kez anlatılanlarla kendinden geçmiş olan genç rahibe gözlerini kapıyordu.

"Ah! Hanımefendi, aşk ne kadar güzel!"

Her gün olduğu gibi, o gün de, Mata Hari dudaklarında Vadim'in ismiyle uykuya daldı.

Evine dönen Bouchardot, akşam yemeğinde, kendisine servis yapan annesinin önünde, uğradığı hayal kırıklığının acısı ve Mata Hari'den intikam alma hırsıyla patlamıştı.

"İnan bana anne, o ahlaksız bir kadın, bunu hissediyorum. Fakat seni temin ederim, bu kendini beğenmiş hali fazla uzun sürmeyecek. Bana güvenebilirsin."

Yüzbaşı Bouchardot'nun ağzı dolu ve bakışları sertti. Bundan böyle Mata Hari de, karşılaştığı diğer kadınlar gibi bir kadın, kadın olduğu için de küçümsenecek bir varlık olacaktı. Oğluna acı çektiren, itiraf edilmemiş, karanlık ıstırabını bilen annesi de onunla aynı düşünceyi paylaşıyordu.

"Sana güveniyorum, yavrum. Fransa'da binlerce anne ve eş, oğlunun ya da kocasının arkasından ağlarken, bu kadının hâlâ kurşuna dizilmemiş olması bir rezalet!"

Çorbasını içen oğlunun, kadınlar kendisine yüz vermediğı için kızgın ve alaycı bakışı.

"Anne, anne! Ya yargı... Bu ülkede yargı diye bir kurumun varlığını unutuyorsunuz!"

Bunun üzerine, anne oğluna şefkatle yaklaşıyor ve ana elini omzuna koyuyor.

“Benim koca oğlum, sen de yargıya yardım etmek için oradasın! Ve bu iğrenç kadının ağzından laf almak için!”

Bouchardot güldü: Artık kendinden son derece emin gibiydi.

“Anneciğim, anneciğim... Ne kadar abartıyorsun... Onu sorgulayacağım, hepsi bu!”

Sorgulayacaktı, evet. Ve ikinci sorgu, ansızın umutsuz duruma düşen kurbanı indirilen ilk darbe olacaktı.

İndireceği darbeyi şimdiden hazırlamıştı, Yüzbaşı Bouchardot... Tutuklu kadının iddialarından sonra yaptırdığı araştırma çabucak sonuçlanmıştı. Artık sonra darbeyi indirebilirdi. Bu nedenle, Mata Hari’yi odasına getirdiklerinde, neredeyse nazik ve kendinden emin gülümsüyordu. Hatta şaka yapmaya bile çalıştı.

“Ah! İşte geldiniz! Ben de tam Çavuş Baudoin’a artık gelmezsiniz diyordum... Belki bir gönül randevusu... Oturun.”

Kendinden ve genç kadına açıklayacağı şeylerden hoşnut, ellerini ovuşturuyordu. Bu yüzden de duyduğu zevki uzatıyordu.

“Pekâlâ... Rahat bir gece geçirdiniz mi? Yatağınız çok sert değil miydi? Ya banyonuz? Ne çok sıcak, ne çok soğuk, tam istediğiniz gibi miydi? Bir şey söylemiyorsunuz...”

Mata Hari’nin yüzü ifadesizdi. Sanki sezmişti...

“Sizi dinliyorum.”

“Hayır, sevgili hanımefendi, asıl ben sizi dinliyorum... Bana hayatınızı anlatmakla başlayabilirsiniz belki...

Genç kadın derin bir nefes aldı, sonra tepkisiz bir yüzle -Bouchardot’nun büyük bir zevkle sonunda titretebileceğini düşündüğü şu dik bakışlarla- konuşmaya başladı.

“Size Milli Savunma Bakanı’na yazdığımı söylemişim. Her şey orada, üç gün önce arkadaşım M. Glenn Carter tarafından oraya bırakılan şu mektupta belirtildi. Ayrıca böyle bir aşağı bir yukarı yürümekten vazgeçerseniz? Böyle oturamaz mısınız? Başımı döndürüyorsunuz...”

Bouchardot artık gülümsemiyordu. Darbeyi indirecekti. Bu yüzden de Mata Hari'nin tam karşısına geçip oturdu. O da derin bir nefes aldı, sonra genç kadının gözlerinin içine bakarak başladı:

“Ben oturuyorum, fakat acaba siz yerinize iyi yerleştiniz mi diye merak ediyorum. Çünkü size verilecek bir haberim var. Milli Savunma Bakanlığı sizden herhangi bir mektup almamış. Ne dün, ne de evvelki gün. Arkadaşınız Carter'a gelince, üç gün önce Tours yakınlarında bir uçak kazasında ölmüş.”

Mata Hari ses çıkarmadı; hatta belki sararmadı bile. Gözlerini öne de indirmede. Sadece mırıldandı:

“Bu olamaz...”

Sonra bir kütük gibi bayılıp düştü. Somme'da, General Nivelle'in saldırısı hezimete uğramıştı. Ham şatosu yanmıştı. Noyon, Chauny artık sadece birer harabe yığınıydı. Elinde bir değnekle, General Franchet d'Espaney yıkıntıları teftiş ediyor ve cephe gerisine başarı mesajları yolluyordu. Saint-Lazare'a geri götürülen Mata Hari, ancak öğleden sonra, geç vakit kendine gelebilmişti.

Sonraki saatler korkunçtu. Mata Hari ilk kez inancını yitirmişti. Glenn'in ölümüyle mektubun kayboluşu kafasının içinde birbirine karışıyordu. Üstüne çöken ve belli belirsiz bir biçimde, artık asla altından kalkamayacağını hissettiği tek ve yegâne faciaydı bu. Ona herkes ihanet edebilirdi, Glenn dışında herkes. Ama Glenn de, ölümler, istemeden ona ihanet etmişti.

Hücrelerine döndüğü zaman, şaşkındı; onu rahatlatmak için çırpınan küçük rahibe Agnès, ondan sadece soru soran bir bakış alabilmişti: Daha ne kadar zaman?

“Haydi, hanımefendi... Biraz cesaret! Kendinizi böyle bırakmamalısınız. Bana arkadaşınızla ilgili söyledikleriniz... O çok iyi bir insandı... Kuşkusuz şimdi Tanrı'nın yanındadır.”

“Tanrı'nın yanında!”

Hücre loş ve soğuktu. Mata Hari titriyordu.

Küçük rahibe devam ediyordu:

“Evet, hanımefendi. Böyle şeylerle alay etmemeli. O mutludur, evet... Şimdi siz kendinizi düşünmelisiniz. Haydi, kendinize gelin!”

Rahibe Agnès nazik olmak istiyordu, rol yapıyordu:

“Hintli altı hizmetçiniz sizi bu halde görseydi, ne derdi bir düşünsenize! Peki ya sizi elde etmeye çalışan şu yakışıklı baylar? Onların sizi düşünmediğini mi sanıyorsunuz? Sizin masum olduğunuzu bilmediklerini ve sizi bu kötü durumdan çıkarmak için her şeyi yapmayacaklarını mı sanıyorsunuz?”

Mata Hari kafasını salladı: Evet, elbette, artık tam da öyle sanıyordu.

“Peki, siz buna inanıyor musunuz rahibe Agnès?”

Hiç bilmediği bir sezgiyle harekete geçirilmiş gibi, küçük rahibe genç kadının acısını hafifletmesi gereken kelimeleri buldu:

“İnanıyor muyum? Fakat Tanrı’ya her gün bunun için dua ediyorum! Sonra Bay Vadim var... Onun sizi unutmadığına eminim...”

Fakat o gece, Vadim’in anısı bile Mata Hari’yi sakinleştirmediydi.

“Her şeye rağmen, ben hâlâ bir şeyler yapmaya çalışıyordum!” diye belirtiyor Astruc.

Manessy’nin yıldız kaplamalı salonunda, Clunet ile birlikte içeri alınmayı bekliyorlardı. Ama o da artık pek bir şeye inanmıyordu.

“Elbette! Hepsi de parmaklarının ucuna basa basa, yangın merdivenleri değilse de, servis kapısından sıvışmaya başlamıştır çoktan!”

Avukat başını sallıyordu:

“Ben kendimi yenilmiş olarak görmüyorum... Onları tanıyorum...”

Astruc küçük bir kahkaha attı.

“Çok iyi, evet!”

Fakat Clunet avukatlık mesleğinin gereğini yapıyordu. Son saniyeye kadar azıcık da olsa umut vardı. Ve henüz son saniyelerden uzaktaydılar! Mata Hari’nin bir tek kanıtı eksikti, geri kalan her şey mevcuttu. Tanıklar, ifadeler. Ve zamanı gelince, adamlar konuşmaya karar vereceklerdi.

“Belki de bu insanları vaktinden önce yargılıyoruz. Şu anda şaşkınlıkları ağır basıyor. Korkuyorlar. Mata Hari’nin gerçekten suçsuz olduğunu anladıklarında, tehlikede olmadıklarını görecekler ve yardımına koşacaklardır.”

“Üstat, mantığınızda küçük bir boşluk var; Mata Hari’nin suçsuzluğunun anlaşılması için, *önce* onların yardıma koşmaları gerek. Bakın... Göreceksiniz.”

Salonun kapısı açılıyordu, Manessy kollarını uzatmış onlara doğru geliyordu.

“Ah! Dostlarım! Ne can sıkıcı bir olay... Sizi beklettiğim için mahcubum. Oturun... Oturun. Fakat ben de sizin kadar üzgünüm. Hiçbir şekilde adım bu olaya karışmamalı, anlıyor musunuz?”

Hemen araya mesafe koyuyordu. Astruc, buna karşın dosya doğru maksadını açıklıyordu.

“Fakat sayın bakan, Mata Hari sizin dostunuzdu...”

Eski Milli Savunma Bakanı’nın sıkıntılı, aşırı derecede sıkıntılı hali! Bir kanepeye oturmuştu ve ince beyaz ellerini seyrediyordu.

“Kuşkusuz! Kuşkusuz... Onunla sadece arada sırada görüşsek de. Fakat lanet olsun, Mata’nın o kadar çok dostu vardı ki! Ben tek değildim! Ve durum bu haldeyken, onun diğer dostlarına başvurmanızı tercih ederim! Eminim ki onlar bunu kendileri için, bir zevk değilse bile, en azından bir görev sayacaklardır...”

Hâlâ ellerine bakıyor ve sert bakışlı portreler ve çiçek vazolarıyla dolu salonda çok tuhaf biçimde çınlayan sesler çıkartarak parmaklarını çıtlatıyordu.

“Sayın Bakan, bu bizden desteğinizi esirgediğiniz anlamına mı geliyor?”

Bu kez Manessy’nin üzgün bakışları; onun böyle kaypaklıklar yapacağından nasıl kuşkulanabilirlerdi?

“Kesin olarak reddetmiyorum... Fakat bunu temenni de etmiyorum. Ve sizden anlamanızı istiyorum... Üstelik benim tanıklığımın büyük bir yardımı olacağından da emin değilim... Ne de olsa, Mata Hari’nin etrafında herhangi birine rastlayabiliyordunuz... Ve ben eğer tanıklık edersem, bunu açıklamak zorunda kalacağım...

Clunet ile Astruc tek bir hareketle yerlerinden kalktılar.

“Sayın bakan, anlıyoruz ki sizi daha fazla rahatsız etmeye değmez...

Aynı akşam, cephe gerisindeki kahramanların puro tütürmek, konyak içmek ve Paris sokaklarında kolaylıkla teselli edilen yalnız bırakılmış fahişelerden bahsetmek için bir araya geldiği bir kulüpte, Manessy, Corana sigarasının yanan küllerini ciddiyetle silkelerken, Baron Victor’un sözlerini doğruluyordu:

“Birkaç haftadan beri tüm cephelerde olan bu olaylarla, bu firarlar, bu ayaklanmalar, dipçiklerini havaya kaldırmaya cesaret eden bütün bu zavallılarla, Fransız askerlerine arka plandakilerin direnmedikleri izlenimini vermek doğru olmaz, anlıyor musunuz? Clunet’ye aynı şeyi söyledim: Ne de olsa, o kızın ilişkileri vardı...

Baron Victor en kasıtlı haliyle onu onaylıyordu.

“Kendiniz söylediniz! Çünkü ben de onun o Alman’la birlikte Berlin’e gidişini unutamıyorum.”

“Siz de aynı düşüncede misiniz? Çok dikkatli hareket etmemiz gerekiyor ve arkadaşlarımıza da aynı şekilde davranmalarını önermeliyiz!”

Üstlerinde büyük, yuvarlak, mavimsi bir duman uçuyordu. Hayatın son konforları peşindeki yalnız beyefendileri ağırlayan bu kulübün deri koltuklarına gömülmüş bu beyler, emeklilikle-

rinde bile yönetimin dizginlerini hâlâ ellerinde tutuyorlardı. *L'Illustration*'un sepya boyalı kapağında, General Franchet d'Esperey -gerileyen!- Fransız birliklerinin ilerleyişini seyrediyordu.

“O andan itibaren, ben her şeyin bittiğini anladım. Veya hemen hemen her şeyin...

Birkaç gündür, Astruc yeniden içmeye başlamıştı; sanki Mata Hari'nin kaderinin artık acımasızca hızlanan akışı, onu alkol ve unutmanın içine daha fazla gömmekten başka bir şey yapamıyordu.

“Yine de yalan söyledim. Clunet'yle gönderdiğim bir mektupta Mata Hari'ye herkesin -yani bütün Paris'in!- onun için kaygılandığını ve kurtuluşunu sağlamak için ellerinden geleni yapacaklarını açıklıyordum.”

Bu mektubu alan ve her şeye inanmaya hazır olan Mata Hari, yavaş yavaş yeniden cesaretlenmeye başlamıştı. Glenn'in ölümünün verdiği şaşkınlık, uyuşukluk, en kötü rüyalarında bile asla aklına gelmeyen bu şiddetli ıstırap geçince -onunla ilgilenen ve ondan şefkatini esirgemeyen rahibe Agnès'in sayesinde- genç kadının güveni biraz artmıştı. Astruc'ün mektubu, fakat özellikle masumiyetinden kesin olarak emin olması ve Agnès'in bıkmadan canlandırdığı Vadim'in anısı...

“O sizi düşünüyor, bunu hayal edin! Sadece o kötü annesi onun gelip sizi görmesine engel oluyor.”

Onu düşünen Vadim, evet... Bréa Sokağı'nda, Coq au Rico isimli fahişelerin gittiği bir gece kulübünden çıkmıyordu ve her sabah, ancak şafak vakti Neuilly'deki pansiyona dönüyordu.

“Ee, yakışıklı sarışın, melankolik mi yine?”

Kızlar ona karşı çok nazikti ve Vadim'in pek parası olmadığından, patronun bir şişe votkayı onun alabileceği bir fiyata bırakması için uğraşıyorlardı.

“Gerçekten Slavlara has bir çekicilik var onda...” diyorlardı

birbirlerine Marie-Hélène'ler ve Pétunia'lar. "Onu avutmayı çok isterdim..."

Vadim de itiraz etmeden, bir Pétunia'nın yatağında, bir Mirandoline'in divanında veya bir Arabella'nın kollarında gözlerini kapatarak kendisini onların tesellilerine bırakıyordu.

"Ben pis herifin biriyim," diye mırıldanıyordu dişlerinin arasından.

O zaman Mirandoline'ler ve Pétunia'lar ona bir miktar beyaz toz veriyorlardı. Unutması için. Fakat Vadim unutmayı başaramıyordu; sabah erken saatlerde, sulama makinelerinin etkinliğine meydan okuyarak Paris'in içinde geçen yaşayan bir ölüydü artık; bu sırada, Mata Hari, hücrelerinde nihayet az da olsa uyuyabiliyordu."

"O sizi düşünüyor, bunu hayal edin!" diye tekrarlıyordu rahibe Agnès.

Öyle ki Mata Hari, üçüncü kez kendini Yüzbaşı Bouchar-dot'nun karşısında bulduğunda, eksiksiz özgüven oyununu yeniden oynamaya karar vermişti. Zaten onun önünde bir an ıstı-
rabına ve korkusuna yenik düştüğü için kendine kızıyordu. Böylece Horloge Rıhtımı'ndaki büroya, haftada iki kez, ihtişamının en güzel günlerinde olduğu gibi süslenerek gitti. Fakat Bouchar-dot, Mata Hari'den nefret etmekte kararlıydı ve ona sadece, bu güzelliği daha fazla küçümsemek için bakıyordu. Yalnız genç tutanak kâtabi, Çavuş Baudoin, sessizce, ona güzel olduğunu söylemenin kendince tek ifade tarzı olan yüzündeki ciddiyeti bozmuyordu. Ve aynı soru ve yanıtlar -kedi ve fare oyunu- devam ediyordu. Mata Hari bir sigara yakıyordu. "İzin verir misiniz?" Sonra da küçük yargıcı tepeden tırnağa süzüyordu:

"Yüzbaşı, benim gibi bir kadının, yani sizin deyişinizle bir sanatçının, bir sosyete kadınının yaşantısını çok iyi bildiğinizden emin değilim. Söylenebilecek en az şey, bizim çevremizin çok geniş olduğudur. Ve zamanı gelince, eğer zaman gelebilirse, ah-

lak anlayışı olan tanıklarımı çağırarakla yetineceğim...

Bouchardot'nun kahkahası:

“Ahlak anlayışı mı?”

“Evet, ahlak anlayışı. Eğer bilmiyorsanız, hukuki bir terimden bahsediyorum. Ayrıca durmadan yürümekten vazgeçin, dikkatimi toplayamıyorum! Evet, Dışişleri Bakanlığı genel sekreteri, M. de Mergerie, Milli Savunma Bakanı, M. Manessy, M. Malvy, Noailles dükü, Broglie prensi, Jokey Kulübü'nün yarısı, Saint-Germain'in hemen hemen tamamı ve ayrıca, evet, yabancılar, İngilizler, İtalyanlar ve aynı zamanda -neden olmasın?- Almanlar ya da Avusturyalılar! Hepsini tanık olarak çağıracağım. Eee? Sınırların üstünde uçmak, Paris'te amcalara, Viyana'da kuzenlere, Bükreş ya da Berlin'de yeğenlere sahip olmak Gotha'ya özgüdür...”

Böyle bir konuşma, arenada bir boğanın burnunun dibinde sallanan kırmızı pelerin gibi, onun gözünün önünde sallanan bu güzel dünyadan kendini çok uzak hisseden birini ancak kızdırabilirdi. Yüzbaşı sadece nefretle homurdandı.

“Sınırların üstünde uçmak! Viyana ve Bükreş! Askerlerimiz her gün şerefli bir biçimde ölüp bayraklara sarılırken!”

Mata Hari'nin artık her şeye verecek yanıtı vardı.

“Askerlerimizin öldüğünü biliyorum. Vittel'de askeri bir hastanede kaldım yüzbaşı.”

“Casusluk yapmak için mi? Bu zavallı yaralılarından Fransa aleyhine küçük sırlar koparabilmek için mi?”

Mata Hari'nin esaslı ve gerçek öfkesi!

“Size suçsuz olduğumu tekrarlıyorum. Bir casus değilim ve hiçbir zaman da olmadım. Zaten komutan Ladoux size bunları en kısa zamanda açıklayacaktır.”

Ve yeni bir gelişme olmadan, birbirini izleyen sorgular. Bir kedi fare oyunu mu? Şimdilik fare bu durumdan yakasını az da olsa kurtarmıştı. Ve amirlerine açıklama yapmak zorunda olan kedi, sert bir şekilde azarlanıyordu.

Sahne sade ve çok kısa. Saint-Dominique Sokağı'ndaki, Milli Savunma Bakanlığı'nın bir bürosunda geçiyor. Rapor vermeye gelen Yüzbaşı Bouchardot, sadece iki yıldızı olan, ama önünde bütün kapıların açıldığı bir generalin karşısında kendisini aklamaya çalışıyor. Bir zamanlar II. Felipe'nin İspanyası'nda, basit bir Engizisyon yargıci kralları böyle titretiyordu. Yüzü tıraşlı, başı kel, burnunun ucunda küçük dar gözlükleri olan bir adam... Ona General Martin diyeceğiz. Bütün dosyaları elinde toplayan, ipleri elinde tutan fakat asla gölgeden çıkmayan bir adam...

“Mata Hari, kendini savunma yönteminin dışına çıkmıyor,” demeye çalışıyor Bouchardot. “Bana salık verdiğiniz gibi, ondan bana hayatını anlatmasını istedim. Bir sosyete dedikoduları derlemesi dinliyorum...”

Fakat diğeri onun sözünü kesiyor. Bir bastonla oynamıyor, monoklü ve gösterişli bir üniforması yok. Kant ve Hegel okumuş. Belki de bu yüzden, kimse kendine onun neden daha korkunç görüldüğü bir üniforma giydiğini sormuyor.

“Dinleyin dostum, yapmanız gereken bir iş var, onu yapın! Yüksek makamlar kızmaya başladı. Basına da bir şeyler temin etmek gerek, aksi halde itiraf etmeliyim ki, bugüne kadar bize gösterdikleri iyi niyete rağmen, bu gazeteler sonunda ona acıyacaklar ve onlar da kendilerine acaba o masum mu, diye soraçaklar!”

Bouchardot'nun nefreti: Bu güzel kadın...

“Ama o masum *olamaz!*”

General kalkıyor. Şimdi söyleyeceklerini, dar görüşlü ve korkak, görevi gereği özel olarak seçilen desenli üniformasının içindeki bu yüzbaşının iyi anlaması gerekiyor. O zaman kelimelerin üstüne basarak konuşuyor:

“Kendiniz söylediniz: O masum *olamaz*. Cephedeki durum buna izin vermez. Haydi, o zaman başlayın! Son hızla!”

Bouchardot da yerinden kalkıyor. Görüşmenin sona erdiğini anlıyor.

“Bana güvenin, generalim, zayıf noktayı bulacağım!”

Sonra çok geniş bir selam veriyor. Yalnız kalan general, küçük alaylı bir ısıklık yapıyor:

“Ona güvenmek! Zavallı... Biz herhangi birine güvenebilir miyiz gibi.”

Generalin telaffuz ettiği şu “biz” kelimesi! Bütün erkekler... Ne yaptığını bilmeyen genç ve güzel bir kadının kesin kaybı, felaketi için canla başla çalışan bütün erkekler.

Genç ve güzel bir kadın, hücrelerinde hiç durmadan yazıyor.

“Vadim, aşkım. Bu son günlerin iç karartıcı saatlerinden sonra, ışığı tekrar görmeye başlıyorum. Bir süredir umudumu kaybetmişim. Sonra bana bir melek gibi göz kulak olan iyi yürekli küçük rahibe, iyi yürekli tatlı bir kadın bana yeniden cesaret verdi. Bana senden söz etti. Kulağıma fısıldanan adın, bu cezaevinin duvarlarının, bana korkunç sorular soran korkunç askerlerin, hepsinin aydınlanması için yeterli oldu: Adın, Vadim'im, aşkım...”

“Ama bu kel ve zeki -onlardan hâlâ var!- general emirler vermişti ve bürolar, servisler, ofisler bu emirlere uymak zorundaydı.”

Astruc çalıştırılan korkunç düzeneğin her çarkını artık adeta hastalıklı bir zevkle betimliyor.

Hemen oluşturulan dosyalar, tekrar okunan resmi mesajlar, istenen bilgiler, parayla tutulan muhabirler; üretilen kanıtlar... Böylece Ladoux ve adamlarını uzun süre şaşkın bırakan şu küçük haber: Madrid'den gönderilen ve esrarengiz casus H 21'in İspanya'ya gelişini, sonra da Fransa'ya gidişini bildiren telgraf. Düşman mesajlarını kodlayıp şifrelerini çöze çöze, beyaz ve yalın kelimelerle oynaya oynaya, sonunda yavaş yavaş bir fikir oluşmuştu. Ladoux'nun servisleriyle genelkurmay arasında mesajlar gelip gidiyor, telefonlar ediliyordu. Genelkurmayla kel kafalı ge-

neralin bürosu arasında, generalin irtibat bürosuyla şu sevgili Yüzbaşı Bouchardot arasında da öyle... Zaman harcamışlardı ama başarmışlardı: İlk kanıt.

“Nasıl? Bundan emin misiniz?”

Bouchardot parlak bakır ahizeyi yerine koyuyor. Etekleri zil çalıyor. Görkemli ve küstah Mata Hari’nin, onun umduğu ilgiyi -tek bir bakış!- göstermediği şu ilk günden, 13 Şubat’tan beri beklediği bilgiyi ona nihayet sağlamışlardı. Savaş şiddetleniyor: Artık her şeyin intikamını alabilecek. Laon’da, Saint-Quentin’de, Lens’te, Almanlar, Fransız topraklarında kendi ölüleri için mermer ve kayadan anıtlar dikeyyor. Reims’te katedral yanıyor; Paris’te, Mata Hari ona meydan okumaya devam ediyor. Ve Bouchardot sonunda onu alt edecek kanıtı buluyor.

“Bana Zelle’nin kızını çağırın. Hemen.”

Daha şimdiden, Mata Hari değil de, Zelle’nin kızı demek ne alçak bir sevinç gösterisi! Baudoin hiçbir şey anlamadan yüzbaşıya bakıyor.

“Fakat... Bugün perşembe. O perşembeleri gelmez...”

Bouchardot sevinçten ellerini ovuşturuyor ve bürosunda bir aşağı bir yukarı yürüyor. Mata Hari şimdiden oradaymış gibi.

“Ne yapalım Baudoin? Kahramanlar için saat kavramı yoktur! Ben de küçük hanım Zelle’yi beklettiğim için kendime kızacaktım!”

Mata Hari de anlamıyor. Ona Vadim’den söz eden rahibe Agnès’in önünde, saçlarını taramakla meşgul.

“Hep söylemişimdir,” diye içini çekiyor küçük rahibe. “Rusya başka hiçbir ülkeye benzemez...”

Genç kadının uzun siyah saçları, yukarıdaki hava deliğinden gelen ve hücreyi hafifçe aydınlatan mavimsi ışığın içinde oynuyordu. Ansızın sürgüler gıcırdadı ve demir kapı açıldı. Gelen ve hemen saldırıya geçen rahibe Charlotte’tu.

“Evet, daha ne bekliyorsunuz rahibe Agnès? ‘Arkadaşınız’,

saat dokuzda Horloge Rıhtımı'nda olmalı. Saatin kaç olduğundan haberiniz var mı?"

Rahibe Agnès ona doğru dönüyor; rahibe Charlotte'un bilmediği şeyi açıklamaktan o kadar mutlu ki.

"Fakat bugün perşembe..."

Mata Hari onu susturuyor. Kendisinden nefret edenlere bir kez daha gülümsüyor.

"Hazırım rahibe Charlotte. Zaten Rahibe Agnès de bana acele etmem gerektiğini söylüyordu."

Ve Mata Hari kendini bir kez daha Bouchardot ve kâtibi Baudoin'ın önünde buluyor. Fakat bu kez Bouchardot çok ciddi. Gene ayakta, söyleyeceği şeyin tadını çıkarıyor.

"Sizi kararlaştırılan tarihten bir gün önce çağırttım, hanımefendi, çünkü bu sabah bir haber aldım."

Mata Hari alaycı bir ifadeyle onu süzüyor:

"Sahi mi?"

"Evet. Artık inkâr etme zahmetine girmeyin, her şeyi biliyoruz. Her şeyi biliyoruz *m*."

"Sahi mi?" diye tekrarlıyor Mata Hari. Onun için aylar, yıllar önce başlamış olan oyun sadece devam ediyordu.

"Bu kibirli tavırlarınızı daha fazla sürdüremeyeceksiniz, hanımefendi. Birkaç saat önce, sizin 1916'da karşı casusluk örgütlerimizin işlerini bozmak göreviyle Fransa'ya gönderildiğinizi kanıtlamış bulunuyoruz, çürütülemez kanıtlar. Kieffert ile Fraülein Doktor diye anılan Fraülein Hildegard'ın okulunda yetiştirildiniz, daha sonra Van Damm'dan emir aldınız. Paris'te, sonra Madrid'de çalıştınız ve İspanya'da koşullar sizin için çok zorlaşınca, tekrar Fransa'ya döndünüz."

Bir sessizlik oldu. Genç kadın şimdi söyleyeceklerinin önemini ölçüyor gibiydi. Sonra derin bir iç çekti ve bir saniye daha düşündükten sonra, atıldı.

"Bu sonucu elde edebilmek için bu kadar zamana mı gereksinim duydunuz?"

Bouchardot şaşkın bir tebessümle ona baktı: Kadın yine ka-fa tutuyordu.

“Ne demek, bu kadar zaman? Madrid’den gelen telgrafları ele geçirdik, bu da gerçeği ortaya koymamıza izin verdi. Artık inkâr edemeyeceğiniz bir gerçek.”

Mata Hari yine kendinden emindi. Hatta sonunda konuşa-bilecek olmak onu rahatlatmıştı.

“Fakat ben hiçbir şeyi inkâr etmiyorum yüzbaşı. Çavuş not alıyor musunuz – Baudoin’a dönmüş ve ona gülümsemişti. Ben hiçbir şeyi inkâr etmiyorum, tam tersine! Evet, tam tersine şim-di size her şeyi açıklayabilirim.”

Bouchardot bu kadar cüret karşısında üzüntü duyarak otur-du.

“Oturmakla iyi yapıyorsunuz, çünkü korkarım anlatacakla-rım uzun sürecek... En başından başlıyorum. 1916 Ağustos’un-da, Saint-Germain Bulvarı, 221 numaraya Yüzbaşı Ladoux’yu görmeye gittim. Bilginiz olsun diye söylüyorum, Yüzbaşı Lado-ux’yu bu göreve atayan General Joffne’un kendisiydi.”

Ve o günden sonra, Mata Hari konuştu. Her şeyi anlattı: Duyulmamış bir sürü ayrıntıya değindi. Kâtibine not almasını söylemeye bile vakit bulamayan şaşkın Bouchardot’dan artık kü-çük de olsa sakladığı hiçbir olay yoktu.

“Sanırım Mata Hari kendini böyle ifade etmekten büyük bir zevk alıyordu,” diye açıklıyor Astruc. “Konuştukça, bir an için kapılmış olduğu korkuyu unutuyordu.”

“Peki, Vadim’i de unutuyor muydu?”

Desvilliers’nin bakışları donuyor:

“Vadim’i hiçbir zaman unutmadı. Son ana kadar.”

Bouchardot yeniden endişelenmeye başlamıştı. Yıldızlı ya-pay mermerden neşeli meleklerle dolu, 18. yüzyıla özgü ve çok resmi bürosunda General Martin’i görmeye gitmişti.

“Bu kızın her şeye verecek cevabı var. Kısacası açıklamaları birbirini tutuyor...”

Fakat diğeri ona, tavandaki *putti*’lerden daha alaylı biçimde bakıyordu: O nereye gittiğini biliyordu.

“Açıklamaları birbirini tutuyor ya da tutmuyor! Başlangıçta söylenen tek bir yalan, bütün binanın yıkılmasına yeter. Yardımlarını sunmak için Ladoux’ya gittiğini biliyoruz kuşkusuz: Peki sonra? Berlin’den geliyordu ve Almanlardan para almıştı. Her şey onun iddia ettiği gibi olmuş olsa bile, kendi iddialarından başka bunu kanıtlayacak hiçbir şey yok.”

Daha sonra Bouchardot, Ladoux’yu işin içine sokmayı önerince, Kant’ı hatmetmiş olan, fakat Renoir’ı da seven ve Jane Austen’in romanlarını da okuyan general küçük bir kahkaha attı:

“Ladoux’yu kenarda tutalım. Şimdilik. Ve siz saldırmayı sürdürün. Yıpratın onu. Sonunda çökecektir. Gerçeği söylese bile!”

Daha sonra, annesiyle birlikte oturduğu Sainte-Geneviève-des-Bois’daki küçük eve dönen Bouchardot yığılıp kaldı:

“Anne,” dedi. “Öyle kadınlar var ki, bilemezsin...”

Yaşlı kadın elini oğlunun ensesine koyuyor. O tek kadın... hiçbir zaman...

“Ah! Biliyorum, yavrum... Biliyorum...”

Fakat Bouchardot yüzünü ellerinin içine almış hıçkırıyor. Aşka bu kadar benzeyen şu nefret!

“Onların yalan söylediğini biliyoruz. İçlerindeki her şeyin hileli, bozuk, kokuşmuş olduğunu da biliyoruz. Fakat şu tebesümeleri... Gülümsemenin yeterli olduğunu sanıyorlar... Ah! Şu tebessüm...”

“Fakat sen güçlüsün, benim koca oğlum. O kadından çok daha güçlüsün...”

Yüzbaşı başını kaldırıyor. Gözleri kıpkırmızı. Fakat neticede bir “hayata son verme” olan girişimini sonuna kadar götürmesi gerektiğini de biliyor.

“Bu zor anne... Bazen çok zor!”

Ve o gece Yüzbaşı Bouchardot, hayatında ilk kez, iki ay önce aklının kıyısından bile geçmeyecek bir şey yaptı... Hayal bile edemeyeceği bir şey. Banliyödeki küçük evden ve annesinin ılık ve yapışkan sevgisinden ayrıldı. İlkbaharı müjdeleyen bu akşam sığağında gara kadar gitti ve Paris trenine bindi. Sonra bütün gece yürüdü. Bardan bara, kahveden kahveye dolaştı, kaldırımlarda yürüdü... O arıyordu. Saint-Denis Sokağı’nda, Lappe Sokağı’nda, Provence Sokağı’nda aradı. Mata Hari’nin bakışı gibi bir kadın bakışı aradı, umutsuzca. Uzayıp giden sokakta, gözleri kadından kadına gezindi.

Böylece kendini Montparnasse’ta, Bréa Sokağı’ndaki bir batkhanede buldu. Yanında tıraşsız, zayıf, uzun boylu, sarışın bir genç adam, zavallı esmer bir kızın göğüslerini hüznle okşuyordu. Bouchardot ile Vadim’in bakışları karşılaştı. Pétunia veya Mirandoline’in Mata Hari’ye benzediği doğruydu. O güne kadar hiç içki içmemiş olan Bouchardot, hüznü bir halde içiyordu.

“Bir votka ister misin, babacık? Müessesenin ikramı!”

Teğmen Maznof, terk edilmiş metresini özene bezene ölme götürmekte olan kimseye şişe uzatıyordu. Fakat dar sivil kıyafeti içinde, işsiz kalan bir banka memuruna benzeyen yüzbaşının göz koyduğu şey alkol değildi.

“Ah! Sanırım sen Mirandoline’i arzuluyorsun? Bunu neden daha önce söylemedin?”

Diğer bütün kadınlara, ama aynı zamanda Mata Hari’ye benzeyen sokak yosmasını, Vadim omzundan tutarak celladına doğru itti.

“İstersen onu alabilirsin! Suratsızın tekidir, ama güzel bir poposu vardır. Sonra bundan da hoşlanır!”

Vadim’in cebinde küçük bir paket beyaz toz vardı. Bu gece için yeterliydi, gerisi o kadar önemli değildi. Sokak fahişesi, boyun eğerek, yarı kaçak teğmenin kollarından Somme’da yaralan-

miş Fransız yüzbaşının kollarına geçti ve Vadim, acı bir hıçkırıkla onların gidişini izledi.

“Bunları da kim uydurdu?” diye kesiyor aniden Desvilliers.

Fakat Astruc hiçbir şey anlamadan ona bakıyor:

“Uydurmak mı? Neden uydurulsun? Mata Hari’nin iki âşığı-nın bir gün karşılaşması gerekiyordu, değil mi? Hiçbir zaman cesaret edemeyecek olanla artık cesaret edemeyenin karşılaşması... Bréa Sokağı’ndaki Coq-au-Rico da bana herhangi bir yerden çok daha uygun bir mekân gibi görünüyor.”

Jules-Chaplain Sokağı’ndaki otel odasında, Bouchardot kızı çırılçıplak soymuştu.

“Sen, sen soyunmuyor musun?”

Kızın vücudu da yüzü gibi koyu renkti ve örgülü saçları sol omzundan aşağı dökülüyordu. Kuşkusuz güzeldi, ama belinde ve böğründe büyük mor çürüklerin izleri vardı.

“Sen, sen soyunmuyor musun?”

Bouchardot kravatını bile çözmemişti. Kız omuz silkti.

“Nasıl istersen...”

Yatağın üstüne uzandı ve bekledi. O zaman Bouchardot ona yaklaştı ve umutsuzluğa benzeyen bir tür hırsla onu sadece öptü. Yüzünü kızın yüzüne ve vücuduna bastırmış, dudakları vücudunun kıvrımları arasında kaybolmuş, onu öpüyordu, ağlayarak öpüyordu.

Bir süre sonra, afallamış, ürkmüş bir halde doğruldu.

“Burada ne işim var benim?”

Artık anlamıyordu. Yatağın üstündeki çıplak kız, dağılmış çarşaf ve odanın aşırı biçimde çiçekli duvar kâğıtları. Çamaşır suyu kokusu, bide, havlu, sabun... O zaman yavaşça kemerini çıkardı.

“Sonunda... diye mırıldandı, onun öpücükleriyle tahrik olan kız.

Fakat bir top mermisiyle erkekliği hadım edilmiş olan yüzbaşı, elinde kemeriyle, kolunu kaldırdı. Ve vurdu. Bütün gücüyle,

bütün enerjisiyle vurdu. Nefret edilen bir hayvana ya da bir erkek kalıntısı haline gelindiğinde, sevilen bir kadına vurulur gibi vuruyordu. Ve kemer, acıdan kıvranan kızın vücudunda şaklıyor, şaklıyordu, son derece koyu tenli vücudun üzerinde uzun kırmızı ve siyah çizgiler bırakarak şaklıyordu.

Sonunda nefes nefese kalan, fakat tatmin olan Bouchardot, cüzdanını çıkardı ve içinde ne varsa kızın vücudunun üstüne attı; bir aylık cellatlığının ücretini. Sonra banliyö trenine bindi ve içi huzurla dolu bir halde, küçük evine, annesine, yarasının karşılığında verilen ve duvardaki bir çerçeveye yerleştirdiği madalyalarına kavuştu.

“Yavrum,” diye mırıldandı anne Bouchardot. “Yavrum...

Bu sırada, Neuilly’de, kendini attığı yatağa uzanmış olan Vadim, bitkin bir halde hiç kıpırdamadan duruyordu. Yanında, elini sürmediği beyaz paket. Şu isimsiz fahişenin, yakında bir katil olacak çekingen, ufak tefek adamla gidişi, sanki içinde bir şeyler uyandırmıştı. Bu şey, anı diye de adlandırılabilirdi. Bu yüzden de, annesi odaya girip içeri sinen tatlı tütün kokusunu dağıtmak için pencereleri açtığında, ona bakmamıştı.

Yerde, Mata Hari davasının soruşturmasının yakında sona ereceğinden bahseden gazeteler. “Kanıtlar bulundu: O suçludur,” diye ilan ediyordu utanmadan *Le Gaulois*, henüz yargılanmayan şey hakkında şimdiden hüküm vererek.

Albay eşi oğluna doğru döndü:

“Bir karar aldım, çocuğum. Artık Paris’te kalmamalısın. Moskova’ya dönmelisin.”

Vadim İvanoviç Maznof kımıldamadı. Sadece başını salladı.

“Hayır, anne. Yapamam. Hiç değilse bilmeliyim...”

Albay eşinin sert, şiddetli, ani öfkesi:

“Fakat bu neye yarar? O... sürtük...”

“Anne!”

Edepsiz, kaba kelimeler: Yine nefret.

“O yosma, sana söylüyorum, tekrarlıyorum, haykırıyorum, o yosma, o sürtük, o hiç ölecek ve hepimiz kurtulacağız. Haydi, git! Burada yapacak hiçbir işin yok artık...”

Vadim duvara doğru döndü. İştmemek için başını yastığa gömüyordu.

“Kalacağım anne. O kadar.”

“Sorgular 21 Haziran’a kadar sürdü,” diyor Astruc. “Mata Hari’nin aleyhinde toplanan kanıtlar, günden güne dağılıyordu; çünkü o, her hareketine, her davranışına, her eylemine, en ufak seyahatine çok basit bir açıklama getirerek bu kanıtların gülünç-lüğünü ortaya koyuyordu!”

Fakat Bouchardot sadece duymak istediğini kafasında tutuyordu. Genç kadının İngiltere’ye yaptığı seyahatten ve Plymouth’ta tutuklandığından bahsediliyordu. Sorgu yargıcına göre, o şimdiden suçluydu. Hollanda’dan aldığı birkaç ödeme uzun uzun tartışılıyordu: 4 Kasım 1916’da, beş bin Frank; 16 Ocak 1917’de bir o kadar daha... Madrid’de, Lissner’in ona ödediği para: Üç bin beş yüz Peseta.

“Peki, Ladoux’nun bana vaat ettiği bir milyon?”

Fakat Bouchardot tepkisizdi, onu dinlemiyordu bile.

“Benim sadece iki buçuk ay içinde Alman casus örgütünden aldığınız toplam on dört bin Franktan haberim var! Not ediyor musunuz Baudoin?”

Mata Hari hiçbir şey anlamıyordu, ama kâtip anlıyordu ve genç kadına, o görmeden, üzülen bakıyordu.

“23 Ocak’ta, Van Damm size üç bin Frank ödedi, fakat siz on bin Frank istiyordunuz. Onlara hangi bilgileri sağladınız ki, Berlin’e gönderildikten sonra, bu bilgilere on bin Frank değilseniz bile, üç bin Frank değer biçildi?”

“Fakat ben onlara bizzat Desvignes’nin bana iletmemi söylediği şeyleri anlatıyordum. Değersiz şeyler! Gidiş gelişler...”

“Bütün bunlar için on dört bin Frank?”

Daha sonra, görünmez mürekkep, şişeler içinde ulaştırılan mesajlar bahis konusu olacaktı. Mata Hari yine açıklama yapıyordu.

“Fakat bana bu yolu salık veren bizzat Fransız servisleridir.”

Bouchardot omuz silkecek. Bu o kadar basitti ki! Aynı biçimde, genç kadının suratına fırlatacağı isimler... Karmakarışık kişiler, Mata'nın tanıdığı subaylar, rastladığı dostlar, Madrid'de Ritz Oteli'nde ya da hatta Ladoux'yu ziyaret ettiğinde, Saint-Germain Bulvarı'nda sadece karşılaştığı casuslar.

“Yüzbaşı Ladoux size bizzat söylemiş olmalı...”

Fakat Bouchardot onun sözünü kesiyordu.

“Yüzbaşı Ladoux'dan daha sonra söz edeceğiz!”

O günden sonra, isimler, tarihler, yerler, para miktarları ve doğru ya da yanlış bilgiler: Hepsi birbirine karışıyordu. Buna rağmen, her seferinde Mata Hari'nin hepsine vereceği yanıtı vardı. Ve sonra, her şeyi açıklarken, ortaya çıkan Vadim'in adı...

21 Haziran 1917'nin sabahına varmak için yaşanan bütün bu kasvetli oyun. Hava güzel ve ılıktı; Paris'i çiçeklenen kestane ağaçlarının kokusu sarmıştı ve Horloge Rıhtımı'nın iki adım ötesindeki çiçek pazarı leylak kokuyordu.

Genç kadın, bir kez daha, soğuk kül ve toz kokan dar bürodaydı. Çam ağacından küçük masasının arkasına oturmuş olan çavuş Boudoin bekliyordu. O biliyordu. Tutukluya hüznle karışık bir şefkatle bakıyordu. Bu kadın, tülleri ve parfümleriyle, bu soğuk duvarlara son kez başka yerlerin solüğünü getirecekti.

Bouchardot önce onu konuşturdu. Ve Mata her zamanki gibi konuştu, kendini savunuyordu.

“Hayır, yüzbaşı... Beni bu şekilde alt edemeyeceksiniz. Yüzbaşı Ladoux, Vittel'den ona ne bilgiler getirdiğimi size söyleyecektir. Albay Desvignes, Alman denizaltılarının Fas'a yapacağı çıkarmalarla ilgili ilk bilgiyi ona benim verdiğimi onaylayacaktır. Peki ya Dunkerque gemisinde, bir İngiliz donanma komutanın-

dan elde ettiğim bilgiler? Ya Von Kappel’le görüşürken öğrendiğim şeyler? Zavallı Camille’in Berlin’deki ölümü ve onun bana açıklamakta tereddüt etmediği itiraflarından söz etmeye gerek yok! Görüyorsunuz ki, yüzbaşı, her şey için bir açıklamam var. İlk günden beri ne yaptığımı biliyordum: Ben Fransa için çalışıyordum. Savaş başlayana kadar, bir sanatçıydım. Sadece dans ve sanatım için yaşıyordum.”

Odanın içinde hâlâ bir aşağı bir yukarı yürüyen yargıç, onun tam karşısına dikildi. Bugün ondan ayrılacağı için, ondan daha da fazla nefret ediyordu! Ve kendisini kıvrandıran şu anlaşılmaz kıskançlık...

“Sanatınız! Ve sanatınızın karşılığını ödeyen şu beyler!”

“Bana hakaret ediyorsunuz, yüzbaşı, fakat beni incitemeyeceksiniz. Çünkü o küçümsediğiniz hayatı, o yaşantıyı artık geride bıraktım... Savaş başladığından beri, bir adamı seviyorum, tek bir adamı ve kendimi bir ülkenin hizmetine adadım, tek bir ülkenin. Casus H 21 etiketinin bir maske olduğunu siz de biliyorsunuz. O olmadan, Madrid’de nasıl çalışabilirdim?”

Artık konuşmaya gerek yoktu. Sonunda yukarıdan emir gelmişti – General Martin’den mi? Fakat sadece ondan değil, diğerlerinden, Kant ve Hegel’i okuduktan sonra, daha iyi savaştırmak için Marx’ı keşfeden kel kukla-generalin iplerini oynatanlardan da... Evet, emir gelmişti, artık bu iş bitsin emri... Marne’da veya Verdun dolaylarında, yankı uyandıran bir dava olmasın diye dipçiklerini semaya kaldıranlar çok sayıdaydı!

Bouchardot son kez pencereye kadar gitti; leylakların kokusu, evet... Sonra tekrar Mata Hari’nin karşısına geçti. Bu kadının yüzü... Dudaklarının sahip olduğu tat... Ürperdi... Sonra omuz silkti.

“Çavuş Baudoin bana anlattıklarınızı belki yüz kez kayda geçirdi, hanımefendi... Ben sadece sizi dinledim... Artık sorgulamayı bitmiş gibi kabul ediyorum. Avukatınızla görüşebilirsiniz.”

Bitmişti. Mata Hari'nin bakışı, son kez, ondan daha fazla üzüyor görünen Baudoin'ın bakışıyla karşılaştı. Ama Bouc-hardot şimdiden ayağa kalkıyor ve onu selamlıyordu.

“Elveda, hanımefendi.”

Bununla birlikte, birkaç saniye sonra, Clunet ile görüştüğünde, Mata Hari'nin hiçbir şeyden haberi yoktu. Sürekli tebensüm ediyordu; yüzündeki tülü kaldırıp ondan bir sigara istedi. Ona şöhret yıllarını hatırlatan, şark tütününden yapılmış, şu ince ve yassı sigaralardan.

“Of! Bitti,” diye fısıldadı, sigarasından bir nefes çekip.

Sonra eski dostunu aceleyle öptü ve neşeyle:

“Haydi, Clunet!” dedi. “Surat asmayın! İlk devre sona erdi, değil mi?”

Fakat Clunet karamsardı.

“Endişeliyim Mata... Her yerde size karşı bir düşmanlık hissediyorum... H 21 olayı basında bir skandala yol açtı. Ve bunun olumsuz sonuçları sizi lekelemeye devam ediyor...”

“Sevgili Clunet, ben bu konuyla ilgili açıklamamı yaptım. Benim savunma yöntemim en iyisi! Her şeyi söyledim. Hiçbir şeyi saklamadım. Bana karşı hazırlanan bir komplo olmadığı sürece, olası bir tehlike görmüyorum...”

“Bir komplo olmadığı sürece, evet,” diye tekrarladı Clunet.

Fakat etrafındaki bütün erkekler tarafından küçültülmüş ve hakarete uğramış olan Mata Hari'nin erkeklerin zaaflarına inanmama gibi bir zaafi vardı.

“Mantıklı olalım, Clunet! Âşık olduğundan beri, dans bile etmeyen zavallı küçük bir dansöze kim bir komplo düzenleyebilir?”

Üç saat sonra akşam gazeteleri bildiriyordu: “Mata Hari'nin sorgusu sona erdi. Söz yargıçlarda.” Aynı sayfada Vimy'ye yapılan saldırıdan ve Folie, Bonval, Goulot, Farbus ormanlarındaki askeri birliklerimizin yarılmasından da bahsediliyordu.

O sırada, havalı bıyığıyla, General Pétain konaklama yerleri-

ni ziyaret ediyor ve yamru yumru, kalaylı, dörtte biri dolu bir bardakta, iki gün, on gün sonra en ufak bir vicdan azabı duymadan darağacına göndereceği kişilerin berbat kahvelerini içiyordu. Çünkü berbat kahve, havalı bıyık ve tavşanlara ateş eder gibi ateş açan karşıdaki düşman, konaklama yerlerinde ve siperlerde artık görülmek istenmeyen şeylerdi. Ertesi gün, *Le Gaulois* ve *Le Figaro*'nun günlük haberleri arasında, "Vimy geri alındı" ve "Mata Hari umutsuz durumda" başlıkları yer alacaktı.

Daha sonra, büyük savaşlar sonrasında olduğu gibi, sakin bir dönem oldu. Kuşkusuz basın kara çalma kampanyalarını sürdürüyordu, fakat 21 Haziran'daki bu son sorguyla askeri mahkemenin toplandığı 21 Temmuz arasındaki süre içinde, Mata Hari, kendisine karşı yapılacak şeyler onu hiç ilgilendirmiyormuş gibi yaşamaya devam etti. Tek endişesi Vadim'in suskunluğuydu. Fakat Clunet onu, Paris'te yaşayan müttefik bir subayın düşmanla işbirliği yapmakla suçlanan bir tutukluya yazmasının -hele hele onunla görüşmesinin- askeri merci tarafından yasaklandığına inandırdığı için, genç kadın sonunda kendini bu sessizliğin içine bırakmıştı. Ama o, ona her gece uzun mektuplar yazıyordu; avukatının alıp titizlikle postaladığı bu mektuplar, daha sonra, zarfları açılmadan Neuilly'deki aile pansiyonunun bir odasındaki başucu masasının çekmecesinde üst üste yığılıyordu.

Evet, Mata Hari, sonunda güneşin girebildiği bir cezaevindeki bu yaz başı uyuşukluğuna, her zaman kendini kaptırdığı umutlara ve bütün Paris'te ve Avrupa'da her günün, yeni hayranlıkların, yeni sevgilerin çalkalanması için yeni bir fırsat olduğunu düşünen küçük rahibe Agnès'in şefkatine böylece iyice alışmıştı.

Martha'nın üç ay önce bir iyilik yapmasını istemek için geldiği şu çok resmi ve o derecede de nazik adamın Ampir stili bürosunda...

Saat akşamın altısı; güneş hâlâ yukarıda; mermer Marianne'nin bulunduğu odayı manolya kokusu kaplıyor. Yıllardır başkan diye hitap edilen kişi, evin hizmetkârı kapıya vurduğunda, çalışmakla -bir dosyayı gözden geçirmek veya bir söylev hazırlamakla- meşguldü.

“Beklediğiniz ziyaretçi geldi, sayın başkan.”

Başkan ayağa kalktı. İçini çekti ve kâğıtlarını düzeltti.

“Öyle mi? Peki! İçeri alın...”

Ve bu akşamki görevi Mata Hari'nin yazgısının kesin olarak belirlenmesini sağlamak olan bu iki yıldızlı generali, neredeyse hazırola geçerek -o, başkan!- karşıladı.

“Emrinizdeyim, Generalim...”

Diğeri, onun tam karşısına, kıvrık kolları, yaldızlı ve gizemli sfensklerle süslenmiş, Mısır dönüşü getirilmiş bir koltuğa oturdu.

“Sevgili başkan beni bu kadar çabuk kabul etmeniz çok ince bir davranış. Fakat sanırım, durum da bunu gerektiriyordu. Oturuyorum...”

“Lütfen...”

General, ev sahibinin uzattığı puroyu geri çevirdi.

“Sigara içmiyorum, hiçbir zaman içmedim.”

Sonra hemen konuya girdi:

“Açık konuşacağım. Askeri mahkemelerin yakın dönemdeki bazı davalarda gösterdiği hoşgörüden sonra -asılacakları ip kadar değerleri olmadığı halde hayatları bağışlanan şu Ducimetierre kadınlarını ve yabancılara hizmet eden diğer casus kadınları kastediyorum-, ben şu andan itibaren çok katı davranılması emrini verdim. Ve şu anda ilgilendiğimiz davada, Fransa hükümetinin, ordusunun arkasında olduğundan emin olmak istiyorum.”

Mermer Marianne heykelinin tebessümü hemen hemen hoşgörülü görünüyordu; başkan, eliyle, yazı masasının üstündeki dosyaları iter gibi bir hareket yaptı.

“Mata Hari’nin durumunu yakından inceledim. Zaten bu kadını eskiden de tanırdım, fakat elimi vicdanıma koyarak, kendi kendime soruyorum: Ya o sadece bazı ihtiyatsızlıklarda bulunduysa?”

Martha’yla da konuşmuştu tabii... Ve sonra belki kimilerinin “kişisel kanı” dediği şey de vardı... Fakat Kant’tan sonra Marx’ı okuyan iki yıldızlı bir General’in böyle zaafarla ne ilgisi olurdu? O, öfkeyle sesini yükseltti:

“İhtiyatsızlıklar! Sizin gibi bir adamdan gelen böyle bir hoş-görü beni şaşırtıyor, sayın başkan. Ona eskiden -onun en iyi dönemlerinde, bunu kabul edebilirim- beslediğiniz bu dostluğun sizi yanılgıya düşürmesine izin vermemelisiniz. İhtiyatsızlıklar mı? O halde size soruyorum, sayın başkan: Fransız ordusu bir kadının yaptığı ihtiyatsızlıkların bedelini ödemek zorunda mıdır? Hele hele bu kadın genç, güzel ve ünlü biriye... Orada, siperlerde, Marne üzerinde, Verdun’de, Chemin des Dames’da savaşan adamlarımız artık anlamayacaklar sayın başkan. Ve onlar iki kere ihanete uğramış olacaklar...”

Marianne’ın altında oturan ve bakışı birdenbire hüznlenen başkan yanıt vermedi. Ayağa kalkan muhatabı için bu yeterliydi. Artık başarısından emindi.

“Sayın başkan, size bundan başka söyleyebileceğim bir şey yok: Fransız ordusu, hükümetine güveniyor. Hükümetin de bu güvene layık olduğunu göstereceğini umarım.”

General başka bir şey söylemeden -ve özellikle yanıt beklemeden- onu selamladı ve kapıya doğru ilerledi. Başkan, bunalmış bir halde, onun arkasından baktı. Kendisinin de yüksek yarğışlarından biri olduğu, insanların adaleti diye adlandırılan şey demek buydu.

Berlin’de bir büroda, aşağı yukarı aynı tarz bir konuşma yapılıyordu. Küçük bir farkla, bahsedilen ölümler Alman’dı ve salladıkları bayrak Prusya flamasıydı.

Adolf Kieffert bizzat kalkıp Van Damm'ı ziyaret etmişti. Van Damm onu bekletmişti ve onu nihayet kabul ettiğinde, en fazla birkaç dakika dinlemiş, sonra da sözünü kesmişti:

“Ne olmuş?”

Kieffert hiçbir şey anlamadan ona bakıyordu:

“Ne demek, ne olmuş? Biz bu zavallı kızın hiçbir şey yapmadığını ispat edebiliriz! Resmi bir mesajın ortalıkta dolaşmasına izin vermemiz yeterli.”

Van Damm gülmüştü. Yılışık, neredeyse ahlaksız bir gülüş.

“Ve hepsi bu! Bir kadının güzel gözleri için ajanlarımızdan birinin maskesini düşürmek!”

“Kimsenin maskesini düşürmek söz konusu değil... Ayrıca Paris'e gizlice bir değiş tokuş yapmaya hazır olduğumuzu bildirebiliriz.”

Fakat Van Damm bir puro yakmıştı ve dumanını muhatabının yüzüne üflüyordu:

“Azizim Kieffert, bu söz konusu olamaz. Bu kızı işe almak sizin fikrinizdi; bize hiçbir faydası olmadı – tekrarlıyorum ve üstüne basa basa söylüyorum: hiç! Onun için parmağımı bile kıpırdatmaya niyetim yok.”

Kieffert kızmış gibi görünmüştü.

“Fakat ben yapabilirim...”

Yaralayıcı bir yanıt gelmişti:

“Hiçbir şey yapamazsınız Kieffert. Mata Hari bitmiş bir cüstur ve siz de artık bir işe yaramıyorsunuz. Bunu siz de çok iyi biliyorsunuz!”

Mata Hari'nin güvenebileceği bütün destekler tek tek çöküyordu. Bu, Adam Zelle'ye, Mata Hari'nin babası, ahlaksız, utanmaz, şişko Adam Zelle'ye kadar gidiyordu. O, bizzat “skandal” diye adlandırdığı olaydan sonra Amsterdam'a dönmüş ve herkesten uzakta, öfke içinde yaşıyordu.

“Sürtük! Fahişe! Pislik! Bana bu yapılır mı? Ben ki onu bir

prenses gibi yetiştirdim! Bana bu yapılır mı? Ve Fransa'ya! Hayır, anlıyor musun?"

Adam Zelle'nin limanda çalıştırdığı sarı benizli, saçları dar-madağınık, şışman yosma -Mata Hari, onun dükleri ve bakanla-rından sonra, tütöülenmiş ringa balığı kokan şışman bir orospu!-kıvrım kıvrım yağlı çıplaklığını sergilediğı aynanın karşısında omuz silkiyordu.

"O senin kızın değıl mi?"

"Kızım mı? Babasına ihanet ettikten sonra, vatanına da iha-net etmiş bir kız. Ona kızım diyeceğimi mi sanıyorsun?"

Adam sesli bir biçimde geçirdi; fahişe aynanın karşısında saç-larını toplamıştı.

"Haydi, artık gitmem gerek."

Şişko adam ona bakmıyordu bile.

"Doğru, güzelim. Biraz dışarı ık. Ve sakın ellerin boş gel-me, yoksa..."

"Ben ancak o sıralarda onu görmek için izin alabilmişim," diye belirtiyor Astruc.

Sorgulamanın yapıldığı dönemde, Mata Hari kimseyle gö-rüşürölmemişti. Ta ki Clunet'yle yaptığı görüşmelere, titizlikle takip edilen, süresi belirli, hatta dakikaları bile sayılan görüşme-lere kadar. Hatta kimi zaman avukatı bile onunla üç gün hiç ko-nuşamayabiliyordu.

"Manessy'nin yanına gidip yeni bir girişimde bulunmayı de-nedim, fakat sefahat düşkünü rezil ihtiyar beni kabul etmek bi-le istemedi."

Sonra bir gün, özel bir istekte bulunmaksızın, Astruc'e, ta-nımadığı bir yüzbaşidan bir telefon gelmişti; önce onu Bouc-hardot sanmış, ama sonra bunun Martha'nın dostu olan başka-nın kabinesine bağılı bir asker olması gerektiğini düşünmüştü. Yüzbaşı ona ertesi gün Saint-Lazare Hapishanesi'ne gidebilece-ğini haber vermişti.

“Mata Hari’yi beni allak bullak eden bir dinginlik içinde buldum...”

Hücre çıplaktı, ama içerisi tepedeki delikten sızan ince bir güneş ışığıyla ılınmıştı. Rahibe Agnès, bir masa örtüsü, küçük bir ayna, bir hardal şişesindeki birkaç kır çiçeğiyle orayı neşlendirmeyi başarmıştı. Mata Hari zayıflamıştı, gözlerinin etrafı mor halkalarla çevriliydi. Buna rağmen, bu berbat ortamda bile, Astruc’e nefesini kesecek kadar güzel göründü. Görüşmelerinde orada bulunmak zorunda olan küçük rahibe Agnès, kibarca onlardan uzak bir yere oturmuş ve büyük bir *İncil*’i okumaya dalmıştı.

Mata Hari hemen neşeli görünmeye çalışmıştı.

“Sen ve rahibe Agnès, siz ikiniz olmasaydınız, kim bana moral verirdi bilmiyorum! Dumet’den veya Manessy’den en azından bir dostluk işareti bekliyordum, onlara güveniyordum. Fakat hiçbir şey gelmedi. Beni eski bir paçavra gibi attılar!”

O zaman, Astruc aynı ses tonuyla devam etmişti:

“Savaş döneminde hafif kükürt kokan güzel bir kadın, barış zamanı, mirra ve günlük kokuları içinde dans eden aynı kadından çok daha fazla tehlikeli ve başa iş açıcıdır.”

Mata Hari ayağa kalkıp üstü çizilmiş ayna parçasının önünde dikilmişti.

“Ah! Sevgili Astruc, tekrar dans edebilmeyi o kadar çok isterdim ki! Fakat çok çirkinim, çok yaşlıyım. Şu suratıma bir bak!”

“Sen de iyi biliyorsun ki senin güzel olduğunu söylemek benim işim değil, diğerlerinin işi...”

Mata Hari aniden cilve yapmaya başlıyordu. Daha sonra Astruc, kendi kendine genç kadının onun önünde ne derece rol yaptığını sormuş olmalıydı.

“Şu anda bunu bana kimin söyleyebileceğini bilmek isterdim.”

“Fakat bütün basın, şekerim! Basın sadece bunlarla dolu!

‘Güzel Casus’, ‘Meşhur Gönül Avcısı’ Mata Hari!”

O zaman Mata Hari buketin içinden bir çiçek -bir süsen çiçeği- almış ve çok eskilere uzanan bir hareketle, çiçeği saçlarının arasına yerleştirip küçük aynada kendisine bakmıştı.

“Eski bir ayrıntı, anımsıyor musun? Sence bu halimle bir gönül avcısından çok, güzel bir casusa mı benziyorum? Yoksa tam tersi mi?”

Kelimeler ve anıların ahengi... Astruc ağlayacağını hissediyordu. Ama yapmamalıydı. Ona en ufak heyecanını bile göstermemeliydi, onun gibi gülmeli, tebessüm etmeliydi.

“Biliyor musun Mata, böyle şaka yapmak sana çok yakışıyor.”

Gülümsemişti, genç kadın da gülümsemişti, hiçbir şey olmamış gibi...

“Ağlamamı istemez miydin? Sadece zavallı Glenn’in ölümü beni ağlatabildi. Geri kalan için, ne kadar umutlu olduğumu bilsen... Her neyse, söylesene Vadim’den hiç haber alıyor musun?”

Gene yalan söylemek gerekiyordu. Astruc, güçsüzlüğünü belirtmek için elini kaldırdı:

“Hâlâ seninle görüşmesi yasak. Bu yüzden kuduruyor, biliyorsun. Fakat Paris’i terk etmedi. Annesinin baskılarına rağmen.”

Hiç değilse bu gerçektir. Mata Hari tekrar güldü:

“Umut etmekte haklı olduğumu görüyorsun. Vakti gelince, eğer birisinin mahkemeyi ikna etmesi gerekirse, bu kişinin Vadim olacağını biliyorum. Çünkü o, sadece o -beni affet Astruc- sadece o her şeyi biliyor.”

Astruc, bir süre daha onunla sohbet etmişti. Ama artık kendini bir yabancıyla sohbet ediyormuş gibi hissediyordu. Sevdığı, taptığı, fakat onun konuştuğu dilden farklı bir dil konuşan bir yabancıyla. Ezelden beri tanıdığı, ama başka bir gezegenden, onu mahvedecek erkekler âlemine düşecek bir yabancı. Genç kadın artık ne oyunu, ne de kurallarını biliyordu... Hayal kuru-

yordu... Dolayısıyla bir süre sonra, Astruc ayağa kalkmıştı. Zaten kapının dikiz deliğinde yüzü görülen rahibe Charlotte, konuşmayı bitirmesi için ona işaret ediyordu...

“Meleğim, gitmem lazım...”

Mata Hari’nin bakışlarında bir hüznün belirmişti; dostu geldiğinden beri ilk hüznün belirtisiydi bu.

“Fakat gene geleceksin, değil mi?”

“Geleceğim.”

“Gerçekten mi?”

“Gerçekten.”

Kapı kapanmadan önce, genç kadın eklemişti:

“Ayrıca, diğerlerini, Vadim’in gelmesine izin vermeleri için ikna etmeye çalış. Artık kimseden koparıp alacağım bir sır yok!”

Gene gülmüştü...

Ama Neuilly’de kasvetli aile pansiyonundaki yatağa uzanmış olan Vadim artık konuşmuyordu. Annesi dilediği kadar isteklerini yinelesin, onu sitehlere boğsun, Rusya’dan Çar’dan, ordu-dan, babasından bahsetsin, o sessizce sigara üstüne sigara içiyordu. Ne votka, hatta ne de annesinin bizzat getirmeyi denediği beyaz toz -pişmanlık, fakat anlamsız bir pişmanlık, ölü bir vicdan- onu bu uyku halinden çıkarabiliyordu.

Bununla birlikte annesi bildiği bütün hakaretleri sıralamaya başlıyordu:

“O yosma...”

Vadim artık yanıt bile vermiyordu.

Astruc de sustu. Parka bakan bu salonun ılık ve yeşil ışığında, kaç gündür, kaç haftadır böyle konuşuyorlardı?

Yerde, etrafta, mobilyaların, masaların, koltukların üstünde, artık bütün dosyalar darmadağın bir haldeydi. Gazete kupürleri, davanın ayrıntıları, dışarı sızdırılabilmiş sorgulama tutanakları. Kâğıt, sadece kâğıt... Fakat Astruc artık hiçbir şey söylemiyordu. O zaman, anılarla kendinden geçen ve bir tür rüyaday-

miş gibi usulca sesini yükselten Desvilliers oldu.

“Benim yaşantım bir bakıma o zaman başladı.”

Yaşantısı: Beklentileri, kaygıları, pek tabii aşkı ve özellikle bu boş umudu, demek istiyor.

“Hatırlarsınız, onunla daha önce bir kez karşılaşmıştık. 1916 yılının ortalarında Paris’e izne gelmişim. Sonra geri dönmüş ve bir yıl boyunca Paris’e adım atmamıştım...”

Ve haziran sonunda, Paris’e tekrar döndüğünde, basının öfkesi, başyazıların alçaklığı, muhafazakarların esaslı kızgınlığı yüzüne çarpmıştı. Tahammül edemediği iğrenç bir tükürük gibi.

“Kadınların gözü yaşlı ve acıyan bakışları, savaş boyunca tehlikesiz görevlerde yer almış askerlerin ateşli coşkusu bana iğrenç ve dayanılmaz geldiği için, Paris’te, boğulmadığımı hissettiğim tek yer olan şu subay kulüplerinden birindeydim.”

Ve orada, arkadaşlarıyla birlikte -Desvilliers hatırlıyor, Genet ve Ravel adlı arkadaşları-, her şeyi tamamen unutmamak için, saatlerce içip konuşuyordu. O sırada, bir anda, diğerleri gibi Mata Hari’yi hakarete boğan bir gazetenin başlığı gözüne çarpmıştı. Yüzü sapsarı kesilmiş, ayağa kalkmıştı:

“Bu korkunç!”

Gazete parçası, hem bedenini, hem vatanını satan, fakat yanında vücudunda on iki kurşunla, hak ettiği bedeli ödeyecek olan bir fahişeden bahsediyordu.

“Ne yaparsın dostum,” diye yanıtlamıştı arkadaşı Genet. “Fransız ordusu bir kelle istiyor. Ordunun isteği hiç geri çevrilir mi?”

O zaman Desvilliers patlamıştı.

“Fransız Ordusu! Ordu bunu istiyor, ordu şunu gerekli görüyor, o bir kelle istiyor, birinin canını almak istiyor! Peki biz, biz de Fransız Ordusu’nu temsil etmiyor muyuz?”

Genet -veya Ravel- gülmüştü:

“Bak sen, bizim Desvilliers coşuyor! Sakın şu güzel casusa âşık falan olmasın?”

Âşık mı? Genç teğmen omuz silmişti. Söz konusu olan aşk değildi, konu en temel adaletin en temel ilkeleriydi.

“Mata Hari yargıçların önüne çıkmadıkça, ondan bu sözcüklerle bahsedilebileceğini sanmıyorum dostum!”

O zaman, Ravel -veya Genet- daha da ileri gitmişti:

“Kızma, Desvilliers! Hepimiz aynı düşüncedeyiz. Bu kızı ortadan kaldırmak yazık olur! Halk arasında dolaşan söylentiye göre, güzel bir parçaymış. Fakat işi çok abartıyorlar...”

Ansızın Desvilliers olacakları anlıyordu. Gözü kararıyordu. Aştan mı? Hayır, sadece farkında olduğu gerçeklerden.

“Onu diğerlerine ibret olsun diye öldürmek istiyorlar! Cephe yarıyor. Nivelles ve Pétain başarısızlıktan başarısızlığa koşuyor ve bu yüzden, cepheye bir hiç uğruna adam öldürtenlerin hoşuna gitsin diye, böyle cephe gerisindeki bir kadını öldürüyorlar!”

“Hiç uğruna mı?”

Arkadaşının hoşnutsuzluğu üzerine:

“Haydi, ‘hiç uğruna’ sözünü geri alayım. Çeyrek litre kırmızı şarap ve kurşun ekilmiş bir toprak parçası uğruna diyelim,” dedi.

Ravel, Genet’ye dönmüştü. Önlerindeki konyak şişesi boşalmıştı.

“Galiba haklısın, Genet. Arkadaşımız kesinlikle âşık.”

Âşık mı? Desvilliers omuz silkiyordu. Fakat Alma Meydanı’ndaki boş dairesine döndüğü zaman, uyuyamadı. Mata Hari’nin yüzü, kibar bir basın yayımladığı çıplak fotoğraflar, gar peronundaki karşılaşmalarından kalan unutamadığı anılar... Yavaş yavaş yerine oturan karışık görüntüler. Desvilliers Paris’te yalnızdı. Ailesi haziran ayında Biarritz’e veya Arcachon’a gitmişti. Ve ansızın, Genet veya Ravel’in haklı olduğunu anladı. O âşıktı.

O zaman, postanedeki genç bayanın yardımıyla gazetede bir ismi ve bir telefon numarasını teyit ederek Clunet’yi aradı.

“Mata Hari’nin avukatıyla görüşmek istiyordum.”

Desvilliers, telefon görüşmesinin ertesi günü Clunet'yle buluşmuştu. Yaşlı avukat, Voltaire Rıhtımı'ndaki bürosunda onu nazik bir şekilde kabul etmiş, fakat ziyaretçisinin Mata Hari'ye olan ilgisine de şaşırmıştı.

“Bildiğim kadarıyla, onunla tanışmadınız?”

Tek bir karşılaşmayı hatırlatmak neye yarardı? Desvilliers yanıtlı vermemişti. Sadece gerçeği açıklamıştı: Hazırlanmakta olan dava parodisi karşısında duyduğu öfkeyi ve genç kadını cellatlarının elinden kurtarmaya çalışmak için harcamaya hazır olduğu enerjisi.

Buna rağmen avukat umutluymuş gibi görünmeye devam ediyordu.

“Ne kadar da abartıyorsunuz! Mata Hari askeri mahkemeye çıkmadıkça kaybedilmiş hiçbir şey yok!”

Desvilliers, yaşlı avukatı ansızın çözmüştü: Adli oyunlara, ayrıntılara sarılan yorgun bir ihtiyar; iyi yürekli bir adam, kuşkusuz, Mata Hari'yi yüreктen seven, fakat gerçeği olduğu gibi görmek istemeyen bir adam.

“Fakat gazeteleri okumuyor musunuz?” diye bağırıyordu o zaman Desvilliers. “Etrafınızda insanlar neler konuşuyor duymuyor musunuz?”

Bu kadar saflık onu hayrete düşürüyordu. Buna rağmen orada uzun süre kalıp avukatla konuşmuş ve bütün olasılıkları tek tek gözden geçirmişti. Eski dosya ve toz kokan bürodan ayrıldıktan sonra, kararını vermişti. Kuşkusuz, duruşmayı bekleyecekti, fakat daha sonra ne olursa olsun, harekete geçecekti.

“Bugün bile çıldırmış olduğunuzu düşünüyorum,” dedi Astruc boğuk bir sesle.

Desvilliers gazetelere, üstünde sadece cam boncuklu bir kolye olan Mata Hari'nin çıplak fotoğraflarına bakıyordu.

“Çıldırmıştım, evet, biliyorum. Fakat hâlâ öyleyim.”

Böylece bilinmedik ve şiddetli bir coşkuyla, bir deli gibi kendi kendine konuşarak kendini Voltaire Rıhtımı'nda bul-

muştı. Çok iyi tanımadığı, fakat eskiden Vadim İvanoviç Maznof ya da Glenn Carter gibi, delice bir aşkla sevdiği bu kadının maruz kaldığı iğrenç davranışları bütün dünyaya ödetme arzusu içindeydi.

“Hemen,” diye tekrarladı alçak sesle, “bütün olasılıkları gözden geçirdim. Ve bir şekilde, ne olursa olsun, yapacağım şeyi biliyordum.”

Desvilliers sesini alçaltıyor. Bir el hareketiyle bir resim ve fotoğraf yığınına kendine doğru çekiyor: Mata Hari yine ve hâlâ çıplak, canlı, yumuşak ve cömert. Astruc ansızın genç adama bir tür endişeyle bakıyor. Desvilliers onun bakışını yakalıyor.

“Anlamanız gerekirdi,” diye itiraf ediyor, “ona delice âşık olduğumu anlamanız gerekirdi.”

Üç hafta sonra, duruşma başlıyordu. Oturum Saint-Christine’de yapılacaktı. Paris, yaz sıcağında uyukluyordu, fakat başlayacak olan süreç, ne de olsa, aynı idam töreninin ikinci kısmından başka bir şey değildi. Yargıçları, avukatları, başkanı ve savcısıyla yeni bir ritüel, ama önceden yazılmış ve sadece son perdeye kadar götürülmesi gereken aynı tiyatro oyunu...

Bu ölüm yürüyüşünün ilk aşaması basit bir cezaevi değişikliği. Duruşmaların daha rahat yapılabilmesi için, askeri mahkeme, sanığın, yargının hemen erişebileceği bir yerde olmasını daha uygun bulmuştu. Böylece Mata Hari Saint-Lazare’dan alınıp Conciergerie’ye götürüldü.

Önceden olduğu gibi, rahibe Agnès ve rahibe Charlotte tutuklunun gözetimini sağlamaya devam ediyordu ve Saint-Lazare’ın karanlık hücrelerinde -güneş henüz tepedeki dar deliğe ulaşmıyordu- rahibe Agnès, Mata Hari’ye küçük valizini hazırlamasında yardım ediyordu. Bu taşınma onu bir bakıma heyecanlandırıyordu. O bunu kara bir ayinin giriş bölümü olarak görmüyordu.

“Hiçbir şeyi unutmadığınızdan emin misiniz hanımefendi?”

Çıplak duvarlar, minder ve beyaz tahta masa arasında bir şey kaybetmek olasıymış gibi. Fakat rahibe Agnès yeni hücrenin gardiyanlarının yanında telaşla sağa sola koşuşturuyordu. Ve “tutuklusuyla” birlikte kendini yeni hücrede bulunca, etrafı do-laştıktan sonra orada olmaktan dolayı duyduğu hoşnutluğu dile getiriyordu.

“Burası Saint-Lazare’dan daha büyük değil mi? Belki biraz daha karanlık, ama daha havadar...”

Küçük rahibenin bu oyunu Mata Hari’yi her şeye rağmen eğlendiriyor ve dünden beri içinde oluşan kaygıyı ona bir parça unutturuyordu. Ya olaylar umduğu gibi gelişmezse? Yanakları heyecandan kızarmış olan rahibe Agnès hâlâ koşuşturup duruyordu ve Mata Hari başını salladı: Ne olacaksa olsun!

Hatta ilk celsenin başlamasına birkaç dakika kala üstünü de-ğiştirme isteği bile duydu.

“Sizce şimdi şıklaşmanın zamanı mı?” dedi, o ana kadar ses-siz kalan rahibe Charlotte.

Mata Hari, geçmişte olduğu gibi işveli bir hareketle saçlarını arkaya attı.

“Yargıçlarıma, bazı gazetecilerin anlattığı kadar çirkin olma-dığımı göstermek istiyorum sadece,” dedi.

Rahibe Charlotte omuz silkip genç kadına sırtını dönerken, rahibe Agnès Mata Hari’nin giyinmesine yardım ediyordu. An-sızın nefesleri kesecek bir güzellik patlaması oldu. Siyah ipek el-bise, şık bir fular ve küçük siyah bir şapka. Tutuklu yüksek taba-kadan bir kadına dönüştükçe, rahibe Agnès onu gittikçe artan bir hayranlıkla seyrediyordu.

Sonunda hazırlanan Mata Hari rahibe Charlotte’a döndü: “Emrinizdeyim.”

O anda biri kapıya vurdu. Onu almaya gelmişlerdi. Mata Ha-ri, başını yukarı kaldırıp, kendisini tehlikeli bir gangster gibi Adalet Sarayı’na götürecektir olan tepeden tırnağa silahlı jandar-ma ve gardiyanlara bakmadan yürüdü.

“Beyler, çok dakiksiniz, benim gibi.”

O zaman Conciergerie’nin, sonra da Adalet Sarayı’nın koridorlarında uzun bir yürüyüş başlıyordu; karanlık koridorlar, taş ya da mermer merdivenler, sallanan sahanlıklar, yankılanan büyük salonlar boyunca uzun bir yolculuk, bir tür haç yolu gibi. Mata Hari, önünde gardiyanlar, arkasında rahibe Agnès ve rahibe Charlotte ile birlikte ağır ve kendinden emin adımlarla yürüyordu – ve şayet kendisini bir zamanlar sevmiş olan adamlardan biri yoluna çıksaydı, onu hayranlık uyandıracak biçimde kabul ederdi.

Önünde ve arkasında açılıp kapanan kapıların gürültüsüyle, uzun yankılı koridorlarda belki on dakikalık bir ölüm yürüyüşünden sonra, Mata Hari nihayet mahkeme salonuna varmıştı. Orada, hemen karşısında, onu öldürecek olan adamlar oturuyordu: Yedi adam. Altı yargıç ve bir başkan, başkan Somprou. Onların karşısında, genç, çevik, tahmin edileceği üzere henüz kariyerinin başında olan hükümet komiseri Mornet. Ve Clunet, koltuğuna gömülmüş, birdenbire endişeli, son derece endişeli ve en kötüsüne hazır gibi görünen Clunet ve yardımcıları.

Salondan bir uğultu yükseldiği zaman -yüksek tabakadan kimseler, meraklılar, gazeteciler, onu bir kez daha görmeye gelen göbekli şişko beyler- Mata Hari seyircileriyle son kez buluştuğunu anladı. Hafif onlara doğru döndü ve neredeyse sahneye giren bir sanatçının selamıyla onları selamladı.

Fakat başkan Somprou davayı çok uzatmama emri almıştı... Bu nedenle hemen kara ayinine başladı.

“Oturun bayan. Salonda bulunan herkesten sessiz olmalarını istiyorum. Ve siz, bayan, soyadınızı, adınızı ve mesleğinizi söyleyin.”

Mata Hari başkanın dediğini yaptı. İçinde hâlâ bir temsilde oynuyormuş, bir rolü canlandırıyormuş duygusu... Ve tüm katılıklarıyla gerçekler.

“Adım Margarethe Zelle, MacLeod’un eşiyim. 7 Ağustos

1876'da, Hollanda da, Leeuwarden'de doğdum. Babam şapkacı, eşim Hindistan'daki Hollanda ordusunda görevli bir subaydı. Yeteneğimi orada keşfettim ve Mata Hari adıyla dansözlük yapmaya başladım.”

Bu onun ilk repliği idi. Metnin tek kelime dışına çıkmamıştı. Başkan başını salladı:

“Teşekkür ederim. Kâtip, gündemi ve mahkeme celbini okuyun.”

Zabıt kâtibinin mesleğine uygun bir sesi vardı. 18. yüzyıl komedisindeki özgüvensiz ve tiz sesli noter.

“Askeri mahkeme, 24 Temmuz 1917 günü Paris'te toplandı...”

Zavallı kâtip neredeyse kekeliyordu. Ama Mata Hari o anda başka bir yerdeydi. Metin artık onu ilgilendirmiyordu ve daha sonraki replikler onsuz okundu.

Belki de içinde çok yüksek bir sesle çalan ve kendi müziği olan bir müziği dinliyordu. Belki de onu öldürmekten başka bir görevi olmayan bu beyefendilerin ciddi suratlarının ötesinde bir yüz görüyordu. Tek bir yüz: Bir başka yüz. Seyircilerin arasında, ondan gözlerini ayırmayan iki dost bakış vardı: Astruc ve teğmen Desvilliers'nin bakışı. Fakat aynı zamanda Bouchardot'nun yardımcısı genç Baudoin'ın bakışı. Bouchardot'nun dul elbisesi giymiş annesi de oradaydı.

Bu sırada, zabıt kâtibi mahkeme tarafından hazırlanan metni ve verilen isimleri okumayı bitirmek üzereydi.

“237. yedek piyade alayından Yüzbaşı Henri Deguesseau; 230. yedek piyade alayından, tabur komutanı Fernand Joubert; 19. levazım ikmal ve bakım bölüğünden Yüzbaşı Lionel du Cayla; 7. zırhlı birlikten asteğmen Joseph de Mercier, jandarma birliğinden Yüzbaşı Jean Chatin; 12. topçu alayından komutan yardımcısı Berthommé.”

Sayım bittiği zaman, zabıt kâtibi sustu. Şimdi konuşma sırası başkanındı.

“Hükümet komiserinin belirteceği bir talebi var mı?”

Yüzbaşı Mornet’nin açık, net, sert sesi yükseldi. Bir zamanlar Mata Hari onu yakışıklı bulurdu, fakat genç kadın hâlâ başka bir yerdeydi; önceden belirlenmiş olan bu karşılıklı replikler onu ilgilendirmiyor gibiydi.

“İki talebim var, Sayın Başkan. Duruşmaların gizli oturumda yapılmasını istiyorum, çünkü aleniyet düzenin korunması bakımından tehlikeli olabilir. Aynı zamanda dava tutanaklarının da gizli tutulmasını talep ediyorum.”

Başkan bir kez daha başını salladı.

“Teşekkür ederim. Sanık avukatının söylemek istediği bir şey var mı?”

Clunet’nin söyleyecek sözü yoktu.

“Mahkemenin bu doğrultuda alacağı her karara, üzülererek de olsa, saygı duyacağım...”

“Mahkeme bu konuyu görüşüp karar verecektir. Celse ertelenmiştir,” diye bitirdi başkan.

Perde bir, birinci sahnenin sonu. Yargıçlar ayağa kalktı. Mata Hari ansızın kendine geldi ve Clunet’ye biraz kaygılı bir bakış attı: Bu da ne demek oluyordu? Ama Clunet elini müvekkilinin elinin üstüne koymakla yetindi.

“Bunu tahmin etmemiz gerekirdi...” diye mırıldandı.

Perde bir, sahne iki: Yargıçlar geri geldi. Başkan tamamen hareketsiz bir yüz, tekdüze bir ses, karmakarışık sözlerle kararı bildirdi.

“Sanık avukatını ve görüşlerini dinledikten sonra, şu soruları sordum: Öncelikle, gizli oturuma karar vermek uygun olur mu? İkincisi, Zelle davasının tutanaklarını gizli tutmak gerekir mi? Her bir soruyla ilgili görüşler yasaya uygun bir biçimde tek tek alındı. Böylece, Konsey, yargılamanın aleniyetinin düzen için tehlikeli olacağını düşündü. Aynı biçimde, Zelle davasının

tutanaklarının yayımlanmasına izin vermenin de düzen için tehlikeli olacağı kanısına vardı. Bu nedenlerle, Konsey, oybirliğiyle, ilk olarak gizli oturuma karar vermenin, ikinci olarak Zelle davasının tutanaklarını gizli tutmanın uygun olduğunu açıklıyor.”

Salondan bir uğultu yükseldi ve Astruc bir gazeteciye doğru eğildi.

“Pislik herifler! Tabii, böyle her şey daha kolay. Ve her şeyi rahatça yapabilirler.”

Ama başkan bu kez sesini yükseltti.

“Lütfen salonu boşaltın.”

Mata Hari’nin gözleri umutsuzca Astruc’ün gözlerini aradı. İki saniye daha, bir saniye da onu gözleriyle takip etti. Sonra Astruc diğerleriyle birlikte gözden kayboldu.

Mata Hari yalnızdı. Kapıların on metre ötesine nöbetçiler yerleştirilmişti ve mahkemenin beyleri artık baş başaydı. O halde, artık ciddi şeylere ve Marx’tan büyük bir öfkeyle notlar alan bir general tarafından Genelkurmay’da yazılmış trajikomedinin üçüncü sahnesine geçilebilirdi. Asıl dava şimdi başlıyordu.

Astruc’ün hafif titreyen elleri dosyaların, gazete kupürlerinin içinde dolaşıyordu. Bütün bu notlar, şansından emin bir oyuncunun değiştirilmiş, düzenlenmiş, işaretlenmiş, hileli kartları gibiydi.

“Duruşmalar, salona her an hâkim olan bir siper kokusu içinde, sadece iki gün sürdü. İki saat veya iki ay da sürebilirdi, ama sonuç değişmezdi.”

Özenle hazırlanmış, ölçülüp biçilmiş, incelenmiş oldukları için birbirinden bunaltıcı sorular, yanıtlar, sorgular ve ifadeler... Karmakarışık anılar...

Savcı Mornet’nin ilk şiddetli saldırısı:

“Hanımefendi, erkeklerle ilişkiler konusunda bir üne sahipsiniz. Bir etyemez olarak, bu benim zevklerim arasında olmasa da,

sizi bundan dolayı kınamıyorum. Fakat garip bir rastlantı sonucu, sizin özel bir erkek ırkını diğerlerinden daha üstün tuttuğunuz anlaşılıyor. Prusyalılardan söz etmiyorum -onların insan ırkıyla akrabalığını tartışabiliriz-, uzun ceketi, omuz kayışı, apoleti olan şu düşünen memeliler sınıfından, yani askerlerden bahsediyorum.”

Yargıçlardan birkaçının yüzünde beliren tebessümlerden cesaret alan Mornet devam etti.

“Görüyorum ki bu beyler temsil ettikleri ırk konusuna dikkatinizi çekmemden hoşlanmışa benziyorlar. Fakat ben kendi adıma bunda büyük bir sakınca görürdüm. Çünkü sizin sevdiğiniz, erkekler değil, onların konuşmalarıydı. Herhangi bir konuşma da değil, tam anlamıyla sırları, daha da açık söylersek, yataкта kulağınıza fısıldadıkları sırlar.”

Bu kadarı fazlaydı. Clunet ayağa kalktı.

“Sayın başkan, hükümet komiserine, bu salonda bu tür konuşma ve esprilerin gereksiz olduğunu hatırlatmayı uygun bulacağınızı düşünüyorum.”

Başkan piyesin sonunu bildiğine göre, avukatın önerisini reddetmesi için bir neden yoktu? Bu nedenle hoşgörülle gülmüseddi.

“Hükümet komiserine konuşmasında daha az... hayal ürünlerine yer vermesini rica edeceğim. Devam edin teğmen Mornet.”

“Sayın başkan, şimdilik kısa konuşacağım. Tutukluyu ‘tanıyan’ -iyi tanıyan!- üniformalı beylerin listesini vermekle yetineceğim: Yüzbaşı Védrines, General Romager, Yüzbaşı Rémy...”

İsimler birbirini izledi... Rütbeler, bıyıklar ve apoletler... Ma-ta Hari yine dinlemiyordu. Anılarının sisleri içinden, tek bir yüz yüzeye çıkıyordu...

Başlama sesi verilmişti, devam etmek yeterliydi. Yargıçların karşısına gerçek ve sahte casuslar, iki taraflı çalışan ajanlar, terfi vaat edilen askerler ve polisler çağırılmıştı.

Başından beri gizlilik içinde dolaştığını gördüğümüz şu adam. Gri elbisesi içinde, her zaman pusuda olan şu ufak tefek komiser Lenoir. Üstünde yakası kolalı beyaz bir gömlek ve siyah bir kravat var, parmaklıklara doğru ilerliyor.

“Komiser Lenoir, sanığı ne kadar zamandır tanıyorsunuz?” diye soruyor Mornet.

Gri elbiseli ufak tefek adam titizlikle hazırlanmış bir rapor verir gibi konuşuyor:

“Zelle’nin kızını ilk kez, 3 Ekim 1913 günü, banker M. Girard’ın verdiği bir sosyete toplantısında gördüm. Bu toplantı sırasında, şanık çırılçıplak bir şekilde kendini teşhir ediyordu.”

“Bu küçük... eğlencede bulunmanızın nedenini öğrenebilir miyim?”

Yine hepsi önceden hazırlanmış, sorular, yanıtlar, replikler.

“Elbette. Bana bu gösteriye gideceği bildirilen Kieffert adında birini izlemek için oradaydım.”

“Bay Kieffert, sizin düzeyinizde bir polisin sırf onu izlemek için bu... sosyetik gösterilere gitmesini gerektirecek kadar tehlikeli biri olmalı. Mahkemeye şu Kieffert’le ilgili daha fazla ayrıntı verebilir misiniz?”

Bu mahkemenin içi de dahil, her yerde adamları olan ve orada söylenenleri kelimesi kelimesine Berlin’den takip eden Kieffert...

“Ayrıntılar mı? Elbette,” diye devam ediyor Lenoir. “O tarihlerde Kieffert, Paris’teki Alman casusluk örgütünün şefiydi. Ajanları aramıza sızmaya kalkışmıştı ve biz de onları çok yakından takip ediyorduk. Fransa’ya 1913 Eylül ayının sonunda gelmişti ve 1914’ün Ocak ayında Berlin’e geri dönmesi gerekmişti.”

Fakat Mornet’nin bu tarihlerle işi yok. O bir isme ulaşmak istiyor.

“4 Ocak 1914’te, Kieffert Berlin’e kiminle gitti?”

“Zelle’nin kızıyla birlikte.”

İşte, Mata Hari’ye karşı ilk kanıt. Yine de herkesin bildiği bir

kanıt. Bir aşk acısından sonra, Mata karşısına çıkan ilk kişinin peşinden gitmişti. Fakat bu ilk kişi bir Alman ajanıydı ve Mata Hari onu Berlin'e kadar izlemişti. Bu sırada yargıçlar harıl harıl not alıyor.

Fakat çiviye perçinlemek, daha kuvvetli vurmak gerekiyor. Mornet bir dosyadan bir fotoğraf çıkarıyor.

"Teşekkür ederim, komiser. Salondan çıkmadan önce, bu fotoğrafın 4 Ağustos 1914 günü savaşın ilanından hemen sonra, bir gazeteci tarafından çekildiğini bilmenizi isterim. Bu oldukça sarhoş gibi görünen soylu ihtiyarın yanındaki siyah bıyıklı adam sizin Kieffert olabilir mi acaba?"

Lenoir resme bakmak için gözlüklerini takıyor:

"Kesinlikle o."

O zaman, Mornet devam ediyor.

"Peki, bu soylu ihtiyarla Almanya'nın şerefine kadeh tokuşturuyor gibi görünen kim?"

"Zelle'nin kızı."

"Yani Mata Hari! Tekrar teşekkür ederim. Komiser Lenoir."

Aşırı bir zafer belirtisi göstermeden -başsavcı Mornet gerçek bir profesyonel- fotoğrafı mahkeme üyelerine gösteriyor. Saatler geçiyor. Astruc bir kapı boşluğunda kendi kendini yiyor.

Ve tanıklar birbirini izliyor. Şimdi sıra Madrid'deki Fransız Büyükelçiliği'nin odacısında. Uzun uzun Mata Hari'ye bakıyor: Vay canına! Gerçekten hâlâ çok güzel.

"Tamamen eminim, bu o kadın. İyi yürekli Albay Desvignes Madrid'de askeri ataşyken, onun... aklını başından almaya kalkışan kadın. Geldiğini Albay'a ben haber vermiştim, hatta ona demiştim ki: 'Albayım, bu kadının oyunundan kendinizi sakının, pek güvenilir birine benzemiyor!'"

Ve Madrid'deki Ritz Oteli'nin, birkaç yüz Frank karşılığında onu ihbar eden, küçük oda hizmetçisi Paulette... Savaş zamanı ay sonunu getirmek zor...

“Ben Ritz Oteli’nde, ama Madrid’deki İtalyan Büyükelçiliği’nin servisleri hesabına çalışıyordum. Bu kadını sık sık görürdüm. Alman ordusunun Madrid’deki bütün rütbeli subaylarıyla cinsel ilişkiye girer, içki âlemlerine katılırdı. Fransızlarla da, İtalyanlarla da görünürdü. Hatta pis işlerini yapmak için Amerikalı bir gazeteciden bile faydalandı.”

Ansızın sinirlenen Mata Hari gömüldüğü sessizlikten çıkıyor.

“Küçük hanım, Glenn Carter’ın hatırasını lekelemeye hakkınız yok.”

Fakat sadece para için çalışan suratsız oda hizmetçisi nefret dolu bakışlarla onu süzüyor.

“Nesi var bu kadının? Pis işlerini iyi beceremediği için canı sıkılmış gibi görünüyor.”

Paulette’ten sonra, sıra, Mata Hari’yle Dunkerque treninde karşılaşmış bir demiryolu memuruna gelmişti. Sonra onun uğruna intihar eden çingene krupiyenin büyük düşmanı, Vittel gazinosunun krupiyelerinden biri. Tanımadığı bir asker. Mata Hari’ye ilettiği mesajları açıkladığı sırada, onun gözlerinin içine bakamayan Louvre Oteli’nin kapıcısı. Her defasında, mahkeme heyetinin aynı anlaşmalı bakışları, aynı kelimeler, aynı ithamlar...

Mata Hari yanıt vermiyordu. Çünkü hiç kuşkusu yoktu; yargıçları onu mahkûm edemezdi, çünkü o suçsuzdu. O halde endişelenmesi için hiçbir neden yoktu. Diğerleri gibi, o da oyun oynuyordu. Öyle ki öğle yemeği saatinde, genç kadın hücrelerine döndüğü zaman, onun yerine rahibe Agnès sinirleniyordu.

“Ne kadar kötü insanlar! Tanrı’nın yeryüzüne bu denli kötü insanlar göndereceğini hiç düşünemezdim! Özellikle kadınlar... Onlar korkunç.”

Rahibe Charlotte omuz silkiyordu:

“Heyecanınızı kendinize saklarsanız iyi ederseniz rahibe Agnès. Bayan Zelle kimbilir daha nelerini gördü!”

Mata Hari, kendisini böyle büyük bir yüreklilikle savunan rahibe Agnès'e şefkatle yaklaştı. Kolunu onun omzunun üstüne attı.

"Haklısınız rahibe Charlotte. Daha neleriyle karşılaştım. Hatta size benzeyenleri de gördüm... Fakat rahibe Agnès kadar nazik biriyle hiç karşılaşmadım. Teşekkür ederim rahibe Agnès..."

Rahibe Agnès'in gözlerinden bir damla yaş akıyordu.

O sırada -öğlen on iki on beşte, Neuilly'deki aile pansiyonunda-, Vadim ayağa kalkıp lavabonun üstündeki aynaya kadar gitti. Üç günlük sakalına baktı. Gözlerinin etrafında gri halkalar oluşmuştu. Bu kez, votka şişesi boştu. İki defa kilitlemiş olduğu kapağı vurulduğunda, cevap vermedi.

"24 Temmuz günü, öğlen on iki otuzda," diye ekliyor Desvilliers, "ben de babamın bir arkadaşının evinde onun tarafından kabul edilmeyi bekliyordum."

İki yıldızlı ve Kant okuyan bir general. Genç teğmen, oynanmakta olan uğursuz piyesin her repliğinin, bu generalin emirleriyle kaleme alındığını nasıl tahmin edebilirdi?

"Bu Martin'in iyi bir insan olduğunu biliyordum, dahası bana onun genelkurmayda bir nüfuzu olduğundan söz etmişlerdi..."

Ayrıca Desvilliers öğrenciyken onunla tanışmış ve müzikten konuşmuşlardı. Debussy'yi seven bir general! Birlikte *Pelléas*'ın ilk temsilini anmışlardı.

"Hödükler," demişti general, Debussy'yi ıslıklayanlardan bahsederken. "Hiçbir şey anlamayan hıyarlar!"

Fakat Desvilliers'nin, üstüne ziyaret nedenini -'Mata Hari davası'- yazdığı küçük kâğıdı generale götüren asker, az sonra, neredeyse alaylı bir ifadeyle geri dönmüştü.

"Üzgünüm, ama general burada değil."

Oysa kapitone kapının arkasından sesler geliyordu...

Oturum, aynı gün öğleden sonra saat ikide tekrar başladı. İkinci perde, birinci sahne: Yüzbaşı Ladoux'nun yargıç karşısına çıkışı. Mata Hari ondan çok şey bekliyordu...

Buna karşılık, Fransız karşı casusluk örgütünün yiğit subayı, genç kadına değil, avukatına hitap etti. Mata Hari'yle göz göze gelmek istemiyor gibiydi.

“Üzgünüm bayım, ama ben görevimi yapmak ve gerçeği söylemek zorundayım. Ve gerçek şu ki, Mata Hari'nin bir Alman casusu olduğunu başından beri biliyordum. Ona hiçbir zaman güvenmedim, kendisine verdiğimi söylediği sözde görevler tamamen onun uydurmasıdır! Vittel'e seyahati mi? Peki, ondan bahsedelim! Ben her şeyden önce ondan kurtulmak istiyordum. Servislerimden uzakta, beni artık rahatsız etmeyeceğini düşünmüştüm. Bana verdiğini iddia ettiği haberlere gelince, bunların, askeri bir hastanede oradan buradan toplanmış veya bir trende duyulmuş dedikodular olduğunu söylemekle yetineceğim. Beş para etmez şeyler!”

Clunet yıkılmıştı, işe yaramaz dosyalarını boş yere karıştırıyordu.

“Peki, Fas'taki Alman denizaltıları meselesi?”

“Hangi denizaltı meselesi?”

Avukat aradığı dosyayı bulmuştu. Sesi güçlenmişti.

“Albay Desvignes aracılığıyla Mata Hari'nin İspanya'dan size gönderdiği bir bilgi.”

Ladoux sonunda genç kadına döndü. Onun yüzüne baktı.

“Ben Desvignes aracılığıyla bu kadından herhangi bir bilgi almadım. Fakat durun! Yine de şunu belirtmem gerekiyor ki böyle bir kaynaktan bir bilgi alsaydım bile, buna itibar etmedim. Bu kadın açgözlüydü ve sadece parayı düşünüyordu.”

Mata Hari o anda anladı. Öfkeyle yerinden kalktı:

“Yüzbaşı, konunun sevdiğim adamın geleceğini güvence al-

tına almak olduğunu siz de biliyorsunuz. Ben bunu hiçbir zaman bir sır haline getirmedim.”

Vadim’in hayali bir kez daha anılarında dalgalanıyor... Fakat Ladoux sesini yükseltiyor:

“Bu adamdan söz edelim!”

O zaman, dosyalarını sonunda düzenlemeyi başaran Clunet tekrar yerine oturuyor.

“Bundan söz edeceğiz yüzbaşı. Zamanı gelince.”

Fakat Ladoux yirmi dört dakika boyunca konuşacaktı. Plymouth’tan beri onun ajanı olduğunu iddia eden Mata Hari? Yalanlar, aldatmalar, ikiyüzlülükler. Madrid’e onun emriyle giden Mata Hari? Tam bir yalan. Ya Mata Hari’ye vaat ettiği şu mahut milyon? Hayal! Genç kadının bütün savunma sistemi çöküyor.

Ladoux salondan çıkınca, bir sessizlik oldu. Felaket başlıyordu. Sürüp giden sessizliği nihayet başkan bozdu:

“Savunmanın çağıracağı başka tanığı var mı?”

İkinci perde, ikinci sahne: Manessy’nin salona girişi. Ve bir çöküş daha.

“Beyler, inanın bana burada ne işim olduğunu bile bilmiyorum. Kuşkusuz, Mata Hari’yi tanırdım, yani onu herkes kadar tanırdım! Fakat beyler, onu tanıma ayrıcalığına sahip olmuş bütün Parisliler yargı önüne çıkmak zorunda olsaydı eğer, gelecek yılın sonuna kadar kürsünüzü terk edemezsiniz! Bu kadının orduyla ilgili faaliyetlerine gelince, bu başka bir şey. Ve bu konuda, Allah’a şükür, benim söyleyecek hiçbir şeyim yok.”

Clunet tanığını seçtiği yola getirmek istiyor:

“Sayın Bakan, siz bir ahlak anlayışına tanıklık etmek için burada bulunuyorsunuz.”

Manessy’nin kaba gülüşü.

“Vay canına! Siz benden, babasının -o babası olduğunu söylüyor!- bütün Paris’in gözü önünde peşkeş çektiği bir kızın ahlak anlayışı için tanıklık etmemi mi istiyorsunuz?”

Başkan yeterince dinlemişti. Clunet'ye doğru döndü:

“Tanığınızın, sorularınızı yanıtladığını düşünüyorum sayın avukat!”

Avukat, umutsuzca başını salladı:

“Teşekkür ederim, Sayın Bakan. Bulunduğunuz mevkii göz önünde bulundurarak, sizinle özel olarak Mata Hari'nin babası arasında yazılmış mektupları ortaya çıkarmayacağım. Bununla birlikte, o mektuplarda bu bayı tatmin etmeye çok... özen göstermiş görünüyordunuz!”

Fakat bu kez başkan onun sözünü kesiyor:

“Lütfen, sayın avukat, tanığa şimdiden teşekkür etmişsiniz.”

İkinci perde, üçüncü sahne: Aynı dekor, aynı kişiler. Fakat Ladoux ve Manessy'nin yerinde bu kez Desvignes var. Ve yine aynı replikler, aynı sahne oyunları. Aynı çöküş.

Her şeye rağmen umudunu kesmeyen avukat Clunet soruyor:

“Albayım, Yüzbaşı Ladoux bize servislerinizden Mata Hari kaynaklı en ufak bir bilgi almadığını söyledi. Bu doğru mu?”

İhtiyar yakışıklı neredeyse hazırola geçiyor.

“Çok doğru. Zelle'nin kızı bana iki üç kez insanı ayakta uyutacak türden hikâyeler anlattı, fakat ben bunları Paris'e iletmedim. Hiçbir yarar görmedim.”

Mata Hari artık hiçbir şeye anlam veremiyor, patlıyor:

“Fakat albay! Bana her şeyi Yüzbaşı Ladoux'ya iletceğinize söz vermişsiniz. Ben bu nedenle Madrid'de kaldım.”

Desvignes'nin alaycı gülümsemesi. Onu reddeden kadından nihayet öcünü alıyor.

“Oysa ben daha çok Albay Von Kappel'in güzel gözleri için Madrid'de kaldığınızı sanıyordum.”

Mata Hari isyan ediyor, hiçbir şey anlamıyor:

“Fakat ondan bilgi almamı siz istemiştiniz albay. Ve İspanya'daki Alman gizli servislerini yöneten Lissner, ben istediğiniz bilgileri elde etmeye çalışırken öldürüldü.”

“Saçmalıyorsunuz, hanımefendi! Lissner denilen adam, istekleri gitgide fâzlaştığı için kendi iş arkadaşları tarafından öldürüldü. Bu bizzat Alman servisleri tarafından düzenlenmişti. Size gelince, hangi bilgileri elde edebildiniz ki?”

Bu soru üzerine, Clunet yeniden dosyasını, notlarını çıkarıyor.

“Evet, sözü edilen Alman denizaltısı olayı!”

Albayın bakışları bir an bulanıklaşıyor. Doğru: Şu ünlü denizaltılar... Buna bir an bile inanmamış olması, onun hatası değil miydi? O halde yalan söyleyecekti. Askeri idare bürolarında çok dolaşmış ve bunun pek değerli bir bilgi olmadığını öğrenmişti. Ciddi bir ifadeyle elini kaldırıyor.

“Bu kadının, o kadar da önemli olmayan bu mesele hakkında bana herhangi bir şey söylemediğine şerefim üzerine yemin edebilirim.”

Mata Hari ona şaşkınlıkla bakıyor. Genç kadının bu bilgiyi, bu kadar önem verdiği bir bilgiyi uydurmadığını bilen Clunet tekrarlıyor:

“Şerefınız üzerine mi?”

Fakat Desvignes de tekrarlıyor:

“Şerefim üzerine.”

Desvignes’nin şerefinden daha önce çok görmüştü! Clunet elinde tuttuğu notları bırakıyor.

“Benim kendi inancıma zıt düşen bu açıklamadan sonra...

Fakat başkan bir kez daha onun sözünü kesiyor:

“Lütfen, sayın avukat, tanıklarınızdan birinin şerefini tartışma konusu yapıyorsunuz.”

Clunet dosyayı yeniden kapıyor. Devam etmek neye yarar diye düşünüyor.

“Özür dilerim, ben sadece tanışımın bu açıklamasından sonra, ona soracak başka bir sorum olmadığını söylemek istemiştim.”

Fakat sahne sona ermiyor. Mata Hari’nin yaptığı, söylediği,

umduğu her Şey Şimdi onun aleyhine çevriliyor. Desvignes tanık kürsüsünden çekilmek üzereyken, Mornet onu durduruyor.

“zr dilerim, Sayın Başkan. Albay Desvignes’ye benim de bir sorum olacak.”

“Sorabilirsiniz, sayın başsavcı.”

Savcı Mornet’nin de elinde dosyaları, notları var.

“Albay Desvignes, mttetiklerin Çanakale Boğazı’ndaki harekât planlarıyla ilgili ve kendisini hiç ilgilendirmeyen bazı belgelere yanlıŐlıkla sahip olmuş olabilir mi acaba, evet ya da hayır?”

Başkan bunu beklemiyordu. Fakat bu, onun -onların- adalet değirmenini döndürecek su olabiliridi, bu nedenle kâtibe not almasını işaret etti.

“Sorunuzu sordunuz mu?” diye soruyor Mornet’ye.

“Evet efendim sordum.”

Bunun zerine, Desvignes Şişkin çizmelerinin küçük topukları üstünde doğruluyor:

“Yanıtım evet. Bu belgeler yanlıŐlıkla masama gelmişti.”

“O halde, nasıl oluyor da Madrid, bu belgelerin ulaştığı tek büyükelçilik oluyor? Ve yine nasıl oluyor da, 6 Aralık tarihli bir telgrafın açıkladığına göre, bu belgeler tam da Madrid’de Alman gizli servislerin eline geçiyor?”

Mata Hari tekrar itiraz etmek istiyor. Hileli kartlardan biri daha oyunda!

“Fakat onları bana bizzat Albay Desvignes, Von Kappel’e ulaŐtırmam için verdi.”

Albay son derece sinirli görünüyor. Bu kadın böyle bir alçaklığı ortaya atmaya nasıl cesaret edebilir? Savcının ağzı kulaklarına varıyor.

“Bununla, Albay Desvignes’nin sizin suç ortağınız olduğu nu mu söylemek istiyorsunuz?”

“Kesinlikle hayır! Ben ondan, Albay Von Kappel’in önüne yem olarak atacağım bir Şey istemiştim.”

Kargaşa doruğa çıkıyor. Herkes itiraz ediyor, düşüncesini belirtiyor, iyi niyetini ileri sürüyor. Fakat Mata Hari gibi birinin iyi niyetine nasıl inanılabilir?

“Bu çok saçma,” diyor öfkeyle Desvignes. “Ben hiçbir zaman...”

Mata Hari ona karşı çıkıyor:

“Albayım, bunu reddedemezsiniz...”

Başkan için artık perdeyi indirme vakti. İkinci perde, üçüncü sahne: Son Sahne.

“Sessizlik!” diye bağılıyor başkan Somprou. “Duruşmaya ara verildi! Yarın devam edeceğiz ve sanığın birçok defa tanıklık edeceğini vaat ettiği şu teğmen Maznofu nihayet dinleyebileceğiz.”

Perde indi. Mata Hari bu kez anladı.

Görüşme odasında Clunet’yle baş başa kaldığında, artık umutsuzluğu ortadaydı. O ana kadar gerçeğe inanmak istemişti. Ama Ladoux, Manessy ve Desvignes sırayla onun direncini kırmıştı.

“Sevgili Clunet, bu çok korkunç! Fakat neler oluyor? Sanki hepsi sözleşmiş gibi.”

Avukatının elini tutmuş, sinirli bir biçimde sıkıyordu.

“Ben de onların gerçekten sözleştiğine inanmaya başladım.”

Mata Hari o zaman ilk kez sordu:

“Fakat her şeye karşın beni...”

Clunet onun elini sıkı.

“Hayır, yapamazlar.”

Genç kadın içini rahatlatmak istiyormuş gibi tekrarladı:

“Yapamazlar, hayır... Her şeyden önce, onları çok iyi tanıyorum!”

Clunet de, üzgün bir ifadeyle, genç kadının söylediğini tekrarladı:

“Ben de, ben de onları çok iyi tanıyorum!”

Bir görüntü, tek bir görüntü, tek bir yüz, son bir tanık onu

hâlâ kurtarabilirdi.

“Vadim’den başkası yok, değil mi?”

Clunet’nin Mata Hari’den sonra yineleyen sesi:

“Sadece Vadim, evet...”

Fakat acaba Clunet buna hâlâ inanıyor muydu?

Rahibe Agnès’le birlikte hücrelerine dönen Mata Hari artık çok perişandı. Bu erkek topluluğu ansızın onu ezmeye başlıyordu.

Küçük rahibe yine de hâlâ sözcük bulmaya çalışıyordu. Çok basit sözcükler... Küçük kız sözcükleri.

“Haydi hanımefendi. Kendinizi bırakmamalısınız... Hani derler ya, can çıkmadan umut kesilmez diye.”

Fakat Mata Hari bu sözcüklerin ötesindeydi.

“Hangi umut?”

Rahibe gene de diretiyordu; o da bu görüntüye, bu yüze bel bağlıyordu...

“Dostunuz, nişanlısınız. Ayrıca bu yargıçlar da belki o kadar kötü değildir...”

Ve sonra ince bir çocuk sesiyle:

“Bunu Tanrı’ya söylemeyi denemek ister misiniz?”

Mata Hari gene de gülümsedi:

“Fakat ben Katolik değilim!”

O zaman, rahibe Agnès umutla:

“Ne fark eder ki?” dedi. “Tanrı herkesin sesini duyar. Hem bakın sadece bundan bahsetmek bile sizi gülümsetti...”

Mata Hari tekrar gülümsedi.

“Beni gülümseten sizsiniz, rahibe Agnès...”

“O halde? Dua etmeyi deneyecek misiniz? Herkes, Protestanlar bile Tanrı’ya inanır. Gökyüzünde olan Tanrı...”

Ve Mata Hari, Leeuwarden’de, beyaz elbiseli küçük kız çocuğu olduğu dönemden beri -keçinin çektiği araba, piyano derisi- ilk kez dua etmeyi denedi.

Akşam yedi buçuktu.

Odasındaki aynanın önünde, Vadim tıraş oluyordu. Ansızın eli durdu, ustura çıplak boğazının üstündeydi.

“Bu çok kolay olurdu...” diye mırıldandı.

Artık eli titremiyordu.

Üçüncü perde de öngörüldüğü gibi gelişti. 25 Temmuz 1917, sabah saat dokuz buçuk. Başkan Somprou sabah çok koyu bir kahve içmiş, midesi yanıyor, ağzına ekşi ekşi tatlar geliyor. Altı yargıç orada, biraz solgunlar, fakat ne yapacaklarını biliyorlar. Morner’ye gelince, heyecanlı ve sinirli bir halde, pusu-da bekliyor.

Clunet hararetli bir şekilde dosyalarını karıştırdı:

“Sayın avukat,” diye söze başladı başkan, oturumun açıldığı bildirildikten sonra. “Tanıklarımızı dinlemeye devam ediyoruz. Teğmen Maznof’u çağırıyorum.”

Mata Hari nefesini tuttu: Nihayet her şey çözülecekti.

Bir sessizlik oldu... Sonra kapı açıldı. Mata Hari oturduğu sıranın üstünde doğruldu. Fakat gelen Vadim değildi; Vadim’in annesi, Albay Maznof’un eşiydi. Baştan aşağı siyahlara bürünmüş, korkunç, azman dul kadın.

“Bu gerçek olamaz!” diye mırıldandı Mata Hari.

Onun için artık her şey bitmişti. O sırada, başkan yerlerinde kıpırdanıp duran yargıçları susturmaya çalışıyordu. Sonra bayan Maznof’a döndü:

“Bayan, bana açıklayabilir misiniz?”

Vadim’in annesi oğlunun metresine tek bir bakış bile atmamıştı.

“Çok basit, sayın başkan. Oğlum bu gece trenle Rusya’ya hareket etti. Orada, Bolşeviklerin içeri sızmasını engellemekle görevli İmparatorluk ordusunun hizmetinde, tehlikeli bir görevi kabul etti. Treni kaçırmaması gerekiyordu. Fakat gitmeden önce, size getirmem için bana bu mektubu verdi.”

Başkanın üzerinden ayrılmayan gözler... Sanki Mata Hari’yi

sadece görmek bile onu kör etmeye yeterdi. Başkan sessizce mektubu açtı.

“İvan Vadim İvanoviç Maznof tarafından yazılmış bu mektubu mahkemeye okumam gerekiyor sanırım. Zaten çok kısa.”

Başlamadan önce derin bir nefes aldı, gözlüğünü taktı.

“Paris’ten sonsuza dek ayrılmak üzereyken, Mata Hari adlı kişiyle olan ilişkimin aylar önce kesildiğini belirtmek istiyorum. Rusya’ya dönmeye karar verdiğimde, bu ilişkinin bitmesi gerektiğini düşünmüştüm. Aynı biçimde, Vittel’de benim yanımda kaldığı sırada, Mata Hari’nin benden başka subaylarla da buluştuğunu ve benim haberim olmadan onlarla görüştüğünü de belirtmek istiyorum.»”

Başkan mektubu katladı: Bitmişti.

Başını eğmeden, yüzünü oynatmadan, tek bir gözyaşı dökmeden, Mata Hari sessizce dinlemişti.

O zaman, devam eden sessizliğin içinde, bayan Maznof’un sesi yeniden yükseldi. Acımasız, insanlık dışı, kırıcı.

“Sayın başkan, bu kadının, Mata Hari’nin oğlumun üzerinde çok kötü bir etkisi olduğunu da eklemek istiyorum. Onu kumara, alkole, bilmem neye alıştırdı. Oğlum bunlardan ancak benim annelik enerjim sayesinde kurtulabildi!”

Başkan gene de onu susturmaya çalıştı:

“Teşekkür ederim, bayan.”

Fakat zıvanadan çıkmış soylu albay eşi, bir zamanlar oğlunun önünde yaptığı gibi hakaretlerini sürdürüyordu.

“Bu kadın bir maceraperest! Hafifmeşrep, bir dansöz, bir hiç. Askerlere ait bir sokak kızı!”

“Bayan, lütfen...”

Vadim’in annesini mahkeme salonundan çıkarmak için iki nöbetçi gerekmişti. Mata Hari hâlâ hiçbir şey söylemiyordu. O zaman başkan, Clunet’ye doğru döndü: Bu çok iyiydi! Kant okuyan general bunu hayal bile edemezdi.

“Sayın avukat, bize sunacağınız başka tanıklarınız var mı?”

“Hayır, sayın başkan.”

“O halde birazdan savunma konuşmasını dinleyeceğiz. Oturum kapanmıştır.”

Moskova treninde, Vadim, tepkisiz bir halde, kaderine doğru kaçıyor. Bu sırada Mata Hari’nin sınırsız ıstırapı karşısında, küçük rahibe Agnès’in elinden artık bir şey gelmiyordu.

“Hepsi iğrenç,” diyordu Mata Hari hıçkırarak. “Bunların hepsi hayvan.”

Erkeklerden söz ediyordu...

Olanaksızın denenmesi için bir kadın -ve daha sonra Desvillers- gerekiyordu.

Alman casusları kimliği arkasına gizlenmiş bir Fransız casus teşkilatı kurduğu Liège’den dönen Martha, başkanı tekrar ziyaret etmişti. Bahçeye bakan çalışma odası ve mermerden ağır Marianne heykeli. Fakat bu kez ne altınlara, ne de şatafata bak-
tı, onu içeri alan son derece saygılı odacıyı bile fark etmedi. Martha öfkeliydi. Öfkeden kıpkırmızı olmuştu.

“Artık sağlam başkan kalmadı! Bu olup bitenler, dostum, dayanılır gibi değil. Adamlarınızın bir ölüm kararı almasına izin veremezsiniz.”

Yaşlı ve bitkin adam güçsüzlüğünün belirtisi olarak omuzlarını kaldırdı.

“Martha’cığım, karar bana bağlı değil, biliyorsun.”

“Haydi canım!”

Adam sadece düzeltti:

“Diyelim ki *artık* bana bağlı değil.”

Martha oturduğu koltuktan kalktı, İspanya’dan getirmiş olduğu şu küçük siyah iğrenç purolardan birini yaktı, sonra onun önüne gelip dikildi:

“Şu halde ben ne yapacağımı biliyorum.”

“Peki ne?”

“Tanıklık edeceğim, lanet olsun. Bildiklerimi söyleyeceğim. Ladoux’nun bu zavallı kızı kullandığını, sonra da onu başından savdığını söyleyeceğim. Desvignes’nin herkesle dalga geçtiğini söyleyeceğim. Mata Hari’nin, bir miktar para için bile olsa, her zaman Fransa’ya hizmet ettiğine inandığını söyleyeceğim.”

Başkan başını salladı.

“Bir Alman subayının yatağına girecek kadar!”

Fakat Martha artık hiçbir şeyi kabul etmiyordu. Öfkesini haykırıyordu.

“Bunu bana mı söylüyorsunuz?”

Bütün genelkurmayın ve bizzat başkanın, barakadan saraya, onca kişinin yatağına gönderdikleri kişi olan ona!

“Özür dilerim,” diye düzeltti yaşlı adam. “Buna karşılık, si-ze başka bir şey söyleyeceğim Martha. Tanıklık edemeyeceğinizi. Bunu çok iyi biliyorsunuz. Madrid veya başka yerdeki faaliyetlerinizi herkese -askeri bir mahkemenin yargıçları bir bakıma herkes demektir- açıklayarak şimdiye kadar yaptığımız her şeyi tehlikeye atmaya hakkınız yok.”

Martha onun gözlerinin içine baktı, ilk günden beri kendisine yalvaran adamın gözlerinin içine. Eskiden kendisini sevmiş olan adamın gözlerinin içine.

“Bu durumda bu çalışmalarımın sonsuza dek vazgeçmeyi yeğlerim.”

Şimdi ayağa kalkma sırası başkandaydı. Çünkü o, yeniden, kendisine emanet edilmiş bütün yetkilere sahip bir başkan olmuştu. Posbıyığı, korkusuz bir buldok köpeğine benzeyen yüzüyle.

“Bunu yapmanızı yasaklıyorum Martha. Size daha çok gereksinimimiz olacak.”

“Bunu yapmama engel olamazsınız, dostum...”

Ulusal birliğe bağlı, sol görüşlü yaşlı adamın sesi sertleşmişti:

“Bu bir emirdir Martha!”

Martha sadece başını eğdi.

“Çok korkunç bir dünyada yaşıyoruz...”

Muhatabı onun son sözlerini tekrarladı:

“Korkunç bir dünya, evet. Fakat savaşta olan bu dünya. Sizden özür diliyorum Martha.”

Akşam gazetelerinin başlıkları, bir kez daha, Mata Hari davasının duruşmalarının kapanmasıyla savaşın yüz elli beşinci haftasının bilançosunu yan yana veriyordu: Heurtebise ile Craonne’un batısı arasındaki çatışmalar, Kaliforniya ve savunma hatlarının düşmesi ve geri alınması.

Paris’te, gece... Kararın ertesi gün ilan edilmesi gerek. Clunet’nin bürosunda, Astruc, Desvilliers ve avukatın kendisi tek bir lambanın ışığında konuşuyorlar. Acaba gizli bir iş mi çeviriyorlar?

“Hâlâ umut var,” diye mırıldanıyor Clunet.

Fakat Desvilliers artık umudun bile yasak olduğunu biliyor. Gazete başlıklarını gösteriyor.

“Haberleri okudunuz mu? Ölçülü ifadelerle yeni yenilgiler kastediliyor. Ve birbirini izleyen ayaklanmalardan bahsedilmiyor.”

Astruc, söyleyeceklerine kesin olarak inanıyormuş gibi, bir el hareketiyle onları susturuyor.

“Ama yarın, mahkeme heyeti Mata Hari’yi yargılayacak. Gerisi farklı bir mesele.”

Clunet, ansızın gerçekçi bir tavırla gözlerini ona doğru kaldırıyor.

“Siz de biliyorsunuz ki hayır Astruc. Mata Hari’yi, o dediğiniz ‘gerisi’ için yargılıyorlar. Ve onu yargıladıkları gibi yargılayacaklar.”

Ansızın Desvilliers doğruluyor ve onlara bakıyor. Bu yorgun ve yaşlı iki adama. Mata Hari’nin hayatıyla oynandığı sırada. Bir anda kan beynine çıkıyor, çıldırıyor.

“Ne olursa olsun, ben her şeye hazırım. Gerekirse, Vincennes’de dostlarım var.”

Clunet onu susturmaya çalışıyor:

“Susun... Bundan söz etmeyin...

Ama Desvilliers tekrarlıyor:

“Endişelenmeyin. Siz hiçbir şeye karışmayacaksınız. Ama size söylemiştim, bütün olasılıkları gözden geçirdim ve bir planım var.”

On saat sonra. Dava parodisi sona eriyor. İki saat boyunca yine bir kukla tiyatrosunda oynanmıştı. Yargıç, jandarma ve hırsız vardı. Kurul az önce kararını verdi.

“Sanık, ayağa kalkın!” diyor başkan Somprou, duruma uygun bir sesle. “Kararı ayakta dinleyeceksiniz. Zabıt kâtibi, kararı okuyun.”

Mata Hari ayağa kalkıyor, çok solgun görünüyor.

Bunun üzerine zabıt kâtibi özelliği olmayan bir sesle elindeki ince belgeyi okumaya başlıyor.

“Kurul, yukarıda belirtilen nedenlerle sanık Zelle, Margarethe, Gertrude’ü oybirliğiyle ölüm cezasına çarptırmıştır.”

Hâlâ inanmak istemeyen Mata Hari, kâtibe bakıyor. Kâtip boğuklaşan bir sesle -Paris’in en güzel kadını her gün darağacına göndermiyorlar- devam ediyor:

“Fransız halkı adına, Kurul ayrıca onu mahkeme masraflarını ödemeye de mahkûm etmiştir.”

Clunet, Mata Hari’nin sıranın üstüne çökmesine engel olamadı.

Aynı saatte, önce mayınların, sonra obüslerin ve son olarak mermilerin çelik yağmurlarıyla gübrelediği bir tarlada, üniformalı, silahları yanlarında, on iki adam, onlarla aynı üniformayı giymiş -yalnız bütün rütbe şeritleri, düğmeleri, madalya ve amblemleri sökülmüş- üç kişiyi bekliyorlardı. Aralarında bir ça-

vuş vardı. Biri kırk yaşındaydı ve fırıncıydı. Otuz yedi yaşında olan diğeri öğretmendi; üçüncüsü yirmi yaşında bile değildi ve mevsime göre serin sayılabilecek bu sabah vakti titriyordu. Soluk tenli genç bir teğmenin komutasındaki on iki adam, aylardan beri içinde bulundukları çamur çukurundan çıkmayı reddeden üç arkadaşını kurşuna dizmek için oradaydı – yüzü yaralı bir yüzbaşı akıl almaz emrini verdiğiinde.

“Özür dilerim yoldaş...

Mangada bulunan askerlerden biri eski fırıncıya doğru üç adım attı. Ona yanan sigarasını uzatıyordu, ama diğeri kabul etmedi. Aynı biçimde, bir hiç uğruna ölecek olan bu adamlara hâlâ vatanlarından bahseden üniformalı rahibin yardımını da geri çevirdi.

“Haydi, başlayın... Çabuk olun...”

Omuz silken, öğretmendi. Artık bitsindi, hemen! O sırada, uzaktan operasyonları izleyen -çok daha uzaktan çıkışları, yararsız hücumları, umutsuzca geri çekilmeleri izlediği gibi- monoklü albay, teğmene işaret etmişti. Konuşmasını yapamamış olan yüzü yaralı yüzbaşı üç adama nefret dolu bir ifadeyle bakıyordu.

“Haydi, başlayın! Çabuk olun...”

Manga yerini almıştı. Altı adam ayakta, altısı diz çökmüş, üçü de onların tam karşısındaydı.

“Nişan al...”

On iki askerden ikisi yine de havaya ateş etmişti.

“Başka ne yapabilirdik?” diye belirtiyordu Kant okuyan general.

Bitkin bir halde hücreğine çekilen Mata Hari artık hiçbir şey söylemiyordu. Rahibe Agnès’in dualarını, yalvarışlarını, yumuşak ve şefkat dolu sözlerini dinlemiyordu. Birdenbire ciddileşen rahibe Charlotte bile onu teselli edecek sözler bulmak istemişti.

Bu sırada Manessy, Malvy, Dumet ve diğerleri sonunda rahat bir nefes alıyordu. Puolarının mavi dumanı hanımefendi eş-

lerinin salonlarını çok pis kokutuyordu, ama onlar kocalarına şefkatli gözlerle bakıyorlardı. Hepsi bu durumdan ucuz kurtulacaktı, tehlikenin geçtiğini hissetmişlerdi. Manessy, uyuşuk bir hareketle, sönen purosunu tekrar yaktı.

Başkan ise, artık gülümsemeyen Marianne heykelinin altında, bir tür öfkeyle, Sevr yapımı büyük küllükte purosunu söndürdü. O, kendisinden bekleneni yapmıştı, yani susmuştu. Büyük sessiz malikânenin içinde, kulakları kırışte bekleyen birkaç hizmetkârı fark etti. Bir an eli telefonla oynadı: Martha'yı aramalı mıydı? Omuz silkti: Neye yarardı? O zaman saatine baktı ve yatmaya karar verdi. Uzun bir gece olacaktı...

Bouchardot, annesiyle birlikte akşam yemeği yiyordu; üzüntülüydü. Dava onun dışında gelişmişti ve bu nedenle bir tür yoksunluk hissediyordu. Mata Hari'yi darağacına göndermek için her şeyi yaptığı halde, bu kadının ölümüne onsuz karar vermişlerdi.

“Yemiyor musun?”

Annesi kibarca ona çorba kâsesini uzatıyordu. Fakat sorgulayıcı yüzbaşı başını sallıyordu ve yaşlı kadın iç çekiyordu:

“Yine o kadın!”

Çünkü bayan Bouchardot, oğlunu nasıl bir karanlık duygunun sardığını biliyordu. Peki son yayılım ateşine kadar, aynı bekleyişin, vicdan azabıyla karışık bir yürek acısının süreceğini de hissediyor muydu? Yeniden içini çekerek ayağa kalktı ve sofrayı topladı.

“Erken yat. Buna ihtiyacın var.”

Bouchardot, elinde o kadar yetkisi olan, fakat hiçbir şey yapamayan yaşlı bir adam gibi erkenden yattı.

Astruc'e gelince, daha önce hiç gitmediği Bourse Mahallesi'nin barlarından birinde, üzgün, yıkılmış, pis bir vaziyette içiyordu. Hiçbir şeyden haberleri olmayan kızlar etrafında dönüyordu.

“Söylesene koca adam, üzüntün çok mu büyük?”

Astruc gözlerini kaldırıp bakmıyordu bile. Bununla birlikte, içlerinden biri, Bouchardot'nun Mata Hari'yi öldürmeye karar verdiği akşam, yüzbaşığı alıp götüren Bréa Sokağı'ndaki esmer tenli kızdı. Mirandoline veya Pétunia...

“Biliyor musun, ben böyle büyük acıları dindirmesini çok iyi bilirim.”

Astruc şaşkındı, gözü hiçbir şey görmüyordu. Ayağa kalktı, kapının eşiğinde sendeledi; açık hava aniden midesini bulandırdı. Bir araba kapısına dayanarak, uzun uzun kustu.

Birkaç saat önce yanından ayrıldığı Clunet, dosyaları üzerinde çalışmaya başlamıştı bile.

“Tabii ki, temyize başvuracağız!” diye bağırıyordu, onu sabahdan beri sıkıştıran gazetecilere.

Fakat büyük savaşı, bütün ağızlardaki zafer çiğliklerini ve cephe gerisindeki mavi-beyaz-kırmızı bayrakları anlatan büyük gazeteciler hararetle ertesi günkü başyazılarını hazırlıyordu. Mata Hari'nin idam cezasını yorumlayacak olan sabah basını gerçekten esaslı olacaktı!

“Bütün umutsuzluğa karşın, ben umutluydum... diyor Desvilliers.

Genç teğmen bütün gece dolaşmıştı. Salaş barlardan oyun kulüplerine, kötü namı birahanelere gezip durmuştu.

“Birini mi arıyorsun yakışıklı?”

Ona soru soran kıza, kurumlu bir tavırla onu tepeden tırnağa süzen meyhaneciye, su yeşili gözlerini ona doğru çeviren perişan krupiyelere, Desvilliers hepsine aynı soruyu soruyordu.

“Georges Vernet'yi gördünüz mü? Teğmen Vernet? Onu arıyorum da...”

Sefih asker, şanssız kumarbaz, teğmen Vernet, Vincennes tabyasındaki silah alım satımını idare ediyordu. Desvilliers, bütün olasılıkları gözden geçirdiğini söylemişti; bunların içinde en zorlusu da, şafakta kalenin çukurlarında yer alacak infaz manga-

şıydı. O zaman, genç adamın kafasında çılgın bir plan, akıl almaz bir proje oluşmaya başlamıştı. Onun şu Vernet'yi, Vincennes'de pek çok kilit noktayı elinde tutan ve para karşılığı her şeyi yapmaya hazır olan ahlaksız eski jigoloyu bulması gerekiyordu. Söylemiştik. Ölen Glenn gibi, hâlâ yaşayan ve hâlâ seven Vadim gibi, teğmen Desvilliers de Mata Hari'ye deli gibi âşıktı.

Bu iki genç insanın garip bir şekilde kesişen yazgıları: Biri, genç kadını kurtarmak için bir suç ortağı peşinden bütün Paris'i dolaşıyor. Diğeri, Moskova treninde sırtüstü uzanmış, ağzında bir sigara, otuz altı saattir gözüne uyku girmiyor. Moskova'dan sonra, kayın ağaçlarıyla çevrili evden fazla uzakta olmayan Plessey'e geçmesi gerekecek. Bir tür eve dönüş... Orada, çok genç ve çok saf delikanlıları büyük savaş için eğiten bir harp okulu var. Fakat Bolşevik partizanları -1917 yılındayız, öyle değil mi?- ormanlarda nöbet tutuyor. Vadim İvanoviç Maznof'un, güçsüz âşğın kafasında yavaş yavaş bir fikir oluşuyor.

"Yirmi dakika sonra Moskova'dayız!" diye sesleniyor, kompartımanın kapısını aralayan kontrol memuru.

Vadim, hüznü ve yapay bir manken gibi bir hamlede doğruluyor.

Abbeses Sokağı, Martyrs Sokağı, Chaptal Sokağı, Blanche Sokağı; Desvilliers hâlâ teğmen Vernet'yi arıyor.

Bununla birlikte, Mata Hari'yi, içine gömülmüş olduğu büyük üzüntüden çıkaracak tek hareketi yapan üçüncü bir kişi oldu. Birkaç dakika içinde, ona başını kaldırtan kelimeleri bulan üçüncü bir kişi.

Kararın açıklanmasından üç gün sonra, saat sabahın onu. Genç kadın hücrelerinde uyukluyordu. Kırk sekiz saattir hiçbir şey yememişti. O sırada kapı açıldı ve yüzü tüllü bir silüet içeri girdi. Bu bir kadındı: bu Martha'ydı.

"Bizi yalnız bırakın rahibe. Tutukluyla yalnız kalma iznim var."

Küçük rahibe Agn s istemeyerek oradan uzaklaştı. Mata Hari kıpırdamamıştı. O zaman, Martha ona doğru eğildi ve onun başını okşadı. Mata Hari uzun bir uykudan uyanmış gibi doğruldu, onu tanımıştı.

“Ah! Martha!”

İki kadın uzun uzun kucaklaştı. Sonra Mata Hari sessizce ağladı.

“Kuşkusuz...” diye mırıldandı Martha. “Sanki gelmek için hep işlerin kötü gittiği anı seçiyorum, ha?”

Bir saat boyunca konuştular. Daha doğrusu; Martha konuştu, Mata Hari onu dinledi. Güneş, bir parça gökyüzünü gören dar pencereye yavaşça erişiyordu.

“Biliyorum, tatlım,” diye açıklıyordu Martha. “Bu korkunç. Tanıklık etmek istedim ama buna izin vermediler...”

“Çünkü sen...”

Mata Hari susmuştu. Devam edecek gücü bile yoktu. Onun yerine Martha konuştu.

“Evet, tatlım. Ben bu taraftanım. Ben de. Ve biliyorum ki sen de öylesin...”

Mata Hari’nin anlamsız umudu:

“Fakat o zaman, belki de senin tanıklığın...”

Martha başını salladı:

“Konuşsaydım, beni inkâr ederlerdi. Yanına gelebilmek için bile oyun oynamak zorunda kaldım.”

Tutuklunun başı arkadaşının omzuna düştü. şimdiden on dakika geçmişti. Çok kısa on dakika...

“Erkeklerle ait bir dünyada yaşıyoruz,” diye devam etti Martha boğuk bir sesle. “Her yerde oyunu erkeklerin yönettiği bir dünya. Sen dans ediyorsun, ben casusluk yapıyorum, bize ücretimizi ödüyorlar ve biz sadece onlara teşekkür ediyoruz. Dans ettirdikleri için teşekkür, ücretini ödedikleri için teşekkür, seni biraz sevdikleri için teşekkür. Bize hakaret ediyorlar, bizi aşağlıyorlar ve bizim yumruğumuzu kaldırmaya hakkımız yok – henüz yok!”

Dakikalar geçiyor. Çok çabuk. Ve Martha hâlâ konuşuyor. Üzgün, ıstıraplı. Ümitsiz.

“Güzelliğimiz? Sadece onlara hizmet ediyor. Biz hizmet ediyoruz. Bizi kullanıyorlar. Tam şu anda, beni kullanıyorlar. Benim burada olduğumu bildiklerinden eminim. ‘O, onu sakinleştirecektir,’ diyorlar ve işte ben de seni sakinleştiriyorum. Ah! hayır, onları sevindirmek için değil. Senin bilmeni istediğim için...

Şimdiden yarım saat geçmiş. Mata Hari yavaş yavaş başını kaldırıyor. Gülümsemiyor, fakat Martha’nın sözcükleri kalbinin derinliklerine ulaşıyor. Yavaş yavaş anlıyor. Her şeyi anlıyor. Hepsini anlıyor: Manessy ve Victor’u, Girard, Ladoux, Kieffert, Bouchardot ve acımasız komiser Lenoir’ı. Tanısaydı anlayabileceği, Marx okumuş kel kafalı generale kadar hepsini. Kendini onların karşısında görüyor. Hem kadın, hem parasız... Şimdi sadece Martha’nın sözleri onun için bir ışık pırıltısı oluyor.

“Anlıyor musun?” diye tekrarlıyor arkadaşı.

“Anlıyorum...”

O zaman Martha, arkadaşının başını dizlerinin üstüne koyarak devam ediyor. Çok sevecen. Mata Hari’nin içinde doğduğunu hissettiği heyecandan o da allak bullak olmuş durumda. Elli beş dakika geçti.

“Şu halde diğerlerini düşünmelisin. Diğer adamlara benzemeyen şu bir avuç adamı... Clunet’yi, Astruc’ü, senin tanımadığın ama senin için savaşan şu genç teğmen Desvilliers’yi. Onları düşünüp güzelliğinin kaybolmasına, umudunun yitip gitmesine izin vermemelisin; Mata Hari’nin yitip gitmesine izin vermemelisin...”

Artık ayrılma zamanı. Tekrar kucaklaşıyorlar.

“Belki bir daha hiç görüşemeyeceğiz, Mata. Fakat birlikteyiz. Aynı savaşta birlikte olacağız. Bizim savaşımızda. Kadınların savaşında... Allahaismarladık, tatlım.”

Mata Hari şimdi ayakta ve başı dik...

“Senin yanındayım, Martha,” diye mırıldanıyor sadece. “Al-lahaismarladık...”

Ve Martha gittikten sonra, rahibe Agnès gözyaşları içinde içeri girince, onu Mata teselli ediyor.

“Haydi bakalım rahibe Agnès. Durum o kadar da korkunç değil! Bundan sıyrılacağız! Yalnız değiliz! – küçük bir gülüş. Hem belki Vadim'im de beni unutmamıştır.”

Ve onu seven iki adamın kesişen yazgıları...

Vadim, Moskova'ya vardı. Oradan, Plessey'e giden trene bindi ve şimdi harp okuluna dönüştürülmüş barok stili geniş sarayın içinde, kurumun yöneticisiyle karşı karşıyaydı. Yöneticinin adının Şuski olduğunu belirtelim. Şuski, 1913 yılında bir gün Paris'teki göreve gitmek isteyen, fakat dayısı General Boulgakov'un torpiliyle, görevi Vadim İvanoviç Maznof aldığı için Vladivostok'a gönderilen şu genç teğmenden başkası değildi.

Şuski'nin önünde, Vadim hazırola geçiyor.

“Rahat, Vadim İvanoviç. Hizmetime sizi gönderdikleri için Tanrı'ya şükrediyorum. Siz bize yardım edebilecek tek kişisiniz.”

“Emrinizdeyim, yüzbaşı.”

Çünkü Şuski, yüzbaşılığa terfi etmişti.

“Gelin, size hemen açıklayayım.”

Onu duvara asılmış bir haritanın önüne götürüyor. Köylü bir çavuş onlara çok sıcak çay ve sigara getiriyor. Maznof artık nasıl bir yazgının kendisini beklediğini biliyor. Haritanın önünde Şuski açıklamalarına son veriyor.

“İşte bu, çok basit. Bolşevikler ülkenin bu bölgesine, sizin eski mülkünüzün bulunduğu yerden sızıyor gibi görünüyor. Sizin bu yöreyi biliyor olmanız, bize sizin yardımınıza başvurma fikrini verdi.”

“Emrinizdeyim.”

Vadim çekilmeye hazırlanıyor, fakat Şuski ona engel oluyor:

“Bir soru daha... Sergey Vassileviç adlı bir kuzeniniz var mı?”

Ambarlarda dövüştüğü iriyarı, güçlü, gürbüz delikanlı; Mata Hari’yi olan aşkını bağırarak ilan ettiği kişi. Yıldız şeklindeki anılar yağmuru...

“Evet, Sergey Vassileviç isminde bir kuzenim var.”

Şuski gülümsüyor. Hiç kuşkusuz, Vadim İvanoviç’in Plessey’e gelişi tam da onun beklediği şeydi. Eliyle önündeki boş çay bardağını itiyor ve bir çekmecenin içinden bir votka şişesi çıkarıyor.

“Birkaç haftadır ortalarda görünmüyor ve polis, onun şu sabotajcı topluluğun faaliyetlerinin içinde olduğundan kuşkuluyor... Fakat bunu daha sonra konuşuruz. Şimdi biraz dinlenin, Vadim İvanoviç.”

Desvilliers’ye gelince, sonunda Vernet’yi bulmuştu. Sefih teğmen bir barda çılgınca kumar oynuyor ve kaybediyordu.

“Haydi, dostum! Seninle konuşmalıyım.”

Saint-Cyr’deydiler, genç âşık teğmen ve onun yorgun, bitkin, sefih ve yüzü, her gecesi kötü geçenlerin yüzü gibi solgun dostu. Fakat Vernet onu itiyor.

“Beni rahat bırak, bu kez şans benden yana.”

Vernet üç papaz atıyor; rakibi -bir kasaba benzeyen ve kıvrık tüylü ceketinin cebinde gıcır gıcır paralarla dolu bir cüzdan taşıyan sakallı dev- üç birli gösteriyor. El ona geçiyor.

“Allah kahretsin!” diye bağırıyor hiçbir şeyi kalmayan Vernet.

Sonra Desvilliers’ye dönüyor.

“Bana biraz borç verebilir misin?”

Desvilliers ona bakıyor. Artık her şeyin olabileceğini biliyor:

“Belki. Ama önce beni dinlemelisin...”

Mata Hari’yi kurtarmak için artık bu deliliği yapmaktan başka çare yok. Kurusıkı ateş etmek. Ve sadece Georges Vernet öl-

dürücü gerçek mermileri kurusıkı kartuşlarla değiştirebilir.

“İşte bin Frank. Küçük bir miktar, fakat beni iyi dinle.”

Artık başka çare yoktu, çünkü 27 Eylül 1917 tarihindeki istinaf mahkemesinin duruşması, dava parodisinden daha da korkunç bir farstan başka bir şey değildi.

Mahkeme, son celse için sabah on bir on beşte toplandı. Clunet kuşkusuz salondaydı, fakat duruşmalara katılamıyordu, çünkü bu mahkemede geçerliği yoktu. Raynaud adlı biri -istinaf mahkemesi avukatı- onun yerini alıyordu. İki hukuk danışmanı Geoffroy ve Peyssonié sıkıntılı ve ciddi bir başkana yardımcı oluyordu.

“Bugün bu salonda, Mata Hari adıyla anılan, Zelle kızı Marguerite ya da Margarethe’nin davasıyla ilgili olarak, bu mahkemeye yapılmış temyiz başvurusunu değerlendirmek için toplanmış bulunuyoruz,” diye başladı başkan bezgin bir sesle. “Sayın avukat Raynaud, savunmayı temsil etmek için buradasınız. Sizi dinliyoruz.”

Avukat Raynaud ayağa kalktı, başkandan daha da dalgın görünüyordu. Saat on biri on yedi geçiyordu. Ondan bu rolü alması istenmişti, o da rolünü oynuyordu. Ama kötü bir şekilde. İşe yaramaz birkaç sözden sonra, gözlüklerini çıkardı.

“Eklemem gereken bir şey daha var. Askeri mahkeme önünde sanığı savunan avukat Clunet, duruşmanın ertelenmesi ve kendisinin bizzat dinlenmesi için ısrar ediyor.”

Bu sadece bir prosedür tartışmasıydı. Başkanın ses tonu değişmedi:

“Her iki talebi de reddetmek zorundayım. İstinaf mahkemesi önünde sadece belgeli avukatların söz hakkı vardır. Duruşma gününün ertelenmesine gelince, dosya üç hafta önce dağıtıldığı için bu mümkün değildir. Söz, danışman Geoffroy’dadır.”

Baş danışman oturduğu yerden hafifçe kalkmıştı. Saat on bir yirmi ikiydi.

“Temyiz isteminin kesin ve tartışmasız olarak reddedilmesi-
ni talep ediyorum.”

Başkan esnedi.

“Teşekkür ederim. Söz danışman Peyssonié’de.”

“Tartışılacak tek bir konu var: Yetki alanı konusu,” diye belirtti ikinci danışman. “Sorulması gereken soru, savaş döneminde casusluk ve düşmanla işbirliği yapma suçlarının askeri mahkemenin yetki alanına girip girmediği sorusudur. Mahkeme içtihatları bu soruya tartışmasız olumlu yanıt vermektedir. Bu durumda ben temyiz isteminin reddine karar veriyorum.”

Başkan hemen yanıt vermedi. İki danışmana baktı. Sonra hoşnutlukla içini çekti. Neyse, her şey öngörüldüğü gibi olmuştu.

“İstinaf mahkemesi kararını vermiştir. Temyiz talebi reddedilmiştir.”

Başkan ayağa kalktı. Saat on bir otuz bir. Mesele on altı dakikada halledilmişti ve her şey Mata Hari olmadan gelişmişti.

Aynı akşam, herkes, artık gece kulübü diye adlandırılan şu kulüplerden birinde toplanmıştı. Her zamankinden daha yağlı ve daha göbekli olan Manessy’ler, Dumet’ler, Mergerie’ler, Girard’lar ve Victor’lar. Hepsi gözlerini dört açmış, hayranlıkla gösteriyi izliyordu.

Mata Hari’nin sitarları ve darbukalarının doğuya has ezgilerinin yerini, artık Amerikalı bir caz orkestrasının trompet, saksofon ve baterilerinin çılgin müziği almıştı ve bir kadın bu müzik eşliğinde dans ediyordu. Siyahtı, son derece siyahtı. Adalar-
dan Paris’e getirilmiş ve vücudunu sergileme konusunda Mata Hari’den daha cesur bir zenci. Koca göbekli şişkolar orada onu alkışlıyordu.

Kulüpten iki yüz kilometre uzakta, gök gürlüyordu. Birkaç yüz kilometre ötede, bu gece siyah mermer göğüslü bu zenci kadını arzu ettikleri gibi, eskiden hepsinin elde etmeye çalıştığı

kadın son sabahını bekliyordu. Ve şafakta neler olacağını bilenler, ortalığı inleterek bu yeni müziği, bu yeni dansı ve bu yeni kadını alkışlıyorlardı...

Mata Hari'nin kutsal dansı artık pazar bibloları gibi unutulmuş bir geçmişe aitti...

Mata Hari susuyor. Şimdi hücresinde rahibe Agnès ve bir akşam kendisine yaklaşan rahibe Charlotte'la sakın sakın konuşuyor – bir rahatlatma biçimi. Mata Hari sakindi ve rahibe Agnès'in elini tutuyordu:

“Tamamen umutsuz değilim, biliyor musunuz rahibe Agnès? Kendi kendime bu mümkün olamaz diyorum, işte hepsi bu.”

Rahibe Agnès ilk kez onun gözlerinin içine bakmıştı:

“Peki ya her şeye rağmen bu mümkünse?”

“Pekâlâ, o zaman, sizi tanıdığım günden beri, rahibe Agnès, kendimi hazırlamaya zamanım oldu diyebiliriz. Siz bana dua etmeyi bile öğrettiniz!”

Bu sırada rahibe Charlotte ona doğru bir adım atmıştı:

“Ben de sizin için dua ediyorum, yavrum.”

Elini genç kadının omzuna koydu, gece oluyordu. Üç hafta daha, on beş gün daha...

Mata Hari şimdiden başka bir yerdeydi. Söylemiştik, bundan böyle her şey -yine de artık az bir şey!- onun dışında geliyordu.

Montparnasse'taki birahanelerden birinde, Desvilliers için, satın aldığı sefih teğmene ondan tam olarak ne beklediğini açıklamamanın zamanı gelmişti.

“Çok basit,” diye açıkladı alçak sesle. “Bir gece önceden sana haber verilecek. Senin tek yapman gereken, manganın tüfeklerini bizzat denetlemek ve kurşunları kurusıkılarla değiştirmek.”

Vernet gülümsemişti. Hatırlıyordu!

“*Tosca*'da olduğu gibi mi?”

Puccini'nin operası ve kıskanç şarkıcı Tosca'nın âşığının başarısızlıkla sonuçlanan düzmece infazı gibi...

"*Tosca*'da olduğu gibi, evet... Yalnız bir farkla, bu kez Mario ölmeyecek! Doktor da işin içinde olmayı kabul etti."

Sefih teğmenin yüzü gerilmişti. Belki birkaç bin Frank daha kazanabilirdi.

"Tabibe çok ödedin mi?"

"Senden daha az Vernet."

Paralı askerin pis sırtması:

"Bu kadını seviyor olmalısın. Yatakta iyi mi bari?"

Desvilliers ayağa kalkmıştı:

"Sus, Vernet! Bugün sana ücretini ödüyorum. Fakat bir gün, sarf ettiğin bu sözler için çeneni dağıtacağım."

On beş gün daha, on gün daha... Hollanda konsolosluğu en-dişelenmeye başlamıştı. Ne de olsa, Mata Hari, Leeuwarden'de doğmuştu ve bir Hollanda pasaportuna sahipti... Fakat çok geç kalınmıştı. Cumhurbaşkanı kendisine düşen sorumluluktan belki de korktuğu için dosyayı incelemeyi geciktiriyordu...

"Kazanılmış zaman..." diyordu Clunet.

Fakat buna kendisi bile inanmıyordu.

Vadim de kendini yavaş yavaş hazırlıyordu. Sarı Rus ovası rüzgârla süpürülüyordu. Yukarıda, çok uzakta, şimdiden bir tarlakuşu vardı. Vadim, bu yıl kimsenin biçmediği sarı buğdayların içinde, beyaz üniformasıyla hızlı hızlı yürüyordu. Her şeyi yakından tanıyordu. Tarlaları, uzaktaki ağaçları, kokuyu ve biraz daha aşağıdaki kayın ağaçlarıyla çevrilmiş evi. Kafası anılarla dolu, derin derin soluyarak yürüyordu. Nereye gittiğini çok iyi biliyordu! Bu yüzden de, iki çeteci ağaçların arasından önüne atladığında, hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermedi. Bunu bekliyordu. Onlara karşı koymadı, silahını almalarına da ses çıkarmadı; onu götürdükleri ev, kendi evinden başkası değildi.

“Buraya gelmek için çok zaman harcamış olmalısınız!” dedi sadece onlara.

Fakat iki delikanlı hiçbir şey anlamadı. Çarlık ordusunun teğmeni Vadim İvanoviç Maznof, bir halk lideri olan şeflerinin kollarına atıldığında da hiçbir şey anlamadılar.

“Sen ha!” diye mırıldandı Vadim Sergey’i tanıyınca.

Ve onu hâlâ kollarının arasında tutan diğeri sadece tekrarlıyordu:

“Delisin sen! Buraya gelmek bir delilik!”

Daha sonra, iki adam oturup birlikte sigara ve içki içtiler.

“Dünya altüst olacak Vadim,” diye açıklıyordu Sergey. “Şimdilik sadece bir avuç insanız. Ama zamanla çoğalacağız. Daha da çoğalacağız. Bu savaş iğrenç bir şey. Buna son vermek lazım.”

Fakat Vadim gözlerini indirmede.

“Ben de bu savaştan o kadar nefret ediyorum ki bir bilsen...

“O halde neden bize katılmıyorsun? Daha ne bekliyorsun? Daha fazla gözyaşı, kan ve sefalet mi?”

Beyaz üniformalı yakışıklı teğmen sadece başını salladı.

“Bilmiyorum Sergey... Artık bilmiyorum.”

“Buraya ne yapmaya geldin?”

Kafasının karışıklığını belirtmek için yine başını salladı.

“Bunu da artık bilmiyorum... Kaçıyorum...”

O zaman, bir anda zamanı ortadan kaldırmak isteyen Sergey sordu:

“Peki Paris? Oradaki yaşantın? Mata Hari? Onu buldun mu?”

Kuzeni gülmek istiyordu, fakat Vadim titredi.

“Sus Sergey...”

İki adam uzun süre konuştu. Vadim, kuzeninin ona söylediği her şeyi şimdiden bildiğini hissediyordu. Sonra Sergey, Vadim’e kırlara kadar eşlik etti.

“Git... Ve geri dönme... Tehlikeli olabilir. Bir dahaki sefere

biz geleceğiz.”

İki kuzen kucaklaştı ve Çarlık ordusunun teğmeni, olgunlaşmış buğdayların içinde yeniden hızlı adımlarla yürüyerek Bolşevik grubun karargâhından ayrıldı.

On gün, sekiz gün. Aisne ve Champagne’da, Alman topçu kuvvetleri soluk almaksızın siperlerimizi bombalıyor. Alman topçu kuvvetleri, Meuse’de de coşuyor. İki kıyıda da piyadeler çarpışıyor. Batıda Forges bölgesinde, doğuda Chaume ve Bezenvaux ormanları yönünde... Yakında düşman doğrudan Kot 344 bölgesine girecek.

Fransa cephesinde, İtalya kralı Coucy harabelerini ziyaret ediyor. Yanında, pembe kafasına oturtulmuş küçük yuvarlak kasketiyle, cumhurbaşkanı...

Sekiz gün, altı gün. Clunet üç kere daha cumhurbaşkanıyla görüşmeye çalıştı, fakat üçünde de reddedildi.

“Herif çok duygusal...” diye belirtti sadece Kant okuyan general, Sceaux’daki muhafız birliğine emirlerini vermeden önce. “Acele etmeyelim. Kötü bir haberi, birkaç isyanın daha çıkmasını bekleyelim, yürekli başkanımız o zaman ne yapılması gerektiğini söyleyecek!”

Altı gün, üç gün...

Mata Hari’nin yüzü zayıfladı; gün ışığını artık pek göremeyenlere özgü, hafif balmumu rengiyle kül rengini aldı. Ama gözlerindeki alev hâlâ yanıyor.

“Artık korkmuyorum,” diyor rahibe Agnès’e.

Ve rahibe Charlotte, cezaevinin küçük kilisesinde tek başına onun için dua ediyor.

Son yaylım ateşi için artık her şey hazır.

“Benim için de her şey hazır! ” diye belirtiyor Desvilliers, sesinde hıçkırık gibi şeyle.

Astruc ona bakıyor. Genç teğmen, çılgın kaçış tasarılarıyla ona birden kendisi kadar zavallı görünüyor.

“Düzenegi bozmak için bir kum tanesi yetmişti... Bir maça birlisi!”

Cumhurbaşkanı’nın sonunda af başvurusunu incelemek zorunda kaldığı geceydi. Çünkü kel general sonunda kötü haberi almıştı. Kot 344’te, Meuse’ün sağ kıyısındaki cephe çökmüştü ve bir müfrezenin tamamı saldırıya geçmeyi reddetmek üzere gibi görünüyordu. Bu yüzden de, Sceaux’daki muhafız birliği, gizlice, Elysée’deki genel sekreterliğe karar vermeleri için acele etmelerini salık vermişti.

“Bir maça birlisi yetmişti...”

Balzac Sokağı veya Marignan Sokağı’ndaki büyük oyun kulüplerinden birinde, Vincennes’deki silah deposuna girebilecek ve kurşunları değiştirebilecek tek kişi olan Vernet, gömleğinin kolundan bir maça birlisi çıkarmıştı. Oyun salonunun bir müfettişi onu görmüş ve askeri polisi çağırmıştı. Bir saat sonra, sahte-kâr teğmen hücredeydi ve Desvilliers’nin planı altüst olmuştu.

Oradan birkaç yüz metre ötede, Faubourg-Saint-Honoré Sokağı’nda, Astruc ve Clunet, bir aşağı bir yukarı yürüyerek Mata Hari’nin avukatına verilmiş görüşme saatini bekliyordu. Elinde siyah evrak çantasıyla, Clunet kendinden eminmiş gibi görünmeye çalışıyordu. Birkaç gazeteci ve meraklılar onlardan fazla uzakta değildi...

“Her şey olabilir dostum! Her şey olabilir...” diye mırıldanıyordu hâlâ Clunet.

Ve Astruc ansızın içinden, aklı başında bir adamın, kadınları sevmiş ve hâlâ seven bir adamın Paris’in en güzel kadını ölümüne yollamaya çalışması inanılır gibi değil, diye geçiyordu.

Bu sırada, Plessey’de, eskiden soylu gençlerin gittiği ve sonradan harp okuluna dönüştürülmüş kolejde -kargaşanın ortasın-

da ayakta kalan büyük beyaz duvarlar, rokoko stili, yok edilecek bir uygarlığın son kalıntısı- Yüzbaşı Şuski, teğmen Maznof'a emirlerini veriyordu.

“Yarın saat dokuzda, güneş tepedeyken...

Mata Hari'nin âşığı titredi.

“Bu yüzden size ihtiyacımız vardı, teğmen,” diye devam etti Yüzbaşı Şuski, “yarın, saat dokuzda, güneş tepedeyken, kendi evinize yapılacak saldırıyı siz yürüteceksiniz.”

Kayın ağaçlarıyla çevrili ev, Sergey ve arkadaşları, kuzeniyle son kucaklaşması; Vadim yavaş yavaş ne yapması gerektiğini anlıyordu. Zaten şefinin sert sesi, öldürme hırsının titrettiği mermer yüzü, her şey onu buna davet ediyordu.

“O zamana kadar adamlarınız okulda tutulur. Kaçışlar her zaman olasıdır ve ben, topraklarınıza yerleşen teröristlerin bu baskından haberdar olmasını istemiyorum. Amacımız, onları aniden yakalamak ve son ferdine kadar köklerini kazımak. Acımadan!”

Şuski koyu renkli deri kırbacını havada sallıyordu. Fakat Vadim hazırola geçmişti. Bu serüvenin nasıl sonuçlanacağını artık biliyordu.

“Emrinizdeyim, yüzbaşım.”

Ve Vadim İvanoviç Maznof topukları üstünde dönüp yüzbaşının yanından ayrıldı.

“Bay Poincaré, iyi yürekli Clunet'ye büyük bir incelik göstermiş olmalı,” diye mırıldanıyor Desvilliers.

Astruc omuz silkiyor. Onlara göre de serüven artık sona yaklaşıyor. Parka bakan salon, yarın, bir ay sonra, gerçeğin kanlı harflerle yazılacağı dosyalar, fişler, klasörler ve kâğıtlarla korkunç bir dağınıklık içinde. O halde, insanların alçaklığı ve aptallığıyla hâlâ sonuna kadar savaşmak gerekiyor.

“Ah! Bay Poincaré, Mata'nın cezasını bağışlamayı reddetmek için gerekli olan bütün kaypaklığı gösterdi! Öldürecekleri

kadının güzelliğinden söz ederken hüznle gülümsedi, ama sonra, her gün bizzat kendisinin savaşa gönderdiği ve siperlerde ölen gençlerden bahsederken çok ciddileşti.”

“Peki, Clunet?”

“Clunet yenildiğini anlayınca, ağladı...”

Kırışmış ve pörsümüş yanaklarda ihtiyar gözyaşları. Acınacak bir biçimde ıslanmış kır sakallar. Tedirgin olan cumhurbaşkanı, söz konusu ağır bir hastaymış gibi, onu büyük bir saygıyla kapıya kadar götürmüştü.

“Birkaç kişi kalmıştık, Mata Hari için ölecek kadar hasta birkaç kişi...” diye homurdanıyor Astruc.

Saatin geç olmasına rağmen, Faubourg-Saint-Honoré Sokağı’nda hâlâ bekleyen birkaç gazeteci vardı. Fakat Mata Hari’nin avukatının, onların hiçbir sorusuna yanıt vermeden arabasına daldığını görünce, onlar da anladı.

Saint-Lazare’daki 12 numaralı hücresinde, ondan önce Bayan Steinheil ve Bayan Caillaux’nun korku dolu saatler geçirdiği hücrede, Mata Hari artık hiç yanından ayrılmayan iki rahibeyle sakin bir şekilde sohbet ediyordu. Rahibe Agnès’e yaşadığı aşkı anlatırken, rahibe Charlotte bir köşede alçak sesle dua ediyordu.

O zaman Mata Hari sesini yükseltti:

“Rahibe, biliyor musunuz artık ne olursa olsun korkmuyorum.”

Rahibe duasını yarıda bıraktı; çok açık mavi gözleri vardı.

“Ben de artık korkmuyorum, Mata, ruhunuzun kurtulduğunu biliyorum.”

Paris’in bütün zengin bankerlerinin, yaldızlı küçük markillerinin, işadamlarının ve katil casuslarının çıplak dansözü, rakkasesi, gizli dert ortağı gülümsedi.

“Evet, kurtuldu...”

Odasından çıkması yasaklanmış olan Vadim, kuzenine karşı

karşıya olduğu tehlikeyi haber vermek için kaçmadan önce, sonunda sevdiği kadına, oldum olası beklediği mektubu yazdı. Sadece saatini ve Puşkin'in bir eserinin üstüne Mata Hari'nin bir fotoğrafını koyduğu beyaz tahta masaya oturmuştu. Kurtulmak mı? Evet, bu mektup, onu ve Mata'yı kurtaracaktı. Ve yazdı, ateşli bakışları, titrek elleriyle yazdı.

"Aşkım... Haftalardır, aylardır sustum. Fakat ben yıllardır susuyorum. Annemin önünde, amirlerim denilen kimselerin önünde ve senin önünde...

"Peki, bugün neden konuşmak istiyorum...

Önüne koyduğu, babasından kalan küçük altın saat kaçma zamanını gösterinceye kadar, Vadim İvanoviç Maznof sonsuza dek seveceği tek kadına yazdı.

Sonra, vakit gelince, uzun mektubu -o güne kadar yazdığı en uzun mektup, en zor ve en tatlı itiraf- titizlikle katladı ve okulunun armasını taşıyan büyük zarfın içine koydu. Sadece zarftaki İmparatorluk kartalının üstüne tüy kalemle bir çizgi çekti. Nihayet zarfı yapıştırdı ve Sergey'e yazılmış başka bir mektupla birlikte asker ceketinin cebine yerleştirdi. Eline baktı, artık titremiyordu.

Gece henüz karanlıktı, fakat Vadim İvanoviç Maznof beyaz üniformasını giydi ve sol cebine, kalbinin üstüne Mata Hari'nin gülümseyen fotoğrafını koydu.

"Daha sonra her şey hızlı gelişti," diye belirtiyor Astruc.

İnfaz saati, tam olarak, 15 Ekim 1917 Pazartesi günü şafak vakti olarak kararlaştırılmıştı. Kraliçe Wilhelmine, Mata Hari lehinde bir davranışta bulunmayı kabul etmemişti, ama Hollanda dışişleri bakanı Ridder de Stuers, son bir girişimde bulunmayı denemişti. Ve Fransa Dışişleri Bakanlığı'na bir mektup gönderilmişti.

"Sayın Bakan, hükümetim tarafından insanlık koşulları uyarınca, bağışlanmasını istemekle görevlendirildiğim..."

Küçük servis şefleri, memurlar ve odacılar, hepsi hem mektubu, hem de cevabını, daire daire dolaştırmışlardı. Oysa hızlı hareket etmek gerekiyordu, öyle değil mi?

Katillerin arabaları, Saint-Lazare'ın iki kanatlı kapısının önünde dizildiğinde, daha güneş doğmamıştı. Fakat bütün gözü doymaz yırtıcılar oradaydı. Bouchardot, hükümet komiseri Mornet, askeri mahkemeden bir üye, Paris orduları genel karargâh komutanı, öldürülmesine yardım ettiği kadının anısını biraz daha kirletmek için bir kitap yazacak olan, tarifi zor Komutan M..., bir doktor, bir din görevlisi ve son olarak gazeteciler: Akbabalar...

Cezaevinin büyük kapısı topukdemirleri üzerinde ağır ağır dönüyor. Dışarıda serin bir rüzgâr esiyor, yaprakları dökülmüş ağaçlar, nahif bir ressam tarafından füzelenle çizilmiş geniş basit çizgilerden oluşmuş gibi görünüyor. Fakat kapı şimdiden yeniden kapanıyor ve yine cezaevinin demir parmaklıkları, geçitleri, merdivenleri ve koridorlarının Piranesi'ye özgü cehennemi başlıyor.

“Acele edelim...” diyor Komutan M..., “Emir emirdir ve ben emirlere uyulmasını sağlama emri aldım!”

Söz konusu emir öngörülen saatte adam öldürme emri olunca, güzel bir formül. Fakat bu beyler görev yerlerini biliyorlar. Sıklaşmış saflar halinde, üçü önde, dördü arkada, hüzünlü törenlerde giyilen siperli yuvarlak asker şapkaları başlarında, koyu renk elbiseleri içinde, görev yerlerine doğru gidiyorlar.

Bununla birlikte, cezaevi müdürünün bürosunda Clunet son bir girişimde bulunuyor, basit, dokunaklı bir girişim.

Gözlerinin etrafı kızarmış, rengi solmuş yaşlı avukat'aniden hükümet komiserine yöneliyor. Kesik kesik, donuk bir sesle:

“Mata Hari bu sabah idam edilemez.” diyor. “Kesinlikle buna karşıyım ve ceza yasasının 27. maddesi uyarınca, infazın ertelenmesini istiyorum.”

Cezaevi müdürü daktilo edilmiş bir kâğıdın altına imzasını atmak üzereydi. Komutan M... dar odanın içinde bir aşağı bir

yukarı gidip geliyordu. Bouchardot kollarını kavuşturmuş bekliyordu. Hepsi birbirine baktı.

“27 madde mi?..”

Clunet boğazını temizledi:

“Evet, 27. madde. Ceza yasasının birinci bölümü, kitap I. madde 27: ‘İdama mahkûm edilmiş bir kadın hamile olduğunu ileri sürerse -ve öyle olduğu doğrulanırsa- cezası ancak doğumdan sonra infaz edilebilir.’”

Bir sessizlik oldu; sonra cezaevi müdürü omuz silkerek bu sessizliği bozdu.

“Bu imkânsız. Hücreye hiç erkek girmedi. Bunu siz de çok iyi biliyorsunuz, sayın avukat...”

Diğerleri gibi, sadece emirleri uygulayan saygıdeğer görevlinin sesinde yine de bir endişe vardı. Fakat Clunet’nin yanıtı onu hemen rahatlattı.

“Hayır, sayın müdür, bir erkek girdi. Hatta birçok kez. Söz konusu olan benim.”

Siyahlı adamların yüzleri belli belirsiz bir tebessümle aydınlandı. Bu ihtiyar mı? Clunet yetmiş beş yaşından fazlaydı.

“Sanırım şaka yapıyorsunuz.”

Bu kez avukat doğruldu. Öfkeliydi:

“Şaka etmek için uygun bir zaman olduğunu sanmıyorum.”

Bu kez hükümet komiseri söze karıştı. Mornet, önünde yasa adına talep edeceği daha çok ölüm cezası olan genç bir adamdı. Zavallı Clunet’nin açıklamasının yararsız olduğunu biliyordu.

“Dr. Soquet az sonra iddianızı doğrulamak için bir muayene yapacak.”

Sonra da açık kapıyı, bekleme odasını ve koridoru gösterdi:

“Gidelim, isterseniz?”

Böyle bunakça lafların üstünde durulmuyor...

Komutan M... kitabında her şeyi anlatmıştı. Kendine göre, ama yine de anlatmıştı.

“Kafile şimdi titreşen birkaç gaz lambasıyla şöyle böyle aydınlatılmış karanlık bir koridorda ilerliyordu. Ağır ayak sesleri koridorlarda gürültüyle yankılanıyordu. İdam mahkûmlarının hücrelerine, tutukluyu uyanık bulma düşüncesiyle, her zaman böyle mümkün olduğunca çok gürültü yaparak gidilirdi.”

Tam anlamıyla korkakça: Uyuyan Mata’yı sarsmak ve ona, “Haydi kalk, vakit geldi,” dememek için. Fakat tutuklunun hücrelerine varıncaya kadar aldığı yol, üzgün komutan M...’ye “yine de uzun” gelmişti.

Hep birlikte hücreye giren görevliler, Mata’yı yine de hâlâ uyur halde buldular. Omzuna bir el dokundu:

“Adaletin saati geldi...”

Kelimeler ne güzel seçilmişti! Adalet...

“Af talebiniz sayın cumhurbaşkanı tarafından reddedildi... Kalkmalısınız... Cesur olun.”

Mata Hari bir hamlede doğrulmuştu. Son rüyasındaki beyaz üniformalı teğmenin görüntüsü bulanıklaşmıştı.

“Bu olamaz... Bu doğru değil...”

Hâlâ kekeliyordu:

“Fakat bütün bu adamlar... Bu subaylar...

Ama Clunet de oradaydı... Mata Hari tamamen ayağa kalktı ve ona elini uzattı:

“Geldiğiniz için teşekkür ederim.”

O sırada avukat ona doğru eğildi. Son girişime kadar, boşuna çaba.

“27 madde...” diye fısıldadı Clunet, genç kadının kulağına. Ve ona planını açıkladı. Fakat Mata Hari başını salladı.

“Hayır, sevgili Clunet. Bunun hiçbir işe yaramayacağını biliyorsunuz.”

Avukatın kolunu sıktı. Kendisini tanıyanlardan, şu anda sadece o kalmıştı.

“Teşekkür ederim, dostum.”

Din görevlisi de onun kulağına bir şeyler fısıldamak istedi, fakat o yine başını salladı:

“Birazdan...”

Sonra sakın bir biçimde -bununla birlikte M...’nin acelesi vardı, saatine bakıyordu- giyindi. Bir korse, bir gömlek. İnce potinler, şapkası: Son lüksü.

“İğneniz var mı?”

Bir saatten daha kısa bir süre içinde ölecek olan Mata Hari şapka iğneleri istiyordu! Sabırsızlanan cezaevi müdürü öne doğru bir adım attı.

“Kural gereği bu yasaktır, üzgünüm!”

Genç kadının dudakları ince bir tebessümle aydınlandı. Zabit kâtabi kendisine doğru ilerlediğinde, daha da incelen bir tebessüm.

“Söylemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?”

Mata Hari, aynı akşam, kasıtlı bir gülüşle sosyetik ya da yosma sevgilisine olup bitenleri anlatacak olan -ne de olsa, Paris’in kurşuna dizilmiş en güzel kadınıni gören son kişilerden biriydi-sarkık bıyıklı ufak tefek genç adamı tepeden tırnağa süzdü.

“Benim mi? Size söyleyecek hiçbir şeyim olmadığını biliyorsunuz. Söyleyecek bir şeyim olsaydı bile, söyleyeceğim kişi kuşkusuz siz olmazdınız.”

Bu onun son isyan anları olmalıydı: Neredeyse hemen sonra, genç rahibe Agnès gözyaşlarına boğulunca, Mata Hari ona sarıldı ve sadece onunla ilgilendi.

“Ağlamayın rahibe Agnès, artık ağlamamak gerekiyor! Benim gibi neşeli olun!”

Gerçekten de yine gülümsüyordu. Fakat genç rahibe ağlamaya devam ediyordu.

“Olamaz! Olamaz! Size bunu yapamazlar!”

Mata Hari onu kollarının arasına aldı.

“Rahibe Agnès, o kadar küçüksünüz ki! Bir Mata olması için, en az iki rahibe Agnès gerekir. Ağlamayın, sevgili rahibe...”

Bakışları sabitleşti.

“Benim uzun bir yolculuğa çıktığımı, fakat geri döneceğimi ve tekrar görüşeceğimizi düşünün, anlıyor musunuz? Ayrıca siz de benimle geleceksiniz, değil mi? Bana biraz eşlik edeceksiniz...”

Sonra diğerlerine, adamlara döndü:

“Hazırım beyler!”

Sesi yankılayan cezaevi koridorlarında, katile cenaze yürüyüşüne devam etti. Yer döşemeleri, ızgaralar, mahkeme kaleminin beyaz tahtaları üzerinde atılan adımlar... Açılan ve gıcırdayan, sonra büyük bir gürültüyle yeniden kapanan kapılar – ve etrafta sessizlik. Örtüleri, yorgun bir güvercinin kanatları gibi dalgalanan ufak tefek bir rahibenin bir gölge gibi izlediği bu kadın için toplanmış, siyah redingotlu ya da deri kayışlarla kuşanmış on, on beş adam... Yine kapılar ve yine koridorlar.

“Az kaldı,” diye mırıldanıyor rahibe Agnès.

Mata Hari cevap vermiyor. Bu kapılar, bu koridorlar, döşemeler üstündeki ayak sesleri... Yaşayacak bir saati var. O zaman oraya varmış olacak. Pek çok anıyla birlikte aklına Vadim’in hayali geliyor. Bu siyah redingotlu adamlar ve beyaz üniformalı yakışıklı subay; bu sıvaları dökülmüş duvarlar ve Rus ovası... Evet, bir saat sonra, sonunda huzura kavuşacak.

Bir demir kapı, son kapı, mektuplarını bıraktığı mahkeme kaleminin kapısı, bir tahta kapı, bir avlunun kaldırım taşları ve aniden yüzüne çarpan sabah serinliği.

Tıpkı Vadim’in yüzüne çarpan, sona eren gecenin serinliği gibi. Arkasında Plessey’in hapishane-okulunun, şato-okulunun yüksek duvarları, önünde uçsuz bucaksız ova. Onun hayatı olan bu topraklar, günlük rızkını sağlayan ve birazdan onun kanıyla boğulacak olan bu buğdaylar. Bir saatlik uzaklıkta, kayın ağaçlarıyla çevrili ev. Ve karanlıkta nöbet tutan çeteciler.

“Dikkat! Bir basamak var!”

Mata Hari irkiliyor. Clunet onun koluna giriyor ve eşiği aşmasına yardım ediyor. Temiz hava ve gece, artık bitti. Onu bir arabaya doğru itiyorlar. Bir kapı çarpıyor. Saint-Lazare’ın kapısının arkasından kapandığını bile duymuyor! Ve katile harekete geçiyor.

En önde askeri yargıçların arabası, sonra mahkûmun, onun ardından Paris orduları genel karargâh komutanı, komutan M...’nin arabası. Biraz geride, Dr Soquet’nin arabası ve son olarak herhangi bir arıza durumu için bir yardım arabası... Beşinci araba yola çıkarken boştu, ama oraya vardığında, içinde altı kişi olacaktı. Paris’te her gün çıplak bir dansöz kurşuna dizilmiyordu!

Gece Paris’i olarak kalan sabah Paris’i, çöpçüler ve sütçüler, bütün bir kentin ekmeğinin kızardığı bir mahzenin kızıl yansılı sıcaklığı. Keyif gecelerinden sonra eve dönüşlerimizin Paris’i, en büyük yorgunluklarımızın Paris’i, şafak öncesinin Paris’i ve ancak gecenin başlamasıyla sona eren sıkıntıların Paris’i. Nation, Daumesnil Kapısı, yine caddeler, ansızın ortaya çıkan ve gazetecileri getiren yirmi araba. Askerler sövüp sayıyor, bunun için yaratılmış askerler! Rütbeleri yükseldikçe, sövgülerin şiddeti artıyor. Fakat Mata Hari hiçbir şey görmüyor. Arabanın sarsıntıları yüzünü titretiyor ve rahibe Agnès’in elinin üstünde kasılan eli, başka bir eli, geniş ve güçlü bir erkek elini, şimdi ona doğru ilerleyen beyaz üniformalı teğmenin elini sıkıyor.

Yaklaşık bir saatlik ömrü kalan Vadim’in...

Rüzgârın esmeye başladığı, buğdayların yavaş yavaş dalgalandığı, az sonra şafağın sökeceği ovada, Vadim İvanoviç Maznof büyük adımlarla yürüyor. Tarlanın ötesinde başka bir tarla, sonra başka bir tarla ve bir tarla daha; nihayet ilk kayın ağaçları. Sergey’in gece için yerleştirdiği otların içinde diz çökmüş iki çe-

tecinin nöbeti sona eriyor. Vadim her şeyi, Şuski'nin planını, güneş yükseldiğinde yapılması kararlaştırılan saldırıyı açıklayan ve daha sonra üzerinde bulacakları mektubu şimdi elinde tutuyor.

Ve ikinci mektup: Sergey'in Mata Hari'ye ulaştırabileceği mektup.

"Bir saate kadar sıcacık çayımızı içeriz," diye mırıldanıyor çetecilerden biri.

Diğeri hiçbir şey söylemiyor. Tüfeğini okşuyor. Bir asker kaçağından çalınmış güzel bir silah.

"Bir saate kadar bitmiş olacak," diye devam ediyor diğer çeteci.

O ını yaşımda, arkadaşı on altı. İkisi de daha birer çocuk ve Vadim onlara doğru yürüyor.

Beş araba Vincennes kalesine giriyor. Bir subayın geriye püskürttüğü gazeteciler, tüy kalemelerini şimdiden zehirlerinin siyah mürekkebine batırıyor. Biri şöyle başlıyor: "Bu sabah, şafak vakti..." Şafak henüz sökmedi, ama her şey çok çabuk olacak, daha da çabuk.

Bir süvari birliği eskortunun kfileyle birleştiği kale burcu, sonra koruluğun içinden geçen çukurla dolu yol ve nihayet korunç tepe. Uzakta, gri renkli giysileri içindeki yoksul işçileri çağıran bir fabrikanın sireni. Son bir sarsıntı ve çamurlu yolda duran arabalar. Bir ağacın alçak dallarından birine tünemiş bir karatavuk...

Oradan iki bin kilometre uzakta, uçmaya hazırlanan bir tarlakuşu... Ama Vadim'in de artık beş dakikalık ömrü var.

Silahlarını göstererek kare şeklini alan askerlerle Mata Hari arasında üç adımlık bir mesafe var, çünkü arenada olduğu gibi, ölecek olan kişiler selamlanıyor.

"Çabuk!" diye bağılıyor komutan.

Topçu birliklerinin trompetleri marş çalıyor. Vadim, kalbin-

de bir tür sevinçle, yüksek buğday başaklarını yarıyor. Mata Hari'nin ince potinleri altındaki otlar çiyile ıslanmış, fakat genç kadın, süngülerini takmış, henüz tam uyanmamış, yalın kılıç süvari birliğine değil, başka bir askere doğru ilerliyor.

“Çabuk!” diyor savcı Mornet de sırası gelince.

Çok az zaman kaldı. Kayın ağacının dibindeki çeteci çocuk, beyaz üniformalı subayı fark etti.

“Çabuk...” diye mırıldanıyor Clunet, soğuktan, korkudan, heyecandan titreyen kır sakalının arkasından.

Karatavuk öttü, tarlakuşu da öttü. Vadim yirmi adım daha yürüdü; Mata gözlerinin bağlanmasını istemedi; yaylım ateşi, çeteci çocuğun çalınmış tüfekte ettiği tek el ateşle aynı anda gerçekleşti.

Paris'te şafak söküyordu, Plessey'de hâlâ geceydi, ama Vadim ile Mata aynı anda ölmüştü.

“Bitti...” diye mırıldandı Clunet.

Fakat Monceau Parkı'na bakan salonda, şimdi kitapların, dosyaların, notların ve fişlerin yuttuğu koyu renk lambrili bu odada, Astruc ve Desvilliers gerçeği biliyor. Perdeleri çekiyorlar, önlerinde, çocukların her zaman savaş oyunu oynayacağı ağaçlı yollar -ama aynı zamanda, yazacakları şu kitap- var.

“Bitti mi?” diye belirtiyor o zaman Astruc, arkadaşına doğru dönerek. “Bitti mi? Fakat her şey asıl şimdi başlıyor, dostum.”

Teğmen Maznof'un kanına karışmış Mata Hari'nin kanı, arkasında kalan siyahlı adamların anısını kirletmeye devam ediyor ve Mata Hari'nin ikinci hayatı başlıyor: Efsane.

Paris, Ekim 1982

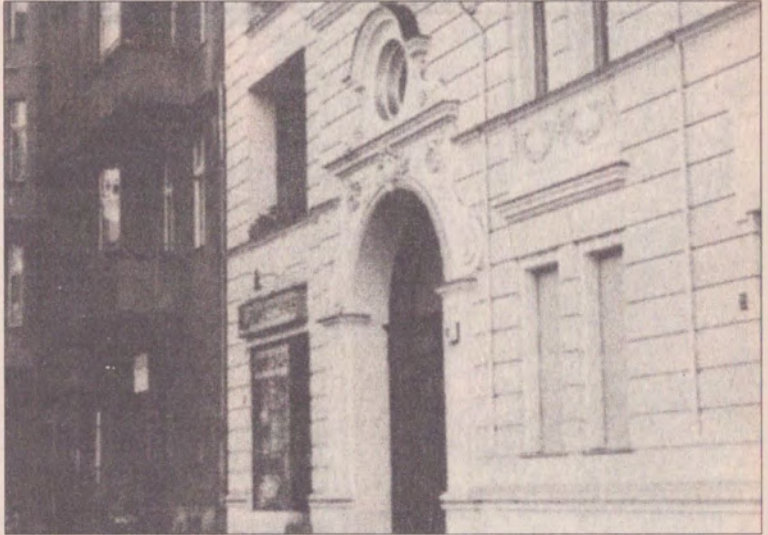

Otéro tarafından çekilmiş bir
fotoğraf. Paris 1901.

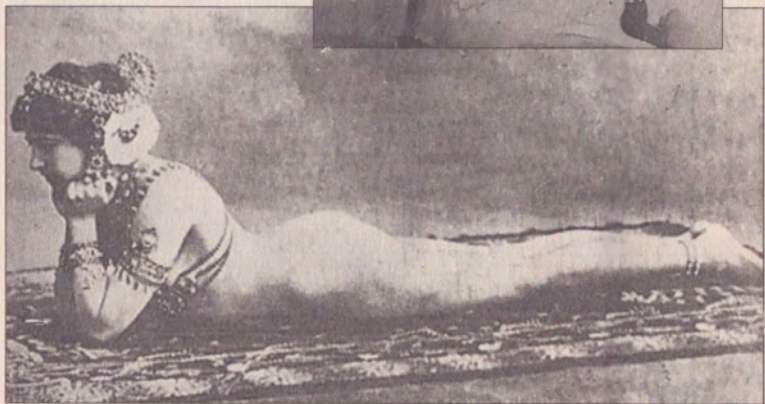

Kocası MacLeod'la
düğün gününde.

Mata Hari'nin
Almanya'da oturduğu
ev. Wilmersdorf,
Nachodstrasse 18.

1907

1905'te Mata Hari
Avrupa dans çevresinde
tanınan bir isimdi. (altta)

13 Şubat 1917'de
tutuklandığında.

15 Ekim 1917'de idam
mangasının karşısında.

Mata Hari

DANS EDEN CASUS 80 JEAN-RENÉ PALLAS

"Adım Margarethe Zelle, MacLeod'un eşiyim.
7 Ağustos 1876'da Hollanda'da, Leeuwarden'de
doğdum. Babam şapkacı, eşim Hindistan'daki Hollanda
ordusunda görevli bir subaydı. Yeteneğimi orada
keşfettim ve Mata Hari adıyla dansözlük yapmaya
başladım. İhtiyar, kokuşmuş resamlara poz verdim,
müzikhollerde bacak kaldırdım... Dans, benim dansım
bir raslantı. Bir gün, Hint danslarını yapacak biraz
güzel bir kıza ihtiyaç duyulmuştu. Sonra Dumet ve
Astruc'le tanıştım. Ve kendimi bir anda Mata Hari
olarak buldum. Mata Hari'nin anlamını biliyor musun?
Şafağın Gözü demek, yani Güneş."

ISBN 975-289-158-6

9 789752 891586